MINISTERUL MEDIULUI
INSPECTORATUL ECOLOGIC DE STAT

Anuarul IES - 2013
„Protecţia mediului în Republica Moldova”

Chişinău – 2014

Chişinău: Inspectoratul Ecologic de Stat; www.inseco.gov.md; ies@mediu.gov.md; 2014, 300 pag.; 300 ex.(suport de hîrtie).

Anuarul reprezintă raportul sintetizat al activităţilor controlului ecologic de stat şi este destinat pentru utilizare autorităţilor guvernamentale şi administraţiei publice , instituţiilor şi specialiştilor de profil ecologic, instituţiilor de cercetare, agenţilor economici şi societăţii civile.

Utilizarea datelor din Anuar se face cu indicarea sursei.

La elaborarea Anuarului IES – 2013 „Protecţia mediului în Republica Moldova" au participat:

***V.Curarari**, şef al Inspectoratului Ecologic de Stat;*
***V.Stîngaci**, şef adjunct al Inspectoratului;*
***D. Osipov**, şef, secţia sinteze informaţionale;*
***V.Holban**, şef, direcţia expertiză ecologică de stat şi autorizaţii de mediu;*
***M.Buzu,** şef, direcţia inspectare generală;*
***Sv.Maruseac**, şef, secţia inspectare resurse acvatice şi aer atmosferic;*
***N.Bragoi ,** inspector principal, secţia inspectare resurse acvatice şi aer atmosferic;*
***S.Plămădeală,** inspector principal, secţia inspectare resurse acvatice şi aer atmosferic;*
***V.Focşa,** şef, secţia inspectare sol, deşeuri şi substanţe chimice;*
***D.Apăratu**, inspector principal, secţia inspectare sol, deşeuri şi substanţe chimice;*
***D.Zugravu**, şef, direcţia inspectare a florei şi faunei;*
***A.Leahu**, şef, centrul de investigaţii ecologice, AE Chişinău;*
***I.Pşenicinîi**, şef, secţia juridică;*
***A.Surdu**, şef, direcţia finanţe şi logistică;*
***M. Şeremet**, specialist superior, secţia sinteze informaţionale;*
***T.Chiseli**, specialist, secţia sinteze informaţionale.*

***Apărut în redacţia - Dumitru Osipov**, şef, secţia sinteze informaţionale.*

Culegere şi procesare computerizată: **Maria Şeremet**
Tatiana Chiseli

C U P R I N S

	Cuvînt înainte. ***V.Curarari**, şeful Inspectoratului Ecologic de Stat* ….	5
I.	Abordare generală. ***D.Osipov***, şef, secţia sinteze informaţionale……	8
II.	Expertiza ecologică de stat şi autorizaţii de mediu. ***V.Holban**, şef, direcţia expertiză ecologică de stat şi autorizaţii de mediu*……....	29
III.	Protecţia aerului atmosferic**.** ***M.Buzu,** şef, direcţia inspectare generală, **Sv.Maruseac**, şef, secţia inspectare resurse acvatice şi aer atmosferic, **S.Plămădeală**, inspector principal, secţia inspectare resurse acvatice şi aer atmosferic* ……..……	42
IV.	Protecţia şi utilizarea resurselor acvatice. ***M.Buzu,** şef, direcţia inspectare generală, **Sv.Maruseac**, şef, secţia inspectare resurse acvatice şi aer atmosferic, **N.Bragoi**, inspector principal, secţia inspectare resurse acvatice şi aer atmosferic* …….....	66
V.	Protecţia resurselor funciare. ***D.Apăratu**, inspector principal, secţia inspectare sol, deşeuri şi substanţe chimice* …….	101
VI.	Protecţia resurselor minerale. ***V.Curarari**, şeful Inspectoratului Ecologic de Stat, **V.Focşa**, şef, secţia inspectare sol, deşeuri şi substanţe chimice* …….....…….	111
VII.	Utilizarea şi protecţia florei şi faunei. Starea ariilor protejate de stat. ***V.Stîngaci**, şef adjunct al Inspectoratului Ecologic de Stat, **D.Zugravu**, şef, direcţia inspectare a florei şi faunei*……..……..	133
VIII.	Managementul deşeurilor şi substanţelor chimice. ***V.Focşa**, şef, secţia inspectare sol, deşeuri şi substanţe chimice*……....	142
IX.	Investigaţii analitico-ecologice. ***A.Leahu**, şef, centrul de investigaţii ecologice Chişinău* ……..……...	170
X.	Asistenţa juridică şi combaterea contravenţiilor de mediu. ***I.Pşenicinîi**, şef, secţia juridică* …….....	218
XI.	Politici de buget, finanţare şi suport logistic. ***A.Surdu**, şef, direcţia finanţe şi logistică* ……..……	231
XII.	Acţiuni participative de mediu şi de educaţie ecologică în 2013. ***V.Curarari**, şeful Inspectoratului Ecologic de Stat,* **D.Osipov**, şef, secţia sinteze informaţionale……..	253
XIII.	Concluzii şi obiective. ***V.Curarari**, şeful Inspectoratului Ecologic de Stat* , **D.Osipov**, şef, *secţia sinteze informaţionale*.....	260
XIV.	Abordare statistică a informaţiei de mediu. **D.Osipov**, şef, *secţia sinteze informaţionale, **M.Şeremet**, specialist superior, secţia sinteze informaţionale, **T.Chiseli**, specialist, secţia sinteze informaţionale* ...	262
	Bibliografie (acte legislative şi normative utilizate) ……...	297
	Abrevieri ……	298

„M O L D O V A E C O L O G I C Ă”

Notă: Centrele raionale – reşedinţe ale Inspecţiilor Ecologice; municipiile Chişinău, Bălţi, Comrat şi or.Cahul – reşedinţe ale Agenţiilor Ecologice.

CUVÎNT ÎNAINTE.

Vitalie CURARARI,
şeful Inspectoratului Ecologic de Stat.

Inspectoratul Ecologic de Stat, instituție publică responsabilă de respectarea legislației de mediu la nivel național, în perioada de raportare a pus accentul, în activitatea sa, pe îmbunătățirea factorilor de mediu prin impunerea respectului față de cerințele de mediu. În acest scop au fost selectați cei mai relevanți indicatori de activitate şi organizată monitorizarea executării lor atît la centru cît şi în Agenții şi Inspecții.

Astfel, activitatea IES a fost axată pe 3 direcții: 1) Expertiza şi autorizarea activităților economice; 2) Inspectarea şi controlul ecologic şi 3) Educația şi formarea comportamentului ecologic în societate.

În perioada de raportare Inspectoratul Ecologic de Stat a efectuat **expertiza ecologică a 637 proiecte de execuţie,** a examinat şi **acordat 866 inventarieri** de emisii şi a **eliberat 880 autorizaţii** pentru emisii de poluanţi, a **eliberat 260 autorizaţii de folosinţă specială a apei**. Aceste cifre demonstrează o **creştere economică a țării stabilizată şi durabil orientată,** şi totodată, **o angajare plenară a Inspectoratului în asigurarea securităţii ecologice.**

Întru contracararea contravenţiilor de mediu şi respectarea legislaţiei ecologice au fost efectuate **15 441 de inspectări** (în a.2012 - 8524) şi întocmite **8 647 procese-verbale** (în a.2012 - 6822 pentru diferite încălcări şi abateri de la legislaţia de mediu), aplicîndu-se **amenzi în sumă de 6 845 961** (în a.2012 – 3 806 000) lei.

Întru ridicarea prejudiciului cauzat mediului Agenţiile şi Inspecţiile Ecologice au înaintat **acţiuni civile** în instanţă în **sumă de 1 628 844 lei** (2012 – 2 144 127).

Numărul proiectelor finanțate din contul veniturilor la Fondurile Ecologice Locale au constituit 56 de unități, iar suma utilizată în acest scop a constituit 4 mln 77 mii lei.

Activităţi de inspectare a resurselor naturale şi obiectivelor ecologice.

Protecţia resurselor acvatice şi aerului atmosferic.

În total subdiviziunile Inspectoratului au inspectat **2101** utilizatori de apă (în a.2012 - 1136) şi **2145** întreprinderi poluatoare a aerului atmosferic (în

a.2012 - 1342). Pe cazurile date s-au încheiat **1732** procese-verbale cu privire la contravenţie (în a.2012 - 1880).

Inspectare sol, deşeuri şi substanţe chimice .

În această perioadă au fost supuşi controlului **2727** beneficiari de terenuri (în a.2012 - 1281), fiind depistate **663** cazuri de încălcare a prevederilor legislaţiei ecologice (în a.2012 - 756) şi funciare şi au fost aplicate amenzi şi acţiuni de recuperare a pagubelor cauzate resurselor funciare în sumă de **802 100 lei** (în a.2010 - 653702).

O atenţie deosebită s-a atras contracarării cazurilor de incendiere a miriştii, dacă în anii precedenți se incendiau mii de ha de mirişti, în anul de raportare au fost incendiate circa 500 ha.

Astfel, au fost depistate 47 cazuri de incendiere a miriștii pe care au fost încheiate procese-verbale cu aplicarea amenzilor în sumă de 150 mii lei, prejudiciul cauzat mediului a constituit 144 mii lei.

Considerăm aceste date drept un rezultat al îmbunătățirii atitudinii față de mediu și situația ecologică în teren.

Gestionarea deşeurilor.

Agenţiile şi Inspecţiile Ecologice au inventariat **1867** depozite de deşeuri menajere solide, care au fost autorizate și amenajate de APL, inclusiv și cele închise pentru lichidare, depozitarea s-a efectuat la 1099 depozite.

În total la capitolul deşeuri au fost inspectate **2 200** întreprinderi şi obiecte (în a.2012 – 1327), întocmite **3 692** procese-verbale (în a.2012 – 2129**)** şi aplicate amenzi în sumă de **1 721 150 lei**.

Inspectarea florei și faunei.

Pe parcursul anului 2013 au fost întocmite **2 301** procese-verbale pe cazuri de contravenţii din domeniu (în a.2012 - 1576), fiind aplicate amenzi în sumă de **2 018 511** lei (în a.2012 – 890180), prejudiciul total cauzat mediului a constituit **730 957** lei.

În perioada de raportare inspectorii de mediu au întreprins **1440** raiduri de contracarare şi depistare a cazurilor de braconaj în colaborare cu autorităţile aferente mediului (în a.2012 – 676) în rezultatul cărora au fost ridicate de la contravenienţi **78** arme de vînătoare (în a.2012 – 18). Ridicarea unui număr așa mare de arme de la contravenienți este un rezultat pozitiv pentru conservarea fondului cinegetic.

Activitatea Centrelor de Investigații Ecologice.

Centrele de Investigații Ecologice asigură monitorizarea calității ecologice a componentelor de mediu, aplicarea adecvată a sancțiunilor de mediu și, de asemenea, corectitudinea deciziilor de proiect.

La acest capitol subliniez că toate proiectele parvenite la expertiza ecologică de stat sunt anticipate de prelevarea probelor de către Centrele de Investigații

Ecologice. Această măsură a îmbunătățit durabilitatea lucrărilor de proiectare și amplasare a obiectivelor economice și exclude soluțiile arbitrare.

Pe parcursul anului au fost prelevate 8886 de probe, efectuate 43 631 analize de laborator.

Pentru prima dată, au fost acordate servicii prestate contra plată în sumă de aproape 1 mln de lei (958 147 lei).

Activităţi de promovare a politicilor de mediu cu implicarea societăţii.

Pe parcursul anului au fost desfăşurate mai multe acţiuni de mediu cu implicarea societății, cum sunt:

Acţiunea de salubrizare a localităţilor - „Bilunarul ecologic de primăvară".

Acţiunea – concurs „Rîu curat de la sat la sat".

Acţiunea – „Săptămîna Europeană a Mobilităţii" – („În oraş fără automobilul meu").

Acţiunea Naţională de Înverzire a Plaiului „Un arbore pentru dăinuirea noastră" .

Toate aceste activităţi au fost mediatizate în mijloacele mass-media și au creat o situație favorabilă mediului.

Activităţi publicitare şi de promovare ecologică.

În perioada de raportare au fost publicate **246** articole, cele mai multe la compartimentul „aer" , „apă", „deşeuri" (în a.2012 – 296) . S-a participat în realizarea a **177** emisiuni radio și TV (în a.2012 – 180) şi a orelor ecologice tematice.

Activitatea pentru anul 2014 urmează a fi axată pe consolidarea în continuare a controlului ecologic în teritoriu, pe eficientizarea măsurilor de inspectare şi control din punct de vedere economico-ecologic; asigurarea plăţii integrale pentru poluarea mediului; lărgirea bazei de formare a fondurilor ecologice; aplicarea uniformă şi integrală a sancţiunilor de mediu; ridicarea profesionalismului funcţionarilor publici angajaţi în IES.

Înțelegînd bine, că eficiența politicilor de mediu în desfășurare depinde și de modul cum se manifestă Inspectoratul în societate ca autoritate publică, colectivul de inspectori de mediu se va îngriji și pe viitor să promoveze o imagine obiectivă și profesionistă a Inspectoratului, va da finalitate acțiunilor și măsurilor de protecție a mediului înconjurător.

I. ABORDARE GENERALĂ.

Dumitru OSIPOV,
șef, secția sinteze informaționale

DATE REZUMATIVE.

Inspectoratul îndeplineşte atribuţii în domeniul exercitării controlului ecologic de stat conform Regulamentului IES.

IES utilizează sistemul de apreciere și evaluare constituit din 46 de indicatori.

Obiectivele cu impact de mediu pentru consolidarea controlului ecologic sunt grupate în 15 categorii de obiective după genurile de activitate.

Controlul ecologic reprezintă totalitatea acțiunilor de verificare a respectării prevederilor legislației de mediu în cadrul metodelor administrative de reglementare a raporturilor ecologice din societate.

Drept repere pentru efectuarea corectă a controalelor ecologice servesc noţiunile de bază (conceptele) încorporate în Legea nr.131 din 08.06.2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător (art.2).

1.1.Noţiuni de bază.

act de control – act administrativ care îndeplineşte prevederile prezentei legi, întocmit în formă scrisă de către controlor după încheierea procedurii de control;

autoritate cu funcţii de supraveghere – organ care asigură aplicarea şi respectarea legislaţiei în domeniul său de competenţă, inclusiv în baza atribuţiilor de control acordate în temeiul actelor legislative, dar care nu este abilitat cu dreptul de a iniţia controlul şi/sau de a acorda mandat de control conform legii nominalizate. În sensul acestei legi, orice organ abilitat cu funcţii de control în domeniul său de competenţă poate fi şi autoritate cu funcţii de supraveghere;

condică de înregistrare a controalelor – registru deţinut de către persoanele fizice sau juridice care desfăşoară activitate de întreprinzător, denumite persoane supuse controlului, sau de către o parte a acestora pentru înregistrarea tuturor controalelor efectuate de către organele abilitate cu funcţii de control în conformitate cu legea nominalizată;

control – totalitatea acţiunilor de verificare a respectării de către persoanele supuse controlului a prevederilor legislaţiei, realizate de un organ abilitat cu funcţii de control sau de un grup de instituţii similare;

control comun – control la care participă simultan controlori din partea a două sau mai multor organe de control;

control planificat – control care nu este interzis de legea nr.131 din 08.06.2012,

efectuat conform datelor Registrului de stat al controalelor, şi despre care persoana supusă controlului este notificată cu cel puţin 5 zile lucrătoare pînă la data desfăşurării lui. Toate controalele care nu corespund noţiunii de control planificat se consideră controale inopinate;

control inopinat – control care nu este planificat din timp şi care se efectuează, în baza evaluării riscurilor, în scopul constatării efective a proceselor activităţii persoanei supuse controlului, pentru neadmiterea încălcării legislaţiei;

control repetat – control prin care se apreciază calitatea şi se determină corectitudinea controalelor efectuate anterior prin verificarea şi contrapunerea rezultatelor controlului efectuat anterior cu rezultatele reale constatate în urma controlului repetat, considerîndu-se control inopinat şi efectuîndu-se în situaţia în care rezultatele controlului anterior sînt neconcludente, incomplete sau nesatisfăcătoare;

controlor – persoană împuternicită, prin delegaţie de control, să exercite în mod efectiv un control asupra unei persoane supuse controlului;

decizie de control – act administrativ emis de un organ de control, în limitele competenţelor, prin care se desemnează persoana care va fi supusă controlului şi prin care se emite delegaţia de control;

delegaţie de control – act emis în temeiul deciziei de control prin care se certifică dreptul controlorului de a exercita un control asupra unei persoane supuse controlului, avînd prescripţiile stabilite de lege (nr.131 din 08.06.2012);

mandat de control – act administrativ emis de organul de control şi eliberat unei autorităţi cu funcţii de supraveghere pentru efectuarea controlului asupra corespunderii activităţii persoanei supuse controlului anumitor condiţii;

monitorizare – totalitatea acţiunilor întreprinse de autoritatea administraţiei publice centrale de monitorizare a controalelor, prin analiza neîntreruptă sau periodică a unor informaţii sau probe ce caracterizează cu probabilitate abaterile de la prevederile legislaţiei, fără a interveni în activitatea organelor abilitate cu funcţii de control;

organ abilitat cu funcţii de control (organ de control) – autoritate a administraţiei publice, instituită prin lege, care acţionează în regim de putere publică în scopul realizării unui interes public, este învestită cu funcţii de control şi este abilitată cu dreptul de a iniţia controlul şi/sau de a elibera mandat de control;

persoană supusă controlului (persoană controlată) – orice persoană fizică şi/sau juridică care practică activitate de întreprinzător şi este pasibilă controlului;

registru al controalelor – registru public de evidenţă a controalelor, ţinut în mod obligatoriu de către organele de control;

Registrul de stat al controalelor – registru public consolidat de evidenţă a controalelor, ţinut în mod obligatoriu de către autoritatea administraţiei publice centrale de monitorizare a controalelor;

risc – probabilitatea cauzării de daune vieţii şi sănătăţii oamenilor, mediului,

securităţii naţionale/ordinii publice în urma activităţii persoanei fizice sau juridice şi gradul acestor daune.

LEGE Nr. 131 din 08.06.2012
privind controlul de stat asupra activităţii de întreprinzător

1.2.*Atribuţiile IES.*

Inspectoratul îndeplineşte următoarele atribuţii în domeniul exercitării controlului ecologic de stat:

exercită controlul de stat şi supraveghează respectarea actelor legislative şi normative în domeniul protecţiei mediului şi utilizării resurselor naturale de către agenţii economici cu orice formă de proprietate şi apartenenţă departamentală şi persoanele fizice, inclusiv străine;

supraveghează respectarea normativelor şi cerinţelor ecologice, a instrucţiunilor, recomandărilor, normelor de folosire a resurselor naturale a normelor de utilizare a produselor şi substanţelor nocive, a deşeurilor;

exercită controlul privind respectarea şi aplicarea normelor de protecţie a mediului la amplasarea, proiectarea şi construcţia obiectelor, valorificarea noilor tehnologii, instalarea utilajelor noi, precum şi asupra modului de utilizare de către agenţii economici a mijloacelor financiare destinate protecţiei mediului;

exercită controlul realizării programelor de extindere a fondului silvic şi lucrărilor de regenerare şi exploatare a pădurilor precum şi de creare a fişiilor forestiere de protecţie a zonelor şi fişiilor de protecţie a apelor;

exercită controlul privind respectarea normelor ecologice, efectuarea măsurilor de menţinere şi conservare a biodiversităţii şi de utilizare a faunei cinegetice;

exercită controlul privind efectuarea de către agenţii economici a măsurilor de protecţie a mediului, achitarea taxelor şi plăţilor pentru poluarea mediului;

exercită controlul de stat privind respectarea legilor şi actelor normative ce ţin de protecţia mediului înconjurător în procesul de fabricare, depozitare, transportare, utilizare, neutralizare şi înhumare a produselor şi substanţelor nocive şi a deşeurilor rezultate din acestea;

efectuează expertiza ecologică de stat a documentaţiei de proiect pentru construcţia, extinderea, reconstrucţia, reutilarea, modernizarea, reprofilarea, conservarea, demolarea şi lichidarea obiectelor în corespundere cu actele normative;

exercită controlul de stat privind respectarea de către agenţii economici a limitelor de utilizare a resurselor naturale, a normelor deversărilor şi degajărilor de substanţe nocive în mediul ambiant, precum şi a limitelor de depozitare a deşeurilor industriale, menajere, toxice şi de altă provenienţă, stabilite în actele legislative şi normative;

sistează activitatea agenţilor economici în cazul nerespectării cerinţelor legislaţiei şi normelor ecologice;

supraveghează folosirea resurselor acvatice, respectarea normelor speciale de consum, regimului special de gestionare a zonelor de protecţie şi a zonelor de protecţie sanitară a resurselor de apă;

exercită supravegherea asupra respectării legislaţiei în domeniul protecţiei mediului în timpul extragerii substanţelor utile, precum şi asupra terenurilor recultivate după epuizarea substanţelor utile;

participă la aprobarea limitelor de folosire a resurselor naturale, normelor de emisii şi deversări nocive în mediu, normelor-limită de depozitare a deşeurilor de producţie şi menajere la compartimentul protecţia mediului înconjurător;

coordonează programele anuale şi de perspectivă de combatere a eroziunii solului, alunecărilor de teren, utilizării îngrăşămintelor minerale, organice, pesticidelor şi altor produse şi substanţe nocive;

coordonează programele anuale de extindere a suprafeţelor pentru împădurire, restabilire a biocenozelor silvice autohtone prin reconstrucţie ecologică şi conservarea biodiversităţii;

participă la elaborarea normelor anuale admisibile de emisii nocive în atmosferă din surse fixe şi mobile, supraveghează respectarea regimului de emisii-limită şi normelor stabilite;

monitorizează importul/exportul deşeurilor, substanţelor periculoase şi toxice, precum şi a emisiilor de substanţe nocive de la transportul auto şi alte surse;

ţine evidenţa şi efectuează inventarierea la întreprinderi şi organizaţii a surselor de poluare a aerului atmosferic, bazinelor acvatice şi solului;

Alte atribuţii:

cercetează cazurile de avarii şi situaţiile ecologice excepţionale;

întocmeşte şi înaintează organelor competente materialele privind cazurile de încălcare a legislaţiei ecologice, înaintează organelor de drept materiale pentru pornirea cauzelor penale şi tragerea la răspundere penală a infractorilor;

înaintează în instanţele judecătoreşti acţiuni civile de recuperare a daunelor cauzate mediului.

Hotărîrea Guvernului 77 din 30.01.2004 cu privire la aprobarea structurii şi Regulamentului Inspectoratului Ecologic de Stat

1.3.**Obiectivele inspectării**.

Inspectarea sau controlul ecologic cere inspectorilor de mediu să se conducă de obiective bine determinate pentru a respecta procedura şi de a vizualiza rezultatele controlului.

În acest sens, IES a clasificat întreprinderile economice după genuri de activitate şi surse de poluare asemănătoare, care ţin de aceiaşi ramură în 14 grupuri mari. Aceasta permite specializarea inspectorilor şi pregătirea profesionistă a controalelor.

Grupurile respective cuprind toate întreprinderile şi obiectele specifice economiei naţionale a Republicii Moldova.

1. Resurse funciare.

În procesul executării controlului ecologic e necesar de atras atenţia la:

1. Existenţa şi implementarea proiectelor sau schemelor de reglementare a regimului proprietăţii funciare la modificarea suprafeţelor terenurilor agricole, ţinînd cont de noile relaţii social-economice.
2. Cauzele reducerii sau sporirii suprafeţelor terenurilor agricole.
3. Folosirea terenurilor agricole în alte scopuri.
4. Utilizarea stratului de sol fertil decopertat de pe terenurile repartizate pentru diferite construcţii.
5. Ocuparea ilicită a terenurilor agricole sau folosirea lor contrar destinaţiei.
6. Existenţa sau lipsa zonelor de protecţie a rîurilor mari şi mici, a bazinelor acvatice, conform legislaţiei, precum şi cazurile de prelucrare în scopuri agricole sau depozitare a deşeurilor şi dejecţiilor animaliere, etc.
7. Schimbările calitative ale solurilor fertile, nivelul de degradare a solurilor din cauza eroziunii, alunecărilor, salinizării, dehumificării, poluării, înmlăştinirii.
8. Cauzele degradării solurilor (organizarea şi prelucrarea iraţională a terenurilor agricole amplasate pe versanţi cu înclinaţii diferite).
9. Implementarea măsurilor de protecţie a solurilor (sădirea fîşiilor forestiere noi şi protejarea fîşiilor vechi, stabilizarea alunecărilor de teren şi ameliorarea solurilor erodate şi înmlăştinite), precum şi recultivarea carierelor de zăcăminte deja exploatate, etc.
10. Evidenţa balanţei de humus în soluri (dacă se efectuează).
11. Volumul îngrăşămintelor minerale şi organice introduse la 1 ha de teren arabil.
12. Depozitarea şi utilizarea dejecţiilor animaliere şi a gunoiului de grajd
13. Starea ecologică a fîneţelor şi păşunilor, corespunderea suprafeţei lor numărului normat al bovinelor, ovinelor şi caprinelor.
14. Măsurile de lichidare a lipsurilor în vii şi livezi.
15. Starea ecologică a terenurilor irigate şi asanate, funcţionarea sau staţionarea sistemelor de irigare şi asanare, iar în cazuri de noi construcţii ameliorative, mersul şi asigurarea lor cu documentaţia tehnică şi materialele de construcţie necesare.
16. Starea ecologică a terenurilor parcurilor auto, de tractoare şi inventar agricol, fermelor animaliere şi avicole şi altor obiecte auxiliare.
17. Starea fîşiilor forestiere de protecţie existente şi măsurile de prevenire a tăierilor ilicite, poluării şi păşunatului ilicit.
18. Starea depozitelor şi a terenurilor amenajate pentru păstrarea îngrăşămintelor minerale şi chimicalelor, precum şi utilizarea şi păstrarea chimicalelor cu termen expirat. Luarea de măsuri stricte de protejare a depozitelor de îngrăşăminte minerale şi chimicale, precum şi de înlăturare şi prevenire a poluării cu substanţe nocive a terenurilor adiacente.
19. Starea şi existenţa documentaţiei necesare privind legitimitatea amplasării şi folosirii terenurilor pentru depozitarea deşeurilor, precum şi amenajarea lor conform cerinţelor.
20. Starea şi existenţa documentaţiei necesare cu privire la exploatarea carierelor de substanţe utile larg răspîndite (pietriş, argilă, nisip) subordonate primăriilor comunelor şi satelor.

În urma controlului se prescriu indicaţii şi se înaintează cerinţe privind îmbunătăţirea situaţiei ecologice care prevăd:

1. Reducerea suprafeţelor de culturi prăşitoare pînă la 50% şi mai puţin din aria terenurilor cu înclinaţia de pînă la 5^0 şi majorarea suprafeţelor cultivate cu culturi compacte şi ierburi multianuale pe terenurile cu înclinaţia mai mare de 5^0.
2. Reducerea la minimum a suprafeţelor cultivate cu culturi prăşitoare pe terenurile cu înclinaţia mai mare de 5^0.
3. Implementarea procedeelor de minimizare a prelucrării fizico-mecanice a solului, de păstrare a resturilor vegetale cu scopul îmbogăţirii solurilor cu humusorganice.
4. Excluderea terenurilor situate pe versanţii cu înclinaţia mai mare de 10^0 din circuitul arabil, folosindu-le pentru cultivarea ierburilor multianuale, la împădurire şi ca păşuni şi fîneţe.

5. Implementarea largă a metodelor agrobiologice de protecţie antierozionale a solurilor:
   - amplasarea în fîşii a culturilor de cîmp prăşitoare cu cele compacte şi cu ierburi perene;
   - înierbarea între rînduri cu plante multianuale în dependenţă de înclinaţia versanţilor.
6. Efectuarea lucrărilor de lichidare a rigolelor prin nivelare, iar stoparea alunecărilor de teren şi dezvoltarea ravenelor prin împădurire.
7. Practicarea aratului, semănatului şi prelucrării culturilor de-a curmezişul pantelor.
8. Crearea şi protejarea valurilor-canale în amonte, cu scopul reglării apelor meteorice.
9. Crearea sistemelor de praguri în complex cu plantarea fîşiilor forestiere de protecţie.
10. Înierbarea canalelor hidrotehnice de scurgere şi a curenţilor forţaţi de apă şi păstrarea intactă a microreliefului de scurgere.
11. Obligarea beneficiarilor să organizeze terenurile agricole conform proiectelor şi schemelor existente, iar în lipsa lor organizarea să fie efectuată de către agrimensorii din cadrul primăriilor, adaptată la condiţiile locale climaterice şi de relief, pentru a limita procesele de degradare şi distrugere a solurilor.
12. Să se practice inventarierea proiectelor şi cercetărilor existente privind protecţia resurselor funciare şi prin implementarea lor.
13. A obliga primăriile să posede documentaţia necesară pentru legiferarea, amplasarea, amenajarea şi exploatarea poligoanelor pentru deşeuri conform cerinţelor, precum şi lichidarea gunoiştilor haotice prin recultivare.
14. De a lua măsuri eficiente de protecţie a fîşiilor nou create, şi a fîşiilor de înverzire a localităţilor, a zonelor de protecţie a rîurilor şi bazinelor acvatice.

În raioanele nordice unde funcţionează fabrici de zahăr, se acumulează cantităţi considerabile de sol fertil în urma prelucrării sfeclei de zahăr, de aceea în actele de control pot fi formulate următoarele propuneri:

1. Solul fertil acumulat conform analizelor de laborator, poate fi utilizat la pregătirea compostului sol-rămăşiţe vegetale pentru sere.
2. Defecatul conform analizelor de laborator poate fi utilizat ca supliment în amestec cu îngrăşămintele minerale şi organice, ca material de construcţie cînd conţine mai mult de 30% de $CaCo_3$.

2. Resurse acvatice de suprafaţă.

<u>În procesul inspectării se atrage atenţia la:</u>

1. Amplasamentul bazinului de apă şi regimul de exploatare (folosinţă generală/separată, dat în folosinţă, arendă, privat);
2. Respectarea normelor şi cerinţelor prevăzute în documentaţia normativă ecologică şi de reglementare (Regulamentul privind exploatarea, Autorizaţia de folosire separată, Titlul de stat, Planul de măsuri pentru protecţie, întreţinere şi exploatare(coordonat cu Apele Moldovei);
3. Prezenţa deciziilor şi coordonărilor cu organele abilitate (Actul de alegere a terenului, Decizia primăriei, Hotărîrea Guvernului de schimbare a destinaţiei terenului şi atribuire în folosinţă cînd bazinul acvatic este amplasat pe teritoriul mai multor raioane);
4. Respectarea normelor şi cerinţelor prevăzute în proiectul de execuţie, Avizul Expertizei Ecologice de Stat;
5. Prezenţa şi conţinutul procesului – verbal de finalizare a lucrărilor de construcţie şi recepţie finală;
6. Prezenţa contractului încheiat cu Serviciul Piscicol (în caz de folosire pentru piscicultură);
7. Parametrii albiei (chiuvetei) (acoperită cu apă / nu; suprafaţa, ha, inclusiv acoperită cu vegetaţie; procentul din cea totală; volumul m^3; înnămolită /nu);
8. Parametrii barajului: lungimea; lăţimea, înălţimea (diferenţa de nivele, metri sub apă şi mai sus); starea barajului (satisfăcătoare/avariată), tipul rocii din care este construit digul (sol, argilă, rocă tare, beton);
9. Tipul de consolidare a taluzului (amonte / aval);
10. Evacuatorul de apă şi starea lui (satisfăcătoare / avariată), tipul de deversor(golire), debitul (maximal, minimal, m3/ sec);
11. Respectarea normelor şi cerinţelor referitor la întreţinerea fîşiei riverane de protecţie (împădurită, înierbată, arată, lipsită de vegetaţie, prezenţa surselor de poluare amplasate în zona de protecţie sau în preajma acesteia, activităţi economice);
12. Executarea indicaţiilor prescrise expuse în actele de control;
13. Prelevarea probelor (după necesitate).

3. Sondele de apă.

În procesul inspectării se verifică:

1. Beneficiarul, locul amplasării, anul forării, debitul, scopul utilizării (necesităţi potabile, menajere, de producere);
2. Deciziile şi coordonările cu organele abilitate: actul de alegere a terenului, decizia primăriei, certificatul de urbanism, proiectul de execuţie, avizul expertizei ecologice de Stat, procesele verbale la terminarea lucrărilor de forare şi recepţie finală. Forare legală/ilegală, denumirea instituţiilor de proiectare, de construcţie (forare);

3. Documentaţia ecologică normativă şi de reglementare: paşaportul tehnic al sondei (sondelor), autorizaţia de folosire specială (data, anul eliberării, limita, m^3/an,);
4. Evidenţa volumului de apă captat;
5. Starea tehnică a sondei(lor), perspectiva de utilizare/exploatare, rezervă, conservare, necesitate de tamponare, tamponare (lichidare), în construcţie, neexploatată, cu destinaţie nestabilită, exploatată autorizat/neautorizat;

Notă: În caz de tamponare sau lichidare se întocmeşte şi se prezintă actul de tamponare/lichidare cu participarea AGEOM, Moldexpediţia, aprobarea devizului de cheltuieli. Sonda se astupă cu beton la nivelul solului.

În caz de conservare se întocmeşte actul de conservare şi se prezintă proprietarului sondei şi reprezentantului AGEOM. Sonda se sigilează.

6. Starea zonelor de protecţie sanitară (satisfăcătoare/nu, se respectă/nu, surse de poluare din zonă şi în preajma zonei);
7. Investigaţii de laborator privind calitatea apei;
8. Executarea indicaţiilor obligatorii anterior prescrise;
9. Prelevarea probelor (după necesitate).

4. Fabricile de vin.

În procesul inspectării se atrage atenţia la:

1. Amplasamentul, apartenenţa (de stat/privată), stadiu (construită/reconstruită (anul), capacitatea de proiect/de facto).
2. Deciziile şi coordonările cu organele abilitate(actul şi încheierea de alegere a terenului, Decizia primăriei, Hotărîrea Guvernului privind schimbarea destinaţiei terenului, Certificatul de urbanism, proiectul de execuţie, avizul expertizei ecologice de stat, procesele verbale la terminarea lucrărilor de construcţie şi recepţia finală).
3. Documentaţia normativă ecologică şi de reglementare: inventarul surselor de poluare, normele emisiilor limitat admisibile (ELA),Autorizaţia emisiilor de poluanţi, normativele de deversare limitat admisibile (DLA), autorizaţia de folosire specială a apei, planul de măsuri la protecţia mediului coordonat cu organele de mediu şi realizarea acestora, Planul grafic de control al normelor ELA şi DLA coordonat cu organele de mediu şi verificarea respectării acestora cu normele stabilite de ELA, DLA, Paşapoartele tehnice la instalaţiile de epurare a apelor de producere şi meteorice şi pentru purificatoarele de aer, actele privind controlul la eficienţă a acestora.
4. Sistemul de aprovizionare cu apă (centralizat/autonom, surse de suprafaţă/subterane, nr. sondelor).
5. Prezenţa instalaţiilor de epurare/preepurare locală a apelor uzate de producere, a apelor meteorice (capacitatea, m^3/zi).
6. Prezenţa condiţiilor tehnice de conectare a apelor uzate la reţelele centralizate de canalizare.
7. Respectarea proceselor tehnologice.
8. Starea tehnică a staţiilor de epurare/preepurare locală a apelor de producere şi meteorice.
9. Aprovizionarea cu energie termică (centralizat/ autonom).
10. Asigurarea cu utilaj de captare şi purificare a emisiilor. Evidenţa şi starea lor.

    Acumularea, depozitarea, păstrarea şi utilizarea deşeurilor de producere şi menajere (contracte). Starea suprafeţei pentru depozitarea şi păstrarea deşeurilor menajere (suprafaţă pavată cu pietriş sau betonată/asfaltată, îndiguită şi cu containere).
11. Modul şi starea inventarului pentru păstrarea anhidridei sulfurice, cantitatea totală importată şi utilizată, rezerva.
12. Verificarea toxicităţii gazelor de eşapament de la transportul auto. Evidenţă şi registre. DTA- 1, DTA- 2. Prezenţa şi starea aparatajului de măsurat.
13. Formularele statistice: 1-ma, 1-aer, 1-gospodăria apei, 1-deşeuri, 1 - deşeuri toxice; analiza şi verificarea corespunderii conţinutului acestora cu materia primă utilizată şi cantitatea deşeurilor, emisiilor în aer, utilizării apei şi evacuării apelor uzate prevăzute în Instrucţiunea de completare.
14. Executarea prescripţiilor obligatorii anterior date.
15. Modul de calculare şi achitările plăţii pentru poluarea mediului.
16. Prelevarea probelor (după necesitate).

În scopul protecţiei resurselor acvatice sînt interzise:

a)deversarea în apele de suprafaţă, în canalele de irigare şi de desecare a apelor uzate neepurate, a celor poluate termic şi radioactive, a apelor contaminate cu germeni patogeni şi paraziţi, a produselor sau reziduurilor petroliere şi a altor poluanţi;

b) deversarea în apele de suprafaţă, depozitarea în albiile acestora sau în zonele de protecţie a apelor a deşeurilor de orice natură, a dejecţiilor, a moluzului rezultat din construcţii, a altor reziduuri şi pesticide, precum şi introducerea de explozibile, otrăvuri, narcotice şi alte substanţe de acest fel;

c) spălarea în apele naturale a mijloacelor de transport, utilajelor şi ambalajelor de acest fel.

5. Complexele zootehnice.

În procesul inspectării se verifică:

1. Localitatea beneficiarului, responsabilul de protecţie a mediului, apartenenţa (de stat/privat), stadiu (construit/reconstruit/în construcţie, suprafaţa, (ha)).
2. Deciziile şi coordonările cu organele abilitate: Actul şi încheierea de alegere a terenului; Decizia Guvernului/primăriei; Certificatul de urbanism; Proiectul de execuţie; Avizul expertizei ecologice de stat. Procesele - verbale la terminarea lucrărilor de construcţie şi recepţie finală semnate de organele de mediu.
3. Documentaţia normativă ecologică: inventarul surselor de emisii; normativele emisiilor limitat admisibile (ELA); Autorizaţia emisiilor de poluanţi (data, anul eliberării şi termenul de valabilitate); Autorizaţia de folosire specială a apei (data, anul eliberării şi termenul de valabilitate); Planul de măsuri de protecţie a mediului coordonat cu organele de mediu.
4. Profilul (bovine, porcine, ovine, păsări). Numărul. de capete.
5. Sistemul de aprovizionare cu energie termică(cazangerie).

Sistemul de aprovizionare cu apă: (de suprafaţă, subterană). Evacuarea apelor uzate şi meteorice (prezenţa şi starea instalaţiilor de epurare/preepurare).

6. Locul şi modul de gestionare a deşeurilor (animaliere, menajere).
7. Numărul de platforme (acumulatoare) pentru depozitarea fracţiei lichide/solide a dejecţiei animaliere, suprafaţa (ha) ocupată de acestea şi tipul materialului de construcţie (sol, rocă tare, beton). Prezenţa, starea şi numărul gropilor Bakker.
8. Prezenţa şi starea utilajului de captare şi instalaţiilor pentru purificarea aerului.
9. Gradul de toxicitate a emisiilor de la transportul auto.
10. Formularele statistice: 1-aer; 1-gospodărirea apelor; 1-deşeuri; 1-deşeuri toxice.
11. Executarea indicaţiilor prescrise în actele de control.
12. Calculele şi achitările plăţii pentru poluarea mediului.

6. Bazele petroliere, staţiile de alimentare cu carburanţi şi spălării auto.

În procesul inspectării este necesar de a se examina:

1. Amplasamentul, localitatea, apartenenţa (beneficiarul), suprafaţa, capacitatea.
2. Prezenţa staţiei în schema aprobată prin Hotărîrea Guvernului nr. 901 din 10.07.02
3. Deciziile şi coordonările cu serviciile abilitate (actul şi încheierea privind alegerea terenului, decizia primăriei privind alocarea terenului, Hotărîrea Guvernului privind schimbarea destinaţiei terenului).
4. Prezenţa proiectului de execuţie.
5. Avizul Expertizei Ecologice de Stat şi respectarea cerinţelor prevăzute în el.
6. Procesul-verbal de recepţionare a construcţiei.
7. Documentaţia normativă ecologică de reglementare a activităţii:
    a. inventarul surselor de emisii (corespunderea în natură cu modul de evacuare a gazelor prevăzute în inventarieri);
    b. normele emisiilor limitate admisibil şi corespunderea acestora cu rezultatele investigaţiilor de laborator (respectarea normelor ELA);
    c. normele de deversare limitata admisibil şi corespunderea acestora cu rezultatele investigaţiilor de laborator (respectarea normelor DLA);
    d. autorizaţia emisiilor de poluanţi (data, anul, data eliberării, termenii de valabilitate şi respectarea volumelor şi ingridientilor).
8. Autorizaţia de folosire specială a apei şi îndeplinirea condiţiilor prevăzute.
9. Amplasarea obiectelor în teren, respectarea zonelor de protecţie, inclusiv a bazinelor acvatice.
10. Sistemul de aprovizionare cu apă (centralizată, autonomă), apa de suprafaţă/subterană.
11. Starea obiectului (construită/construcţie/reconstrucţie/reprofilare/extindere).
12. Prezenţa şi realizarea planului de măsuri de protecţie a mediului.
13. Prezenţa planului grafic de control privind respectarea normelor ELA.
14. Prezenţa registrelor şi evidenţa conform formularelor statistice: 1-MA, 1-Aer, 1 – Gospodărirea apelor, 1 – deşeuri, 1- deşeuri toxice.
15. Prezenţa staţiilor de epurare / preepurare locale a apelor meteorice (starea tehnică şi corespunderea fluxului tehnologic în natură cu cerinţele prevăzute în proiectul de execuţie şi avizul Expertizei Ecologice de Stat).
16. Sistemul de colectare şi utilizare, epurare a scurgerilor de produse petroliere.
17. Sistemul de colectare şi epurare a apelor. Utilizarea sistemului de reciclare şi folosire repetată a apelor (la spălătoriile auto).
18. Prezenţa instalaţiilor pentru utilizarea sedimentelor cu conţinut de produse petroliere (rezervoare, decantoare, transportarea la întreprinderile specializate).

19. Starea tehnică a rezervoarelor pentru acumularea apelor specifice (prezenţa contractului).
20. Alimentarea cu energie termică (corespunderea parametrilor cu cei din proiect).
21. Alimentarea cu energie electrică (centralizată, autonomă, corespunderea parametrilor conform proiectului).
22. Starea puţurilor de supraveghere (nivelul şi calitatea apelor freatice).Prezenţa registrului şi evidenţa investigaţiilor de laborator.
23. Prezenţa şi depozitarea deşeurilor (contractul de transportare, corespunderea cu cerinţele prevăzute în proiect, suprafaţa ocupată, starea depozitului/containerului).
24. Executarea prescripţiilor şi indicaţiilor din actele de control întocmite anterior.
25. Verificarea calculelor şi achitărilor de percepere a plăţilor pentru poluarea mediului.
26. Prelevarea probelor (după necesitate).

7. Staţiile de epurare.

În procesul inspectării se va lua cunoştinţă şi se va examina:

1. Amplasamentul (localitatea), apartenenţa (beneficiarul), capacitatea, anul dării în exploatare, cursul receptor (denumirea, distanţa pînă la staţia de epurare (SEB) a apelor uzate).
2. Documentaţia ecologică normativă şi de reglementare: paşaportul tehnic a SEB a apelor uzate, autorizaţia de folosire specială a apei (data, anul eliberării şi termenul de valabilitate), normele aprobate de deversare a apelor uzate epurate (data, anul eliberării şi termenul de valabilitate), concentraţiile maxime admisibile (CMA) de deversare a apelor uzate aprobate pentru beneficiarii care îşi deversă apele uzate la SEB (data, anul eliberării şi termenul de valabilitate).
3. Schema reţelei de apeduct şi canalizare, schema instalaţiilor de epurare şi graficul tehnologic de lucru a acestora.
4. Planul de situaţie privind amplasarea obiectului şi locul de deversare a apelor uzate în obiectul acvatic).
5. Planul de măsuri aprobat pentru anul trecut şi curent.
6. Componenţa complexului de epurare al apelor uzate pe fluxul tehnologic, ritmul de exploatare (personal, normele de epurare: mecanic, biologic, acumulare).
7. Starea tehnică (în funcţiune integrală/parţială, construcţie/reconstrucţie, construcţie suspendată, descompletată, demolată).
8. Beneficiarii racordaţi: populaţie, sector social, întreprinderi industriale, cantitatea apelor uzate primite de SEB.
9. Eficienţa staţiei de epurare (ieşire): materie în suspensie (MS), consumul biologic de oxigen (CBO), NH_4, g/m^3 (registrul de evidenţă al investigaţiilor de laborator)
10. Frecvenţa şi poluanţii monitorizaţi (MS, CBO, NH_4) amonte/aval de staţia de epurare a apelor uzate
11. Executarea indicaţiilor prescrise anterior.
12. Verificarea calculelor şi achitării plăţilor pentru poluare.
13. Prelevarea probelor (după necesitate)

Notă: În caz de construcţie/reconstrucţie se examinează:proiectul de execuţie, deciziile şi coordonările (de atribuire a terenului, avizele ecologice şi sanitare, pompieri, etc., Certificatul de urbanism, autorizaţia de construire, avizul Expertizei Ecologice de Stat).

8. Termo-electrocentralele şi cazangeriile.

În procesul inspectării este necesar de a informa administraţia întreprinderii despre scopul inspectării, întîlnirea cu specialiştii competenţi ai administraţiei si cu responsabilul de protecţia mediului (prin ordin).

Se atrage atenţia la:

1. Amplasamentul (localitatea), apartenenţa (beneficiarul), statutul juridic (de stat / privat), profilul, capacitatea de producere a termo-electrocentalelor /cazangeriilor, conform proiectului/fact, numărul, marca, randamentul turbinelor / cazanelor, consumul anual de combustibili(gaz, păcura), tone convenţionale.
2. Documentaţia normativ-ecologică şi de reglementare: proiectul de execuţie, avizul Expertizei Ecologice de Stat, paşapoartele tehnice ale instalaţiilor pentru purificarea gazelor, autorizaţia emisiilor de poluanţi, normativele ELA, inventarul surselor de emisii, planul grafic de reparaţie a instalaţiilor de purificare, măsurile de diminuare a poluării.
3. Deciziile şi coordonările documentaţiei normative şi de protecţie cu avizele organelor sanitare, ecologice, pompieri, etc.
4. Funcţionarea instalaţiilor şi aparatelor pentru purificarea emisiilor.
5. Evidenţa compoziţiei calităţii şi cantităţii emisiilor de poluanţi în atmosferă. Respectarea proceselor tehnologice prevăzute în avizul Expertizei Ecologice de Stat.
6. Eficienţa realizării măsurilor de protecţie a aerului atmosferic.
7. Evidenţa şi rezultatele analizelor de laborator.
8. Executarea indicaţiilor anterior prescrise în actele de control.
9. Evidenţa primară şi corectitudinea întocmirii formularelor statistice (1-ma, 1-aer).
10. Calculele şi achitările taxelor pentru emisiile de poluanţi.
11. Prelevarea probelor (după necesitate).

9. Unităţile industriale şi întreprinderile de transport auto.

În procesul inspectării se atrage atenţia la următoarele:

1. Prezenţa documentaţiei tehnico–normative: paşapoartele tehnice, ecologice, auditul, inventarul ELA, autorizaţiile de mediu (apă, aer), proiectul de execuţie şi avizul Expertizei Ecologice de Stat, deciziile şi coordonările.
2. Sistemul de aprovizionare cu apă (sursa, amplasarea, capacitatea, utilizatorul, volumul apei captate).
3. Sistemul de evacuare a apelor uzate şi meteorice (staţii de epurare, hazna, reţeaua de canalizare şi a colectorului de magistrală, amplasamentul şi respectarea zonelor de protecţie).
4. Amplasarea obiectelor şi construcţia lor în zonele sanitare şi de protecţie a apelor.
5. Respectarea cerinţelor la selectarea terenului pentru proiectarea/construcţia şi punerea în funcţiune a proceselor tehnologice, construcţia şi reconstrucţia obiectelor noi.
6. Starea ecologică a teritoriului întreprinderilor. Depozitarea deşeurilor, cantitatea, modul de depozitare, suprafaţa.
7. Executarea planurilor de exploatare a instalaţiilor şi aparatajului de purificare, neutralizare şi captare a substanţelor toxice.
8. Evidenţa primară şi respectarea normelor limitat admisibile de emisii şi deversări (prezenţa registrelor).
9. Executarea măsurilor de protecţie a mediului, rapoartele statistice.
10. Asigurarea cu echipament şi aparataj de control al toxicităţii gazelor de eşapament de la transportul auto.
11. Evaluarea calităţii aerului, gradului de toxicitate şi fumegare în dependenţă de parametrii standardelor naţionale (testarea ecologică).
12. Veridicitatea calculelor şi plăţilor pentru poluarea mediului.
13. Executarea indicaţiilor anterior prescrise în actele de control.
14. Prelevarea probelor după necesitate.

Suplimentar se examinează vizual aspectul exterior al aparatajului, utilajului şi transportului, scurgerilor de combustibil şi lubrifianţi

10. Fondul silvic.

Controlul de stat este exercitat în baza art. 15 p.(a) al Legii privind protecţia mediului înconjurător şi art. 22 al Codului silvic.

Controlului este supus orice obiectiv de pe teritoriul republicii indiferent de apartenenţa departamentală şi forma de proprietate a deţinătorilor terenurilor împădurite.

Controlul deţinătorilor de terenuri împădurite începe de la birou, unde se examinează următoarele acte:

- amenajamentul silvic;
- autorizaţiile pentru tăierea pădurilor;
- materialele de delimitare a parchetelor**;**
- autorizaţia autorităţilor pentru mediu;
- actele de examinare fitopatologică a parchetelor (pentru tăierile de igienă rasă).

În procesul inspectării pe teren se vor controla următoarele:

a) Lucrări de regenerare şi creare a culturilor silvice:
- corespunderea culturilor (arboretelor) create cu prevederile amenajamentului silvic şi condiţiile staţionare respective;
- calitatea acestora şi lucrările agrotehnice executate.

b) Lucrările de îngrijire a arboretelor:
- corespunderea calităţii delimitării cu regulile lucrărilor de îngrijire şi îndrumărilor privind delimitarea şi punerea în valoare a parchetelor;
- prezenţa marcajului pe arborii tăiaţi şi cei preconizaţi exploatării;
- corespunderea suprafeţelor indicate în acte cu cele din natură;
- respectarea indicaţiilor autorizaţiei pentru tăierea pădurilor.

c) Tăierile principale:

Atribuirea parchetelor pentru exploatare:
- corespunderea acestora în conformitate cu prevederile amenajamentului silvic.

Corectitudinea delimitării:
- marcajele pe arbori (cioplirea vizirului, marcarea la colet şi la 1,3m);
- instalarea stîlpilor de colţ.

Calitatea lucrărilor efectuate:
- corespunderea suprafeţelor exploatate din natură cu cele indicate în acte;
- înălţimea cioatelor (1/3 din O);

- păstrarea seminţişului;
- curăţirea de resturi de exploatare;
- materialele de atestare a parchetului.

d) folosirea produselor accesorii ale pădurii:
- cositul;
- păşunatul;
- practicarea agriculturii;
- recoltarea seminţelor, plantelor medicinale;
- dobîndirea bogăţiilor subterane(nisip, argilă, piatră).

Pentru folosirea produselor accesorii ale pădurii se prescrie bilet silvic de către întreprinderile silvice.

e) paza şi protecţia pădurii:
- prezenţa actelor ce confirmă cazurile de încălcare a legislaţiei silvice;
- măsurile aplicate de către întreprinderile silvice privitor la cazurile de încălcare a legislaţiei;
- protecţia pădurilor împotriva bolilor şi dăunătorilor(măsuri aplicate)

Controlul de stat în fişiile forestiere de protecţie (de orice natură) se petrece în modul prevăzut mai sus.

11. Fondul ariilor protejate.

Controlul de stat privind Fondul ariilor protejate este analogic celui din Fondul Silvic se Stat.
Adăugător este necesar de atras atenţia la:

- Starea ecologică a obiectului (Harta-schemă, existenţa bornelor de hotar, panourilor de avertisment, indicatoarelor, itinerarelor turistice pedestre);
- Documentaţia privind efectuarea lucrărilor de îngrijire, reconstrucţie şi tăiere de igienă;
- Calitatea efectuării lucrărilor silvice, asigurarea respectării regimului de protecţie conform Regulamentelor-cadru şi actelor legislative şi normative;
- Paşaportul obiectului;

12.Spaţiile verzi.

Controlul de stat se efectuează în scopul determinării stării ecologice a spaţiilor verzi, regimului de pază şi gestionare a acestora, îndeplinirii lucrărilor de îngrijire, depistării încălcărilor şi atragerii la răspundere a contravenţiilor conform legislaţiei în vigoare.

În procesul controlului se atrage atenţia la următoarele:

- Actele normative în baza cărora au fost create spaţiile verzi (Hotărîrea Primăriei, Harta-schemă cu liniile roşii, planul de dezvoltare a acestora, etc.);
- Graniţele spaţiilor verzi în natură cu înscrierile respective şi zonele de protejare ale acestora;
- Evidenţa şi reglementarea folosirii spaţiilor verzi;
- Respectarea prevederilor amenajamentelor în domeniu şi tehnologiilor de creare şi întreţinere a spaţiilor verzi;
- Organizarea pazei şi protecţiei spaţiilor verzi;
- Asigurarea stării fitosanitare a spaţiilor verzi;
- Construcţia şi amplasarea obiectelor în spaţiile verzi, ţinînd cont de clasificarea şi categoria funcţională de folosire;
- Regenerarea, extinderea, ameliorarea compoziţiei şi a calităţii spaţiilor verzi;
- Efectuarea inventarierii cu întocmirea planurilor de îndeplinire a lucrărilor de îngrijire, fitosanitare şi de reconstrucţie a spaţiilor verzi;
- Atribuirea parchetelor pentru exploatare cu calcularea volumului masei lemnoase.

13.Fauna cinegetică şi resursele piscicole.

Controlul de stat se efectuează în scopul asigurării protecţiei şi folosirii raţionale a regnului animal, îndeplinirii de către persoanele fizice şi juridice, a actelor legislative şi normative, depistării contravenţiilor şi primirea sancţiunilor şi altor măsuri de contracarare.

În timpul controlului se acordă atenţie la următoarele:

- Documentele ce permit dreptul de folosire a terenurilor de vînătoare;
- Documentele ce permit dreptul de a vîna: ordinul organului abilitat cu protecţia mediului, ordinul beneficiarului, autorizaţia sau permisul, permisul portarmă, carnetul de vînător;
- Îndeplinirea prevederilor Regulamentului Gospodăriei Cinegetice (anexa nr.1 la Legea regnului animal);
- Respectarea normelor de recoltare a vînatului;
- Îndeplinirea măsurilor biotehnice planificate.
- Documentele care permit dreptul la pescuit;
- Respectarea metodelor de pescuit;

- Starea instalaţiilor hidrotehnice şi dispozitivelor de protecţie a peştelui;
- Respectarea prevederilor proiectelor de execuţie la construcţia şi darea în exploatare a bazinelor acvatice în scopuri piscicole;
- Respectarea cotelor de pescuit (speciile, cantitatea, dimensiunile), regulile privind folosirea uneltelor de pescuit;
- Îndeplinirea măsurilor de întreţinere a bazinelor şi sectoarelor de pescuit industrial;

Extragerea nisipului, prundişului din albiile rîurilor şi malurile bazinelor piscicole-sectoare folosite pentru depunerea icrelor şi efectuarea altor lucrări (explozii, instalarea cablurilor şi conductelor, construcţia podurilor).

14. Gestionarea deşeurilor.

Controlul ecologic de stat se efectuează la toate întreprinderile industriale indiferent de forma de proprietate şi apartenenţa departamentală.

În procesul efectuării controlului ecologic de stat se verifică:

1. Existenţa şi conţinutul paşaportului ecologic ori a certificatului;
2. Rezultatele inventarierii deşeurilor;
3. Normele de formare a deşeurilor, conform tehnologiilor;
4. Existenţa şi completarea registrului depozitului;
5. Evidenţa primară a deşeurilor;
6. Îndeplinirea formelor statistice nr.1 „Deşeuri toxice” şi nr.2 „Deşeuri”;
7. Documentaţia contabilă de formare, depozitare şi prelucrare a deşeurilor la întreprindere;
8. Datele de laborator privind componenţa deşeurilor;
9. Efectuarea colectării separate a deşeurilor după clasa de toxicitate şi alte criterii (inflamabile, periculoase, incendiare);
10. Îndeplinirea măsurilor de protecţie a mediului în timpul gestionării deşeurilor;
11. Starea platformelor pentru deşeurile menajere solide şi a teritoriului;
12. Evidenţa şi păstrarea substanţelor chimice utilizate în industrie
13. Prelevarea probelor (în caz de necesitate).
14. Executarea indicaţiilor prescrise anterior în actele de control.
15. Verificarea calculelor şi achitărilor plăţilor pentru poluare.

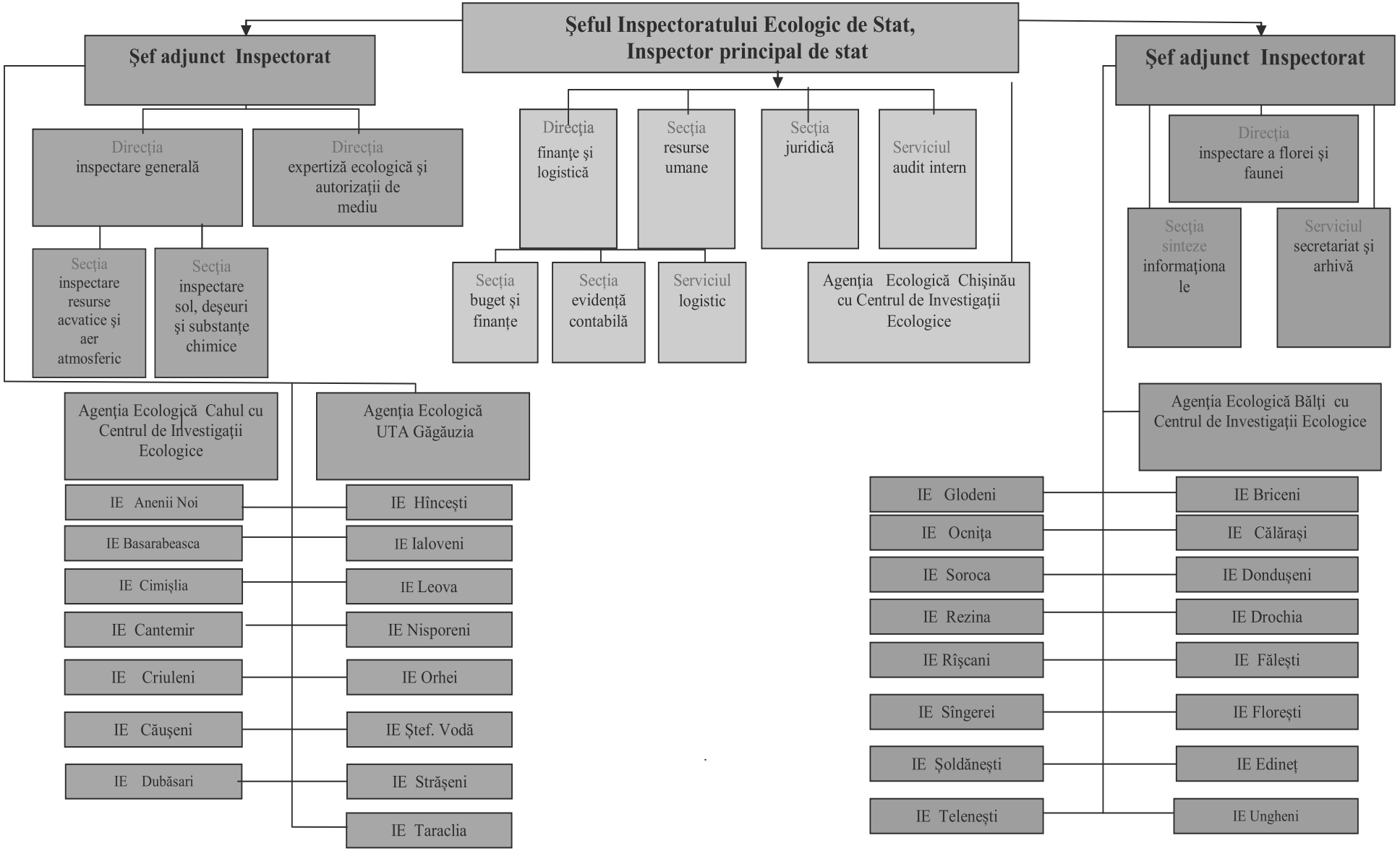
1.4. Sistemul de evaluare şi apreciere a activităţii IES.

Pentru evaluarea şi aprecierea activităţii IES se utilizează sistemul de 46 de indicatori care cuprind toate manifestările inspectării şi controlului.

1	Agenţi economici supuşi controlului ecologic de stat (nr.)
2	Acte de control întocmite (nr |
3	Procese-verbale cu privire Ia contravenţii încheiate în total (nr.)
4	Procese-verbale cu privire la contravenţii înaintate spre soluţionare altor autorităţi (nr.)
5	Procese-verbale cu privire la contravenţii examinate de inspectorii pentru ecologie in baza materialelor proprii (nr)
6	Persoane sancţionate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)
8	Dosare contravenţionale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorităţi (nr.)
9	Persoane sancţionate în baza dosarelor contravenţionale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorităţi (nr)
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenţionale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorităţi (Ici)
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieşind din amenzile aplicate in baza proceselor-verbale proprii şi a celor parvenite de la alte autorităţi (lei)
12	Amenzi încasate in total, reieşind din amenzile aplicate in baza proceselor-verbale proprii şi a celor parvenite de la alte autorităţi (lei)
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (Ici)

15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii şi organelor afacerilor interne (nr.)
16	Raiduri de antibraconaj, salubrizare etc. (nr.)
17	Sistarea activităţilor contrare prevederilor legislaţiei de mediu (unităţii)
18	Servicii prestate acordate (lei)
19	Servicii prestate achitate (lei)
20	Mărimea plăţii pentru poluarea mediului calculată şi verificată (Ici)
21	Mărimea plăţii pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)
22	Mărimea plăţii pentru poluarea mediului neachitată pentru anii precedenţi (lei)
23	Examinarea petiţiilor (nr.)
24	Participarea la întruniri, seminare, conferinţe, ore ecologice, expediţii, simpozioane, vizite de lucru, etc. (nr).
25	Publicaţii (nr.)
26	Emisiuni radio-TV (nr.)
27	Coordonarea rapoartelor statistice (nr i
28	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele Investigaţii Ecologice (nr)
29	Acte normative avizate (nr.)
30	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)
31	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării in comisii pentru alegerea loturilor (nr)
32	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentaţiei de proiect (DP) pentru construcţii (studiu de :prefezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuţie, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (R.I.M.Î). auditul ecologic al întreprinderii in funcţiune) (nr.)
33	Suma transferurilor de către beneficiari in bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)
34	Avize de coordonare a recepţiei/dării in exploatare a obiectelor (nr.)
35	Avize de acordare a normativelor deversărilor limitat admisibile (DLA) de poluanţi cu apele uzate în apele de suprafaţă (nr)
36	Autorizaţii de folosinţă specială a apelor (nr)
37	Avize de acordare a deversărilor de poluanţi cu apele uzate in apele de suprafaţă cu depăşirea normativelor DL A (nr.)
38	Avize de acordare a normativelor emisiilor limitat admisibile (FL A i de poluanţi in atmosferă de la sursele fixe (nr.)
39	Autorizaţii de emisii a poluanţilor in atmosferă de la sursele fixe (nr)
40	Autorizaţii pentru tăieri în fondul forestier şi vegetaţiei forestiere din afara fondului forestier (nr.)
41	Avize privind omologarea produselor de uz fitosanitar şi a fertilizanţilor (nr.)
42	Arme de vînătoare ridicate (nr.)
43	Scule de pescuit ridicate (nr.)
44	Proiecte de mediu finanţate din Fondul Ecologic Naţional (nr.)
45	Proiecte de mediu finanţate din Fondurile Ecologice implementate (nr)
46	Avize de coordonare a schimbării destinaţiei bunurilor imobile (terenuri, construcţii. încăperi.) (nr.)

1.5. Structura funcțională a IES.

1.6. Portofoliul subdiviziunilor IES.

Denumirea deplină a subdiviziunii/ instituţiei din subordine	*Nr. de anga-jaţi*	*Rolul, misiunea subdiviziunii/ instituţiei din subordine*	*Principalele produse*
1	**2**	**3**	**4**
Şeful Inspectoratu-lui Ecologic de Stat	**1**	• poartă răspundere pentru realizarea sarcinilor şi funcţiilor atribuite Inspectoratului, asigură executarea legilor, decretelor Preşedintelui Republicii Moldova, hotărîrilor, dispoziţiilor Guvernului şi ordinelor ministrului, precum şi a regulamentului IES; • distribuie obligaţiile şi stabileşte responsabilităţile şefilor adjuncţi, şefilor de direcţii, secţii şi servicii ale Inspectoratului şi subdiviziunilor lui teritoriale; • propune Ministerului pentru aprobare schema de încadrare şi operarea de modificări în efectivul-limită al Inspectoratului în conformitate cu structura aprobată de Guvern; • poartă răspundere personală pentru folosirea raţională a fondurilor, integritatea bunurilor materiale; • numeşte în/şi eliberează din funcţie conform legislaţiei în vigoare funcţionarii publici şi alţi salariaţi ai Inspectoratului; • reprezintă interesele Inspectoratului în relaţiile cu organele de stat, persoanele juridice şi fizice din ţară şi străinătate; • exercită şi alte împuterniciri, prevăzute de legislaţie.	• ordine • dispoziţii • hotărîri • aprobă planuri de activitate, regulamente, instrucțiuni.
Şefi adjuncţi ai IES	**2**	• exercită atribuţiile şefului Inspectoratului în lipsa acestuia; • coordonează procesul de planificare şi monitorizare a realizării planurilor de activitate a Inspectoratului şi acțiunilor de mediu; • coordonează relaţiile de colaborare cu autorităţile publice centrale şi locale, instituţiile de învăţămînt, mass-media, organizaţiile non-guvernamentale de mediu naţionale şi internaţionale, cu instituţiile similare de peste hotare; • coordonează planificarea şi organizarea procesului de instruire profesională a personalului.	• ordine • dispoziţii • hotărîri • aprobă planuri de activitate, regulamente, instrucțiuni.
Direcţia inspectare generală	**1**	• asigură realizarea prevederilor legislaţiei şi actelor normative în domeniul protecţiei apelor, aerului, solului, gestionării deşeurilor şi utilizării substanţelor chimice; • exercită controlul ecologic de stat al utilizării	• programe şi planuri de acţiuni; • proiecte de acte legislative şi

		resurselor acvatice, funciare şi zăcămintelor; • dirijează metodologic şi coordonează activităţile agenţiilor şi inspecţiilor ecologice în limitele de competenţă, inclusiv şi centrelor de investigaţii ecologice; • întreţine relaţii de colaborare cu alte subdiviziuni ale Ministerului şi Inspectoratului, cu autorităţile publice centrale şi locale, mass-media şi organizaţiile neguvernamentale.	normative; • documente instructive, ghiduri de specialitate; • raportul anual privind protecția mediului înconjurător şi a factorilor de mediu respectivi.
Secţia inspectare resurse acvatice şi aer atmosferic	**4**	• exercită controlul şi supravegherea respectării cerinţelor actelor legislativ-normative în domeniul protecţiei resurselor acvatice şi aerului atmosferic, gestionării obiectivelor acvatice şi de protecţie a acestora, utilizării resurselor acvatice, acordă ajutor consultativ-metodologic subdiviziunilor teritoriale ale IES, dirijează activitatea acestora în domeniul utilizării şi protecţiei resurselor acvatice şi bazinului aerian; • examinează petiţiile, semnalele, demersurile persoanelor fizice, juridice şi organelor ierarhic superioare.	• dosare privind încălcările legislaţiei ecologice; • regulamente, instrucţiuni; • probe prelevate; • acţiuni intentate de recuperare a prejudiciului prin comiterea contravenţiilor şi infracţiunilor ecologice; • acte de control, • procese-verbale; • seminare de instruire; • campanii naţionale de plantare şi salubrizare; • rapoarte /note.
Secţia inspectare sol, deşeuri şi substanţe chimice	**4**	• exercită controlul ecologic de stat privind respectarea legislaţiei ecologice de către persoanele fizice şi juridice ca rezultat al desfăşurării activităţilor privind gestionarea deşeurilor, utilizarea substanţelor chimice, folosirea resurselor funciare; • elaborează şi promovează programe şi planuri de acţiuni în domeniul protecţiei resurselor funciare, gestionării deşeurilor şi substanţelor chimice.	• proiecte de acte normative şi legislative; • ghiduri de specialitate elaborate; • seminare de instruire; • acte de control întocmite, • procese-verbale cu privire la contravenţie încheiate; • campanii naţionale de plantare şi salubrizare; • rapoarte /note.

Direcţia expertiză ecologică de stat şi autorizaţii de mediu	**7**	• efectuează expertiza ecologică de Stat a documentaţiei de proiect (DP) pentru activităţile economice preconizate; • eliberează pentru activităţile economice autorizaţiile de folosinţă specială a apei, de emisii în aerul atmosferic, examinează şi prezintă spre aprobare limitele de deversări ale poluanţilor în apele de suprafaţă (DLA) şi de emisii a poluanţilor în aerul atmosferic (ELA).	• **avize** ale expertizei ecologice de stat de acordare a DP; • **avize** de acordare a normativelor DLA; • **autorizaţii** de folosinţă specială a apelor • **avize** de acordare a deversărilor cu depăşirea normativelor DLA; • **avize** de acordare a normativelor ELA; • **autorizaţii** de emisii a poluanţilor în atmosferă de la sursele fixe.
Direcţia inspectare a florei şi faunei	**9**	• exercită controlul ecologic de stat privind modul de respectare a legislaţiei ecologice cu privire la fondul forestier, vegetaţiei din afara fondului forestier şi regnului animal prin preîntîmpinarea, depistarea şi contracararea cazurilor de tăieri ilicite, vînătoare şi pescuit ilicit; • elaborează şi promovează programe şi planuri de acţiuni în domeniul protecţiei florei şi faunei; • examinează materialele privind tăierea vegetaţiei forestiere şi eliberarea autorizaţiilor pentru acest fapt.	• autorizaţii de mediu; • acte de control; • procese-verbale; • acţiuni civile şi amenzi aplicate; • raiduri antibraconaj; • campanii naţionale de plantare şi salubrizare; • rapoarte /note.
Direcţia finanţe şi logistică	**11**	• asigură activitatea şi planificarea indicilor bugetari, economici, financiar-contabili şi de realizare a unei politici unice în gestionarea patrimoniului Inspectoratului din punct de vedere al resurselor financiare, materiale şi a achiziţiilor de bunuri şi servicii.	• CBTM elaborat sau actualizat anual; • Bugetul instituţiei elaborat anual; • planuri de finanţare; • Bilanţul executării bugetului instituţiei – trimestrial şi anual; • rapoarte

			financiare, statistice, CNAS, CNAM – lunare, trimestriale, anuale; • Baza de date şi programul automatizat privind gestiunea financiar-contabilă – zilnic, lunar, anual; • numărul agenţilor economici înregistraţi şi monitorizaţi ca plătitori pentru poluarea mediului la Fondul Ecologic Local zilnic, lunar, anual; • proiecte de acte normative şi administrative; • dotarea tehnico-materială corespunzătoare în vederea bunei funcţionări a instituţiei; • contracte de achiziţii pentru bunuri şi servicii; • lucrări de reparaţii curente şi capitale executate în vederea creării condiţiilor decente de activitate a personalului; • menţinerea şi controlul asupra bunei funcţionări a parcului auto din dotare.

Secţia resurse umane	**4**	• realizează obiectivele strategiei de reformare a administraţiei publice centrale în cadrul Inspectoratului Ecologic de Stat şi satisfacerea necesităţilor personalului prin promovarea şi implementarea unui management eficient al resurselor umane.	• proiecte de acte administrative; • dosare personale; • regulamente; • fişe de post. • planuri de dezvoltare profesională; • evaluări; • concursuri.
Secţia juridică	**4**	• asigură juridic activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat, legalitatea deciziilor adoptate de management; • coordonează elaborarea şi perfecţionarea cadrului legal în domeniile de competenţă ale Inspectoratului; • reprezentă interesele Inspectoratului Ecologic de Stat în instanţele de judecată, organele administraţiei publice şi asociaţiile obşteşti în probleme juridice.	• proiecte de acte normative şi legislative; • registrul proiectelor actelor normative; • asistenţă juridică; • registrul controalelor ecologice.
Secţia sinteze informaţio-nale	**4**	• informează operativ conducerea IES privitor la modificările efectuate în legislaţia de mediu şi publicaţiile apărute în presă referitor la activitatea IES; • promovează imaginea pozitivă a activităţii IES în mijloacele mass-media prin mesaje şi comunicate. • transmite operativ către subdiviziuni dispoziţiile şi indicaţiile conducerii IES; • acumulează şi sistematizează informaţia statistică de mediu privind activitatea de bază a IES şi asubdiviziunilor sale furnizată săptămînal, lunar, trimestrial, semestrial şi anual; • întocmește rapoarte de activitate a IES conform termenilor de raportare şi le prezintă conducerii IES sau altor instituţii în termenii stabiliţi; • actualizează permanent pagina Web a IES; • implementează metodologii şi procedee avansate de gestionare a informaţiei; • recepţionează semnalele prin intermediul telefonului verde; • monitorizează desfășurarea proiectelor finanţate din fondurile ecologice; • elaborează şi editează Anuarul activităţii Inspectoratului Ecologic de Stat.	• rapoartele de activitate a IES (săptămînal, trimestrial, semestrial şi anual); • articole pentru mass-media; • rapoarte cu privire la monitorizarea proiectelor finanţate din fondurile ecologice; • planuri de activitate; • asigurarea continuităţii fluxului informaţional interactiv.
Serviciul secretariat şi arhivă	**2**	• asigură exercitarea funcţiilor tehnice în organizarea şi perfecţionarea lucrărilor de secretariat în IES; • verifică corectitudinea întocmirii documentelor de ieşire şi asigurarea expedierii lor la timp; • exercită controlul executării însărcinărilor	• instrucţiuni; • nomenclatoare ale dosarelor, registre.

		parvenite din partea organelor ierarhic superioare, a demersurilor din partea autorităţilor publice centrale în termenii stabiliţi, inclusiv şi a celor luate la control de către conducerea IES; • comunică şi transmite şefilor agenţiilor şi inspecţiilor ecologice, direcţiilor şi secţiilor a documentelor cu rezoluţia şefului IES sau adjuncţilor lui pentru executare şi efectuarea controlului asupra îndeplinirii lor în termen; • asigură păstrarea dosarelor încheiate cu termen de păstrare permanent şi de lungă durată; • pregătește şi depune spre păstrare în Arhiva de Stat a documentelor definitivate; • întocmește nomenclatorul dosarelor IES.	
Serviciul audit intern	**2**	• evaluează eficienţa şi eficacitatea managementului financiar, proceselor de planificare, executare, monitorizare şi raportare în cadrul Inspectoratului Ecologic de Stat; • evaluează managementul riscurilor şi identifică rezervele pentru atingerea obiectivelor instituţiei.	• Carta de audit intern; • planuri strategice şi anuale de audit; • instrucţiuni de aplicare a normelor metodologice de audit intern; • rapoarte de audit intern.
Agenţii şi Inspecţii Ecologice teritoriale	**246**	• exercită controlul ecologic de stat privind respectarea de către agenţii economici cu orice formă de proprietate şi apartenenţă departamentală şi persoane fizice, inclusiv străine a limitelor de utilizare a resurselor naturale, a normelor deversărilor şi degajărilor de substanţe nocive în mediul ambiant, precum şi a limitelor de depozitare a deşeurilor industriale, menajere, toxice şi de altă provenienţă, stabilite în actele legislative şi normative; • exercită controlul privind respectarea şi aplicarea normelor de protecţie a mediului la amplasarea, proiectarea şi construcţia obiectelor, valorificarea noilor tehnologii, instalarea utilajelor noi; • exercită controlul privind achitarea de către agenţii economici a taxelor şi plăţilor pentru poluarea mediului, precum şi modul de utilizare a mijloacelor financiare ale acestora pentru realizarea măsurilor de protecţie a mediului; • efectuează expertiza ecologică de stat a documentaţiei de proiect pentru construcţia, extinderea, reconstrucţia, reutilarea, modernizarea, reprofilarea, conservarea, demolarea şi lichidarea obiectelor în	• autorizaţii şi avize de mediu • acte de control • procese-verbale • acţiuni civile şi amenzi aplicate • raiduri antibraconaj • campanii naţionale de plantare şi salubrizare, ore ecologice, publicații, emisiuni Radio-TV.

		corespundere cu actele normative; • coordonează programele anuale de extindere a suprafeţelor pentru împădurire, restabilire a biocenozelor silvice autohtone prin reconstrucţie ecologică şi conservarea biodiversităţii, precum şi exercită controlul privind realizarea acestora; • întreprinde măsuri pentru sistarea activităţii agenţilor economici în cazul nerespectării cerinţelor legislaţiei şi normelor ecologice; • coordonează limitele de folosire a resurselor naturale, a normelor de emisii şi deversări nocive în mediu, normelor-limită de depozitare a deşeurilor de producţie şi menajere la compartimentul protecţia mediului înconjurător; • efectuează inventarieri la întreprinderi şi organizaţii şi ţine evidenţa surselor de poluare a aerului atmosferic, bazinelor acvatice şi solului; • întocmeşte şi înaintează în instanţele judecătoreşti a acţiunilor civile de recuperare a daunelor cauzate mediului; • conlucrează cu organele administraţiei publice centrale şi locale la elaborarea şi implementarea programelor şi planurilor naţionale şi locale de acţiuni în domeniul protecţiei mediului şi utilizării resurselor naturale; • organizează şi participă în cadrul acţiunilor şi campaniilor naţionale de conştientizare ecologică şi promovare a activităţilor de protecţie a mediului înconjurător.	

1.7. Analiza SWOT a IES.

Puncte forte (S)	*Puncte slabe (W)*
• Profesionalism. • Cadrul juridic aplicabil. • Sistem de raportare reglementat. • Sistem de comunicare operativ. • Mediatizare sistematică. • Respectarea valorilor şi principiilor fundamentale ale domeniului. • Importanţă deosebită a instituţiei în sistemul naţional de protecţie a mediului, care justifică pe deplin alocarea resurselor umane, financiare şi materiale. • Experienţă managerială şi atitudine deschisă a conducerii, calităţi de leadership la nivelul conducerii. • Existenţa capacităţilor de planificare pe termen mediu.	• Suprapunere de competenţe profesionale pe interior. • Cadru nereglementat de colaborare cu Instituţiile Publice cu atribuţii aferente mediului. • Aspecte organizaţionale interne care ar putea fi îmbunătăţite pentru sporirea performanţei IES. • Baza financiar-materială. • Structura organizaţională depăşită. • Legislaţia imperfectă. • Capacitatea tehnică redusă. • Toleranţă scăzută faţă de opiniile contrare. • Lipsa transparenţei informaţionale şi acces dificil la date deţinute de subdiviziunile teritoriale şi structurale ale aparatului central. • Comunicare slabă la nivel intrainstituţional, formalizare excesivă

• Experienţă în planificarea bugetară pe programe. • Existenţa capacităţilor interne în ceea ce priveşte controlul asupra gestiunii fondurilor publice. • Existenţa unui sistem de consolidare şi actualizare a informaţiei.	• Personal nemotivat corespunzător din cauza sistemului salarial din administraţia publică. • Calitatea muncii influenţată de stres, volum mare de muncă pentru un inspector şi lipsa de motivare suficientă.
Oportunităţi (O)	***Ameninţări (T)***
• Antrenarea colaboratorilor ca experţi în proiecte de mediu din exterior. • Antrenarea IES în proiecte transfrontaliere cu posibilităţi de consolidare a suportului logistic (de exemplu moldo-române). • Aplicarea pe larg a elementelor e-Guvernare (pentru servicii). • Delimitarea strictă a responsabilităţilor în procesul de inspectare şi control conform legislaţiei europene de mediu. • Eficientizarea conlucrării cu organele APL, subdiviziunile teritoriale ale Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Sănătăţii şi Agenţiei „Moldsilva" a organelor de mediu în vederea contracarării şi depistării contravenţiilor ecologice, silvocinegetice, amplasării neautorizate a deşeurilor şi de protecţie a obiectivelor acvatice. • Optimizarea proceselor manageriale şi crearea unui sistem decizional.	• Lipsa bazelor de date integrale a subiecţilor de mediu (agenţi economici, obiective, proiecte). • Creşterea sarcinii per colaborator. • Îmbinarea atribuţiilor de control şi de expertiză/reglementare de aceeaşi persoană. • Goluri legislative provocate de noi activităţi socio-economice. • Lipsa, limitarea sau alocarea întîrziată a fondurilor bugetare pentru implementarea planurilor de activităţi propuse. • Incertitudinea politică şi polarizarea intereselor clasei politice.

În linii mari IES poate fi considerat o instituție publică bine construită instituțional și competențional, suficientă pentru asigurarea controlului ecologic.

Totodată, autorizarea ecologică a activităților economice și exercitarea controlului ecologic pune problema separării acestor 2 laturi la nivel instituțional. Reforma instituțională a Ministerului Mediului prevede și acest subiect.

II. EXPERTIZA ECOLOGICĂ DE STAT ŞI AUTORIZATIILE DE MEDIU.

Valeriu HOLBAN,
şef, Direcţia Expertiza ecologică şi autorizaţii de mediu

DATE REZUMATIVE.

În 2013 de către sistemul expertizei ecologice de stat şi autorizării de mediu au fost eliberate:

- ***658** avize a expertizei ecologice de stat la documentaţia de proiect pentru construcţii, inclusiv **21** avize negative;*
- ***260** autorizaţii de folosinţă specială a apei pentru activităţile economice existente;*
- ***9** avize de acordare a normativelor deversărilor limitat admisibile (DLA) de poluanţi cu ape uzate în apele de suprafaţă;*
- ***880** autorizaţii de emisie a poluanţilor în atmosferă de la surse fixe;*
- ***866** avize de acordare a normativelor emisiilor limitat admisibile (ELA) de poluanţi în atmosferă de la surse fixe;*
- ***715 685 lei**, taxa pentru efectuarea expertizei ecologice de stat la documentaţia de proiect pentru construcţii transferată la bugetul de stat (suma transferată a constituit o creştere de 39,012 mii lei, comparativ cu 2012. Totodată, s-a constatat o supraîmplinire a planului bugetului de stat pe 2013, cu **16,37%**. Potrivit Legii nr.249 din 02.11.2012 a bugetului de stat pe anul 2013, Anexa 1, taxa pentru efectuarea expertizei ecologice de stat a fost planificată în valoare de 615,0 mii lei.)*

Cuprins.

1. Introducere.
2. Expertiza ecologică de stat – realizări şi date.
3. Autorizaţiile de mediu – implementarea normelor şi standardelor ecologice în activităţile economice.
4. Probleme şi propuneri de perfecţionare a SEES şi AM.

1. Introducere.

a) Expertiza ecologică de stat.

Expertiza ecologică a documentaţiei de proiect (DP) în 2013 a fost efectuată în baza actelor legislative şi normative în vigoare, *atribuţiilor prevăzute în anexa nr.3 din Instrucţiunea nr.188 din 10.09.02 „Despre ordinea de organizare şi efectuare a expertizei ecologice de stat”* de către sistemul expertizei ecologice de stat şi autorizaţiilor de mediu (SEES AM) compus din subdiviziunile specializate ale autorităţii centrale a Controlului Ecologic de Stat şi specialiştii din subdiviziunile teritoriale: Direcţia Expertiză Ecologică şi Autorizaţii de Mediu (DEEAM) din cadrul aparatului central al Inspectoratului Ecologic de Stat (IES) şi

inspectorii, conform fişei postului, cu atribuţii de efectuare a expertizei ecologice de stat a DP din cadrul subdiviziunilor teritoriale (ST) ale IES (Agenţiilor şi Inspecţiilor ecologice).

DP examinate şi acordate de DEEAM au fost destinate pentru construcţia, extinderea, reconstrucţia, reutilarea, modernizarea şi reprofilarea, conservarea, demolarea sau lichidarea sistemelor de aprovizionare cu apă şi canalizare a localităţilor cu staţii de epurare biologică a apelor uzate, staţiilor de alimentare cu combustibil, depozitelor pentru păstrarea fructelor, legumelor; gazificarea grădiniţelor de copii, şcolilor, valorificarea substanţelor minerale utile din cariere, mine; executarea măsurilor antierozionale cu construcţii hidrotehnice; construcţia iazurilor; construcţia centralelor termice autonome, inclusiv pe biomasă, balot de paie, peleţi, brichete; amenajarea depozitelor pentru dislocarea, înhumarea, izolarea deşeurilor toxice, deşeurilor menajere solide; construcţia centrelor comerciale; reabilitarea a 9 sisteme de irigare (**Criuleni**, r-nul Criuleni; **Lopatna, s. Jora de Jos**, r-nul Orhei; **s. Coşniţa**, r-nul Dubăsari; **s. Roşcani, s. Puhăceni**, r-nul Anenii Noi; **s. Grozeşti**, r-nul Nisporeni; **Leova Sud**, r-nul Leova; **s.Blindeşti**, r-nul Ungheni); aprobarea planurilor urbanistice generale ale satului Dolna, comunei Găleşti, r-nul Străşeni; evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (EIMÎ) în rezultatul creării boiştii reglabile pe insula Turunciuc de către Societatea Ecologică „Biotica"; aprobarea a **6 Studii de fezabilitate (**amenajarea traseului eco-turisic „Pădurea Domnească", r-nul Glodeni; „Minifabrica de prelucrare şi utilizare a deşeurilor din str. Pruncul, mun. Chişinău" al „Artesa Cons" S.R.L.; reabilitarea şi extinderea „Drumului M3 Chişinău-Giurgiuleşti/frontiera cu România" al Î.S. „Administraţia de Stat a Ddrumurilor"; reconstrucţia „Drumului Sagaidac-Porumbrei M-3 (Chişinău-Cimişlia-Vulcăneşti-Giurgiuleşti" -frontiera cu Romînia, r-nul Cimişlia, Primăria s. Sagaidac, r-nul Cimişlia; construcţia mini-centralei hidro-electrice pentru generarea energiei electrice prin valorificarea potenţialului hidric al rîului Răut cu puterea de 90 kW al „Florcomlaur" S.R.L.; aprobarea programului de alimentare cu apă şi tratare a apelor uzate în municipiul Chişinău" al S.A. „Apă-Canal Chişinău" ş.a.

DP examinate şi acordate de Agenţii şi Inspecţii au fost destinate pentru construcţia obiectelor social-culturale cu asigurarea tehnică de la obiectele şi reţelele centralizate şi proprii, inclusiv: case de locuit, grădiniţe de copii, şcoli, case de cultură, cluburi, policlinici, puncte medicale, spitale, clădiri administrative, case individuale cu sobe, staţii de telefoane, farmacii, oficii poştale, întreprinderi şi centre comerciale de alimentare şi de deservire socială; construcţiei obiectelor de prelucrare a produselor agricole în localităţile rurale, inclusiv: oloiniţe şi mori de măcinat, locuri descoperite de parcare şi garaje pentru vehicule fără servicii; construcţiei liniilor de tensiune înaltă de 35 kV şi mai joasă, nodurilor şi liniilor de telecomunicaţii aeriene şi subterane între localităţile ţării şi în intravilanul localităţilor, reţelelor de conducte de apă, canalizaţie în intravilanul localităţilor (fără instalaţii) altor întreprinderi, obiecte şi instalaţii de menire comunală. Excepţie au făcut DP pentru casele de locuit cu un nivel, pentru una sau două familii,

şi anexele gospodăreşti ale acestora, situate în localităţile rurale, precum şi pentru construcţiile provizorii cu suprafaţa mai mică de 150 m^2, realizate în volum redus.

Activitatea în domeniul Expertizei Ecologice de Stat a DP.

În perioada de raportare au fost acordate **consultaţii şi asistenţă metodică subdiviziunilor teritoriale ale IES** la elaborarea avizelor pentru amplasarea şi proiectarea obiectelor (AAT) în zona de protecţie a apelor, zona de protecţie sanitară a diferitor folosinţe - prize de apă, zone selitebe, zone de agrement etc., la necesitatea elaborării documentaţiei de evaluare a impactului asupra mediului (EIM) anticipat DP pentru construcţiile menţionate, care reiese din prevederile art.13, alin.(2) al Legii nr.440 din 27.04.95 cu privire la zonele şi fâşiile de protecţie a apelor râurilor şi bazinelor de apă, art.16, alin.(1), (2) din Legea nr.851 din 29.05.96 privind expertiza ecologică şi evaluarea impactului asupra mediului înconjurător.

S-a participat în procesul de **dezbateri asupra soluţiilor de proiect** cu elaboratorii şi beneficiarii acestora **în scopul verificării,** argumentării cotei de amplasare a obiectelor proiectate cu un eventual impact asupra mediului în raport cu cota de inundare a terenului calculată la frecvenţa de 3%, **verificării** parametrilor cantitativi, calitativi ai influentului/efluentului staţiilor de epurare biologică a apelor uzate, **verificării** modului de amenajare a locului de contact al efluentului cu apele de suprafaţă – receptoare, **argumentării necesităţii** obţinerii hotărârii Guvernului de modificare a destinaţiei terenurilor agricole pînă la etapa de expertiză a proiectelor pentru construcţii preconizate pe terenuri agricole de calitate superioară, **verificării** dimensiunilor zonei de protecţie sanitară stabilite de autorităţile de sănătate publică pentru activităţile proiectate în raport cu locul de amplasare a spaţiului locativ, **neadmiterii** construcţiilor capitale pe terenurile fondului forestier în conformitate cu prevederile punctului 30 al Regulamentului privind arenda fondului forestier în scopuri de gospodărire cinegetică şi /sau de recreere aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.187 din 20.02.08, **argumentării** cerinţelor legale de elaborare, avizare a DP pentru efectuarea lucrărilor de curăţare a albiei cursurilor de apă transfrontaliere, **argumentării** soluţiilor de proiect referitor la măsurile de protecţie a solului şi plantelor în dependenţă de calitatea apelor preconizate pentru irigare.

Au fost perfectate avizele expertizei respectiv la 28 proiecte de acte normative, inclusiv 16 pentru implementarea Legii apelor.

Activitatea în domeniul expertizei ecologice a proiectelor este reflectată în diagramele din fig.**1-6.**

b) ***A*utorizaţiile de mediu.**

Potrivit prevederilor *art.10, alin.(2) al Legii nr.235 din 20.07.2006* ***„Cu privire la principiile de bază de reglementare a activităţii de întreprinzător”***, autorizarea este o acţiune prin care autoritatea administraţiei publice sau instituţia abilitată prin lege cu funcţii de reglementare şi de control îi permite solicitantului să iniţieze şi/sau să desfăşoare o afacere, eliberându-i un act cu caracter permisiv în

formă de licenţă - pentru genurile de activitate prevăzute de *Legea nr.451-XV din 30 iulie 2001 „Privind reglementarea prin licenţiere a activităţii de întreprinzător”* şi/sau în formă de autorizaţie - pentru confirmarea unor cerinţe tehnice, unor norme separate sub un anumit aspect, stabilit de lege.

Autorizaţia de folosinţă specială a apelor ***(AFSA) este un act permisiv eliberat de IES care reglementează în complex utilizarea şi protecţia apelor, în baza normelor de captare şi utilizare a apei şi regimului de evacuări stabilit de normativele DLA, condiţiile tehnice, ecologice şi igienice de desfăşurare legală a consumului uman şi a procesului tehnologic de producere. AFSA se eliberează pe un termen de trei ani.***

Menţionăm, că în 2013, reglementările în domeniul autorizării folosinţei speciale a apei au fost conforme în continuare Codului apelor nr.1532-XII din 22.06.93. Prevederile date au fost valabile pînă la **26.10.2013**, termen de intrare în vigoare a noii Legi a apelor nr.272 din 23.12.2011.

Practic, în 2013, AFSA au fost eliberate în baza Codului apelor, ţinînd cont că, potrivit art.12, alin.(1) lit.a), art.27, alin. (1^1), lit.b), art.72, 73, alin. (1) şi (2) din Codul apelor, acţiunile de captare şi utilizare a apei se autorizează **în complex**, cînd există garanţii de utilizare raţională a apei şi nu se va produce poluarea mediului. În cazul cînd condiţiile menţionate nu se respectă în complex, beneficiarul de apă urmează a fi autorizat doar după realizarea măsurilor coordonate cu autorităţile de mediu.

Odată cu intrarea în vigoare a noii legi condiţiile de autorizare a folosinţei speciale a apei nu vor fi schimbate. Totodată menţionăm, că în 2014 autorizaţiile de mediu pentru folosinţa specială a apei, începînd cu 01.04.2014, vor fi eliberate prin intermediul ghişeului unic, în conformitate cu Hotărîrea Guvernului Nr. 894 din 12.11.2013 cu privire la organizarea şi funcţionarea ghişeului unic în domeniul autorizării de mediu pentru folosinţa specială a apei.

Activitatea în domeniul autorizării folosinţei speciale a apelor.

Important pentru acest domeniu rămîne în continuare consolidarea capacităţilor profesionale. A fost organizat un **seminar de instruire a inspectorilor** din subdiviziunile teritoriale ale IES responsabili de controlul utilizatorilor de apă, precum şi de eliberarea autorizaţiilor de folosinţă specială a apelor, unde a fost studiată metodologia de întocmire a actului de control pentru stabilirea condiţiilor de autorizare a folosinţei speciale a apei pentru diferite tipuri de scheme de captare, utilizare, evacuare a apelor uzate.

Activitatea în domeniul autorizării folosinţei speciale a apelor este reflectată în diagramele din fig.**9,10**.

S-a participat în grupul de lucru referitor la **întocmirea materialelor computerizate pentru instituirea Ghişeului unic** la eliberarea Autorizaţiei de mediu pentru folosinţă specială a apei.

O acţiune aparte a fost instruirea pe exemple a calculării prejudiciului cauzat mediului. Astfel au fost instruite subdiviziunile teritoriale ale IE Ocniţa, IE Teleneşti, IE Soroca, IE Ungheni, AE Găgăuzia privitor la calcularea prejudiciului cauzat în rezultatul încălcării legislaţiei apelor pentru **5 cazuri** mai relevante: *S.R.L. „Cristal-Nord” din or. Otaci, r-nul Ocniţa (**34 093 lei**); Întreprinderea Municipală „Apă-Canal Teleneşti” (**258 045 lei**) ; evacuarea neautorizată în fl. Nistru a apelor uzate neepurate din or. Soroca prin staţiile de pompare SPC, SPS*

*ale Î.M. „DAC" Soroca – **(1 378 015 lei);** scurgerile de ape uzate din colectorul de canalizare a Î.M. „Apă-Canal Ungheni" în râul Prut – **(228 510 lei);** scurgerile de la Staţia de epurare biologică a Î.M. „SU-Canal Comrat" în rezultatul deversărilor în rîul Ialpug a apelor uzate neepurate – **(3 927 020 lei).***

Autorizaţia de emisii a poluanţilor în aerul atmosferic de la sursele fixe (AEPA) este un act permisiv eliberat de IES care reglementează emisiile de poluanţi în atmosferă de la sursele fixe de poluare stabilite în baza normativelor emisiilor limitat admisibile (ELA) de poluanţi, precum şi de alte condiţii şi reglementări care asigură protecţia aerului atmosferic în procesul tehnologic de producere.

Activitatea în domeniul autorizării emisiilor de poluanţi în aerul atmosferic de la sursele fixe.

Pentru îmbunătăţirea activităţii de autorizare în teritoriu a fost organizat seminarul de instruire a inspectorilor din Agenţii şi Inspecţii responsabili de controlul agenţilor economici generatori de poluanţi în atmosferă, precum şi de eliberarea autorizaţiilor de emisii a poluanţilor în aerul atmosferic de la sursele fixe.

Activitatea în domeniul autorizării emisiilor de poluanţi în aerul atmosferic este reflectată în diagramele din fig.**7-9**.

2. Expertiza ecologică de stat – realizări şi date.

Fig.1. reprezintă numărul proiectelor examinate şi avizate de sistemul expertizei ecologice de stat, inclusiv cu aviz negativ.

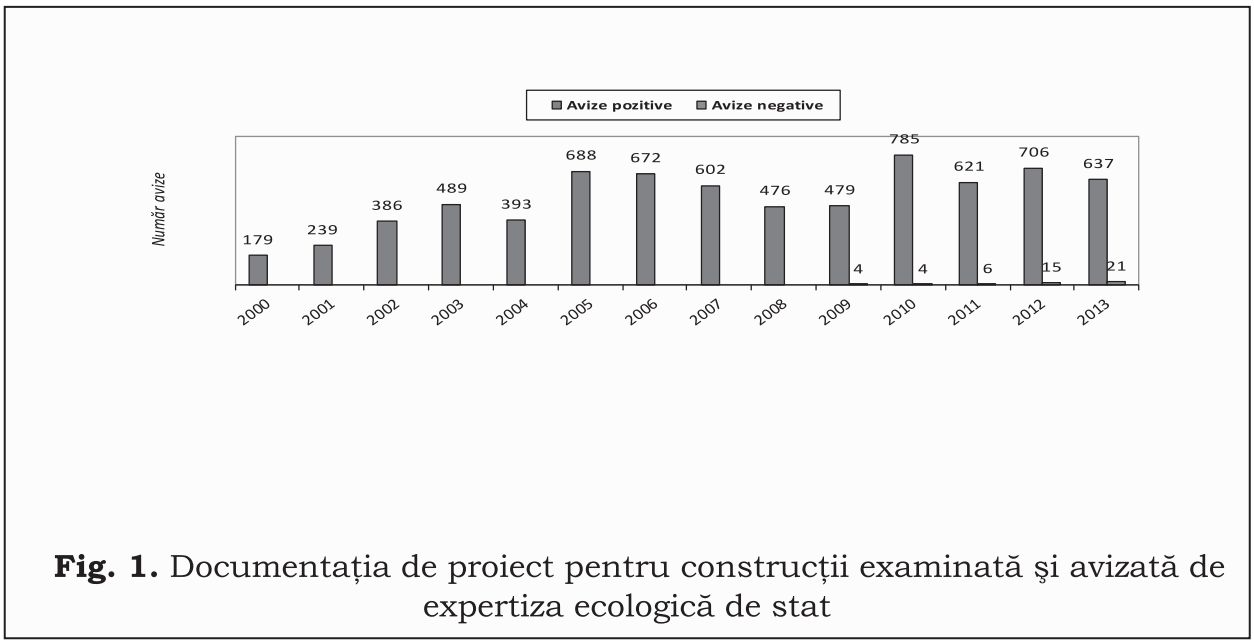

Fig. 1. Documentaţia de proiect pentru construcţii examinată şi avizată de expertiza ecologică de stat

Fig.2. reprezintă numărul proiectelor avizate de expertiza ecologică de stat pe subdiviziuni.

Pe parcursul anului 2013 au fost examinate de SEES în total 658 proiecte, inclusiv avizate pozitiv 637 proiecte (cu 63 proiecte mai puţin, comparativ cu 2012) şi 21

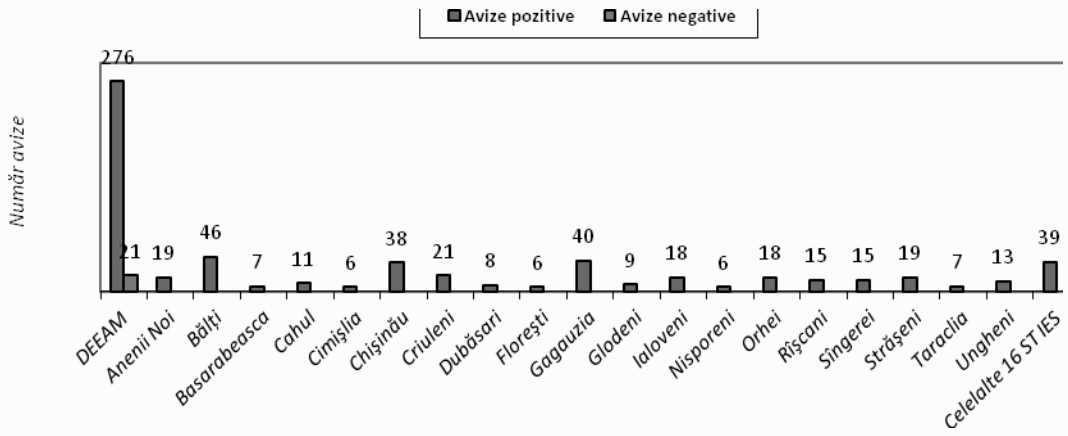

Fig. 2. Ponderea subdiviziunilor sistemului expertizei ecologice de stat în realizarea programului IES 2013.

proiecte avizate negativ. Din fig.2, „**celelalte 16 ST IES"** au examinat şi eliberat avize ale expertizei ecologice pentru 39 DP, inclusiv: Briceni-4, Călăraşi-1, Cantemir-3, Căuşeni-4, Donduşeni-1, Drochia-3, Edineţ-1, Făleşti-4, Hînceşti-2, Leova-4, Ocniţa-0, Rezina-1, Soroca-3, Şoldăneşti-4, Ştefan Vodă-4, Teleneşti-0.

Totodată în 2013, comparativ cu 2012 s-a menţinut la un nivel înalt numărul documentaţiilor de proiect finanţate din bugetul de stat, fondul ecologic naţional, granturi în general pentru construcţia complexă a obiectelor de aprovizionare cu apă şi canalizare, a centralelor termice pe combustibil alternativ - biomasa. Astfel, în 2013 din numărul total de documentaţii examinate, 60% au fost finanţate din bugetul de stat, iar în 2012 din numărul total de documentaţii examinate, 64% au fost finanţate de la bugetul de stat.

De menţionat, că expertiza ecologică de stat a proiectelor de execuţie se efectuează contra plată, cu excepţia documentaţiei pentru construcţia obiectelor finanţate din bugetul de stat conform art.18 al Legii nr.851 cu privire la expertiza ecologică de stat şi evaluarea impactului asupra mediului înconjurător, Legii bugetului de stat pentru anul 2012, iar mijloacele acumulate sunt direcţionate în bugetul de stat.

Fig.3. demonstrează că pentru executarea lucrărilor de expertiză ecologică în 2013 în bugetul de stat au fost transferată suma de 715 685 lei, constituind o creştere de 39,012 mii lei, comparativ cu 2012. Totodată, s-a constatat o supraîmplinire a planului bugetului de stat pe 2013, cu **16,37%**. Potrivit Legii nr.249 din 02.11.2012 a bugetului de stat pe anul 2013, Anexa 1, taxa pentru efectuarea expertizei ecologice de stat a fost planificată în valoare de 615,0 mii lei.

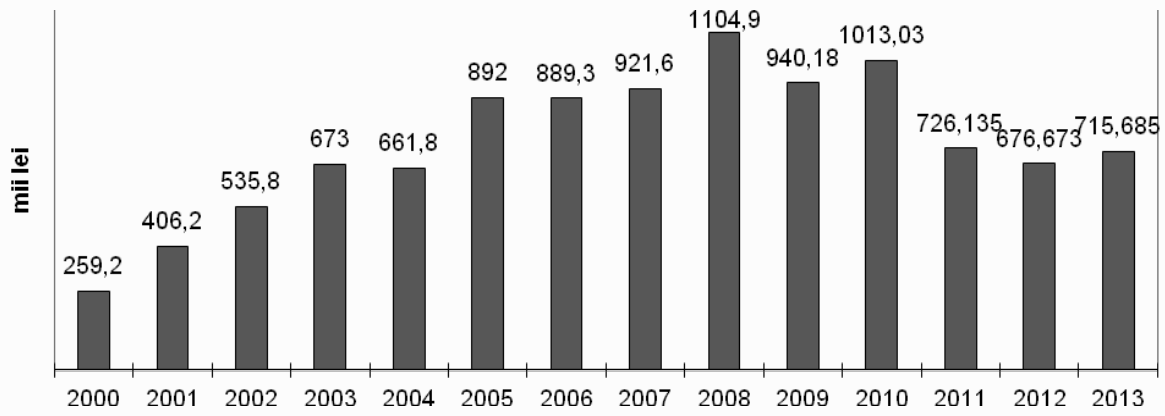

Fig. 3. Transferuri la bugetul de stat pentru expertiza ecologică.

Fig.4. demonstrează ponderea procentuală a transferurilor la bugetul de stat a SEES pentru efectuarea expertizei ecologice de stat a proiectelor. În suma totală a transferurilor la bugetul de stat **715 685 lei** sau evidenţiat: DEEAM –57,5% (cu 8,3% mai mult ca în 2012), Agenţia Ecologică Chişinău –7,8% (cu 3% mai puţin ca în 2012), urmate de Agenţia Ecologică Găgăuzia cu 5,5% (cu 2,6% mai puţin ca în 2012). Celelalte **29** subdiviziuni au contribuit la transferuri în medie cu câte 1÷4%.

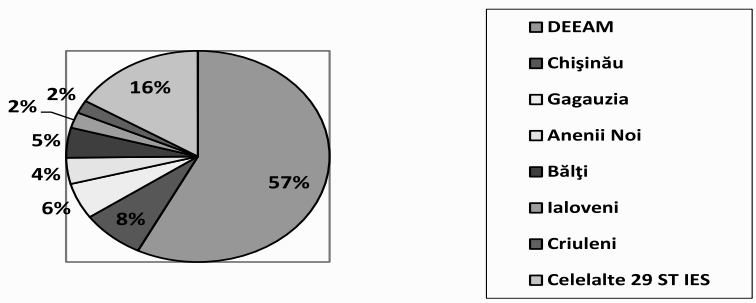

Fig. 4. Ponderea procentuală a transferurilor în bugetul de stat de către subdiviziunile sistemului expertizei ecologice de stat .

Fig.5. demonstrează, că în 2013, întru executarea indicaţiilor din avizele expertizei ecologice de stat la documentaţia de proiect, Agenţiile şi Inspecţiile ecologice au participat în 1161 de comisii de recepţie finală, cu 182 mai multe obiecte noi construite, comparativ cu 2012.

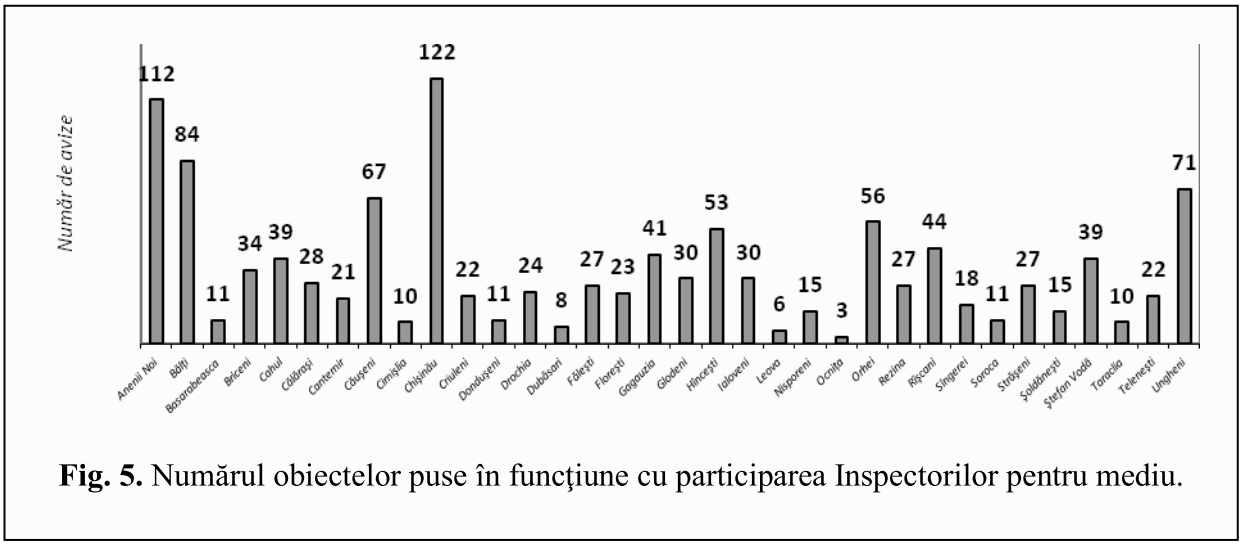

Fig. 5. Numărul obiectelor puse în funcţiune cu participarea Inspectorilor pentru mediu.

Important pentru procedura de expertiză ecologică a documentaţiei de proiect este întocmirea corectă a Avizului de acordare a terenului pentru amplasarea şi proiectarea obiectului, care conţine condiţiile ecologice pentru iniţierea şi elaborarea proiectului. Acest aviz, odată cu intrarea în vigoare a Legii nr.160 din 22.07.2011 privind reglementarea prin autorizare a activităţii de întreprinzător, a obţinut statut de act permisiv.

Fig.6. demonstrează că în 2013 de către Agenţiile şi Inspecţiile ecologice au fost eliberate beneficiarilor avize privind condiţiile ecologice de acordare a

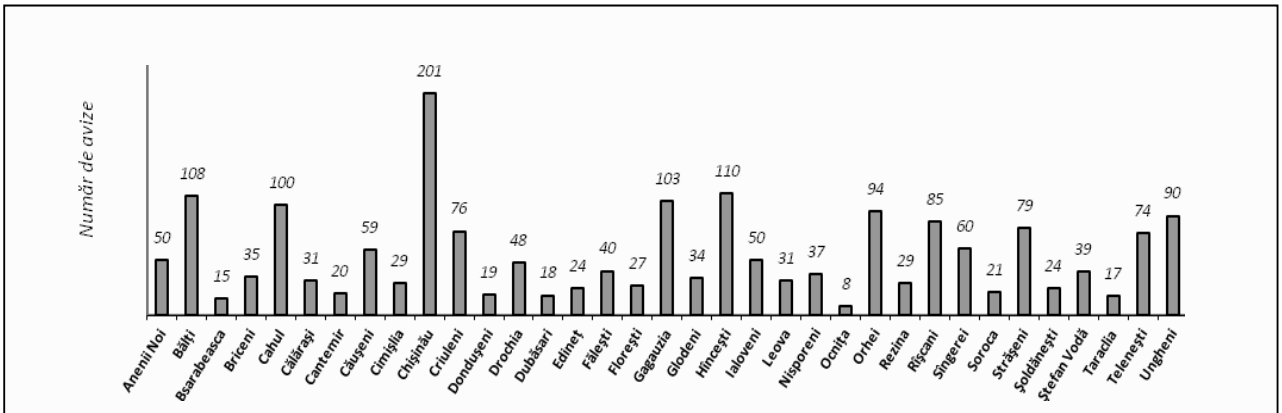

Fig. 6. Avize privind condițiile ecologice de acordare a terenurilor pentru activități preconizate, proiectele cărora urmează a fi expertizate.

1885 (cu 141 mai puţine ca în 2012) terenuri pentru activităţi preconizate, proiectele cărora urmează a fi expertizate înainte de implementare.

3. Autorizaţiile de mediu – implementarea normelor şi standardelor ecologice în activităţile economice.

Fig.7. reprezintă numărul proiectelor normativelor ELA, inventarelor, acordate de DEEAM, subdiviziunile teritoriale ale IES. În 2013 au fost acordate 866 proiecte de normative ELA, inventare, cu 112 proiecte mai mult, comparativ cu 2012.

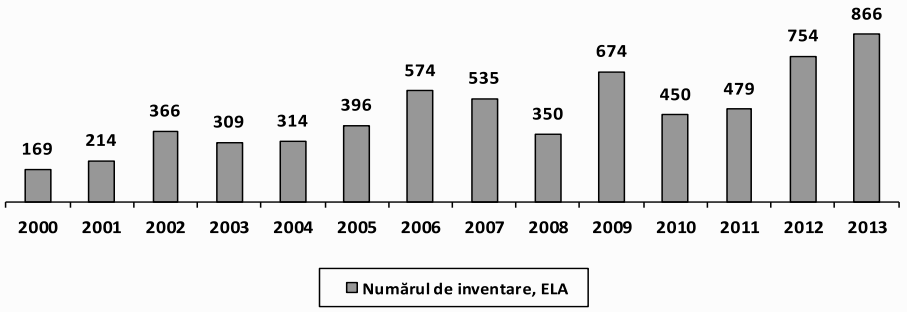

Fig. 7. Activitatea de reglementare a emisiilor de la sursele fixe de poluare a aerului atmosferic.

Fig.8. reprezintă numărul autorizaţiilor eliberate de DEEAM, subdiviziunile teritoriale ale IES. În 2013 au fost eliberate 880 AEPA, cu 95 mai puţin, comparativ cu 2012.

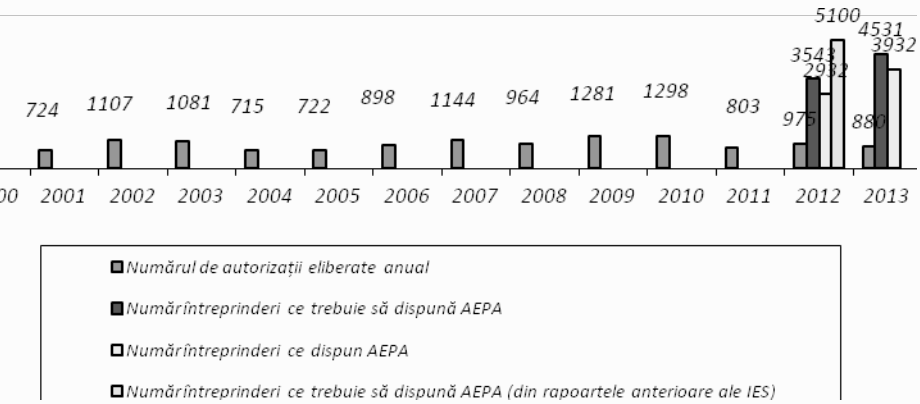

Fig.8. Autorizaţii de emisii a poluanţilor în aerul atmosferic eliberate întreprinderilor.

Potrivit rapoartelor anuale subdiviziunile teritoriale ale IES în 2013 au luat la evidenţa de inspectare 4531 întreprinderi ce trebuie să dispună AEPA (cu 1028 întreprinderi mai mult comparativ cu 2012), din ele la finele anului 2013 dispuneau de AEPA 3932, ce constituie 86,8% (cu 3,1% mai mult ca în 2012) (**Fig.8**). În baza rapoartelor anuale anterioare ale IES se constată, că nu sunt luate la evidenţă încă cca 1000 de întreprinderi generatoare de poluanţi în aerul atmosferic. Ca urmare,

aceste întreprinderi nu sunt supravegheate de subdiviziunile teritoriale ale IES şi nu achită plata pentru poluarea mediului. Acest obiectiv urmează a fi realizat de către IES în următorii ani.

Fig.9. În 2013 au fost examinate şi acordate proiectele normativelor DLA pentru 9 utilizatori de apă, cu 2 proiecte de normative mai puţin, în comparaţie cu anul 2012.

Menţinerea numărului redus de utilizatori de apă, pentru care au fost acordate condiţiile de deversare a poluanţilor în apele de suprafaţă, se datorează cerinţelor stricte impuse cu privire la neadmiterea înrăutăţirii calităţii apelor de suprafaţă receptoare în rezultatul evacuărilor de ape uzate şi, totodată, stării proaste a sistemului de canalizare epurare a apelor uzate.

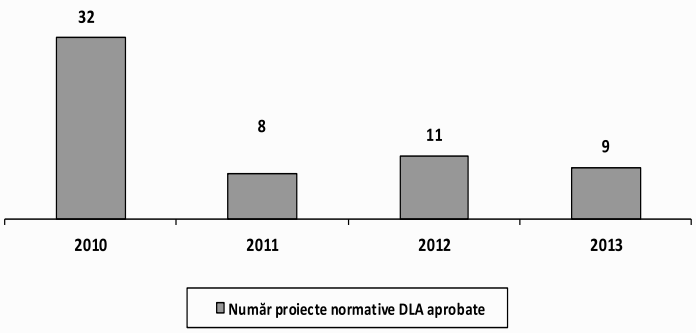

Fig. 9. Activitatea de reglementare a folosinţei speciale a apelor (prin avizarea proiectelor normativelor DLA – anexă la AFSA).

În 2013 au fost eliberate AFSA pentru 260 utilizatori de apă (UA), cu 64 mai multe de cît în 2012. **Fig.10.** demonstrează, că s-a redus numărul UA autorizaţi după intrarea în vigoare a ordinului IES nr.9 din 22.02.2012, deoarece au crescut cerinţele faţă de UA care solicită AFSA (evacuarea apelor uzate în ape de suprafaţă după epurarea lor în staţii de epurare).

Astfel, majoritatea subdiviziunilor teritoriale ale IES nu eliberează AFSA UA care nu dispun de sisteme de canalizare proprii, precum şi UA, care nu sunt racordaţi la sistemele de canalizare existente sau nu practică transportarea autorizată a apelor uzate cu autovidanje.

Ca urmare, s-a majorat numărul de UA, care, în baza măsurilor coordonate cu subdiviziunile teritoriale ale IES au iniţiat construcţia sistemelor de canalizare.

Potrivit rapoartelor anuale subdiviziunile teritoriale ale IES au avut la evidenţa de inspectare 1333 utilizatori de apă care trebuie să dispună de AFSA, din ei la sfîrşitul anului 2013 dispuneau de AFSA 652, ce constituie 49% (**Fig.10**). Din numărul total de UA (3100, inclusiv UA din partea stîngă a Nistrului), potrivit informaţiilor rapoartelor anterioare, activează în baza AFSA doar 21% din UA. Astfel, în baza rapoartelor anuale anterioare ale IES, se constată, că nu sunt luaţi la evidenţă cca 1770 utilizatori de surse naturale de apă. Ca urmare, aceşti utilizatori de apă nu sunt supravegheaţi de subdiviziunile teritoriale ale IES şi nu achită plata

pentru poluarea mediului. Acest obiectiv urmează a fi corectat de către IES în următorii ani.

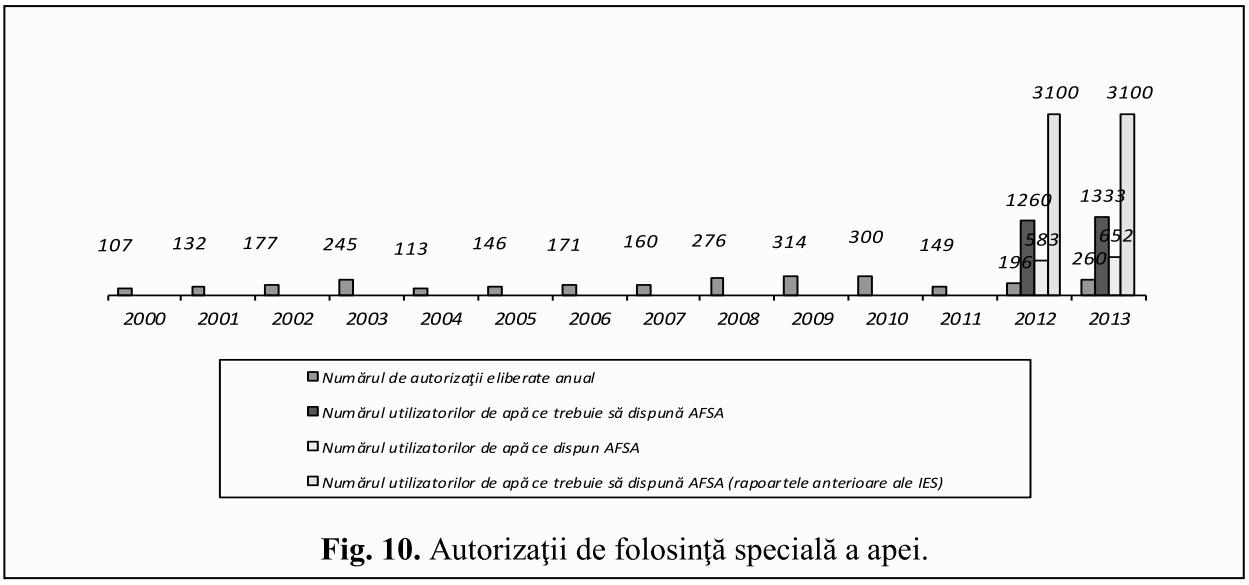

Fig. 10. Autorizaţii de folosinţă specială a apei.

4. Probleme şi propuneri de perfecţionare a SEES şi AM.

Problemele existente în sistemul expertizei ecologice şi autorizărilor de mediu, precum şi unele propuneri de ameliorare a situaţiei sunt reflectate şi în anuarele anterioare ale IES.

De menţionat, că documentaţia de proiect pentru construcţii este supusă obligatoriu unei Expertize ecologice complexe. Orice proiect prezentat la expertiză trebuie să conţină soluţii de organizare a construcţiei, de exploatare, inclusiv şi lichidarea obiectului. De exemplu, proiectul sondei de apă nu poate fi examinat şi evaluat de expertiza ecologică fără zona de protecţie sanitară a apelor subterane, fără reţele de distribuire şi utilizare a apei în tehnologia preconizată, fără canalizarea, epurarea, evacuarea apelor uzate în apele naturale, fără lichidarea sondelor de apă, la care a expirat termenul de exploatare.

În procesul de expertiză se constată o calitate nesatisfăcătoare a DP cauzată de apariţia unor firme de proiectare licenţiate, dar cu profesionalismul redus. Ca exemplu, deseori **planul de situaţie** nu conţine informaţia necesară pentru a determina amplasamentul obiectului proiectat în raport cu zonele de regim special (zone de protecţia a apelor de suprafaţă, zone de protecţia sanitară, spaţii verzi, arii naturale protejate de stat, spaţii locative ş.a.)

Planul general al obiectului proiectat deseori prezintă o imagine din internet (extrasă de pe paginile: geoportal, wikimapia, google earth, point.md, ingeocad ş.a.) De menţionat, că planul general, conform cerinţelor actelor legislative, normative, trebuie elaborat în baza planului topografic întocmit de instituţii licenţiate în domeniu şi coordonat cu autorităţile pentru relaţii funciare, arhitectură şi urbanism.

Deseori în componenţa documentaţiei de proiect, prezentată la expertiza ecologică, lipseşte sau este incomplet Raportul privind investigaţiile pedologice, geologice, hidrogeologice, hidrologice. *Acest neajuns la capitolul investigaţii*

pedologice, începînd cu a. 2013, se corectează, graţie insistenţei conducerii IES, prin antrenarea centrelor de investigaţii ecologice ale Agenţiilor ecologice Chişinău, Bălţi şi Cahul cu scopul evaluării stratului de sol fertil pe terenurile proiectate şi luării deciziilor corespunzătoare, în baza art.32, lit.g) din Legea nr.1515 privind protecţia mediului înconjurător, art.33 din Codul Funciar nr.828 din 25.12.1991.

Conţinutul **memoriului explicativ** întocmit pe compartimente (arhitectură, aprovizionarea cu apă, canalizarea, încălzirea, ventilarea, tehnologia, protecţia mediului) deseori este contradictoriu, sau nu corespunde desenelor de execuţie.

Este necesar ca în termen cît mai restrîns să fie prezentat pentru aprobare de către Parlamentul Republicii Moldova proiectul Legii cu privire la evaluarea impactului asupra mediului, care, cu regret, se află în curs de completare şi perfecţionare de mai mulţi ani.

Rămîne nesoluţionată problema calităţii **avizelor de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor în rezultatul participării în comisii pentru alegerea loturilor (AAT)** elaborate de ST IES. De regulă, **AAT-urile** sunt întocmite de inspectorii de mediu în birou, fără studierea terenului, schemei tehnologice a viitorului obiect, nu conţin condiţii ecologice înaintate pentru proiectare reieşind din specificul terenului preconizat pentru construcţii. În acest context există problema cînd autorităţile administraţiei publice locale (AAPL) şi beneficiarul proiectului *(la etapa anterioară celei de eliberare a Certificatului de Urbanism pentru proiectare)* nu consultă şi **nu obţin acordul populaţiei** în cazul suprapunerii zonei de protecţie sanitară cu zona locativă, astfel nefiind respectate de către AAPL şi beneficiar prevederile art.3, lit.d) din Legea nr.1515 din 16.06.1993 privind protecţia mediului înconjurător.

Sunt cazuri cînd beneficiarul de proiect şi proiectantul **nu respectă Certificatul de Urbanism pentru proiectare**. Astfel sunt prezentate spre examinare la expertiză soluţii de proiect neautorizate de AAPL, neincluse în planurile de dezvoltare a localităţilor.

Se depistează cazuri cînd Beneficiarul de proiect schimbă instalaţiile integrate în proiectul avizat anterior de expertiză şi îl prezintă spre avizare repetat , fără a argumenta avantajele modificării din punct de vedere tehnic, economic, ecologic. Inspectoratul Ecologic de Stat prin efectuarea expertizei ecologice de stat are scopul de a evalua încadrarea tehnologiilor din documentaţia de proiect pentru construcţii la cerinţele actelor legislative şi normative de mediu. Astfel, potrivi art.19, alin.(1) al Legii privind expertiza ecologică şi evaluarea impactului asupra mediului înconjurător, documentaţia de proiect pentru construcţii este supusă unei examinări complexe, în cadrul căreia se iau în considerare factorii ecologici, economici şi sociali, menţinerea stabilităţii ecosistemelor naturale în contextul unui eventual impact pe întreaga perioadă de desfăşurare a activităţii economice preconizate, inclusiv construcţia obiectului, exploatarea, demolarea sau lichidarea acestuia.

Este de menţionat, că **o problemă importantă** este **modificarea destinaţiei terenurilor agricole** de către beneficiar la efectuarea lucrărilor de extragere a substanţelor minerale utile.

Conform prevederilor pct.31, literele (c) şi (f) al Regulamentului cu privire la modul de atribuire şi modificare a destinaţiei terenului şi schimbul terenurilor aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.1451 din 24.12.2007, persoana fizică (juridică) care dispune de teren agricol şi este interesată în modificarea destinaţiei terenului, în demersul pentru examinarea şi luarea deciziei de către Guvern anexează planul general pentru construcţia obiectului şi, pentru obiectele miniere, proiectul de recultivare a terenului, coordonat cu Inspectoratul Ecologic de Stat (Avizul pozitiv al Expertizei ecologice de stat).

În această ordine de idei menţionăm că planul general şi proiectul de recultivare a terenului sunt parte componentă a documentaţiei de proiect şi nu pot fi prezentate înainte de elaborarea şi aprobarea documentaţiei de proiect.

Astfel, la etapa de efectuare a expertizei ecologice de stat, documentaţia de proiect a obiectelor miniere nu conţine toate actele şi deciziile respective în vederea modificării destinaţiei terenurilor agricole şi, ca urmare, informaţia respectivă nu este reflectată în Avizul expertizei ecologice de stat.

Este evident, că sensul cerinţelor pct.31, literele (c) şi (f) ale Regulamentului menţionat este incompatibil cu succesiunea logică a etapelor de proiectare.

Din cele susmenţionate urmează, că modificarea destinaţiei terenului atribuit necesită a fi efectuată în mod obligatoriu de către beneficiar după elaborarea şi aprobarea proiectului, iar începerea lucrărilor de construcţie (extragere a substanţei minerale utile) este posibilă doar după luarea deciziei de către Guvern cu privire la modificarea destinaţiei terenurilor agricole.

În 2013 Ministerul Mediului a coordonat un proiect de Hotărîre a Guvernului cu privire la modificarea pct.31 din Regulamentul nr.1451 din 24.12.2007. Totodată este de menţionat, că prin Legea Parlamentului nr.157 din 28.06.2013 (M.O. nr.161-166/27.07.13, Art.520) au fost modificate articolele 36 şi 73 din Codul funciar nr.828 din 25.12.1991 cu privire la categoria terenurilor cu destinaţie agricolă şi schimbarea modului de folosinţă a terenurilor agricole.

Autorităţile publice centrale de specialitate nu în toate cazurile respectă procedura de coordonare a proiectelor reieşind din competenţele lor - nu pun condiţii la etapa de proiectare, şi ulterior coordonează formal proiectul. Spre exemplu, Agenţia "Apele Moldovei" coordonează DP cu condiţia, să fie supusă Expertizei ecologice de stat, autorităţile de sănătate publică a Ministerului Sănătăţii eliberează avizul sanitar fără a cere să fie incluse în DP soluţii complexe de protecţie a mediului, eliberează aviz pentru aprovizionarea centralizată a populaţiei cu apă de calitate menajeră, tehnică, fără respectarea Hotărîrii Guvernului **nr. 934 din 15.08.2007** cu privire la instituirea Sistemului informaţional automatizat „Registrul de stat al apelor minerale naturale, potabile şi băuturilor nealcoolice îmbuteliate".

Colaboratorii sistemului expertiză şi autorizări de mediu au nevoie de **instruire profesională**, conform practicii României în domeniul mediului ca ţară membră a UE).

III. PROTECŢIA AERULUI ATMOSFERIC.

Mihai BUZU,
şef, Direcţia inspectare generală,
Svetlana MARUSEAC,
şef, Secţia inspectare resurse acvatice şi aer atmosferic,
Sima PLAMADEALA,
inspector principal, Secţia inspectare resurse acvatice şi aer atmosferic.

DATE REZUMATIVE.

Calitatea aerului atmosferic în Republica Moldova este influenţată de emisiile provenite din trei tipuri principale de surse de poluare:
- Sursele fixe, care includ centralele termoelectrice (CET-urile) şi cazangeriile, întreprinderile industriale în funcţiune;
- Sursele mobile, care includ transportul auto, feroviar, aerian, fluvial, şi tehnică agricolă;
- Transferul transfrontalier de noxe.

Statistica demonstrează că calitatea aerului atmosferic în oraşele mari, cum ar fi Chişinău, Bălţi şi alte centre urbane este influenţată preponderent de emisiile de la transport, CET-uri, întreprinderi mari, pe cînd în centrele raionale şi localităţile rurale de la emisiile întreprinderilor mai mici, cazangeriilor şi surselor casnice.

La moment în Republica Moldova sînt înregistrate 4 837 întreprinderi poluatoare a aerului atmosferic, 3 centrale termoelectrice, 2964 cazangerii, 697 staţii de alimentare cu carburanţi.

Pe parcursul anului 2013 subdiviziunile Inspectoratului Ecologic de Stat au supus inspectării 1 783 unităţi economice şi au întocmit 2 145 acte de control cu prescrierea a 3 676 indicaţii obligatorii de execuţie în vederea prevenirii şi neadmiterii poluării bazinului aerian, din care 3 132 au fost realizate în termenii stabiliţi. În procesul inspectării au fost depistate 567 contravenţii şi întocmite procese – verbale de sancţionare contravenţională. Suma amenzilor aplicate valorează la 622 900 lei.

Cuprins.

1. Aspecte generale privind calitatea aerului atmosferic.
2. Surse potenţiale de poluare a aerului atmosferic.
   2.1. Sursele staţionare de poluare.
      2.1.1 Impactul sectorului industrial asupra calităţii aerului atmosferic.
      2.1.2 Impactul sectorului termoenergetic asupra calităţii aerului atmosferic.
   2.2. Sursele mobile de poluare.
3. Activităţile de inspectare şi măsurile de constrîngere aplicate, prejudiciul cauzat aerului atmosferic.
4. Plata pentru poluarea aerului atmosferic.
5. Obiective şi măsuri de protecţie a aerului atmosferic.

1. Aspecte generale privind protecţia aerului atmosferic.

Protecţia aerului atmosferic, în ultimul timp, a devenit una din problemele prioritare din domeniul de activitate a autorităţilor de mediu orientată spre realizarea dreptului constituţional al cetăţenilor Republicii Moldova la un mediu sănătos, accesul la informaţia veridică privind calitatea aerului şi măsurile întreprinse în această direcţie.

Republica Moldova, orientată spre spaţiul Uniunii Europene, urmează să soluţioneze, de rînd cu alte probleme, şi cea de protecţie a aerului atmosferic, să asigure respectarea normelor şi cerinţelor ecologice rezultate din actele legislative naţionale, cum ar fi: Legea nr.1515-XII din 16.06.1993 privind protecţia mediului înconjurător, care declară protecţia mediului obligaţiune generală a întregii societăţi; Legea nr.1422-XIII din 17.12.1997 privind protecţia aerului atmosferic, care la rîndul ei, stabileşte drept obiectiv păstrarea şi ameliorarea calităţii aerului atmosferic, prevenirea şi reducerea efectelor nocive ale factorilor fizici, chimici, biologici, radioactivi şi de altă natură asupra atmosferei cu consecinţe nefaste pentru populaţie şi/sau mediu înconjurător şi reglementează activitatea antreprenorială în cazul în care aceasta, direct sau indirect, afectează sau poate afecta calitatea aerului atmosferic.

Într-un cadru mai larg, Republica Moldova colaborează cu ţările vecine în vederea asigurării securităţii ecologice pe plan transfrontalier la realizarea obligaţiunilor stabilite prin Convenţiile internaţionale la care ţara noastră este parte, precum şi acordurile interstatale semnate.

Promovarea politicii de mediu în domeniul protecţiei aerului atmosferic, precum şi supravegherea respectării prevederilor legislaţiei ecologice de protecţie a aerului atmosferic în activitatea antreprenorială revine Inspectoratului Ecologic de Stat şi subdiviziunilor sale teritoriale.

În prezent, poluarea aerului atmosferic este o problemă gravă care necesită activităţi de control pentru aprecierea gradului de poluare, calcularea emisiilor de poluanţi şi determinarea calităţii aerului atmosferic, preîntîmpinarea efectelor nocive a activităţilor economice preconizate asupra ecosistemelor naturale. Analiza calităţii aerului atmosferic şi a factorilor care o pot influenţa reflectă rezultatele activităţii subdiviziunilor Inspectoratului în anul de raportare.

Pentru început este de menţionat că,cantitatea de poluanţi emişi în atmosferă de la toate sursele de poluare în anul 2013 a fost evaluată la nivel de 254 069,100 tone şi constituie 71,37 kg/an pe cap de locuitor.

(Conform raportului statistic populaţia Republicii Moldova în anul 2013 numără 3 559,5 mii locuitori).

2.Surse potenţiale de poluare a aerului atmosferic.

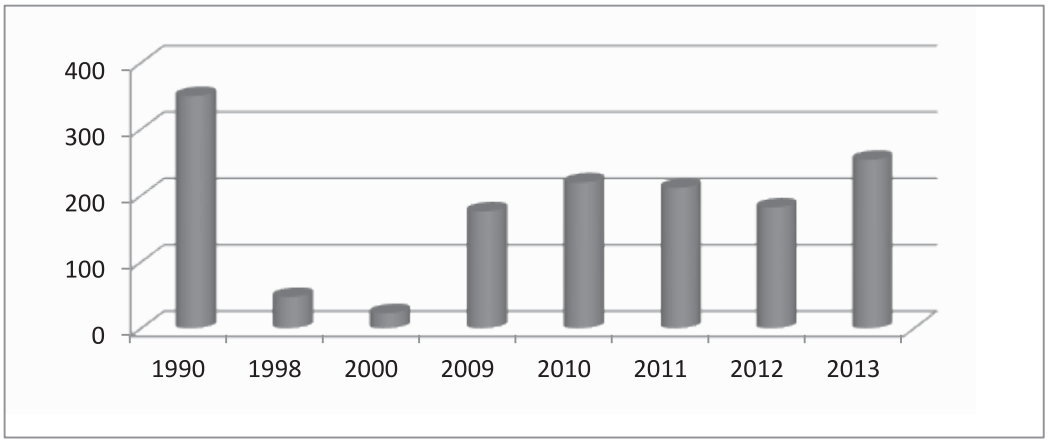
Calitatea aerului atmosferic în Republica Moldova este influenţată de emisiile provenite din trei tipuri principale de surse de poluare:

- Sursele fixe, care includ centralele termoelectrice (CET-urile) şi cazangeriile, întreprinderile industriale în funcţiune;
- Sursele mobile, care includ transportul auto, feroviar, aerian, fluvial, şi tehnica agricolă;
- Transferul transfrontalier de noxe.

Statistica demonstrează că, calitatea aerului atmosferic în oraşele mari, cum ar fi Chişinău, Bălţi şi alte centre urbane este influenţată preponderent de emisiile de la transport, CET-uri, întreprinderi mari, pe cînd în centrele raionale şi localităţile rurale de emisiile întreprinderilor mai mici, cazangeriilor şi surselor casnice.

Gradul de poluare a aerului atmosferic pe parcursul anilor 1990-2013 demonstrează o tendinţă descrescătoare în perioada 1990-2000 şi tinde spre majorare în perioada 2000-2010 cu o scădere nesemnificativă în anul 2011 – 2012, şi tinde spre o majorare în anul 2013, ceea ce demonstrează creşterea numărului unităţilor de transport auto.

Fig.1. Dinamica emisiilor de noxe de la sursele de poluare (mii tone) în perioada anilor 1990-2013 .

2.1 Sursele staţionare de poluare.

La moment, în Republica Moldova sînt înregistrate 4 837 întreprinderi poluatoare a aerului atmosferic, 3 centrale termoelectrice, 2964 cazangerii, 697 staţii de alimentare cu carburanţi.

Conform rapoartelor prezentate de Agenţiile şi Inspecţiile ecologice, cantitatea totală de poluanţi calculată şi emisă în atmosferă de la sursele fixe pe parcursul anului 2013 a constituit 20 770,274 tone, inclusiv: suspensii solide – 3 472,390 tone, dioxid de sulf – 1 307,963 tone, dioxid de azot – 1 979,513 tone, oxid de carbon – 6 586,877 tone, hidrocarburi – 2 893,538 tone, compuşi organici volatili – 1 937,140 tone, alte substanţe poluante – 2 592,852 tone. Datele prezentate nu sunt complete, întrucît nu includ întreprinderile transnistrene şi pot diferenţia de la datele Biroului Naţional de Statistică care prelucrează informaţia direct din rapoartele prezentate de antreprenori (Anexa 1, 3, la sfîrşitul capitolului).

Un instrument important de reglementare în domeniul calităţii aerului atmosferic este sistemul de autorizare a emisiilor de poluanţi în atmosferă.

Obligativitatea deţinerii Autorizaţiei pentru emisia poluanţilor în atmosferă de la sursele fixe de poluare este prevăzută de art.12 din Legea nr.1422-XII din 17.12. 1997 privind protecţia aerului atmosferic.

2.1.1. Impactul sectorului industrial asupra calităţii aerului atmosferic.

Conform datelor prezentate de subdiviziunile teritoriale ale Inspectoratului Ecologic de Stat în rîndul întreprinderilor cu impact considerabil asupra calităţii aerului atmosferic pe parcursul anului 2013 pot fi incluse următoarele:

- mun.Chişinău – S.A. ,,Uzina de sticlă" (119,507 tone/an);
- mun.Bălţi – Î.M. ,,Regia Apă – Canal" S.A.(232,694 tone/an), S.A. ,,Floarea Soarelui" (124,900 tone /an), S.A. ,,Incomlac", (15,439 tone /an), Î.M. ,,Knauf Gips", S.A. (20,551 tone /an), ÎM ,,Moldagrotehnica" (32,503 tone/an);
- Rezina – S.A. ,,Lafarge-Ciment" (1 351,939 tone / an);
- Floreşti – S.A ,,Uzina Utilaj Termotehnic" (68,068 tone / an);
- Dubăsari – S.A. ,,Fabrica de conserve Coşniţa" (128,181 tone /an);
- Drochia – Î. M. ,,Sudzuker – Moldova" S. A. (174,145 tone /an);
- Căuşeni – SRL ,, Moldovatransgaz" (62,498 tone /an);
- Donduşeni – SRL. ,,Magt Vest" – ,,Fabrica de zahăr" (224,950 tone / an);
- Ocniţa – SRL ,,Ulei – Nord" (35,906 tone / an), SA ,,Cereale Rediul Mare"(46,57 tone/an);
- Soroca – S.A. ,,Cariera de granit" (66,821 tone /an);
- Edineţ – S.A. ,,Natur Bravo'' (15,134 tone / an);
- Cantemir – CAP. ,,Glia" (10,303 tone / an);
- Ungheni – SRL. ,,Confort" (40,223 tone /an);
- Cahul – SA ,,Cahul Pan''(13,417 tone / an) şi altele.

2.1.2 Impactul sectorului termoenergetic asupra calităţii aerului atmosferic.

Cantitatea emisiilor de poluanţi în atmosferă de la sectorul termoenergetic în anul 2013 constituie 6 690,02 tone, sau cu 189,38 tone mai puţin faţă de anul 2012. Din volumul sumar de emisii, 11,7 % revin centralelor termoelectrice.

Dinamica emisiilor de poluanţi în atmosferă în anii 2012-2013.

Tab.1

	Anul	Masa emisiilor,tone	SO_2	CO	NO_2	Substanţe solide	Altele
CET ,,Nord-Bălţi"	2012	24.86	0	17.77	2.34	4.49	0.001
	2013	**15.378**	**0**	**3.509**	**4.291**	**7.189**	**0.389**
CET-I	2012	74.732	0.043	24.446	49.585	0.503	0.155
	2013	**77.135**	**0.043**	**24.595**	**51.842**	**0.503**	**0.152**
CET-II	2012	493.923	0.014	123.476	369.446	0.916	0.071
	2013	**586,210**	**0.014**	**231.172**	**354.095**	**0.858**	**0.071**
„Termocom" SA	2012	114.005	0.238	16.2	65.2	10.25	22.117
	2013	**107,970**	**0.053**	**8.321**	**58.618**	**1.880**	**39.098**

Schimbarea cantităţii şi structurii emisiilor poluante înregistrate în ultimii ani este generată de înlocuirea combustibilului lichid şi solid cu gaz natural.

La moment, în Republică sunt luate la evidenţă 2 964 centre termice (cazangerii), dintre care 86 au fost construite pe parcursul anului 2013 şi au fost lichidate 24 centre termice (cazangerii). Din acestea, 1 914 sunt gestionate de instituţiile bugetare şi 1 050 de agenţii economici, 2 298 de cazangerii funcţionează pe gaz natural, 59 –pe păcură/motorină şi 607 - pe combustibil solid. Pe parcursul anului 2013 s-au utilizat 32 536,84 tone combustibil solid, 14 913,1 tone păcură/motorină, şi 261 005,91 mii m.c. gaze naturale. Cantitatea de emisii de poluanţi în atmosferă constituie 5 903,33 tone. Informaţia desfăşurată este prezentată în anexa 2 (la sfîrşitul capitolului).

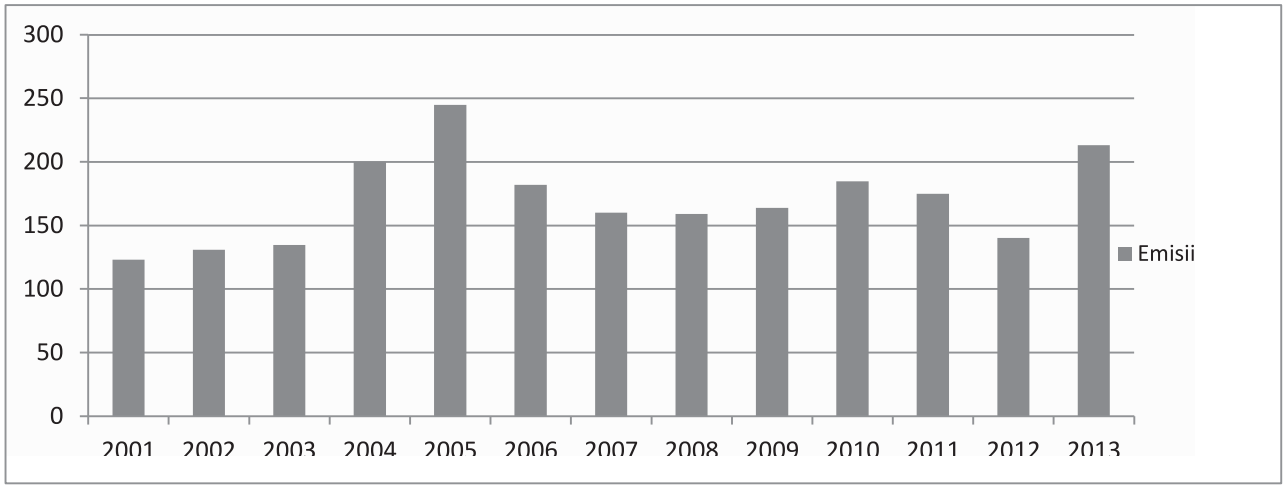
2.2. Sursele mobile de poluare.

Sursele mobile de poluare reprezintă transportul auto, feroviar, aerian şi fluvial. Este cunoscut faptul, că transportul constituie principala sursă de poluare a aerului atmosferic, emanînd în aer cantităţi mari de hidrocarburi, oxid de carbon, dioxid de azot, dioxid de sulf, funingine, benz(a)piren, precum şi plumb. Cantitatea de emisii a poluanţilor în atmosferă de la sursele mobile ajunge la 226 608,803 tone, sau cu 72 459,32 tone mai mult decit în anul 2012, inclusiv: oxid de carbon – 165 092,22 tone, dioxid de azot – 24 887,19 tone, dioxid de sulf – 6 709,34 tone, hidrocarburi – 24 171,71 tone, aldehide – 1 718,04 tone, substanţe solide –4 030,31 tone.

Transportul auto.

Calitatea aerului atmosferic, în mare măsură, este condiţionată de fluxul intensiv al transportului auto, care din an în an creşte. Conform datelor evaluate, parcul de transport auto numără cca 809 422 unităţi. Cantitatea emisiilor de poluanţi în atmosferă a constituit 213 067,093 tone, sau 83,86% din cantitatea sumara de poluanţi în aerul atmosferic din sectorul transporturi. În anul 2013 cantitatea de emisii s-a majorat cu 73 014,55 tone faţă de anul 2012.

Fig.2. Dinamica emisiilor de la transportul auto.

Cele mai poluate zone de la transportul auto sunt considerate: mun.Chişinău-102 163,826 t/an şi mun. Bălţi 8 604,81 t/an., UTA Găgăuzia – 13 856,814 t/an.,

Cahul – 5 490,579 t/an., raioanele Sîngerei – 4 113,585 t/an., Hînceşti – 4 824,862 t/an., Briceni – 4 648,006 t/an., Anenii Noi – 3 982,96 t/an., Ialoveni – 4 093,176 t/an., Ungheni – 3 647,975 t/an., Floreşti – 2 914,5 t/an. Cota de poluanţi specifici din cantitatea sumara de emisii constituie: oxid de carbon – 154 889,393 t/an, dioxid de azot – 23 544,145 t/an, aldehide – 1 625,046 t/an, dioxid de sulf – 6 368,482 t/an, substanţe solide – 3 815,501 t/an, hidrocarburi – 22 824,525 t/an. (Anexa 4).

Concentraţiile de poluanţi pot fi determinate cu depăşirea normativelor stabilite, cu luarea în consideraţie a concentraţiilor de fond, de regulă, în municipii şi centrele raionale, unde fluxul de transport este cel mai intensiv. O influenţă semnificativă asupra calităţii aerului atmosferic o au şi emisiile noxelor specifice, cum ar fi: substanţe organice volatile, poluanţi organici persistenţi (POP) şi metalele grele. Acestea sunt calificate ca substanţe toxice cu un grad sporit de influenţă asupra factorilor de mediu şi, în consecinţă, asupra sănătăţii populaţiei.

Emisiile în atmosferă depind şi de starea drumurilor aflate în stare deplorabilă, precum şi de calitatea combustibilului consumat. De menţionat că, sectorul transport este deservit de 697 staţii de alimentare cu carburanţi. Cele 67 staţii de testare tehnică, amplasate în municipiile şi oraşele republicii au supus testării ecologice 145 641 unităţi de transport auto, din care la 10 483 unităţi au fost depistate depăşiri a normelor ecologice, iar 13 423 unităţi au fost supuse testării repetate (Anexa 5).

Ţinînd cont de faptul, că principala sursă de poluare o reprezintă transportul auto, protecţia aerului atmosferic are ca scop reducerea şi diminuarea emisiilor nocive produse de acesta.

În acest context, menţionăm semnificaţia organizării şi desfăşurării Acţiunii cu genericul ,,Un aer curat pentru toţi” în cadrul Săptămînii Mobilităţii Europene marcată anual în municipiile şi oraşele din republică în perioada 16 – 22 septembrie. În anul 2013, cu concursul Agenţiilor şi Inspecţiilor Ecologice autorităţile publice locale au planificat şi întreprins măsuri de sensibilizare a societăţii civile privind impactul transportului auto asupra calităţii aerului atmosferic şi sănătăţii populaţiei cu implicarea cetăţenilor în diverse activităţi cultural - sportive şi cu caracter educaţional în vederea utilizării transportului electric public, bicicletelor ca sursă de deplasare. Inspectoratul Ecologic de Stat a contribuit la aceasta prin alocarea unui suport financiar din Fondul Ecologic Local pentru acoperirea cheltuielilor suportate.

Transportul feroviar.

Conform datelor prezentate de Întreprinderea de Stat ,,Calea ferată a Moldovei” lungimea exploatată a liniilor Căii ferate din Moldova constituie 1 157 km. Pe parcursul anului 2013 au fost utilizate 19 818 tone motorină, 3 701 tone cărbune şi 349 tone benzină. Cantitatea de emisii a poluanţilor în atmosferă în rezultatul arderii combustibilului consumat constituie 2 847,484 tone, sau cu 163,325 tone mai mult decît în anul 2012, inclusiv: oxid de carbon – 1 085 tone,

dioxid de azot – 821,263 tone, hidrocarburi – 392,596 tone, dioxid de sulf – 297,968 tone, aldehide – 67,801 tone, substanţe solide – 182,850 tone.

Cantitatea de emisii a poluanţilor în atmosferă. **Tab.2**

	Anul	Cantitatea de combustibil, tone	Masa emisiilor, tone	CO, tone	Hidrocarburi, tone	NO_2, tone	SO_2, tone	Aldehide, tone	Substanţe solide, tone
Motorină, tone	2012	18823	2533,575	884,681	357,637	771,743	282,345	63,998	173,171
	2013	19818	2667,504	931,446	376,542	812,538	297,270	67,382	182,326
Benzină, tone	2012	292	150,584	128,48	13,432	7,3	0,584	0,35	0,438
	2013	349	179,980	153,560	16,054	8,725	0,698	0,419	0,524
Total	2012	19115	2684,159	1013,161	371,069	779,043	282,929	64,348	173,609
	2013	20167	2847,484	1085,00	392,596	821,263	297,968	67,801	182,850

Transportul aerian.

Transportul aerian este gestionat de Administraţia de Stat a Aviaţiei Civile a Republicii Moldova. Cantitatea de combustibil consumată pe parcursul anului 2013 în acest sector constituie 20 711,97 tone, sau cu 1 487,121 mai puţin faţă de anul 2012. Acţiunile de protecţie a mediului desfăşurate pe parcursul anului au fost direcţionate spre reducerea emisiilor de noxe şi a poluării fonice în zona locativă aferentă aeroportului.

Dinamica emisiilor de poluanţi în atmosferă de la transportul aerian în perioada anilor 2012 – 2013.

Tab.3

Benzină, tone	Anul	Cantitatea de combustibil	Masa emisiilor tone	CO, tone	Hidro-carburi, tone	NO_2, tone	SO_2, tone	Aldehide, tone	Substanţe Solide, tone
	2012	22119,091	11406,5	9732,4	1017,47	552,97	44,238	26,54	33,17
	2013	20711,97	10681,17	9113,27	952,75	517,80	41,43	24,86	31,07

Transportul fluvial.

Transportul fluvial este exploatat de către IP „Căpitănia portului Giurgiuleşti”, care conform prevederilor Hotărîrii Guvernului nr.1128 din 29.09.2006 este organul de specialitate care asigură securitatea navigaţiei şi, implicit, supraveghează activitatea navală a agenţilor economici deţinători de unităţi plutitoare în vederea respectării securităţii ecologice a navigaţiei a Î.S.„Portul fluvial Ungheni“ şi întreprinderii cu capital străin „Danube Logistics” S.R.L. Complexul portuar Giurgiuleşti include terminalele petrolier şi cerealier administrate de către Î.S. „Portul fluvial Ungheni”.

Consumul de combustibil de către transportul fluvial în anul 2013 constituie 97 tone, iar emisiile de poluanţi în atmosferă constituie 13,056 tone, sau cu 6,778 tone mai mult decît în anul 2012.

Dinamica emisiilor de poluanţi în atmosferă de la transportul naval în perioada anilor 2012 – 2013.

Tab. 4

Motorină, tone	Anul	Cantitatea de combustibil, tone	Masa emisiilor, tone	CO_2, tone	Hidro-Carburi, tone	NO_2, tone	SO_2, tone	Aldehide, tone	Substanţe Solide, tone
	2012	38	6,278	1,786	0,722	1,558	0,57	1,292	0,35
	2013	97	13,056	4,559	1,843	3,977	1,455	0,33	0,8924

Efecte transfrontaliere de poluare.

Este bine cunoscut faptul, că aerul, ca şi alte componente ale mediului înconjurător, are capacitatea de a se autoepura. Autoepurarea aerului atmosferic prezintă procesul prin care aerul atmosferic revine pe cale naturală la compoziţia anterioară poluării şi se realizează prin curenţii de aer, sedimentare şi precipitaţii. Odată cu masele de aer, curenţii de aer deplasează poluanţii din atmosferă la distanţe mari, depăşind chiar frontierele cu ţările vecine, generînd aşa – numita poluare transfrontalieră. În acest proces, cantitatea de poluanţi poate varia spre majorare sau micşorare în dependenţă de condiţiile climatice.

Sedimentarea are loc în condiţiile cînd particulele de praf (pulbere) ajung la sol, în apă sau pe plante, cu consecinţe respective, cum ar fi: poluarea solului, apelor, micşorarea intensităţii procesului de fotosinteză. Precipitaţiile contribuie la autoepurarea aerului prin antrenarea mecanică a poluanţilor, dizolvarea acestora şi combinarea poluanţilor cu apă din care rezultă uneori ploile acide.

Cantitatea considerabilă de poluanţi emişi în atmosferă continuu şi în concentraţii diferite provoacă consecinţe dezastruoase asupra mediului înconjurător şi, în primul rînd, asupra sănătăţii populaţiei. În dependenţă de caracteristicile poluantului se cere implementare unor măsuri adecvate de prevenire şi de combatere a poluării aerului atmosferic. Se poate de spus că poluarea transfrontalieră a aerului în Republica Moldova este dominată de problema ploilor acide, condiţionate de emisiile de dioxid de sulf şi dioxid de azot. Prin urmare, la soluţionarea problemelor cauzate de poluarea transfrontalieră a aerului, trebuie să se ia în consideraţie fluxurile de aer poluat şi de întreprins eforturi comune pentru a reduce emisiile şi consecinţele lor transfrontaliere.

În acest context menţionăm că Republica Moldova are anumite angajamente pe plan internaţional ca parte la Convenţia poluării atmosferice transfrontaliere pe distanţe lungi (Geneva, 1979) şi la protocoalelor aferente.

3. Activităţile de inspectare şi măsuri de constrîngere aplicate, prejudiciul cauzat aerului atmosferic.

Activităţile de inspectare în vederea realizării obiectivelor şi măsurilor trasate în planul de activitate pentru anul 2013 au fost orientate spre reducerea

impactului negativ al activităţilor economice asupra mediului, resurselor naturale şi sănătăţii populaţiei, prevenirea poluării mediului înconjurător prin ridicarea nivelului de conştientizare a populaţiei şi încorporarea cerinţelor de protecţie a mediului în politicile sectoriale ale economiei naţionale şi politicii teritoriale de mediu.

Pe parcursul perioadei de raportare subdiviziunile Inspectoratului Ecologic de stat au supus inspectării 1 783 unităţi economice, cu 86 mai mult de cît în anul 2012 şi au întocmit 2 145 acte de control cu prescrierea a 3 676 indicaţii obligatorii de execuţie în vederea prevenirii şi neadmiterii poluării bazinului aerian, din care 3 132 au fost realizate în termen stabiliţi. În procesul inspectării au fost depistate 567 contravenţii şi întocmite procese – verbale de sancţionare contravenţională. Suma amenzilor aplicate conform Codului Contravenţional valorează la 622 900 lei, din care au fost achitaţi 309 405 lei. Informaţia desfăşurată privind activităţile de inspectare a subdiviziunilor Inspectoratului pe parcursul anului 2013 este reflectată în anexa 6.

De menţionat că, pe parcursul anului 2013, 51,9 % din numărul total de întreprinderi au fost supuse inspectării ecologice.

Din numărul total de 5 132 încercări analitice ale probelor de aer efectuate de Centrele de Investigaţii Ecologice pe parcursul anului 2013, 2 020 măsuri au fost efectuate la sursele fixe de poluare şi 3 112 măsuri la unităţile de transport. Pentru supravegherea regimului de emisii în aerul atmosferic s-a efectuat controlul surselor fixe de poluare cu determinarea concentraţiei oxidului de carbon, oxidului de azot, hidrocarburilor la 50 de întreprinderi. În rezultatul determinărilor s-au depistat următoarele încălcări:

SA „Uzina de turnătorie ARALIT”- depăşiri ale ELA la CO de 1,5 ori la soba de topire a oţelului. Totodată au fost depistate emisii neautorizate din cauza deteriorării sistemului de ventilare.

Uzina de asfalt din or. Orhei –depăşiri ale ELA la CO de 1,1 ori .ş.a

Informaţia detaliată privind rezultatele analitice este reflectată în activitatea Centrelor Investigaţii Ecologice.

Cele mai frecvente încălcări ţin de nerespectarea regulilor de exploatare a instalaţiilor de purificare şi a lipsei autorizaţiilor de emisii de la obiectele poluatoare.

Agenţiile şi Inspecţiile Ecologice au supus controlului instrumental ecologic 156 029 unităţi de transport, constatînd depăşiri în 10 483 cazuri, cu întocmirea a 38 acte cu prescrierea avertismentelor de respectare a normativelor ecologice în procesul de exploatare.

4. Plata pentru poluarea aerului atmosferic.

Plata pentru poluarea aerului atmosferic se percepe în conformitate cu prevederile Legii nr. 1540-XIII din 25 februarie 1998 privind plata pentru poluarea mediului. Plata se achită de către întreprinderile industriale, care în procesul de funcţionare cauzează poluarea aerului atmosferic cu emisii de poluanţi. Suma calculată constituie 2 329 502 lei, din care au fost achitaţi 2 281 521 lei. Cele mai mari sume revin mun. Chişinău-717 230 lei, or.Rezina – 258 613 lei, mun. Bălţi –

179 261 lei, or.Anenii Noi – 156 601 lei. Informaţia desfăşurată privind sumele calculate şi încasate de către AE/IE este reflectată în anexa 7, (la sfîrşitul capitolului).

5. Obiective şi măsuri de protecţie a aerului atmosferic.

Obiectivele protecţiei aerului atmosferic corespund priorităţilor de activitate a autorităţilor de mediu conform Programului Guvernului pentru anii 2010 – 2014 şi sunt orientate spre îmbunătăţirea măsurilor de prevenire a poluării şi de protecţie a aerului atmosferic. Acestea cuprind în sine acţiuni de evaluare a indicatorilor de planificare a activităţilor Inspecţiei Ecologice, de monitorizare şi inspectare a unităţilor economice în vederea asigurării respectării normelor stabilite în autorizaţiile de emisii.

În scopul realizării acestor obiective se vor întreprinde următoarele acţiuni de ordin tehnic şi organizatoric de diminuare a poluării aerului atmosferic, cum ar fi:

- modernizarea în continuare a utilajului şi reutilarea centrelor termice cu trecerea la gaze naturale;
- Implementarea pe larg a tehnologiilor nonpoluante şi dotarea întreprinderilor cu mijloace performante de purificare a emisiilor;
- Elaborarea şi implementarea sistemului complex de control al transportului auto la staţiile de testare tehnică;
- Utilizarea pe larg a transportului electric urban şi electrificarea căilor ferate;
- Limitarea importului autovehiculelor vechi;
- Promovarea acţiunii „Un aer curat pentru toţi” în spaţiul rural şi utilizarea bicicletelor ca mijloc de transport;
- Elaborarea şi implementarea sistemului de control al calităţii combustibilului;
- Elaborarea şi aprobarea normativelor de emisii limitat admisibile (ELA) de poluanţi la toate sursele de poluare a atmosferei şi autorizarea emisiilor de poluanţi în atmosferă;
- Utilizarea surselor de energie regenerabilă (eoliană, solară, biomasă);
- Dezvoltarea sistemului de colectare, sistematizare şi prezentare a rapoartelor statistice privind calitatea aerului atmosferic şi de informare a societăţii.

Notă: Evident, acest capitol nu cuprinde toate aspectele şi problemele ce ţin de protecţia aerului atmosferic, îndeosebi în agricultură, alte domenii din economia naţională, sursele de emisii ale cărora, la moment, nu sunt completamente monitorizate de Inspectoratul Ecologic de Stat şi subdiviziunile sale teritoriale. Acestea urmează a fi date publicităţii ulterior de instituţiile antrenate în astfel de activităţi.

Anexa 1

Volumul de emisii a poluanţilor în aerul atmosferic de la sursele staţionare, anul 2013.

Nr. d/o	AE/IE	Volumul emisiilor în aerul atmosferic, tone.		Inclusiv, t.						Altele, (t)
		2012	2013	CH, (t)	SO_2, (t)	CO, (t)	NO_2, (t)	Substanţe solide, (t)	Compuşi organici volatili, (t)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
TOTAL AE/IE		**20664,561**	**20770,274**	**2893,538**	**1307,963**	**6586,877**	**1979,513**	**3472,390**	**1937,140**	**2592,852**
1	Bălţi	832,264	858,193	241,007	35,386	208,343	53,606	136,195	131,191	52,465
2	Chişinău	3324,851	3684,872	268,545	89,830	1343,739	633,424	427,278	627,792	294,264
3	Cahul	403,209	383,615	9,349	16,168	43,170	18,359	45,400	0,856	250,313
4	Găgăuzia	398,300	300,342	18,752	10,347	61,278	18,102	79,463	42,364	70,036
Total AE		**4958,624**	**5227,022**	**537,653**	**151,731**	**1656,530**	**723,491**	**688,336**	**802,203**	**667,078**
5	Anenii-Noi	674,632	680,620	12,347	1,614	103,455	69,580	164,023	281,221	48,380
6	Basarabeasca	53,482	112,840	26,136	24,316	12,304	21,231	15,807	8,327	4,719
7	Briceni	134,709	156,113	12,715	7,573	35,883	8,131	47,526	18,837	25,448
8	Cantemir	171,529	165,269	6,552	36,330	45,172	13,237	42,109	0,000	21,869
9	Călăraşi	169,304	176,250	36,723	33,874	28,151	17,591	15,386	10,020	34,505
10	Căuseni	438,117	474,218	23,993	58,718	105,947	21,184	149,488	17,322	97,566
11	Cimişlia	217,404	206,153	3,865	40,390	63,485	5,518	59,844	9,025	24,026
12	Criuleni	334,217	294,368	35,905	3,910	133,955	35,796	27,771	25,036	31,995
13	Donduşeni	574,734	411,493	7,218	108,301	142,012	25,698	65,298	0,512	62,454
14	Drochia	598,740	419,414	85,335	0,464	193,630	13,129	32,497	13,897	80,463
15	Dubăsari	380,356	426,396	56,961	0,542	244,121	73,236	0,000	51,536	0,000
16	Edineţ	299,389	329,972	73,841	61,165	95,310	0,000	52,761	23,262	23,633
17	Făleşti	770,371	762,581	228,231	60,107	302,710	37,331	107,446	16,650	10,106
18	Floreşti	452,329	434,180	11,119	31,181	127,546	19,900	92,077	72,818	79,539

19	Glodeni	462,258	263,441	18,329	17,592	65,250	16,546	133,846	3,321	8,557
20	Hînceşti	763,333	746,841	43,818	147,926	259,646	27,407	240,611	25,531	1,902
21	Ialoveni	576,641	671,364	62,595	7,431	276,366	62,027	110,946	79,096	72,903
22	Leova	302,246	296,370	7,147	77,777	78,167	9,172	104,886	10,454	8,767
23	Nisporeni	136,706	129,750	5,899	14,942	46,852	29,258	32,499	0,000	0,300
24	Ocniţa	372,393	370,395	5,776	27,202	159,395	18,882	77,097	60,715	21,328
25	Orhei	377,239	421,232	54,218	13,445	74,691	27,608	160,629	60,495	30,146
26	Rezina	4081,104	4499,907	1366,412	28,912	1597,729	501,148	42,079	0,000	963,627
27	Rîşcani	665,390	451,658	20,184	31,014	141,887	48,858	172,979	23,632	13,104
28	Ştefan-Vodă	206,871	205,750	6,979	45,739	84,044	8,543	50,860	5,327	4,258
29	Sîngerei	146,275	176,368	8,188	27,303	44,000	16,193	43,523	26,891	10,270
30	Soroca	642,523	465,537	20,455	59,587	71,537	38,962	235,030	27,453	12,513
31	Străşeni	545,011	566,932	66,319	50,433	148,203	12,273	182,250	101,944	5,510
32	Şoldăneşti	158,050	159,494	4,637	28,315	42,262	13,494	65,088	3,875	1,823
33	Taraclia	158,713	160,513	15,976	12,892	24,185	5,684	67,905	28,157	5,714
34	Teleneşti	391,620	362,558	0,622	77,096	99,454	36,430	116,743	0,000	32,213
35	Ungheni	450,360	545,275	27,391	20,141	82,998	21,976	75,050	129,583	188,136
Total IE		**15706,046**	**15543,252**	**2355,885**	**1156,232**	**4930,347**	**1256,022**	**2784,054**	**1134,937**	**1925,774**
TOTAL AE/IE		**20664,670**	**20770,274**	**2893,538**	**1307,963**	**6586,877**	**1979,513**	**3472,390**	**1937,140**	**2592,852**

Anexa 2

Caracteristica cazangeriilor şi volumul emisiilor în aerul atmosferic, anul 2013.

Nr. d/o	AE/IE	Numărul cazangeriilor/ inclusiv construite noi		Numărul de centre termice (cazangerii) la balanţă		Numărul de cazangerii cu utilizare a combustibilului			Cantitatea de combustibil utilizat, anul 2012, tone			Volumul emisiilor (tone/an)	Depăşiri ELA	Controlate/ Sancţiuni, Recomandări		Lichidate/ Reamenajate pe parcursul anului 2012	
		Numărul cazangeriilor	inclusiv construite noi	primăriilor	agenţilor economici	Comb. solid	Păcură/ Motorină	Gaze naturale	Comb. solid	Păcură/ Motorină	Gaze naturale			Controlate	Sancţiuni, Recomandări	Lichidate	Reamenajate pe parcursul anului 2012
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1	Chişinău	24	0	0	24	0	0	24	0	0	49066,66	110,261	0	12	0	0	0
2	Bălţi	80	3	9	71	14	2	64	10504,92	0	48 491,16	172,975	0	0	0	0	0
3	Cahul	70	0	34	36	3	0	67	254,66	0	3092,02	48,107		29	0	0	0
4	Găgăuzia	152	3	116	36	2	0	150	14	0	4024	31,692	0	11	0	0	0
Total AE		**326**	**6**	**159**	**167**	**19**	**2**	**305**	**10773,58**	**0**	**104673,84**	**363,035**	**0**	**52**	**0**	**0**	**0**
5	Anenii-Noi	49	3	14	35	4	0	45	0	0	83,5	1,258	0	19	/19	1	0
6	Basarabeasca	49	2	29	20	2	2	45	8	20	3040	35,842	0	34	57	0	0
7	Briceni	132	13	124	8	46	0	86	282,183	0	1868,615	68,89	0	0	0	0	0
8	Cantemir	52	0	37	15	18	3	31	622	208	550,3	110,54	0	0	0	0	0
9	Călăraşi	56	0	45	11	13	0	43	563	0	2400,2	130,947	0	56	74	0	56
10	Căuseni	169	3	23	146	28	0	139	1624	0	3707	228,522	0	28	5	1	4
11	Cimişlia	48	0	46	2	15	0	33	435,425	0	537,24	134,325	0	0	0	0	0
12	Criuleni	91	4	69	22	3	3	85	100	205	1520,927	230,149	0	22	/52	0	0

13	Donduşeni	41	1	1	40	12	1	28	345,4	3897	478,511	301,139	0	7	0	0	0
14	Drochia	57	2	44	13	1	1	55	1,5	1274	11583,35	208,1973	0	0	0	0	0
15	Dubăsari	121	0	56	65	0	0	121	0	0	2538,6	395,696	0	10	0	0	0
16	Edineţ	49	3	39	10	10	2	37	666,69	201	1167,22	220,1753	0	4	0	0	0
17	Făleşti	55	0	49	6	31	2	22	1419,49	8941	1189,433	481,0788	0	40	0	0	0
18	Floreşti	115	3	73	42	8	3	104	810,5	0	2500,86	101,678	0	14	0	7	0
19	Glodeni	33	0	20	13	15	0	18	280	0	1071,62	56,279	0	4	0	4	0
20	Hînceşti	188	2	149	39	107	7	74	4221,6	7,8	2358,1	747,247	0	8	0	2	6
21	Ialoveni	104	8	97	7	5	2	97	216,8	49	1673,1	231,055	0	0	0	0	0
22	Leova	59	1	50	9	14	9	36	788,907	70,3	815,335	150,537	0	6	0	0	0
23	Nisporeni	105	1	51	54	16	0	89	791	0	1169	112,76	0	105	0	0	0
24	Ocniţa	27	0	11	16	0	0	27	0	0	300,04	123,007	0	16	0	0	0
25	Orhei	169	1	116	53	22	1	146	807,5	0	6547,4	129,64	0	30	0	0	9
26	Rezina	105	3	75	30	9	0	96	40	0	859,3	16,34	0	0	0	0	0
27	Rîşcani	135	0	79	56	36	9	90	1863	20	48959,65	264,747	0	11	0	0	
28	Ştefan-Vodă	129	0	89	40	19	0	110	701,2	0	1640,1	147,411	0	0	0	0	0
29	Sîngerei	134	*15*	107	27	66	4	64	785	0	347,69	124,872	0	45	160	0	*15*
30	Soroca	40	2	35	5	14	0	26	998	0	1567,2	129,112	0	16	1	0	2
31	Străşeni	98	1	88	10	23	0	75	714,06	0	1955,978	150,7318	0	1	2	0	0
32	Şoldăneşti	46	4	42	4	3	4	39	61	20	540	19,5702	0	0	0	0	0
33	Taraclia	77	2	40	37	5	0	72	233	0	1147,7	45,622	0	32	0	0	0
34	Teleneşti	56	0	50	6	32	0	24	1527	0	474	298,538	0	0	0	11	0
35	Ungheni	49	6	7	42	11	2	36	857	0	51740,1	144,39	0	24	0	0	0
Total IE		**2638**	**80**	**1755**	**883**	**588**	**57**	**1993**	**21763,255**	**14913,1**	**156332,069**	**5540,296**	**0**	**532**	**299/71**	**24**	**92**
TOTAL AE/IE		**2964**	**86**	**1914**	**1050**	**607**	**59**	**2298**	**32536,8**	**14913,1**	**261005,9**	**5903,33**	**0**	**584**	**299/71**	**24**	**92**

Anexa 3

Sursele fixe de poluare a aerului atmosferic, anul 2013.

Nr. d/o	AE/IE	Numărul întreprinderilor poluante/inclusiv întreprinderi de Stat		Numărul întreprinderilor controlate/inclusiv cu depistarea încălcării legislaţiei		Numărul surselor fixe de poluare/din ele dotate cu instalaţii de purificare (captare)		Numărul surselor staţionare de poluare/ inclusiv organizate		Volumul emisiilor de poluanţi de la surse staţionare, (t/an)	S-au înregistrat majorări ale emisiilor comparativ cu anul 2012	Au elaborat ELA (inventariere, volumul)	Emisii nesupuse procesului de purificare (captare)/inclusiv emisii organizate (t)		Numărul instalaţiilor pentru purificare (captare)/inclusiv instalaţii noi construite (unităţi)		Instalaţii defectate (unităţi)	Instalaţii ineficiente (unităţi)
1	2	3		4		5		6		7	8	9	10		11		12	13
1	Chişinău	993	57	388	156	9183	922	9183	5548	3684,872	360,021	169	2999,059	2129,674	922	16	0	0
2	Bălţi	396	21	396	3	3350	187	3350	1367	858,193	25,929	369	825,774	458,92	187	0	0	0
3	Cahul	59	39	93	8	1157	105	1157	395	383,615		4	377,6	108,3	105	0	0	0
4	Găgăuzia	125	41	74	1	1451	764	1451	0	300,342		0	187,33	0	764	0	0	0
Total AE		**1573**	**158**	**951**	**168**	**15141**	**1978**	**15141**	**7310**	**5227,022**	**385,95**	**542**	**4389,763**	**2696,894**	**1978**	**16**	**0**	**0**
5	Anenii-Noi	108	15	24	6	1688	574	1688	800	680,620	5,988	24	667,251	282	65	2	0	0
6	Basarabeasca	80	16	28	4	576	12	576	315	112,840	2	14	98,74	0	8	0	5	3
7	Briceni	55	2	92	3	786	34	786	283	156,113	21,404	233,11	156,1	42,91	34	0	0	4
8	Cantemir	35	0	36	13	127	23	178	111	165,269		0	0	0	0	0	0	0
9	Călăraşi	99	2	99	0	998	0	995	62	176,250	6,946	10	176,2546	6,992	0	0	0	0
10	Căuseni	206	8	63	5	1840	156	1840	807	474,218	36,101	13	421,696	260,914	156	7	0	6
11	Cimişlia	60	24	30	7	416	35	416	102	206,153		8	219,621	169,053	35	0	0	25

12	Criuleni	67	8	68	2	549	46	267	212	294,368	39,85	58	280,59	231,912	47	7	0	4
13	Dondușeni	36	25	4	0	38	0	38	38	411,493		0	78,038	78,038	0	0	0	0
14	Drochia	44	43	0	0	669	108	594	243	419,414		0	414,931	0	0	0	0	0
15	Dubăsari	81	56	25	0	319	10	319	155	426,396	46,04	4	1,358	424,92	37	0	0	0
16	Edineț	86	40	0	9	745	54	754	288	329,972	30,6	11	377,61	292,78	38	1	2	5
17	Fălești	118	44	45	9	719	107	719	360	762,581		13	354,957	313,007	71	0	0	0
18	Florești	159	74	55	9	1093	106	1093	515	434,180		88	429,08	250,893	97	1	3	2
19	Glodeni	76	21			558	134	469	232	263,441		0	263,886					
20	Hîncești	119	50	14	2	1282	40	1282	533	746,841		13	659,188	0	40	0	0	0
21	Ialoveni	213	99	94	9	789	50	789	194	671,364	94,723	12	597,906	428,665	50	1	7	15
22	Leova	170	33	129	23	856	33	856	685	296,370		63	259,075	199,87	55	0	0	0
23	Nisporeni	151	51	151	0	766	0	151	100	129,750		100	0	0	0	0	0	0
24	Ocnița	65	14	45	6	138	115	122	63	370,395		3	143	2	13	0	0	12
25	Orhei	22	22	81	4	650	71	650	208	421,232	43,99	0	11,9	11,9	0	0	0	0
26	Rezina	139	95	59	3	378	41	378	216	4499,907	418,8	1	4499,906	2495,718	41	0	0	0
27	Rîșcani	207	82	55	0	811	16	811	426	451,658		5	428,75	234,15	16	0	0	0
28	Ștefan-Vodă	120	7	37	3	334	21	281	166	205,750		20	0	0	5	0	0	0
29	Sîngerei	141	82	40	4	687	49	675	343	176,368	30,093	0	152,501	72,068	31	0	7	0
30	Soroca	114	35	88	14	843	16	843	346	465,537		71	443,7201	213,117	16	0	0	0
31	Strășeni	192	36	52	10	993	41	993	231	566,932	21,92	45	566,9359	281,579	41	0	0	0
32	Șoldănești	89	62	22	8	513	32	520	346	159,494	1,44	4	159,498	28,64	39	4	0	0
33	Taraclia	81	22	41	2	710	36	710	241	160,513	1,8	6	151,267	45,622	36	0	0	0
34	Telenești	39	57	23	0	468	12	468	70	362,558		0	295,74	265,74	12	0	0	0
35	Ungheni	92	9	60	1	0	0	1442	466	545,275	94,92	0	0	0	0		0	0
Total IE		**3264**	**1134**	**1560**	**156**	**21339**	**1972**	**21703**	**9157**	**15543,252**	**896,615**	**819,11**	**12309,4996**	**6632,488**	**983**	**23**	**24**	**76**
TOTAL AE/IE		**4837**	**1292**	**2511**	**324**	**36480**	**3950**	**36844**	**16467**	**20770,274**	**1282,6**	**1361,1**	**16699,26**	**9329,4**	**2961**	**39**	**24**	**76**

Analiza consumului de combustibili şi a poluanţilor emişi în aerul atmosferic de la transportul auto, anul 2013.

Anexa 4

AE/IE	Consumul de combustibil, (tone)			Cantitatea poluantului, (tone/an)						
	Benzină, (t)	Motorină,(t)	Gaz lichefiat, (t)	CO	Hidrocarburi	NO^2	SO^2	Aldehide	Substanţe solide	Suma totală de emisii
1	2	3	4	5	6	7	8	11	12	13
Chişinău	51293	219134	92935	71900,92	10798	12776,1	3575,47	918,126	2195,2	102163,8
Bălţi	8739	10810,39	5314,74	6585,44	851,87	805,21	190,24	53,63	118,42	8604,81
Cahul	6061,62	10 327	1960	3975,569	565,203	627,867	170,948	44,736	106,256	5490,579
Găgăuzia	8494	8443	16808	11193,54	1324,31	1012,33	177,236	40,495	108,909	13856,81
Total AE	**74587,62**	**248714,4**	**117017,7**	**93655,47**	**13539,4**	**15221,5**	**4113,9**	**1057**	**2528,8**	**130116**
Anenii-Noi	3440	7618	2380	2871,2	412,44	462,6	125,98	32,88	77,86	3982,96
Basarabeasca	601,24	475,534	190,428	366,876	45,453	39,67	8,717	2,568	5,487	468,771
Briceni	4720,15	3680,41	3455,6	3701,197	446,01	362,19	71,55	22,319	44,74	4648,006
Cantemir	1705,51	2087,086	1126,793	1321,79	169,96	158,64	36,99	10,51	23,01	1720,9
Călăraşi	142,2	1503,4	2790	1305,028	163,447	140,525	28,415	8,631	17,115	1663,161
Căuseni	2715,616	2847,547	1623,563	2010,602	253,705	228,475	51,391	14,889	32,056	2591,118
Cimişlia	3045	2928	1156	1962,936	248,878	227,385	52,322	14,996	32,778	2539,295
Criuleni	1493,364	1562,6	780,2	1058,21	134,27	122,47	27,99	8,04	17,47	1368,45
Donduşeni	1537,08	1239,5	520,84	953,31	118,2	103,29	22,7	6,674	14,27	1218,444
Drochia	2713,282	3461,88	1977,114	2186,939	281,532	263,151	61,308	17,397	38,092	2848,419
Dubăsari	166	169	207	167,923	20,369	16,659	3,281	1,024	2,032	211,288
Edineţ	5340	12050	8970	6583,35	887,21	869,74	209,37	58,142	128,737	8736,549
Făleşti	3366,44	3197,31	1355,3	2200,734	277,953	251,845	57,404	16,538	35,957	2840,431
Floreşti	3101,02	4118,78	1530,34	2200,72	291,28	287,69	71,04	19,55	44,22	2914,5
Glodeni	2121	3526	1845	1873,86	249,42	247,396	60,822	16,747	37,65	2485,895
Hînceşti	4295	10682	2357	3381,794	508,95	608,976	173,534	44,3	107,308	4824,862

Ialoveni	3078,4	10789,9	2118,1	2751,223	444,047	576,535	172,241	42,915	106,215	4093,176
Leova	1367	2372	540	939,747	132,782	145,99	39,388	10,352	24,463	1292,722
Nisporeni	2550,3	3120,2	1352,7	1836,91	238,81	228,21	54,61	15,29	34,02	2407,85
Ocniţa	2260,4	2217,05	309,64	38,3808	1228,81	155,76	160,26	10,6	24,12	1617,931
Orhei	1153	5253	240	855,02	163,89	250,69	81,59	19,54	50,32	1421,05
Rezina	979,777	3381,171	491,512	796,452	131,911	176,393	53,66	13,26	32,79	1204,466
Rîşcani	3645,19	5501,47	1569,83	2520,78	344,42	359,08	92,95	24,96	57,81	3400
Ştefan-Vodă	3305,519	253,086	730,257	1773,03	190,452	112,729	11,867	5,702	8,089	2101,869
Sîngerei	3757,635	4793,47	3077,771	3171,316	405,504	373,572	85,572	24,5	53,121	4113,585
Soroca	3884,64	3878,99	2090,78	2769,68	348,57	312,61	70,14	20,36	43,81	3565,17
Străşeni	2397,938	4233,386	2016,712	2101,082	283,508	287,968	72,3301	19,6911	44,7624	2809,342
Şoldăneşti	999	833	232	576,151	72,453	65,392	14,957	4,31	9,418	742,681
Taraclia	1654	3270	397	1048,19	156,476	186,139	53,152	13,579	33,002	1490,538
Teleneşti	2974	3659	2543	3257,01	259,47	289,05	118,23	18,65	37,25	3979,66
Ungheni	3636	6669	1760	2652,483	374,927	411,849	110,827	29,145	68,744	3647,975
Total IE	**78145,7**	**121371,8**	**51734,48**	**61233,92**	**9285,11**	**8322,67**	**2254,59**	**568,059**	**1286,72**	**82951,06**
TOTAL AE/IE	**152733,321**	**370086,160**	**168752,220**	**154889,393**	**22824,525**	**23544,145**	**6368,482**	**1625,046**	**3815,501**	**213067,093**

Anexa 5

Controlul ecologic instrumental de stat al vehiculelor, anul 2013.

Nr. d/o	AE/IE	Total supuse controlului - ecologic de stat, inclusiv cu depăşiri a normelor de emisii	Numărul automobilelor controlate la staţiile de testare tehnică, inclusiv supuse reviziei tehnice			Acţiuni de control ecologice şi de supraveghere			Numărul unităţilor	
			Supuse conrolului la staţiile tehnice	Cu depăşiri a normelor ecologice	Testare repetată	Acte/ procese-verbale	Amenzi (lei)/ avertisment	Interdicţii de exploatare	Tractoare	Combine
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Chişinău	3112	3112	125	0	0	0	0	0	0
2	Bălţi	1914	0	0	0		3900	289	0	0
3	Cahul	712	610	87	87	11	0	82	84	26
4	Găgăuzia	13046	13046	1660	1660	0	0	0	0	0
Total AE		**18784**	**16768**	**1872**	**1747**	**11**	**3900**	**371**	**84**	**26**
5	Anenii-Noi	8715	8715	165	165	0	0	0	0	0
6	Basarabeasca	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Briceni	6500	94	385	0	0	0	0	0	0
8	Cantemir	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Călăraşi	6083	6083	138	192	0	0	0	0	0
10	Căuseni	4264	4264	216	186	2	0	0	0	0
11	Cimişlia	4862	4862	191	191	3	0	0	0	0
12	Criuleni	5620	5620	262	262	0	0	0	0	0
13	Donduşeni	3974	3974	272	272	2	0	0	0	0
14	Drochia	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Dubăsari	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Edineţ	9020	9020	9	115	4	0	0	0	0

17	Făleşti	5530	5530	174	174	0	0	0	0	0
18	Floreşti	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19	Glodeni	3130	3130	177	164	5	/3	0	0	0
20	Hînceşti	7705	7705	516	485	0	0	0	916	56
21	Ialoveni	6483	6483	1750	1750	0	0	0	0	0
22	Leova	3940	3940	162	325	0	0	0	0	0
23	Nisporeni	4170	4087	40	43	1_10	2000	0	536	17
24	Ocniţa	2280	2020	173	160	6_6	3000	0	0	0
25	Orhei	9404	9404	1065	984	2	0	0	0	0
26	Rezina	1350	0	0	0	0	0	0	296	0
27	Rîşcani	22	22	5	0	0	/5	0	0	0
28	Ştefan-Vodă	6794	6521	348	348	0	0	0	1953	139
29	Sîngerei	3700	3700	0	0	0	0	0	0	0
30	Soroca	7984	7984	325	325	0	0	0	0	0
31	Străşeni	4857	4857	189	189	0	0	0	0	0
32	Şoldăneşti	4522	4522	58	58	1	0	0	0	0
33	Taraclia	3673	3673	326	3623	1	0	0	0	0
34	Teleneşti	3150	3150	1230	1230	0	0	0	0	0
35	Ungheni	9513	9513	435	435	0	0	0	0	0
Total IE		**137245**	**128873**	**8611**	**11676**	**27/16**	**5000/8**	**0**	**3701**	**212**
TOTAL AE/IE		**156029**	**145641**	**10483**	**13423**	**38/16**	**8900**	**371**	**3785**	**238**

Anexa 6

Analiza sancţiunilor contravenţionale aplicate persoanelor fizice şi juridice la compartimentul protecţiei aerului atmosferic, anul 2013.

Nr. d/o	AE/IE	Numarul contravenienţilor	Inclusiv		Obiecte inspectate în anul 2013(unităţi)	Acte de control			Procese verbale				
			Persoane fizice	Persoane juridice		Total întocmite	Numărul de prescrip (total)	Numărul prescrip. execut (total)	Total întocmite	Examinate de IE/AE	Alte instituţii	Suma amenzilor (lei)	Suma amenzilor incasate (lei)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Chişinău	71	2	69	348	334	597	438	71	71	0	151600	74600
2	Bălţi	45	42	3	243	352	173	173	45	45	0	29200	15800
3	Cahul	21	8	13	33	66	0	0	21	21	0	13400	6900
4	Găgăuzia	12	10	2	74	74	98	98	12	12	0	5200	5200
Total AE		**149**	**62**	**87**	**698**	**826**	**868**	**709**	**149**	**149**	**0**	**199400**	**102500**
5	Anenii-Noi	5	0	5	5	5	3	2	5	5	0	10000	5000
6	Basarabeasca	2	0	2	15	15	84	58	2	2	0	2000	1000
7	Briceni	10	0	10	56	60	180	180	10	10	0	13200	6600
8	Cantemir	0	0	0	17	3	13	1	0	0	0	0	0
9	Călăraşi	19	13	6	98	92	220	185	19	19	0	14600	7200
10	Căuseni	23	18	5	38	63	151	117	23	23	0	17600	6955
11	Cimişlia	7	0	7	30	42	102	87	7	7	0	12000	5500
12	Criuleni	5	3	2	72	71	189	170	5	5	0	8400	4000
13	Donduşeni	10	8	2	67	76	76	70	10	10	0	8800	4400

14	Drochia	26	26	0	44	44	139	129	26	26	0	15600	7500
15	Dubăsari	4	4	0	24	25	25	25	4	4	0	1800	900
16	Edineţ	11	9	2	10	36	106	51	11	11	0	7100	3550
17	Făleşti	18	7	11	9	45	0	36	18	18	0	46000	18300
18	Floreşti	30	20	10	41	41	93	93	30	30	0	22000	11400
19	Glodeni	2	0	2	37	37	97	97	2	2	0	1200	900
20	Hînceşti	31	20	11	25	24	69	67	31	31	0	43000	21500
21	Ialoveni	46	37	9	94	101	196	193	46	46	0	26000	13000
22	Leova	22	0	22	22	32	44	22	22	22	0	25800	14200
23	Nisporeni	26	24	2	58	58	154	123	26	26	0	9400	4700
24	Ocniţa	6	3	3	32	32	6	6	6	6	0	6200	3100
25	Orhei	15	10	5	28	47	141	85	15	15	0	25800	11900
26	Rezina	8	3	5	6	6	27	24	8	8	0	11800	5900
27	Rîşcani	10	6	4	19	19	98	96	10	10	0	11600	4800
28	Ştefan-Vodă	5	2	3	41	41	97	73	5	5	0	6800	3100
29	Sîngerei	20	0	20	46	46	66	35	20	20	0	15800	6000
30	Soroca	18	4	14	88	88	124	108	18	18	0	20600	10300
31	Străşeni	10	1	9	10	52	20	20	10	10	0	22200	12100
32	Şoldăneşti	6	1	5	5	66	48	48	6	6	0	3200	1600
33	Taraclia	10	8	2	9	9	161	155	10	10	0	9600	8800
34	Teleneşti	12	12	0	23	26	31	22	12	12	0	4800	2400
35	Ungheni	1	0	1	16	16	48	45	1	1	0	600	300
Total IE		**418**	**239**	**179**	**1085**	**1318**	**2808**	**2423**	**418**	**418**	**0**	**423500**	**206905**
TOTAL AE/IE		**567**	**301**	**266**	**1783**	**2144**	**3676**	**3132**	**567**	**567**	**0**	**622900**	**309405**

Anexa 7

Plata pentru poluarea aerului atmosferic de la sursele staţionare de poluare, anul 2013.

Nr. d/o	AE/IE	Plata pentru poluare	
		Calculat	Achitat
1	2	3	4
1	Chişinău	717230	650738
2	Bălţi	179261	179261
3	Cahul	56887	90120
4	Găgăuzia	90962	90962
Total AE		**1044340**	**1011081**
5	Anenii-Noi	156601	142631
6	Basarabeasca	30852	30852
7	Briceni	36767	36767
8	Cantemir	42098	42098
9	Călăraşi	17990	17990
10	Căuseni	35964	45468
11	Cimişlia	16387	18338
12	Criuleni	18012	17871
13	Donduşeni	62332	61863
14	Drochia	20862	20862
15	Dubăsari	2631	2527
16	Edineţ	27367	27377
17	Făleşti	27093	27093
18	Floreşti	78431	78198
19	Glodeni	31311	31311
20	Hînceşti	23107	20244
21	Ialoveni	29369	29369
22	Leova	33814	34535
23	Nisporeni	29400	29400
24	Ocniţa	13088	13088
25	Orhei	65282	63013
26	Rezina	258613	258613
27	Rîşcani	33257	26787
28	Ştefan-Vodă	3218	2857
29	Sîngerei	32449	32449
30	Soroca	47294	47294
31	Străşeni	40629	40629
32	Şoldăneşti	10579	10579
33	Taraclia	11088	10637
34	Teleneşti	7399	7822
35	Ungheni	41878	41878
Total IE		**1285162**	**1270440**
TOTAL AE/IE		**2329502**	**2281521**

Informaţia pe anul 2013 cu privire la prejudiciile cauzate aerului atmosferic, inclusiv: calculate, înaintate agenţilor economici pentru compensare ca pretenţii sau acţiuni.

Anexa 8

Nr. d/o	Agentul economic, localitatea, raionul	Caracteristica prejudiciului	Valoarea prejudiciului, mii lei					
			calculat	înaintat ca pretenţie	achitat ca pretenţie	Înaintat ca acţiune	satisfăcut ca acţiune	achitat ca acţiune
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Chişinău							
	SA,,Aralit"	În rezultatul examinării, s-au constatat depăşiri al emisiilor de Nox la sursa de poluare nr.0009. La secţia ,,Turnătorie Aralit" SA din str. Columna 170, mun.Chişinău pe data de 20 noiembrie 2013 între orele 13.00 şi 17.30 s-au constatat emisii neautorizate de substanţe poluante nocive de la soba de topire a oţelului (sursa nr. 0006). În rezultatul controlului s-a constatat că au fost arse 5 tone de oţel, durata arderii 5 ore 30 minute. Prejudiciul cauzat aerului atmosferic prin emisia neautorizată, ilegală a poluanţilor NOx,CO şi oxid de fier.	65,19 lei	65,19 lei	65,19 lei	0	0	0
Total AE			**65,19 lei**	**65,19 lei**	**65,19 lei**	**0**	**0**	**0**
Total IE								
TOTAL AE/IE			**65,19 lei**	**65,19 lei**	**65,19 lei**	**0**	**0**	**0**

IV. PROTECŢIA ŞI UTILIZAREA RESURSELOR ACVATICE.

Mihai BUZU,
şef, Direcţia inspectare generală
Svetlana MARUSEAC,
şef, Secţia inspectare resurse acvatice şi aer atmosferic
Natalia BRAGOI,
inspector principal, Secţia inspectare resurse acvatice şi aer atmosferic

DATE REZUMATIVE.

Teritoriul ţării este traversat de peste 3600 râuri, râulețe şi pâraie permanente cu o lungime de peste 16 mii km, 90% dintre care au o lungime mai mică de 10 km şi numai 9 depăşesc lungimea de 100 km.

Reţeaua hidrografica a Republicii Moldova este constituită şi din ape subterane cu aproximativ 4 832 fîntîni arteziene şi circa 179 268 fîntîni cu alimentare din apele freatice, iar din apele de suprafață, - din 4 353 lacuri naturale şi bazine artificiale cu suprafaţa de 42 mii 145 ha şi cu un volum de circa 1,32 mlrd. m^3.

Staţii de epurare sunt 190 la număr, dintre acestea de documentaţie de proiect dispun 84 unităţi, de normativele DLA – 39 unităţi, cu epurare insuficientă funcţionează – 134 unităţi.

Pe parcursul anului 2013 au fost inspectate 2 101 întreprinderi şi obiecte care prezintă pericol pentru resursele acvatice şi pot influenţa calitatea lor.

În 1 198 cazuri au fost constatate încălcări a cerinţelor normativelor ecologice, în toate aceste cazuri au fost încheiate procese-verbale cu privire la contravenţie cu aplicarea amenzilor în sumă de 1 240 700 lei.

În rezultatul efectuării controalelor cu privire la încălcarea cerinţelor ecologice pentru recuperarea prejudiciilor cauzare apelor, subdiviziunile Inspectoratului Ecologic de Stat au calculat prejudicii şi au înaintat 12 pretenţii în sumă de 327 597,1 lei. (Pentru o parte din date referința se face la anul 2012).

Cuprins.

1. ***Aspecte generale privind apele de suprafaţă şi subterane.***
2. Indici cantitativi şi calitativi privind protecţia şi folosirea resurselor acvatice.
3. Surse potenţiale de poluare a resurselor acvatice.
3.1. Impactul transfrontalier.
4. Starea staţiilor de epurare a apelor uzate.
5. Măsuri de protecţie a resurselor acvatice
5.1. Consolidarea malurilor.
6. Activităţi privind supravegherea şi controlul de stat asupra resurselor acvatice.
7. Concluzii şi propuneri ce ţin de prevenirea poluării şi folosirea raţională a resurselor acvatice.

1. Aspecte generale privind apele de suprafaţă şi subterane.

În comparație cu restul Europei si România, Republica Moldova este o tara cu resurse reduse de apa. Teritoriul ţării este traversat de peste 3600 râuri, râuleţe şi pâraie permanente cu o lungime de peste 16 mii km, 90% din care au o lungime mai mica de 10 km şi numai 9 de peste 100 km. Cele mai mari râuri şi principalele surse de apă sunt Nistru şi Prut: Nistru are o lungime de 1345 km, Prutul cu o lungime de 967, izvorăsc din munții Carpați din Ucraina și pentru Moldova sunt râuri de frontieră. În granițele sale actuale, Republica Moldova are 569 m din malul stâng al Dunării la confluenţa sa cu Prutul. Cel mai important curs de apă intern este Răutul care are o lungime de 286 km. Pluviometria slabă și neregulată determină perioade de etiaj sau chiar de desecare totală a majorității cursurilor de apă cu debit mic.

Reţeaua hidrografică a Republicii Moldova este constituită şi din ape subterane cu peste 4 832 fîntîni arteziene (tab.1 urmează la sfîrşitul capitolului prezent**),** circa 179 268 fîntîni cu alimentare din apele freatice (tab. 2 urmează la sfîrşitul capitolului prezent**)** şi 4 353 lacuri naturale şi bazine artificiale cu suprafaţa de 42 mii 145 ha cu un volum de circa 1,32 mlrd. m^3, amplasate pe cursurile şi construite în albiile apelor curgătoare (tab.3 urmează la sfîrşitul capitolului prezent**).** Cele mai mari bazine artificiale sunt: Costeşti – Stînca pe rîul Prut (59,0 km^2), Dubăsari pe fluviul Nistru (67,5 km^2) şi Ghidighici pe rîul Bîc (6,8 km^2). Această reţea de bazine acvatice asigură regularizarea şi evacuarea scurgerilor de suprafaţă, răspunde presingului recreativ, se foloseşte pentru aprovizionarea cu apă potabilă şi tehnică, pentru irigaţie, navigaţie şi în alte scopuri.

Populaţia Republicii Moldova constituie circa 3,558 mln. locuitori, inclusiv 1,503 mln. în localităţile urbane şi mai mult de 2,054 mln. în spaţiul rural.

Conform datelor raportului „1-gospodărirea apei”, principala sursă de aprovizionare cu apă o reprezintă apele de suprafaţă din care se alimentează majoritatea populaţiei. Captările de apă se efectuează: din rîuri - 850 mln m^3/an;

din resursele subterane - 129 mln m^3/an. Municipiile Chişinău şi Bălţi, oraşele Soroca şi Rezina se alimentează din r. Nistru. Pentru 8 oraşe: Briceni, Edineţ, Cupcini, Glodeni, Ungheni, Leova, Cantemir şi Cahul, apa se captează din r. Prut. Majoritatea staţiilor de tratare ale acestor sisteme se exploatează pe parcursul a 25-30 ani fără a fi reconstruite şi nu corespund cerinţelor actuale, atît în privinţa tehnologiei de tratare, cît şi a stării fizice a construcţiilor şi utilajelor.

2. Indici cantitativi şi calitativi privind protecţia şi folosirea resurselor acvatice.

Potrivit legislaţiei Republicii Moldova activitatea utilizatorilor primari de apă trebuie să se conformeze cerinţelor autorizaţiilor de folosinţă specială a apelor.

În anul 2013 Inspectoratul Ecologic de Stat a monitorizat 2 310 sonde arteziene exploatate (fig.1.), dintre care la sfîrşitul anului dispuneau de autorizaţii de folosinţa specială a apelor doar 996 sonde.

În baza rapoartelor statistice anuale „ 1 – apa ”, graficele din fig. 2, 3. prezintă indicii de folosinţă specială a apelor pe parcursul anilor 2002-2012, precum şi rezultatele evaluării impactului activităţilor economice asupra apelor de suprafaţă (datele pentru anul 2013 parvin mai tîrziu şi sunt date publicităţii în următorul Anuar sau în publicaţiile din semestrul II, 2014).

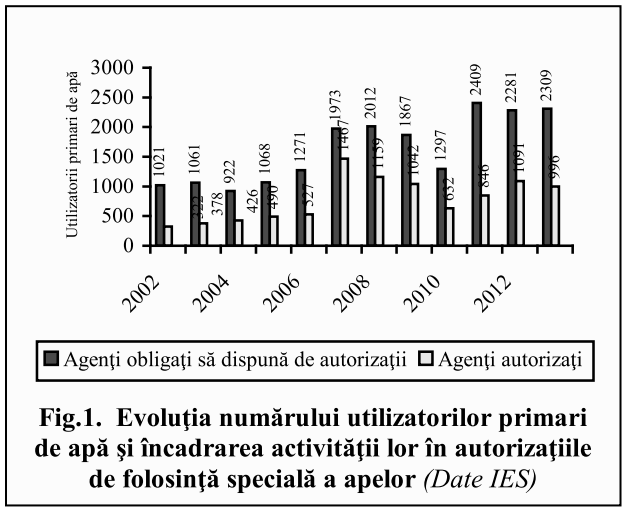

Fig.1. Evoluţia numărului utilizatorilor primari de apă şi încadrarea activităţii lor în autorizaţiile de folosinţă specială a apelor *(Date IES)*

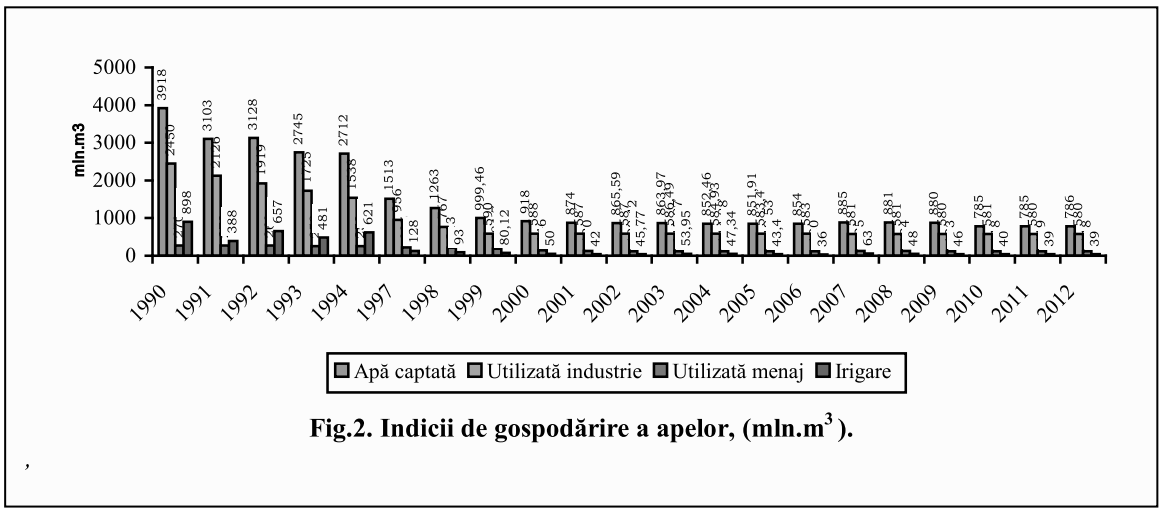

Fig.2. Indicii de gospodărire a apelor, (mln.m^3).

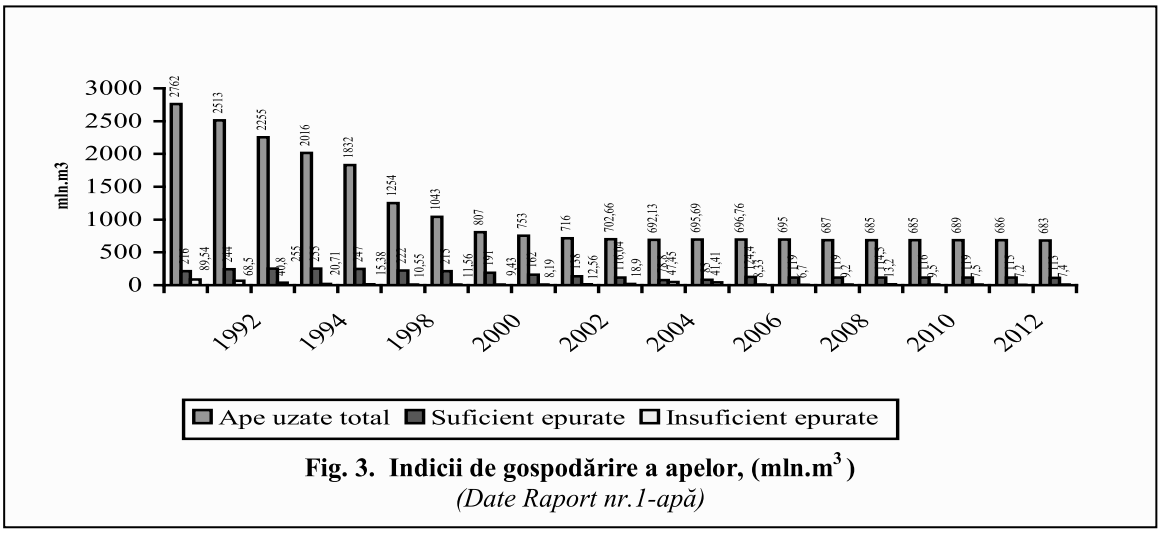

Fig. 3. Indicii de gospodărire a apelor, (mln.m^3)
(Date Raport nr.1-apă)

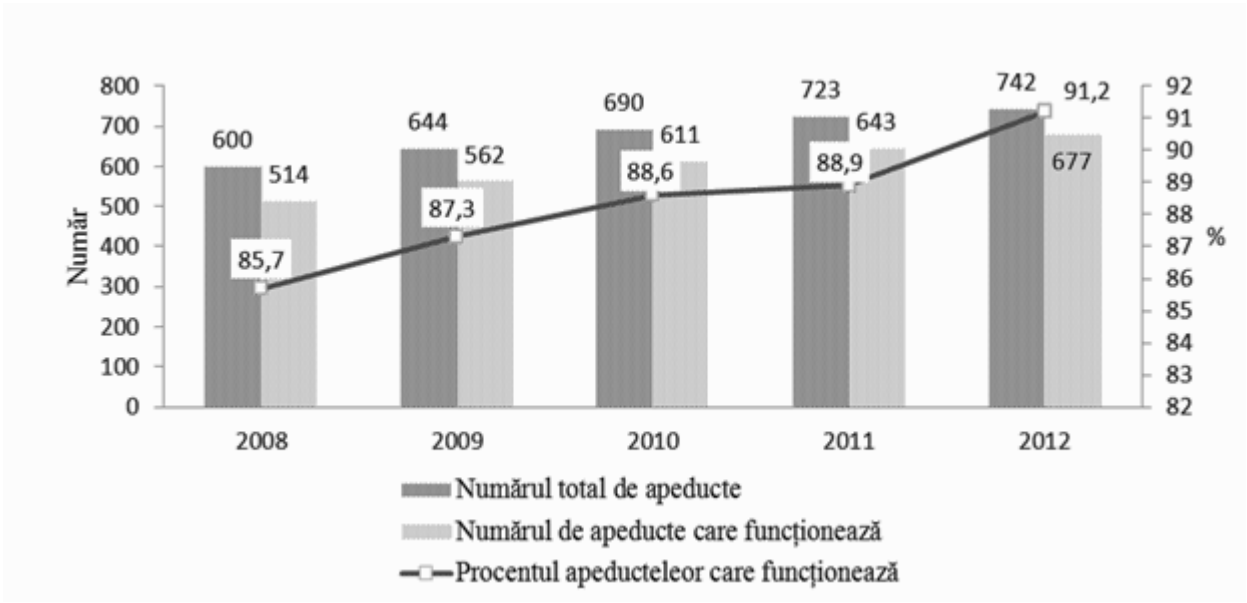
În perioada a. 2004 – 2012 captarea totală a apei din bazinele naturale a scăzut de la 852 mln. m^3 pînă la 850 mln. m^3, inclusiv a apelor subterane de la 136 mln. m^3 pînă la 129 mln. m^3. Utilizarea apelor pentru necesităţile gospodăreşti şi potabile s-a majorat în această perioadă de la 115 mln. m^{3}pînă la 118 mln. m^3. Scăderea consumului total al apei este condiţionată de declinul activităţii industriale, economisirea şi contorizarea apei utilizate de populaţie.

Consumul (utilizarea) apei, mln. m^3.

Indicii de utilizare a apei	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**
Numărul beneficiarilor de apă, unităţi	2535	2533	2549	2554	2547	2555	2507	2519	2505	2495	2460	2385
Captarea apei din bazinele naturale	874	866	864	852	852	854	885	881	865	851	847	850
Inclusiv, captarea apei din sursele de apă subterane	138	132	135	136	136	136	129	129	129	130	130	129
Consumul apei-total	797	792	795	786	785	787	809	794	795	785	785	786
Pentru necesităţi de producţie	587	587	586	585	583	583	581	581	580	581	580	580
pentru irigare	42	46	54	47	43,4	36	63	48	38	40	39	39
Pierderile la transportare	71	68	64	62	61	61	69	64	70	66	62	64

Conform datelor Biroului Naţional de Statistică, acumulate în baza informaţiei furnizate de către unităţile, întreprinderile care dispun de sisteme de alimentare cu apă şi canalizare , în anul 2012 pe teritoriul ţării au fost amplasate 742 sisteme de alimentare cu apă, din care 571 unităţi – cu proprietate publică, 168 – private, 3 – proprietate mixtă. Din totalul de apeducte, pe parcursul anului 2012 au funcţionat 677 sisteme (91,2%) sau cu 34 apeducte mai mult comparativ cu anul precedent şi cu 163 mai mult comparativ cu anul 2008 (fig. 4)

Fig 4. Sisteme de alimentare cu apă, 2008-2012

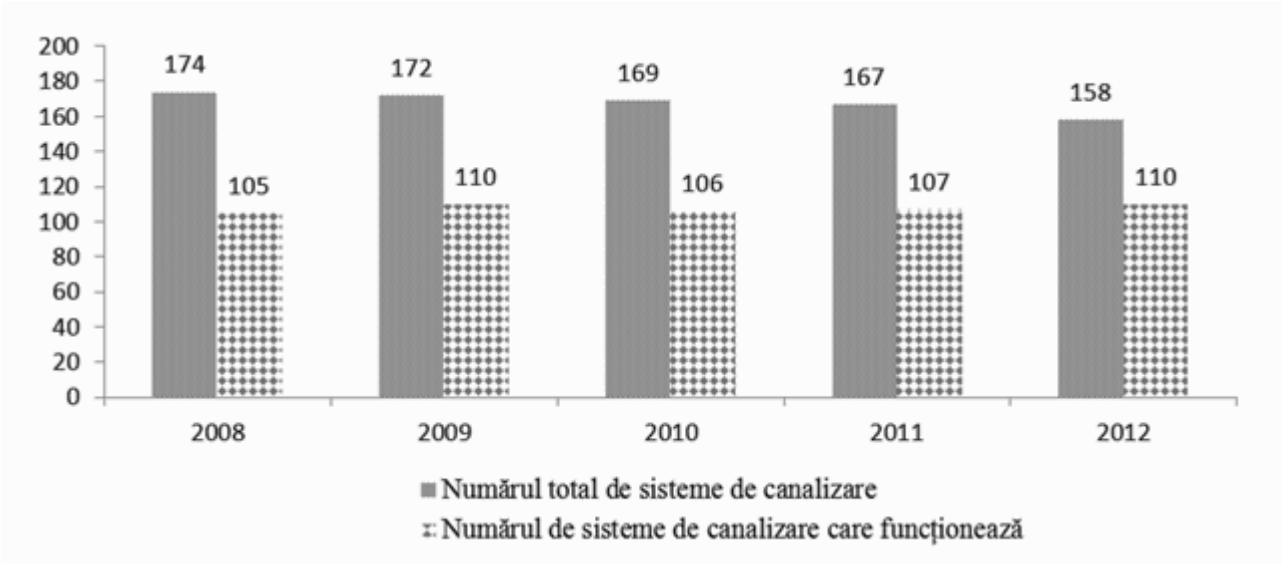
Numărul sistemelor de alimentare cu apă a crescut ca urmare a punerii în funcţiune pe parcursul anului a 44 sisteme de alimentare cu apă, preponderent în următoarele raioane: Rîşcani – 11, Căuşeni – 8, Cahul şi Teleneşti, respectiv cîte – 3, Cantemir, Călăraşi, Criuleni, Hînceşti, Ciadîr-Lunga, cîte 2 sisteme. Totodată, 19 sisteme de alimentare cu apă nu au fost funcţionale: raionul Şoldăneşti, Taraclia respectiv cîte 6 sisteme, Floreşti – 3, Nisporeni – 2, Basarabeasca, Dubăsari, Floreşti, Hînceşti, Orhei, Comrat - cîte 1 sistem de alimentare cu apă.

Astfel, cu servicii centralizate de alimentare cu apă au fost asigurate 38,7% din localităţile ţării, 76,7% din oraşe şi 36,2% din localităţile rurale. Anual numărul localităţilor dotate cu sisteme de alimentare cu apă este în creştere, în anul 2012 numărul acestora fiind de 378 localităţi faţă de 338 în anul 2008.

În anul 2012, populaţia deservită de sistemul public de alimentare cu apă a fost de circa 1,5 milioane persoane, ce reprezintă 42,1% din populaţia ţării (68,9% populaţia urbană şi 22,7% rurală). Cea mai mare pondere a populaţiei deservite de sistemul public de alimentare cu apă se înregistrează în UTA Găgăuzia - 66,6% şi mun. Chişinău – 66,4%, urmată de regiunea Sud – 48,8%, Nord – 30,5% şi Centru -27,4%.

În anul 2012 din totalul de apeducte, 158 au fost dotate cu sisteme de canalizare, din care au funcţionat 110 sisteme sau cu 3 unităţi mai mult comparativ cu anul 2011. Pe parcursul anului 2012 au fost puse în funcţiune 3 sisteme de canalizare, cu 4 sisteme mai puţin comparativ cu anul 2011, iar 12 sisteme au fost scoase din funcţiune. Din totalul de sisteme de canalizare, 124 sunt dotate cu staţii de epurare (fig. 5).

Fig. 5. Sisteme de canalizare, 2008-2012

Numărul populaţiei cu acces la servicii de canalizare a constituit 761 mii persoane, ce prezintă 21,4% din totalul populaţiei, inclusiv 50,1% în localităţile urbane şi numai 1,0% din localităţile rurale. Cea mai mare pondere a populaţiei cu acces îmbunătăţit la servicii de canalizare este înregistrată în regiunea Nord – 23,4%, urmată de regiunile Centru -10,2% , Sud – 6,7% şi UTA Găgăuzia – 2,2%.

3. Surse potenţiale de poluare a resurselor acvatice.

Poluarea apelor de suprafaţă şi celor subterane este cauzată, în cele mai multe cazuri, de sectorul gospodăriei comunale (staţiile de epurare, apele uzate, deversările apelor neepurate din sistemul comunal, managementul neadecvat al deşeurilor menajere solide în toate localităţile), sectorul agrar (dejecţiile animaliere acumulate în acumulatoare, depozitele de pesticide etc.), sectorul energetic, bazele de produse petroliere, staţiile de alimentare cu petrol, alte surse, care prezintă focare de poluare continuă. Apele meteorice rezultate în urma precipitaţiilor vin în contact cu terenul şi în procesul scurgerii, antrenează atât ape uzate de diferite tipuri, cît şi deşeuri, îngrăşăminte chimice, pesticide şi în momentul ajungerii în receptor conţin un număr mare de poluanţi.

Din sursele de poluare a resurselor acvatice sunt supuse controlului doar cele provenite din evacuările rezultate din activităţile utilizatorilor primari de apă, care influenţează negativ apele de suprafaţă din cauza purificării insuficiente a apelor uzate şi, în dese cazuri, a evacuării apelor uzate fără purificare în majoritatea

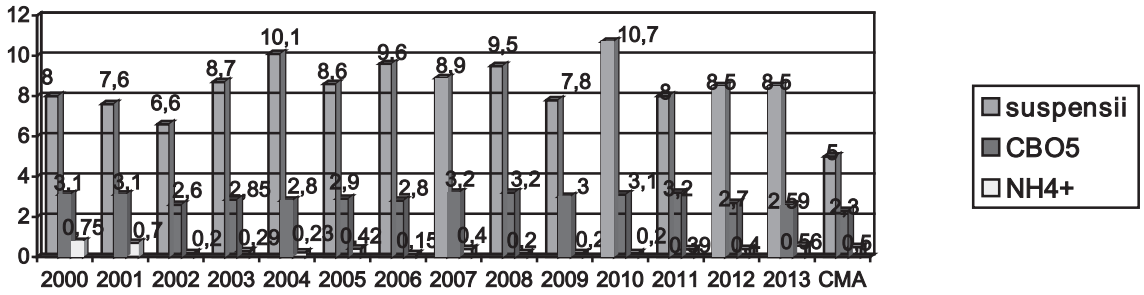
localităţilor tării, cum ar fi oraşele: Rezina, Cantemir, Cimişlia, Soroca, Rezina, Cantemir, Străşeni şi altele.

Conform datelor prezentate de Centrele de Investigaţii Ecologice (CIE) ale IES în a. 2013 au fost prelevate 1 787 probe de apă şi efectuate 20 539 analize de laborator în vederea aprecierii gradului de poluare a apelor de suprafaţă. Principalii indicatori specifici de poluare controlaţi de către CIE sunt concentraţia de amoniu, azotaţi, azotiţi, consumul chimic şi biologic de oxigen, materia în suspensie. Rezultatele analizelor, în deosebi în cazurile când se depistează depăşiri ale CMA (concentraţii maximal admisibile) sunt imediat prezentate inspectorilor din teritoriu, Inspectoratului Ecologic de Stat pentru luarea deciziilor şi măsurilor respective de redresare a situaţiei ecologice în conformitate cu Legislaţia Ecologică.

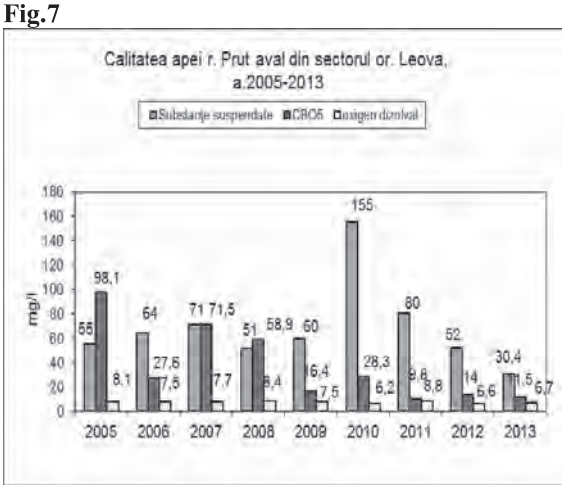
Probe reprezentative au fost prelevate din 23 râuri, monitorizând influenţa localităţilor şi altor deversări asupra calităţii apelor naturale, precum şi din bazine acvatice utilizate cu scop de agrement sau piscicultură. Principalii receptori sunt apele curgătoare ale bazinelor hidrografice ale fluviului Nistru şi rîului Prut.

Variaţia MS, CBO5, NH4+ în r. Prut, secţiunea Costeşti (2000-2013).

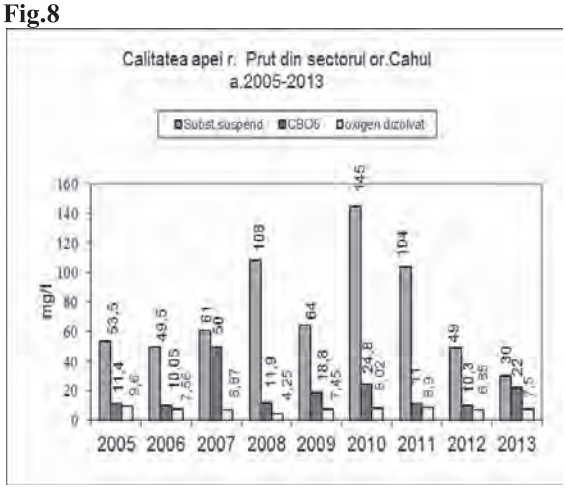
Fig. 6

Variaţia MS, CBO5, O_2 diz. în r. Prut, sect. or.Leova. Fig.7

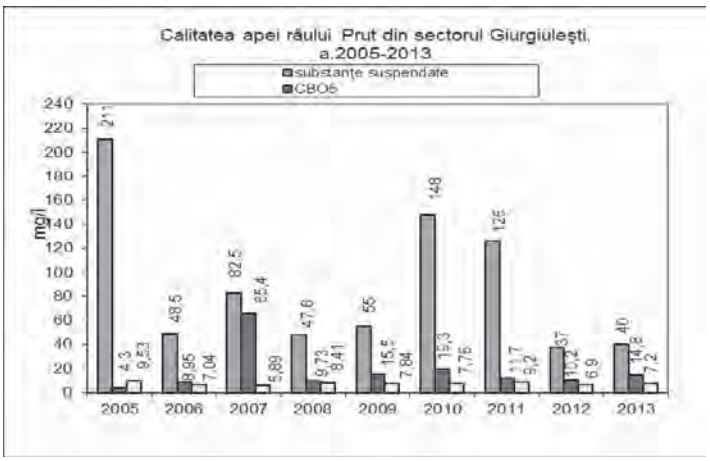

Variaţia MS, CBO5, O_2 diz. în r. Prut, sect. or.Cahul. Fig.8

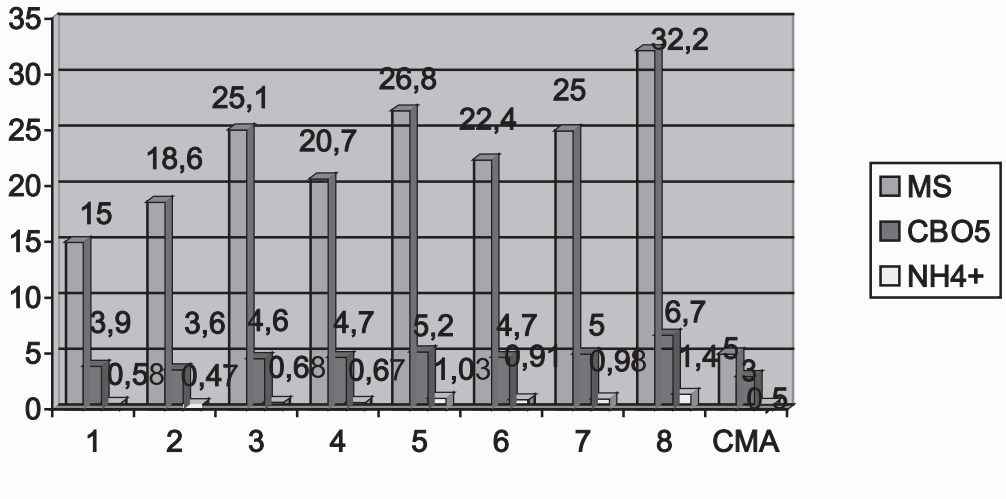
Variaţia MS, CBO5, O_2 diz. în r. Prut, sect. or. Giurgiuleşti.

Fig.9

Variaţia MS, CBO5, NH_4+ în r. Nistru, 8 secţiuni, în 2013.

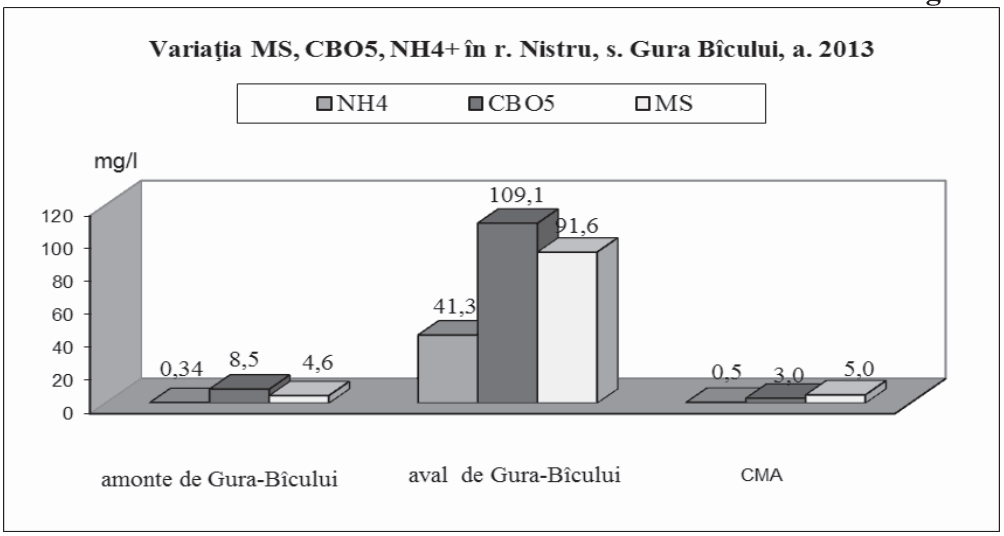
Fig. 10

Calitatea apei fl. Nistru este influenţată şi de afluentul r. Bîc. În conformitate cu datele analitice efectuate de către CIE AE Chişinău în probele prelevate amonte şi aval de deversarea r. Bîc în r. Nistru, s. Gura Bîcului, r-nul Anenii-Noi s-a constatat o majorare a concentraţiilor aval faţă de amonte.

Variaţia MS, CBO_5, NH_{4+} în r. Nistru, s. Gura Bîcului, în 2013.

Fig. 11.

Albia r.Bîc intersectează cel mai urbanizat teritoriu al Republicii Moldova - municipiul Chişinău. Din acest motiv, începând cu anul 1998 şi până în prezent, CIE efectuează controlul sistematic al calităţii apei r.Bîc şi influenţa potenţialelor surse de poluare în următoarele puncte de prelevare: Deversorul din lacul Ghidighici; Baza petrolieră nr. 2; SA „Tracom"; SA „Piele"; Regia „Exdrupo"; SEB or. Chişinău amonte; SEB or. Chişinău aval; Podul Sîngera-Floreni.

Rezultatele analizelor efectuate demonstrează că poluarea apelor r. Bîc este un proces ce decurge de mai mulţi ani, proces stabil

Apa la intrare în or. Chişinău, deja încărcată cu poluanţi , se impurifică şi mai intensiv în sectorul orăşenesc. La principalii indici de poluare - CCO, CBO_5 , NH_4^+ atît în punctul de deversare din lacul Ghidighici cît şi în ultimul punct de prelevare, podul „Sîngera-Floreni" concentraţiile medii anuale depăşesc norma admisibilă (CMA pisc.) respectiv:(CCO – de 4,9 ori; CBO_5 - de 7,5 ori; NH_4^+ - 0,0 ori) şi (CCO – de 10,7 ori; CBO_5 - de 16,1 ori; NH_4^+ - 77,7 ori) în conformitate cu datele analitice pentru anul 2013. (fig. 12, fig.13).

Fig.12

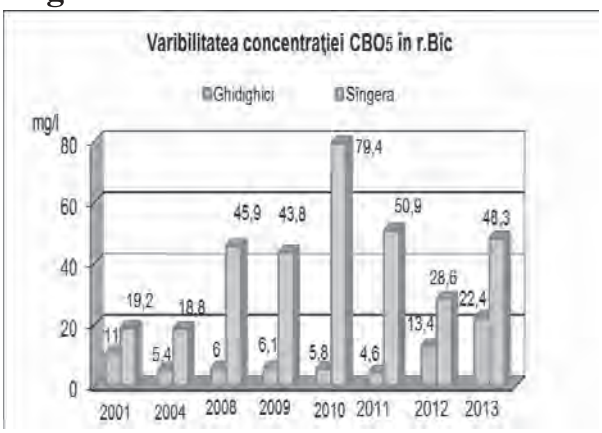
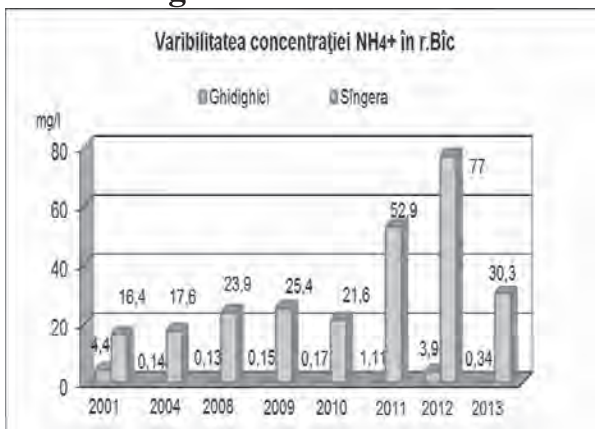

Fig.13

Depăşiri ale CMA de poluanţi în apele r.Bîc s-au constatat în toate punctele de prelevare şi aceste depăşiri variază în dependenţă de cantitatea noxelor deversate cu apele reziduale, deşeuri menajere, apele poluate provenite de la

spălarea neautorizată a transportului, apele meteorice poluate şi deversate de către agenţii economici ai mun. Chişinău. Depăşesc CMA conţinutul de amoniu,CCO, CBO, MS. (fig.14. fig.15).

Fig.14

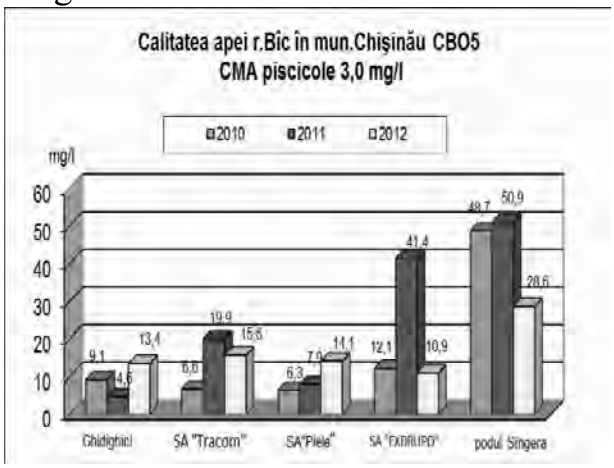
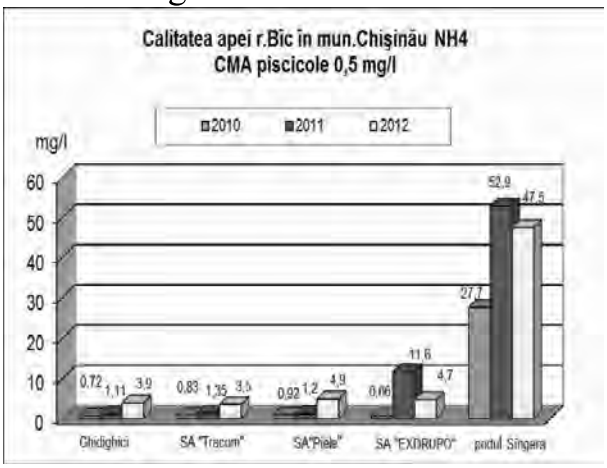

Fig.15

În ultimii ani se observă o reducere cantitativă a deversărilor apelor uzate. Volumul apelor uzate evacuate în bazinele de suprafaţă în perioada a. 2000 - 2012 a scăzut de la 740 mln.m^3 pînă la 675 mln.m^3. Însă datorită funcţionării insuficiente a staţiilor de purificare a apelor uzate cantitatea poluanţilor în apele uzate evacuate din sursele organizate, precum şi concentraţia maxim admisibilă permisă de normativele în vigoare, se menţine peste limita admisă de autoritatea de mediu. Volumul apelor uzate, epurate insuficient, deversate în obiectivele acvatice s-a micşorat în această perioadă de la 8,2 mln.m^3 pînă la 7,4 mln.m^3, dar volumul apelor fără epurare s-a mărit de la 0,5 mln. m^3 pînă la 1,5 mln. m^3.

Evacuarea apelor reziduale în bazinele de suprafaţă (mii m^3).

anii	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
total	740	708	696	685	688	690	695	687	685	685	682	679	675
din care: ape convenţional pure	569	557	560	558	561	556	562	551	550	552	555	555	553
ape poluate	9	13	19	48	42	9	7	10	14	10	8	8	9
Inclusiv: fără epurare	0,5	0,3	0,5	0,8	0,5	0,6	0,5	0,7	0,76	0,8	0,9	1,0	1,5
epurate insuficient	8,2	12,6	18,9	47,5	41,4	8,3	6,7	9,2	13,3	9,5	7,5	7,2	7,4
ape epurate normativ	162	138	116	79	85	124	119	119	114	116	119	115	113

Actualmente în republică de către Inspectoratul Ecologic de Stat sunt luate la evidenţă 203 complexe şi ferme animaliere. În majoritatea cazurilor fostele complexe animaliere sunt renovate pentru funcţionare fără revizuirea stării tehnice a instalaţiilor hidrotehnice, care sunt o sursă de poluare a resurselor acvatice. Complexele animaliere sunt amplasate în majoritatea cazurilor în zona de protecţie a rîurilor. Rămîne actuală problema poluării de la sectorul casnic rural, unde deşeurile animaliere sunt împrăştiate pretutindeni, provocînd impact sporit asupra apelor freatice.

Pe parcursul anului 2013, din circa 7 mii sonde arteziene luate la evidenţă de Agenţia pentru Geologie şi Resurse Minerale, (inclusiv şi cele tamponate) Inspectoratul Ecologic de Stat a efectuat inventarierea a 4 832 sonde de apă, din care se exploatează doar 2 310 sonde, din care în baza autorizaţiei de folosinţa specială a apei – 996 sonde, inclusiv: pentru apă potabilă – 1 532; cu destinaţie menajeră (tehnică) – 532; agricolă şi industrială – 230; curative - 16. Restul 2 346 de sonde nu sunt exploatate. Sonde în construcţie sunt 17 unităţi. (tab. 1 urmează la sfîrşitul capitolului prezent**).** Pe parcursul anului au fost eliberate 262 autorizaţii de folosinţa specială a apei. Pentru exploatarea sondelor în lipsa autorizaţiei de folosinţă specială a apei au fost încheiate 101 procese-verbale cu privire la contravenţie în temeiul art. 110 alin. 2, Cod Contravenţional al Republicii Moldova de către AE/IE Chişinău, Găgăuzia, Briceni, Floreşti, Căuşeni, Ialoveni, Rîşcani, Sîngerei, Soroca, Străşeni, Ştefan Vodă, Taraclia, Anenii Noi, Cantemir, Cimişlia, Dubăsari, Călăraşi, Făleţti, Ungheni. Nisporeni, Ocniţa, Orhei, Şoldăneşti.

În rezultatul controalelor s-a stabilit că multe dintre sonde se află în stare deplorabilă, calitatea apei nu corespunde normelor sanitare, la unele este depăşit termenul de exploatare (mai mult de 25 ani, de exemplu, în r-nul Glodeni, r-nul Nisporeni, com. Pepeni, raionul Sîngerei, s. Ciucur Mingir, raionul Cimişlia, s. Corten, raionul Taraclia etc) şi debitele de apă din sonde nu asigură în deajuns necesităţile consumatorilor. O bună parte din sonde se află într-o stare avariată, altele au fost abandonate sau lichidate fără respectarea normelor în vigoare. Apariţia sondelor fără stăpân a fost generată de trecerea la noile relaţii economice, reorganizarea agenţilor economici şi divizarea lor în întreprinderi mici după lichidarea colhozurilor şi sovhozurilor şi repartizarea terenurilor. Ca urmare acestea poluează apele subterane în profunzime prin amestecarea apelor de diferită componenţă chimică din diferite orizonturi acvifere şi scurgerilor de la suprafaţă, fapt ce cauzează înrăutăţirea calităţii apei utilizate în scopuri potabile.

Sondele aflate la balanţa agenţilor economici nu întotdeauna se întreţin la nivelul cerinţelor sanitaro – igienice, pentru reparaţiile curente şi diagnosticarea tehnică nu se investesc mijloace financiare necesare. O mare parte din sondele aflate în gestiunea autorităţilor administraţiei publice locale se exploatează în lipsa autorizaţiilor de folosinţă specială a apei. În procesul exploatării primăriile întâmpină un şir de dificultăţi, inclusiv de ordin financiar cu privire la întreţinerea sondelor, proiectarea şi construcţia reţelelor de canalizare şi epurare a apelor menajere a localităţilor rurale, precum şi la autorizarea lor în modul stabilit. În

bugetele locale nu sunt prevăzute surse financiare pentru perfectarea paşapoartelor tehnice şi avizelor necesare pentru obţinerea autorizaţiei de folosinţă specială a apei.

Lucrări de reparaţie/renovare au mai fost efectuate şi în alte localităţi, de exemplu: primările Ştefan Vodă, Soroca, Şoldăneşti, Străşeni, Rezina, Rîşcani, Leova, Floreşti, Ialoveni, Donduşeni, Făleşti, Cimişlia, Căuşeni, Anenii Noi, etc. O influenţă mare asupra calităţii apelor naturale o au evacuările de ape uzate neepurate sau insuficient epurate de la staţiile de epurare a oraşelor în receptorii naturali. Cele mai mari volume de ape uzate neepurate provin de la sistemele de canalizare ale localităţilor.

3.1. Impactul transfrontalier.

Poluarea apelor transfrontaliere generează presiuni cu ţările vecine (R. Moldova-România; R. Moldova-Ucraina). Acordurile internaţionale prevăd ca apele care părăsesc teritoriul unei ţări să nu fie de o calitate mai proastă decăt cele care intră pe teritoriul acestei ţări.

Conform Acordului bilateral de cercetare dintre Republica Moldova şi România şi în corespundere cu Declaraţia de la Bucureşti „Cu privire la monitoringul de analiză în bazinul rîului Prut" se efectuează observaţii comune asupra calităţii apelor rîului Prut şi afluenţilor lui.

De către Centrul de Investigaţii Ecologice Bălţi, filiala Otaci în permanenţă se supraveghează calitatea apei în fluviul Nistru din localitatea Kaluş, regiunea Ivano-Frankovsk, Ucraina privind evitarea eventuală a catastrofei care s-ar putea produce pe fl.Nistru în cazul cedării barajelor unei mine de stocare a deşeurilor toxice. Astfel pe parcursul anului 2013 au fost prelevate 10 probe de apă din fl. Nistru iar rezultatele indicatorilor calitativi ai apei nu au constatat depăşiri ale CMA.

Deasemenea se efectuează monitoringul calităţii apei r. Prut de către Centrul de Investigaţii Ecologice Cahul.

4. Starea staţiilor de epurare a apelor uzate.

Staţiile de purificare a apelor uzate în sistemul de protecţie a resurselor acvatice ocupă unul din cele mai importante locuri. Eficienţa instalaţiilor în funcţiune este supravegheată de laboratoarele ecologice, fiind 190 la număr, dintre care de documentaţie de proiect dispun 84 unităţi, de normativele Deversării Limitat admisibile (DLA) – 39 unităţi, cu epurare insuficientă funcţionează – 134 unităţi (tab.4 în anexe la sfîrşitul capitolului).

Pe parcursul a. 2013 Centrele Investigaţii Ecologice ale Inspectoratului Ecologic de Stat au monitorizat 93 staţii de epurare, ce evacuează apa direct în receptorul natural. Pe parcursul anului s-a urmărit starea funcţională a instalaţiilor de epurare, volumele evacuate şi concentraţiile de nocivităţi. Rezultatele s-au comparat cu reglementările cuprinse în autorizaţia de folosinţă specială a apelor

(DLA) pentru beneficiarii care dispun de aceste normative şi cu CMA în lipsa normativului reglementat. În rezultatul controalelor s-a stabilit că beneficiarii continuă să reducă numărul autocontroalelor asupra eficienţei de funcţionare a instalaţiilor de epurare, fapt ce duce la nerespectarea prevederilor actelor legislative şi neexecutarea obligaţiunilor impuse în vederea menţinerii în stare de funcţionare a instalaţiilor de epurare conform regulilor şi instrucţiunilor de exploatare.

Actualmente staţiile de epurare a apelor uzate construite prin anii 90, sec. XX, atît în sate cît şi în oraşe, sunt distruse şi au un grad sporit de uzură a construcţiilor. La aceasta a dus şi reducerea esenţială a volumelor de ape uzate, transmiterea staţiilor de purificare în gestiunea autorităţilor administraţiilor publice locale, care nu dispun de personal profesionalist cu experienţă şi de investiţii necesare. Majoritatea SEB-urilor lucrează la indici foarte reduşi, necesită reconstrucţie cu modernizare tehnologică a treptelor de epurare, îndeosebi SEB-urile Teleneşti, Tvardiţa, Taraclia, Comrat, Cahul, Corneşti şi Valea Mare din r-nul Ungheni, etc.

Este de menţionat că în anul 2013 s-au încadrat în normativul DLA apele evacuate doar de la staţiile de epurare a localităţilor Drochia, Edineţ, Făleşti, Floreşti, Glodeni. Funcţionarea eficientă a complexelor de epurare se datorează acţiunilor şi măsurilor întreprinse pentru menţinerea regimului tehnologic de epurare. Sunt întreprinse măsuri pentru menţinerea funcţionării treptelor de epurare a apelor reziduale la staţiile: SEB Zaim, SEB Baimaclia, SEB Cricova, SEB Ungheni, SEB Nisporeni, SEB Vulcăneşti, SEB Vasieni din r-nul Ialoveni şi altele.

Volumul insuficient de ape reziduale şi concentraţia excesivă de nocivităţi recepţionate, dereglează funcţionarea optimă a procesului tehnologic de epurare a staţiilor de epurare.

O problemă importantă care există în procesul de epurare a apelor uzate şi influenţează semnificativ asupra mediului ambiant este lipsa instalaţiilor moderne de epurare a apelor reziduale. Cu toate acestea pe parcursul anului de raportate au fost construite staţii noi de epurare în următoarele localităţi: Ermoclia şi Feşteliţa din r-nul Ştefan Vodă, Vălcineţ, or. Şoldăneşti, Sireţi din r-nul Străşeni, Sărcova, Slobozia Horodişte şi Ghiduleni din r-nul Rezina, Spitalu Raional din or. Ocniţa, ZUC din or. Orhei, Centru Comunitar al s. Fundurii Vechi din r-nul Glodeni, Sarata Galbenă şi Paşcani din r-nul Hînceşti, Gangura şi Horeşti din r-nul Ialoveni, Holercani din r-nul Dubasari, Ecaterinovca din r-nul Cimişlia, Măgdăceşti din r-nul Criuleni, Ţîganca din r-nul Cantemir. În faza de proiectare sunt staţiile de epurare din localităţile: Ţînţăreni, Speia, Salcia, Botnăreşti şi Maximovca din r-nul Anenii Noi, Mărcăuţi din r-nul Dubăsari, or Nisporeni, or. Comrat, or. Vulcăneşti.

Lucrările de construcţie şi renovare a reţelelor de canalizare şi sistemelor de apeduct au fost efectuate în partea cea mai mare a ţării.

5. Măsuri de protecţie a resurselor acvatice.

În scopul protecţiei şi utilizării durabile a resurselor de apă, care constituie o problemă prioritară pentru Republica Moldova, în anul 2013 au fost întreprinse acţiuni la nivel de ţară.

Întru executarea Decretului Preşedintelui RM nr. 1809-III din 12 mai 2004 privind desfăşurarea săptămînii apei curate „Apa-izvorul vieţii" şi ordinului Ministerului Ecologiei şi Resurselor Naturale, nr. 10 din 11.03.2009, privind organizarea şi desfăşurarea acţiunii „Rîu curat de la sat la sat", în anul 2013 în localităţile republicii prin intermediul Agenţiilor şi Inspecţiilor ecologice s-au elaborat şi realizat de către organele administraţiei publice locale planurile de acţiuni concrete pentru fiecare localitate ce ţin de amenajarea fîntînilor şi izvoarelor, lichidarea gunoiştilor stihinice din zona de protecţie a rîurilor. Cu contribuţia organelor administraţiei publice centrale şi locale, instituţiilor de învăţămînt şi agenţilor economici au fost depistate şi lichidate în zonele de protecţie a corpurilor de apă 1425 gunoişti cu suprafaţa totală de 92,991 ha. Cele mai performante rezultate au fost obţinute în Chişinău, Şoldăneşti, UTA Găgăuzia, Ialoveni, Taraclia, Ocniţa, etc. Printre cele mai active instituţii de învăţămînt s-au evidenţiat: instituţiile de învăţămînt din s. Nimoreni, r-nul Ialoveni, or. Nisporeni, s.Alcedar, r-nul Şoldăneşti, s. Pîr-nuliţa, r-nul Ungheni, s. Tartaul de Salcie, r-nul Cahul, etc.

Deasemenea au fost amenajate 25 270 fîntîni şi 5 278 izvoare în toată ţara, precum şi zonele de protecţie a acestora. Cele mai performante rezultate au fost obţinute de IE Şoldăneşti-5609 fîntîni/118 izvoare, AE Chişinău- 3202/65 izvoare, IE Ocniţa 2193 fîntîni/36 izvoare, IE Nisporeni – 1278 fîntîni/77 izvoare, IE Donduşeni – 5242 fîntîni.

Este de menţionat faptul că principalele cauze a degradării continue a rîurilor mici şi mijlocii sînt în mare măsură de ordin antropogen. Majoritatea rîuleţelor au rămas în afara grijii statului, luncile lor au ajuns într-o stare deplorabilă, transformîndu-se în gunoişti stihinice, fîşiile riverane de protecţie au fost distruse. Supraexploatarea resurselor de apă din rîuri duce la dispariţia lor. Precipitaţiile nu pot asigura un debit constant al rîurilor care alimentează sutele de iazuri construite în albiile lor. Apa din ele se pompează pentru irigare, se infiltrează în subsol, se evaporează în timpul cald şi pentru scurgere nu mai rămîne practic nimic.

Deosebit de gravă este starea rîului Bîc, care este considerat unul dintre cei mai poluaţi afluenţi ai Nistrului. Măsurile de protecţie întreprinse de autorităţile publice şi organizaţiile societăţii civile nu asigură reducerea impactului negativ asupra ecosistemelor. Rîul este supus poluării cu ape reziduale, deşeuri menajere şi de altă natură, ape poluate rezultate în urma spălării transportului în preajma obiectivelor acvatice. De către subdiviziunile IES, au fost efectuare 48 raiduri cu privire la contracararea spălării neautorizate a transportului auto în zona de protecţie a r. Bîc cu încheierea a 149 procese - verbale cu privire la contravenţie în temeiul art.109 alin. 3 Cod Contravenţional al Republicii Moldova.

Pe parcursul anului 2013 colaboratorii Inspectoratului au acordat suport metodic şi consultativ autorităţilor publice locale în vederea realizării Programului de alimentare cu apă şi canalizare a localităţilor din Republica Moldova pînă în anul 2015, care include obiective privind asigurarea funcţionării stabile a sistemelor şi complexelor din domeniul vizat, precum şi protecţia de la poluare şi epuizare a surselor de apă.

Totodată, cu suportul financiar al Fondului Ecologic Naţional, pe parcursul anului 2013, s-a efectuat expediţia ecologică complexă „Prut - 2013" din cadrul proiectului „Evaluarea ecologică complexă a bazinului r. Prut pe segmentul Şireuţi – Giurgiuleşti, în cadrul expediţiei internaţionale „JDS 3 – PRUT – 2013".

Comparativ cu anii precedenţi în 2013 s-au majorat esenţial investiţiile pentru realizarea măsurilor de protecţie a resurselor acvatice. Pentru implementarea a 189 proiecte ce ţin de aprovizionarea cu apă, construcţia sistemelor de canalizare şi epurare (staţii de epurare, sisteme de apeduct şi canalizare) Consiliul de Administrare a Fondului Ecologic Naţional a aprobat spre finanţare suma în valoare de 297 781 549 lei, iar din Fondul Ecologic Local 5 proiecte în sumă totală de 218 746,55 lei. De menţionat, că odată cu renovarea reţelelor vechi de canalizare şi construcţia staţilor de epurare au fost stopate esenţial scurgerile de ape uzate.

Rezultate obţinute în urma implementării proiectelor finanţate din Fondul Ecologic Naţional la compartimentul APĂ – CANALIZARE – EPURARE pe parcursul anilor 2009 – 2013 se anexează la sfîrşitul capitolului (anexa nr. 5).

5.1. Consolidarea malurilor.

Pe parcursul anului 2013 s-a efectuat un ansamblul de lucrări pentru mărirea stabilităţii şi rezistenţei malurilor obiectivelor acvatice cum sunt:

- Consolidarea malului stîng al lacului de acumulare Costeşti Stînca în zona s. Dumeni şi Proscureni, r-nul Rîşcani de către ÎS "Direcţia de Exploatare a Nodului Hidrotehnic Costeşti Stînca";
- Adîncirea albiei rîuleţului Gălbeniţa în s. Buţeni, r-nul Hînceşti;
- Îndreptarea şi curăţirea albiei rîului Vorocei din or. Căinari cu executarea lucrărilor de reparaţie a barajului şi instalaţiilor hidrotehnice a bazinului acvatic amplasat în amonte de oraşul Căinari;
- Măsurile antierozionale în hotarele administrativ-teritoriale ale s. Goteşti, r-nul Cantemir;
- Reparaţia digului de protecţie a fluviului Nistru, pe segmentul satelor Puhăceni şi Şerpeni din r-nul Anenii Noi;
- Reparaţia construcţiilor hidrotehnice în s. Rudi, r-nul Soroca;
- Măsuri pentru combaterea eroziunii din s. Pîrliţa, r-nul Soroca;
- Construcţia iazului antierozional şi a traversărilor tubulare în com. Voloviţa din r-nul Soroca;
- Reparaţia digului de protecţie în s. Palanca, r-nul Ştefan Vodă;

- Reparaţia barajului iazurilor tehnice de filtrare SA “Sudzucker Moldova” din or. Drochia.

Un Complex de măsuri pentru lichidarea consecinţelor inundaţiei a fost executat în localităţile Cantemir, Căinari (r-nul Căuşeni).

6. Activităţi privind supravegherea şi controlul de stat asupra resurselor acvatice.

Pe parcursul anului 2013 au fost inspectate 2 101 întreprinderi şi obiecte care prezintă pericol pentru resursele acvatice şi pot influenţa asupra calităţii lor. Comparativ cu anul precedent numărul beneficiarilor de resurse de apă supuşi controlului este mai mic cu 127 unităţi.

În 1 198 cazuri au fost constatate încălcări a cerinţelor normativelor în vigoare şi legislaţiei ecologice, ca rezultat în toate aceste cazuri au fost încheiate procese-verbale cu privire la contravenţie în temeiul Codului Contravenţional al Republicii Moldova cu aplicarea amenzilor în sumă de 1 240 700 lei.

În rezultatul efectuării controalelor cu privire la încălcarea cerinţelor ecologice pentru recuperarea prejudiciilor cauzare apelor, subdiviziunile Inspectoratului Ecologic de Stat au calculat prejudicii şi înaintat 12 pretenţii în sumă totală de 327 597,1 lei pentru următoarele cazuri:

- captarea apei din sonda arteziană în lipsa Autorizaţiei de folosinţă specială a apei de către SA „Rif” din or. Chişinău, prejudiciul fiind estimat în sumă de 433,30 lei;
- captarea apei din sonda arteziană în lipsa Autorizaţiei de folosinţă specială a apei de către SA „Transcomunicaţii” din mun. Chişinău, prejudiciul fiind estimat în sumă de 407,10 lei;
- captarea apei din sonda arteziană în lipsa Autorizaţiei de folosinţă specială a apei de către FPC „Rogob” SRL din mun. Chişinău, prejudiciul fiind estimat în sumă de 471,60 lei;
- captarea apei din sonda arteziană în lipsa Autorizaţiei de folosinţă specială a apei de către SRL „VAR” din or. Chişinău, prejudiciul fiind estimat în sumă de 298,59 lei;
- captarea apei din sonda arteziană în lipsa Autorizaţiei de folosinţă specială a apei de către SA „Armo-Beton” din mun. Chişinău, prejudiciul fiind estimat în sumă de 819,60 lei;
- captarea apei din sonda arteziană în lipsa Autorizaţiei de folosinţă specială a apei de către ÎM „Tirex-Petrol” din or. Chişinău, prejudiciul fiind estimat în sumă de 1 803,60 lei;
- efectuarea lucrărilor în zona de protecţie a apelor de către persoana fizică Laicovschii Serghei în s. Balcăuţi, r-nul Briceni, prejudiciul find estimat în sumă de 694,75 lei;
- evacuarea apelor uzate fără epurare de către SRL „Cristal-Nord”, or. Otaci, prejudiciul fiind estimat în sumă de 3 063 lei;

- deversarea apelor uzate neepurate în canalul de scurgere de la Staţia de pompare a apelor uzate a ÎM „Apă-Canal-Străşeni”, or. Străşeni, prejudiciul fiind estimat în sumă de 70 574,57 lei;
- scurgeri accidentale a apelor uzate de la Staţia de pompare a apelor uzate a ÎM DP „Apă – Canal-Teleneşti”, or. Teleneşti, prejudiciul fiind estimat în sumă de 3 196 lei;
- extragerea neautorizată a nisipului din albia r. Prut în s. Gherman, r-nul. Ungheni de către SRL „Bug-Trans”, prejudiciul fiind estimat în sumă de 17 325 lei;
- deversarea apelor uzate fără epurare de la staţia de epurare a ÎM „Apă-Canal-Ungheni”, or. Ungheni, prejudiciul fiind estimat în sumă de 228 510 lei.

La fel a fost evaluat prejudiciul cauzat mediului ca rezultat al evacuării apelor uzate fără epurare direct în corp de apă de la staţiile de epurare a apelor uzate ale ÎM „SU-Canal-Comrat” din or. Comrat, în suma de 3 927 000 lei şi de la SA „Regia Apă-Canal-Soroca” în sumă de 8 554 760 lei.

7. Concluzii şi propuneri ce ţin de prevenirea poluării şi folosirii raţionale a resurselor acvatice.

Concluzii.

● Eficacitatea funcţionării staţiilor de epurare pe întreg teritoriul ţării nu s-a îmbunătăţit comparativ cu a. 2012. Eficacitatea epurării conţinutului de NH_4^+ este foarte joasa la majoritatea staţiilor. Volumele insuficiente de ape reziduale recepţionate şi prin urmare concentraţia excesivă de nocivităţi, dereglează funcţionarea optimă a procesului tehnologic de epurare;

● Calitatea apelor de suprafaţă este la limita anilor precedenţi , deci rămîne a fi poluată, sursa principală de poluare fiind evacuările directe ale apelor uzate fără epurare sau insuficient epurate de la staţiile de epurare;

● Agenţii economici nu întreprind măsuri pentru epurarea apelor meteorice, care continuă să fie o sursă de poluare semnificativă a apelor de suprafaţă.

Propuneri.

- În scopul neadmiterii poluării apelor subterane de lichidat prin tamponare prizele subterane ce nu au perspectivă de utilizare;
- De modernizat şi dezvoltat baza analitică a monitoringului şi trecerea la standardele europene de control a calităţii apei;
- De elaborat politici locale de alimentare cu apă şi canalizare;
- De accelerat implementarea „Programului de alimentare cu apă şi de canalizare a localităţilor din Republica Moldova pînă în anul 2015”;
- De promovat programe comune cu ţările din bazinul Dunării şi Nistrului în vederea protejării mediului;
- De întreprins măsuri pentru armonizarea legislaţiei de protecţie a mediului la legislaţia Europeană de Mediu;

- De promovat sisteme locale de canalizare pentru instituţiile publice din comunitate;
- De colectat şi de epurat apele meteorice de pe toate terenurile posibile;
- De elaborat la nivel naţional un mecanism de instruire şi perfecţionare continuă a cadrelor în domeniul serviciului de apă şi canalizare;
- De instruit primarii şi gestionarii serviciilor de apă în problemele ce ţin de aprovizionarea cu apă şi canalizare a localităţii;
- Instituţiile responsabile de segmentul managementului apei în Republica Moldova în comun cu comunitatea ştiinţifică să elaboreze Concepţia de dezvoltare a sistemelor de alimentare cu apă şi canalizare, care ar include alimentarea cu apă a localităţilor ţării din apele de suprafaţă şi de tranzit, minimalizând folosirea apelor subterane;
- Soluţionarea utilizării nămolului şi sedimentului de la staţiile de epurare biologică a apelor uzate, spălătoriile auto şi staţiile de epurare a apelor meteorice;
- Implementarea unui regim eficient de gospodărire a fîşiilor riverane de protecţie a apelor, împădurirea acestora şi evidenţa inundaţiei localităţilor şi a terenurilor agricole.

Bibliografie:

1. Legea privind protecţia mediului înconjurător nr. 1515-XII din 16.06.1993.
2. Legea Apelor nr. 272 din 23.12.2011.
3. Codul Funciar nr. 828 din 25.12.1991.
4. Legea privind fondul piscicol, pescuitul şi piscicultura nr. 149-XVI din 08.06.2006.
5. Legea privind terenurile proprietate publică şi delimitarea lor nr. 91-XII din 05.04.2007.
6. Legea nr. 440-XIII din 27.04.1995 cu privire la zonele şi fîşiile de protecţie a apelor rîurilor şi bazinelor de apă.
7. Legea cu privire la apa potabilă nr. 272 din 10.02.1999.
8. Legea nr. 280 din 14.12.2007 pentru modificarea şi completarea unor acte legislative.
9. Legea nr. 171 din 09.07.2010 cu privire la asociaţiile utilizatorilor de apă pentru irigaţie.
10. Hotărîrea Parlamentului Republicii Moldova nr. 325-XV din 18.07.2003 privind aprobarea Concepţiei politicii naţionale în domeniul resurselor de apă.
11. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 662 din 13.06.2007 pentru aprobarea Strategiei de aprovizionare cu apă şi canalizare a localităţilor
12. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 952 din 15.10.1999 cu privire la protecţia localităţilor din Republica Moldova împotriva proceselor geologice periculoase.

13. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 1128 din 16.10.2007 privind aprobarea modificărilor ce se operează în anexa nr.1 la Hotărîrea Guvernului nr. 904 din 9 august 2007.
14. Hotărărea Guvernului Republicii Moldova nr.72 din 30.01.04 privind implementarea legii cu privire la arenda în agricultură.
15. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 51 din 16.01.2007 cu privire la unele măsuri de ameliorare a activităţii ramurii piscicole şi de reglementare a modului de utilizare a iazurilor
16. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 32 din 16.01.2001 cu privire la măsurile de stabilire a zonelor şi fişiilor riverane de protecţie a apelor rîurilor şi bazinelor de apă.
17. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 37 din 16.01.2002 cu privire la utilizarea sistemelor de irigare nerentabile şi nefinalizate.
18. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 619 din 16.08.1994 despre reglementarea relaţiilor din domeniul gospodăririi apelor şi folosirea raţională a resurselor de apă în Republica Moldova.
19. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 626 din 18.08.1994 privind aprobarea Regulamentului Cadastrului de Stat al Apelor.
20. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 746 din 03.11.1995 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la digurile de stat - antiviitură din Republica Moldova.
21. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 747 din 03.11.1995 cu privire la modul de elaborare şi aprobare a schemelor de utilizare în complex şi protecţie a apelor.
22. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 853 din 14.09.1999 cu privire la deschiderea traficului rutier internaţional pe barajul Nodului Hidrotehnic Costeşti - Stînca de pe rîul Prut.
23. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 900 din 04.08.12004 pentru aprobarea modificărilor și completărilor ce se operează în unele hotărîri ale Guvernului.
24. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 1030 din 13.10.2000 cu privire la aprobarea Schemei de protecţie a localităţilor din Republica Moldova împotriva inundaţiilor.
25. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 1202 din 08.11.2001 cu privire la unele măsuri pentru reglementarea utilizării bazinelor acvatice.
26. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 1056 din 15.09.2008 cu privire la aprobarea Regulamentului, structurii şi statelor de funcţii ale Agenţiei "Apele Moldovei".
27. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 1934 din 15.08.2007 cu privire la instituirea Sistemului informaţional automatizat „Registrul de stat al apelor”.
28. Hotărîrea Guvernului nr.410 din 25.05.2010 "Cu privire la transmiterea unor obiective acvatice şi a unei întreprinderi de stat din gestiunea Agenţiei "Moldsilva".

29. Hotărîrea Guvernului nr.672 din 30.07.2010 privind crearea Comisiei pentru elaborarea sistemului de gestionare a resurselor acvatice şi de protecţie împotriva inundaţiilor.
30. Acordul între Guvernul Republicii Moldova şi Cabinetul Miniştrilor Ucrainei privind utilizarea şi protecţia apelor de frontieră, semnat la Chişinău la 23 noiembrie, 1994.
31. Acordul între Guvernul Republicii Moldova şi Guvernul României pentru protecţia şi utilizarea durabilă a apelor Prutului şi Dunării semnat la Chişinău la 28 iunie, 2010.
32. Directiva 2000/60/CE din 23.10.2000.
33. Directiva 2007/60/CE din 23.10.2007.

Anexa 1

Starea sondelor .

	AE / IE	Total	Exploatate (unităţi)							Neexploatate (unităţi)			Sonde în construcţie (unităţi)	Tamponate (unităţi)
			Total	Destinaţia					Autorizate	Total	În rezervă	Conservate		
				Potabilă	Menajeră	curarivă	Necesităţi agricole	Menire industrială						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	AE Bălţi	102	13	8	0	0	0	5	12	87	84	3	0	2
2	AE Chişinău	389	171	112	40	4	2	13	121	205	172	33	3	10
3	AE UTA Găgăuzia	326	175	0	175	0	0	0	109	151	8	143	0	0
4	AE Cahul	160	110	103	0	7	0	0	110	43	43	0	0	7
5	IE Anenii Noi	174	120	80	8	2	2	28	88	54	41	13	0	0
6	IE Basarabeasca	52	44	38	5	0	1	0	31	7	7	0	1	0
7	IE Briceni	106	40	40	0	0	0	0	5	64	13	51	2	0
8	IE Cantemir	67	44	20	18	0	0	6	25	23	23	0	0	0
9	IE Călăraşi	110	60	43	0	0	0	17	14	50	0	50	0	0
10	IE Căuşeni	231	99	75	9	0	1	14	19	125	5	120	5	2
11	IE Cimişlia	153	92	90	2	0	0	0	42	61	32	29	0	0
12	IE Criuleni	168	111	90	0	0	9	12	37	55	7	48	0	2
13	IE Donduşeni	99	22	22	0	0	0	0	13	74	16	58	0	3
14	IE Drochia	146	31	25	1	0	0	5	17	115	43	72	0	0
15	IE Dubăsari	94	71	53	2	0	5	11	15	23	21	2	0	0
16	IE Edineţ	137	59	53	0	0	0	6	12	77	1	76	0	1

17	IE Făleşti	122	44	18	16	0	9	1	14	78	40	38	0	0
18	IE Floreşti	113	45	41	4	0	0	0	13	65	13	52	0	3
19	IE Glodeni	75	22	0	20	0	0	2	15	53	26	27	0	0
20	IE Hînceşti	144	70	34	29	0	0	7	17	62	1	61	0	12
21	IE Ialoveni	180	120	113	6	0	1	0	36	26	6	20	1	33
22	IE Leova	108	28	8	9	0	0	11	5	73	8	65	0	7
23	IE Nisporeni	27	14	0	14	0	0	0	10	13	7	6	0	0
24	IE Ocniţa	69	14	11	1	0	1	1	6	55	4	51	0	0
25	IE Orhei	252	158	145	0	0	0	13	46	87	16	71	5	2
26	IE Rezina	70	31	31	0	0	0	0	3	39	38	1	0	0
27	IE Rîşcani	162	68	52	8	1	2	5	50	90	32	58	0	4
28	IE Sîngerei	174	53	48	1	0	0	4	22	121	49	72	0	0
29	IE Soroca	37	7	6	0	1	0	0	1	24	2	22	0	6
30	IE Străşeni	84	56	13	24	0	1	18	30	21	0	21	0	7
31	IE Şoldăneşti	54	16	16	0	0	0	0	4	24	12	12	0	14
32	IE Ştefan. Vodă	163	78	2	66	1	0	9	11	85	14	71	0	0
33	IE Taraclia	129	48	0	40	0	1	7	16	81	20	61	0	0
34	IE Teleneşti	225	128	128	0	0	0	0	24	82	47	35	0	15
35	IE Ungheni	130	48	14	34	0	0	0	3	53	11	42	0	29
	Total	**4832**	**2310**	**1532**	**532**	**16**	**35**	**195**	**996**	**2346**	**862**	**1484**	**17**	**159**

Anexa 2

Starea fîntînilor de mină şi izvoarelor

Nr.	AE / IE	Sursele de apă, (unităţi)			
		Fîntîni		Izvoare	
		total	amenajate	total	amenajate
1	2	3	4	5	6
1	AE Bălţi	1 643	1 301	18	18
2	AE Chişinău	3 395	3 214	75	66
3	AE UTA Găgăuzia	3 167	1 639	27	19
4	AE Cahul	1592	95	42	42
5	IE Anenii Noi	1 597	1 318	21	20
6	IE Basarabeasca	680	364	5	3
7	IE Briceni	15 053	8 413	56	33
8	IE Cantemir	1 584	129	53	7
9	IE Călăraşi	5 639	3 493	102	71
10	IE Căuşeni	3 266	2 447	42	30
11	IE Cimişlia	2 915	2 139	7	7
12	IE Criuleni	1 836	1 719	89	65
13	IE Donduşeni	7 045	6 247	76	57
14	IE Drochia	13 679	12 412	158	54
15	IE Dubăsari	411	353	21	17
16	IE Edineţ	15 888	15 700	101	88
17	IE Făleşti	8 023	7 674	41	30
18	IE Floreşti	6 870	6 302	131	118
19	IE Glodeni	5 994	5 387	180	110
20	IE Hînceşti	4 232	3 334	79	47
21	IE Ialoveni	1 514	599	61	38
22	IE Leova	3 401	2 521	14	13
23	IE Nisporeni	1 645	1 291	146	146
24	IE Ocniţa	7 552	6 277	83	74
25	IE Orhei	5 967	5 028	153	128
26	IE Rezina	3 762	2 793	191	129
27	IE Rîşcani	7 136	6 941	170	72
28	IE Sîngerei	8 164	6 232	15	12
29	IE Soroca	11 717	10 031	519	261
30	IE Străşeni	6 800	5 835	126	59
31	IE Şoldăneşti	5 852	5 611	143	112
32	IE Ştefan. Vodă	1 384	1 298	17	15
33	IE Taraclia	189	168	28	18
34	IE Teleneşti	3 564	3 326	23	23
35	IE Ungheni	6 112	5 937	121	59
	Total	**179 268**	**147 568**	**3134**	**2061**

Inventarierea bazinelor acvatice (iazurilor), anul 2013. **Anexa 3**

Nr.	AE / IE	Deţinătorul	Amplasarea bazinului (pe cursul de apă sau lateral)	Suprafaţa bazinului	Actul de beneficiere, Titlul de folosinţă separată/contract (data, valabilitatea)	Modul de folosinţă (piscicultură, irigare, generală, antierozional, antiviitură.	Actul de folosinţă a apei (Autorizaţia, data, termenul)	Prezenţa proiectului şi avizul expertizei ecologice	Prezenţa paşaportului bazinului	Prezenţa regulilor de exploatare	Starea barajului, satisfăcător/avariat	Starea bazinului (înnămolit, uscat, acoperit cu vegetaţie, satisfăcător, ha)	Starea fişiei riverine de protecţie (există, lipseşte, împădurită)	Starea instalaţiilor hidrotehnice. Tipul deversorului de avarie (lipseşte, satisfăcător, avariat)	Starea evacuatorului de fund (funcţionează, avariat)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1	AE Bălţi	19	pe curs-18 lateral -1	139,83	contract -8 APL - 11	generală-4 piscicult-8 uscat -7	0	0	19	0	satisf-12 lipsă-7	satisf-9 uscat-10	există-1 împădur-9 lipsă-9	satisf-7 lipsă-12	funcţ-7 avariat-2 lipsă-10
2	AE Chişinău	54	pe curs-40 lateral -14	1 006,72	contract-9 TS-4 APL-37 propr statul-4	generală-4 piscicult-12 agrement-34 irigare-4	0	6	4	1	satisf-49 avatiat-5	înămolit-4 veget-50	există-19 împădur-29 lipsă-6	satisf-47 avariat-2 lipsă-5	funcţ-12 lipsă-42
3	AE UTA Găgăuzia	62	pe curs-42 lateral -20	1 563,08	contract - 8 propr.privată - 12 APL-42	piscicult-28 agricol-24 uscate-10	18	0	0	0	satisf- 45 avariat-17	satis-45 înămolit-7 uscat-10	există-42 lipsă - 7 împădur - 13	satisf-54 lipsă-8	funcţ- 40 avariat-22

4	AE Cahul	99	pe curs-37 lateral-62	4 135,10	contract-22 APL - 77	generală-49 pisciult-31 irigare-15 uscat-4	0	0	0	0	satisf-80 avariat-19	satisf-26 înămolit-3 veget-49 uscat-21	există-19 lipsă-80	satisf-72 avariat-1 lipsă-26	funcţ-55 avariat-44
5	IE Anenii Noi	55	pe curs-43 lateral-12	829,92	TS - 29 APL - 26	generală-14 piscicult-24 irigare-11 agrement-5 uscat-1	2	5	8	6	satisf-42 avariat.-9 lipsă-4	satisf-26 înămolit-21 vegetaţie -1 uscat-7	există-36 lipsă-11 împădur - 8	satisf-45 avariat-4 lipsă-6	funcţ-46 avariat-3 lipsă-6
6	IE Basarabeasca	22	pe curs-10 lateral-12	167,49	contract-1 TS-7 APL - 14	generală-15 piscicult-6 irigare-1	6	0	0	0	satisf-21 lipsă-1	satisf-3 înămolit-1 uscat-18	există-7 lipsă-15	satisf-2 lipsă-20	funcţ-2 avariat-20
7	IE Briceni	219	pe curs-43 lateral-176	1 187,05	contract-114 TS-10 APL - 95	generală-99 piscicult-106 irigare-14	0	3	5	0	satisf-148 avariat-71	satisf-95 îmămolit-98 veget-18 uscat-8	există-91 împădur-19 lipsă-109	satisf-50 avariat-16 lipsă-153	funcţ-47 avatiat-13 lipsă-159
8	IE Cantemir	67	pe curs-46 lateral-21	582,23	contract-8, APL-42 TS-17	generală-41 piscicult-26	2	21	5	8	satisf-53 avariat-14	satisf-47 înămolit-5 veget-1 uscat-14	există-47 împădur-19 lipsă-1	satisf-34 avariat-2 lipsă-31	funcţ-22 lipsă-45
9	IE Călăraşi	203	pe curs-4 lateral-199	570,223	TS - 53 contract-57 APL - 93	piscicult-66 agrement-110 irigare-27	0	8	8	76	satisf-185 lipsă - 18	înămolit-124 veget-77 uscate- 2	există-192 impădur-11	satisf-88 lipsă - 115	funcţ-72 lipsă-131
10	IE Căuşeni	99	pe curs-94 lateral-5	931,35	contract-81 APL- 14 propr.privată - 4	generală-4 piscicult-91 irigare - 4	0	2	1	1	satisf-73 avariat-26	înămolit-83 uscat-14	există-36 lipsă-63	satisf-82 avariat-12 lipsă-5	funcţ.-39 avariat-35 lipsă-25

11	IE Cimişlia	37	pe curs-32 lateral -5	433,69	TS-22 APL - 15	generală-3 piscicult-21 irigare-8 antierirozi-4	0	4	5	0	satisf-34 avatiat-3	satisf-12 înămolit-23 veget-2	împădur-17 lipsă-20	satisf-25 lipsă-12	funcţ-25 avariat-2 lipsă-10
12	IE Criuleni	52	pe curs-52	285,26	contract-32 TS - 6 APL-14	piscicult-18 irigare-17 agrement-16	1	10	5	15	satisf-44 avariat-8	înămolit-20 satisf-24 uscat-8	există-20 împădur-13 lipsă-19	satisf-40 avariat-7 lipsă-5	funcţ-43 avariat-2 lipsă-7
13	IE Donduşeni	244	pe curs-239 lateral -5	803,972	contract - 123 APL - 121	generală-93 piscicult-151	0	0	0	0	satisf-170 avariat-73	satisf-185 înămolit-59	există-232 împădurit -12	satisf-150 lipsă-94	funct-76 lipsa-168
14	IE Drochia	191	pe curs-129 lateral -62	866,86	contract-124 APL-67	piscicult-168 agrement-3 irigare - 10 generală - 10	0	0	0	0	satisf-150 avariat-38 lipsă - 3	satisf-161 înămolit-25 uscat-5	există-95 lipsă-96	satisf.-136 avariat-55	funcţ.-130 lipsă-38 avariat - 23
15	IE Dubăsari	10	lateral -10	17,5	APL - 10	generală-10	0	1	1	1	satisf.-6 avariat-4	satisf-1 înămolit-5 uscat-4	există-9 împădur-1	satisf-4 avariat-2 lipsă-4	funcţ-1 avatiat-9
16	IE Edineţ	201	pe curs-39 lateral -162	805,4	contract-49 TS-47 APL-105	generală -81 pisciult-120	0	0	0	1	satisf-186 avariat-15	satisf-173 înomolit-28	există-115 lipsă-86	satisf-186 avariat-15	funcţ-101 lipsă-100
17	IE Făleşti	328	pe curs-104 lateral -224	2 793,10	contract-182 TS-146	generală-145 piscicult-174 irigare-3 tehnolgic-6	0	0	8	66	satiasf-313 avariat-15	înămolit-2 veget-320 uscat-6	există-295 împădur-28 lipsă-5	satisf-235 avariat-25 lipsă-68	funcţ-291 avariat-37

18	IE Floreşti	114	lateral -114	842,85	APL-20 propr. privată-94	generală-19 piscicult-55 agrement-9 irigare-17 uscate-14	4	0	0	0	satisf-97 avariat-17	satisf -5 înămolit-19 veget-76 uscat-14	există-5 lipsă-109	satisf.-91 lipsă-7 avariat-16	funcţ-98 avariat-16
19	IE Glodeni	279	pe curs-80 lateral -199	1 912,60	APL - 41 TS-38 contract -188 prop de stat-12	generală-54 piscicult-225	0	0	0	0	satisf-241 avariat-38	satisf-87 înămolit-85 veget-90 uscat-17	există-211 lipsă-68	satisf-111 lipsă-168	funcţ-237 avariat-40 lipsă-2
20	IE Hînceşti	113	pe curs-46 lateral -67	1 327	contract - 37 propr.privată - 24 APL-51 propr de stat-1	generală-50 piscicult-54 irigare-5 antieroz-4	0	1	3	0	satisf-101 avariat-4 lipsă-8	satisf-38 înămolit-53 uscat-22	există-61 lipsă-52	satisf-64 avariat-4 lipsă-45	funcţ-69 avariat-34 lipsă-10
21	IE Ialoveni	62	pe curs-26 lateral -38	1 843,75	contract - 26 TS-15 APL-21	generală-11 piscicult-48 irigare-3	13	10	7	12	satisf-46 avariat-16	satisf-28 înămolit-17 veget-12 uscat-5	există-30 împădur-20 lipsă-12	satisf-43 avariat-2 lipsă-17	funcţ-46 avariat-16
22	IE Leova	75	pe curs-70 lateral -5	845,80 6	TS - 12 contract - 33 propriet privată-15 APL - 24	generală-24 piscicult-51	0	9	3	0	satisf.-59 avariat-16	satisf.-49 înamolit-9 uscat-16 veget - 1	există-41 lipsă-29 împădur - 5	satisf-55 avariat-3 lipsă-17	funcţ-51 avariat-19 lipsă-5
23	IE Nisporeni	101	pe curs-66 lateral -35	696,44	TS - 44 APL - 57	generală-21 piscicult-58 uscat-9 irigare-14 agremnt-30	12	16	17	15	satisf- 85 avariat-16	satiaf-49 înămolit-34 uscat-18	există - 94 lipsă-7	satisf-45 avariat-6 lipsă-50	funcţ-44 avariat-57
24	IE Ocniţa	227	pe curs-155 lateral -72	830,35	APL - 166 contract - 61	generală-1 piscicult- 185 irigare-11 antierozi-30	0	0	0	0	satisf.-226 avatiat-1	satisf-104 înămolit - 123	există - 213 lipsă-14	satisf-212 avariat-6 lipsă-9	satisf.-104 avariate-18 lipsă - 105

25	IE Orhei	143	pe curs-123 lateral -20	959,36	contract - 49 TS-8 APL-86	generală-45 piscicult-75 irigare-22 antieroz-1	9	9	7	8	satisf.-126 avariat-17	satisf-28 înămolit-70 veget-18 uscat-27	există-109 împădur-2 lipsă-32	satisf.-79 avariat-6 lipsă-58	funcţ-70 avariat-6 lipsă-67
26	IE Rezina	47	pe curs-40 lateral - 7	273,61	contract-19 APL - 25	piscicult-26 antieroz-21	0	0	0	0	satisf-43 avariat-4	înămolit-44 uscat-3	există-16 lipsă-31	satisf- 43 lipsă-4	funcţ-23 lipsă-24
27	IE Rîşcani	377	pe curs-64 lateral -313	7 325,30	contract-106 AR-NUL-250 propr.statului - 4 propr.privată - 17	generală-229 piscicult-137 irigare-9 agrement-1 hidroenerge-1	0	0	0	0	satisf-370 avariat-7	satisf-60 înămol-145 veget-108 uscat-64	există-174 lipsă-203	satisf-323 avariat-38 lipsă-16	funcţ-266 avariat-103 lipsă-8
28	IE Sîngerei	215	pe curs-192 lateral -23	1 587,86	contract-89 APL-126	generală-102 piscicult-105 irigare-5 antieroz-3	1	0	0	0	satisf-196 avariat-19	satisf-46 înămolit-57 veget-112	există-149 împădur-6 lipsă-60	satisf-163 avariat-33 lipsă-19	funcţ-131 avariat-84
29	IE Soroca	167	pe curs-1 lateral -166	408,68	APL-86 contracte-81	generală-86 piscicult-81	0	1	1	1	satisf-130 avariat-37	satisf-113 înămolit-6 veget-11 uscat-37	există-167	satisf-40 avariat - 68 lipsă-59	funcţ-106 avariat-61
30	IE Străşeni	51	pe curs-4 lateral -47	351,6	propr. privată-17 contract-23 APL - 11	generală-27 piscicult-19 irigare-4 cerce ştiinţif-1	1	7	3	3	satisf-51	satisf-49 uscat-2	există-19 împădur-31 lipsă-1	satisf-51	funcţ-50 lipsă-1
31	IE Şoldăneşti	45	pe curs-43	196,61	contract - 9 TS- 16 APL - 20	piscicult-31 irigare -2 agrement-12					satisf-43 avariat-2	înămolit-44 uscat - 1	există-43 lipsă -2	lipsă-45	funcţ-45

			lateral -2												
32	IE Ştefan. Vodă	100	pe curs-99 lateral -1	1 740,00	TS-67 propr.privată -3 propr.stat-3 APL-27	generală-29 piscicult-68 antieroz-3	0	0	0	0	satisf-75 avariat-25	satisf-8 înămolit-69 veget-14 uscat-9	există-74 lipsă-26	satisf-84 lipsă-16	funcţ-34 avariat 6 lipsă-60
33	IE Taraclia	41	pe curs-21 lateral -20	958,21 1	contr-18 APL - 18 propr.privată - 5	piscicult-9 irigare-13, uscat-3, antieroz-16			39		satisf-27 avariat-6 lipsă-8	satisf-1 înămolit-24 veget-1 uscat-15	există-31 lipsă-10	satisf-33 avariat-1 lipsă-7	funcţ-8 avariat-4 lipsă-29
34	IE Teleneşti	99	pe curs-8 lateral -91	1 351,68	contrat-23 TS-3 APL - 73	generală-80 piscicult-7 irigare-12	2	1	2	1	satisf-90 avariat-9	înămolit-26 veget-58 uscat-15	există-93 lipsă-6	satisf-88 avariat-8 lipsă-3	funcţ-84 avariat-13 lipsă-2
35	IE Ungheni	135	pe curs-135	1 575,30	contract-18 TS-20 APL - 97	generală-69 piscicult-59 irigare-9		6			satisf-121 avariat-14	satisf-96 înămolit-35 uscat-4	există- 75 lipsă-60	satisf-122 avariat-13	funcţ-70 avariat-65
	Total	**4353**	**pe curs - 2143 lateral - 2210**	**42145,8**	**contract - 1589 APL - 1985 TS - 364 propr. statului - 24 propr. privată - 191**	**generală - 1421 piscicultură - 2343 irigare - 240 agrement - 220 antierozional - 82 tehnologic - 6 cercetări ştiinţifice - 1 hidroenergetic - 1 uscat - 39**	**71**	**120**	**151**	**215**	**satisfăcător - 3739 avariat - 565 lipsă - 49**	**satisfăcător - 1569 înămolit - 1369 acoperit cu vegetaţie - 1019 uscat - 396**	**există - 2861 lipsă - 1249 împădurit - 243**	**satisfăcător - 2904 lipsă - 1104 avariat - 345**	**funcţionează - 2545 avariat - 754 lipsă - 1054**

Starea complexelor de evacuare şi epurare a apelor uzate.

Anexa 4.

Nr. d/o	AE/IE	Total unităţi	Prezenţa documentaţiei de proiect şi avizului EES	Normativul DLA	Funcţionează unităţi			Nu funcţionează (unităţi)
					Cu epurare normativă	Cu epurare insuficientă	Cu epurare parţială	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	**Chişinău**	7	5	5	0	7	0	0
2	**Bălţi**	2	0	2	0	2	0	0
3	**Cahul**	9	1	1	0	8	0	1
4	**Gagauzia**	20	3	1	0	3	0	17
5	**Anenii-Noi**	5	0	3	0	2	0	3
6	**Basarabeasca**	3	3	1	0	2	0	1
7	**Briceni**	2	0	0	0	2	0	0
8	**Cantemir**	2	0	0	0	1	0	1
9	**Călăraşi**	2	1	0	0	2	0	0
10	**Căuşeni**	12	2	3	0	12	0	0
11	**Cimişlia**	1	1	0	0	0	0	1
12	**Criuleni**	3	1	0	0	3	0	0
13	**Donduşeni**	5	1	0	0	5	0	0
14	**Drochia**	2	0	1	1	1	0	0
15	**Dubăsari**	8	5	0	0	8	0	0
16	**Edineţ**	3	2	1	1	2	0	0
17	**Făleşti**	1	0	1	1	0	0	0
18	**Floreşti**	1	1	1	1	0	0	0
19	**Glodeni**	2	2	1	1	1	0	0
20	**Hînceşti**	15	8	1	0	13	0	2
21	**Ialoveni**	4	3	1	0	4	0	0
22	**Leova**	9	1	6	0	6	0	3
23	**Nisporeni**	1	1	1	0	1	0	0
24	**Ocniţa**	5	2	2	0	5	0	0
25	**Orhei**	8	8	1	0	8	0	0
26	**Rezina**	4	2	2	0	2	0	2
27	**Rîşcani**	5	3	1	0	4	0	1
28	**Ştefan-Vodă**	10	8	0	0	10	0	0
29	**Sîngerei**	1	1	1	0	1	0	0
30	**Soroca**	3	3	0	0	1	0	2
31	**Străşeni**	9	6	0	0	6	0	3
32	**Şoldăneşti**	5	5	0	0	5	0	0
33	**Taraclia**	6	0	0	0	2	0	4
34	**Teleneşti**	4	1	1	0	1	0	3
35	**Ungheni**	11	4	1	0	4	0	7
	TOTAL	**190**	**84**	**39**	**5**	**134**	**0**	**51**

Rezultate obţinute în urma implimentării proiectelor finanţate din Fondul Ecologic Naţional la compartimentul APĂ – CANALIZARE – EPURARE

Anexa. 5

Nr. de locuitori conectaţi la apeduct					Nr. de locuitori conectaţi la canalizare					Sonde construite / reconstruite, captaj construit, rezervor apă, turn, staţie tratare construită					Apduct construit, km					Canalizare construită, km					Staţie epurare, staţie pompare					Gospodării conectate la apeduct					Gospodării conectate la canalizare					Instituţii publice conectate la apeduct					Instituţii publice conectate la canalizare				
2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
Chişinău																																																	
	975		1890			2000		1890	1785							1,813		0.86			8.8	0.7	1.37	10.09		-/1					325		540			618		540	510											
Bălţi																																																	
		280					280										1.84		0.58			0.8		1.63								70				70													
Cahul																																																	
	286	295	2004	7534						1	1	-/-/-/2	2	5		6	12.7	12.5	47.12			9.2		0.5				1	3		98	898	1208	2936								6	11	19			2	4	5
Comrat																																																	
											-/-/1	--/4		1/-/-													-/1		1/-																					
Anenii Noi																																																	

Donduşeni	Căuşeni	Călăraşi	Criuleni	Cimişlia	Cantemir	Briceni	Basarabeasca
863			1936			600	
	408		2181		232		930
778	100		1860		45		
	108		942		2098		
2150	380		3228	3516	2700		
	25		50				
							3800
	1378		240		150		8000
/2			1			1	
/1							
/1			2/4/6/4				
1	1			-/-/-/-/2	2//4		
1/3/7/3			///1				
4,4							
	8		19,5		4,7		6,8
6,05			17,3		0,200		
7,48			9,0	17,5	18,2		
26,36	2,5		6,06	10,53	34		
			0,24				
				0,003			
0,08			12,94		0,5		0,7
1,193			3,376	2,0			
	18,26		15,0	0,06	1,5		
		1					
1							1
4			2/5				
	1		4/1		1		1/5
210			640			200	
	108		787		58		110
386	20		477				109
			374	462	520		1246
628	31		1277	740	926		787
			115				
	11						52
			50				46
140	370		89		100		753
1			1	41			392
1	3		2		2		7
			7				
1			8	5	6		7
1			9	3	8		6
			1				
				1			1
1					1		8
5			5				
	15		5		6		3

Ialoveni	Hîncești	Glodeni	Edineț	Florești	Fălești	Dubăsari	Drochia
		60			2500		
1600	2370	3270	12			2485	146
4360	1766	518	54	2204			
4800	276		352		180	3844	
1200	240		110		922	2000	
			20	250			
2777	370		8			165	
		550					
						90	
	4					2	1
2		-/-/-				-/-/-/1	
4	/1						6
	1/3		1			2	
2	/2		2	1	3		
			1,2			10	
	34,5	12,3					64	1,5
	13.2	4.0		1.5			
25.4	31.3		6.35		2.0	1.6	
4.0	54.8		27.10		45.2	1.6	
				0.822			
7.3	6.5						5
	0.2						
1.4					2.0		
3	0.2					4	
				1			
	1					1	1
	1	1					
-/1				1	-/1		
2	1			2	-/2	1	
			24			600	
440	790	867	5			172	63
1566	620	716	16	846		2001	
1200		294	175		180		
550	100	148	36		922	670	
			10	114			
400	106					772	
			6				
						30	
						8	1
	5	3					
3	7			3			
1		2	2		4	10	
1			6		9	4	
				1			1
3	7					142	
	3	2					
					2		
1	5				1	2	

Soroca	Șîngerei	Ștefan Vodă	Rîșcani	Rezina	Orhei	Ocnița	Nisporeni	Leova
								580
170			390				4200	
28		2780	2893	1388	3591		500	75
	1380	3230	2646	120	827			
	3747	1380	141		1100		520	
		15				4		
							100	
		32			9700			
								1/-/-2
			1/1					
		1/6	1/1/-/1	3/3	1/2			
	3/-/-/-/2	-/-/-/-/1	-/3	2				
	4/-/-/-/5	-/6/-/-/9		1/1	-/-/3/3			1/-/-/-/1
								7,2
3,5			3,6	5				
		54,5	43,14	5,7	41,4		1,65	1,3
	43	7,0	15,96	0,7	10,8			
	31,58	21,7	1,5	6,4	10,0		1,60	15,171
								1,6
			0,59					
		1,8						0,16
		1,8					2,2	
		2,7		1,150	3,2			2,122
								3
		1/-		1	1/4	1		
		-/1						
		2/-			1/-	1		
								235
			186				1380	
		750	1363	434	1168		240	31
	480	967	558	70	172			
	914	365	82		458		260	
		5				2		
			146		24		25	
		20			2425			
				2				4
		10	11	4	13		3	
	4	15	11		3			
	19	6	2		5		4	
								4
			2					
		4	1			1		
		5					2	
		4			19	1		

		Ungheni		Telenești		Taraclia		Șoldănești		Strășeni	
7181		580			62						
17626		188							600		
30277		724						1774	3900		
34053		1618		681	2100			120			
36424		1165		2659	800			720			
320											
5816				10	191			270			
6889								1844			
4308								73			
23206				48				620			
12/2/-/2					1						
5/2/-/3											
21/23/6/7					1				1/1		
16/12/-/6		1/-/-/-/1									
27/14/21/7/14		1		4/2/11/	1			1			
20 800		5,0			3,0						
198,313									23		
223.38		5,0						3.7	7		
262.712		30.9		4.762	12.5			0.6	2		
415.417		14.5		33.014				11.12	7.23		
2.662											
29.193				1							
27.88									0.8		
30.40		6.0		7.7				0.97			
88.653		9.3		7.211				8			
4/2									/2		
8/3				1	1/1			2			
11/4								2	1		
11/8									1		
25/12		1		1					/1		
2054		145									
5593		72									
12470		181						578			
9335		625		253	11						
13173		348		860				135			
239											
1974				3	12						
771								615			
1568								30			
4280				17				187			
62		3			1						
44								3	17		
79								7	5		
101		6		2	3						
128		8		5	2			7	4		
7											
164				2	3			3			
58				3				5			
26				2				1			
75				2				6			

V. PROTECŢIA RESURSELOR FUNCIARE.

Dumitru APĂRATU,
inspector principal, Secţia inspectare sol,
deşeuri şi substanţe chimice.

DATE REZUMATIVE.

Suprafaţa terenurilor cu destinaţie agricolă – 2 024,2 mii ha.
Suprafaţa terenurilor erodate - 877 644 ha.
Suprafaţa terenurilor ravenizate – 12 048 ha.
Suprafaţa alunecărilor de teren - 24 184 ha.
Pierderile anuale de sol fertil – 26 mln tone.
Miriştea arsă de pe o suprafaţă de 575 ha.
Au fost supuşi controlului 1229 agenţi economici.
Depistate 615 cazuri de încălcare a legislaţiei ecologice și funciare.
Întocmite procese-verbale şi acţiuni de recuperare a pagubelor resurselor de sol în sumă de 1299312 lei, inclusiv amenzi – 742600 lei.

Suprafaţa totală a fondului funciar al Republicii Moldova constituie 3 384,6 mii ha, inclusiv 2500,1 mii ha (73,9 %) - terenuri agricole, din care 1 816,1 mii ha (72,6%)- terenuri arabile, 295,3 mii ha (11,8%) - plantaţii perene, 350,1 mii ha (14,0 %) - fîneţe şi păşuni, 38,7 mii ha (1,5%) –pârloage.

Suprafaţa terenurilor proprietate publică a statului constituie 782,1 mii ha (23,1 %), suprafaţa terenurilor proprietate publică a unităţilor administrativ-teritoriale – 714,7 mii ha (21,1 %) şi suprafaţa terenurilor aflate în proprietate privată 1887,9 mii ha (55,8 %).

Repartizarea fondului funciar pe categorii de terenuri.

Tab. 1

Categoria	Suprafaţa totală, mii ha		Diferenţa
	La 01.01.2013	La 01.01.2014	
1.Terenuri cu destinaţie agricolă	2014,5	2024,2	9,7
2.Terenurile satelor, oraşelor, municipiilor	312,8	313,1	0,3
3.Terenurile destinate industriei, transporturilor, şi cu altă destinaţie specială	59,6	59,4	-0,2
4.Terenurile destinate protecţiei naturii, ocrotirii sănătăţii, activităţilor recreative	3,9	3,9	0
5.Terenurile fondului silvic	446,5	446,4	-0,1
6.Terenurile fondului apelor	86,1	85,2	-0,9
7.Terenurile fondului de rezervă	461,2	452,4	-8,8
Total terenuri	3384,6	3384,6	0

La 1 ianuarie 2014 suprafaţa terenurilor cu destinaţie agricolă constituia 2 024,2 mii ha sau 59,8 % din suprafaţa totală a țării. În comparaţie cu 1 ianuarie 2013, suprafaţa acestor terenuri s-a mărit cu 9,7 mii ha în legătură cu scoaterea terenurilor ocupate de construcţiile şi anexele gospodăreşti ale fostelor unităţi agricole din fondul de rezervă.

Pe parcursul anului, diferitor întreprinderi şi organizaţii le-au fost repartizate în alte scopuri decît cele agricole 187,48 ha. Solul fertil depozitat şi păstrat de la obiectele de construcţii şi cariere la 01.01.2014 constituie 2 197 mii m^3, dintre care s-au utilizat 171,29 mii m^3.

Fondul funciar se caracterizează prin:

a) predominarea cernoziomului în învelişul de sol (fig.1) cu potenţial înalt de productivitate;
b) gradul înalt de valorificare;
c) relief accidentat: 80 % din terenurile agricole sînt amplasate pe pante.

Reforma funciară a majorat numărul participanţilor la relaţiile funciare şi a generat multiple varietăţi de proprietate şi gospodărire a resurselor funciare. La 1 ianuarie 2014 în țară activau 233 cooperative agricole cu suprafaţa totală de 142,5 mii ha, 170 societăţi pe acţiuni cu suprafaţa totală de 54,3 mii ha, 2038 societăţi cu răspundere limitată cu suprafaţa de 657,4 mii ha, 399,8 mii de gospodării ţărăneşti cu suprafaţa de 553,5 mii ha.

Asemenea parcelare a fondului funciar, în cazul cotelor de teren echivalent reduse, nu permite utilizarea eficientă, implementarea asolamentelor, fito-tehnologiilor avansate şi protejarea solurilor. Este necesară consolidarea terenurilor agricole, organizarea lor antierozională şi respectarea asolamentelor conservative.

Solul ca sursă principală de obţinere a produselor necesare populaţiei n-a avut o îngrijire responsabilă și de protecţie din partea societăţii. În ultimii ani starea solului a devenit mult mai precară, iar reformele agrare au fost efectuate în lipsa unei concepţii bine gîndite, distribuirea terenurilor agricole a fost efectuată fără a ţine cont de condiţiile reliefo – climaterice, care au condus la reducerea productivităţii solurilor, activizării proceselor erozionale şi a altor procese de degradare.

Nota medie de bonitate pe țară constituie 63 puncte şi se reduce anual în funcţie de activizarea proceselor de degradare. Astfel, eroziunea slabă reduce potenţialul productiv (deci şi calitatea solului) cu 20%, cea medie cu 40% şi cea puternică cu 60-80%.

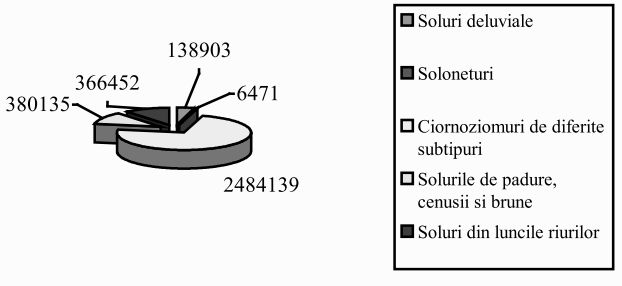

Fig.1. Resursele de sol, (ha).

Relieful accidentat, ploile cu caracter torenţial în perioada

caldă a anului, lipsa asolamentelor şi măsurilor de conservare a solului, cota mică de terenuri împădurite favorizează activizarea şi intensificarea proceselor de degradare. Eroziunea de suprafaţă şi de adâncime, alunecările de teren afectează în mod direct regimul hidric al solurilor şi condiţionează xerofitizarea. Conform datelor Cadastrului funciar solurile erodate ocupă circa 877 644 ha, inclusiv 504 777 ha - slab erodate, 259 332 ha - moderat erodate şi 114 165 ha - puternic erodate (fig.2, tab.2).

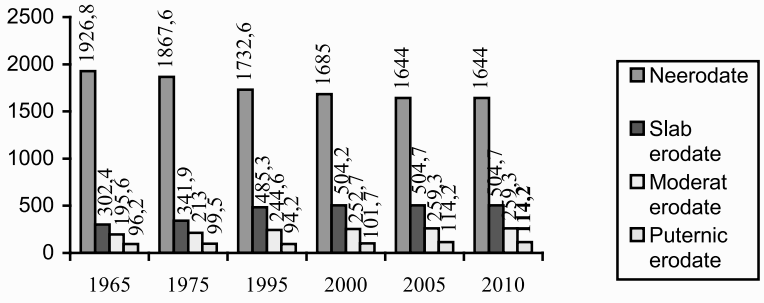

Fig.2.Eroziunea solului, (mii ha)

Caracteristica calitativă a terenurilor.

Tab.2

Nsde rind	Denumirea unităţilor administrativ-teritoriale	Total terenuri agricole, (ha)	Din care supuse cercetărilor pedologice, (ha)	Nota medie ponderată de bonitate, (puncte)	Terenuri erodate, ha			
					Total	inclusiv		
						Slab	Moderat	Putemic
I	2	3	4	5	6	7	8	9
1	r-ul Anenii Noi	66830,25	63151	59	25086	15246	6748	3092
2	r-ulBasarabeasca	23183,50	21637	56	10054	5573	2980	1501
3	r-ul Briceni	62441,94	54667	70	11298	7945	2601	772
4	r-ulCahul	116332,60	113660	58	52105	23827	17619	9760
	r-ul Cantemir	64960,50	62508	57	27042	14517	8906	3619
6	r-ul Călăraşi	40958,16	35049	50	23148	9922	8877	4400
7	r-ul Căuşeni	102247,90	94881	62	25290	13293	7824	4173
8	r-ul Cimişlia	71804,67	68890	62	33749	20108	10080	3561
9	r-ul Criuleni	52183,83	48523	69	16842	11064	4637	1141
10	r-ul Donduşeni	53575,48	48943	78	12995	9013	3137	833
11	r-ul Drochia	87296,19	81077	73	25829	18879	*5491*	1267
12	r-ul Dubăsari	22766,08	22914	66	4670	3070	1032	566
13	r-ul Edineţ	74373,99	67492	78	17214	12228	3514	1468
14	r-ul Făleşti	81183,33	75264	65	31906	18066	8445	5423
15	r-ul Floreşti	89297,36	83796	71	27979	19863	6000	2116
16	r-ul Glodeni	56353,12	52680	72	22197	15515	4897	1785
17	r-il Hînceşti	93135,89	87040	58	41002	20137	13234	7628
18	r-ul ialoveni	52886,32	51630	58	27710	13249	9647	4814
19	r-ulLeova	58269,80	54517	57	21578	11513	7554	2511
20	r-ul Nisporeni	39063,88	34652	54	17041	8189	6314	3441
21	r-ulOcniţa	45897,52	40201	71	8870	6051	2264	555
22	r-ulOrhei	82599,58	74377	63	30434	18491	8780	3162
23	r-ul Rezina	43199,10	41313	62	22404	13094	7000	2310
24	r-ul Rîşcani	76371,52	71447	70	28177	16274	8308	3595
25	r-ul Sîngerei	79661,21	75838	55	34056	16634	10329	6599
26	r-ulSoroca	82538,52	74949	71	25578	17790	5831	1957
27	r-ul Străşeni	34627,33	32240	55	16016	7831	5445	2740
28	r-ul Şoldăneşti	41328,44	38671	74	15112	9312	4558	1242
29	r-ul Ştefan-Vodă	78776,46	76206	62	24960	14573	7969	2417
30	r-ul Taraclia	55321,32	51594	60	16179	9836	4605	1316
31	r-ul Teleneşti	63051,22	58718	58	24874	13351	8171	3352
32	r-ulUngheni	73728,84	68255	54	32184	13726	11229	7228
33	mun. Chişinău	31139,89	26761	64	11936	6780	*3678*	1478
34	mun. Bălţi	4032,27	2618	65	623	541	46	36
35	mun. Bender	1812,09	1236	83	230	209	21	
36	UTA Găgăuzia	147004,50	143315	56	57337	31132	19122	8742
37	UAT din stînga	264231,80	238666	68	53939	37935	12439	3565
	Total	**2514466,40**	**2339376,00**	**63**	**877644**	**504777**	**259332**	**114165**

Suprafaţa terenurilor cu soluri erodate s-a majorat pe parcursul ultimilor 30 de ani cu 223,8 mii ha, avansând aproximativ cu 6,4 mii ha anual. Nivelul cel mai înalt de erodare a terenurilor agricole este înregistrat în raioanele Călăraşi (56,1%), Cahul (44,4%), Hînceşti (43,7%), Ungheni (43,4%), Nisporeni (43,4%). Pierderile anuale de sol fertil de pe terenurile agricole cauzate de eroziune constituie, după

unele date 26 mln. tone, inclusiv humus - 700 mii tone, azot – 50 mii, fosfor - 34 mii, potasiu – 597 mii tone. În mod indirect acest flagel are şi alte consecinţe: înnămolirea iazurilor şi altor bazine acvatice, poluarea solurilor, apelor subterane cu produse de uz fitosanitar şi fertilizanţi, distrugerea căilor de comunicaţie, construcţiilor hidrotehnice, etc.

Consecinţele eroziunii sunt multilaterale şi afectează nu numai stratul superior al solului: devin tot mai nefavorabile proprietăţile fizico-chimice, cantitatea de humus la hectar se reduce cu viteza de cca 0,7 tone pe an. Concomitent cu eroziunea de suprafaţă se produce eroziune liniară, de adâncime.

Suprafaţa terenurilor ravenizate constituie 12 049 ha. Acestea scot anual din circuitul agricol aproximativ 100 ha terenuri, iar volumul de sol scos din circuitul agricol e de 10 – 15 mln m^3. Prejudiciul cauzat economiei naţionale, conform datelor, constituie 83 mln. lei, o daună colosală cauzează resurselor funciare şi alunecările de teren. Suprafaţa lor, conform cadastrului funciar constituie 24184 ha. Cele mai mari suprafeţe cu alunecări sînt în raioanele Călăraşi - 3588 ha, Ungheni – 1863 ha, Hînceşti – 1055 ha, Străşeni – 629 ha, Teleneşti – 516 ha. Alunecările de teren prezintă o primejdie permanentă şi pentru multe obiecte sociale: case de locuit, drumuri, construcţii hidrotehnice.

Conform prevederilor Legii bugetului de stat pentru anul 2013, realizarea Programului de valorificare a terenurilor noi şi de sporire a fertilităţii solurilor a înregistrat alocaţii de mijloace financiare în sumă de doar 22,3 mln. lei. În urma valorificării acestor bani au fost efectuate următoarele lucrări: desecarea terenurilor supraumede de 470 ha cu includerea lor în circuitul agricol; lucrări tehnice de cultivare pe o suprafaţă de 460 ha şi includerea acestor terenuri în circuitul agricol; prelungirea lucrărilor la construirea a 12 iazuri antierozionale cu oglinda apei de 70 ha, care vor proteja localităţile de inundaţii şi va face posibilă irigarea a circa 800 ha terenuri agricole; au fost curăţite 8,5 km canale de desecare, 6,7 km ai albiilor rîurilor mici, care reduc nivelul apelor subterane şi ca rezultat protejează 500 ha terenuri agricole contra eroziunii şi 1500 ha contra inundaţiilor.

Din Fondul Ecologic Naţional au fost aprobate spre finanţare 65 mln 169 mii lei (37 proiecte) pentru îmbunătăţiri funciare (stoparea alunecărilor de teren şi a proceselor erozionale, împădurirea terenurilor, consolidarea digurilor de protecţie antiviitură, lichidarea consecinţelor inundaţiilor şi măsuri de protecţie contra lor, consolidarea malurilor bazinelor acvatice).

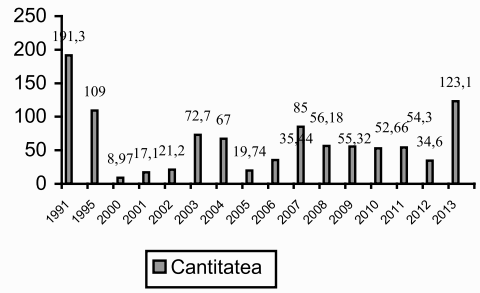

Fig.3. Utilizarea îngrăşămintelor chimice sub culturi agricole, (mii tone).

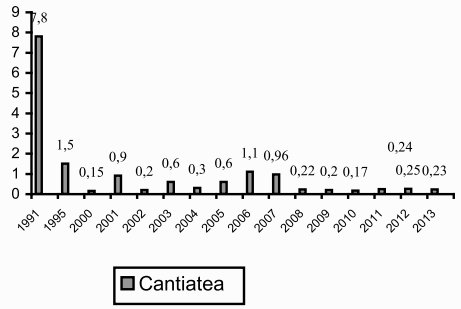

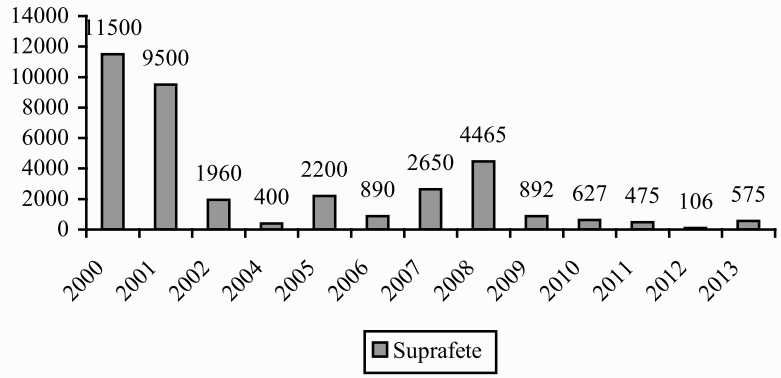
Fig.4. Utilizarea îngrăşămintelor naturale, sub culturi agricole, (mln. tone).

Pe terenurile degradate, gestionate de primării, în anul 2013 au fost plantate 260,15 ha plantaţii forestiere. De asemenea, au fost sădite doar 48,0 ha fîşii forestiere de protecţie a cîmpurilor agricole şi 19,16 ha fîşii forestiere de protecţie a resurselor acvatice.

Influenţa negativă asupra calităţii solurilor este condiţionată şi de procesele de dehumificare. În solurile valorificate, datorită reducerii materiei organice, conţinutul de humus scade anual cu 0,5-0,7 t/ha. În acelaşi timp, sistematic se reduc rezervele de elemente nutritive cu 150-180 kg/ha, se dereglează bilanţul azotului, fosforului şi potasiului în sol. Bilanţul negativ al humusului şi al elementelor nutritive nu poate fi modificat şi reglat în condiţiile reducerii încorporării nesatisfăcătoare în sol a îngrăşămintelor. Dacă în anul 2000 s-au încorporat 8,97 mii tone de îngrăşăminte chimice, în anul curent ele au fost utilizate în volum de 123,17 mii tone, cu 114,13 mii tone mai mult, iar îngrăşămintele organice s-au utilizat într-un volum de 229,17 mii tone. (fig.3; fig.4). În acelaşi timp, deşeurile zootehnice în multe cazuri se depozitează la gunoişti cu alte deşeuri sau împrăştiate pe maluri de rîuri şi rîpi în diferite locuri neautorizate.

Fig.5. Arderea miriştii, (ha)

Degradarea solurilor are loc şi în rezultatul arderii miriştii şi a altor resturi vegetale. În anul de raportare miriştea a ars pe o suprafaţă de circa 575 ha (fig.5), iar prejudiciul cauzat resurselor de sol a constituit 143,75 mii lei.

Păşunatul excesiv este un fenomen specific pentru țară şi are impact negativ asupra mediului. Şeptelurile de animale prevalează cu mult normele stabilite de capete la 1 ha de păşuni. Totodată, majoritatea păşunilor, amplasate pe terenuri erodate, sunt slab productive. Nu se întreprind măsuri de ameliorare a acestora din cauza lipsei de mijloace financiare.

Suprafaţa totală a soloneţurilor şi solurilor soloneţizate constituie 107 mii ha, din care 35 la sută sunt terenuri arabile, iar 65 la sută - păşuni. Prejudiciul cauzat economiei de procesul de soloneţizare constituie 43 mln. lei anual.

Suprafaţa totală a solurilor salinizate şi a solonciacurilor este de 112 mii ha, din care 30 la sută sunt terenuri arabile şi 70 la sută păşuni. Prejudiciul cauzat economiei în rezultatul scăderii recoltelor cu 25 la sută, constituie 423 mln. lei anual.

Suprafaţa totală a terenurilor ameliorate constituie 297,4 mii ha, inclusiv 228,2 mii ha - irigate şi 69,2 mii ha - desecate.

Pe lîngă procesele de degradare fizică şi deşertificare în republică există problema poluării solurilor. În ultimele decenii poluarea de fond a solurilor a devenit mai puţin actuală datorită reducerii considerabile a principalelor surse de poluare difuză. S-au redus semnificativ cantităţile de fertilizanţi şi produse de uz fitosanitar aplicate în agricultură. Conţinutul mediu sumar al poluanţilor în soluri constituie mai puţin de 0,0008 mg/kg. Se mai produce la nivel local poluarea solurilor terenurilor agricole cu cupru mobil. Devine tot mai acută problema poluării locale a solurilor cu deşeuri menajere solide. Aceste deşeuri sunt transportate (aruncate) în rîpi, fîşii forestiere, fîşii riverane de protecţie a rîurilor şi bazinelor acvatice, pe marginea drumurilor. Aceste deşeuri poluează mediul ambiant şi în primul rînd solul.

Controlul efectuat de către agenţiile şi inspecţiile ecologice constată că solurile fertile, bogăţia principală a ţării, sunt supuse permanent unei degradări intensive, cauzate de factori naturali şi antropogeni.

Starea actuală a solurilor, precum şi eficienţa utilizării resurselor de sol nu pot fi considerate satisfăcătoare din următoarele motive principale: parcelarea fondului funciar şi deteriorarea sistemelor antierozionale regionale; lipsa organizării antierozionale a terenurilor agricole şi a măsurilor de conservare a solurilor; cantităţile insuficiente de îngrăşăminte încorporate în sol; lipsa asolamentelor, ierburilor perene şi predominarea cultivării pe pante a culturilor prăşitoare.

Pe parcursul anului au fost controlaţi 1194 agenţi economici, depistate 615 cazuri de încălcare a legislaţiei ecologice şi funciare, întocmite procese-verbale şi acţiuni de recuperare a pagubelor cauzate resurselor funciare în sumă de 1 333 310 lei, inclusiv amenzi – 780 100 lei. Concomitent, s-a participat în componenţa a 1885 comisii pentru selectarea terenurilor pentru diferite construcţii, 683 comisii de recepţie a obiectelor în exploatare. Au fost examinate şi coordonate 227 dosare cadastrale şi 32 proiecte de hotărîre de Guvern cu privire la modificarea categoriei de destinaţie a terenurilor. S-au examinat 227 petiţii şi semnale. Au fost pregătite un şir de materiale informative (45) pentru organele ierarhic superioare. S-a activat în direcţia propagării rezultatelor controalelor efectuate în domeniul protecţiei solurilor prin intermediul presei şi radio-televiziunii.

Nu se asigură în deplină măsură respectarea de către beneficiari a prevederilor Legii privind protecţia mediului înconjurător (art. 23, 35 – 39,62), Codului funciar (art. 29,33,79), Legii cu privire la zonele şi fîşiile de protecţie a rîurilor şi bazinelor de apă (art. 14). Sunt depistate cazuri de prelucrare a solului în fîşiile riverane de protecţie a fl.Nistru şi rîurilor Răut, Lăpuşna, Bîc, Cogîlnic, Ialpug, Cula, Işnovăţ, Ciulucul Mare. Deseori în aceste zone sunt depozitate deşeuri de diferită proveniență. Astfel de cazuri au fost depistate în raioanele Hînceşti, Cimişlia, Rezina, Floreşti, Glodeni, Soroca, Făleşti, Căuşeni, Nisporeni, Taraclia, Comrat, Ungheni, Criuleni, Anenii Noi, Orhei, Teleneşti.

Un alt gen de încălcare a legislaţiei ecologice sunt construcţiile nelegitime şi nedecopertarea stratului de sol fertil, folosirea lui contrar destinaţiei. Aşa cazuri au fost depistate în raioanele Ştefan Vodă, Basarabeasca, Căuşeni, Floreşti, Ialoveni,

Teleneşti, Şoldăneşti, mun.Chişinău. Cazuri de ocupare ilicită a terenurilor au fost depistate în raioanele Cantemir, Basarabeasca, Căuşeni, Făleşti, Rezina, Floreşti, Leova. Sunt frecvente şi încălcările legislaţiei ecologo-funciare, inclusiv prin modul de prelucrare a terenurilor agricole de-a lungul pantei, de asemenea şi cultivarea culturilor prăşitoare pe versanţi cu înclinaţia mare (raioanele Cahul, Călăraşi, Străşeni, Hînceşti, Leova, Nisporeni, Dubăsari, Orhei, Rîşcani, Ungheni, Sîngerei, Rezina, Criuleni etc.).

În scopul preîntîmpinării arderii miriştii, paielor, ierbii uscate în fâşiile forestiere şi în conformitate cu prevederile art. 62 al Legii privind protecţia mediului înconjurător, Inspectoratul Ecologic de Stat a emis Dispoziţia nr.12-d din 25 iunie 2013 cu privire la preîntâmpinarea arderii miriştii, ierbii uscate în fîşiile forestiere şi altă vegetaţie, iar Agenţiile şi Inspecţiile au urmărit executarea ei.

Activităţile de contracarare a arderii miriştii, paielor şi altor resturi vegetale au fost anticipate de efectuarea unui şir de măsuri organizatorice întreprinse de subdiviziunile Inspectoratului.

Subdiviziunile teritoriale, în comun cu organele publice locale, au participat la elaborarea programelor de prevenire a incendiilor, inclusiv a arderii conştiente a paielor şi miriştii.

Concomitent, agenţii economici care practică creşterea şi colectarea cerealelor au fost atenţionaţi despre pericolul care poate fi produs în perioada recoltării cerealelor.

Pe parcursul perioadei recoltării cerealelor au fost depistate numeroase cazuri de ardere a miriştii şi resturilor vegetale.

În 36 cazuri au fost încheiate procese-verbale cu privire la contravenţii în temeiul art.115 alin.(3), Cod contravenţional al RM, cu aplicarea sancţiunilor contravenţionale sub formă de amendă.

Totodată în adresa Comisariatelor de Poliţie raionale au fost înaintate 17 demersuri privind identificarea şi sancţionarea persoanelor vinovate de incinerarea resturilor vegetale.

Suma amenzilor aplicate constituie 150 800 lei, iar prejudiciile cauzate resurselor de sol – 143 772 lei.

Suprafaţa terenurilor pe care au fost arse resturile vegetale constituie – 575 ha. Cele mai mari suprafeţe incendiate au fost depistate în UTA Găgăuzia – 132,5 ha şi în raioanele: Cantemir – 73,8 ha, Ştefan Vodă – 50,22 ha, Taraclia – 18,0 ha, Ocniţa – 17,35 ha, Drochia – 14,7 ha, Căuşeni – 11,5 ha.

Agenţilor economici care practică creşterea şi colectarea cerealelor, prin actele de control ale inspectării îndeplinirii cerinţelor privind protecţia mediului şi folosirea raţională a resurselor naturale le-au fost prescrise indicaţii obligatorii în vederea neadmiterii arderii resturilor vegetale.

Problema în cauză a fost reflectată în mass-media, de către specialiştii Inspectoratului.

În scopul promovării măsurilor de menţinere şi sporire a fertilităţii solurilor e necesar ca în toate primăriile să se elaboreze şi implementeze programe

complexe ştiinţific argumentate de sporire a fertilităţii solurilor şi de protecţie contra eroziunii şi altor factori de degradare, care ar prevedea:

- mobilizarea eforturilor la etapa de postprivatizatre în direcţia consolidării terenurilor şi formării unităţilor agricole viabile, eficiente, pentru a facilita aplicarea asolamentelor şi tehnologiilor moderne;
- organizarea antierozională a teritoriului şi implementarea măsurilor organizatorice, agrotehnice fitoameliorative şi hidrotehnice, având ca scop combaterea eroziunii solului;
- implementarea asolamentelor ştiinţific argumentate;
- urgentarea lucrărilor de împădurire a rîpilor, terenurilor predispuse alunecărilor de teren, terenurilor puternic erodate;
- reglarea regimului de nutriţie prin aplicarea fertilizanţilor, mărirea cotei culturilor leguminoase în asolamente;
- efectuarea măsurilor pedoameliorative pentru ameliorarea solurilor înmlăştinite, salinizate, soloneţizate;
- recultivarea terenurilor degradate şi poluate cu antrenarea lor în sectorul silvic;
- inventarierea sistemelor de irigare şi de desecare, aprecierea stării lor tehnice, luarea de măsuri în vederea reparării lor.

VI. PROTECŢIA RESURSELOR MINERALE.

Vitalie CURARARI,
şeful Inspectoratului Ecologic de Stat,
Veronica FOCŞA,
şef, Secţia inspectare sol, deşeuri şi substanţe chimice

DATE REZUMATIVE.

*În scopul soluţionării problemelor de protecţie a resurselor minerale pe parcursul anului 2013, Inspectoratul Ecologic de Stat şi structurile sale din teritoriu au întocmit **147** acte de control la compartimentul gestionarea resurselor minerale. Ca rezultat al controalelor efectuate au fost încheiate **48** procese – verbale cu privire la contravenţii în privinţa persoanelor fizice, juridice şi cu funcţii de răspundere, care au admis încălcări ale normelor de drept prevăzute de Codul Contravenţional al Republicii Moldova.*

*Suma amenzilor aplicate constituie **22 000** lei, dintre care au fost încasate **12 100** lei.*

*Pe parcursul perioadei de raportare au fost examinate **28** petiţii şi semnale de la persoane fizice şi juridice.*

Cuprins.

1. Zăcămintele minerale.
2. Protecţia şi folosirea raţională a subsolului geologic. Activităţi de inspectare.

1. Zăcămintele minerale.

Resursele naturale sunt substanţele care apar în mod natural, dar care sunt considerate valoroase în forma lor relativ nemodificată. Resursele naturale reprezintă totalitatea zăcămintelor de minerale şi de minereuri, a terenurilor cultivabile, a pădurilor şi apelor de care dispune o anumită ţară.

O materie este considerată resursă naturală atunci când activităţile primare asociate cu aceasta sunt extragerea şi purificarea, ele fiind opuse creaţiei. Mineritul, extragerea petrolului, pescuitul şi silvicultura sunt în general considerate industrii ale resurselor naturale, în timp ce agricultura nu.

În ultimii ani, epuizarea capitalului natural şi încercările de a se trece la dezvoltarea raţională au fost principalele probleme ale organelor de mediu. Epuizarea capitalului natural este un motiv de îngrijorare, iar conservarea resurselor naturale este cea mai importantă problemă a autorităţilor centrale.

Majoritatea resurselor minerale ale Republicii Moldova se exploatează prin cariere şi numai unele varietăţi de calcare prin galerii. Exploatarea resurselor prin cariere provoacă, de regulă, distrugerea solurilor, vegetaţiei, duce la acumularea deşeurilor miniere, care ulterior sunt răspândite de curenţii de aer şi acvatici, producând dezechilibre în balanţa ecologică.

Zăcămintele minerale utile ale ţării noastre conform clasificării constau din 3 grupuri: combustibile, metalifere şi nemetalifere. Combustibilii actualmente sunt exploraţi şi evaluaţi în partea de sud a ţării, în raioanele Cahul, Cantemir, Comrat, Ceadîr-Lunga şi Vulcăneşti şi constau din combustibili gazoşi, lichizi şi solizi.

Combustibilul gazos este reprezentat de zăcământul de gaz metan "Victorovca", care se exploatează şi se foloseşte de o bună parte a comunităţii locale. De perspectivă sunt estimate zăcămintele de gaze naturale de lîngă satele Goteşti, Flocoasa şi altele.

Combustibilul lichid este reprezentat de zăcământul de petrol de la "Văleni" (rezervele evaluate sunt de circa 1,7 mln tone), pe rarcursul anului 2013 s-au extras 9629 m^3 de ţiţei, staţia amplasată în lunca r. Prut lîngă sat. Văleni, r-nul Cahul, zăcămîntul este descoperit în a doua jumătate a secolului trecut şi valorificat de către SRL „Valiexchimp", succesorul firmei moldo-americane "Redeco-LTD", care concomitent cu forarea sondelor noi, au efectuat reparaţia sondelor vechi pentru evaluarea completă a rezervelor de petrol.

Combustibilul solid este reprezentat de 4 zăcăminte de cărbune brun (rezervele evaluate la circa 1,2 mln tone), straturile cărora au grosimea de la 1,0 m pînă la 2,0 m şi sunt situate la adâncimi între 6,0 m şi 60,0 m şi 400,0 – 650,0 m în depunerile nisipoase–argiloase, neogene (N). Cărbunele este de o calitate relativ joasă, cu un conţinut mare de cenuşă (12 – 49 %) şi sulf (4 – 15 %), de aceea ţinând cont şi de condiţiile miniere – tehnice complicate (adâncime mare, grosime mică, suprahidratare) extragerea lui, prin metodele actuale, nu este rentabilă şi nu prezintă interes industrial.

Zăcămintele de substanţe metalifere (metalice) sunt reprezentate, conform investigaţiilor geofizice efectuate în anii postbelici, prin sectoare cu concentraţii majore de plumb, zinc, cupru şi fier, situate în lungul cursului mijlociu al fluviului Nistru (sectorul sat. Naslavcea şi or. Rezina). Mai amplu este studiată manifestarea minereului de fier, compus din piroxen–magnetit–cuarţit, cu rezerve pronosticate de circa 280,0 mln tone. Acest zăcământ, descoperit lîngă sat. Vărăncău, r–nul Soroca, este reprezentat printr-o serie de corpuri stratigrafice, situate la adîncimea de 200,0 – 370,0 m. Grosimea acestora variază de la 1,0 – 2,0 m pînă la 20,0 – 50,0 m. Extragerea zăcământului dat este nerentabilă.

Republica Moldova dispune de o mare varietate de ape minerale şi de masă care sunt extrase şi folosite în scopuri curative şi ca produs alimentar, precum şi pentru export. În prezent se extrag şi se îmbuteliază ape minerale şi de masă cu denumirile: "Soroca", "Gura Căinarului", "Şoapta - Izvorului", "Resan", "Cahul", "Varniţa-Unicum", "Fruico-Drincs", "Mănăstrirea Hîncu", "Argint", "Real", etc.

Îmbutelierea apelor minerale şi de masă.

Tab. 1

Nr.	Localitatea	Agentul economic	Licenţa de folosire a apei	Sursa de înbutiliere
1	mun. Chişinău	SRL "Resan"	AMMII nr.020306 valabilă	Sonda nr. 1024

			12.10.2014	
2		SRL “Apă de Dobrogea”, str. Pădurii, 21/1	Nr. 05-10-307/386 valabilă pînă la 23.11.2015	Sonda 23-Ch
3		SRL “Anticor service”, com Truşeni	Nr. 05-10-288/66 valabilă pînă la 07.02.2015	Sonda nr. 1248A
4		SRL “Brancoil Agro”, com. Ciorescu	Nr. 155-01-08/3-08 valabilă pînă la 12.06.2014	Sonda nr. 4582
5		ÎS “Moldresurse”, or. Chişinău, str. Tighina, 49 A	Nr. 05-10-324/1593 valabilă pînă la 26.07.2016	Sonda nr. 1857
6		SC “Diata Plus”, or. Codru	Nr. 05-10-308/391 valabilă pînă la 10.12.2015	Sonda nr.97 Ch
7		SA “JLC”, or. Chişinău, str. Sarmizegetuza	Nr. 05-10-309/392 valabilă pînă la 14.12.2015	Sonda nr. 4039
8	mun.Bălţi	ÎM “Beermaster”SRl	Autorizaţia IES nr. 2092 valabilă 14.03.2016	Sonda nr-1, nr-2
9	or. Cahul	SRL “Cahul Pan”	AMMII nr.030118 valabilă 10.11.2013	Sonda nr. CH-1
10	or. Cahul	SRL “Bere Unitanc”	AMMII nr.031262 valabilă 09.04.2015	Sonda nr. 305
11	r-nul Briceni, s. Tabani	S.C “Aqua Tabani” SRL	AMMII nr.01110 valabilă 08.12.2013	Sonda nr. 154
12	or. Căuşeni	S.A “Suces”	AMMII nr.020942 valabilă 22.06.2014	Sonda nr. 3006
13	or. Cimişlia	SRL “Cogîlnic”	AMMII nr.009970 valabilă 01.07.2014	Sonda nr. 1094
14	r-nul Floreşti, com. Gura Căinarului	SRL “Rusnac Moldaqua”	AMMII nr.043887 valabilă 06.11.2018	Izvorul nr.3 nr. 4
15	r-nul Hînceşti	SRL „Levig”	Autorizaţia IES nr. 000169 valabilă 17.01.2014	Sonda nr. 648
16	s. Fundul Galben	S.A “Galbvin”	Autorizaţia IES nr. 000171 valabilă 21.12.2014	Sonda nr. 08/37
17	r-nul Orhei	SRL “Orlac Grup”	AMMII nr.012611 valabilă 14.07.2013	Sonda nr. 1075/1
18	s. Branişte	S.A “Pivniţele din Branişte”	AMMII nr.39667 valabilă 07.05.2017	Sonda nr. 4831
			AMMII nr.040394	

19	r-nul Rîşcani	ÎI "Gheorhgiţă Victor"	valabilă 24.08.2017	Sonda nr. 3
20	or. Soroca	SRL "Apa Veţii"	AMMII nr.034672 valabilă 25.05.2015	Sonda nr. 2R
21	r-nul Străşeni, s. Micăuţi	ÎM "Apă Bună" SRL	AMMII nr.029189 valabilă 03.08.2013	Sonda nr. 3941
22	r-nul Ştefan Voda, com. Purcari	SRL "Kavpen"	AMMII nr.021024 valabilă 12.04.2016	Sonda nr. 2742
23	or. Sîngerei	SRL "Geliber"	AMMII nr.041048 valabilă 10.06.2015	Sonda nr. 6B
24	r-nul Ungheni s. Bursuc	SRL "Akvasant-Hîncu"	AMMII nr.027835 valabilă 15.10.2014	Izvor
25	r-nul Anenii Noi, s. Varniţa	SRL "Beşleaga"	AMMII nr.051024 valabilă 08.11.2014	Sonda nr. 49 CH
26	r-nul Donduşeni, s. Baraboi	ÎM "Baraboianca"	Autorizaţia IES nr. 001192 valabilă 12.07.2014	Sonda nr. 012
27	r-nul Donduşeni, s. Crişcăuţi	SRL "Lacul Albastu", s. Crişcăuţi	AFSA nr. 00863 valabilă 03.04.2013	Izvor
28	r-nul Donduşeni, s. Plop	SC "Plop-Trăistieni", s. Plop	AFSA nr. 02037 valabilă 29.09.2014	Izvor

Zăcămintele de substanţe minerale nemetalice sunt prezentate prin granit şi gabronorit (pentru plăci de finisare şi pietriş de fracţii diferite), gresie (pentru plăci de finisare şi blocuri), ghips (pentru industria materialelor de construcţii, medicină, export), cretă, calcaruri (pentru tăierea blocurilor de calcar de diferite dimensiuni, pentru fabricile de zahăr, pentru fabricile de ciment, pentru dezagregarea lui în fracţii diferite de pietriş), argile (pentru producerea cimentului, ceramicii, ţiglei, ţevilor, cheramzitei, cărămizii, teracotei în industria chimică şi alimentară pentru curăţirea vinurilor, sucurilor, uleiurilor – "bentonita", etc.), nisipuri (pentru sticlă, mortar, şi pentru formare – "nisipul cleios"), nisip-prundiş (pentru construcţii), tripol (diatomită), şi marnă, care sunt baza asigurării industriei materialelor de construcţie şi şantierelor de construcţie cu materie primă. Actualmente industria materialelor de construcţii şi şantierele de construcţii sunt asigurate şi aprovizionate în întregime conform cerinţelor, iar întreprinderile extractiv – miniere dispun de zăcăminte explorate şi în exploatare.

Zăcămintele de nisip-prundiş sunt legate de aluviunile neogene şi sunt răspândite pe terasele râurilor Nistru şi Prut, iar pe alocuri şi pe terasele afluenţilor lor. Nisipul – prundiş se foloseşte numai în construcţii. Se extrag nisipuri pentru

construcţii, industria sticlei şi pentru formare ("nisip cleios"). Zăcămintele de nisipuri pentru construcţii sunt răspândite pretutindeni pe tot teritoriul, pentru industria de producere a sticlei în r-nul Floreşti şi lîngă mun.Chişinău, iar pentru formare lîngă or. Otaci.

Argilele şi luturile, pentru producerea cărămizii, ţiglei, cheramzitei şi ceramicii sunt răspîndite pretutindeni şi sunt explorate şi disponibile pentru exploatare.

Argilele bentonitice sunt răspîndite în raioanele Floreşti, Ocniţa, Soroca, Briceni, Edineţ, Rîşcani şi în raionul Cantemir, lîngă sat. Lărguţa. Ele pot fi utilizate în industria materialelor de construcţii, industria alimentară, etc.

Toate obiectivele miniere industriale sunt gestionate de către agenţii economici, licenţiaţi în domeniul extragerii zăcămintelor de substanţe minerale utile (Anexa 1).

Mineralele subterane mai frecvent utilizate sunt:

- rocile carbonate ale sarmaţianului inferior şi ale badenianului care se folosesc în industria de construcţie a blocurilor locative şi industriale, la producerea cimentului, curăţirea zahărului, construcţia drumurilor, ca adaos furajer etc.;
- rocile silicioase (calcare silicioase, diatomite, tripoli) – pentru industria alimentară, la producerea pieilor artificiale, hârtiei, materialelor termice şi electrotermice etc.;
- rocile argiloase (şisturi argiloase, argile bentonitice, argile obişnuite), care servesc pentru fabricarea cimentului, keramitului, cărămizilor, ţiglei şi olanelor;
- nisipurile şi pietrişurile (prundişurile) - pentru producerea sticlei, betonului, în diferite ramuri de construcţie inclusiv şi a drumurilor;
- rocile sulfatice (ghipsurile) care sunt utilizate în construcţii, medicină, industria farmaceutică;
- rocile cristaline (gabbro-granitele, gabbro-noritele) – folosite la producerea betonului armat, construcţia drumurilor;
- causto-biolitele (petrolul, gazele, cărbunele brun) care în Republica Moldova există în cantităţi neînsemnate (Văleni, Victorovca, Vlădiceni).

2. Protecţia şi folosirea raţională a subsolului geologic. Activităţi de inspectare.

Controlul ecologic este efectuat de către Inspectoratul Ecologic de Stat şi subdiviziunile teritoriale în corespundere cu prevederile Regulamentului Inspectoratului, aprobat conform anexei nr.1 la Hotărîrea Guvernului nr.77 din 20.01.2004, iar Agenţia pentru Geologie şi Resurse Naturale (ca autoritate administrativă centrală din subordinea Ministerului Mediului, specializată în cercetarea, evidenţa, reglementarea şi controlul folosirii resurselor minerale), efectuează controlul în conformitate cu Regulamentul Agenţiei, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.485 din 12.08.2009, ambele autorităţi respectă prevederile

Regulamentului organizării controalelor de stat complexe specializate, aprobat conform anexei nr.1 la Hotărîrea Guvernului nr.862 din 26.07.2004.

Programul de activitate privind controlul protecţiei resurselor minerale a fost axat pe următoarele probleme:

- exercitarea controlului ecologic şi geologic de Stat asupra executării de către toate persoanele fizice şi juridice a prevederilor legislative şi normative de protecţie şi folosire raţională a zăcămintelor de substanţe minerale utile şi a spaţiului geologic în proces de exploatare, cît şi în cazurile situării în spaţiile subsolului geologic al altor activităţi, ce nu sînt legate de exploatarea zăcămintelor;
- evaluarea şi stabilirea, în comun cu specialiştii subdiviziunilor teritoriale, a gradului de legitimitate a activităţilor agenţilor economici, beneficiarilor de zăcăminte ale substanţelor minerale utile, cît şi în spaţiile subsolului geologic pentru activităţi ce nu sînt legate de exploatarea zăcămintelor;
- supravegherea asupra respectării exigenţelor privind protecţia mediului ambiant în procesele de exploatare a subsolului geologic, în special a terenurilor afectate în procesele de extragere a zăcămintelor de substanţe minerale utile prin metoda de carieră, pentru care este necesară o restabilire ecologică (recultivare) ritmică şi calitativă;
- supravegherea aşa numitelor cariere locale şi întreprinderea măsurilor de combatere a extragerii ilicite de substanţe minerale utile din cadrul acestor sectoare ale subsolului.

În scopul soluţionării problemelor nominalizate şi protecţiei resurselor minerale pe parcursul anului 2013, Inspectoratul Ecologic de Stat şi structurile sale din teritoriu au întocmit **147** acte de control la compartimentul gestionarea resurselor minerale. Ca rezultat al controalelor efectuate au fost încheiate **48** procese – verbale cu privire la contravenţii în privinţa persoanelor fizice, juridice şi cu funcţii de răspundere, care au admis încălcări ale normelor de drept prevăzute de Codul Contravenţional al Republicii Moldova.

Suma amenzilor aplicate constituie **22000** lei, dintre care au fost încasate **12 100** lei.

Pe parcursul perioadei de raportare au fost examinate **28** petiţii şi semnale de la persoane fizice şi juridice.

O problemă persistă în privinţa extragerii neatorizate a substanţelor minerale utile, pe parcursul anului au fost inspectate aşanumite nisipării, lutării necontrolate unde se extrage ilicit zăcămînt natural, în prezent au fost depistate 237 de gropi dintre care 133- de argilă cu suprafaţa 103,04 ha, de nisip- 83 cu suprafaţa de 98,55 ha şi 21 de piatră cu suprafaţa de 35,61 ha.

Pentru ameliorarea în continuare a situaţiei existente în domeniul studierii/evaluării geologice, exploatării şi protecţiei resurselor naturale subterane, considerăm necesar de-a realiza următoarele măsuri:

- armonizarea întregului cadru legislativ cu cel european;
- elaborarea urgentă a metodologiei de evaluare şi apreciere a tuturor excavaţiilor (aşa numitelor cariere locale) de pe teritoriul Republicii Moldova,

inventarierea lor repetată şi soluţionarea problemei existenţei lor prin stabilirea modalităţii de legiferare ori lichidare a acestora.

Bibliografie.

1. Codul subsolului nr.3-XVI din 02.02.2009.

2. Hotărîrea Guvernului nr.570 din 11.09.2009 privind mineralele utile de importanţă naţională.

3. Hotărîrea Guvernului nr. 646 din 20.07.2010 cu privire la aprobarea listei substanţelor minerale utile.

4. Hotărîrea Guvernului nr. 1003 din 23.10.2010 cu privire la aprobarea Conceptului tehnic al Sistemului informaţional automatizat „Registrul geologic de Stat".

Întreprinderile miniere (mine, cariere) de pe teritoriul Republicii Moldova.

Anexa 1.

Nr.	Agentul economic (beneficiarul subsolului) Localitatea, raionul	Denumirea substanţelor extrase	Licenţa	Suprafaţa totală, (ha)	Suprafaţa terenului exploatat, (ha)	Suprafaţa terenului recultivat, (ha)	Suprafaţa sectorului de teren transmis (reîntors) administraţiei publice locale/deţinătorului funciar, ha	Deşeuri de producţie formate, (m^3)	Volumul solului fertil depozitat, (m^3)
Bălţi									
1	SRL„RIFINFORM", com. Natalievca, rnul. Făleşti	materie primă pentru cărămidă şi ţigle	Expirat	-	-	5,19	5,19	-	-
Anenii Noi									
1	SRL"SILMAX-EXIM", s. Serpeni	Nisip Prundiş	A MMII-043097, valabilă 20.11.2018	13,0	6,0	5,1	4,90	5200	15000
2	SC"ZAVRICICO-PRIM" SRL, s. Serpeni	Nisip Prundiş	A MMII-032639, valabilă 04.09.2014	24,55	8,4	5,2	2,47	6350	1900
3	SRL"CARIERATEL", s. Teliţa	Nisip	A MMII-037031, valabilă 14.04.2014	7,0	1,4	0,9	0,7	575	1975
4	SA PMCN"CARIERA COBUSCA, s. Botnăreşti	Nisip Prundiş	A MMII-038418, valabilă 25.02.2015	180	85,0	4,0	1,0	1650	445
5	SA PMCN"CARIERA COBUSCA, s. Gura Bîcului	Nisip	A MMII-038418, valabilă	174	86	5,1	1,5	5460	129000

			25.02.2015						
6	SRL"ARCONICS-COM", s. Puhăceni	Nisip Prundiş	A MMII-035974, valabilă 10.11.2015	3,6	2,6	2,3	-	2650	4345
7	GŢ"CHIPER TERENTI GRIGORE", s. Delacău	Calcar brut	A MMII-036339, valabilă 27.12.2015	2,1	-	-	-	-	-
8	SRL “MERCONS PRIM”, s. Puhăceni	Nisip Prundiş	A MMII-039568, valabilă 20.03.2017	1,5	1,0	0,75	0,5	1000	3300
9	ÎI"N.GORGAN", s. Puhăceni	Calcar	A MMII-036169, valabilă 02.12.2015	1,39	0,2	-	-	640	250
10	SRL „AGLICACOM FRUCT”, s. Teliţa	Nisip Prundiş	A MMII-038265, valabilă 06.09.2016	3,61	3,2	0,3	-	2150	700
11	SRL”EXPLOATOR GRUP” , s. Varniţa	Nisip	A MMII-036140, valabilă 05.04.2016	10,5	4,7	-	-	-	6900
12	SRL „METEOR”, s. Chirca	Nisip	A MMII-037106, valabilă 03.05.2016	10,8	7,1	6,6	0,5	1780	2435
13	AIC nr1, s. Chirca	Nisip	A MMII-039462, valabilă 04.04.2017	11,7	3,7	-	-	29805	2435
Basarabeasca									

1	SC"STÎNA-VECHE" S.R.L., s.Abaclia	Nisip	A MMII-029421, valabilă 30.07.2013	2,5	0,5	300	-	100	500
Briceni									
1	ÎCS"KNAUF-GIPS" S.R.L., s. Criva	Gips	A MMII-028195, valabilă 18.10.2014	53,6	53,6	32,53	32,53	-	44400
2	SA"CALCAR", s. Peliviţa	Calcar	A MMII-013289, valabilă 13.10.2014	61,1	38,3	-	-	737671	17300
3	ÎI"MIHAIL MELNIC", s. Pererita	Nisip	A MMII-041016, valabilă 26.12.2017	1,58	0,68	0,8	2,10	-	700
4	ÎI"NORD-TRANS-ZOSIM", com Bogdăneşti	Nisip Prundiş	Expirat	7,32	6,3	2,68	1,14	-	2500
Cantemir									
1	FP"BENTONIT-SERVICE" S.R.L., s. Lărguţa	Argilă bentonitică	Expirat	0,87	-	-	-	-	870
2	ÎI "ION GOTIŞANU", s. Capaclia	Nisip	Expirat	1,46	-	1,46	1,46	-	-
Cahul									
1	SRL"GEAMGI", s. Borceag	Nisip	A MMII-032538, valabilă 18.08.2014	3,0	2,0	1,0	14100	2000	400
2	CPMC"USBA" S.A., s. Crihana Veche	Nisip	A MMII-037612, valabilă 19.07.2016	7,12	5,61	-	14100	1500	-

3	ÎI"CARASENI MIHAIL", s. Cheselia Mare	Nisip	A MMII-037836, valabilă 18.07.2016	1,46	1	-	-	-	-
4	SRL"COLOMEEŢ VALENTIN" , s. Moscovei	Nisip	A MMII-032563, valabilă 20.08.2014	5,0	1,15	-	-	1433	-
5	S.R.L."TEGLA CH", s. Roşu	Argilă	A MMII-032578, valabilă 25.08.2014	3,0	-	-	-	-	-
6	ÎI"LIRA-2-CULEA", s. Slobozia Mare	Nisip	A MMII-036322, valabilă 24.12.2015	0,93	-	-	-	60	900
Căuşeni									
1	S.R.L."LOTICONS", s. Cîrnăţeni	Nisip	A MMII-036076, valabilă 03.11.2015	5,85	0,95	-	-	-	4600
Călăraş									
1	SRL"NIROM-ROZ", or. Călăraş	Nisip	A MMII-011850, valabilă 09.03.2014	1,02	1,02	1,02	0,20	-	-
Cimişlia									
1	SA"Drumuri Cainari", s. Batîr	Nisip	A MMI-038276, valabilă 14.05.2017	6,88	1,0	0,2	-	200	1000
2	ÎI „G.G. PRODIUS”, s. Selimet	Nisip	A MMI-037356, valabilă	4,5	0,25	-	-	50	20750

			10.11.2017						
Criuleni									
1	SRL „Larensia Com”, s. Paşcani	Calcar tăiat	A MMI-027964, valabilă 31.03.2018	52,0	7,52	-	-	1266	-
2	Orezont Extragere CP, s. Paşcani	Calcar tăiat	A MMI-039580 valabilă 07.05.2018	22,0	14,54	-	-	800	-
3	Făurari CP, s. Paşcani	Calcar tăiat	A MMI-024255 valabilă 16.03.2018	86,9	31,6	-	-	3600	-
4	SRL „Statex”, s. Paşcani	Calcar tăiat	A MMI-039134 valabilă 20.03.2018	499,4	41,35	-	-	6500	-
5	SRL"SUBTERANA", s. Măşcăuti	Calcar tăiat	A MMII-042035, valabilă 22.05.2018	620,0	60,9	-	-	1290	-
6	SRL"TARSATEL-GRUP", s. Hîrtopul Mare	Calcar tăiat	A MMII-034113, valabilă 30.03.2015	77,6	1,8	-	-	-	-
7	Firma"STOMIRLIS" S.R.L., s.Răculeşti	Nisip Prundiş	Expirat	2,28	2,28	-	0,48	-	-
8	GŢ"CHETRUŞCA GHEORGHE", s. Dubăsarii Vechi	Nisip Prundiş	Expirat	1,38	1,38	-	0,38	-	-
9	SRL"GOIANA PETR. CO",	Nisip Prundiş	A MMI-036628	49,85	36,0	-	5,1	-	1300

	s. Goiana		valabilă 06.02.2016						
10	SC"REMIH&CO" S.R.L , Dubăsarii Vechi	Nisip Prundiş	A MMI-037152 valabilă 19.04.2016	6,73	3,4	-	1,2	-	600
11	SC"ELISAV PREST" S.R.L., s. Jevreni	Piatră spartă	A MMII-033278, valabilă 11.12.2014	2,67	-	-	-	1,1	400
12	IÎ “DANIELA CHIMAC, ” s. Paşcani	Piatră spartă	A MMII-036629, valabilă 10.02.2016	1,09	0,07	-	-	1,03	210
Drochia									
1	Nu sunt agenţi economici autorizaţi	-	-	-	-	-	-	-	-
Dubăsari									
1	SRL “Elecon-Plus”, s. Holercani	Calcar	Ezpirat	10,0	0,4	-	-	-	-
2	SA “Minerul”, s. Cocieri	Calcar	A MMII-039265, valabilă 15.03.2017	128,3	34,0	0,5	0,2	-	-
3	SA “Criconstrucţia”, s. Ustia	Nisip Prundiş	A MMII-035416, valabilă 10.02.2015	15,0	9,1	2,6	2,6	-	3,5
4	IÎ “Cristina Oprea”, s. Molovata-Nouă	Nisip prundiş	Expirat	4,0	2,0	2,3	0,45	-	2,0
5	SRL “Poiana Petrol”, s. Molovata	Nisip prundiş	A MMII-032683, valabilă 05.06.2015	4,0	2,5	-	-	-	2,75

6	SRl “Vadus”, s. Mărcăuţi	Nisip prundiş	Expirat	2,3	1,2	0,5	-	-	2,0
Donduşeni									
1	Nu sunt agenţi economici autorizaţi	-	-	-	-	-	-	-	-
Edineţ									
1	SA „MINA Cupcini”, s.Chetroşica	Calcar rupt	A MMII-015192, valabilă 15.12.2014	22,0	12,9	2,39	2,39	3300	16580
2	ÎA"MACONI", s. Brînzeni	Calcar tăiat	A MMII-039862, valabilă 08.12.2015	64,6	47,0	-	-	56800	-
3	SRL"COVILORA-G.A.", s. Gordineşti	Calcar tăiat	A MMII-038380, valabilă 04.03.2015	0,58	-	-	-	70	-
4	SRL „Cariera-Nord”, s. Feteşti	Calcar rupt	A MMII-040693, valabilă 24.02.2016	76,5	14,0	-	-	2800	112000
Floreşti									
1	SP"TEGULUM" S.A, s. Sănătăuca	Prundiş	Expirat	13,8	1,85	-	-	-	-
2	SRL”DIASERV-MEDIA”, s. Ştefăneşti	Calcar	Expirat	11,02	4,2	4,0	4,0	2630	28130
3	FPC"AGROINDSERVICE-M" S.R.L, s. Prodăneşti	Argilă bentonitică	A MMII-035956, valabilă 05.11.2015	30,5	-	-	-	-	-
Făleşti									
1			A MMII -						

	SRL„RIFINFORM", com. Natalievca	Argilă	013840, valabilă 14.12.2014	4,75	2,58	1,50	-	-	-
Glodeni									
1	SA"CARIERA COBANI", s. Cobani	Calcar	A MMII-013840, valabilă 14.12.2014	27,0	19,3	1,30	1,3	37212	11,1
2	SA"MACONRUT", s. Balatina	Calcar	A MMII-039862, valabilă 05.06.2017	12,96	6,0	-	-	19500	6,3
Hîncești									
1	SRL"MALEABIL-GRUP", s. Cărpineni	Peatră	A MMII-033389, valabilă 22.12.2014	1,76	0,70	0,40	-	400	5000
2	SRL"SIANATIS" , s. Cărpineni	Peatrră	A MMII-034850, valabilă 25.06.2015	1,34	0,40	0,30	-	800	-
3	ÎI"SECU TEODOR", s. Cărpineni	Peatră	A MMII-037306, valabilă 12.05.2015	2,85	0,20	-	-	500	-
4	ÎI"CHIPERI ION", s. Voinescu	Nisip	Expirat	1,22	-	-	-	-	-
5	SC"MIVECO-PLUS" S.R.L, s.Voinescu	Nisip	A MMII-035956, valabilă 05.11.2015	1,0	-	-	-	-	-
Ialoveni									
1	ÎS „Mina de Piatră", s. Mileștii Mici	Calcar	A MMII-039,779	22,79	20,99	-	-	5,344	-

			valabilă 25.05.2017						
Leova									
1	SA"ORGINTERCONSTRUCŢIA", s. Hănăşenii Noi	Nisip	A MMII-036307, valabilă 22.12.2015	1,6	0,2	0,2	1,0	-	-
2	ÎI"MARCHET-DUBCEAC", s. Sarata Rezeşti	Nisip	A MMII-026637, valabilă 28.11.2017	2,0	0,5	-	-	-	-
Nisporeni									
1	SRL „Sergandex”, s. Şişcani	Calcar	Expirat	-	-	-	-	-	-
Ocniţa									
1	ÎAMC"TEZEU-LUX', s. Vălcineţ	Nisip cuarţ	A MMII-015791, valabilă 05.05.2015	4,53	-	-	-	2473	-
2	SC"SABLEX-PLUS" S.R.L., s. Bîrnova	Nisip cuarţ	A MMII-022135, valabilă 20.08.2016	35,97	-	-	-	2423	-
3	SA"MINA DIN CUPCINI", s. Bîrnova	Piatră	A MMII-015192, valabilă 04.03.2015	9,19	-	-	-	1715	-
Orhei									
1	SRL"Natanol-Priorit”, s. Păhărniceni	Piatră	A MMII-024294, valabilă 14.06.2018	71,0	50,0	-	-	108254	291100
2	SRL"PIETRIŞCOM",	Nisip prundiş	A MMII-042231	11,0	1,0	-	-	40094	2000

	s. Isacova		valabilă 13.06.2013						
3	SRL"ORDONATCOM, s. Badea	Piatră	A MMII-040054 valabilă 25.06.2019	15,9	11,0	5,0	-	32300	6300
4	SRL "MINECALCSTRO", s. Jeloboc	Calcar taiat	A MMII-033044, valabilă 11.11.2014	0,8	-	-	-	500	-
5	SA"NERUDNIC" s.Brăneşti	Calcar tăiat	A MMII-040134 valabilă 12.03.2018	2,69	-	-	-	-	-
6	ÎS"BRĂNEŞTI ", s. Brăneşti	Calcar tăiat	A MMII-037839 valabilă 26.11.2018	5,8	-	-	-	14026	-
7	SA"MARKSHEIDER", s. Marovauia	Calcar	Expirat	-	-	-	-	-	-
Rezina									
1	SRL"CRISROMIN", s. Lalova	Calcar tăiat	A MMII-032200, valabilă 28.07.2014	221	24,15	-	-	1743	-
2	SA"Fabrica de Materiale de Construcţie Rezina"	Calcar	A MMII-034115, valabilă 22.03.2015	23,0	-	-	-	31000	140000
3	SA"LAFARGE CIMENT (MOLDOVA)", s. Ciorna	Calcar argilă	Expirat	274,74	212,6	-	-	-	26200
4	SRL"LPKV",s. Solonceni	Nisip prundiş	Expirat	1,53	1,53	1,0	1,0	-	7900
Rîşcani									

1	SA"FMC-Rîşcani", s. Şaptebani	Calcar	A MMII-034071, valabilă 18.03.2015	34,63	25,43	-	-	100	4200
2	SA"NIUTAMS CERAMICA", or. Rîşcani	Argilă	A MMII-030945, valabilă 13.03.2014	8,47	4,32	-	-	-	2100
3	SRL „Magistrala NORD”, com. Costeşti	Calcar	A MMII-038421, valabilă 04.11.2016	18,0	9,3	0,2	-	150	35000
4	SRL"ARDEN-PLUS", s. Paşcăuţi	Nisip	Expirat	1,0	0,15	0,3	-	-	560
5	SRL"VASLARIX", s. Druţă	Călcar tăiat	A MMII-032486, valabilă 12.08.2014	8,11	1,2	-	-	-	-
6	SA"SINGUREANCA", s. Singureni	Calcar	Expirat	1,67	1	-	-	-	-
Ştefan Vodă									
1	ÎI „Noroc”, s. Chioburciu	Nisip	A MMII-037913, valabilă 05.08.2016	1,1	0,6	0,4	-	2,4	200
Soroca									
1	SA"Cariera de Granit şi Pietriş din Soroca", s. Cosăuţi	Granit	A MMII-025595, valabilă 14.09.2017	34,0	-	-	-	-	100
2	SRL"Fabrica de materiale de construcţie-Prim, s. Trifeşti	Nisip	A MMII-035313, valabilă 06.08.2015	7,4	1,5	4,5	-	-	28000

3	SRL"Fabrica de materiale de construcţie-Prim, s. Slobozia-Cremene	Nisip	A MMII-035312, valabilă 06.08.2015	5,0	1,5	4,5	-	-	15000
4	SRL"Fabrica de materiale de construcţie-Prim, s. Egoreni	Gresie	A MMII-035311, valabilă 06.08.2015	1,3	0,79	-	-	5000	50000
5	ÎI"GITLAN MIHAI", s. Cosăuţi	Gresie	A MMII-036377, valabilă 30.12.2015	0,2	0,04	-	-	22	10
6	GȚ"CONSTANTIN SOLZA", s. Criminciuc	Nisip prundiş	A MMII-038652, valabilă 15.12.2016	2,4	2,4	-	-	-	Recultivat
7	SRL “VEER”, s. Egoreni	Piatră but	A MMII-037255, valabilă 23.05.2016	1,5	0,5	-	-	20	40
8	SRL"DIAMAX-AGRO", s. Egoreni	Piatră gresie	A MMII-036428, valabilă 11.01.2016	1,37	0,6	-	-	-	500
9	SRL"SCALA AGROVIM", s. Egoreni	Gresie în mod deschis	A MMII-041330, valabilă 05.02.2018	2,5	0,9	-	-	300	50
10	SRL”Miriams”, s. Vărăncău	Calcar	A MMII-03986, valabilă 31.04.2017	19,8	2,0	-	-	-	1000
11	SRL “TOPOPGRAF”, s. Cerlina	Nisip prundiş	A MMII-028386,	2,4	0,6	-	-	-	4000

			valabilă 23.04.2018						
Sîngerei									
1	Nu sunt agenţi economici autorizaţi	-	-	-	-	-	-	-	-
Străşeni									
1	SA"CARIERA MICĂUŢI", s. Gornoe	Calcar	A MMII-039256, valabilă 13.03.2017	145,8	103,48	34,0	9,68	-	40000
Şoldăneşti									
1	Nu sunt agenţi economici autorizaţi	-	-	-	-	-	-	-	-
Taraclia									
1	SC"VADIMOX"SRL, s. Albota de jos	Nisip prundiş	A MMII-035467, valabilă 01.09.2015	1,0	0,7	0,5	-	0,8	2,0
2	CP ”TVARDIȚA”, s. Tvardiţa	Argilă	Expirată	24,5	-	-	-	-	-
Teleneşti									
1	SRL"NISIP-SI", s. Verejeni	Nisip	A MMII-022815, valabilă 09.11.2016	4,02	3,75	3,75	3,75	850	-
2	SC "NISIP-FROS", s. Scorteni	Nisip	A MMII-040400, valabilă 30.08.2017	2,0	1,0	1,5	1,5	1005	1640
3	Firma "PODIŞ” S.R.L, s. Ineşti	Nisip	Expirat	0,59	0,50	0,50	-	-	-
4	SC"CORSA-CLIM"SRL, s. Căzăneşti	Calcar	A MMII-033921, valabilă	2,08	0,28	0,21	0,21	161	1100

			01.03.2015						
Unheni									
1	SRL "SAMPDORIA", s. Petreşt	Nisip prundiş	A MMII-012180, valabilă 27.04.2014	18,8	4,1	4,1	4,1	-	-
2	SRL „FEODORA", s. Costiuleni	Nisip prundiş	A MMII-036486, valabilă 20.01.2016	7,65	0,45	1,01	-	1600	21000
3	SA „Ceramin Ungheni”	Nisip	Expirat	7,8	-	-	-	-	-
UTA Găgăuzia									
1	ÎI"CARASENI MIHAIL", s. Congaz	materie primă pentru cărămidă şi ţigle	Expirat	2,25	1,2	-	-	-	-
2	SRL"ILDÎZ", s. Congaz	materie primă pentru cărămidă şi ţigle	A MMII-037460, valabilă 02.06.2016	2,0	1,0	-	-	-	-
3	SC"GACRIS" S.R.L., s. Cpciac	materie primă pentru cărămidă şi ţigle	A MMII-034746, valabilă 02.06.2015	1,46	0,5	-	-	-	-
4	S.R.L."Monugbei", o. Ciadîrlunga	materie primă pentru cărămidă şi ţigle	A MMII-031720, valabilă 18.05.2014	2,76	1,0	-	-	-	-
5	SC"BIN TAŞ' 'S.R.L., s. Copciac	Nisip prundiş	A MMII-036838, valabilă 15.03.2016	9,0	2,0	-	-	-	-
Chişinău									
1			A MMII-						

	ÎS"SARMAT", or. Cricova	Blocuri de calcar	033779, valabilă 22.02.2015	816,9	1,5	-	-	-	-
2	SA „Edilitatea”, or. Vatra	Piatră sparta	Expirat	30,0	12,0	7,0	-	-	-
3	SRL"NIGHEDI-TRANS", Com. Ciorescu	Blocuri de calcar	A MMII-031295, valabilă 29.04.2014	11,2	0,21	-	-	-	-
4	SA EBC"MINERAL", or. Cricova	Blocuri de calcar	A MMII-015623, valabilă 19.04.2015	418,0	1,5	-	-	-	-
5	CP"LIBERTATE", or. Cricova	FACTPC"NUTAVI" S.R.L.	Expirat	35,16	0,3	-	-	-	-
6	CMC"MACON" S.A, s. Bubueci	Argilă pentru cărămidă	A MMII-036237, valabilă 02.12.2015	16,92	16,92	16,7	-	-	-
7	FACTPC"NUTAVI" S.R.L., s. Goiana	Blocuri de calcar	Expirat	4,9	0,21	-	-	-	-
8	FPC"GORNIAC" S.R.L., Or Cricova	Blocuri de calcar	A MMII-035453, valabilă 26.08.2015	72,0	1,4	-	-	-	-
9	SA „Mina din Chişinău”, Mun. Chişinău	Blocuri de calcar	A MMII-039279, valabilă 12.03.2017	369,0	1,74	-	-	285,04	-
10	SRL „Buchistin”, s. Făureşti	Blocuri de calcar	A MMII-015733, valabilă 28.04.2014	3,4	1,4	-	-	-	-
11	SRL „Libertate”, or. Cricova	Blocuri de calcar	Expirat	35,16	0,3	-	-	-	-

VII. UTILIZAREA ŞI PROTECŢIA FLOREI ŞI FAUNEI. STAREA ARIILOR PROTEJATE DE STAT

Vadim STÎNGACI,
șef adjunct al Inspectoratului Ecologic de Stat
Daniel ZUGRAVU,
șef, Direcția inspectare a florei și faunei

DATE REZUMATIVE.

Gradul de împădurire variază de la zonă la zonă: la Nord - 7,2%, Centru - 13,5% şi zona de Sud - 6,7%. Fondul forestier este gestionat de Agenţia „Moldsilva" – 86,7%, de organele administraţiei publice locale – 12,8 %, de alţi deţinători–0,5 %. Pentru exercitarea efectivă a funcţiilor ecoprotective ale pădurilor este necesar ca gradul de împădurire pe ţară să depăşească 15 %. O atenţie deosebită se acordă măsurilor efectuate în cadrul lunarului de înverzire a Plaiului „Un arbore pentru dăinuirea noastră", îndeosebi activităţilor de toamnă de plantare a arborilor.

Pe parcursul anului 2013 au fost întocmite 1152 procese-verbale, s-au depistat 920 cazuri de tăieri ilicite şi de încălcare a modului stabilit de folosire a fondului de exploatare, de recoltare şi transportare a lemnului, săvârşite pe terenurile împădurite gestionate de Agenţia „Moldsilva", primării şi alţi deţinători.

Conform Concepţiei de dezvoltare a gospodăriei cinegetice, adoptată de Parlament la 27 decembrie 1997, teritoriul Ţării s-ar putea de populat cu cca 2 mii cerbi nobili, 20 mii de căpriori, 4 mii de mistreţi, 200 mii de iepuri de câmp, 250 mii de fazani etc.

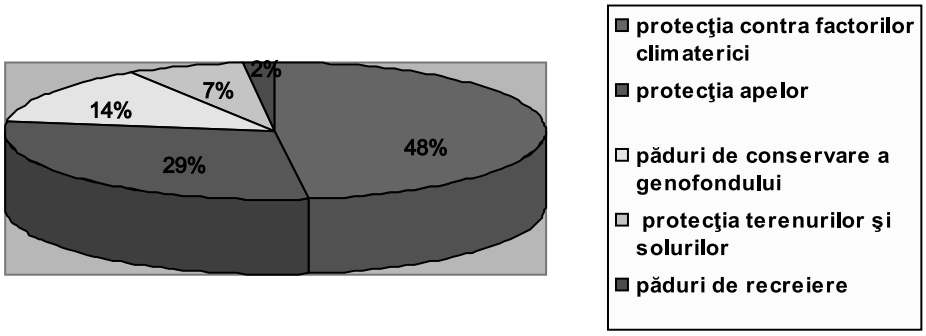
Pe parcursul anului 2013 au fost întocmite 401 procese-verbale pentru încălcarea regulilor de vînătoare cu aplicarea amenzilor în sumă de 204.780 lei, au fost ridicate de la contravenienţi 78 arme de vânătoare.

1. Flora.

Plantele, în general, şi plantaţiile forestiere în special, sunt baza menţinerii echilibrului compuşilor aerului atmosferic, sunt fabrici şi depozite principale ale substanţelor organice, care înmagazinează şi conservă energia solară şi biodiversitatea. Protecţia şi menţinerea învelişului vegetal este o problemă de necompromis pentru existenţa durabilă a vieţii pe Pământ. Colaboratorii Inspectoratului Ecologic de Stat, conştienţi de acest deziderat, depun eforturi susţinute în monitorizarea respectării legislaţiei ecologice în domeniul protecţiei florei şi faunei.

Gradul de împădurire variază de la zonă la zonă: la Nord - 7,2%, Centru - 13,5% şi zona de Sud - 6,7%. Fondul forestier este gestionat de Agenţia „Moldsilva" – 86,7%, de organele administraţiei publice locale – 12,8 %, de alţi deţinători – 0,5 %.

Pădurile, în exclusivitate, au funcţii de protecţie a mediului (grupa I) şi se împart în următoarele categorii funcţionale:

Pe parcursul anului 2013 în fondul forestier gestionat de Agenţia „ Moldsilva" s-au efectuat:

- lucrări de îngrijire şi conducere a arboretului (inclusiv tăieri de igienă) pe o suprafaţă de 17.756 ha cu recoltarea unui volum de masă lemnoasă de 205,4 mii m^3 ;
- tăieri de regenerare, conservare, reconstrucţie ecologică şi în dependenţă de starea arboretului, de igienă rasă pe o suprafaţă de 4491 ha, recoltându-se un volum total de masă lemnoasă de 348,2 mii m^3 ;
- tăieri diverse pe o suprafaţă de 1247 ha cu recoltarea unui volum de masă lemnoasă de 24,1 mii m^3.

Una din sarcinile primordiale ale silviculturii naţionale este regenerarea şi extinderea pădurilor, care se efectuează prin trei metode: naturală, artificială şi mixtă. În anul 2013 s-a efectuat:

- plantarea culturilor silvice în fondul forestier pe o suprafaţă de 1244 ha;
- ajutorarea regenerării naturale pe o suprafaţă de 3376 ha;
- regenerarea naturală pe o suprafaţă de 239 ha;
- extinderea suprafeţelor acoperite cu vegetaţie forestieră pe o suprafaţă de 57,0 ha.

Legea Republicii Moldova nr. 1041 din 15.06.2000 "Privind ameliorarea prin împădurire a terenurilor degradate", Strategia dezvoltării durabile a sectorului forestier naţional, Hotărârile Guvernului Republicii Moldova nr. 595 din 29.10.1996 „Cu privire la perfecţionarea gestionării gospodăriei silvice şi protejarea vegetaţiei forestiere" şi nr. 107 din 07.02.2001 „Despre executarea Hotărîrii Guvernului Republicii Moldova nr. 595 din 29 octombrie 1996 şi unele măsuri suplimentare pentru optimizarea gestionării gospodăriei silvice şi protecţia vegetaţiei forestiere", un şir de convenţii şi acorduri internaţionale la care Republica Moldova este parte, prevăd măsuri de extindere a suprafeţelor acoperite cu vegetaţie forestieră prin crearea a noi trupuri de pădure, prin ameliorarea suprafeţelor existente, a insulelor verzi de arbori şi arbuşti, coridoarelor de interconexiune între masivele împădurite, perdelelor de protecţie de-a lungul râurilor, drumurilor şi în jurul obiectivelor industriale. Pentru exercitarea efectivă a funcţiilor ecoprotective ale pădurilor este necesar ca gradul de împădurire pe ţară

să depăşească 15 %. O atenţie deosebită s-a acordat măsurilor efectuate în cadrul lunarului de înverzire a Plaiului „Un arbore pentru dăinuirea noastră”, îndeosebi activităţilor de toamnă de plantare a arborilor. Pe parcursul acestei perioade întreprinderile silvice de stat au plantat 1244 ha păduri, s-au efectuat lucrări de ajutorare a regenerării pe o suprafaţă de 3376 ha şi s-au efectuat lucrări de sădire a pădurilor pe terenurile degradate şi impracticabile pentru agricultură pe o suprafaţă de 57 ha.

Subdiviziunile din teritoriu ale Ministerului Transporturilor şi Infrastructurii Drumurilor au sădit 11780 arbori de-a lungul traseelor auto.

În parcurile şi scuarurile localităţilor urbane şi rurale au fost plantaţi 177 372 puieţi de arbori şi arbuşti. S-au efectuat un şir de lucrări de salubrizare a localităţilor.

Controlul ecologic.

Un loc aparte în promovarea politicii forestiere revine controlului ecologic de stat a stării, folosirii, regenerării, pazei şi protecţiei fondurilor forestier şi cinegetic. Conform art. 20 alin. (2) al Codului silvic, controlul de stat asupra stării, folosirii, regenerării, pazei şi protecţiei fondurilor forestier şi cinegetic este exercitat de către guvern şi organele de stat pentru protecţia mediului înconjurător.

Pe parcursul anului 2013 Colaboratorii Inspectoratului Ecologic de Stat şi subdiviziunilor sale teritoriale au supus controlului 3863 obiecte, au întocmit 1152 procese-verbale, au depistat 920 cazuri de tăieri ilicite şi încălcare a modului stabilit de folosire a fondului de exploatare, de recoltare şi transportare a lemnului, săvârşite pe terenurile împădurite gestionate de Agenţia „Moldsilva”, primării şi alţi deţinători.

Au fost depistate şi întocmite 220 procese-verbale pe cazuri de păşunat ilicit şi cosit samavolnic în fondul forestier, 12 procese-verbale pe cazuri de parcare a autovehiculelor pe terenurile spaţiilor verzi şi pe un şir de alte contravenţii prevăzute de CC al Republicii Moldova.

Rezultatele controlului de stat la compartimentul „Floră” sunt reflectate în tab. 1.

Rezultatele controlului de stat
al respectării legislaţiei silvice pe teritoriul Republicii Moldova
în anul 2013.

Tab.1

Nr. d/o	Încălcările depistate şi măsurile întreprinse	Unitate de măsură	Total	Inclusiv pe beneficiari						
				Agenţia “Moldsilva”	Primării			Ministerul Transportului	Alţi deţinători	
					Sp. verzi	Păduri	F.f.		Păduri	F.f.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	11	12
1.	Obiecte controlate	Un.	3863	979	1690	367	586	171	18	52
2.	Contravenţii	Caz	1152	377	189	205	351	25	3	2
	Inclusiv pe art. din CC									
2.1.	Art. 142	Caz	271	164	6	45	52	4		
	- Amenzi aplicate	Lei	199300	163600	1200	16900	16600	1000		

	- Amenzi încasate	**Lei**	**95100**	**77100**	**700**	**8200**	**8600**	**500**		
2.2.	**Art. 122**	**Caz**	**649**	**122**	**169**	**87**	**246**	**20**	**3**	**2**
	- Amenzi aplicate	**Lei**	**811684**	**117400**	**344600**	**76500**	**234784**	**24600**	**3000**	**1800**
	- Amenzi încasate	**Lei**	**372792**	**54500**	**153900**	**37350**	**113242**	**11400**	**1500**	**900**
	- Acţiuni înaintate (prejudiciul cauzat)	**Lei**	**520609,26**	**66217,76**	**348809,38**	**33284,24**	**68543,88**	**3414,4**	**147,6**	**192**
	- Acţiuni satisfăcute (prejudiciul recuperat)	**Lei**	**321223,22**	**28350,72**	**199531,78**	**24338,34**	**65291,58**	**3371,2**	**147,6**	**192**
	a) arbori:									
	- tăiaţi	**Ex.**	**2646**	**560**	**350**	**581**	**1131**	**21**	**2**	**1**
	- vătămaţi	**Ex.**	**72**		**32**	**2**	**48**			
	b) volumul masei lemn.	**m^3**	**494,493**	**104,884**	**107,883**	**100,998**	**160,218**	**14,64**	**1,1**	**4,77**
2.3.	**Art. 123**	**Caz**	**2**	**1**			**1**			
	- Amenzi aplicate	**Lei**	**1600**	**800**			**800**			
	- Amenzi încasate	**Lei**	**800**	**400**			**400**			
	- Acţiuni înaintate (prejudiciul cauzat)	**Lei**	**619**	**524**			**95**			
	- Acţiuni satisfăcute (prejudiciul recuperat)	**Lei**	**619**	**524**			**95**			
2.4.	**Art. 127**	**Caz**	**220**	**80**	**14**	**73**	**52**	**1**		
	- Amenzi aplicate	**Lei**	**32740**	**13940**	**1400**	**8800**	**8500**	**100**		
	- Amenzi încasate	**Lei**	**15020**	**6720**	**500**	**3700**	**4050**	**50**		
	- Acţiuni înaintate (prejudiciul cauzat)	**Lei**	**29837,6**	**12303**	**1200**	**11595,6**	**4739**			
	- Acţiuni satisfăcute (prejudiciul recuperat)	**Lei**	**18616**	**8631**	**1200**	**5289**	**3496**			
2.5.	**Art.132**	**Caz**	**10**	**10**						
	- Amenzi aplicate	**Lei**	**2200**	**2200**						
	- Amenzi încasate	**Lei**	**1100**	**1100**						
3.	**Art.231 Codul penal**	**Caz**								
	- arbori tăiaţi	**Ex.**								
	- volumul masei lemn.	**m^3**								
	- Prejudiciul cauzat	**Lei**								
	- Prejudiciul recuperat	**Lei**								
4.	**Materiale înaintate MAI**	**Caz**	**7**		**1**	**3**	**2**	**1**		
	- arbori tăiaţi	**Ex.**	**557**		**40**	**297**	**167**	**53**		
	- volumul masei lemn.	**m^3**	**167,29**		**51,19**	**75,08**	**28,15**	**12,87**		
	- Prejudiciul cauzat	**Lei**	**84807,07**		**47291,57**	**16266,64**	**13894,45**	**7354,41**		
	- Prejudiciul recuperat	**Lei**								
5.	**Total:**									
	- Amenzi aplicate	**Lei**	**1038524**	**297940**	**347200**	**102200**	**260684**	**25700**	**3000**	**1800**
	- Amenzi încasate	**Lei**	**484812**	**139820**	**155100**	**49250**	**126292**	**11950**	**1500**	**900**
	- Acţiuni înaintate (prejudiciul cauzat)	**Lei**	**551065,86**	**79044,76**	**350009,38**	**44879,84**	**73377,88**	**3414,4**	**147,6**	**192**
	- Acţiuni satisfăcute (prejudiciul recuperat)	**Lei**	**340458,22**	**37505,72**	**200731,78**	**29627.34**	**68882,58**	**3371,2**	**147,6**	**192**

2. Fauna.

Una din componentele principale ale naturii este lumea animală, inclusiv fauna de vînătoare.

Condiţiile de viaţă ale vînatului pe teritoriul Republicii Moldova sînt favorabile pentru a dezvolta un efectiv mare de animale. Conform Concepţiei de dezvoltare a gospodăriei cinegetice, adoptată de Parlament la 27 decembrie 1997, teritoriul Ţării s-ar putea de populat cu cca 2 mii cerbi nobili, 20 mii de căpriori, 4 mii de mistreţi, 200 mii de iepuri de cîmp, 250 mii de fazani etc.

Conform legislaţiei în vigoare vânătoarea în sezonul anului 2013 a fost permisă:

- la porumbei de la 17 august, 2013 până la 13 octombrie, 2013;
- la raţe, lişiţe, şi culici de la 17 august, 2013 până la 12 ianuarie ,2014;
- la gâsca sură migratoare de la 02 octombrie , 2013 până la 12 ianuarie, 2014;
- la fazani de la 02 octombrie, 2013 până la 12 ianuarie, 2014;
- la iepurele de cîmp de la 30 noiembrie, 2013 pînă la 11 ianuarie, 2014;
- la mistreţi de la 16 noiembrie, 2013 până la 31 decembrie, 2013.

În tab. 2 este prezentată evidenţa animalelor şi păsărilor, cît şi numărul acestora recoltate în sezonul de vânătoare.

Evidenţa faunei cinegetice pe anul 2013.

Tab. 2.

Nr. d/o	Denumirea speciei	Numărul animalelor	
		la începutul sezonului de vînătoare	dobîndite
MAMIFERE			
2.	Cerbul nobil*	272	
3.	Cerbul pătat*	305	
4.	Căpriorul*	4301	1
5.	Mistreţul*	1516	177
7.	Iepurele de cîmp**	17990	10220
8.	Vulpe****		5319
PĂSĂRI			
1.	Gîsca***	2610	454
2.	Raţă***	26050	16450
3.	Lişiţa***	21705	3926
4.	Fazanul**	9840	6941
5.	Porumbelul**	33200	19444
6.	Prepeliţe**	16850	8054

Evidenţa s-a petrecut în:

* Fondul silvic

** Terenurile agricole

*** Bazinele de apă

**** Fondul silvic şi terenurile agricole

Pornind de la structura şi suprafaţa fondului cinegetic şi diversitatea faunei cinegetice pentru contracararea braconajului se cer eforturi deosebite.

În scopul realizării obiectivelor trasate în urma interacţiunii eficiente cu Ministerul Afacerilor Interne, Agenţia "Moldsilva" şi Societatea Vînătorilor şi Pescarilor din Moldova au fost întreprinse acţiuni concrete în vederea contracarării şi depistării cazurilor de braconaj. Astfel, pe parcursul anului 2013 au fost întreprinse 1107 raiduri în colaborare cu autorităţile menţionate, în rezultatul cărora au fost întocmite 401 procese-verbale cu aplicarea amenzilor în sumă de 204 780 lei. Au fost ridicate de la contravenienţi 78 arme de vânătoare.

În tab. 3 sînt prezentate rezultatele raidurilor de depistare şi contracarare a cazurilor de braconaj.

Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat la compartimentul „Faună" în anul 2013.

Tab. 3.

Nr. d/o	Denumirea măsurilor	Unitate de măsură	Indici
1.	Acte de control întocmite	Unităţi	666
2.	Raiduri întreprinse	Unităţi	1107
3.	Procese-verbale întocmite	Unităţi	401
4.	S-au ridicat arme de vînătoare	Unităţi	78
5.	Amenzi aplicate	Lei	204780
6.	Amenzi încasate	Lei	100470
7.	Prejudiciul cauzat	Lei	37127
8.	Prejudiciul recuperat	Lei	25527

3. Fondul ariilor naturale protejate de stat.

Concomitent cu noile realităţi politice şi economice, care au demarat la începutul anilor nouăzeci, a apărut necesitatea de reformare a sistemului existent de conservare a ecosistemelor naturale. Un rol important în protecţia patrimoniului natural al ţării şi de conservare a biodiversităţii îl are crearea fondului ariilor naturale protejate de stat.

Astfel, în 1998 a fost adoptată Legea nr. 1538-XIII privind fondul ariilor naturale protejate de stat, care stabileşte bazele juridice ale creării şi funcţionării fondului ariilor naturale protejate de stat, principiile, mecanismul şi modul lui de conservare, precum şi atribuţiile autorităţilor publice centrale şi locale, ale organizaţiilor neguvernamentale şi ale cetăţenilor în acest domeniu.

Suprafaţa ariilor naturale protejate de stat constituie 62 999,455 **ha** sau **4,65%** şi cuprinde 470 obiecte, inclusiv 297 arbori seculari. După acest indice Republica

Moldova este situată pe unul dintre ultimele locuri din Europa. De menţionat, că in Croaţia ariile protejate ocupă – 8%; Franţa – 7%; România – 5%; Letonia – 12%.

Analiza structurii funcţionale a ariilor naturale protejate de stat indică faptul că nucleul acestor arii îl constituie rezervaţiile peisajere (51,5%) şi cele ştiinţifice (29,4%).

Ştiinţific argumentat se consideră, că prin extinderea la scară spaţială a reţelei de arii naturale protejate până la 10% din teritoriul naţional se poate asigura protecţia a cca 50% din totalul de specii care reflectă diversitatea taxonomică a structurii sistemelor biologice. Ponderea relativ redusă a ariilor naturale protejate de stat în raport cu teritoriul total al Ţării şi caracterul izolat al amplasării obiectelor de protecţie teritorială nu asigură o conservare efectivă a diversităţii biologice conform cerinţelor stipulate în convenţiile internaţionale din domeniu. Această situaţie se agravează şi prin nerespectarea regimului de protecţie pe unele suprafeţe din cadrul fondului ariilor naturale protejate de stat, prin lacunele cadrului instituţional (lipsa unităţilor de administrare a ariilor protejate, cu excepţia celor ştiinţifice), nivelul insuficient al calificării cadrelor şi al responsabilităţii autorităţilor locale. Toţi aceşti factori pot avea un impact negativ de proporţii asupra stabilităţii ecologice pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

Pe parcursul anului au fost efectuate controale referitor la respectarea regimului de protecţie şi starea ecologică a 309 obiecte luate sub protecţie, starea lor fiind reflectată în 257 acte şi în 65 procese-verbale întocmite asupra persoanelor vinovate de încălcarea prevederilor Legii privind protecţia ariilor naturale protejate de stat.

Cazuri relevante.

În perioada 14-15 decembrie, 2013, în baza ordinului şefului Inspectoratului Ecologic de Stat, grupul operativ în componenţa inspectorilor DIFF Vladimir Rusu, Marin Bulicanu şi Gheorghe Mazuru a efectuat un raid de contracarare a braconajului şi tăierilor ilicite în raioanele Orhei, Teleneşti, Călăraşi şi Ialoveni.

În rezultatul controlului s-au întocmit 4 procese - verbale cu privire la contravenţie fiind aplicate amenzi în sumă de 5000 lei, au fost ridicate 4 arme de vînătoare. Prejudiciul calculat şi înaintat pentru recuperare constituie 4900 lei.

Contravenienţii s-au dovedit a fi:

1. Cet. N.Vasile - amendă - 1000 lei, prejudiciul – 1000 lei. Arma a fost ridicată;
2. Cet. C.Veaceslav – amendă - 1000 lei, prejudiciul – 3900 lei. Arma a fost ridicată;
3. Cet. B.Nicolae - amendă 1000 lei. Arma a fost ridicată;
4. Cet. Lilian – amendă 2000 lei. Arma afost ridicată.

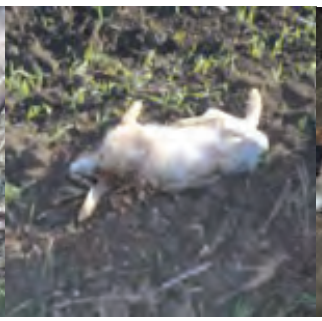

În perioada de 06-08 decembrie, 2013, în baza ordinului şefului Inspectoratului IES nr. 175-d din 06.12.13, grupul operativ al Inspectoratului Ecologic de Stat în componenţa inspectorilor Direcţiei Inspectare Floră şi Faună Vladimir Rusu şi Ion Galinschii a efectuat un raid de contracarare a braconajului şi tăierilor ilicite în raioanele Cahul, Comrat, Cantemir şi Leova.

În rezultatul controlului s-au întocmit două procese-verbale cu privire la contravenţii, fiind aplicate amenzi în sumă de - 4000 lei, au fost ridicate două arme de vînătoare. Prejudiciul calculat constituie 2000 lei.

Pentru încălcarea prevederilor actelor normative cu privire la folosirea şi protecţia fondului cinegetic (art. 128, alin. 2, Cod Contravenţional al RM) a fost întocmit un proces-verbal cu aplicarea unei amenzi de 2000 lei cetăţeanului B. Gheorghe, care efectua vînătoarea fără carnet de vînător şi fără permis de port armă. Prejudiciul cauzat mediului constituie 1000 lei. Arma de vînătoare a fost rîdicată şi transmisă la păstrare la Inspectoratul de poliţie Cantemir.

Cetăţeanului C. Alexandru, care la vînătoare a împuşcat neautorizat un fazan pe terenurile de vînătoare ale s. Cîrpeşti, r-ul Cantemir i-a fost întocmit un proces-verbal în baza art. 128, alin. 2 Cod Contravenţional al R.M, fiindu-i aplicată o amendă în mărime de - 2000 lei. Arma de vînătoare a fost rîdicată şi transmisă la Inspectoratul de poliţie Cantemir. Prejudiciul cauzat mediului constituie 1000 lei.

Bibliografie.

1. Codul Silvic
2. Codul Contravenţional
3. Legea privind protecţia mediului înconjurător
4. Legea regnului vegetal
5. Legea pentru ameliorarea prin împădurire a terenurilor degradate
6. Legea cu privire la spaţiile verzi ale localităţilor urbane şi rurale
7. Legea privind fondul ariilor naturale protejate de stat
8. Legea regnului animal

VIII. MANAGEMENTUL DEŞEURILOR ŞI SUBSTANŢELOR CHIMICE.

Veronica FOCŞA,
şef, Secţia inspectare sol, deşeuri şi substanţe chimice

DATE REZUMATIVE.

În perioada anului 2013 au fost depistate ***4 110 gunoişti stihinice*** *cu suprafaţa de 452,228 ha, din acestea –* ***3 280 gunoişti, cu suprafaţa de 324,34 ha au fost lichidate.*** *Vinovaţii de încălcarea legislaţiei privind gestionarea deşeurilor au fost sancţionaţi dur. Pe parcursul anului 2013 au fost încheiate 3355 procese – verbale cu privire la contravenţii persoanelor fizice, juridice şi cu funcţii de răspundere, care n-au respectat modul stabilit de colectare, păstrare, transportare a deşeurilor, n-au întreprins măsuri de lichidare a gunoiştilor neautorizate şi necontrolate. Suma amenzilor aplicate a constituit 1 305 700* ***lei****, din care au fost achitate 695170* ***lei.***

Cantitatea de deşeuri menajere solide generate în anul 2013 în mediul urban şi rural a constituit ***3 090 249 m.c. de deşeuri****. Faţă de cantitatea de deşeuri municipale generată în anul 2009, în 2013 aceasta a înregistrat o creştere de aproximativ 1,5 ori.*

Depozitarea deşeurilor menajere solide în anul 2013 s-a realizat în ***1099 depozite cu suprafaţa de 1103,05 ha*** *organizate de autorităţile publice locale în localităţile respective; numărul depozitelor organizate de APL fiind în descreştere continuă faţă de anii precedenţi. Pe parcursul anului au fost finalizate lucrările de construcţie şi amenajare a depozitelor din r-nul Hînceşti, Nisporeni; în stadiu de proiectare şi construcţie sunt depozitele din r-nul Şoldăneşti. În derulare sunt proiecte implementate de ADR ce ţin de extinderea managementului integrat de colectare şi stocare a deşeurilor solide în localităţile rurale din raioanele Leova, Cimişlia, Străşeni, Ungheni, Şoldăneşti, Rîşcani, Floreşti.*

Pe parcursul anului 2013 Inspectoratul Ecologic de Stat şi structurile sale din teritoriu au efectuat controale şi au întocmit ***2200 acte de control*** *la compartimentul gestionarea deşeurilor şi* ***440*** *acte de control la compartimentul substanţe chimice. Ca rezultat al controalelor efectuate au fost încheiate 3695 procese – verbale cu privire la contraveniţii, în privinţa persoanelor fizice, juridice şi cu funcţii de răspundere, care au admis încălcări ale normelor de drept prevăzute de Codul contravenţional al Republicii Moldova.*

În limitele prevăzute de lege, au fost aplicate sancţiuni contravenţionale sub formă de amendă în mărime de ***1 727 150*** *lei, dintre care au fost încasaţi* ***765 524 lei****.*

Pe parcursul perioadei de raportare au fost examinate ***602*** *petiţii şi semnale de la persoane fizice şi juridice.*

Politica naţională în domeniul gestionării deşeurilor cadrează cu obiectivele politicii europene în materie de prevenire a generării deşeurilor şi urmăreşte reducerea consumului de resurse şi aplicarea practică a ierarhiei

deşeurilor. Abordarea UE în ceea ce priveşte gestionarea deşeurilor se bazează pe trei principii:

- Prevenirea generării deşeurilor - factor considerat a fi extrem de important în cadrul oricărei strategii de gestionare a deşeurilor, direct legat atât de îmbunătăţirea metodelor de producere cât şi de determinarea consumatorilor să-şi modifice cererea privind produsele şi să abordeze un mod de viaţă, rezultând cantităţi reduse de deşeuri;
- Reciclare şi reutilizare - încurajarea unui nivel ridicat de recuperare a materialelor componente, preferabil prin reciclare materială. În acest sens sunt identificate câteva fluxuri de deşeuri pentru care reciclarea deşeurilor este prioritară: deşeurile de ambalaje, vehicule scoase din uz, deşeuri de baterii, deşeuri din echipamente electrice şi electronice;
- Eliminarea finală a deşeurilor - în cazul în care deşeurile nu pot fi recuperate, acestea trebuie eliminate în condiţii de siguranţă pentru mediu şi sănătatea umană, cu un program strict de monitorizare.

Prevenirea producerii de deşeuri poate fi realizată utilizând tehnologii moderne, proiectarea ecologică sau modele de producţie şi consum mai eficiente din punctul de vedere al mediului. Prevenirea şi reciclarea deşeurilor, care pune accent pe tehnologia materialelor, poate, de asemenea, reduce impactul asupra mediului al resurselor utilizate, prin limitarea extracţiei de materii prime şi a prelucrării în timpul proceselor de producere. Deşeurile care nu pot fi reciclate sau reutilizate vor fi depozitate în locuri special amenajate, iar depozitarea deşeurilor ar trebui să fie doar o soluţie de ultimă instanţă.

Pentru a soluţiona problema deşeurilor a fost aprobată Strategia de gestionare a deşeurilor în Republica Moldova prin Hotărîrea Guvernului nr. 248 din 10.04.2013. Noua Strategie are drept obiectiv dezvoltarea infrastructurii şi a serviciilor necesare pentru a proteja în mod adecvat mediul şi sănătatea populaţiei, elaborarea cadrului legal şi instituţional necesar pentru a sprijini alinierea treptată a practicilor autohtone de gestionare a deşeurilor la cele ale Uniunii Europene prin intermediul unor parteneriate la nivel internaţional, naţional şi local cu atragerea investiţiilor necesare pentru dezvoltarea durabilă a sectorului în conformitate cu necesităţile prioritare şi într-un ritm accesibil pentru societate.

Implementarea Strategiei este prevăzută pentru anii 2013-2027, fiind evaluată periodic în conformitate cu progresul tehnologic şi cu condiţiile economice, sociale şi de mediu.

Stabilirea relaţiilor de conlucrare între actorii implicaţi în gestionarea deşeurilor este foarte importantă, astfel grupurile-ţintă ale Strategii sînt:

1) populaţia, care va constitui principalul beneficiar al prevederilor implementate ce au în vedere asigurarea unor condiţii de viaţă mai sănătoase, accesul la servicii calitative de gestionare a deşeurilor, informare şi conştientizare a noilor modalităţi de gestionare a deşeurilor;

2) autorităţile administraţiei publice locale, avînd rolul de implementare a legislaţiei adoptate, inclusiv în organizarea gestionării deşeurilor prin eforturile

comune ale autorităţilor la nivel regional în soluţionarea problemelor asociate cu gestionarea deşeurilor prin crearea sistemelor integrate de management al deşeurilor;

3) autorităţile administraţiei publice centrale prin elaborarea unor documente de politici calitative şi implementarea mai eficientă a acestora;

4) serviciile de salubrizare din localităţile urbane, care îşi vor extinde activitatea şi în localităţile rurale, beneficiind de dotări cu tehnică şi utilaje moderne de colectare a deşeurilor, avînd capacităţi adecvate de eliminare a deşeurilor prin depozitare sau tratare mecanico-biologică;

5) agenţii economici antrenaţi în reciclarea deşeurilor, care vor avea acces la materia primă secundară, obţinută prin colectarea selectivă a deşeurilor reciclabile (sticlă, mase plastice, hîrtie, carton etc.);

6) organizaţiile neguvernamentale în calitatea lor de reprezentanţi ai societăţii civile, care vor fi antrenaţi în acţiunile de informare privind noile modalităţi de gestionare a deşeurilor;

7) statul, care, prin creşterea gradului de armonizare a legislaţiei naţionale cu legislaţia şi practica internaţională, prin executarea deplină şi în termen a obligaţiilor stipulate în documentele internaţionale la care Republica Moldova este parte, îşi va consolida poziţia de partener de încredere în cooperarea internaţională la cel mai înalt nivel, beneficiind de asistenţă financiară.

Activităţi de salubrizare şi de depozitare a deşeurilor menajere solide.

Gestionarea deşeurilor rămîne o prioritate naţională a politicii de prevenire a poluării mediului ce urmează a fi rezolvată în Republica Moldova. Agravarea situaţei în domeniul deşeurilor, în special a deşeurilor menajere solide, este determinată de modul defectuos în care sînt realizate în prezent diferite etape de procesare a deşeurilor.

Gestionarea deşeurilor cuprinde toate activităţile de colectare, transportare, tratare, valorificare şi eliminare a deşeurilor. Responsabilitatea pentru activităţile de gestionare a deşeurilor revine generatorilor acestora, în conformitate cu principiul „poluatorul plăteşte” sau, după caz, producătorilor, în conformitate cu principiul „responsabilitatea producătorului”.

Administraţiile publice locale sînt abilitate cu funcţia responsabilă de organizare a sistemelor de colectare şi eliminare a deşeurilor. Servicii specializate în colectarea şi eliminarea deşeurilor există în municipii, în centrele raionale, gestionarea acestora fiind realizată în mod organizat, prin intermediul acestor servicii, care lucrează pe bază de contract cu generatorii individuali, dar acest sistem acoperă numai 60-90% din totalul generatorilor de deşeuri menajere din mediul urban. O mică parte din localităţile rurale şi în special acele localităţi rurale aflate în proxima vecinătate a centrelor raionale sînt deservite de servicii organizate pentru gestionarea deşeurilor (Chişinău, Făleşti, Floreşti, Ungheni etc.). Se observă o creştere a gradului de formare a serviciului de salubritate, în special în mediul rural. Astfel, în prezent în 96 localităţi rurale activează servicii specializate de colectare şi transportare a deşeurilor în locuri autorizate. Cu suportul financiar al FNDR şi FEN

au fost construite platforme temporare şi instalate containere pentru depozitarea temporară a deşeurilor menajere solide în mai multe localităţi din raioanele Străşeni, Şoldăneşti, Floreşti, Căuşeni, Teleneşti, Nisporeni.

Problema salubrizării localităţilor şi menţinerea unui mediu sănătos pentru populaţie, rămîne în continuare o prioritate în activităţile administraţiei publice locale. Acţiunea de salubrizare şi amenajare a localităţilor, organizată în cadrul Concursului naţional „Cea mai modernă, mai salubră şi mai amenajată localitate", instituită în baza Hotărîrii Guvernului nr.678 din 06.06.2008 şi Acţiunea naţională „Rîu curat de la sat la sat" s-a desfăşurat în perioada 22 martie – 22 mai 2013, concomitent şi ca prima etapă a Concursului la nivel local. În scopul asigurării şi desfăşurării eficiente a acţiunilor de salubrizare şi amenajare a localităţilor, recunoscute deja tradiţionale, Inspectoratul a elaborat şi prezentat Agenţiilor şi Inspecţiilor ecologice teritoriale Dispoziţia cu privire la salubrizarea şi amenajarea localităţilor nr.6-d din 12.03.2013. Concomitent s-a elaborat şi prezentat Programul de acţiuni privind organizarea şi desfăşurarea Campaniei „Bilunarului ecologic de primăvară – 2013", care a fost un suport consultativ – metodologic pentru APL (autorităţile publice locale) la întocmirea programelor şi planurilor locale de organizare şi desfăşurare a acţiunilor de salubrizare.

Agenţiile şi Inspecţiile ecologice, pe tot parcursul bilunarului au monitorizat organizarea şi desfăşurarea cu succes a acţiunilor de salubrizare a localităţilor de către autorităţile administraţiei publice locale. În timpul Campaniei de salubrizare inspectorii de mediu au organizat raiduri ecologice în localităţile urbane şi rurale, efectuate în comun cu reprezentanţii primăriilor respective în rezultatul cărora au fost concretizate volumele de lucru pentru lichidarea gunoiştilor stihinice formate în parcuri, păduri, fîşii de protecţie a drumurilor, pe terenuri agricole şi publice. La nivel satisfăcător au decurs acţiunile de salubrizare a localităţilor în municipiile Chişinău şi Bălţi, în raioanele Donduşeni, Teleneşti, Criuleni, Ştefan-Vodă, Leova, Ungheni ş.a., nesatisfăcător s-au desfăşurat în UTA Găgăuzia, raioanele Edineţ, Cantemir, etc.

Măsurile întreprinse de salubrizare a localităţilor şi rezultatele obţinute au fost pe larg reflectate în mass-media scrisă (revista „Natura", ziarul „Curierul de Edineţ", ziarul „Cuvîntul liber" din Leova, ziarul „Cahul Expres", ziarul raional Nisporeni „Deşteptarea", ziarul raional „Străşeneanca", ziarul raional „Curierul de Hînceşti", ziarul local Criuleni „Est Curier", ziarul „Curierul de Cantemir" ş.a.), şi în emisiuni radio şi televiziune.

Lucrările da salubrizare şi raidurile ecologice nu s-au terminat odată cu finalizarea bilunarului ecologic dar au continuat pe tot parcursul anului. Astfel în perioada anului 2013 au fost depistate 4110 gunoişti stihinice cu suprafaţa de 452,228 ha, din acestea - 3280 gunoişti, cu suprafaţa de 324,34 ha au fost lichidate. Vinovaţii de încălcarea legislaţiei privind gestionarea deşeurilor au fost sancţionaţi dur. Pe parcursul anului 2013 au fost încheiate 3695 procese – verbale cu privire la contravenţii persoanelor fizice, juridice şi cu funcţii de răspundere, care n-au respectat modul stabilit de colectare, păstrare, transportare a deşeurilor, n-au

întreprins măsuri de lichidare a gunoiştilor neautorizate şi necontrolate. Suma amenzilor aplicate a constituit 1 727 150 **lei**, din care au fost achitate 765 524 **lei.**

În anul 2013, cantitatea de deşeuri menajere solide generate în mediul urban şi rural a constituit **3 090 249 m.c. de deşeuri**. Faţă de cantitatea de deşeuri municipale generată în anul 2009, în 2013 aceasta a înregistrat o creştere de aproximativ 1,5 ori. Pentru populaţia care nu este deservită de serviciile de salubrizare, cantitatea de deşeuri generată se calculează astfel: **– 0,9 kg / loc / zi** în mediul urban şi **- 0,4 kg / loc / zi** în mediul rural (Anexe 1, 2).

Circa 93% din cantitatea de deşeuri municipale colectate de serviciile de salubrizare a fost eliminată prin depozitare, ratele de reciclare şi valorificare a deşeurilor fiind încă foarte reduse. Multe materiale reciclabile şi utile sînt depozitate împreună cu cele nereciclabile, astfel pierzîndu-se o mare parte a potenţialului lor util (hîrtie, sticlă, metale, materiale plastice). Fiind amestecate şi contaminate din punct de vedere chimic şi biologic, recuperarea lor este dificilă.

Important este ca autorităţile locale, responsabile de gestionarea deşeurilor, să se concentreze în special pe colectarea selectivă a deşeurilor biodegradabile, care pot fi colectate uşor şi tratate fără costuri excesive, în special în zonele rurale. În acest sens, binevenite sunt acţiunile de informare şi conştientizare a populaţiei din zona rurală pentru compostarea individuală în gospodării a deşeurilor vegetale, construirea unor platforme în zona rurală pentru compostarea gunoiului de grajd şi a deşeurilor vegetale. Platforme comunale şi individuale pentru depozitarea deşeurilor de grajd au fost construite în raionul Hînceşti (com. Cărpineni, com. Lăpuşna, s. Negrea), r-nul Cahul (s.Crihana Veche, s. Manta, s.Colibaşi) , r-nul Orhei (s.Isacova).

Depozitarea deşeurilor menajere solide în anul 2013 s-a realizat în **1099 depozite cu suprafaţa de 1103,05 ha** organizate de autorităţile publice locale în localităţile respective. Majoritatea depozitelor actuale de deşeuri nu sînt exploatate corespunzător: nu se compactează şi nu se acoperă periodic cu materiale inerte în vederea prevenirii incendiilor, a răspîndirii mirosurilor neplăcute; nu există un control strict al calităţii şi cantităţii deşeurilor care sînt evacuate la depozit; nu există facilităţi pentru recuperarea biogazului produs sau pentru recuperarea/tratarea filtratului; drumurile de acces spre depozite şi în interiorul acestora nu sînt întreţinute, mijloacele de transport nu sînt spălate la ieşirea de la depozite; depozitele nu dispun de împrejmuire, cu intrare corespunzătoare şi panouri de avertizare.

Pe parcursul anului au fost finalizate lucrările de construcţie şi amenajare a depozitelor din r-nul Hînceşti, Nisporeni; în stadiu de proiectare şi construcţie sunt depozitele din r-nul Şoldăneşti. În derulare sunt proiecte implementate de ADR ce ţin de extinderea managementului integrat de colectare şi stocare a deşeurilor solide în localităţile rurale din raioanele Leova, Cimişlia, Străşeni, Ungheni, Şoldăneşti, Rîşcani, Floreşti. Implementarea proiectelor noi, cît şi îmbunătăţirea stării ecologice

a unor depozite existente a fost posibilă cu suportul financiar acordat de Fondul Ecologic Naţional în sumă de 33,09 mln lei şi FNDR în sumă de 28,92 mln lei.

Totodată conform Strategiei, se propune regionalizarea managementului deşeurilor prin divizarea teritorială a ţării în 8 regiuni de management al deşeurilor. Criteriile de bază pentru planificarea regională sînt: aşezarea geografică, dezvoltarea economică, existenţa drumurilor de acces, condiţiile pedologice şi hidrogeologice, numărul populaţiei etc. Fiecare regiune va include următoarele raioane:

Regiunea 1 – Cantemir, Cahul, Taraclia, Comrat;
Regiunea 2 – Leova, Cimişlia, Basarabeasca;
Regiunea 3 – Căuşeni, Ştefan Vodă;
Regiunea 4 – Străşeni, Ialoveni, Hînceşti, Criuleni, Cocieri, Anenii Noi;
Regiunea 5 – Ungheni, Nisporeni, Călăraşi;
Regiunea 6 – Şoldăneşti, Rezina, Teleneşti, Orhei;
Regiunea 7 – Drochia, Rîşcani, Glodeni, Floreşti, Făleşti, Sîngerei, Soroca;
Regiunea 8 – Briceni, Ocniţa, Edineţ, Donduşeni.

Astfel va fi posibilă lichidarea depozitelor neconforme, vor fi create staţii de transfer şi sortare în localităţile urbane şi rurale.

Gestionarea deşeurilor de producţie.

Deşeurile sunt tot mai mult considerate nu numai ca o problemă ecologică, ci şi ca o posibilă resursă economică, a cărei recuperare poate aduce importante avantaje economice.

Deşeurile de producţie rezultă în urma unor procese tehnologice, cantităţile cărora generate anual sunt înregistrate şi raportate de către agenţii economici pe baza rapoartelor statistice. Deşeurile de producţie sunt clasificate în 2 tipuri: periculoase şi nepericuloase.

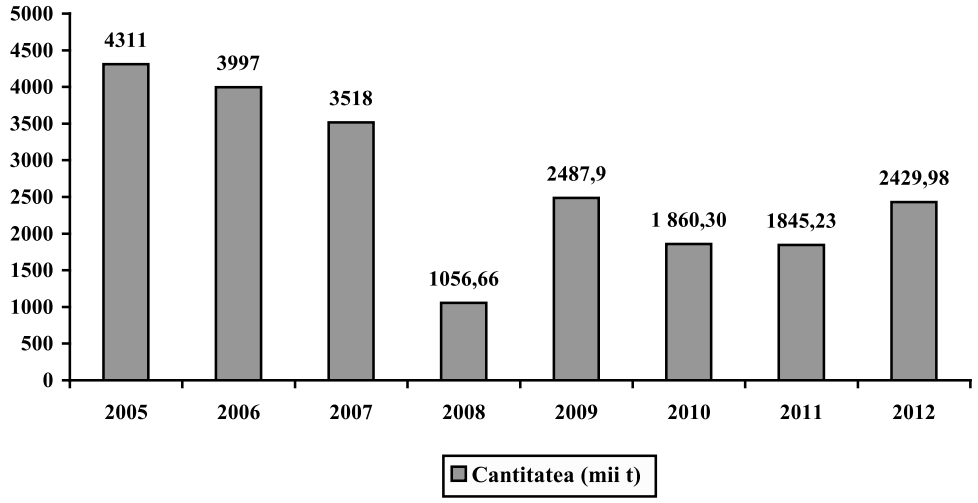
Analiza evoluţiei cantităţilor de deşeuri de producţie nepericuloase generate se bazează pe datele deţinute de Biroul Naţional de Statistică. Cantităţile deşeurilor de producţie generate de unele sectoare ale economiei naţionale sunt reflectate în tabelul 3, iar dinamica lor pe anii 2005-2012 este prezentată în fig.1. Ramurile care generează cele mai mari cantităţi de deşeuri de producere sunt: industria alimentară şi a băuturilor, creşterea animalelor. Cantitatea deşeurilor din industria extractivă scade de la 439,3 mii tone în 2010 la 322,2 mii tone în 2012. Deşeurile de producţie reciclabile sunt colectate de către operatori autorizaţi şi valorificate în unităţi specializate, iar cele nevalorificate sunt eliminate prin depozitare în depozitele administrate de către generatorii deşeurilor respective. Gradul de valorificare a deşeurilor din alte sectoare decît cel extractiv se află în creştere. Cea mai mare rată de valorificare se înregistrează la deşeurile feroase, de asemenea, la prelucrarea lemnului. În alte domenii de valorificare se utilizează deşeurile din industria alimentară ca hrană pentru animale, se reciclează deşeurile de ambalare.

Cantitatea deşeurilor de producţie generate de diferite sectoare ale economiei, mii tone.

Tab.1

Sectoarele economiei	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Industria extractivă	3382	3221	3134,3	3652,7	5597,6	439,3	423,38	322,2
Creşterea animalelor	370	181	123,6	86,4	92,8	279,2	328,3	415,5
Industria alimentară şi a băuturilor	278	329	70,6	78,8	38	368,8	394,6	395,6
Gospodăria locativ-comunală	178,8	190	68,4	144,5	56,5	416,6	332,8	462,6
Deşeuri aferente chimiei anorganice	11,4	12,2	13,2	3,4	14,8	-	-	1,3
Deşeuri din fitotehnie	4,7	2,8	1,6	3,7	2,8	37,5	33,6	22,3
Materie secundară a metalurgiei feroaselor	34,5	12,8	12,9	9,2	9,7	8,6	10,6	7,7
Deşeuri aferente industriei forestiere	2,9	4,9	4,4	5,1	4,6	11,2	3,2	14,5
Materia secundară a metalurgiei neferoaselor	0,41	1,6	1,4	1,6	0,6	0,2	0,2	0,2
Deşeuri de sticlă, porţelan, faianţă	5,3	7,9	8,8	5,1	0,9	14,9	34,7	11,3
Deşeuri de la utilizarea hîrtiei	6,5	-	4,1	4,0	3,1	3,2	2,6	2,5

Fig 1. Dinamica deşeurilor de producţie

Deşeuri periculoase.

Principalele activităţi generatoare de deşeuri periculoase din ţară sunt cele industriale (industria lacurilor şi vopselelor, procese tehnologice de acoperiri

metalice) şi de reparaţii auto. Deşeurile periculoase alcătuiesc mai puţin de 1% din toată cantitatea de deşeuri acumulate. Principalele tipuri de deşeuri periculoase generate au fost şlamurile rezultate de la depozitarea produselor petroliere, uleiurile uzate, solvenţii uzaţi, bateriile şi acumulatoarele cu plumb, lămpile luminiscente uzate cu conţinut de mercur etc. Cantitatea deşeurilor periculoase formate este redată în tabela 2.

Formarea deşeuri periculoase (toxice) în anul 2013, tone.

Tab.2

Denumirea deşeurilor toxice	**Existent la începutul anului**	**Formarea**	**Neutralizate sau transmise altor întreprinderi**	**Existent la sfîrşitul anului**
1	2	3	4	5
Deşeuri ce conţin cadmiu şi compuşii lui	0,002			0,002
Deşeuri ce conţin mercur şi compuşii lui,inclusiv lămpi cu mercur (un.)	253750 un.	47676 un.	17296 un.	266045 un.
Deşeuri ce conţin crom hexavalent şi compuşii lui	2,845			2,845
Deşeuri ce conţin compuşi de cianură	3792,582	2,000		3837,46
Deşeuri ce conţin vanadiu	408,60			408,60
Deşeuri galvanice	29,157	0,05		29,207
Deşeuri petroliere	224,472	200,150	100,6	324,022
Şlam petrolier	363,115	72,505	70,0	365,62
Solvenţi utilizaţi	0,190			0,190
Deşeuri ce conţin plumb şi compuşii lui	376,375	70,0	2819,9	350,0
Deşeuri de la prod. şi utiliz.colorant., pigm., lacurilor şi vopselelor	20,487	0,3	0,400	20,387
Emulsii utilizate şi lichide tratare-răcire	15,856	2,2	0,2	17,856
Chimicale şi pesticide inutilizabile, interzise	1779,48	-	377,989	1401,491
Acizi neorganici utilizaţi	6,471	0,180	0,411	6,24
Acizi organici utilizaţi	0,085			0,085
Deşeuri ce conţin nichel şi compuşii lui	5,060			5,060
Deşeuri ce conţin cupru şi compuşii lui	0,240	0,020	0,080	0,18
Detergenţi	0,300	6,800	6,600	0,500
Amestecuri de turnătorie utilizate		30,000	30,000	-
Deşeuri spitaliceşti	4,8	1212,6	1212,6	4,8

Cu toate că anual cantitatea de deşeuri periculoase formate creşte, se înregistrează o scădere a cantităţii acestor deşeuri la sfîrşit de an datorită reciclării, utilizării anual a unor cantităţi mai mari de aceste deşeuri.

Prin natura lor, deşeurile periculoase au cel mai mare impact asupra mediului înconjurător şi sănătăţii populaţiei. Ţinînd cont de proprietăţile lor specifice (corozivitate, toxicitate, inflamibilitate) este necesar ca activităţile de gestionare a deşeurilor periculoase să fie abordate într-un mod riguros.

Deşeurile de ferocianură de potasiu prezintă stocuri de deşeuri istorice ca urmare a procesului de producere din industria vinicolă şi reprezintă o problemă la nivel de ţară. În prezent deşeurile se păstrează la întreprinderile vinicole în recipiente prevăzute pentru păstrarea acestora. În rezultatul controalelor efectuate pe parcursul anului 2013 s-a confirmat faptul depozitării a 3837,46 tone de deşeuri ce conţin compuşi de cianură (clasa I de toxicitate). Tehnologiile moderne utilizate în vinificaţie nu generează deşeuri de ferocianură de potasiu. Reieşind din faptul că la moment în ţară nu există nici o întreprindere specializată care se ocupă cu lichidarea sau prelucrarea acestor deşeuri o variantă favorabilă ar fi evacuarea acestora în ţările ce deţin tehnologiile necesare pentru valorificarea sau eliminarea acestora.

Deşeurile generate din activităţile medicale reprezintă totalitatea deşeurilor periculoase şi nepericuloase, care se generează în unităţile sanitare. Conform datelor colectate şi prezentate pe parcursul anului 2013 în instituţiile medicale s-au format deşeuri medicale periculoase: infecţioase – 962 169,6 kg ; înţepătoare-tăietoare – 196 123,5 kg, deşeuri chimice – 33 221,28 kg, 297,4 l, deşeuri cu conţinut de mercur – 17 714 lămpi uzate, 1009 termometre uzate, 4,463 kg mercur, deşeuri anatomo - patologice – 21 123,66 kg.

Majoritatea instituţiilor medicale dispun de Regulamente interne de gestionare a deşeurilor medicale şi menajere solide elaborate în baza Hotărîrii nr. 5 din 14.12.2001 a Ministerului Sănătăţii cu privire la aprobarea şi implementarea Regulamentului privind gestionarea deşeurilor. În aceste Regulamente sunt incluse cerinţele normative privind depozitarea deşeurilor în ambalaje speciale, cît şi unele metode generale de neutralizare.

În rezultatul controalelor ecologice s-a constatat că parţial deşeurile periculoase sunt dezinfectate în instituţiile medicale, apoi transportate la depozitele de deşeuri menajere solide din localitatea respectivă., unde pot crea riscuri majore pentru sănătatea oamenilor şi a mediului. Pentru distrugerea deşeurilor periculoase înţepătoare-tăietoare s-au constatat cazuri de utilizare a aparatelor speciale de marca NULIFE (Criuleni, Teleneşti), praful format fiind expediat la depozitele pentru deşeuri menajere solide. La rampele de depozitare a deşeurilor, însă nu este organizat un loc special amenajat pentru aceste deşeuri, nu sunt asigurate măsuri speciale de impermeabilitate, de supraveghere pentru a nu permite accesul persoanelor fizice.

În unele instituţii medicale deşeurile infecţioase sunt arse în cuptoare improvizate sau containere metalice amplasate pe teritoriul instituţiei. Incineratoarele nu dispun de utilaj modern de captare a emisiilor nocive în aerul

atmosferic şi nu sunt autorizate de organele de mediu. În acest mod sunt încălcate prevederile art. 62 din Legea nr.1515-XII din 16.06.1993 privind protecţia mediului înconjurător, art. 20 lit, (d) din Legea nr. 1347-XIII din 09.10.1997 privind deşeurile de producţie şi menajere şi art.23 alin.(2) din Legea nr.1422-XIII din 17.12.1997 privind protecţia aerului atmosferic.

Deşeurile chimice formate şi reactivele cu termen expirat sunt depozitate în încăperi aparte, apoi predate pentru neutralizare la CP „Entuziast", SRL „Eco-Emir" în baza contractelor respective.

În instituţiile medicale practic nu este organizată evidenţa primară a deşeurilor cu conţinut de mercur care se conţin în termometre, tonometre, lămpi luminiscente uzate. Doar câteva instituţii medicale au prezentat contracte cu SRL „Vaniş Prim" (Chişinău, Bălţi, Edineţ, Glodeni, Ialoveni) privind predarea deşeurilor cu conţinut de mercur.

Părţile anatomo - patologice, formate în spitale sunt transportate în gropile Bekkari sau sunt înhumate în cimitirele din localităţile respective (doar în or. Chişinău 7 instituţii medicale au prezentat contracte încheiate cu ÎM „Combinatul Servicii Funerare").

În rezultatul controalelor ecologice la compartimentul gestionarea deşeurilor medicale în instituţiile medicale au fost întocmite **226 acte de control** cu prescrierea indicaţiilor obligatorii pentru fiecare instituţie aparte şi încheierea a **48 procese-verbale** cu privire la contravenţie conform art. 154, Cod Contravenţional al R.Moldova ce ţine de încălcarea regulilor de gestionare a deşeurilor.

Gestionarea deşeurilor medicale rămâne o problemă atîta timp cît nu va fi stabilit un sistem eficient de gestionare a acestor deşeuri.

Poluanţii organici persistenţi (POP) reprezintă o categorie de substanţe foarte stabile din punct de vedere chimic, cu proprietăţi toxice şi bioacumulative, care prezintă un pericol sporit pentru sănătatea oamenilor şi mediul ambiant. Ei au calităţi nocive extrem de pronunţate, un grad înalt de rezistenţă la degradare şi proprietăţi de acumulare în organismele vii şi mediul înconjurător, pot fi uşor transportaţi în atmosferă la distanţe mari şi se depun departe de locul de emisie, pot afecta sănătatea şi mediul, fie aproape sau departe de sursele lor.

POP cuprinde un şir de pesticide organo-clorurate, bifenili policloruraţi (BPC) şi unii poluanţi industriali, inclusiv dioxinele şi furanii.

În perioada anilor 2003-2008, în baza Hotărârii Guvernului nr.1543 din 29.11.2002 cu privire la măsurile suplimentare pentru depozitarea centralizată şi neutralizarea pesticidelor inutilizabile şi interzise, în baza mijloacelor alocate din bugetul de stat şi Fondul Ecologic Naţional şi cu suportul ţărilor membre NATO, unităţile Armatei Naţionale şi ale Departamentului Situaţii Excepţionale au realizat lucrările de reambalare şi stocare centralizată a pesticidelor inutilizabile şi interzise din depozitele fostelor gospodării agricole. În prezent în Republica Moldova mai sunt 20 depozite de pesticide cu termen expirat, unde se păstrează **1472,413** tone de astfel de deşeuri (tab.3).

Depozite de pesticide inutilizabile şi interzise.

Tab. 3

Nr./ od	Raionul	Locul depozitării centralizate	Cantitatea (t)
1	Anenii Noi	Dănceni	12,52
2	Basarabeasca	Sadaclia	47,27
3	Cahul	Cahul	77,519
4	Călăraşi	Călăraşi, Onişcani	62,15
5		Călăraşi, Fertilitate	69,99
6	Chişinău	Paşcani, Criuleni	184,88
	Criuleni, Dubăsari		
7	Comrat	Budjac	135,436
8	Donduşeni	Tîrnova	54,875
9	Dubăsari	Doroţcaia	21,008
10	Făleşti	Hitresti	200,199
11	Glodeni	Alexandreni, Sîngerei	182,35
	Mun. Bălţi		
12	Sîngerei	Sîngerei	40,20
	Drochia		
13	Leova	Iargara	56,771
14	Orhei	Pelivan	57,449
15	Soroca	Cosăuţi	34,446
16	Taraclia	Rodina Nova	18,20
17	Ungheni	Ungheni (unitatea militară)	97,02
18	Edineţ	Edineţ	9,2
19	Rezina	Păpăuţi	34,12
20	Ciadîr Lunga	Gaidar	76,81
Total acumulat în depozite			**1472,413**

În scopul reducerii impactului asupra mediului şi sănătăţii populaţiei, provocat de stocurile de pesticide şi de stocurile contaminate cu POP şi ţinînd cont de adresările autorităţilor publice locale au fost întreprinse un şir de măsuri întru executarea angajamentelor asumate de către Republica Moldova în urma ratificării tratatelor internaţionale de mediu, care reglementează substanţele chimice, stocurile şi deşeurile acestora, prevederilor stabilite prin Hotărîrea Guvernului nr.1155 din 20.10.2004 pentru aprobarea Strategiei Naţionale cu privire la reducerea şi eliminarea poluanţilor organici persistenţi şi Planului Naţional de implementare a Convenţiei de la Stockholm privind poluanţii organici persistenţi. Astfel, în anii 2007-2008 cu suportul Fondului Global de Mediu, efectuat prin intermediul Băncii Mondiale şi cofinanţarea din bugetul de stat şi Fondul Ecologic Naţional au fost evacuate din sectorul agricol peste hotare şi distruse circa 1293 tone de pesticide şi ambalaj contaminat din 11 raioane. Continuarea activităţilor de evacuare şi distrugere a stocurilor de pesticide inutilizabile şi interzise a fost preconizată în cadrul proiectului „NATO/PpP-OSCE/ENVESC privind distrugerea

pesticidelor şi produselor chimice periculoase în RM", finanţat de ţările membre NATO şi coordonat de către Ministerul Apărării.

Pe parcursul anului 2013 au fost întreprinse mai multe activităţi de evacuare şi distrugere a pesticidelor inutilizabile:

- a fost finalizat proiectul „Reducerea riscurilor de mediu cauzate de pesticide în Moldova" (faza I), finanţat de Agenţia Cehă pentru Dezvoltare în urma realizării căruia au fost reambalate, evacuate din 3 depozite raionale –Grădiniţa (r-nul Căuşeni), Clocuşna (r-nul Ocniţa) şi Ciobalaccia (r-nul Cantemir) şi distruse peste hotare stocurile de pesticide inutilizabile şi interzise în volum de circa 200 tone; ·

- au fost efectuate lucrări organizatorice pentru faza a doua a acestui proiect, care prevede eliminarea pe parcursul anilor 2014-2015 a 250 tone de asemenea deşeuri din alte patru depozite centrale raionale: Onişcani (Călăraşi), Sîngerei (Sîngerei), Pelivan (Orhei) şi Păpăuţi (Rezina).

- în cadrul proiectului „Eliminarea pesticidelor periculoase din Regiunea Transnistreană a Moldovei", finanţat de OSCE, au fost reambalate şi evacuate peste hotare 105 tone de pesticide inutilizabile şi interzise,

- în perioada 15.10.13-21.12.13 Ministerul Apărării în cooperare cu compania ES FIELD SERVICES VEOLIA (Marea Britanie) au evacuat 279,08 tone de pesticide inutilizabile din raioanele Taraclia, Ialoveni şi Anenii Noi în Polonia, unde au fost distruse în condiţii sigure pentru mediu;

- a fost finalizat proiectul Depozitului (sarcofag) pentru izolarea deşeurilor şi solului contaminat cu compuşi organici persistenţi din satul Tătărăşti, r-nul Străşeni, înaintat de către Primăria satului Tătăreşti cu suportul financiar al Fondului Ecologic Național în sumă de 322506 lei;

- Consiliul de Administrare al Fondului Ecologic Naţional a aprobat finanţarea proiectului „Eliminarea stocurilor de pesticide inutilizabile şi interzise cu riscuri majore" în sumă de cca. 500 mii Euro pentru evacuarea şi distrugerea în perioada 2013-2014 a pesticidelor lichide şi a ambalajului contaminat, aproximativ 200 tone.

Circa 4000 tone de pesticide inutilizabile sunt înhumate pe teritoriul poligonului din s.Cişmichioi, r-nul Vulcăneşti. Poligonul este protejat de un gard din beton, iar lucrările inginereşti de consolidare pe perimetrul poligonului şi fîşiile de copaci asigură protecţie contra dispersării poluanţilor în afara poligonului. În scopul monitorizării stării actuale, elaborării măsurilor adecvate de remediere, precum şi pentru reabilitarea infrastructurii zonei de amplasament a poligonului de înhumare a pesticidelor învechite de către Asociaţia Republicană de Mediu şi Studiere a perioadei Cuaternare din Republica Moldova a fost iniţiat proiectul

„Investigarea şi evaluarea stării ecologice a poligonului de înhumare a pesticidelor din comuna Cişmichioi, UTA Găgăuzia, ca urmare a Dispoziţiei Guvernului RM, cu informarea şi conştientizarea societăţii civile" cu suportul financiar al Fondului Ecologic Naţional. Pe parcursul anului 2013 a fost organizat un studiu de specialitate în teren privind evaluarea stării infrastructurii poligonului şi documentaţia condiţiilor tehnice de funcţionare şi de protecţie, precum şi asigurarea pazei adecvate de către întreprinderea specializată. Totodată au fost demarate lucrări de reparaţie a unităţii de pază şi de amenajare a căilor de acces, au fost iniţiate lucrări de proiectare a unui marcaj special de avertizare.

Bifenilii policloruraţi.

Bifenilii policloruraţi (BPC) au fost utilizaţi pe larg datorită caracteristicilor dielectrice şi izolatoare. Ei şi-au găsit o aplicare largă în calitate de lichide hidraulice şi termoizolante in transformatoarele şi condensatoarele electrice. Activităţile de gestionare şi eliminare a bifenililor policlorurati (PCB), realizate în perioada 2006-2010 în cadrul proiectului „Managementul şi distrugerea stocurilor de poluanţi organici persistenţi", finanţat de Banca Mondială şi implementat de Ministerul Mediului, au inclus eliminarea condensatoarelor electrice cu PCB de la 13 staţii de transformare ale Î.S. „Moldelectrica", inventarierea PCB - uleiurilor de transformator în sectorul energetic şi remedierea terenului contaminat cu PCB la Staţia Vulcaneşti de 400 kV. Ca rezultat, au fost demontate, transportate peste hotare şi distruse 18 660 de condensatoare cu PCB (în total 934 tone, inclusiv 90 tone de condensatoare şi sol contaminat). A fost realizată inventarierea la scară naţională a PCB - uleiurilor de transformator, care a inclus cca. 30 000 de unităţi de echipament din sectoarele de producere, transport, distribuţie şi consum al energiei electrice. Rezultatele inventarierii vor fi introduse în baza de date şi vor fi folosite de proprietari şi autorităţi pentru monitorizarea şi managementul/decontaminarea echipamentului poluat. În baza unui studiu de fezabilitate au fost realizate lucrările de remediere a terenului contaminat la Staţia Vulcăneşti. O suprafaţă de cca. 15,000 m.p. a fost curăţată şi cca 3500 m.c. de sol contaminat cu PCB au fost izolate în 2 sarcofage construite pe teritoriul staţiei.

Deşeuri de echipamente electrice şi electronice (DEEE).

Studiul la nivel naţional arată că importurile de produse de echipamente electrice şi electronice în Moldova au fost în creştere în ultimii ani şi atinge cifra de 4,5 kg/cap de locuitor. În anii următori aceste cantităţi sunt de natură să crească, avînd în vedere progresul tehnologic şi diminuarea costurilor aparatelor. Acest lucru are mai multe implicaţii de mediu şi de sănătate, deoarece DEEE conţin materiale potenţial dăunătoare şi contribuie la epuizarea resurselor dacă acestea nu sunt reciclate sau reutilizate. Impactul DEEE asupra mediului este destul de mare deoarece DEEE au în compoziţie substanţe deosebit de periculoase pentru mediu şi sănătate, cum ar fi : plumb, brom, mercur, crom, substanţe halogene). Prin urmare, situaţia în ceea ce priveşte e-deşeurile nu este doar îngrijorătoare în această privinţă, dar deja devine alarmantă.

Legislaţia Uniunii Europene privind deşeurile de echipamente electrice şi electronice are ca scop prevenirea apariţiei deşeurilor de echipamente electrice şi electronice, reutilizarea, reciclarea şi alte forme de valorificare a acestor tipuri de deşeuri, pentru a reduce în cea mai mare măsură cantitatea de deşeuri eliminate, precum şi îmbunătăţirea performanţei de mediu a tuturor operatorilor implicaţi în ciclul de viaţă al echipamentelor electrice şi electronice (producători, distribuitori şi consumatori) şi in mod special a operatorilor economici direct implicaţi în tratarea deşeurilor de echipamente electrice si electronice. Aceasta este una dintre directivele bazate pe responsabilitatea producătorului.

Pentru a informa consumatorii despre managementul deşeurilor de echipamente electrice şi electronice, apar obligaţiuni atît pentru producători, cît şi pentru Autorităţile administraţiei publice centrale şi locale, acestea fiind în măsură să promoveze campanii de informare şi educare a consumatorilor prin furnizarea pentru utilizatorii de EEE din gospodăriile particulare, toate informaţiile necesare referitoare la obligaţia de a nu elimina DEEE ca deşeuri municipale nesortate şi de a colecta selectiv aceste DEEE, sistemele de predare şi colectare puse la dispoziţia lor, rolul utilizatorilor în refolosirea, reciclarea şi celelalte forme de valorificare a DEEE, efectele potenţiale asupra mediului şi sănătăţii umane ca urmare a prezenţei substanţelor periculoase în echipamentele electrice şi electronice, semnificaţia marcajelor aplicate pe produse şi / sau etichete.

Actualmente au fost lansate mai multe iniţiative de a dezvolta sistemul de colectare şi reciclare a DEEE, dar acestea necesită cadrul juridic adecvat care ar obliga producătorii de EEE să contribuie la stabilirea şi funcţionarea acestui sistem în Moldova după cum acesta există în ţările din vecinătate. În prezent SRL „RECWASTE" deţine Autorizaţia Seria 005 nr. 048/2013 din 05.08.2013, eliberată de către Ministerul Mediului, genul de activitate fiind gestionarea deşeurilor, inclusiv colectarea deşeurilor de echipamente electrice şi electronice, transportarea, depozitarea şi comercializarea lor. Pe parcursul anului 2013 de către acest agent economic au fost colectate de la diverse organizaţii 18000 kg DEEE, care sunt păstrate temporar într-un depozit, apoi exportate în România pentru reciclare.

Valorificarea deşeurilor.

Colectarea deşeurilor reciclabile, transformarea lor in materii prime secundare si valorificarea acestora reprezintă o afacere profitabila în întreaga lume. La nivelul ţării, procentul de colectare selectivă a deşeurilor municipale este foarte mic, aceasta realizându-se în cadrul unor proiecte pilot iniţiate de firmele de salubritate si unii agenţi economici.

Complexitatea problemelor şi standardelor din domeniul gestionării deşeurilor conduce la creşterea cerinţelor privind instalaţiile de reciclare, tratare şi/sau eliminare a acestora. Un sistem controlat de gestionare a deşeurilor vizează recuperarea şi reciclarea, închiderea depozitelor neconforme şi reducerea cantităţii de deşeuri biodegradabile depozitate. Pentru o reciclare reuşită a deşeurilor este nevoie de o sortare în funcţie de calitatea materialului, sortare care începe prin colectarea selectivă a acestora. Materialele obişnuite care sunt colectate şi reciclate

în Republica Moldova sunt polietilena de înaltă densitate şi ambalajele de polietilentereftalat şi din sticlă, hîrtia de ziare şi reviste, cartonul din ambalaje. Produsele fabricate din astfel de materiale sunt de obicei omogene, conţinând câte o singură componentă, ceea ce uşurează reciclarea. Prin comparaţie, reciclarea echipamentelor electrice şi electronice este mai dificilă, ea necesitând tehnologii de separare a diferitelor materiale care le compun.

Deşeurile organice, cum ar fi resturile vegetale, resturile alimentare şi hârtia, pot fi valorificate prin compostare, care implică un proces de descompunere a materiei organice. Rezultatul este compostul, un excelent îngrăşământ agricol. În timpul compostării se produce biogaz cu un mare conţinut de metan, care poate fi folosit la producerea curentului electric. Prin compostare în instalaţii amenajate procesul natural de descompunere a materiilor organice este accelerat. Compostarea poate fi efectuată atât în mici instalaţii individuale din gospodării, cât şi în mari instalaţii industriale ; ea poate avea loc atât prin fermentare aerobă, cât şi anaerobă. O altă sursă de biogaz sunt nămolurile municipale, rezultate din staţiile de epurare a apelor uzate orăşeneşti sau din staţiile de epurare industriale.

Actualmente, în Republica Moldova îşi desfăşoară activitatea de colectare şi prelucrare a deşeurilor 20 agenţi economici care deţin autorizaţii pentru gestionarea/valorificarea deşeurilor (Anexa 3). Gradul de valorificare a deşeurilor este scăzut. Pe parcursul anului 2013 au fost colectate : 47 090,03 tone de sticlă, 8 247,17 tone de hârtie şi carton, 1 005,805 tone de plastic, 157 879,2 tone de metal feros.

Strategia de gestionare a deşeurilor obligă creşterea gradului de reutilizare şi recuperare a ambalajelor cu 20 % pînă în anul 2027; dezvoltarea sistemelor de colectare şi tratare a fluxurilor de deşeuri specifice prin promovarea şi implementarea principiului responsabilitatea producătorului, inclusiv a celor periculoase (deşeuri medicale, uleiuri uzate, etc) prin plasarea a cîte un punct de colectare la nivel de regiune. Sunt necesare eforturi considerabile în vederea conformării la normele şi practicile europene, respectând standardele europene privind managementul deşeurilor.

Substanţe chimice.

Dezvoltarea economiei ţării este strâns legată de implementarea noilor tehnologii, utilizarea cât mai largă a substanţelor chimice, care, pe de o parte, stimulează creşterea productivităţii muncii şi a nivelului de trai al populaţiei, iar pe de altă parte, poate provoca un potenţial impact negativ asupra sănătăţii populaţiei şi mediului înconjurător. În scopul dezvoltării durabile a societăţii şi prevenirii impactului cauzat de substanţele chimice, Republica Moldova întreprinde activităţi de aliniere la practicile internaţionale în acest domeniu. O dovadă a celor menţionate este ratificarea unui şir de acte internaţionale şi convenţii de mediu: Convenţia de la Basel privind controlul transportului peste frontiere al deşeurilor periculoase şi a eliminării acestora, Convenţia de la Stockholm privind poluanţii organici persistenţi, Convenţia de la Rotterdam privind procedura de consimţământ prealabil în cunoştinţă de cauză aplicabilă anumitor produşi chimici periculoşi şi

pesticidelor care fac obiectul comerţului internaţional, Convenţia de la Helsinki privind efectele transfrontiere ale accidentelor industriale, Convenţia de la Minimata cu privire la mercur. Prevederile acestor convenţii ghidează comunitatea internaţională în aplicarea măsurilor pentru dezvoltarea durabilă a societăţii, considerînd că acest lucru este posibil doar prin asigurarea calităţii anumitor factori ai mediului înconjurător. Obligaţiunea faţă de asigurarea eficienţei protecţiei mediului şi a sănătăţii umane a condus la stabilirea priorităţilor de management durabil al substanţelor chimice. La nivel naţional, măsurile necesare pentru asigurarea securităţii chimice prin aplicarea unui sistem adecvat de gestionare a substanţelor chimice au fost reflectate în Programul naţional privind managementul durabil al substanţelor chimice în R.Moldova, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 973 din 18.10.2010.

În Republica Moldova sunt produse un spectru foarte îngust de produse chimice, iar cantităţile acestora sunt variate. În cantităţi relativ mici sunt fabricate anumite produse farmaceutice, detergenţi, cleiuri şi uleiuri eterice. În cantităţi mai mari sunt produse lacurile şi vopselele, iar amestecurile bituminoase, betoanele şi mortarele nerefractare sunt produse în cantităţile cele mai mari.

Aşa cum spectrul produselor chimice fabricate în republică este destul de mic, majoritatea necesităţilor economiei naţionale privind substanţele şi produsele chimice sunt acoperite din import. Cantităţi semnificative de substanţe şi produse chimice sunt utilizate în sectorul agricol, prin aplicarea de produse de uz fitosanitar şi fertilizanţi.

În vederea implementării Directivei 91/414 privind plasarea pe piaţă a produselor pentru protecţia plantelor, în anul 2013 au fost expertizate 236 dosare a produselor de uz fitosanitar în vederea omologării acestora, dintre care 137 produse au fost omologate, iar 87 produse au fost reomologate de Consiliul Republican Interdepartamental pentru aprobarea produselor de uz fitosanitar prin procedură naţională. Pe parcursul anului în ţară au fost utilizate 2481 tone de produse chimice pentru protecţia plantelor.

Activităţi de inspectare.

Pe parcursul anului 2013 Inspectoratul Ecologic de Stat şi structurile sale din teritoriu au efectuat controale şi au întocmit **2200 acte de control** la compartimentul gestionarea deşeurilor şi **440** acte de control la compartimentul substanţe chimice. Ca rezultat al controalelor efectuate au fost încheiate 3695 procese – verbale cu privire la contravenţii în privinţa persoanelor fizice, juridice şi cu funcţii de răspundere, care au admis încălcări ale normelor de drept prevăzute de Codul contravenţional al Republicii Moldova.

În limitele prevăzute de lege, au fost aplicate sancţiuni contravenţionale sub formă de amendă în mărime de **1 727 150** lei, dintre care au fost încasaţi **765 524 lei**.

Pe parcursul perioadei de raportare au fost examinate **602** petiţii şi semnale de la persoane fizice şi juridice.

Probleme prioritare în domeniul gestionării deşeurilor pentru anul 2014.

Obiectivele generale pe care Republica Moldova trebuie să le urmeze în domeniul gestionării deşeurilor sunt identificate în Strategia privind gestionarea deşeurilor pentru anii 2013-2027:

1) dezvoltarea sistemelor integrate de management al deşeurilor menajere prin armonizarea cadrului legislativ, instituţional şi normativ la standardele UE, bazate pe abordare regională şi divizarea teritorială a ţării în 8 regiuni de management al deşeurilor;

2) dezvoltarea infrastructurii regionale de eliminare a deşeurilor menajere solide şi a staţiilor de transfer, în conformitate cu practicile statelor membre ale UE;

3) dezvoltarea sistemelor de colectare şi tratare a fluxurilor de deşeuri specifice (ambalaje, deşeuri de echipamente electrice şi electronice, cauciucuri, baterii etc.) prin promovarea şi implementarea principului „responsabilitatea producătorului", inclusiv a celor periculoase (deşeuri medicale, uleiuri uzate, etc.), prin plasarea a cîte un punct de colectare la nivel de regiune.

Obiectivele generale ale Strategiei vor fi realizate prin intermediul obiectivelor specifice pentru fiecare tip de deşeuri:

1) pentru deşeurile menajere:

a) promovarea şi implementarea sistemelor de colectare selectivă în toate localităţile, atît în sectorul casnic, cît şi în cel de producţie, precum şi a facilităţilor de sortare, compostare şi reciclare;

b) îmbunătăţirea sistemului de transportare a deşeurilor şi dezvoltarea staţiilor de transfer (4-7 staţii per raion);

c) dezvoltarea capacităţilor de eliminare a deşeurilor menajere (construcţia a 7 depozite de deşeuri menajere solide la nivel regional şi a 2 staţii pentru tratarea mecanico-biologică);

d) îmbunătăţirea guvernării instituţionale în domeniul gestionării deşeurilor menajere prin crearea asociaţiilor autorităţilor publice locale la nivel regional;

2) pentru ambalaje şi deşeuri de ambalaje:

a) creşterea gradului de reutilizare şi recuperare a ambalajelor cu 20 % pînă în anul 2027;

b) dezvoltarea schemelor de valorificare materială şi energetică a deşeurilor de ambalaje care nu pot fi reciclate (neadecvate pentru valorificare materială);

3) pentru deşeuri vegetale, dejecţii animaliere, deşeuri de la prelucrarea lemnului:

a) încurajarea valorificării prin procedee aerobe şi anaerobe şi construirea capacităţilor de compostare şi fermentare a deşeurilor, cel puţin cîte una per raion;

b) susţinerea valorificării energetice, acolo unde valorificarea materială nu este fezabilă din punct de vedere tehnico-economic, în condiţii de siguranţă pentru sănătatea populaţiei şi pentru mediu;

4) pentru cauciucuri uzate:

a) asigurarea unei reţele de colectare a cauciucurilor uzate prin intermediul centrelor de deservire tehnică a automobilelor, centrelor comerciale, parcărilor etc.;

b) creşterea gradului de valorificare materială şi energetică a cauciucurilor uzate prin reciclare sau prelucrare în cuptoarele de ciment;

5) pentru deşeuri de echipamente electrice şi electronice:

a) asigurarea unei reţele de colectare/valorificare a deşeurilor de echipamente electrice şi electronice scoase din uz;

b) asigurarea posibilităţii ultimului deţinător al echipamentelor electrice şi electronice de a le putea preda gratuit unei unităţi de colectare/valorificare;

c) extinderea reutilizării şi reciclării materialelor din echipamente electrice şi electronice uzate;

6) pentru deşeuri periculoase, inclusiv pentru cele rezultate din activitatea medicală, cu excepţia uleiurilor uzate:

a) asigurarea colectării deşeurilor periculoase separat de cele non-periculoase;

b) crearea condiţiilor pentru colectarea separată, tratarea (inclusiv pregătirea pentru reutilizare şi reciclare) a deşeurilor periculoase;

c) promovarea valorificării termoenergetice a unor fluxuri de deşeuri periculoase în cuptoarele de ciment, dacă este posibil, cu excepţia celor rezultate din activitatea medicală;

7) pentru uleiuri uzate:

a) asigurarea unei reţele de colectare a uleiurilor uzate de la utilizatori/populaţie prin intermediul centrelor de deservire tehnică a automobilelor;

b) eliminarea pieţei ilegale a uleiurilor uzate a căror utilizare generează un impact negativ asupra sănătăţii populaţiei şi mediului;

c) reducerea impactului asupra sănătăţii populaţiei şi mediului prin îmbunătăţirea gestionării uleiurilor uzate;

d) încurajarea utilizării uleiurilor într-o manieră ecologic raţională în cuptoarele de ciment.

8) pentru baterii şi acumulatoare uzate:

a) asigurarea unei reţele de colectare a acumulatorilor uzaţi de la utilizatori/populaţie prin intermediul centrelor de deservire tehnică a automobilelor;

b) asigurarea gestionării corecte a bateriilor uzate, reciclării sau depozitării lor;

9) pentru vehicule scoase din uz:

a) asigurarea unei reţele de colectare/valorificare a vehiculelor scoase din uz;

b) asigurarea posibilităţii ca ultimul deţinător al vehiculului să îl poată preda gratuit unei unităţi de colectare/valorificare;

c) extinderea reutilizării şi reciclării materialelor din vehiculele uzate, precum şi a valorificării energetice a acelora care nu pot fi valorificate material.

Bibliografie

1) Legea nr. 1515-XII din 16 iunie 1993 privind protecţia mediului înconjurător;

2) Legea nr. 851-XIII din 29 mai 1996 privind expertiza ecologică şi evaluarea impactului asupra mediului înconjurător;

3) Legea nr. 1102-XIII din 6 februarie 1997 cu privire la resursele naturale;

4) Legea nr. 1540-XIII din 25 februarie 1998 privind plata pentru poluarea mediului;

5) Legea nr.1347-XIII din 9 octombrie 1997 privind deşeurile de producţie şi menajere;

6) Legea nr. 1236-XIII din 3 iulie 1997 cu privire la regimul produselor şi substanţelor nocive;

7) Legea nr. 40-XV din 19 februarie 2004 pentru ratificarea Convenţiei de la Stockholm privind poluanţii organici persistenţi.

Formarea şi depozitarea deşeurilor menajere solide.

Anexa 1

Nr d/o	Municipiul, raionul, localitatea	Numărul de localităţi/ Numărul populaţiei	Volumul deşeurilor menajere solide formate pe parcursul a.2013, mii m.c.	Gunoişti amenajate		Gunoişti stihiinice depistate		Gunoişti lichidate	
				unităţi	Suprafaţa, ha	unităţi	Suprafaţa, ha	unităţi	Suprafaţa, ha
1	mun.Chişinău	19/836000	578,451	13	42,73	455	19,06	455	19,06
2	mun.Bălţi	3/128632	288,009	3	26,8	86	1,16	86	1,16
3	Cahul	55/119273	204	35	32,26	407	35,7	394	35,46
4	Comrat	13/67850	192	13	14,1	93	19,9	56	11,95
5	Anenii noi	45/82076	26,521	20	7,83	44	2,91	20	1,23
6	Basarabeasca	10/29475	10,000	14	18,4	26	3,1	24	2,8
7	Briceni	38/74380	87,558	28	42,1	136	2,31	104	2,11
8	Cantemir	50/60581	21,863	37	98,6	117	1,71	92	1,40
9	Cimişlia	39/58192	25,206	32	22,91	83	6,32	72	5
10	Criuleni	43/73318	27,36	30	33,04	81	8,97	75	7,705
11	Călăraşi	44/75075	31,6215	40	12,01	135	9,92	108	7,86
12	Ceadîr-Lunga	9/62157	16,28	9	11,7	57	15,33	20	4,7
13	Căuşeni	41/88978	40,51	31	3,74	167	12,66	146	11,91

14	Donduşeni	30/43141	11,472	31	14,27	50	0,64	33	0,4
15	Drochia	30/84017	59,54	30	38,65	45	7,098	21	2,675
16	Dubăsari	13/37820	13,5	10	18,1	17	1,9	9	0,78
17	Făleşti	76/92998	29.104	71	52,27	274	22,80	169	15,12
18	Floreşti	74/89389	33,042	41	7,5	204	9,02	164	5,51
19	Edineţ	49/83771	57,309	36	46,11	90	25,68	58	16,455
20	Glodeni	33/63541	36,763	24	48,3	50	13,47	44	12,14
21	Hînceşti	63/128542	130	46	37,51	150	13,96	144	12,01
22	Ialoveni	34/100696	201,392	28	35,3	65	9,8	53	8,4
23	Leova	39/51316	14,029	20	7,3	55	9,61	34	6,3
24	Nisporeni	33/65000	41,856	28	9,44	50	42,11	4	7,3
25	Ocniţa	21/54413	39.4	29	28.88	142	9.75	101	5.325
26	Orhei	67/115016	110	74	84,54	113	31,7	98	28,85
27	Rezina	41/49563	93,236	27	21,81	97	8,44	34	3,79
28	Râşcani	54/62511	329,40	43	64,8	70	9,25	58	7,25
29	Ştefan Vodă	26/70238	35,8	25	33	106	8,07	101	8,5
30	Sângerei	68/86078	26,970	24	13,8	67	13,2	67	13,2
31	Soroca	67/102003	23,775	50	55,6	111	14,04	96	12,25
32	Străşeni	39/89289	30,902	26	28,19	74	3,2	74	3,2
33	Şoldăneşti	32/42227	92,7176	12	17.97	109	24.21	89	19.68

34	**Taraclia**	**26/42300**	**16,92**	**18**	**22,5**	**100**	**15,9**	**69**	**11,5**
35	**Teleneşti**	**54/68751**	**39,335**	**32**	**40,11**	**46**	**4,61**	**28**	**2,80**
36	**Ungheni**	**74/110564**	**57,502**	**50**	**7,78**	**126**	**11,32**	**73**	**7,06**
37	**Vulcăneşti**	**4/24775**	**16,905**	**4**	**3,1**	**12**	**3,4**	**7**	**1,5**
	Total	**1456/3.513.946**	**3090.2491**	**1084**	**1103.05**	**4110**	**452.228**	**3280**	**324.34**

Caracteristica salubrizării localităţilor.

Anexa 2.

Nr. d/o	Localitatea	Denumirea serviciului de salubrizare	Platforme temporare, staţii de transfer, unităţi	Raiduri de salubrizare, unităţi	Procese verbale întocmite	Amenzi aplicate/ încasate, lei	Proiecte realizate cât şi în desfăşurare în vederea gestionării deşeurilor, Nr/suma alocată, lei
1	mun.Chişinău	15	750	48	89	82800/41400	
2	mun.Bălţi	1	77	63	57	34400/17200	
3	Cahul	1	217	42	35	17400/8300	FEN-2.06 mln lei
4	Comrat	3	172	29	89	39200/17600	
5	Anenii noi	26	117	43	73	35800/19800	
6	Basarabeasca	1	30	30	16	21200/10600	
7	Briceni	6	20	132	69	35600/17800	
8	Cantemir	6	200	37	118	13600/6600	
9	Cimişlia	2	32	30	93	38000/20000	
10	Criuleni	10	11	55	224	7300/42190	-
11	Călăraşi	1	20	23	51	15200/5800	
12	Ceadîr-Lunga	3	48	10	33	9100/7100	
13	Căuşeni	3	39	120	42	16800/9000	FEN -1/ 1.288722 lei
14	Donduşeni	2	5	64	57	24600/12300	
15	Drochia	1	16	69	68	59900/29950	
16	Dubăsari	0	4	13	71	27400/13150	FEN-518833 lei

17	Făleşti	4	111/405	52	265	117400/57500	
18	Floreşti	7	196	44	79	29400/15600	FNDR – 1 / 17.421 839 lei
19	Edineţ	2	52	22	47	23400/11300	
20	Glodeni	1	12	48	117	28200/14100	
21	Hînceşti	5	542	37	93	72000/33700	FEN-24.418000lei
22	Ialoveni	4	8	42	128	65200/31300	
23	Leova	1	75	34	175	62700/32350	
24	Nisporeni	1	29	23	62	26600/1330	
25	Ocniţa	10	50	49	7	12500/6250	FEN-3.7 mln. lei
26	Orhei	3	70	43	165	20200/9700	
27	Rezina	1	79	42	161	22400/10400	
28	Râşcani	6	12	33	130	50800/25400	ADR-7.0 mln.lei
29	Ştefan Vodă	1	32	33	106	46600/21850	
30	Sângerei	3	41	43	78	39200/18400	
31	Soroca	2	10	88	49	25200/11700	
32	Străşeni	3	28	102	183	93400/59900	FEN
33	Şoldăneşti	2	567	33	23	9200/4600	FEN-36.5mln. lei
34	Taraclia	5	106	30	70	37600/22900	5/49970 lei
35	Teleneşti	1	135	48	161	16000/8000	ADR Centru-4,5 mln.lei
36	Ungheni	2	98	17	70	37600/19600	
37	Vulcăneşti	1	46	4	1	1000/500	
	Total	146	4057	1675	3355	1.305700 / 695170 lei	97.463.564 lei

Agenţii economici care dispun de Autorizaţii privind gestionarea deşeurilor.

Anexa 3.

Nr	Agentul economic Adresa juridică	Seria şi nr. autorizaţiei, termenul de valabilitate	Genul de activitate	Volumul şi tipul deşeurilor colectate/depozitate, (tone)	Volumul şi tipul deşeurilor prelucrate, (tone)	Volumul şi tipul deşeurilor livrate/exportate, (tone)
1	SRL **"ABS"** mun. Chişinău, str. Pădurii, 19	005 nr.037 / 2012 din 27.06.2012, valabilă 27.06.2017	Colectarea şi prelucrarea deşeurilor din masă plastică	Masă plastică (PET) – 516,0/516,0	Masă plastică (PET fărâmiţate -419,0	Masă plastică (PET) – 419,0
2	**SRL „Vaniş Prim"** mun. Chişinău, str. Meşterul Manole,9	005 nr.039 / 2012 din 17.04.2012, valabilă17.04.17	Efectuarea activităţilor în domeniul colectării şi prelucrării deşeurilor galvanice, substanţelor chimice cu termen expirat şi lămpilor luminiscente uzate	Lămpi luminiscente uzate cu mercur – 27296/10000 unităţi Deşeuri de mercur-0/49 kg	Lămpi luminiscente uzate cu mercur – 17296 unităţi	-
3	**SRL „Inconarm"** mun. Chişinău, str. Petricani, 86	005 nr.036/2012 din 06.01.2012, valabilă 06.01.2017	Utilizarea deşeurilor de uleiuri industriale ecologic conforme în tehnologia de producere a betonului şi betonului armat	Deşeuri de uleiuri industriale – 4,56/4,56	Deşeuri de uleiuri industriale – 4,56	
4	**SRL „UISPAC"** mun. Chişinău, str. N. Milescu Spătarul, 75	005 nr.015 / 2008 din 26.08.2008, valabilă 26.08.2013	Efectuarea activităţilor în domeniul colectării deşeurilor de masă plastică	Deşeuri de masă plastică – 28,325	Deşeuri de masă plastică – 22,350	Deşeuri de masă plastică – 4,357
5	**„ADREM" SRL**. mun. Chişinău, str. M. Viteazu, 25,	005 nr.008 / 2007 din 28.03.2007, valabilă 28.03.2012; seria 005, nr.041/2012 din 30.07.2012, valabilă 30.07.2017	Colectarea uleiurilor uzate de automobile şi arderii în cazane pentru încălzirea încăperilor întreprinderii	Uleiuri uzate de la automobile – 12,05	Uleiuri uzate de la automobile – 12,05	
6	**SRL „Panel - Sistem"** mun. Chişinău, str. G. Călinescu, 11	005 nr.028 / 2010 din 17.11.2010, valabilă 17.11.2015	Gestionarea deşeurilor, inclusiv colectarea, comercializarea deşeurilor din maculatură	Maculatură – 1150,0		Maculatură – 1150,0

7	**SRL „Sălcioara – Vascan”** mun. Chişinău, str. Tighina, 49/2	005 nr.034/2011 din 03.06.2011, valabilă 03.06.2016	Colectarea, comercializarea şi prelucrarea deşeurilor din maculatură	Maculatură – 1437,157	Maculatură – 674,766	
8	**Mişcarea Ecologistă din Moldova OT. Chişinău,** str. M. Eminescu,1	005 nr.030/2011 din 14.01.2011 valabilă 14.01.2016	Recepţionarea şi stocarea temporală a anvelopelor uzate	Anvelope uzate – 1307 unităţi Lămpi luminiscente uzate – 171520 un.		Anvelope uzate – 1307 unităţi Lămpi luminiscente uzate – 171520 un.
9	Cooperativa **“Polivtor”** mun. Bălţi, str. Coroban, 2A	005 nr.014/ 2008 din 10.06.2008, valabilă 10.06.2013	Efectuarea activităţilor în domeniul gestionării deşeurilor din polietilenă	Polietilenă – 21,0	Polietilenă – 21,0	
10	**ÎI “Roşca şi C”** mun. Bălţi , str. Mitrop Dosoftei, 13	005 nr.019 / 2009 din 18.08.2009, valabilă 18.08.2014	Efectuarea activităţilor în domeniul gestionării deşeurilor, inclusiv colectare, prelucrare a deşeurilor din masă plastică.	Polietilenă – 24,9	Polietilenă – 24,9	
11	**ÎM “Gospodăria Specializată Auto Balţi”,** or. Balţi, str. Decebal, 126	005 nr.013 / 2008 din 20.05.2008, valabilă 20.05.2013	Efectuarea activităţilor în domeniul gestionării deşeurilor menajere solide	Deşeuri menajere – 72960		Metal – 5,2 PET – 5,7
12	**„Junicard-Com” SRL** mun. Bălţi, str. Crîlov 24	005 nr. 026 / 2010 din 20.07.2010, valabilă 20.07.2015	Achiziţia şi prelucrarea deşeurilor nemetalice (hîrtie şi carton, PE, PP; PVC, PET şi deşeuri agricole)	Tricotaj – 50,0 Biomasă – 450,0	Biomasă -450,0	Tricotaj – 50,0
13	**SRL „Finplast Prim”** mun. Bălţi, str. Ştefan cel Mare, 195	005 nr.033/2011 din 17.10.2011, valabilă 17.10.2016	Colectarea, sortarea, reciclarea şi comercializarea deşeurilor nemetalice (maculatură (hîrtie, carton), materiale plastice (PE, PP, PS, PVC), folie de peliculă (LDPE, HDPE,PP), sticle PET)	Polietilenă – 80,0 Maculatură – 228,0 PET – 14,5		Polietilenă–75,0 Maculatură-200,0 PET – 11,5
14	**SRL “AVE**	005 nr.025 / 2010	Colectarea şi comercializarea	Deşeuri menajere -		Deşeuri din plastic - 40,0

	Ungheni” or. Ungheni, str. Lacului, 1	din 02.07.2010, valabilă 02.07.2015	deşeurilor comunale	16420,0 Deşeuri din plastic - 40,0 Maculatură – 35,0		Maculatură – 35,0
15	**ÎM „Salubr Leova”,** or. Leova, str. I.A.Teodorovici, 5	005 nr.043/2012 din 01.11.2012 valabilă 01.11.2017	Colectarea, evacuarea şi reciclarea deşeurilor menajere solide	Deşeuri menajere solide - 3501,0	Deşeuri menajere - 5200	
16	**SA „Lafarge Ciment (Moldova)”,** or. Rezina, str. Vinului 1.	005 nr.035/2011 din 01.10.2011, valabilă 01.10.2016	Colectarea (depozitarea) şi coincinerarea deşeurilor din cauciuc	Cauciuc uzat – 120,0	Cauciuc uzat – 110,0	12,0
17	**SRL „Telemautoservice”,** rl Anenii Noi, sat. Varniţa, str. N. Iorga, 2	005 nr.021 / 2010 din 12.05.2010, valabilă 12.05.2015	Colectarea şi prelucrarea deşeurilor din lămpi, termometre şi baterii uzate care conţin mercur	Lămpi uzate – 177 unităţi	Lămpi uzate – 177 unităţi	
18.	**SRL „Recwaste”,** mun.Chişinău, str.G.Alexandrescu,5, of.20	005, nr.048/2013 din 05.08.2013, valabilă 05.08.2018	Colectarea de echipamente electrice şi electronice, transportarea, depozitarea şi comercializarea lor	Deşeuri de echipamente electrice şi electronice – 18,0/18,0	-	-
19	**SRL „Trisumg”,** r-nul Cahul, str. Muncii, 1a	005, nr.047/2013 din 12.05.2013, valabilă 12.05.2018	Colectarea şi comercializarea deşeurilor din cauciuc şi plastic	Masă plastică - 10,2	-	-
20	**ÎM „Salubr Sireţi”,** s.Sireţi, r-nul Străşeni	005/2011 din 17.01.2011, valabilă 17.01.2016	Colectarea selectivă, transportarea şi depozitarea deşeurilor	Deşeuri menajere solide – 2580,0		
Agenţi economici licenţiaţi în domeniul gestionării deşeurilor.						
18	**S.A.”Metalferos”,** mun. Chişinău, str. Mateevici, 2	Autorizaţia pentru emisia poluanţilor în atmosferă nr. 05-6-21 din 06.01.12, valabilă 06.01.2017 Licenţa seria A MMII nr. 032114 din 11.04.07, valabilă 11.04.17	Colectarea, păstrarea, prelucrarea, comercializarea şi exportul resurselor şi deşeurilor de metale feroase, de baterii de acumulatoare uzate, inclusiv în stare prelucrată	Metal feros -157879,213 Metal neferos – 7828,529 Acumulatoare uzate – 3032,740	Metal feros -17,364 Metal neferos – 155,278	Metal feros- 166321,480/84226,400 Metal neferos – 6835,041/6826,270 Acumulatoare uzate – 2819,900/2819,900
19	**Î.M. Regia „Autosalubritate**”, mun. Chişinău, str. 27 Martie, 1918,	Statutul întreprinderii, Autorizaţia pentru emisia poluanţilor în atmosferă nr. nr.01-30/25-5 din	Asanarea şi îndepărtarea gunoaielor, salubritate şi activităţi similare	deşeuri menajere solide – 1570000,0		

	nr.14	20.06.12, valabilă 20.06.2017				
20	**S.R.L.”Uniplast”,** mun. Chişinău, str. Pădurii, 6/2	Statutul întreprinderii, Autorizaţia pentru emisia poluanţilor în atmosferă nr.601-01-08/2-73 din 17.11.10, valabilă 17.11.15	Producerea articolelor de polietilenă	Deşeuri de polietilenă - 279,0	Deşeuri de polietilenă -279,0	
21	**S.R.L.”Atarac-Plus”,** mun. Chişinău, str. Munceşti, 623	Statutul întreprinderii, Autorizaţia pentru emisia poluanţilor în atmosferă nr. 05-6-856 din 16.12.11, valabilă 16.12.2016	Achiziţionarea, prelucrarea maculaturii şi producerea hîrtiei igienice	Maculatură -30,0	Maculatură – 30,0	
22	**S.A.”Fabrica de sticlă din Chişinău**”, mun. Chişinău, str. Transnistria, 20	Statutul întreprinderii, Autorizaţia pentru emisia poluanţilor în atmosferă nr. 05-6-334 din 16.08.12, valabilă 16.08.2017	Colectarea sticlei uzate, folosirea pentru producerea vaselor din sticlă	Sticlă uzată -20019,0301	Sticlă uzată - 15401,500	Sticlă uzată – 49,020
23	**Î.M.” Glass Container Company”**, mun. Chişinău, str. Uzinelor, 201	Statutul întreprinderii, Autorizaţia pentru emisia poluanţilor în atmosferă nr. 05-6-05 din 18.03.09, valabilă 31.03.2014	Colectarea cioburilor de sticlă, folosirea lor pentru producerea vaselor de sticlă	Cioburi de sticlă – 26999,0	Cioburi de sticlă – 26999,0	
24	**S.A.”Combinatul articolelor de carton**”, mun. Chişinău, str. Transnistria,16	Statutul întreprinderii, Autorizaţia pentru emisia poluanţilor în atmosferă nr. 01-30/57 din 15.03.13, valabilă15.03.2018	Achiziţionarea, prelucrarea maculaturii şi producerea ambalajului din carton	Maculatură – 5343,013/5343,013	Maculatură - 1685,615	Maculatură livrată la export – 3426,94/3426,940
25	**ÎÎ „Cobzari şi CO”** mun. Bălţi, str. Victoriei, 51	-	Producerea detaliilor din plastic	Masă plastică – 0,53	Masă plastică – 0,53	
26	**SA „Bălţimetreut”** mun. Bălţi, str. B. Glavan, 1	Licenţa AM II nr.024441 , valabilă 29.03.2017	Colectarea şi transportarea metalului uzat	Metal uzat – 7103,0		metal uzat – 7082
27	**SRL ”Cibacom”,** or.Cimişlia	-	Colectarea separată şi transportarea deşeurilor la întreprinderile de prelucrare	metal uzat – 180,0 Plastic – 5,850 Maculatură - 24,0 Sticlă -72,0		metal uzat – 180,0 Plastic – 5,850 Maculatură - 24,0 Sticlă -72,0

IX.INVESTIGAȚII ANALITICO-ECOLOGICE.

Arcadie LEAHU,
șef, Centrul Investigații Ecologice,
Agenția Ecologică Chișinău

DATE REZUMATIVE.

Sistemul analitico-ecologic al IES este constituit din 3 centre de investigații ecologice: CIE AE Chișinău, CIE AE Bălți cu filiala Otaci, CIE AE Cahul. Centrele respective deservesc zonal subdiviziunile teritoriale ale IES: Nord, Centru, Sud.

CIE dispun în activitatea lor de 15 standarde și 57 metodici pentru analiză aprobate de Ministerul Mediului.

CIE, în anul 2013, au fost reacreditate în baza evaluării conformității (SA SR EN ISO/CEI 17025).

CIE dispun de echipament pentru a determina 21 indici de poluare a aerului, 27 indici de poluare a apelor, 17 indici de poluare a solului și 10 indici fizico- chimici în probele de aer, apă și sol. În anul 2013 CIE au prelevat 7 318 probe, au efectuat 44 261 analize, au efectuat lucrări contra plată în sumă de 1 150 478,2 lei.

Cuprins.

1. Standardizare şi control analitic.
2. Monitorizarea surselor de poluare a aerului atmosferic.
3. Analiza probelor de apă.
4. Analiza solului.

1. Standardizare şi control analitic.

Standarde ecologice.

Obiectivul specific activităţii Centrelor Investigaţii Ecologice (CIE) ale Inspectoratului Ecologic de Stat (IES) constă în controlul factorilor de mediu şi efectuarea investigaţiilor de laborator, respectând cerinţele standardelor în vigoare, asigurînd veridicitatea şi exactitatea datelor obţinute.

În prezent CIE dispun de 15 standarde obligatorii (2 - analiza aerului şi 13 - analiza solului) şi 57 metodici pentru analiza apei şi substanţelor nocive în aer şi sol, aprobate prin ordinul nr. 61 din 3 noiembrie 2006 de Ministerul Ecologiei şi Resurselor Naturale (MERN).

Pentru asigurarea calităţii, veridicităţii, preciziei încercărilor analitice efectuate, precum şi menţinerea unui sistem de management la un nivel înalt în conformitate cu cerinţele standardelor internaţionale, începînd cu anul 2001 Centrele de Investigaţii Ecologice (CIE) ale Inspectoratului Ecologic de Stat sunt

acreditate de către Centrul Național de Acreditare din Republica Moldova (MOLDAC). Acreditarea reprezintă recunoaşterea faptului că CIE sunt competente să efectueze încercări analitice şi să asigure veridicitatea rezultatelor, care pot fi utilizate cu încredere de către autorităţi.

În 2013 Centrele Investigaţii Ecologice (CIE) din cadrul Agenţiilor Ecologice Chişinău, Bălţi şi Cahul au fost reacreditate în baza evaluării conformităţii cerinţelor standardului SA SR EN ISO/CEI 17025 „Cerinţe generale pentru competenţa laboratoarelor de încercări şi etalonări". Astfel a fost recunoscută competenţa tehnică a colaboratorilor şi independenţa rezultatelor obţinute în domeniile de acreditare : testarea apelor uzate şi terestre; analiza solului; analiza aerului şi poluanţilor aerului atmosferic, gazelor de eşapament ale automobilelor. Certificatele de acreditare au fost acordate CIE pe o perioadă de 4 ani, din data acreditării 06 decembrie, 2013 pînă la data de 16 octombrie, 2017.

O deosebită atenţie în standardul menţionat se acordă sistemului calităţii încercărilor analitice. Cerinţa primordială este elaborarea „Manualului calităţii" şi procedurilor de suport. „Manualul calităţii" conţine declaraţia de politică a calităţii încercărilor, descrierea sistemului de management – sistem calitativ, administrativ şi tehnic de funcţionare al unui laborator, procedurilor respective, activităţilor analitice, precum şi modalitatea de estimare a incertitudinii de măsurare şi validarea metodelor de analiză, evaluarea rezultatelor interlaboratoare şi altele. Aceste operaţiuni tehnice necesită timp, pregătire şi specializarea personalului în continuu, precum şi o asigurare material-tehnică satisfăcătoare.

Gradul de conformare la standardul de referinţă este estimat de către experţii MOLDAC anual prin evaluările de supraveghere.

Controlul analitic.

În cadrul Inspectoratului Ecologic de Stat funcţionează trei Centre Investigaţii Ecologice:

- CIE AE Bălţi cu filială în or. Otaci (7 persoane), care deserveşte 13 Inspecţii Ecologice din nordul ţării (Drochia, Soroca, Şoldăneşti, Făleşti, Floreşti, Donduşeni, Ocniţa, Edineţ, Briceni, Rîşcani, Glodeni, Sîngerei, Teleneşti);
- CIE AE Chişinău (10 persoane), care deserveşte 15 Inspecţii Ecologice din centrul ţării (Aneni Noi, Călăraşi, Căuşeni, Criuleni, Dubăsari, Hînceşti, Ialoveni, Nisporeni, Orhei, Străşeni, Ungheni, Ştefan Vodă, Cimişlia, Rezina, AE UTA Găgăuzia);
- CIE AE Cahul (4 persoane), care deserveşte 4 Inspecţii Ecologice din sudul ţării(Basarabeasca, Cantemir, Leova, Taraclia).

Sarcina principală a CIE constă în colectarea probelor şi efectuarea analizelor de laborator pentru depistarea şi monitorizarea surselor de poluare a bazinelor acvatice, aerului atmosferic, solului, evaluarea şi prevenirea impactului ecologic asupra mediului ambiant.

Rezultatele analizelor, în deosebi în cazurile când se depistează depăşiri ale CMA (concentraţii maximal admisibile) sunt imediat prezentate inspectorilor din teritoriu, Inspectoratului Ecologic de Stat pentru luarea deciziilor şi măsurilor respective de redresare a situaţiei ecologice în conformitate cu Legislaţia Ecologică.

CIE dispun de echipament pentru a determina 21 indici de poluare a aerului atmosferic, 27 indici ai apelor uzate, 17 indici ai solului, 10 indici fizico-chimici (analize cromatografice şi spectrofotometrie atomică) în probele de aer, apă şi sol.

În decursul anului 2013 CIE au prelevat 7318 probe (aer - 2796 , apa - 1837, sol - 2685), au efectuat 44261 analize (aer - 5983, apă - 20544 , sol - 17734), au testat 5026 unităţi de transport şi au efectuat lucrări contra plată la solicitarea beneficiarilor în sumă de 1 150 478,2 lei.

În scopul monitorizării obiectelor potenţial poluatoare CIE au ţinut la control 97 staţii de epurare, 3 CET-uri, r. Nistru, r. Prut, r.Bîc, r. Răut, r. Ichel, Poligonul de Depozitare a Deşeurilor Solide (PDDS Creţoaia) şi Depozitul de Deşeuri Solide din or. Bălţi, staţiile PECO, spălătoriile auto şi alte obiecte.

În conformitate cu ordinul IES nr. 32 din 12.07.2006 „Cu privire la conlucrarea cu Inspecţiile Ecologice, Agenţiile Ecologice ” şi planurile – grafice de prelevare a probelor pentru anul 2013, CIE au fost solicitate pentru investigaţii ecologice de către Inspecţiile Ecologice raionale. Toate investigaţiile analitice au fost efectuate pentru evaluarea prejudiciului cauzat mediului şi pentru aprecierea gradului de poluare.

INFORMATIE

cu privire la activitatea Centrelor de Investigaţii Ecologice, anul 2013

Tab.1

Nr	Denumirea lucrărilor	Chişinău				Bălţi				Cahul			
		aer	apa	sol	**total**	aer	apa	sol	**total**	apa	sol	**total**	**TOTAL**
1	**Probe colectate de catre (nr):**												
	colabor. CIE;	2020	775	1005	**3800**	776	889	1163	**2828**	173	517	**690**	**7318**
	inspectorii IE, AE;												
	alte organizatii, persoane fizice												
	în total:	**2020**	**775**	**1005**	**3800**	**776**	**889**	**1163**	**2828**	**173**	**517**	**690**	**7318**
2	**Acte întocmite**	**270**	**432**	**219**	**921**	**72**	**636**	**166**	**874**	**95**	**78**	**173**	**1968**
3	**Surse de poluare controlate (nr):**												
	pentru prima dată;	126	41	150	**317**	17	11	0	**28**	5	9	**14**	**359**
	repetat	440	479	2	**921**	70	116	0	**186**	24	25	**49**	**1156**
	în total:	**566**	**520**		**1086**	**87**	**127**	**0**	**214**	**29**	**34**	**63**	**1363**
4	**Grafice de etalonare (nr)**		**24**	**20**	**44**	**0**	**8**	**0**	**8**	**36**		**36**	**88**
5	**Ingredienti determinati (nr)**	**8**	**18**	**22**	**48**	**5**	**13**	**7**	**25**	**22**	**6**	**28**	**101**
6	**Analize (nr):**												
	efectuate în laboratoare, dintre care;												
	a) contră plată;	3232	5424	5916	**14572**	650	4084	7478	**12212**	1500	3476	**4976**	**31760**
	b) fără plată,	1900	1948	546	**4394**	201	6061	174	**6436**	1527	144	**1671**	**12501**
	efectuate paralel de alte lab-re;												
	cu date contradictorii												
	în total:	**5132**	**7372**	**6462**	**18966**	**851**	**10145**	**7652**	**18648**	**3027**	**3620**	**6647**	**44261**
7	**Mijloace de măsurare (nr):**												
	a) implicate în analize;	5	5	4	**14**	8	11	5	**24**	6		**6**	**42**
	b) nu se folosesc;					3	5	5	**13**				**13**
	c) verificate (din punctul a);	5	5	4	**14**	8	11	5	**24**	6		**6**	**42**
	d) la reparaţie (din punctul b)												
	în total (punct a + b)	**5**	**5**	**4**	**14**	**11**	**16**	**5**	**32**	**6**		**6**	**55**
8	**Controale efectuate în (nr):**												
	lab-re departamentale;						5		**5**				**5**
	staţii de epurare;		40		**40**		33		**33**	23		**23**	**96**
	intreprinderi fără lab-re;		246		**246**		159		**231**	35	39	**74**	**551**
	transportul auto (unităţi);	3112			**3112**	1914			**1914**				**5026**
	alte controale			150	**38**			74	**74**				**112**
	in total	**3112**	**286**	**150**	**3548**	**1914**	**197**	**74**	**2258**	**58**	**39**	**97**	**5790**

9	**Servicii prestate cu plată (lei)**	**128196,60**	**194917,30**	**209181,50**	**532 295,40**	**80013,2**	**269121,5**	**126894,0**	**476028,7**	**38925**	**95425,0**	**134350**	**1142674,1**
10	**Costul analizelor fără plată (lei)**	**6031,2**	**114006,80**	**3428,80**	**123466,80**	**12622,7**	**276408,0**	**2725**	**291755,7**	**31530**	**3834**	**35364**	**450586,5**
11	**Suma totală (lei) (punct 9+10)**	**134227,80**	**308924,10**	**212610,30**	**655762,20**	**92635,9**	**545529,5**	**129619,0**	**767784,4**	**70455**	**99259,0**	**169714**	**1593260,6**
12	**Contracte încheiate**	**70**	**212**	**178**	**460**	**219**	**162**	**105**	**486**	**39**	**73**	**112**	**1054**
13	**Consultaţii şi ajutor metodic (nr)**	**34**	**8**	**6**	**48**				**0**				**48**
14	**Prejudicii calculate cu utilizarea analiz.**												
	numărul;		2	9	**11**		1		**1**				**12**
	suma (lei)		**299461**	**558884,9**	**858345,9**		**6137**		**6137**				**864482,9**
15	**Informaţii prezentate (nr):**												
	IES	107	92	106	**305**	informatii saptaminal, lunar				60		**60**	**365**
	inspectorilor;			44	**44**	77	430	419	**926**	95	78	**173**	**1143**
	presei, radio;	2	3		**3**								**3**
	altor organizaţii	9	6	4	**19**		194	122	**316**	95	78	**173**	**508**
	în total:	**118**	**101**	**154**	**371**	**77**	**624**	**40**	**741**	**250**	**156**	**406**	**2019**

2. Monitorizarea surselor de poluare a aerului atmosferic.

Una din sarcinile principale ale Centrelor Investigaţii Ecologice (CIE) este supravegherea calităţii aerului atmosferic şi, prin urmare, determinarea surselor de poluare .

Principalii factori care contribuie la intensificarea poluării aerului atmosferic pe teritoriul ţării sunt emisiile de gaze din diferite sectoare ale economiei naţionale: electroenergetic şi termoenergetic, transport, sectorul agro-industrial.

Supravegherea respectării regimului de emisii în aerul atmosferic, controlul instrumental al surselor fixe şi mobile de poluare, precum şi controlul eficacităţii sistemelor de purificare s-a efectuat de către CIE AE Bălţi la nordul Republicii şi CIE AE Chişinău în raioanele centrale şi sud. Din imposibiltate tehnică în sudul ţării sursele de poluare nu se controlează de către CIE AE Cahul.

În municipiul Bălţi au fost efectuate 851 măsurări instrumentale la 87 surse fixe de poluare de la 49 agenţi economici şi în municipiul Chişinău-2020 măsurări instrumentale la surse fixe de poluare de la 50 întreprinderi industriale. Au fost testate 5026 unităţi de transport auto, inclusiv în mun. Bălţi – 1914 unităţi şi în mun. Chişinău – 3112 unităţi.

Sursele staţionare de poluare a aerului.

În scopul determinării emisiilor de noxe au fost investigate sursele fixe de poluare la întreprinderile din mun. Chişinău şi Bălţi.

Lista întreprinderilor cu numărul total de probe prelevate de la sursele staţionare de poluare şi a depăşirilor emisiilor limitat admisibile (ELA) depistate de CIE AE Chişinău şi CIE AE Bălţi este prezentată în tab.nr.2 şi tab. nr.3.

Controlul surselor fixe de poluare a aerului atmosferic efectuat de CIE AE Chişinău în anul 2013 (tone).

Tab.2

Nr.	Denumirea întreprinderii.	Total/ depăşiri	CO/depăşiri	NOx/depăşiri	SO2/depăşiri	Praf/depăşiri	Hidrocarb./depăşiri	**Amoniac/depăşiri**	**Metan/depăşiri**	**Toluen/depăşiri**	**Xilen/depăşiri**	**Metan/depăşiri**
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	9	10	11	12	13
1	**SA „CET-1”**	60	30	30								
2	**SA „CET-2”**	140	70	70								
3	**SA „ Termocom în procedura planului”**	20	10	10								
4	**SA „ Termocom” s. Ciorescu**	20	10	10								
5	**SA „ Termocom” s. Stăuceni**	20	10	10								
6	**SA „ Termocom” s. Bubueci**	40	20	20								
7	**SA „ Termocom” or.Cricova**	60	30	30								
8	**SA „ Termocom” or. Sîngera**	20	10	10								
9	**SA „ Termocom” s. Dobruja**	20	10	10								
10	**SA „ Termocom” s. Colonița**	60	30	30								
11	**SA „ Termocom” staţia termică SUD**	60	30	30								
12	**SA „ Termocom” s. Tohatin**	20	10	10								
13	**SA „ Termocom” staţia termică WEST**	60	30	30								

14	**ÎCS „Lafarge Ciment Moldova" SA**	30	10	10		10						
15	**ÎS „Fabrica de sticlă din Chișinău"**	80	40	40								
16	**SRL„ Di and Trade"**	30	10	10		10						
17	**SRL„ IALG Străşeni"**	40					40					
18	**SC„ Limi-Autotest"**	20	10	10								
19	**ÎI„ Petru Balan"**	20	10	10								
20	**SC„ Transcromatic" SRL**	20	10	10								
21	**ÎM„ Antermo"**	20	10	10								
22	**SRL„ Pal-Plast"**	20	10	10								
23	**SA Uzina de turnătorii „ Aralit"**	40/10	20/10	20								
24	**Pat „ Dumitru Vasilcă"**	10/10				10/10						
25	**SRL„ Dromas-Cons"**	60	20	20			20					
26	**Uzina de asfalt din or. Calaraş**	20/20	10/10	10/10								
27	**Fabrica de păsări din or. Cimişlia**	20	10	10								
28	**SRL „ Terra Salubritate"**	70	10	10	10			10	10	10	10	
29	**ÎI„ Mămăligă Mădălina"**	20	10	10								
30	**Gospodărie Țărăniască „ Guidea Nicolai Petru"**	20	10	10								
31	**SRL „ Reprocon Grup"**	20	10	10								
32	**SRL „ Natanol Priorit"**	20	10	10								
33	**Gospodărie Țărăniască „ Ulinici Tamara"**	20	10	10								
34	**ÎCS „ Toto Tadei"**	20/10	10/10	10								
35	**ÎM „ Agropiese TGR"**	100	50	50								
36	**SRL „ Lones-Mol"**	30	10	10								10
37	**ÎSPS „ Silva-Centru"**	50	20	20		10						
38	**SA „ Introscop"**	20	10	10								
39	**SRL „ Miroprim"**	40	20	20								
40	**Fabrica de confecții „ Ionel" SA**	20	10	10								
41	**SRL „ Agromaxer"**	40	20	20								
42	**SA „ Camelia"**	40	20	20								
43	**SRL „ EuroAtlant"**	20	10	10								
44	**FPC „ Cogîlnic" SRL**	40	20	20								
45	**IM „ Best Concrete" SRL**	10				10						
46	**SRL „ Galsetol",mun. Chisinau**	40	20	20								
47	**ÎCS „ Nires Internațional"**	40	20	20								
48	**SRL „ Plai Mereni"**	260	30	30		200						
49	**SRL „ Miroprim"**	30	10	10		10						
50	**SA „ Hidropompa"**	20	10	10								
		2020/50	**820/30**	**820/10**	**10**	**260/10**	**60**	**10**	**10**	**10**	**10**	**10**

Controlul surselor staţionare de poluare a aerului atmosferic efectuat de CIE AE Bălţi în anul 2013 (tone).

Tab.3

Nr.	Denumirea întreprinderii.	Total/ depăşiri	CO/depăşiri	NOx/depăşiri	SO2/depăşiri	Praf/depăşiri	Hidrocarb./depăşiri	**O_2/depăşiri**	**Formaldehida/depăşiri**	**CH_3COOH/depăşiri**	**Aerodinamica**
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	9	10	11	12
1	**SA "CET –NORD"**	24	12	12							
2	**SA "CET-NORD", cartierul Molodova.**	24		6	6	6					1
3	**Spitalul de psihiatrie nr.5**	30	15	15							

4	**ÎMSP "Spitalul Clinic Municipal"**	12	6	6							
5	**ÎMSP "Spitalul Clinic Municipal", spălătoria**	6	3	3							
6	**Centrul regional de transfuzie a sîngelui**	24	12	12							
7	**Centrul temporar de reabilitare**	12	6	6							
8	**ÎS „ Moldelectrica", filiala Reti-Nord**	12	6	6							1
9	**ÎM „Termogaz"**	18	9	9							
10	**SA „ Bălţeanca "**	6	3	3							
11	**SA „ Basarabia – Nord "**	18	9	9							3
12	**SA „Incomlac"**	50	21	21	6			2			6
13	**ÎS"Depoul de locomotive" CFM**	12	6	6							
14	**ÎCS „Metro-Cach -Carry" SRL**	12	6	6							
15	**Internatul psihoneurologic**	12	6	6							
16	**SA „ Barza-Albă "**	6	3	3							1
17	**SA „Beermaster"**	6	3	3							
18	**SA "Răut"**	69				69					23
19	**SA „Drumuri-Bălţi"s. Răuţel**	9	3	3		3					1
20	**Cooperativa "Poliflor"**	12	3			3		3	3		2
Fălești											
21	**SA „Mold-Nord" Fălești**	6	3	3							
22	**SA „Drumuri-Bălţi"Răuţel**	9	3	3		3					1
23	**ÎM „ Sudzucher- Moldova" SA**	30	12	6	6	6					4
Florești											
24	**SA " Fabrica de unt Florești"**	12	6	6							
25	**SA „ Nistru Bravo" din Florești**	13	6	6				1			
26	**SRL "Flerixon"**	12	3	3	3						1
Drochia											
27	**ÎM „ Sudzucher- Moldova"**	36	18	12	3	3					1
28	**SRL"Bomis Servis"**	3				3					1
29	**SRL"Valea-Sofiei"**	9	3	3	3						1
30	**SRL"Sandilana"**	6	3	3							1
Glodeni											
31	**ÎCP„Panifcoop"**	6	3	3							1
Dondușeni											
32	**IM„Magt-vest"(fab.de zahăr)**	18	9	3	3	3					2
33	**SRL "Moldgranum"**	6				6					2
34	**ÎI "Cristel Scutari"**	12	6	6							2
35	**SA"Drumuri Edineț", sectorul Dondușeni**	12	3	3	3	3					1
Rîșcani											
36	**SA „ Lactis"**	24	12	12							
37	**ÎI „Cad - Colibaba"**	16	3	3							1
38	**SA "Argon-Sigma"**	12	12								
39	**SRl "Lamarto"**	12	3	3	3	3					1
40	**SRL "Mold-Verija"**	9	3	3	3						1
41	**II "Covali-Sergei"**	12	3	3	3	3					
Soroca											
42	**ÎCS "Maritan-Sor " SRL**	12	6	6							
43	**ÎM 'Fabrica de brînzeturi din Soroca" SA**	6	3	3							
44	**SA "Alfa-Nistru"din Soroca**	7	3	3			1				
45	**AMG "Magroselect " SRL din Soroca.**	24				24					
Edineț											
46	**"Natur-Bravo", or. Cupcini**	7	3	3				1			

47	**ÎCS "Moldova Zahar"SRL**	33	15	9	6	3					5
48	**SRL "Sivion-Agro",**	9	3	3		3					1
Sîngerei											
49	**IMSP CMF "Sîngerei"**	15	6	6		3					1
Total		**776**	**297**	**258**	**42**	**165**	**5**	**3**	**3**	**3**	
Total inclusiv aerodinamica		**851**	**297**	**258**	**42**	**165**	**5**	**3**	**3**	**3**	**75**

În conformitate cu determinările efectuate s-au depistat încălcări la 26 întreprinderi în mun. Chişinău:

1. **SA „Uzina de turnătorii - ARALIT"** - depăşiri ale ELA la CO de 1,5 ori la soba de topire a oţelului. Tot odată au fost depistate emisii neautorizate din cauza deteriorării sitemului de ventilare.

În 4 cazuri s-au depistat depăşiri ale normativelor ELA, iar la 22 întreprinderi lipseşte autorizaţia pentru emisiile de poluanţi în atmosferă de la surse fixe de poluare.

2. **Dumitru Vasilcă, deținător de Patentă de întreprinzător, s. Lozova, r-nul Strășeni**. S-au depistat depășiri ale ELA la praful de lemn de 1, 3 ori.
3. **Uzina de asfalt din or. Călărași** - depășiri ale ELA la CO – de 58,0 ori; NO_2 – de 4,6 ori.
4. **Uzina de asfalt din or. Orhei** - depășiri ale ELA la CO – de 1,1 ori.

La întreprinderile: **SRL „DI and Trade", r-nul Hîncești, s.Cotul Morii; SC "Limi-Autotest" SA, or. Criuleni; ÎI"Petru Balan"(moară, brutărie), s. Măgdăcești, r-nul Criuleni; SC "Transcromatic" SRL; ÎI Mămăligă Mădălina; Gospodăria Țărănească Gudia Ion Petru; SRL "Dromascons" ; Fabrica de păsări - din or. Cimișlia; SRL "Terra Salubritate", r-nul Sîngerei, s. Mîndrești; SRL „Robocom Grup"; Gospodăria Țărănească „Ulinici Tamara"; IM „Agropiese TGR" SRL; „Lonescom" SRL, - or. Ungheni; „Silva Centru" ISS , or. Ungheni; „Introscop" SA; „Miroprim" SRL; „Ionel" SA; „Agromacser" SRL; „Camelia" SA; „Euroatlant" SRL; FPC „Cogîlnic" , - or. Cimișlia; "Galsetal" SRL, or. Cimișlia** - autorizaţia pentru emisiile de poluanţi în atmosferă de la surse fixe de poluare lipseşte.

În mun. Bălți sursele cu impact sporit asupra aerului atmosferic sunt: SA " Basarabia- Nord ", SA "Incomlac ", SA " CET-Nord ", ÎM " Beermaster", SA " Bălţeanca", SA "Barza - Albă". În sezonul rece al anului s-au efectuat investigații de laborator la centralele termice ale întreprinderilor şi instituțiilor: SA "CET- NORD"; ÎM "Termogaz"; ÎMSP " Spitalul Clinic Municipal"; ÎMSP "Spitalul de psihiatrie"; Centrul regional de transfuzie a sângelui; Centrul de plasament temporar şi reabilitare a copiilor ; ÎCS " Metro Cash & Carry Moldova"; "CFM - Depoul de Locomotive" din mun. Bălți. În sezonul de prelucrare a producției agricole (sfeclei de zahăr, laptelui, fructelor, strugurilor) s-au efectuat măsurări la coşurile de emisii ale fabricilor „Sudzucher-Moldova" ,Drochia; ÎM „Magt-Vest" , Donduşeni; SA" Natur-Bravo", Floreşti şi Cupcini; SA "Alfa-Nistru" , Soroca; SA "Mold-Nord", Făleşti; SA „Fabrica de Unt din Florești"; SA "Lactis",Râşcani; SRL "Moldgranum", Donduşeni; AMG

"Magroselect", Soroca. În perioada de reparare a drumurilor au fost efectuate investigaţii de laborator la întreprinderile producătoare de asfalt SA "Drumuri-Bălţi" din s. Răuţel; SRL „Flerixon„ , ICS „Strabag", s. Ghindeşti, raionul Floreşti; SA "Drumuri -Bălţi", mun. Bălţi; SA" Drumuri Edineţ", sectorul Donduşeni.

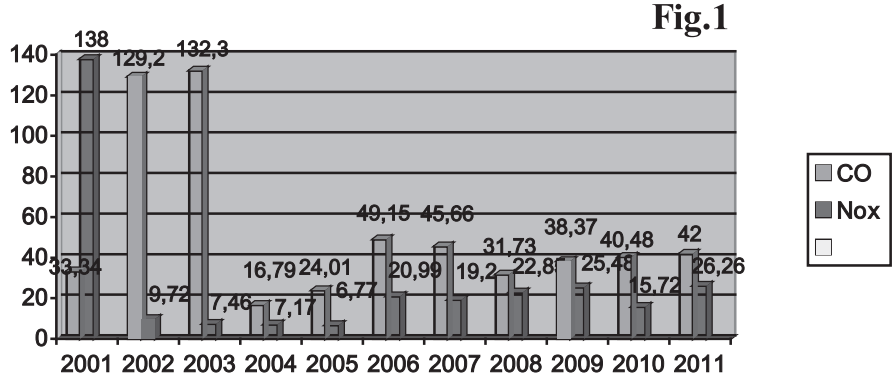
S-a efectuat controlul eficienţei a 12 instalaţii de captare la întreprinderile: SA "Incomlac"; SA "Răut". Randamentul de purificare corespunde datelor din proiect cu excepția a 4 instalații de captare a întreprinderii SA "Răut". (Raportul anual CIE AE Bălţi, 2013).

O atenţie deosebită CIE acordă monitoringului principalelor surse generatoare de emisii în sectorul electroenergetic reprezentate de trei CET-uri municipale:CET-1, CET-2 (Chişinău) şi CET-Nord (Bălţi).

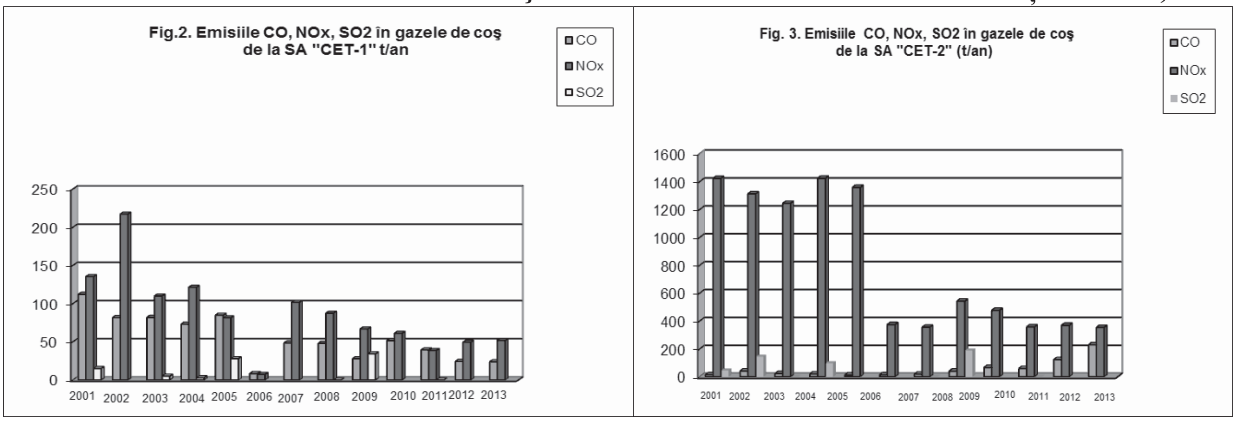
Trecerea la folosirea gazelor naturale în calitate de combustibil la aceste întreprinderi în ultimii ani a contribuit la diminuarea în gazele de coş a conţinutului de funingine, anhidridei sulfuroase (SO_2), oxidului de vanadiu (V_2O_5), monoxidului de carbon (CO), dioxidului de azot (NO_2) şi benz-α-perenului. (fig.1, 2, 3, 4, 5). În anul 2013 SA „CET-1", SA „CET-2" şi „CET-Nord" au folosit în calitate de combustibil numai gazele naturale şi astfel nu au fost emise în atmosferă anhidrida sulfuroasă (SO_2), oxidul de vanadiu (V_2O_5), funinginea.

Emisiile oxidului de carbon şi dioxidului de azot de la „Cet-Nord", mun. Bălţi.

Fig.1

Emisiile oxidului de carbon şi dioxidului de azot de la CET-1 și CET-2, mun. Chișinău

Sursele mobile de poluare a aerului.

Una din principalele surse de poluare a aerului atmosferic pe teritoriul țării a fost şi rămîne transportul auto. Se ştie că un automobil pe parcurs de un an utilizează un volum de aer curat egal cu volumul necesar pentru respiraţia a 100 de oameni. Din rapoartele statistice constatăm că suma poluanţilor emişi de transportul auto este mult mai mare decît suma poluanţilor de la sursele staţionare. Creşterea volumului de emisii nocive de la sursele mobile, ponderea cărora constituie 90,7-92 % din emisiile sumare de poluanţi, este cauzată de creşterea anuală a numărului de unităţi de transport pe cap de locuitor, uzura parcului de autovehicule, tipul de combustibil utilizat, circulaţia şi staţionarea automobilelor în locurile neautorizate.

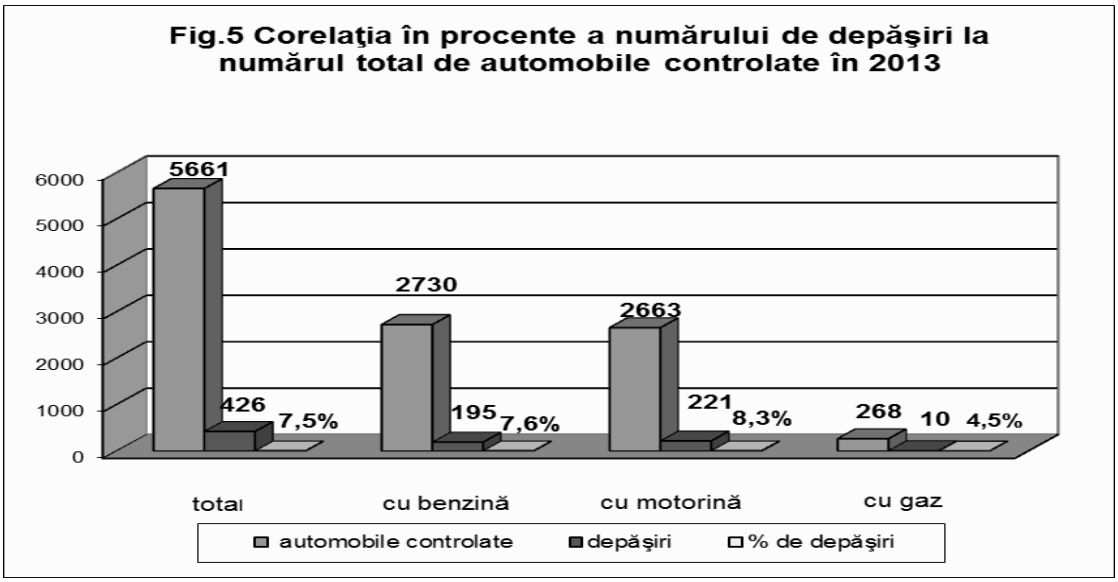

Fig.4 Testarea autovehiculelor

Unul din obiectivele principale ale activității CIE este controlul de stat al mijloacelor de transport auto în vederea respectării normelor de emisii și reducerea efectelor nocive ale gazelor de eșapament asupra populației și mediului înconjurător.

Testarea autovehiculelor este efectuată preponderent la întreprinderi, iar transportul particular este testat printr-o conlucrare cu autoritățile publice locale, inclusiv cu Poliţia Rutieră a MAI.

În anul 2013 de către CIE AE Chişinău şi CIE AE Bălţi au fost efectuate în total 5026 măsurări, inclusiv la automobile ce funcţionează cu benzină - 2712 măsurări, ce funcţionează cu motorină – 2046, ce funcţionează cu gaz – 268 măsurări. Au fost depistate în total 414 depăşiri ale normativelor stabilite, ce constituie 8,2% din numărul unităţilor de transport supuse controlului, inclusiv 169 la automobile ce funcţionează cu benzină (6,8%), 221 la automobile ce funcţionează cu motorină (10,8 %) şi 10 la automobile ce funcționează cu gaz (3,7 %) (fig.5).

Una din posibilităţile de majorare a activităţilor în domeniul testării şi controlului ecologic al transportului auto este conlucrarea cu autorităţile publice locale, inclusiv cu Poliţia Rutieră a MAI.

La solicitarea Inspectoratului General de Poliție s-a participat în comisia de control a activității a 44 stații de testare auto din raioanele Anenii-Noi, Căușeni, Ștefan-Vodă, Hîncești, Cimișlia, Comrat, Leova, Cahul, Briceni, Edineț, Rîșcani. În urma controlului efectuat s-au constatat încălcări la 6 stații.

Centrul Investigaţii Ecologice AE Bălţi pe parcursul anului a efectuat controlul complex al transportului public municipal în comun cu reprezentanţii primăriei şi Poliţiei Rutiere. Au fost controlate 605 unităţi de transport, autobuze şi microbuze cu motor dizel la 11 întreprinderi.

În comun cu Poliţia Putieră a fost efectuat 1 raid pe traseu în mun. Bălţi, unde s-a efectuat controlul a 23 unităţi de transport. S-au depistat depăşiri a normativelor la 12 unităţi de transport, iar de către inspectori au fost întocmite 29 procese-verbale.

Normele de toxicitate şi fumegare a gazelor de eşapament sunt reflectate în standardele ГОСТ 17.2.2.03-87 şi ГОСТ-21393-75. Ele sunt învechite şi corespund normelor EURO-0 sau EURO-1. Între timp, în Europa deja acţionează cerinţele normelor EURO-4 şi EURO-5.

Căile de diminuare a emisiilor de noxe de la unităţile de transport ar fi utilizarea automobilelor cu sistemul de neutralizare a emisiilor poluante, care reduce de până la 90% conţinutul de substanţe nocive, dezvoltarea transportului electric, folosirea gazului natural şi a biomotorinei în calitate de combustibil. Aceste acţiuni ar avea efecte pozitive atît ecologic cît şi economic.

Concluzii şi propuneri.

În rezultatul măsurărilor instrumentale s-a constatat că surselor staţionare le revine circa 10% de poluanţi ai aerului atmosferic, celelalte 90 % revin poluanţilor de la transportul auto.

Pentru a asigura o dezvoltare durabilă a societăţii în R.Moldova este necesar de a proteja aerul atmosferic de impactul advers provocat de către sursele staţionare şi mobile de poluare a aerului. Programul de monitoring al surselor de poluare a aerului ar fi oportun de realizat odată cu soluţionarea următoarelor sarcini şi probleme:

1. Ajustarea legislaţiei ecologice privind protecţia aerului atmosferic la normele şi standardele europene, întrucât la moment, procesul stabilirii unor standarde noi nu are o orientare clar definită (diferiţi experţi se documentează din diverse surse). Aceasta contribuie la tărăgănarea distribuirii noilor standarde instituţiilor statale, agenţilor economici, persoanelor fizice. Din acest motiv se utilizează în continuare standardele vechi.
2. Elaborarea şi implementarea unui program de investiţii necesare pentru instalarea la CIE ale IES şi în laboratoarele întreprinderilor a echipamentului de măsurări unificat, performant, care ar corespunde cerinţelor actuale.
3. Pregătirea profesională şi perfecţionarea specialiştilor în laboratoarele performante din ţară şi peste hotare.
4. Majorarea activităţilor în domeniul testării şi controlului ecologic al transportului auto printr-o conlucrare cu autorităţile publice locale.

3. Analiza probelor de apă.

În anul 2013 Centrele Investigaţii Ecologice ale AE Bălţi, AE Chişinău şi AE Cahul au prelevat în total 1787 probe de apă şi au efectuat 20539 analize, inclusiv CIE AE Bălţi - 889 probe şi 10140 analize, CIE AE Chişinău - 725 probe şi 7372 analize, CIE AE Cahul - 173 probe şi 3027 analize. Au fost întocmite 1251 rapoarte de încercări ale investigaţiilor analitice din care CIE AE Bălţi - 636 rapoarte, CIE AE Chişinău - 520 rapoarte şi CIE AE Cahul - 95 rapoarte.

Poluanţii apelor de suprafaţă.

Principala sursă de poluare a apelor de suprafaţă o constituie evacuările directe ale apelor uzate fără epurare sau insuficient epurate. Substanţele poluante ce nimeresc în receptorii naturali, odată cu deversarea apelor uzate, sunt numeroase după natura lor. Reieşind din posibilităţile actuale, principalii indici de poluare controlaţi au fost: consumul chimic şi biologic de oxigen, materia în suspensii, concentraţia de amoniu, azotaţii, azotiţii, clorurile, sulfaţii, reziduul fix, produsele petroliere, detergenţii. Probe reprezentative au fost prelevate din 23 râuri, monitorizând influenţa localităţilor şi altor deversări asupra calităţii apelor naturale, precum şi din bazine acvatice utilizate în scop de agrement sau piscicultură. Principalii receptori sunt apele curgătoare ale bazinelor hidrografice ale fluviului Nistru şi rîului Prut.

Râul Prut.

În nordul republicii starea ecologică a r. Prut este supravegheată de CIE AE Bălţi (Raportul anual CIE AE .Bălţi, 2013).

În bazinul r. Prut îşi deversează apele 2 staţii de epurare supuse controlului de CIE Bălţi - SEB Glodeni, SE Făleşti (2 staţii). Probe de control s-au prelevat din 2 secţiuni: sec. Lipcani şi acumulatorul Costeşti – Stînca.

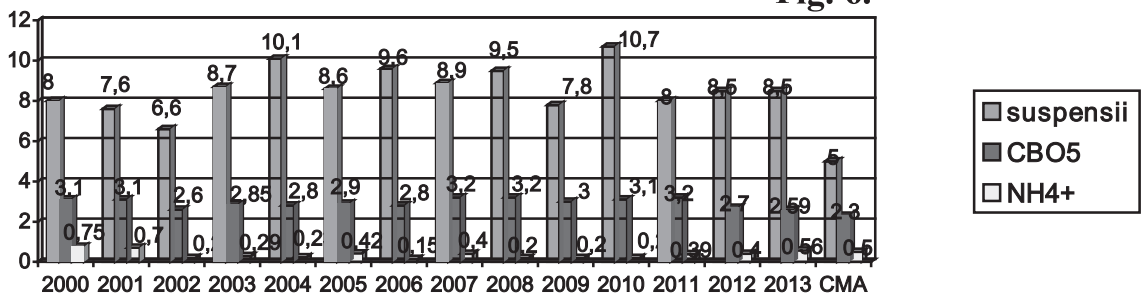
În sec. Lipcani o diminuare a concentraţiei se observă la parametrii MS, CCO, NH_4^+, care depăşesc limitele CMA: MS - de 2,7 ori, CBO_5 - de 9,1 ori, ionii de amoniu - de 3,0 ori. Concentraţia oxigenului dizolvat este în mediu de 9,3 mgO_2/l . Calitatea apei de la SE ÎM"Comprod" Lipcani şi SEB ÎM"Apă-Canal" - Edineţ, care se deversează în r.Prut prin afluentul r.Medvejca şi prin afluentul r.Ciugur nu corespunde normelor în vigoare şi depăşeşte limitele CMA.

În secţiunea Costeşti probele au fost prelevate în aval de acumulatorul Costeşti-Stînca. Indicii de calitate înregistrează depăşiri neesenţiale a conţinutului de MS – de 1,7 ori, ceilalţi parametri încadrîndu-se în normativul CMA. Concentraţia oxigenului dizolvat este în mediu de 8,4 mgO_2/l.

Din diagrama de mai jos se observă că pe parcursul anilor 2000-2013 se menţine relativ o stabilitate pentru CBO_5 şi NH4+, dar este mai variabilă pentru concentraţia suspensiilor (fig. 6).

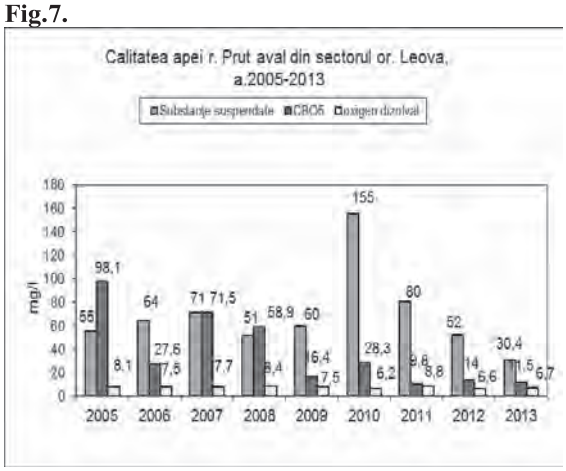
Variaţia MS, CBO5, NH4+ în r. Prut secţiunea Costeşti (2000-2013).

Fig. 6.

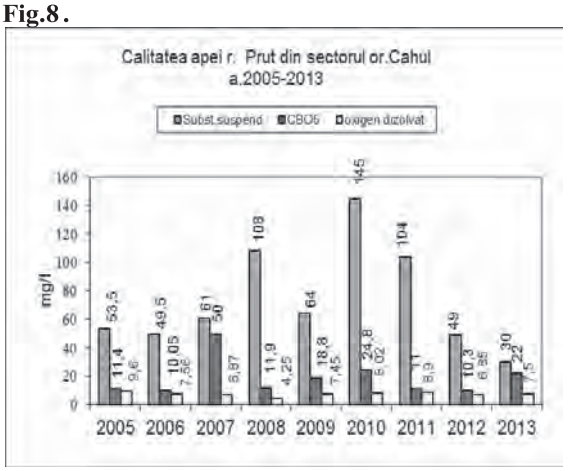

La sudul republicii calitatea apei r. Prut a fost supravegheată de CIE AE Cahul (Raportul anual CIE AE Cahul 2013). Probele s-au prelevat din 3 sectoare: or. Leova, or. Cahul şi s. Giurgiuleşti. Calitatea apei r. Prut în sectoarele prelevate corespunde normativelor în vigoare în afară de CCO, CBO_5, MS. Analizele efectuate demonstrează o îmbunătăţire a calităţii apei r. Prut comparativ cu anul 2011 şi 2012, dar cantitatea de poluanţi depăşeşte limitele CMA la principalii indici de poluare în sectorul or. Leova : CCO - depăşirile respectiv de 0,2-2,2 ori, CBO_5 - de 1,1-4,0 ori, MS- de 0,9-12,0 ori ; în sectorul Cahul depăşirile CCO - de 0,4-3,0 ori, CBO_5 - de 1,2-4,5 ori, MS - de 1,2-13,0 ori; în sectorul Giurgiuleşti depăşirile CCO - de 0,5-1,9 ori, CBO_5 - de 1,8-6,3 ori, MS- de 1,8-11,0 ori. (fig.7.8,9). Calitatea apei în sectoarele supravegheate este influenţată în mare parte de deversările apelor neepurate sau parţial epurate de la staţiile de epurare a oraşelor Leova, Cantemir şi Cahul.

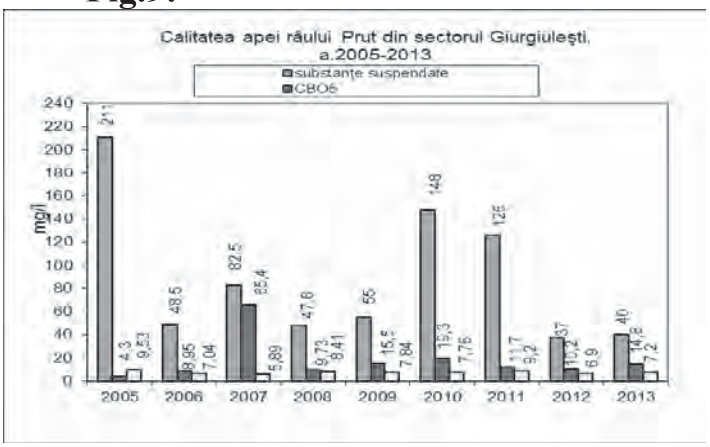
Variaţia MS, CBO5, O_2 diz. în r. Prut, sect. or.Leova. Fig.7.

Variaţia MS, CBO5, O_2 diz. în r. Prut, sect. or.Cahul. Fig.8.

Variaţia MS, CBO5, O_2 diz. în r. Prut, sect. s. Giurgiuleşti. Fig.9.

Râul Nistru.

În conformitate cu datele investigaţiilor analitice efectuate de către CIE AE Bălţi şi filiala Otaci s-a constatat şi în 2013 o situaţie critică creată pe cursul râului Nistru în aval de localităţile Otaci şi Soroca, unde au loc evacuări permanente a apelor uzate insuficient epurate şi fără epurare de la SE SRL"Şpak & Eşanu", Otaci şi ÎM"Direcţia de Apeducte şi Canalizare", Soroca, respectiv în volum de 5,46 mii m^3 şi 431 m^3. (Raportul anual CIE AE Bălţi, 2013).

Conform datelor obţinute s-a constatat o majorare a concentraţiei de noxe comparativ cu anul 2012. Valorile medii a concentraţiilor de materie în suspensii, CBO5 şi a ionilor de amoniu în r. Nistru pe curs, în 8 secţiuni, este redată în fig. 10 după cum urmează: 1-amonte de Naslavcea; 2- amonte de SA"Tezeu Lux", Vălcineţ; 3- aval de SA"Tezeu Lux", Vălcineţ; 4- amonte SE SRL"Şpak & Eşanu", Otaci; 5-aval de SE SRL"Şpak & Eşanu", Otaci ; 6- aval de or. Mogilev Podolsc; 7- amonte de or. Soroca şi 8-aval de or. Soroca.

Rezultatele analizelor denotă depăşiri a concentraţiei de noxe faţă de CMA în toate secţiunile. În aval de or. Mogilev Podolsc faţă de amonte de s. Naslavcea

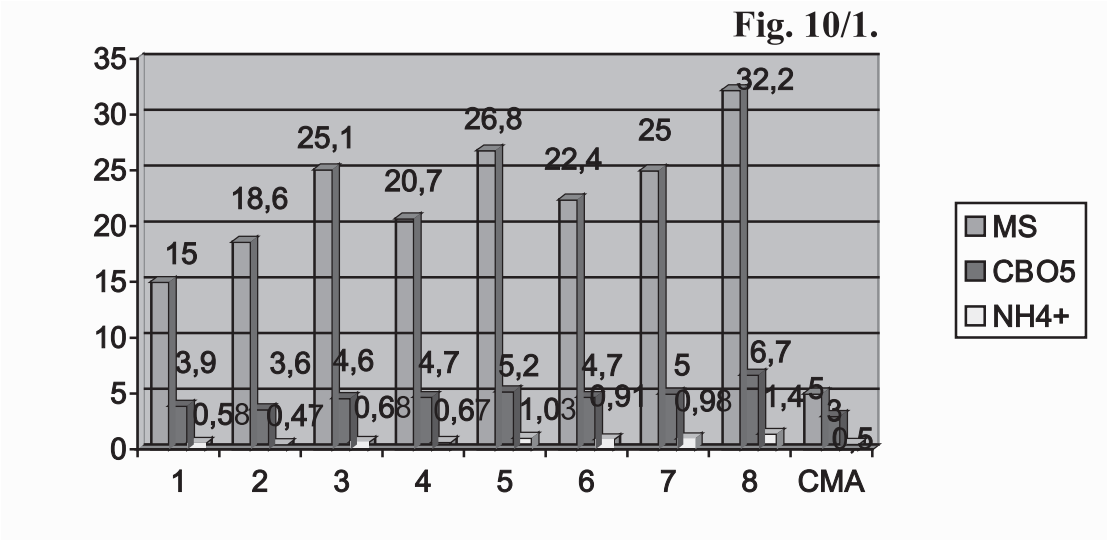
concentraţia medie anuală de noxe se majorează cu 7,4 mg/dm^3 la MS (de la 15 la 22,4), cu 0,8 mg/l la CBO_5 (de la 3,9 la 4,7) şi cu 0,33 mg/dm^3 la ionii de amoniu (de la 0,58 la 0,91). Concentraţia oxigenului dizolvat este de 9,0 – 9,1 mgO_2/l .

Fluviul Nistru în aval de or. Soroca este afectat de deversările continue de la două staţii de pompare, Centru şi Sud a SA ”Regia Apă-Canal”. Pe parcursul anului au fost aruncate fără epurare cca 431,1 mii m^3 de ape uzate, care a dus la majorarea concentraţiei de poluanți în apa fl. Nistru.

În aval comparativ cu amonte de or. Soroca concentraţia materiei în suspensie în apa fl. Nistru creşte de la 27,9 la 39,0 mg/dm^3; la CBO_5 - de la 5,0 la 6,7 mg/l; la NH_4^+ - de la 0,98 la 1,4 mg/dm^3. Concentraţia oxigenului dizolvat scade de la 9,6 la 8,8 mgO_2/l.

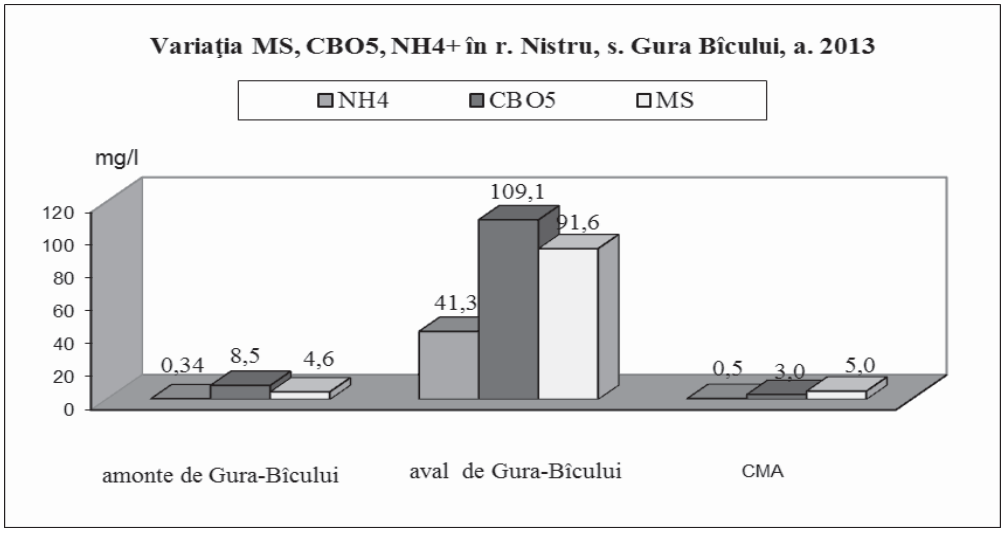
Variaţia MS, CBO5, NH4+ în fl. Nistru, (or.Soroca) 8 secţiuni, în 2013.

Fig. 10/1.

Calitatea apei r. Nistru este influențată și de afluentul r. Bîc. În conformitate cu datele analitice efectuate de către CIE AE Chișinău în probele prelevate amonte și aval de deversarea r. Bîc în r. Nistru, s. Gura Bîcului, r-nul Anenii-Noi s-a constatat o majorare a concentrațiilor aval față de amonte, cauza fiind deversările de ape insuficient epurate de la SEB “Chișinău” și SEB ÎM “Apă-Canal - Bulboaca”.

Fig.10/2.

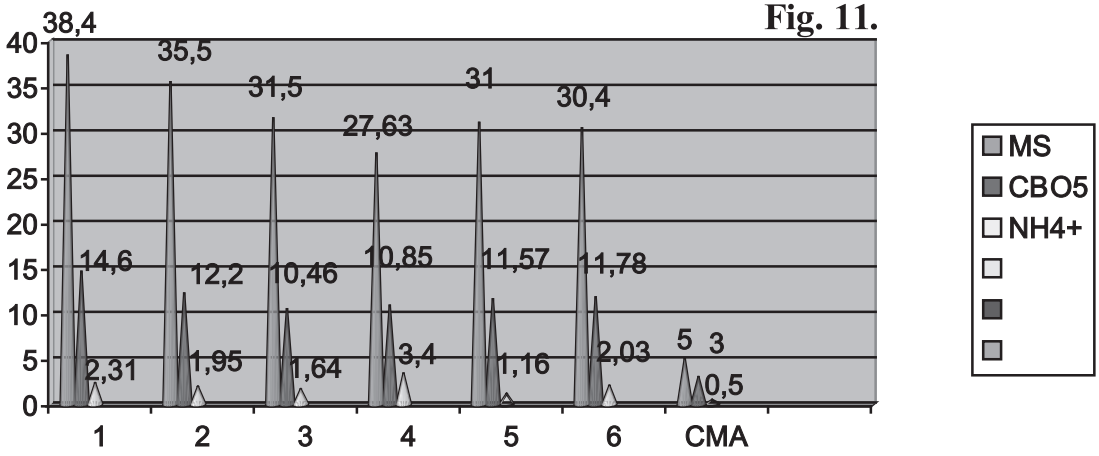
Râul Răut.

Este cel mai mare afluent al Nistrului şi cel mai mare râu, care se află în întregime în spaţiul pruto-nistrean. Probe au fost prelevate în secţiuni, unde există potenţiale surse de poluare. (Raportul anual CIE AE Bălţi, 2013). Investigaţiile denotă, că în toate cele 6 secţiuni: amonte de Scăieni, aval de Donduşeni, amonte de SEB Bălţi, aval de SEB Bălţi, amonte de SEB Floreşti, aval de SEB Floreşti sunt depăşiri ale CMA: MS - de 7,2- 7,9 ori; CBO_5 - de 3,5-4,0 ori; NH_4^+ - de 3,42-4,0 ori şi la NO_2^- - de 1,38 -1,5 ori.

Concluzionăm că apa r. Răut în aceste secţiuni este poluată (fig.11).

Variaţia MS, CBO5, NH4+ în r. Răut, 6 secţiuni, în 2013.

Fig. 11.

Impactul localităţilor este evident. Surse de poluare sunt apele pluviale evacuate din teritoriu, apele menajere din gospodăriile casnice, de la gunoişti ş.a. Ca sursă de poluare esenţială poate fi considerată SEB Regia „Apă-canal", Bălţi, care deversează zilnic un volum de 22,72 mii m^3 în apele rîului. Iinvestigaţiile de

laborator indică o diminuare a conţinutului de substanţe organice (CCO şi CBO_5) şi a suspensiilor în secţiunea aval contra amonte, ca rezultat al diluărilor, însă nu şi al conţinutului ionilor de amoniu şi al nitriţilor, chiar dacă indicii de calitate a apelor uzate evacuate de la SEB nu depăşesc normativul autorizat.

Comparînd secţiunile amonte şi aval de mun. Bălţi, se atestă majorarea concentraţiilor compuşilor de azot aval de mun. Bălţi. Conţinutul de azot amoniacal, spre exemplu, se majorează de 2,37 ori în aval contra amonte de mun. Bălţi. . Depăşesc CMA în secţiunile amonte şi aval de municipiul Bălţi şi nitriţii, respectiv de 2,13 ori şi 5,38 ori.

Râul Bîc.

Albia r.Bîc intersectează cel mai urbanizat teritoriu al Republicii Moldova - municipiul Chişinău. Din acest motiv, începând cu anul 1998 şi până în prezent, CIE efectuează controlul sistematic al calităţii apei r.Bîc şi influenţa potenţialelor surse de poluare în următoarele puncte de prelevare: Deversorul din lacul Ghidighici; Baza petrolieră nr. 2; SA „Tracom"; SA „Piele"; Regia „Exdrupo"; SEB or. Chişinău amonte; SEB or. Chişinău aval; Podul Sîngera-Floreni.

Rezultatele analizelor efectuate demonstrează că poluarea apelor r. Bîc este un proces ce decurge de mai mulţi ani, proces stabil.

Apa la intrare în or. Chişinău, deja încărcată cu poluanţi , se impurifică şi mai intensiv în sectorul orăşenesc. La principalii indici de poluare - CCO, CBO_5 , NH_4^+ atît în punctul de deversare din lacul Ghidighici, cît şi în ultimul punct de prelevare, podul „Sîngera-Floreni" concentraţiile medii anuale depăşesc norma admisibilă (CMA pisc.), respectiv: (CCO – de 4,9 ori; CBO_5 - de 7,5 ori) şi (CCO – de 10,7 ori; CBO_5 - de 16,1 ori; NH_4^+ - 77,7 ori), în conformitate cu datele analitice pentru anul 2013 (fig. 12, fig.13).

Fig.12

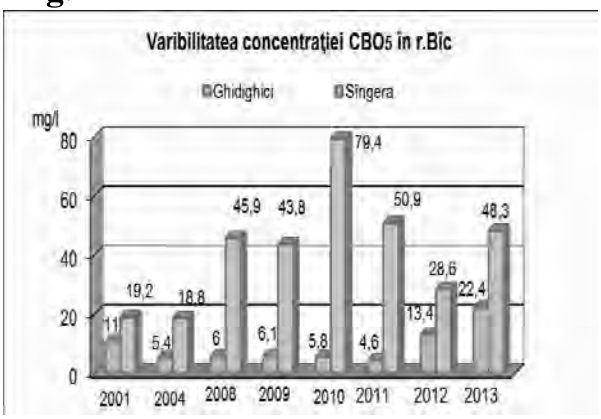
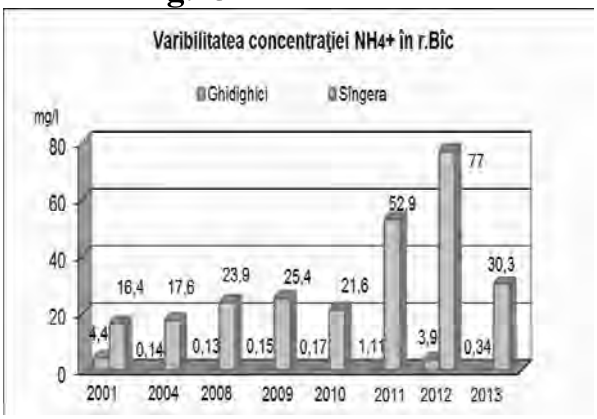

Fig.13

Depăşiri ale CMA de poluanţi în apele r.Bîc s-au constatat în toate punctele de prelevare şi aceste depăşiri variază în dependenţă de cantitatea noxelor deversate cu apele reziduale, deşeurilor menajere, apelor poluate provenite de la spălarea neautorizată a transportului, apelor meteorice poluate şi deversate de către agenţii economici ai mun. Chişinău. Depăşesc CMA conţinutul de amoniu,CCO, CBO, MS. (fig.14. fig.15).

Fig.14

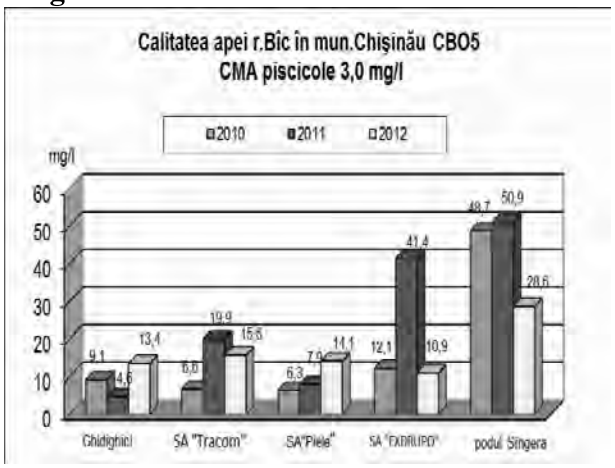
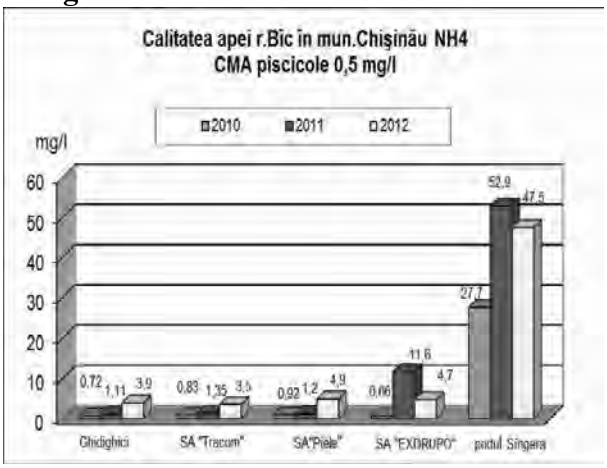

Fig.15

Conform buletinelor alerte parvenite de la Serviciul Hidrometeorologic de Stat cu privire la poluarea excesivă a r. Bîc, în perioada primăvară-toamnă s-au prelevat probe în trei puncte : „Podul Sîngera-Floreni", amonte şi aval de SEB or. Chişinău. S-a constatat că concentraţiile de oxigen dizolvat amonte şi aval de SEB or. Chişinău în mediu pe an constitue 4,5 şi 3,7 mg/l, iar în punctul de prelevare „Podul Sîngera-Floreni" - 0,59 mg/l, norma admisibilă fiind de 4,0-6,0 mg/l.

Râuri mici.

Probe de control s-au prelevat din afluenţii fluviului Nistru: Răuţel, Cubolta, Căinar, Ciuluc, Codreanca, Naslavcea, Graidului, Ciorna, Ichel, Işnovăt, Botna; afluenţii rîului Prut: Ciuhur, Camenca, Căldăruşa, Şovăţul Mic, Medvejca, Lopatnic, Tigheci, Larga, Frumoasa, precum şi r. Lunguţa, r. Chirghij-Chitai din bazinul lacurilor dunărene, r. Cogîlnic din bazinul Mării Negre.

În toate cursurile de apă enumerate indicii de calitate nu se încadrează în normativele CMA. (Rapoartele anuale CIE AE Bălţi, 2013; CIE AE Chişinău, 2013; CIE AE Cahul, 2013). Evacuările directe ale apelor uzate, precum şi impactul localităţilor diminuează calitatea receptorilor.

Spre exemplu, r. Răuţel traversează teritoriul mun. Bălţi pe o lungime de 12,5 km. Surse punctiforme cu evacuări directe pe acest spaţiu nu sunt înregistrate. Rezultatele investigaţiilor probelor prelevate în amonte şi aval de mun. Bălţi denotă majorări ale concentraţiilor consumului chimic şi biologic de oxigen, suspensiilor, nitriţilor şi a ionilor de amoniu în secţiunea aval contra amonte, cauza fiind sectorul casnic din acest spaţiu.

Impurificări sunt înregistrate şi în apele rîurilor Căinar, Cubolta, Camenca, Copăceanca, Ciuluc, Naslavcea, unde de-a lungul cursului de apă sunt amplasate gunoişti neautorizate, sunt aruncate ape uzate din gospodăriile casnice. În toate secţiunile controlate calitatea apei nu corespunde normativelor CMA prevăzute pentru bazinele piscicole. În mostrele prelevate din rîul Camenca la deversare în rîul Prut s-au depistat depăşiri ale CMA la: MS - de 3,6 ori, CBO_5 - de 5,9 ori, NH_4^+ - de 2,5 ori, iar în mostrele prelevate în apele rîului Naslavcea s-au depistat

depăşiri a CMA la : MS - de 7,48 ori; CBO_5 - de 3,17 ori, NH_4^+ - de 2,71 ori; NO_2^- - de 1,63 ori.

Calitatea apei receptorilor este influenţată şi de evacuările directe de la SEB. Devin mai impurificate apele r. Ciuluc în rezultatul evacuărilor de la SEB „Apă – canal" - Sîngerei şi SEB „Apă – canal" - Teleneşti. Sunt vizibile zonele de impact şi pe r. Graidului unde sunt evacuate apele uzate de la SEB „Apă-canal" - Drochia, r. Şovăţul – Mic - receptor al apelor de la DPGLC, Făleşti, r. Medvejca – receptor al SE ÎM"Comprod" - Lipcani. Deversările de la SEB „Apă-canal" - Drochia au influenţat calitatea r. Graidului unde s-au constatat depăşiri ale CMA la indicii: MS - de 13,4 ori amonte şi 12,4 ori - aval, CBO_5 - de 12,5 ori amonte şi 11,1 ori - aval; NH_4^+ - de 26,84 ori amonte şi 31,84 ori - aval. Comparativ cu anul 2012 calitatea apei r. Medvejca s-a îmbunătăţit în 2013 ca urmare a majorării eficacităţii de epurare a SE ÎM"Comprod" - Lipcani . În total de la SEB au fost deversate cca 4800 m^3 de apă tratată.

Rîul Ciuhur a fost afectat nesemnificativ de apele evacuate în volum de 345 mii m^3 de la SEB „Apă-canal" - Edineţ. Concentraţia de noxe în apa evacuată nu a depăşit normativul. Cu toate acestea concentraţia în aval fată de amonte este cu 1,1 mg/dm^3 mai mare la MS, 3,4 mg/l la CBO_5 şi 0,41 mg/l la ionii de amoniu.

Deversările de la SEB, or.Cricova influenţează negativ calitatea apei r. Ichel. Capacitatea de epurare a SEB, or. Cricova nu corespunde volumului mărit al apelor reziduale deversate de la întreprinderile vinicole SA „Combinatul de vin şi şampanie", SA „Acorex Wine Holding", SA „RENAISSANSE-PERFECT". Ca urmare eficacitatea SEB este diminuată. Concentraţiile de noxe deversate depăşesc CMA la indicii: MS – de 12,5 ori; CBO5 – de 175,8 ori; N/NH4 – de 134,6 ori.

Apele deversate de la SEB, or. Vadul-lui-Vodă nu se încadrează în normativul DLA şi afectează calitatea r. Recea. Concentraţiile de noxe deversate depăşesc CMA pisc. la indicii: CBO5 – de 8,1 ori; CCO – de 3,2 ori; N/NH4 – de 2,2 ori; detergenţi – de 2 ori.

De asemenea are loc poluarea r. Frumoasa în raza oraşului Cahul. Apa prelevată în amonte corespunde normativelor, iar în aval nu corespunde, avînd depăşiri înregistrate la conţinutul de: MS - de 2-11 ori; CCO - de 1,9-2,5 ori; CBO_5 - de 3,3-5 ori; N/NO_2 – de 5,0 ori ; N/NH_4 - de 1,8 ori.

Rîul Cogâlnic este poluat de evacuările de la staţia de epurare ÎM "Amen Ver", or. Hînceşti şi SEB a or. Basarabeasca. Probele indică majorări a concentraţiilor CCO, CBO_5, MS în aval faţă de amonte .

S-au înregistrat impurificări şi în apa r. Botna, atît în amonte de or. Căuşeni cît şi în aval cauzate de deversările de la SEB "Căuşeni".

Rîul Lunguţa este poluat de deversările de la SEB ÎM "Apă Canal" a or. Taraclia, unde s-au constatat depăşiri ale normativelor DLA la următorii indici: MS - de 7 ori; CCO - de 9,0 ori; la CBO5 - de 14,7 ori; N/ NH_4 - de 37 ori. Conţinutul de CCO, CBO_5, N/ NH_4 în aval de deversare este mai mare decît în amonte.

Controlul calităţii apei din r. Kirghij-Kitai, s. Tvardiţa, r-nul Taraclia a demonstrat prezenţa unui conţinut înalt de poluanţi (CCO, CBO5, MS, reziduu

uscat, sulfaţi), cauzat de deversările apelor uzate menajere din sectorul casnic particular al primăriei Tvardiţa, precum şi de gestionarea incorectă a dejecţiilor animaliere şi gunoiului menajer.

Controlul calităţii apei râului Larga, amonte şi aval de s. Tartaul, s.Cebolaccia, s. Constantinovca, r-ul Cantemir, arată depăşiri ale normelor la indicii CCO, CBO_5, MS, N/NO_2. Spre exemplu, în amonte de s. Tartaul apa este mai curată ca în aval.

Sursa de poluare a râului o constituie deversările de ape uzate din gospodăriile sătești situate în preajma rîului, aruncarea gunoiului de grajd pe mal şi în rîu, lipsa staţiilor de epurare.

Staţiile de epurare a apelor uzate.

Pentru a determina eficacitatea de epurare şi respectarea regrlementărilor autorizaţiilor de gospodărire a apelor au fost prelevate probe de la 93 staţii de epurare a apelor uzate.

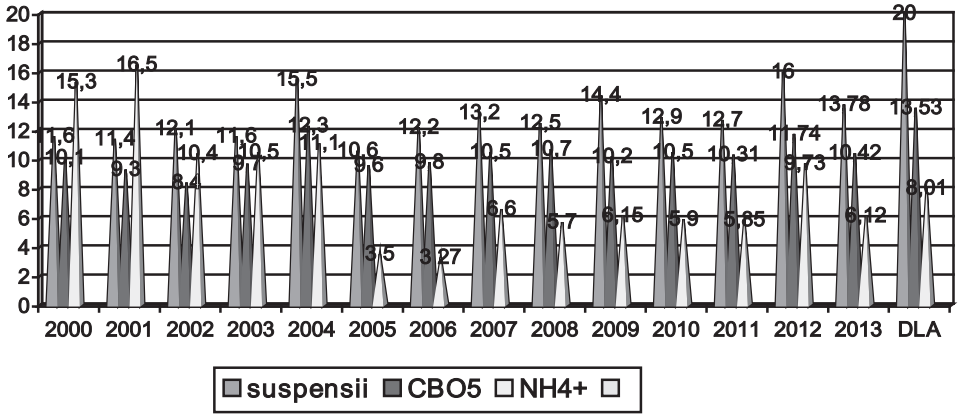
Aprecierea gradului de epurare şi eficacitatea de reţinere a noxelor s-a efectuat prin prelevarea și analiza probelor la recepţie şi la deversarea directă în receptor.

CIE AE Bălţi a monitorizat 34 staţii de epurare, inclusiv 22 cu evacuare directă în receptorii naturali şi 12 cu evacuări în bazine sau lacuri de acumulare. Rezultatele investigaţiilor analitice efectuate s-au comparat cu normativele deversărilor limitat admisibile (DLA) cuprinse în autorizaţia de gospodărire a apelor şi cu CMA în lipsa acestor normative.

S-au încadrat în normativul DLA apele evacuate de la staţiile SRL "Glorin-Ingenering" - Bălţi; SA „Servicii comunale Floreşti” (fig.16,17).

Variaţia concentraţiilor medii a MS, CBO_5, NH_4^+
la evacuare de la staţia de epurare SRL” Glorin - Ingenering”, or.Balti.

Fig.16.

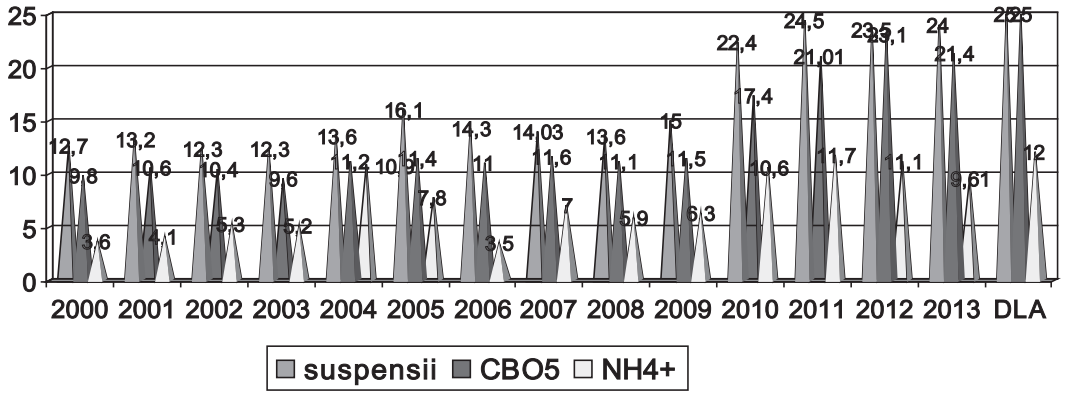

Încărcarea cu noxe a apelor uzate la deversare în receptor de la SRL "Glorin-Ingenering" - Bălţi pentru perioada anilor 2005 – 2013 se menţine sub valorile DLA cu excepţia anului 2012. În anul 2013 au fost epurate 8294,1 mii m^3 ape uzate cu un volum zilnic de 22,7 mii m^3. Mediile obţinute indică, că eficacitatea de

reţinere a suspensiilor este de 94,9 %, a consumului chimic de oxigen 77,4 %, consumului biologic - 94,0 % şi a ionilor de amoniu 84,6%. Cota de reţinere a noxelor este la nivelul anului 2012.

Variaţia concentraţiilor medii a MS, CBO_5, NH_4^+ la evacuare de la staţia de epurare S.A. „Servicii comunale Floreşti".

Fig. 17.

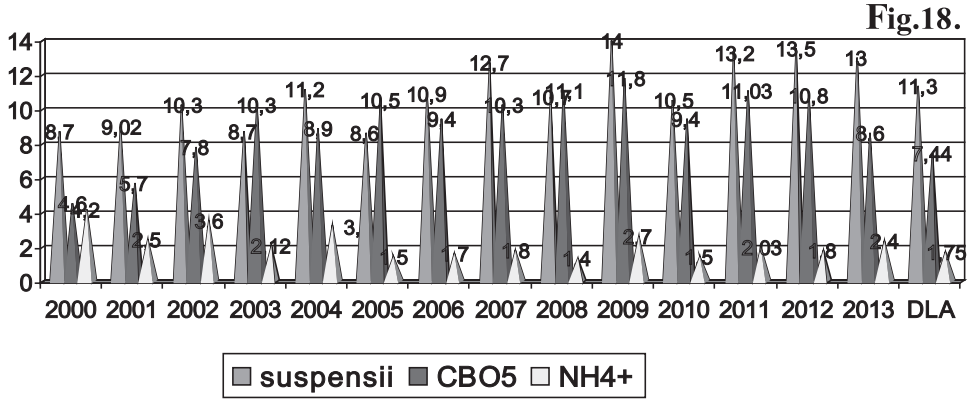

Funcţionarea suficientă a SEB SA "Servicii comunale Floresti", or.Floreşti se menţine prin epurarea suplimetară a apelor. În componenţa staţiei funcţionează 10 iazuri de epurare biologică. Eficacitatea de reţinere a substanţelor suspendate este de 91,1% , consumul chimic de oxigen – 80,8% , consumul biologic de oxigen - 88,1%, ionilor de amoniu - de 75,8%, situîndu-se la nivelul anului 2012.

La SEB ÎM „Mag-Vest" SRL, Glodeni toate treptele de epurare se dublează, însă pe parcursul anului 2013 staţia a funcţionat doar în trimestrul III. S-au constatat depăşiri ale DLA la conţinutul de nitriţi – de 1,5 ori. Eficacitatea de reţinere a suspensiilor este de 64,87%, CBO5 - 86,3 %, CCO – 68,6 %, a ionilor de amoniu - 86,3 %. În semestrul II a fost efectuată reparaţia curentă a staţiei.(fig.18)

Variaţia concentraţiilor medii a MS, CBO_5, NH_4^+ la evacuare de la staţia de epurare SEB ÎM„ Mag-Vest" SRL.

Fig.18.

Ce ţine de apele uzate de la SA „Tezeu-Lux Vălcineţ", acestea sunt apele reîntoarse din nou în producere. Procesul de epurare constă dîn 6 bazine - cascad

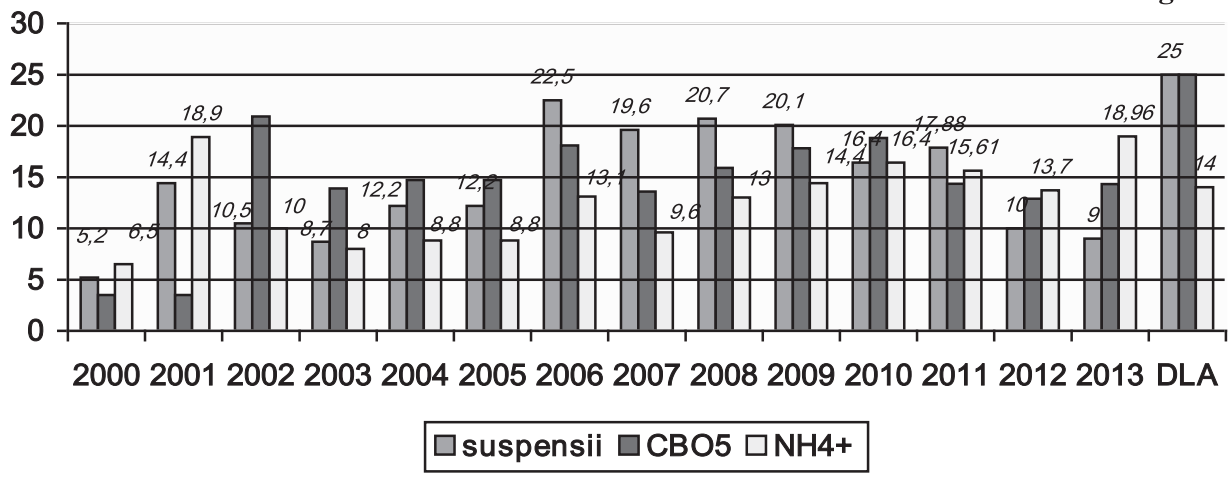
de decantare a apelor, unde se petrece sedimentarea treptată, pomparea lor din ultimul bazin în rezervorul de acumulare şi utilizarea din nou în ciclul de producere. Pe parcursul anului 2013 au fost folosite şi suficient epurate 25,85 mii m^3 de apă pentru ciclul de producere. Unitatea dispune de DLA la deversarea avariată în fl. Nistru. Pe parcursul anului cazuri de deversări avariate nu au fost depistate, iar indicii de calitate a apelor din ultimul bazin s-au încadrat în DLA.

La SEB ÎM "Apă-Canal" - Edineţ apele reziduale se colectează prin pompare forţată de la întreprinderile SA "In Lac" şi ÎCS "Natur Bravo" din or. Cupcini şi de la staţia de pompare unde se acumulează din colectorul orăşenesc Edineţ. Indicii de calitate s-au încadrat în DLA. Eficacitatea de funcţionare a SEB în mediu este de 86,8 %. Pe parcursul anului 2013 au fost suficient epurate 345,36 mii m^3 de ape uzate.

Sunt întreprinse măsurile posibile pentru menţinerea funcţionării treptelor de epurare a apelor reziduale la staţiile: D.P. „Apă-canal, Drochia"; DPLGC - Făleşti; „Apă canal" - Sîngerei şi „Apă-canal" - Rîşcani. Sunt unităţi care la fel dispun de normativul DLA, însă apele deversate de la aceste complexe de epurare sunt încărcate cu noxe peste limitele autorizate. (fig.19). La D.P. „Apă-canal" - Drochia s-au înregistrat depăşiri ale DLA la conţinutul de NH_4^+ - de 1,4 ori, eficacitatea de reţinere a suspensiilor este de 93,2%, consumul chimic de oxigen este de 75,3%, consumul biologic de oxigen - 90,3 %, a ionilor de amoniu - 66,1 %,. La „DPLGC - Făleşti" s-au înregistrat depăşiri ale DLA la conţinutul de: MS - de 1,17 ori; CBO5 - de 1,28 ori; NH_4^+ - de 5,24ori.(fig.20).

„Apă canal" Drochia.

Fig.19.

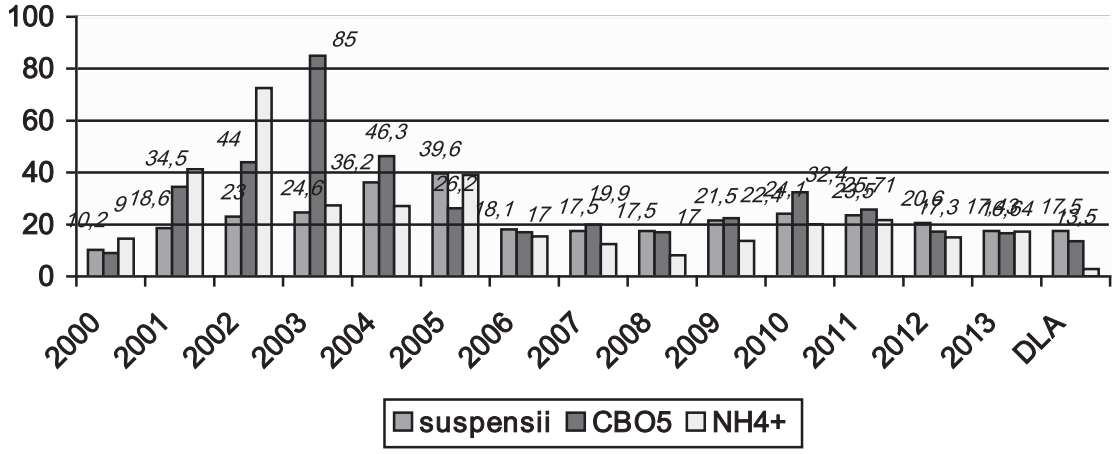

Staţia de epurare „DPLGC - Făleşti" utilizează 6 iazuri biologice de epurare suplimentară, cu toate acestea la fiecare prelevare de probe au fost constatate depăşiri ale normativelor DLA, substanţele suspendate – de 1,23 ori, consumul biologic oxigen – 1,23 ori, ionii de amoniu de – 6,05 ori, nitriţi - de 1,61 ori, nitraţi – de 1,89 ori. Eficacitatea de reţinere a suspensiilor este de 92,2 %, consumul

chimic de oxigen - 81,1%,a consumul biologic de oxigen - 93,3 %, a ionilor de amoniu - 61,4 %.

Staţia de epurare „DPLGC Făleşti”.

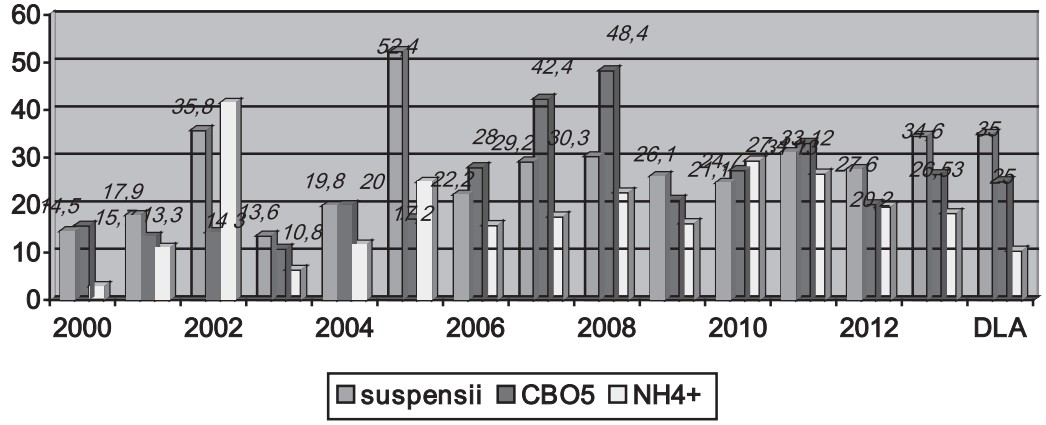
Fig.19/1.

În anul 2013 la SEB „Gospodăria comunală ” - Rîşcani capacitatea de reţinere a poluanţilor a fost insuficientă. Eficacitatea de reţinere a suspensiilor este de 90,6 %, consumului chimic de oxigen este de 73,27% , consumului biologic de oxigen - 89.1%, a ionilor de amoniu - 60,59%. Pe parcursul a.2013 au fost recepționate și epurate 65,7 mii m^3 de ape uzate. În anul 2014 urmează să fie efectuate lucrări de reconstrucție a instalațiilor de epurare.

SEB “Gospodăria Comunală Rîşcani”.

Fig.19/2.

La SEB „Apă canal” - Sîngerei eficacitatea de reţinere a suspensiilor este de 88,4 %, consumul chimic de oxigen - 69,9 % , consumul biologic de oxigen - 87,9 %, a ionilor de amoniu - 63,7 %.

Staţia de epurare "Apă - canal" -Teleneşti a contribuit semnificativ la poluarea r. Ciuluc. Procesul de epurare se reduce doar la sedimentarea mecanică şi

epurarea suplimentară în iazurile biologice. S-au înregistrat depăşiri ale CMA pisc. la MS - de 12,3 ori, CBO_5 - de 18,74 ori, ionii de amoniu - de 48,12 ori.

Volumele insuficiente de ape reziduale şi concentraţia excesivă de nocivităţi recepţionate dereglează funcţionarea optimă a procesului tehnologic de epurare la SEB a ÎM "Com Prod" - Lipcani. Apa la deversare depăşeşte limitele CMA. Eficacitatea medie de funcţionare a staţiei este de 71,6 %.

De către SEB " Gospodăria Comunală", or. Briceni in anul 2013 au fost acumulate 147,84 mii m^3 de ape reziduale, calitatea cărora nu se încadrează în limitele CMA. Primăria or. Briceni planifică construcţia unei SEB orăşeneşti cu o capacitate de 1200 m^3/zi.

În anul 2013 SE ÎM"Apă-Canal" - or.Donduşeni a recepţionat 3215 m^3 de ape uzate care au fost tratate cu o eficacitate medie de 51,7%.

SE, primăria Ţaul, r-nul Donduşeni la moment este practic deteriorată. Apele reziduale de la Colegiul agricol şi sectorul particular din s. Ţaul se pompează prin reţeaua de canalizare la SE. În bazinul de aerare se petrece sedimentarea parţială şi evacuarea apei în iazul biologic pentru autoepurare şi deversarea ulterioară în bazinul de acumulare şi sedimentare, unde se petrece infiltraţia şi evaporarea apelor uzate. Deversari în resursele acvatice din acest bazin nu se petrec. În total în a.2013 au fost primite şi parţial tratate 11,289 mii m^3 de ape uzate .

Eficacitatea staţiilor de epurare din nordul ţării şi analiza comparativă pentru anii 2010-2013 este prezentată în tab. 4.

Eficacitatea staţiilor de epurare pentru anii 2010- 2013.

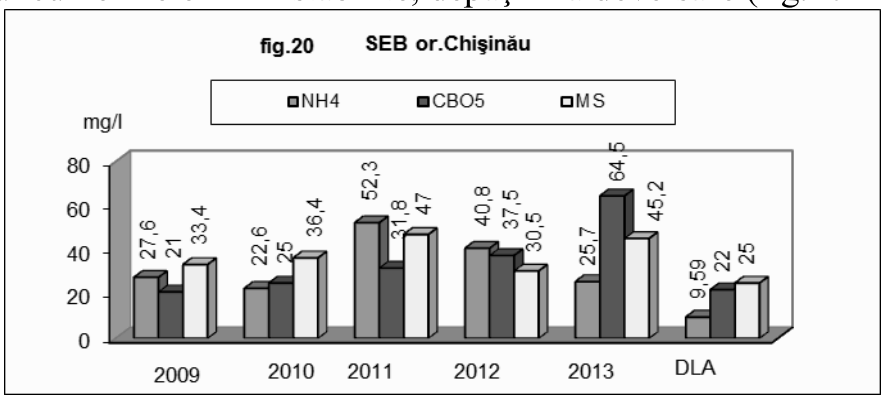
Tab. 4

Nr	Denumirea SEB	Eficacitatea, %											
		Materie în suspensie			CCO			CBO_5			NH_4^+		
		2011	**2012**	**2013**	**2011**	**2012**	**2013**	**2011**	**2012**	**2013**	**2011**	**2012**	**2013**
1	Regia Apă-canal, Bălţi	94.9	94.8	94..9	76.3	82,6	77.4	92.6	94.8	94.0	87.9	82.6	84.6
2	Sîngerei Apă –canal	89.1	85.8	88.4	56.4	66.0	69.9	78.8	88.6	87.9	59.2	62.0	63.7
3	Glodeni Fabrica de Zahăr	92.6	86.9	64..9	74.5	66.0	68.6	93.7	92.2	86..3	94.0	94.6	86.3
4	Rîşcani „Apă-canal"	90,5	91.1	90.6	62.7	69.4	73..3	78.0	90.1	89.1	53.9	57.3	60.6
5	Floreşti, SA „Serv. com."	83,8	89.1	91.1	73.3	72.0	80.8	87.5	88.6	88.1	80.8	75.8	78.1
6	Făleşti DPGLC	86,9	90.2	92..9	66.6	69.4	81.1	84.6	91.3	93.3	52.6	68.6	61.4
7	Drochia, „Apă-canal"	86,7	93.3	93.2	68.6	52.5	75.3	91.2	92.5	90..3	67.1	67.8	66.1
8	Drochia„Moldovatransgaz"	58,3	72.6	73.6	48.3	45.9	65.7	82.4	79.8	85.3	55.9	57.0	50.2
9	Teleneşti, „Apă-canal"	61,8	46.4	46.4	46.7	53.5	53.8	79.1	62.7	70.1	47.9	31.8	38.7
10	Donduşeni, „Apă-canal"	76,2	79.4	80.6	77.0	77.3	79.6	77.0	75.7	80.0	87.2	84.9	84.3
11	Ţaul, SE Primăria	65,8	70.8	72.8	66.2	73.5	69.6	60.1	69.4	67,4	68.0	69.9	69.4
12	Edineţ, ÎM „Apă-canal"	82,9	84.9	84.5	87.4	87.7	87.3	86.8	87.7	86.6	92.2	90.3	88.7
13	Briceni, Gospodăria Com,"	58,7	57.6	62.0	58.8	55.4	51.5	57.4	51.2	52.4	51.8	47.9	53.5
14	Lipcani, „Com Prod."	60,3	67.4	73.5	55.6	65.0	69.6	51.5	60.3	69.3	45.8	61.4	74.0

CIE AE Chişinău.

În conformitate cu programul de activitate CIE AE Chişinău trimestrial a prelevat probe de la 6 staţii de epurare ale mun. Chişinău din localităţile: or.Chişinău, or.Vadul-lui-Vodă, or. Cricova, s. Goianul-nou, com. Coloniţa, com. Budeşti. Totodată, pentru aprecierea gradului de încărcare cu noxe au fost prelevate probe de la 34 staţii de epurare din raioanele centrale : SEB ÎM „Apă-Canal - Anenii-Noi", s. Bulboaca; SEB "Centrul comunitar" Talmaza, r-nul Ştefan-Vodă; SEB Centrul social „Concordia", s.Tudora, r-nul Ştefan-Vodă; SEB "Porumbeni", s. Paşcani, r-nul Criuleni; SEB, s.Hruşeva, r-nul Criuleni; SEB, s. Corjova, r-nul Criuleni; SEB "Biroul Vamal" Leuşeni, r-nul Hîncești; SEB ZUC „Penetenciarul nr.7", s. Rusca, r-nul Hîncești; SEB ZUC s. Sărata-Galbenă, r-nul Hîncești; SEB ZUC s. Negrea, r-nul Hîncești; SEB ZUC, s. Iurceni, r-nul Nisporeni; SEB ZUC, s. Cristești, r-nul Nisporeni; SEB"Topaz-8"SRL"Eurotecstile", or. Străşeni; SEB"Topaz-8" - s.Recea, r-nul Străşeni; SEB"Topaz-250" - s.Bucovăţ, r-nul Străşeni; SEB"Topaz-75"s.Bucovăţ, şcoala medie, r-nul Străşeni; SEB"Topaz-8" - s.Dolna, r-nul Străşeni; SEB „Apă-Canal - Călăraşi"; SEB "Hîrjauca-Vin"SA, r-nul Călăraşi; SEB „Topaz 24" - prim.Doroţcaea, r-nul Dubăsari; SEB „Topaz-7" - AO „Concordia", s. Doroţcaia, r-nul Dubăsari; SEB „Биотал-50" - s.Pîrîta, r-nul Dubăsari; SEB SA Fabrica de conserve, s.Coşniţa, r-nul Dubăsari; SEB „Topaz-60" - „Forţele pacificatoare",s.Coşniţa, r-nul Dubăsari; SEB "Topaz 75" - Grădinița de copii, s. Coşnița, r-nul Dubăsari; SEB „Topaz" - Grădinița de copii, s.Holercani, r-nul Dubăsari; SP " mun. Rezina"; SEB "Lafarge Ciment", or. Rezina; SEB „Penitenciarul 17", r-nul Rezina; SEB IM „ Apa-Canal - Ungheni", s. Valea Mare, r-nul Ungheni; SEB "Topaz" - s. Măcărești, r-nul Ungheni; SEB "Topaz" - s. Petrești, r-nul Ungheni; SEB "Topaz" - s. Costuleni, r-nul Ungheni (Raportul Anual CIE AE Chișinău, 2013).

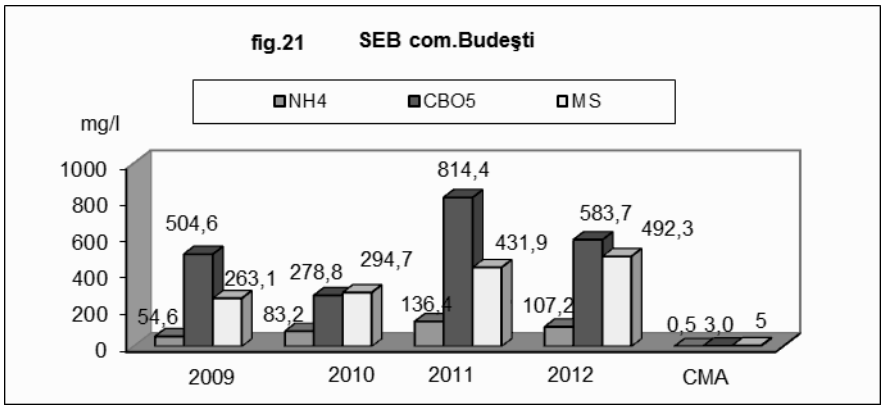
Rezultatele investigaţiilor analitice ne demonstrează, în raport cu normele piscicole sau cu normele DLA stabilite, depăşiri la deversare (fig.20- fig.25).

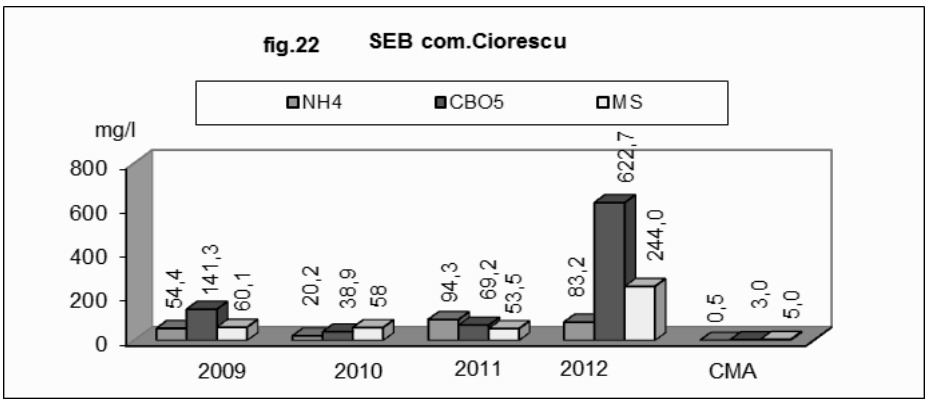
Volumele insuficiente de ape reziduale recepţionate şi concentraţia excesivă de nocivităţi dereglează în ultimii ani funcţionarea optimă a procesului tehnologic de epurare la SEB, or. Chişinău. Comparativ cu anul 2012 concentraţia de noxe deversate în 2013 s-a diminuat neesenţial doar la ionii de amoniu şi depăşeşte DLA la conţinutul de: MS – de 1,8 ori; CBO5 – de 3,6 ori; CCO – de 1,8 ori; N/NH4 – de 2,7 ori; detergenţi – de 2,6 ori (fig.20).

Cu excepția SEB „Goianul Nou”, majoritatea SEB din mun. Chişinău se află în stare deplorabilă, cu un grad sporit de uzură a construcţiilor, necesită reconstrucţie capitală şi modernizare tehnologică.

SEB com. Budeşti practic nu funcţionează. Procesul de epurare se reduce la acumularea apelor reziduale la staţia de pompare, pomparea lor ulterioară la SEB şi deversarea fără epurare în r. Frumoasa. Concentraţia de amoniu atinge valoarea de 11,0 mg/dm^3, iar a CBO5 şi MS respectiv de 152 mg/dm3 şi 196 mg/dm^3, ce depăşeşte de zeci de ori CMA pisc. La moment staţia se află în proces de reconstrucţie.

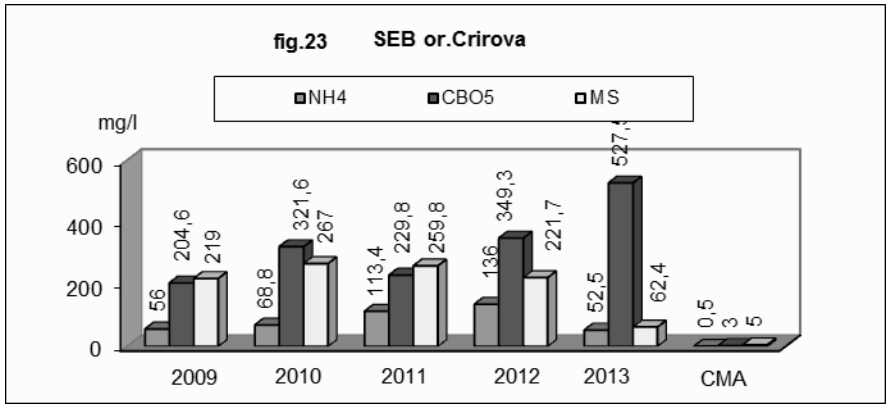

SEB com. Ciorescu se află în proces de reconstrucție. Din cauza deteriorării staţiei, apele din sistemul comunal al com. Ciorescu, practic fără epurare, se deversează pe suprafața solului și parțial nimeresc în r. Ichel.

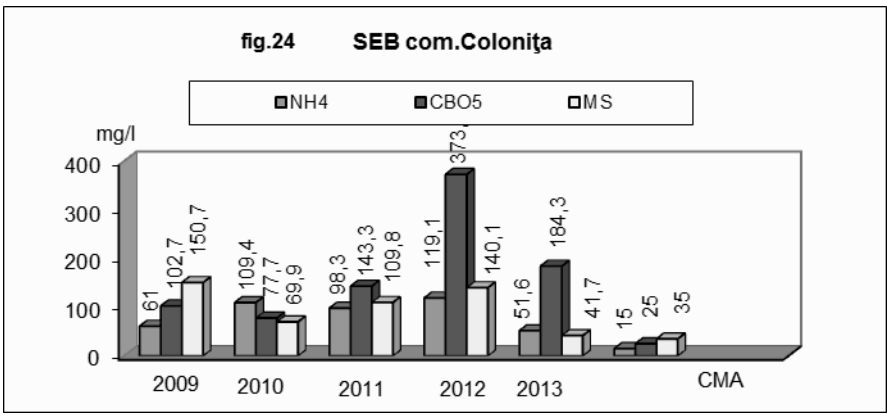

Pe cursul r. Ichel se află şi SEB a com. Cricova, eficacitatea de epurare a căreia nu se încadrează în normativele stabilite . Capacitatea de epurare a staţiei nu corespunde volumului mărit al apelor reziduale deversate de la întreprinderile vinicole SA „Combinatul de vin şi şampanie”, SA „Acorex Wine Holding”, SA „RENAISSANSE-PERFECT”. Ca urmare eficacitatea SEB este diminuată, iar apele uzate fără epurare se deversează în r. Ichel. Concentraţiile de noxe

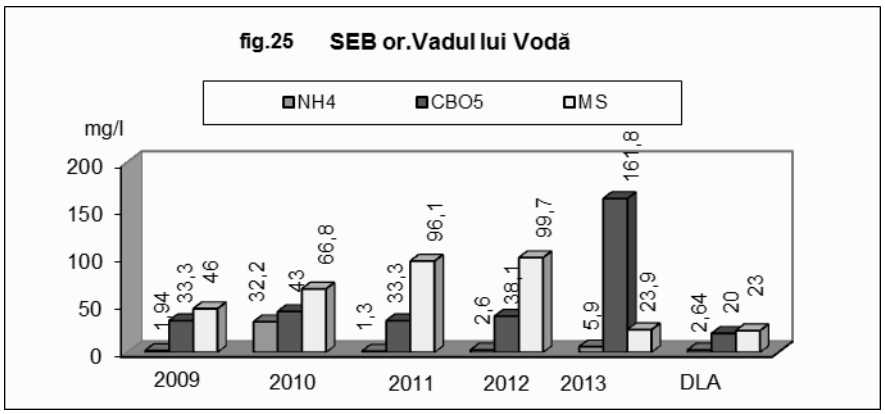
deversate depăşesc CMA la indicii: MS – de 12,5 ori; CBO5 – de 175,8 ori; N/NH4 – de 134,6 ori. Eficacitatea de reţinere a suspensiilor este de 50,0 %, consumul chimic de oxigen este de 48,9 % , consumul biologic de oxigen - 40.9 %, a ionilor de amoniu - 56,7 %.

Depăşesc DLA şi concentraţiile de noxe la SEB com. Coloniţa la indicii: CBO5 – de 7,4 ori; CCO – de 45,7 ori; N/NH4 – de 3,4 ori. Eficacitatea de reţinere a suspensiilor este de 52,1 %, consumul chimic de oxigen este de 61,5 % , consumul biologic de oxigen -57,2%, a ionilor de amoniu - 12,5 %.

Apele deversate de la SEB a or. Vadul-lui-Vodă nu se încadrează în normele DLA şi afectează calitatea r. Recea. Concentraţiile de noxe deversate depăşesc CMA pisc. la indicii: CBO5 – de 8,1 ori; CCO – de 3,2 ori; N/NH4 – de 2,2 ori; detergenți – de 2 ori.

SEB a com. Goianul-Nou, staţie nouă de tip „Topaz” se încadrează în limitele DLA. Eficacitatea de reţinere a suspensiilor este de 74,7 %, consumul chimic de oxigen este de 92,6% , consumul biologic de oxigen - 93,2%, a ionilor de amoniu - 99,2%.

În anul 2013 în comparaţie cu anul 2012 s-a micşorat esenţial eficacitatea epurării apelor uzate la SEB - Cricova şi SEB - Colonița la indicii MS , CCO şi CBO5. Eficacitatea epurării apelor uzate la SEB - Vadul-lui-Vodă a crescut, cu excepția ionilor de amoniu (NH_4^+). Totuşi eficacitatea epurării ionilor de amoniu (NH_4^+) rămîne joasa în deosebi la SEB - Vadul-lui-Vodă, Cricova, Coloniţa, Chişinău. A crescut eficacitatea de epurare la SEB - Chişinău comparativ cu anul 2012 la indicii CBO_5 si NH_4^+, dar s-a micşorat la indicii CCO şi MS. Deversările de ape uzate fără epurare sau insuficient epurate de la SEB ale mun. Chişinău în receptorii naturali - r. Bîc, r. Ichel şi alte obiective acvatice afectează grav calitatea apelor de suprafaţă.

Eficacitatea SEB din mun. Chişinău a. 2011-2013.

Tab. 5

nr.	Denumirea SEB	Eficacitatea %											
		materie în suspens.			CCO			CBO5			NH_4^+		
		2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013
1.	Chişinău	89,9	85,5	79,7	89,0	75,9	73,1	90,8	65,8	79,4	35,2	32,2	41,5
2.	Cricova	58,6	60,6	50,0	52,0	52,7	48,9	53,5	54,5	40,9	14,0	0	56,7
3.	Goianul-Nou	-	-	74,7	-	-	92,6	-	-	93,2	-	-	99,2
4.	Coloniţa	67,7	90,2	52,1	60,1	62,7	61,5	62,1	62,5	57,2	26,9	7,7	12,5
5.	Vadul luiVodă	65,6	41,6	45,1	45,2	36,5	57,8	49,4	44,2	54,5	97,9	92,2	64,4
6.	Budeşti	43,2	40,1	31,2	51,1	45,8	68,3	59,5	47,2	68,3	6,2	0	64,2

SEB “Gospodăria Comunală Locativă Călărași” de tip “ MBBR”, construită în 2012 nu dispune de normative DLA. Eficacitatea de reţinere a suspensiilor este de 17,1 %, consumul chimic de oxigen este de 62,2 % , consumul biologic de oxigen - 62,2 %, a ionilor de amoniu - 62,8 % şi nu se încadrează în normativ - procentul minim de reducere în conformitate cu HG 950 din 25.11.2013.

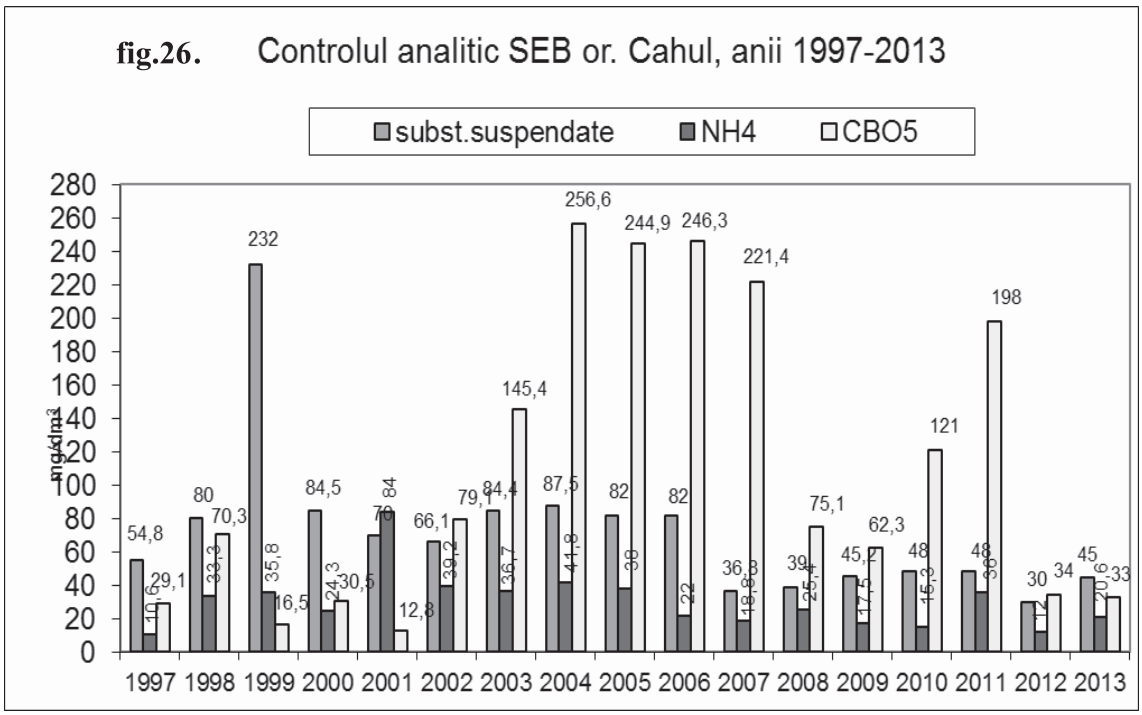

SEB ÎMDP „Apă Canal”- s.Bulboaca de asemenea nu se încadrează în normativul de evacuări provenite din staţiile de epurare a apelor uzate urbane prevăzut în „Regulamentul privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în corpuri de apă pentru localităţile urbane şi rurale”. (HG 950 din 25.11.2013).

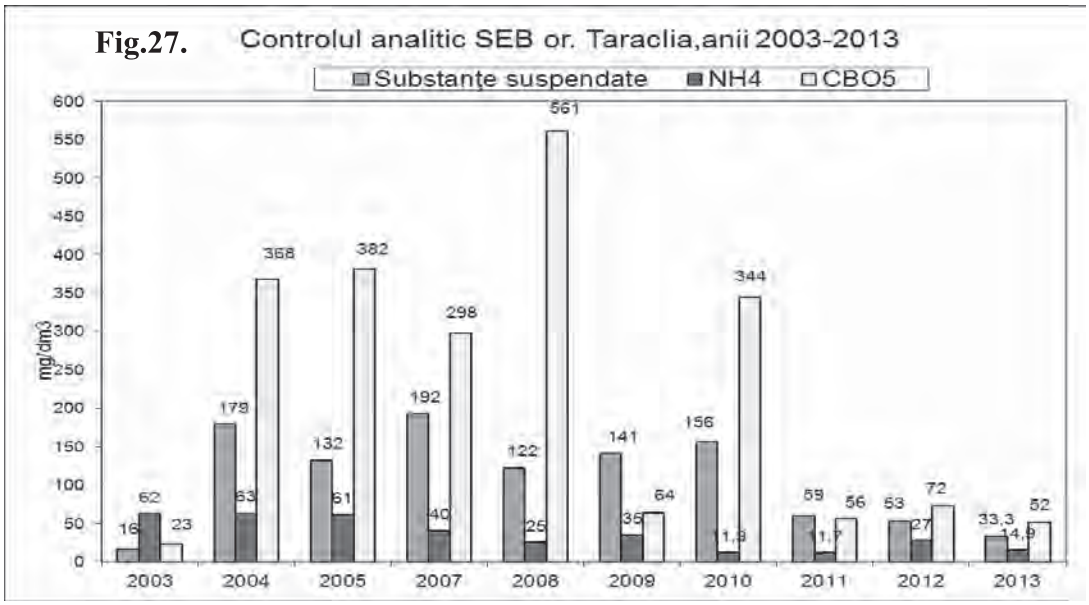
Eficacitatea de epurare a SEB IM „ Apa-Canal - Ungheni”, s. Valea Mare, r-nul Ungheni este la un nivel foarte slab și constiuie: pentru MS – 31,5 %; CCO – 33,3%; CBO_5 – 33,3%; ionii de amoniu – 10,1 %.

CIE AE Cahul efectuează controlul multianual a 4 staţii de epurare din localităţile Basarabeasca, Taraclia, Leova, Cahul. În 2013 s-au prelevat probe de la aceste complexe, precum şi de la 19 staţii de epurare a apelor uzate cu capacitatea mai mică - SRL „Vtorma” , SRL „Bemol Retail” , SRL „Rubin 216”- SRL „L.Bargan”, SRL „Scurtu Vadim”, SRL „Tehcomplos-Petrol”, fabricile de vinuri „Invinprom”, r-ul Comrat, s. Chirsova; SA ”Imperial Vin”, r-ul Cantemir, s. Pleșeni; SC „Vinaria Ţîganca”, r-ul Cantemir; SRL „Podgoria Vin”, r-ul Cantemir, s. Lingura; SC „”Tartcomvin, r-ul Cantemir, s.Tartaul; SA „Ceba Vin”, r-ul Cantemir, s.Ciobalaccia; SRL„Vin-Company”, r-ul Taraclia, s. Cortin; ICS „Zolotoi Aist”, ICS „Moldavschii standart”, r-ul Taraclia, s.Tvardiţa; SA „Combinatul de vinuri din Taraclia”, or. Taraclia; S,A „ Leovin”; 2 staţii de epurare în s. Giurgiuleşti; SRL „Danube Logistics”; 38 staţiile PECO; SRL „Tehcomplos-Petrol”; SRL „ Bemol-Retail”; SRL „ Valexchimp”; SRL „Petrom Moldova”; SRL „ Lucoil Moldova”; SRL „Fortress”; SRL ‚Djaial”; SRL „Gazoterm”; SRL „Tirex Petrol”; SRL „Rapira”; SRL „Penta-Oil”. (Raportul anual al CIE AE Cahul, 2013).

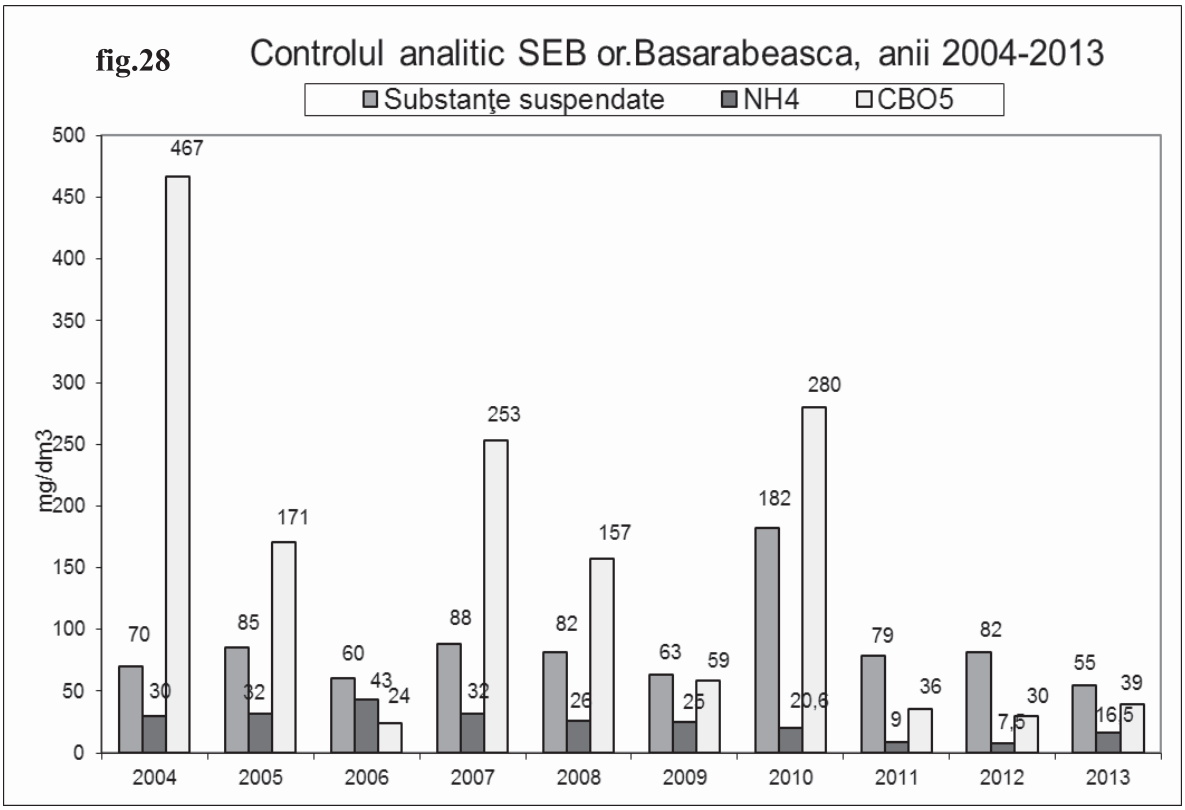
La SEB DP „Apă Canal - Cahul”, or. Cahul depăşirile DLA au constituit: MS - de 2-3,0 ori; Cl^- - de 1,6 - 4 ori; CCO - de 1,3 ori; CBO5 - de 1,4 ori; amoniu - de 15,0 ori; nitriți - de 20 ori.

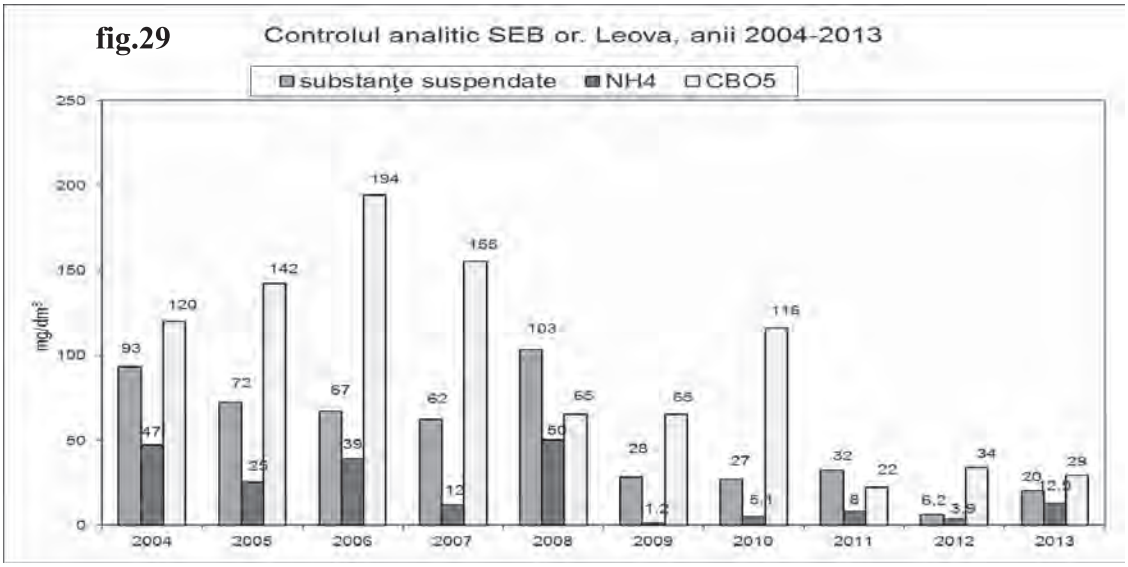
La SEB "ÎM Apă Canal", or.Taraclia, depăşirile DLA au constituit: MS- de 7 ori; CCO - de 9,0 ori; CBO_5 - de 14,7 ori ori.

La SEB "ÎM Apă Canal", or.Basarabeasca, epurarea se reduce la sedimentarea mecanică, fără epurare biologică. Depăşirile DLA la SEB"ÎM Apă Canal", or.Basarabeasca au constituit: MS - de 3,5 ori PO_4^{-3} - de 8,8 ori, CCO - de 6,9 ori; CBO_5 - de 9,0 ori ; NO_2^- - de 38 ori; NH_4^+ - de 12,8ori.

La Staţia de epurare a ÎMDPGLC ”Apă Canal”, or. Leova depăşirile DLA au constituit.: PO_4^{-3} - de 11,0 ori, CCO - de 7,4 ori, CBO_5 - de 2,8 ori, amoniu - de 15,0 ori, nitriţi - de 7,0 ori, nitraţi - de 2,0 ori.

Eficacitatea staţiilor de epurare din zona de activitate CIE AE Cahul şi analiza comparativă pentru anii 2011-2013 este prezentată în tab.6.

Eficacitatea SEB-rilor, anii 2011-2013.

.Tab 6

nr.	Denumirea SEB-rilor	Eficacitatea, %											
		Materie în suspensie			CCO			CBO_5			NH_4^+		
		2011	**2012**	**2013**	**2011**	**2012**	**2013**	**2011**	**2012**	**2013**	**2011**	**2012**	**2013**
1	„Apă Canal", or. Cahul	81,3	94,1	73,5	68,7	50	73,5	68,5	52,7	71,3	35,7	68	48,0
2	ÎMDPGLC "Apă Canal", or. Leova	89,2	98,5	89,1	76,2	65,7	84,0	77,7	69,9	85,0	83,7	95,6	77,0
3	Î.M „ Apă Canal", or. Basarabeasca	59,0	55,4	68,0	45,0	73,1	67,9	44,0	76,0	67,0	73,0	81,4	69,0
4	a ÎM „Apă Canal",or. Taraclia	66,0	83,2	83,5	28,0	30,3	42,4	24,0	32,7	42,2	71,0	43,7	75,0

Poligoanele de depozitare a deşeurilor solide (PDDS).

PDDS, mun. Bălţi.

Probe de control a apelor provenite de la scurgerile de pe amplasamentul poligonului de depozitare a deşeurilor solide din mun. Bălţi au fost prelevate de către CIE AE Bălţi din 2 iazuri de acumulare şi din r. Ciuluc. Datele obţinute caracterizează apele din primul şi al doilea iaz ca ape puternic poluate. Depăşirile sunt de peste sute de ori faţă de CMA şi anume, în primul acumulator CBO_5 depăşăşte CMA de 305,6 ori, în al doilea de 14,46 ori, reziduu fix - corespunzător de 13,6 ori şi 103 ori, ionii de amoniu 28,2 ori şi 10,5 ori.

Investigaţiile efectuate în probele prelevate din rîuleţul Ciuluc ce curge mai jos de iazul al doilea, indică afectarea calităţii apelor în secţiunea aval faţă de amonte. Poluarea are loc prin infiltrarea apelor din al doilea iaz. În aval la distanţa de 500 m pe curs, apa r. Ciuluc înregistrează depăşiri ale CMA la la CBO_5 - de 5,68; reziduu fix - de 4,7 ori.

PDDS, mun. Chişinău.

Trimestrial CIE investighează componenţa chimică a apelor de filtrare şi drenaj la PDDS al mun. Chişinău, s.Creţoaia, r-nul Anenii Noi. În legătură cu stoparea depozitării deşeurilor solide la PDDS de către ÎM Regia „Autosalubritate" probele au fost prelevate numai în trimestrul II.

Scopul controlului constă în obţinerea datelor despre limitele de încărcare cu poluanţi a deşeurilor lichide toxice şi evaluarea prejudiciului cauzat mediului în cazul eventualelor scurgeri de pe teritoriul PDDS.

S-au înregistrat depăşiri ale CMA piscicole în fântâna de filtrare şi respectiv în fântâna de drenaj la următorii indici: materie în suspensie - de 118,6 ori şi 18,9 ori; CCO - de 12,3 ori şi 30,7 ori; CBO_5 - de 58,9 ori şi 147,2 ori, amoniu - de 2192,2 ori şi 319,0 ori. Totodată a fost prelevată proba de apă din lacul de drenaj situat în aval de PDDS la distanţa de 2 km. Conform analizelor s-au înregistrat depăşiri ale CMA pisc. la indicii MS – de 56,2 ori; CCO - de 42,9 ori, CBO_5 - de 206,1 ori, amoniu - de 54,8 ori.

Conform procesului tehnologic de depozitare a gunoiului la PDDS, deşeurile lichide toxice (apele de drenaj şi de filtrare) se acumulează în cămine speciale şi apoi sunt transportate pe suprafaţa PDDS. Acest circuit închis al deşeurilor lichide nu aduce pericol mediului ambiant şi numai în cazul scurgerilor de suprafaţă poate avea consecinţe grave pentru terenurile agricole situate în aval.

Conlucrarea cu Inspecţiile Ecologice (IE) din raioane.

În conformitate cu ordinul nr. 18 din 21.03.2006 al IES în anul 2013 CIE au acordat asistenţă analitică Inspecţiilor Ecologice din raioane, la solicitare, în cazuri excepţionale şi în conformitate cu programele de prelevare, coordonate cu şefii IE.

● CIE AE Bălţi a acordat asistenţă analitică:

Inspecţiei Ecologice Şoldăneşti - au fost prelevate probe de control de la 3 staţii de tip "TOPAZ" cu capacitatea mică de 10 m3/oră; 7,0 m3/oră şi 4,0 m3/oră, care deservesc o parte din or.Şoldăneşti. Apele uzate au fost aruncate fără epurare pentru că nu au funcţionat staţiile .

Inspecţiei Ecocogice Făleşti – s-au prelevat probe de la SEB nou construită de tip "Topaz", s. Călineşti şi Centru de amplasament pentru copii "Vivatis" pentru determinarea eficienței. Conform analizelor efectuate s-au determinat depășiri ale CMA: materii în suspenzii - de 6,2 ori, rezidiu fix - 1,12 ori, CBO_5 - 7,93 ori , clorurile - de 1,34 ori,ionii de amoniu - de 21,8 ori, nitriţi - de 3,69 ori şi nitrati - de 1,54 ori, sulfaţi - de 2,99 ori.

Inspecţiei Ecologice Glodeni - la solicitarea inspectorilor au fost prelevate probe de control de la staţia de tip "TOPAZ" din s Limbenii Vechi. Staţia efectuează epurarea prealabilă a apelor uzate de la grădiniţa de copii, care ulterior este transportată la SEB a SRL „Mag-Vest",Glodeni. Conform analizelor efectuate s-a determinat că eficacitatea de epurare depaseste CMA după: materii în suspenzii - de 6,4 ori, rezidiu fix - 1,19 ori, CBO_5 - 8,83 ori , ionii de amoniu - de 35 ori, nitriţi - de 2,38 ori şi sulfaţi - de 2,55 ori.

Inspecţiei Ecologice Rîşcani - au fost prelevate probe de control de la staţia de tip "TOPAS" din localităţile Aluniş cu scop de a verifica funcţionarea acestora. S-au efectuat analize şi s-au depistat depăşiri ale CMA piscicol la indicii: materii în suspenzii - de 6,43 ori, rezidiu fix - 1,2 ori, CBO_5 - 6,57 ori ionii de amoniu - de 41,14 ori, nitriţi - de 2,33 ori şi sulfaţi - de 2,3 ori.

● CIE AE Chişinău a acordat asistenţă analitică:

Inspecţiei Ecologice Străşeni - Au fost prelevate probe de apă de la 5 SEB de tip „Topaz". Conform analizelor efectuate s-au depistat depășiri ale CMA pisc la deversare la:

1. SEB "Topaz -8", s. Dolna (gradinița de copii) – CCO - de 2,7 ori; CBO5 – de12,1 ori; MS – de 8,4 ori; N/NH4 – de 108,7 ori; detergenți- de 7,6 ori;
2. SEB "Topaz-75", s. Bucovăț (gimnaziu) - CCO- de 12 ori; CBO5 – de 48,7 ori; MS – de 7,8 ori; N/NH4 – de 219,5 ori; detergenti - de 9,2 ori;

3. SEB “Topaz-250”, Bucovăț (bloc locativ) - CCO- de 82,7 ori; CBO5 – de 368,7 ori; MS – de 11,2 ori; N/NH4 – de 144,3 ori; NO2 630 ori,;
4. SEB “Topaz-8”, s. Recea (gimnaziu) - CCO- de 14,6 ori; CBO5 – de 60 ori; MS – de 12,7 ori; l –N/NH4 – de 307,4 ori; detergenți- de 3 ori;
5. SEB“Topaz-8”, SRL “Eurotextile”, or. Străşeni – CCO- de 1,3 ori; CBO5 – de 6,7 ori; MS – de 23,4 ori; N/NH4 – de 168,7 ori; NO2- de 130 ori.

Inspecţiei Ecologice Călăraşi - S-au prelevat probe de apă uzată de la SEB „Călăraşi”; SEB SA ”Hirjauca-Vin”. Conform analizelor au fost depistate depăşiri ale CMA pisc. la indicii:

1. SEB SA ”Hirjauca-Vin” - CCO – de 4,0 ori; CBO5- de 16,8 ori; NH4 – de 27,9 ori; detergenți – de 4,0 ori.;
2. SEB „Călăraşi” - MS – de 34,9 ori; CCO- de 10,4 ori; CBO5- de 43,8; NH4 – de 81,5 ori; detergenți – de 22 ori.

Inspecţiei Ecologice Rezina - sau prelevat probe de apă de la SEB, or. Rezina; SEB “Penetenciarul nr. 17”. Conform analizelor s-au constatat urmatoarele depăşiri ale CMA pisc.

1. SP a or. Rezina (în aval de deversare, pîrăiaşul Stohnaia) – CCO - de 6,8 ori; CBO5 – de 26,2 ori; MS- de 7,9 ori; NH4- de 17,7 ori, detergenți- de 35,1 ori;
2. SEB “Penetenciarul nr. 17” – CCO - de 2,7 ori; CBO5 – de 11,1 ori; MS - de 12,3 ori; NH4- de 39,1 ori, detergenți - de 30,6 ori.

Au fost prelevate 5 probe de apă uzată de la SP or..Rezina pentru determinarea influentei deversărilor de ape uzate neepurate asupa calitatii apei receptorului natural. S-au depistat depăşiri ale CMA pisc. la indicii: CCO- de 30,3 ori; CBO5 – de 143,7 ori; NH4 – de 225,9 ori. Rezultatele au fost transmise IE Rezina pentru calcularea prejudiciului.

Inspecţiei Ecologice Criuleni. S-au prelevat probe de la SEB, Hruşeva; SEB Corjevo şi probe din r. Ichel aval de s. Goian. Au fost depistate depăşiri ale CMA pisc. la indicii:

1. SEB “Hruşeva” – CCO – de 10,7 ori; CBO5 – de 42,7 ori; MS – de 8,9 ori, N/NH4 – de 243 ori; detergenți – de 34,5 ori;
2. SEB “Corjevo” – CCO – de 5,3 ori; CBO5 – de 21,3 ori; N/NH4 – de 50,4 ori; detergenți – de 12 ori;
3. r. Ichel (aval de s. Goian) - CCO- de 3,3 ori; CBO5- de 5,0 ori; MS- de 17,8 ori; N/ NH4- de 3,9 ori. Concentrația oxigenului dizolvat – 3,66 mg/l, nu corespunde normelor din perioada rece a anului.

Inspecţiei Ecologice Dubăsari - S-au efectuat analizele probelor prelevate la SEB: „Биотал 50” - „Orăşelul copilăriei”, s. Pîrîta; SEB “Topaz 7” - AO Concordia, s. Doroţcaia; SEB de tip „Topaz-24” a scolii medii din s. Doroţcaia; SEB SA „Fabrica de Conserve Coşniţa” ; SEB “Topaz 75” - Grădinița de copii, s. Coşnița; SEB de tip „Topaz-60” a „ Forţelor Pacificatoare”, Coşniţa; SEB Grădinița de copii, Holercani. S-au depistat depăşiri ale CMA pisc. la deversare:

1. SEB “Biotal-50”, Orăşelul copilăriei, s. Pîrîta – CCO- de 2,6 ori; CBO5 – de 10,6 ori; MS – de 9,24 ori; N/NH4 – de 4,7 ori; N/NO2 – de 75 ori; detergenți- de 12 ori;
2. SEB “Topaz 7” - AO Concordia, s. Doroțcaia - CCO- de 20 ori; CBO5 – de 80 ori; MS – de 10.8 ori; N/NH4 – de 185, 8 ori; detergenți- de 1,2 ori;
3. SEB “Topaz 24”, prim. Doroțcaia - CCO- de 29,3 ori; CBO5 – de 117,3 ori; MS – de 24,3 ori; N/NH4 – de 12,1 ori; detergenți - de 9,6 ori;
4. SEB SA “Fabrica de conserve, Coșnița” - CCO- de 1,3 ori; CBO5 – de 5,3 ori; MS – de 8,2 ori; N/NH4 – de 69,9 ori;
5. SEB “Topaz 75” - Grădinița de copii, s. Coşnița - CCO- de 4,0 ori; CBO5 – de 16 ori; MS – de 3,5 ori;
6. SEB “Topaz 60” - Forțele Pacificatoare – CCO- de 1,3 ori; CBO5 – de 5,4 ori; MS – de 28 ori, N/NH4- de 118,7 ori;
7. SEB Grădinița de copii, s. Holercani – CCO – de 1,3 ori; CBO5 - de 5,6 ori; MS – de 131,4 ori; N/NH4 – de 8,7 ori; N/NO2- de 84,5 ori, dtergenți- de 7,2 ori.

Inspecţiei Ecologice Hîncești - S-au prelevat 4 probe de apă din r. Cogîlnic: 1. Amonte de or. Hîncești; 2. Aval de SEB ÎM “Amen Ver”; 3. s.Bozieni; 4 aval de or. Hincești. Cele mai mari concentrații de poluanți au fost depistate în probele nr. 2 şi nr.3, ceea ce demonstrează influența deversărilor de ape neepurate de la SEB ÎM “Amen Ver” asupra calității apei r. Cogîlnic.

Au fost prelvate probe de la 4 SEB de tip „ZUC”. Conform analizelor efectuate s-au depistat depăşiri ale CMA pisc la deversare la indicii:

1. SEB “ZUC”, s. Rusca – CCO- de 8,0 ori; CBO5 – de 32 ori; MS – de 5,3 ori; N/NH4 – de 178,9 ori; detergenți- de 13,1 ori;
2. SEB “ZUC”, s. Sarata-Galbena - CCO- de 3,3 ori; CBO5 – de 18,3 ori; MS – de 6,7 ori; N/NH4 – de 74,6 ori; detergenti - de 12 ori;
3. SEB “ZUC ”, s. Negrea - CCO- de 12 ori; CBO5 – de 54 ori; MS – de 34 ori; N/NH4 – de 227,4 ori; detergenți - de 19 ori;
4. SEB “Biroul Vamal Leușeni” - CCO- de 12 ori; CBO5 – de 54 ori; MS – de 11,8 ori; Cl – de 2, 7 ori ; N/NH4 – de 222,1 ori.
5. Au fost prelevate 2 probe de apa uzata de la SEB de tip” ZUC”, s.Rusca. S-au depistat depăşiri ale CMA pisc.la deversare la indicii determinați: CCO – de 10,2 ori, CBO5 - de 39,5 ori, NH4 – de 128,2 ori.

Au fost prelevate 3 probe de ape uzate deversate din colectoarele de ape uzate ale gimnaziului, spitalului si blocurilor locative în receptorul natural – rîuleț. Probele au fost prelevate pentru calculul prejudiciului. Conform analizelor s-au constatat depăşiri ale CMA pisc. la deversare la indicii: CCO - de 10,7 ori; CBO5 – de 40,1 ori; N/NH4 – de 44,1 ori. Rezultatele au fost transmise IE Hîncești.

Inspecţiei Ecologice Ştefan-Vodă - S-au prelevat probe de apă uzată de la 3 SEB de tip „ Legion”, Centrul comunitar de asistență socială, s. Talmaza; SEB de tip „Legion”: “Centrul social Concordia”, s. Tudora; SEB de tip Topaz, “Complexul Vamal Tudora”. Conform analizelor au fost depistate depăşiri ale CMA pisc. la indicii:

1. SEB de tip, „Legion” Centrul comunitar de asistență socială, s. Talmaza – CCO- de 1, 9 ori; CBO5 – 6,5 ori; MS – de 12,3 ori; SO4 – de 4,5 ori, NH4 – de 76,4 ori.

2. SEB de tip „Legion”, Centrul social Concordia, s. Tudora – CCO – de 10,5 ori; CBO5- de 42,2 ori; MS – de 15,4 ori; SO4 - de 2,2 ori; NH4 – de 272, 8 ori.
3. SEB de tip Topaz, “Complexul Vamal Tudora” – CCO – de 1, 8 ori; CBO5 – de 6,7 ori; MS – de 9,4 ori; SO4 – de 3,5 ori; NH4- de 82,8 ori

Inspecţiei Ecologice Nisporeni – Au fost prelvate probe de la 2 SEB de tip„ZUC” din r-nul Nisporeni. Conform analizelor efectuate s-au depistat depășiri ale CMA pisc la deversare la indicii:

1. SEB“ZUC”, s. Cristesti – CCO- de 2,0 ori; CBO5 – de 8 ori; MS – de 1,1 ori; N/NH4 – de 2,8 ori; NO^{2}- de 35 ori; detergenți- de 4 ori;
2. SEB“ZUC”, s. Iurceni – CCO- de 1, 3ori; CBO5 – de 5,3 ori; MS – de 4,6 ori; N/NH4 – de 1,8 ori; $NO2^{2-}$- de 4 ori; detergenți- de 1,9 ori.

Au fost prelevate 4 probe de apa uzata de la SEB de tip” ZUC” din s. Cristești și s. Iurceni. S-au depistat depășiri ale CMA pisc.la deversare la indicii determinați:

1. SEB “ZUC”, s Iurceni – CCO – de 1,1 ori, CBO_5 - de 4,6 ori, MS – de 5,2 ori; NH4 – de 2,3 ori; detergenți – de 3,0 ori .
2. SEB „ZUC”, s. Cristesti – CCO – de 10,6 ori, CBO_5 - de 42,4 ori, MS – de 8 ori; NH4 – de 4,4 ori; detergenți – de 7,8 ori

Inspecţiei Ecologice Ungheni - sau prelevat probe de apă de la SEB de tip “Topaz” din s. Măcărești, Petrești, Costuleni și SE “Apă-Canal - Ungheni”, r-nul Ungheni. Conform analizelor efectuate s-au depistat depășiri ale CMA pisc la deversare la indicii:

1. SEB “Topaz”, s. Măcărești- CCO – de 5,1 ori; CBO5 – de 22,5 ori; MS – de 7,6 ori, N/NH4 – de 8,2 ori; N/NO3 –de 5,3 ori; detergenți – de 2,9 ori;
2. SEB “Topaz” , s. Petrești - CCO – de 3,7 ori; CBO5 – de 14,8 ori; MS – de 4,9 ori, N/NH4 – de 4,4 ori; N/NO3 –de 8,3 ori; detergenți – de 2,4 ori;
3. SEB “Topaz”, s. Costuleni - CCO – de 5,0 ori; CBO5 – de 17,4 ori; MS – de 5,2 ori, N/NH4 – de 3,9 ori; N/NO3 –de 6,0 ori; detergenți – de 3,0 ori;
4. SE “Apă-Canal Ungheni”, s. Valea-Mare- CCO – de 3,2 ori; CBO5 – de 10,5 ori; MS – de 23 ori, N/NH4 – de 142,8 ori; detergenți – de 51,0 ori.

În legătură cu deversarea apelor uzate din colectorul municipal al ÎM „Apa-Canal – Ungheni” au fost prelevate 5 probe de apă pentru determinarea prejudiciului cauzat resurselor acvatice. În baza rezultatelor s -a calculat prejudiciul în sumă de 258 729,99 lei. Rezultatele analizelor și calculul prejudiciului a fost transmis IE Ungheni .

AE Gagauzia - s-au prelevat 4 probe de la SEB ÎM “Apă-Canal - Comrat”. Conform analizelor s-au depistat depășirii la deversare ale CMA pisc. la indicii: MS- de 15,6 ori, N/NH4 – de 157 ori; detergenți – de 14 ori

- CIE AE Cahul a acordat asistenţă analitică:

Inspecţiei Ecologice Taraclia – la solicitarea inspectorilor au fost controlate:

- Î.C.S. Fabrica de vin „Zolotoi Aist”, s. Tvardița, r-ul Taraclia –ape meteorice. Depășiri ale limitelor admisibile (DLA) s-au depistat la următorii ingredienți: substanțe suspendate – de 1,6-24,0 ori, produse petroliere – 5,4 ori.
- Î.C.S. fabrica de vin „Moldavschii Standard”, s. Tvardița r-ul Taraclia –ape meteorice. Depășiri ale limitelor admisibile (DLA) s-au depistat la următorii ingredienți: substanțe suspendate – de 10,4-14,0 ori, produse petroliere – 5,4 ori.

- S.A. „Volan Autotrans”, întreprindere auto, or. Taraclia. Depășiri ale limitelor admisibile (DLA) s-au depistat la următorii ingredienți: substanțe suspendate – de 3,6 ori, produse petroliere – 5,4 ori.
- Fabrica de vin „Combinatul de vinuri din Taraclia” - ape meteorice și ape uzate. Probele de ape uzate au fost prelevate din rezervorul de acumulare. Mai esențiale depășiri ale limitelor admisibile (DLA) s-au depistat la următorii ingredienți: Oxiditatea (CCO-Cr) – de 36,0 ori, (CBO_5) - de 69,0 ori. Apele uzate sunt captate într-un rezervor izolat de mediul înconjurător ce nu prezintă pericol de poluare.
- Fabrica de vin SRL „Vin Company”, s. Cortin, r-ul Taraclia - ape uzate și meteorice. Depășiri ale limitelor admisibile la rezervorul de acumulare s-au depistat la următorii ingredienți: ($CCO\text{-}C_r$) – de 66,0 ori, substanțe suspendate – de 116,0 ori, amoniu ($N\text{-}NH_4^+$) – de 13,7 ori.
- Stația de epurare Î.M. „Tvardisan”, or. Tvardița, r-ul Taraclia-ape uzate. Depășiri ale limitelor admisibile la ieșire s-au depistat la următorii ingredienți: ($CCO\text{-}C_r$) – de 59,0 ori, substanțe suspendate – de 19,0 ori, amoniu ($N\text{-}NH_4^+$) – de 23,0 ori. Apele uzate sunt captate într-un rezervor izolat de mediul înconjurător ce nu prezintă pericol de poluare.
- SRL „Agrogled”, or. Taraclia,- ape meteorice, În urma analizelor s-a depistat că apele depășesc normativele la CCO - de 2,4 ori, MS - de 3,8 ori.
- Cooperativa de producție „Agro-Bulgari”, or. Taraclia. În urma analizelor s-a depistat că apele meteorice depășesc normativele la MS - de 6,8 ori.
- Fabrica de cărămidă SRL „Ruslana”, or. Tvardița, r-nul Taraclia- ape meteorice. În urma analizelor s-a depistat că apele meteorice depășesc normativele la MS de 1,7 ori.
- SRL ”Leggorn”, s. Valea Perjei, r-nul Taraclia, ferma de păsări. Apele la ieşire se află în două rezervuare, Rezultatele încercărilor nu corespund normativelor la următorii ingredienţi : (CCO-Cr) – de 4,8 ori, CBO_5 - de 8,3 ori , nitriţil – de 3,6 ori.

Inspecţiei Ecologice Cantemir – La solicitarea inspectorilor au fost prelevate probe la:

- S.A. „Imperial Vin”, Fabrica de vin din s. Pleșeni. Depășiri ale limitelor admisibile la ieșire s-au înregistrat la (CBO_5) – de 42,0 ori, substanțe suspendate – de 1,3 ori, nitriţi ($N\text{-}NO^-_2$) – de 2,6 ori.
- S.C.„Vinăria Țiganca” SRL, Fabrica de vin, s. Plopi. Mai esențiale depășiri s-au depistat la următorii ingredienți: (CBO_5) - de 6,6 ori, nitiţi ($N\text{-}NO_2$) – de 3,0 ori, ($CCO\text{-}C_r$) – de 3,5 ori.
- SRL „Podgoria Vin”, Fabrica de vin, s. Lingura. Depășiri ale limitelor admisibile la ieșire s-au înregistrat la ($CCO\text{-}C_r$) – de 12,0 ori, substanțe suspendate – de 2,8 ori, amoniu ($N\text{-}NH^+_4$) de 10 ori, nitriţi ($N\text{-}NO^{-2}$) – de 50 ori.
- SC „Tartcomvin” SRL, Fabrica de vin , s. Tartaul. Depășiri ale limitelor admisibile la ieșire s-au înregistrat la ($CCO\text{-}C_r$) – de 12,0 ori, amoniu ($N\text{-}NH^+_4$) - de 17 ori.

- S.A. ,,Ceba Vin", fabrica de vin, r-ul Cantemir, s. Ciobalaccia. Mai esențiale depășiri ale limitelor admisibile la ieșire s-au înregistrat la amoniu ($N\text{-}NH^{+}_{4}$) de 10 ori.

Inspecției Ecologice Basarabeasca – la solicitarea inspectorilor au fost controlate:

- SRL ,,Petrom Moldova", SAC nr. 59, or. Basarabeasca – ape meteorice.Depășiri ale limitelor admisibile (DLA) s-au depistat la următorul ingredient:produse petroliere – 5,4 ori.

- Depoul de locomotive CFM-, or. Basarabeasca - ape meteorice.Depășiri ale limitelor admisibile (DLA) s-au depistat la următorii ingredienți: ($CCO\text{-}C_r$) – de 3,0 ori, substanțe suspendate – de 6,0 ori, produse petroliere – de 4,0 ori, amoniu (NH_4^+)-N – de 22,0 ori

- Depoul de vagoane frigorifice, filiala Î.S. ,,Calea Ferată din Moldova"- ape uzate. Depășiri ale limitelor admisibile (DLA) s-au depistat la următorii ingredienți: ($CCO\text{-}C_r$) – de 9,0 ori, substanțe suspendate – de 26,0 ori,produse petroliere – de 5,4 ori, amoniu NH_4^+ – de 12,0 ori.

- SRL ,,Fortress", SAC nr. 4, or. Basarabeasca –ape meteorice Depășiri ale limitelor admisibile (DLA) s-au depistat la produse petroliere – de 2,0 ori. Inspecţia Ecologică Basarabeasca a înaintat prescripţii obligatorii şi a calculat plata pentru poluare a mediului conform legislaţiei în vigoare.

Inspecției Ecologice Leova – La solicitarea inspectorilor au fost prelevate probe de apă de la 3 stații de epurare din s. Iargara și or. Leova. În urma efectuării analizelor la ieșire din stația Topaz-2,25 PF s-au depistat depășiri la următorii ingredienți: oxiditatea (CCO - Cr) – de 8,0 ori, (CBO_5) - de 2,3 ori , substanţe suspendate - de 0,3 ori,reziduu uscat - de 1,0 ori, ($N\text{-}NH_4^+$) – de 15,2 ori, ($N\text{-}NO_2^-$) - de 1,3 ori, fosfaţi - (PO_4^{3-})- de 0,9 ori.

- Stația Topaz-150PF , s-au depistat depăşiri la următorii ingredienți: oxiditatea (CCO - Cr) – de 16,2 ori, (CBO_5) - de 7,0 ori , ($N\text{-}NH_4^+$) – de 3,4 ori, ($N\text{-}NO_2^-$) - de 2,5 ori, fosfaţi - (PO_4^{3-})- de 14,4 ori.

- Stația Topaz-75 PF, s-au depistat depăşiri la următorii ingredienți: oxiditatea (CCO - Cr) – de 10,0 ori, (CBO_5) - de 3,6 ori , reziduu uscat - de 0,6 ori, ($N\text{-}NH_4^+$) – de 0,5 ori, ($N\text{-}NO_2^-$) - de 7,6 ori, fosfaţi - (PO_4^{3-})- de 6,8 ori.

- S.A. ,,Leovin", stația de epurare – 2 probe de apă uzate. În urma efectuării analizelor, depășiri ale DLA s-au depistat la ieșire : oxiditatea (CCO-Cr) – de 3,0 ori, (CBO_5) – de 2,5 ori;

- S.A. ,,Elevatorul Iargara", s. Iargara - ape uzate din rezervorul de acumulare. În urma efectuării analizelor, apele uzate nu corespund normativelor la următorii ingredienţi : (CCO - Cr) – de 1,9 ori, fosfaţi (PO_4^{3-}) – de 1,3 ori. Apele uzate nu prezintă pericol de poluare a mediului înconjurător, deoarece acestea sunt captate într-un rezervor şi sunt evacuate de către S.A. ,,Apă - Canal - Leova".

AE Gagauzia - La solicitarea inspectorilor au fost prelevate probe de apă la:

- SRL ,,Invinprom" din s. Chirsova , r-ul Comrat. Rezultatele analizelor ne-au arătat că apele nu corespund normativelor la următorii ingredienţi : MS - de 5,6-77,0 ori; CCO - de 25-74,0 ori , CBO_5- - de 47-174 ori, ($N\text{-}NH_4^+$) – de 13-47 ori, fosfaţi (PO_4^{3-}) – de 6,2 ori , Fier,Fe^{2+} - de 2,0 ori.

- S.A. „Cereale Vulcăneşti”, or. Vulcăneşti, pentru aprecierea gradului de poluare a mediului.

În urma efectuării analizelor, depăşiri ale limitelor admisibile nu s-au înregistrat.

- S.A.„Vulcănești - Petrol”, or. Vulcănești - ape meteorice.Depășiri mai esențiale ale (DLA) s-au depistat la următorii ingredienți: substanțe suspendate – de 2,5 ori, produse petroliere – de 1,2 ori. Apele meteorice de pe teritoriul întreprinderii sunt captate într-un rezervor izolat de mediul înconjurător,acestea din urmă nu prezintă pericol de poluare.
- SRL ”Investiții Imobiliare”, or. Vulcănești - ape meteorice. În urma efectuării analizelor depăşiri ale limitelor admisibile nu s-au înregistrat.
- Î.M.S.U. „PAC Service”, r-ul Ceadîr- Lunga, s. Cazaclia – 2 probe de apă de la 2 sonde arteziene. În urma efectuării analizelor,depășiri ale DLA s-au depistat la sonda nr.1 - amoniu (NH_4^+) – de 2,0 ori, reziduu uscat – de 1,5 ori, Cloruri (CI^-)- de 1,4 ori; sonda nr. 1285- amoniu (NH_4^+) – de 1,7 ori, reziduu uscat – de 1,6 ori, Cloruri (CI^-)- de 1,4 ori;
- Or. Ceadîr- Lunga, spitalul raional – o probă de apă uzată. Depășiri ale LA s-au depistat la: amoniu ($N\text{-}NH_4^+$) – de 19 ori, Oxiditatea (CCO-Cr) – de 3,0 ori, Consumul biochimic de oxigen (CBO_5) – de 4,0 ori, fosfaţi (PO_4^{3-}) – de 2,0 ori.

Controlul scurgerilor apelor meteorice de pe teritoriul întreprinderilor.

Un volum impunător de poluanţi, în special produse petroliere, pătrund în apele naturale prin scurgerile meteorice de pe teritoriul zonelor urbane şi industriale.

Întru evaluarea calităţii scurgerilor meteorice au fost prelevate probe de pe teritoriul a 291 întreprinderi, inclusiv 144 întreprinderi în zona de nord a republicii, 56 unităţi economice şi 78 staţii PECO ale întreprinderii ÎM „Tirex Petrol” SA din zona centrală, 11 unităţi economice și 2 PECO in zona de sud. Probe reprezentative au fost prelevate în timpul precipitaţiilor atmosferice şi s-au determinat concentraţiile de suspensii şi produse petroliere. Rezultatele investigaţiilor efectuate denotă o încărcare a apelor uzate evacuate de pe teritoriile întreprinderilor cu produse petroliere şi suspensii peste limitele admisibile de zeci şi chiar sute ori.

În probele de apă meteorică prelevate de la staţiile PECO a ÎM „Tirex Petrol” SA din mun. Chişinău, r-nele Criuleni, Orhei, Telehești, Străşeni, Călăraşi, Ungheni, Ialoveni, Hîncești, Anenii-Noi, Căuşeni, Leova, Basarabeasca, Ştefan-Vodă, Cahul, Fălești, Glodeni, Rîșcani, Edineț, Dondușeni, Soroca, Ocnița conţinutul de produse petroliere şi materie în suspensie variază respectiv: 0,6 – 180 mg/dm^3 şi 12,0 – 56,0 mg/dm^3.

Lipsa sistemelor de epurare prealabilă a apelor meteorice la majoritatea întreprinderilor prezintă un pericol serios pentru mediul ambiant.(Rapoartele anuale ale CIE AE Chişinău, Bălţi , Cahul).

Concluzii .

Rezultatele investigaţiilor efectuate pe parcursul anului 2013 demonstrează că:

1. Eficacitatea funcţionării staţiilor de epurare pe întreg teritoriul ţării nu s-a îmbunătăţit comparativ cu a. 2012. Eficacitatea epurării conţinutului de NH_4^+ este foarte joasa la majoritatea staţiilor. Volumele insuficiente de ape reziduale recepţionate, şi prin urmare concentraţia excesivă de nocivităţi, dereglează funcţionarea optimă a procesului tehnologic de epurare.

2. Calitatea apelor de suprafaţă este la limita anilor precedenţi , deci rămîne a fi poluată, sursa principală de poluare fiind evacuările directe ale apelor uzate fără epurare sau insuficient epurate de la staţiile de epurare.

3. Evacuările de ape uzate fără epurare în fl. Nistru de la DAC, or. Soroca şi ÎM "Şoldăneşti Service", precum şi evacuările directe a apelor uzate în r. Ichel din com. Ciorescu, r-nul Criuleni , continuă să fie o problemă acută, influenţând negativ calitatea apelor acestor rîuri.

4.. Agenţii economici nu întreprind măsuri pentru epurarea apelor meteorice, care continuă să fie o sursă de poluare semnificativă a apelor de suprafaţă.

4. **Analiza solului.**

În anul 2013 Centrele Investigaţii Ecologice ale AE Chişinău, AE Bălţi şi AE Cahul au activat conform planurilor de activitate şi în conformitate cu situaţia operativă ecologică creată. Direcţiile principale ale activităţii:

- cercetări pedologice la obiectivele supuse poluării pentru calcularea prejudiciului;
- efectuarea cercetărilor pedologice la obiectele de construcţii pentru asigurarea folosirii raţionale a resurselor funciare, decopertarea preventivă a stratului fertil de sol;
- efectuarea monitoringului terenurilor agricole situate în aval de Poligonul de Depozitare a Deşeurilor Solide (PDDS) din s. Creţoaia, r-nul Anenii-Noi pentru prevenirea impactului ecologic;
- monitorizarea calităţii solului, acumularea datelor analitice necesare pentru elucidarea şi redresarea situaţiei create ;
- analiza solului pentru determinarea gradului de poluare cu produse petroliere la staţiile de alimentare cu combustibil (SAC):

În total au fost prelevate 2687 probe de sol şi s-au efectuat 17733 analize chimice, inclusiv: CIE AE Bălți - 1165 probe și 7651 analize, CIE AE Chișinău - 1005 probe și 6462 analize, CIE AE Cahul - 517 probe și 3620 analize. Au fost întocmite 463 rapoarte de încercări ale investigaţiilor analitice.

Cercetările pedologice efectuate la obiectivele supuse poluării pentru calcularea prejudiciului.

1.La solicitarea inspectorilor AE Bălți au fost efectuate investigaţii pentru a determina gradul de poluare a solului în jurul brazilor argintii, presupus poluat cu o substanţă de origine necunoscută in scuarul aferent „Piața Centrală Bălți", str. Independenței. In urma investigaţiilor analitice s-a depistat poluarea solului cu produse petroliere. Rezultatul a fost prezentat in secţia inspectare.

2. La solicitarea Inspecţiei Ecologice Teleneşti:

- s-au prelevat probe în s. Chiştelniţa, Crama nr. 2, unde au fost înhumate resturi de pestecide. Au fost prelevate probe de sol, pentru determinarea gradului de poluare. Investigaţiile de laborator au confirmat că solul este extrem de salinizat, conţinutul reziduului fix 1,51% - 1,74%, limita fiind pînă la 0,3%. Pentru a fi determinată prezenţa pesticidelor, probele de sol au fost expediate la CIE Chişinău. Conform analizelor cromatografice efectuate au fost depistate depăşiri ale conţinutului de pesticide clororganice ΣDDT+DDD+DDE de 12 – 24 ori.

- s-au prelvat probe de pe terenul proprietarului Cucu Sergiu unde au fost depozitate resturi de pesticide de la depozitul de chimicale, s. Chiţcanii-Vheci, r- l Teleneşti. Investigaţiile de laborator au confirmat că solul este foarte salinizat având un mediu acid, probele de sol au fost expediate la CIE Chişinău pentru determinarea conținutului de pesticide în sol. . Conform analizelor cromatografice efectuate au fost depistate depăşiri ale conţinutului de pesticide clororganice ΣDDT+DDD+DDE de 20 – 25 ori.

3. La solicitarea Inspecţiei Ecologice Floreşti au fost prelevate probe de sol pe terenul proprietarului Guduman V.V., aferent uzinei de utilaj termotehnic, or. Floreşti. După parametrii controlaţi solul nu este poluat cu produse petroliere şi nu este salinizat.

4. La solicitarea Inspecţiei Ecologice Orhei :

- au fost prelevate probe de sol din locul deversării apelor uzate de la spitalul de psihiatrie (IMSPSPFT-ORHEI), or. Orhei pentru determinarea poluării solului și calcularea prejudiciului cauzat resurselor de sol pe o suprafață de 1,5 ari. Conform analizelor s-a demonstrat că solul este poluat cu ioni de amoniu, conținutul cărora depășește conținutul de fond de 14,3 ori, iar mărimea plății pentru poluarea solului constituie 2016,24 lei . Rezultatele și calculul prejudiciului au fost transmise IE Orhei.

-în legătură cu deversarea apelor uzate de la Penetenciarul nr.18 s-au prelevat 8 probe din albia rîuleţului din s. Brăneşti pentru evaluarea prejudiciului cauzat resurselor de sol. Conform investigațiilor solul a fost poluat cu săruri solubile și ioni de amoniu pînă la adîncimea de 20 cm, iar mărimea plății constituie 2001,23 lei. Rezultatele și calculul prejudiciului au fost transmise IE Orhei.

- în legătură cu deversarea apelor uzate de la fabrica de vin SA "Pivnițele Brănești", com. Ivancea, r-nul Orhei s-au prelevat 4 probe de sol din albia rîuleţului din s. Brăneşti. S-a determinat că solul a fost poluat cu săruri solubile și ioni de amoniu, pînă la adîncimea de 20 cm, iar mărimea plății constituie 1500,93 lei. Rezultatele și calculul prejudiciului au fost transmise IE Orhei.

5. În legătură cu deversarea apelor uzate din colectorul "Dobruja-Sîngera-Floreni" pe terenul administrat de prim. Sîngera s-au prelevat 6 probe de sol pentru evaluarea prejudiciului cauzat resurselor de sol. Conform investigațiilor solul a fost poluat cu ioni de amoniu pînă la adîncimea de 80 cm, iar mărimea plății constituie 6812,89 lei. Rezultatele și calculul prejudiciului au fost transmise AE Chișinău.

6.La solicitarea Inspecției Ecologice Hîncești și Procuraturii r- nului Hîncești s-au prelevat probe de sol de pe terenul agricol din s. Fîrlădeni și s. Bozieni, unde au fost deversate deșeuri industriale de la întreprinderea "Garma-Group" SRL. În conformitate cu analizele efectuate s-a determinat, că solul a fost poluat cu săruri solubile pînă la adîncimea de 20 cm, iar gradul de poluare este *slab – poluat.* Rezultatele au fost transmise IE Hîncești.

7.La solicitarea Inspecției Ecologice Rezina s-au prelevat 6 probe din locul de deversare pe suprafața solului (S=116 m^2) a apelor uzate în or. Rezina. Conform analizelor s-a depistat - conținutul de amoniu în probele poluate care depășește conținutul din proba fond de 188 ori la adîncimea de 60 cm. Suma prejudiciului constituie 8159,4 lei. Rezultatele au fost transmise IE Rezina.

8.La solicitarea Inspecției Ecologice Ialoveni au fost prelevate 7 probe de pe terenul de construcție a bazinului de acumulare a apelor subterane, s. Sociteni, r-nul Ialoveni, beneficiar persoana fizică. Conform analizelor unitatea taxonomică a solului- sol alluvial molic, foarte puternic profund, submoderat humificat,, moderat salinizat cu nota de bonitate 29. Grosimea stratului de sol fertil este de 60 cm.

9.La solicitarea Inspecției Ecolgice Ștefan-Vodă s-au prelevat 6 probe de pe terenul de construcție a Fabricii de vin din extravilanul s. Purcari, r-nul Ștefan-Vodă, beneficiar SRL "Bravo Wine". Conform analizelor stratul de sol fertil este de 40 cm. Rezultatele au fost transmise IES pentru calcularea prejudiciului în rezultatul excavării neautorizate a stratului de sol.

10.La solicitarea Inspecției Ecologice Călărași au fost prelevate 15 probe de sol de pe terenul de construcție a bazinului acvatic din s. Țibirica, r-nul Călărași pentru calcularea prejudiciului în rezultatul decopertării neselective a stratului de sol fertil. Suma prejudiciului constituie 8159,4 lei. Rezultatele au fost transmise IES.

11.La solicitarea inspectorilor IES s-au prelevat 4 probe de sol de pe terenul din curtea blocurilor locative supus pavării fără decopertarea stratului fertil, str. Alba-Iulia, mun. Chișinpu, beneficiar SRL "Avantaj AV". S-a determinat grosimea stratului de sol fertil și s-a calculat suma prejudiciului ce constituie 3600 lei. Rezultatele au fost transmise IES.

Cercetările pedologice efectuate la obiectivele de construcţii pentru determinarea grosimii stratului de sol fertil și decopertarea lui prealabilă.

Întru respectarea cerinţelor Codului funciar privind folosirea raţională a solului fertil, decopertat prealabil lucrărilor de construcţie, pe parcursul a. 2013, la

solicitarea beneficiarilor şi indicaţiile inspectorilor au fost efectuate investigaţii analitico - ecologice în baza cărora s-au elaborat concluzii pedologice.

De către CIE AE Bălți s-au efectuat cercetări pedologice şi s-au elaborat concluzii pedologice pentru 74 terenuri alocate sub construcţii, inclusiv 13 cercetări pedologice a terenurilor de construcţie situate în mun. Bălți, 33 cercetări pedologice a terenurilor de construcţie situate în teritoriul IE raionale și 28 cercetări pedologice la construcția rețelelor de apeduct și canalizare în zona rurală.

În baza investigaţiilor analitice în anul 2013, în mun. Bălţi s-a constatat un volum total de sol fertil necesar de decopertat de 55428,6 m^3, de pe suprafaţa de 61736 m^2, inclusiv: în mun. Bălţi, volumul total - 4724 m^3 de pe suprafaţa - 6406 m^2; Drochia - 2217 m^3, de pe suprafața de 8782 m^2; Sîngerei – 1381 m^3, de pe suprafaţa de 2084 m^2; Glodeni – 3792 m^3, de pe suprafața – 31600; Rîşcani - 2222 m^3, de pe suprafaţa de 2710 m^2; Făleşti - 74 m^3, de pe suprafaţa de 160 m^2; Dondușeni - 24 m^3, de pe suprafața de 30 m^2; Telenești - 135 m^3, de pe suprafața de 225 m^2; Șoldănești - 5059 m^3, de pe suprafața de 5281 m^2;Edineț - 569 m^3, de pe suprafața de 2038 m^2; Florești - 184 m^3, de pe suprafața de 316 m^2; Briceni – 353,6 m^3, de pe suprafața de 1484 m^2. (Raportul CIE AE Bălți, 2013)

CIE AE Chișinău a efectuat cercetări pedologice şi a elaborat concluzii pedologice pentru 150 terenuri alocate pentru construcţii, inclusiv 59 cercetări pedologice ale terenurilor de construcţie situate în mun. Chişinău, 52 cercetări pedologice a terenurilor de construcţie situate în teritoriul IE raionale și 39 cercetări pedologice la construcția rețelelor de apeduct și canalizare în zona rurală. Încercările analitice efectuate au demonstrat prezenţa stratului fertil la 34 obiecte de construcţie din mun. Chişinău, 33 obiecte de construcţie în teritoriul IE raionale, 30 obiecte de construcție a rețeleor de apeduct şi canalizare. Grosimea stratului de sol fertil a variat de la 10 cm pînă la 80 cm. Solul fertil decopertat s-a utilizat pentru amenajarea ulterioară a terenurilor aferente construcţiilor. (Raportul CIE AE Chișinău, 2013) .

CIE AE Cahul a efectuat 40 cercetări pedologice a terenurilor alocate sub construcții din teritoriul mun. Cahul, r-nelor Traclia, Cantemir, Leova, Comrat, Ceadîr-Lunga, Vulcnești. Grosimea stratului de sol fertil a variat de la 20 cm pînă la 100 cm. (Raportul CIE AE Cahul, 2013)

Poligonul de Depozitare al Deşeurilor Solide (PDDS) din s. Creţoaea, r-ul Anenii-Noi .

Pentru evaluarea prejudiciului cauzat solului terenurilor adiacente în cazul eventualelor scurgeri ale deşeurilor toxice lichide de la PDDS din s. Creţoaea , r-nul Anenii-Noi probele de sol au fost prelevate din teritoriul a 3 terasamente situate aval de digul poligonului şi de pe cîmpul arabil adiacent, care serveşte ca fon de comparare. Conform analizelor efectuate nu s-au depistat depășiri ale CMA la conținutul de săruri solubile. Conținutul de amoniu din probele prelevate de pe terasele I și II depășește conținutul din probele fon respectiv: terasa I - de 2,6 ori; terasa II - de 6,2 ori. În probele prelevate de pe terasa III amoniu lipsește, ceea ce demonstrează că nu au loc scurgeri de pe teritoriul PDDS.

Nr.	Den. Indic..	Fon	Terasa nr.1		Terasa nr.2		Terasa nr.3	
1.	**amoniu**	mg/kg	Trim. I	dep.max.	Trim. I	dep.max.	Trim.. I	dep.max.
	(10-20) cm.	0,48	1,23	2,6	2,98	6,2	lipsă	
	(20-40) cm.	5,13	2,32		3,05		lipsă	
	(40-60) cm.	4,30	lipsă		lipsă		4,3	
2.	**pH**							
	(10-20) cm.	7,6	7,6		7,0		7,6	
	(20-40) cm.	7,0	7,6		7,6		7,6	
	(40-60) cm.	7,0	7,6		7,6		7,6	
3.	**reziduu fix**	%						
	(10-20) cm.	0,015	0,079		0,111		0,052	
	(20-40) cm.	0,005	0,104		0,137		0,031	
	(40-60) cm.	0,145	0,116		0,072		0,040	

Monitorizarea calităţii solului, date analitice necesare pentru elucidarea şi redresarea situaţiei.

1. Pentru determinarea gradului de poluare cu produse petroliere s-au efectuat investigaţiile analitice ale probelor de sol prelevate de la 56 staţii PECO din zona de nord: r- l Făleştii - 2, r- l Rîşcani - 3, r- l Teleneşti – 3, r- l Floreşti – 1, r-l Dondușeni - 4, r-l Edineț – 15, r-l Drochia – 13, r-l Sîngerei – 4, r-l Glodeni -6, r-l Soroca – 1, r-l Șoldănești – 3, r-l Briceni -1, unde conţinutul de produse petroliere nu a depăşit limita admisibilă.(Raportul CIE AE Bălţi, 2013).

2. S-a efectuat controlul a 35 staţii PECO din zona de sud: SRL „Rapira”; SRL „Petrom –Moldova”; SRL „Bemol-Retail”; SRL „Lucoil Moldova”; SRL „Tehcomplos Petrol”; „Valiexchimp”; „ÎM „Tirex-Petrol”; SRL „Penta-Oil ”; SRL „Djaial”; SRL „Gazoterm”; SRL „Fortres”; SRL „Daxandr”; CAP „Glia”; SRL „Adoxirs”. Rezultatele analizelor demonstrează că solul este slab poluat, conţinutul produselor petroliere variază de la 217 mg/kg pînă la 989 mg/kg. (Raportul CIE AE Cahul, 2013).

3. În legătură cu plîngerea prim. com. Văleni, r-nul Cahul s-a prelevat o probă de nămol din terenul aferent sondei “F” de extragere a țițeiului, zăcămîntul de petrol “Văleni”, beneficiar SRL “Valiexchimp”, s. Văleni, r-nul Cahul. În conformitate cu analizele efectuate conținutul de produse petroliere constituie 1000 mg/kg și nu depășește CMA. Rezultatele au fost transmise IES.

4. La solicitarea inspectorilor IES s-au prelevat 3 probe de sol de lîngă arborii de specie plop piramidal, lîngă traseul Leușeni-Chișinău, pentru determinarea

gradului de poluare cu produse petroliere. Conform analizelor s-a determinat gradul de poluare – foarte puternic poluat. Rezultatele au fost transmise inspectorilor.
5. La solicitarea IE Ştefan-Vodă şi primăriei s. Talmaza s-au prelvat şi analizat 6 probe de sol de pe traseul de irigare S1-S3 pentru determinarea tipului de sol folosit pentru ramblierea traseului. Conform analizelor s-a determinat, că solul folosit la rambliere este sol amestecat cu roca mamă. Rezultatele au fost transmise IE Ştefan-Vodă.
6. S-au prelevat probe de sol de pe terenul agricol din extravilanul or. Hînceşti preconizat pentru construcţia fermei de creştere şi îngrijire a bovinelor, beneficiar – persoana fizică Zamusteanu Alexandru. Ca rezultat a cercetărilor în teren s-a constatat încălcarea legislaţiei ecologice privind decopertarea stratului de sol fertil, iar în conformitate cu analizele de laborator s-a determinat că grosimea stratului de sol fertil, ce nu a fost decopertat, este de 60 cm. Rezultatele au fost transmise IES.
7. La solicitarea IE Anenii-Noi şi procuraturii r-nului Anenii-Noi s-au prelevat probe de sol de pe terenul arabil adiacent carierei de nisip-prundiş, s. Varniţa, r-nul Anenii-Noi, beneficiar SA "Explorator-Grup" pentru determinarea bonităţii solului. În conformitate cu analizele de laborator s-a constatat că tipul de sol este *cernoziom carbonatic, puternic profund, submoderat humificat, lutos-mediu cu nota de bonitate 56,8.* Grosimea stratului fertil este de 40 cm.
8. La solicitarea IE Hînceşti şi a procuraturii r- nului Hînceşti s-au prelevat probe de sol de pe terenul agricol din s. Fîrlădeni şi s. Bozieni, unde au fost deversate deşeuri industriale de la întreprinderea "Garma-Group" SRL. În conformitate cu analizele efectuate s-a determinat, că solul a fost poluat cu săruri solubile pînă la adîncimea de 20 cm, iar gradul de poluare este *slab – poluat.* Rezultatele au fost transmise IE Hînceşti.
9. La solicitarea AE Găgăuzia şi a procuraturii UTA Gagauz – Yeri s-au prelevat probe de sol din partea de jos a bazinului de acumulare a apelor uzate a SRL "DERI-Cristal" (mini - secţie de prelucrare a pieilor). Conform analizelor nu au fost depistate depăşiri ale conţinutului de săruri solubile şi crom mobil ce demonstrează că scurgeri şi infiltrări a apelor uzate în sol nu a avut loc. Rezultatele au fost transmise UTA Gagauz- Yeri.
10. În conformitate cu plîngerea prim. Budeşti referitor la depozitarea neautorizată a gunoiului menajer s-au prelevat probe de sol aval de digul de protecţie a gunoiştii autorizate din com. Boşcana şi din locul depozitării gunoiului pe terenul agricol, extravilanul com Budeşti pentru determinarea prejudiciului cauzat resurselor de sol. În conformitate cu analizele efectuate nu s-a depistat poluarea solului.
11. La solicitarea IE Ungheni s-au prelvat 3 probe de sol din gospodăria cet. Bodrug Ion pentru determinarea cauzei pieirii arborilor. Conform analizelor s-au depistat depăşiri la conţinutul de produse petroliere, cea ce demonstrează poluarea solului. Rezultatele s-au transmis IE Ungheni.
12. La solicitarea IE Cimişlia s-au prelevat 4 probe de sol din locul deversării apelor uzate din haznaua taberei de copii , s. Valea Perjei. Probele au fost prelevate

pentru determinarea gradului de poluare și calcularea prejudiciului. Conform analizelor s-a constatat că conținutul de $NH4^+$ depășește în probele din locul deversării conținutul probelor fon. Rezultatele au fost transmise IE Cimișlia.

13. S-au efectuat analizele a 2 probe de sol prelevate de către persoana fizică Ghereg Ion , s. Hîrbovăț , r-nul Anenii-Noi pentru determinarea conținutului de produse petroliere. Conform analizelor s-a demonstrat că conținutul de produse petroliere depășește CMA de 8, 35 ori. Rezultatele au fost transmise solicitantului.

14. La solicitarea AE Gagauzia au fost prelevate 10 probe de sol de la 5 SAC ale SRL "Fortres", or. Comrat și or. Ciadîr-Lunga pentru determinarea conținutului de produse petroliere. Conform analizelor conținutul de produse petroliere nu depaseste norma admisibilă.

15. La solicitarea inspectorilor IES au fost prelevate 4 probe din ocolul silvic "Durlești", de lîngă șoseaua Balcani-100 m pentru determinarea grosimii startului de sol fertil și gradului de impurificare în rezultatul deversării apelor uzate. Conform analizelor grosimea stratului de sol fertil este de 20 cm. rezultatele au fost transmise IES.

16. La solicitarea IE Ștefan-Vodă s-au prelevat 3 probe de nămol din barajul piscicol din s. Palanca, r-nul Ștefan-Vodă pentru determinarea componenței chimice a nămolului. Conform analizelor depășiri ale poluanților nu au fost depistate.

17. La solicitarea AE Gagauzia au fost prelevate 4 probe de pe terenul fabricii de mobilă, SRL "Goliat-Vit ", str. Lenin, 11a, or. Comrat . Conform analizelor conținutul de produse petroliere nu depășește CMA.

18. La solicitarea AE Gagauzia s-au prelevat 4 probe de pe terenul uzinei de asfalt și beton, SRL „Speranta", or. Vulcănești. Conform analizelor conținutul de produse petroliere nu depășește CMA.

19. La solicitarea IE Telenești au fost analizate probele de sol prelevate de pe terenul presupus poluat cu pesticide de la depozitul de agrochimicale din s. Chițcanii Vechi, r-nul Telenești. Conform analizelor cromatografice efectuate au fost depistate depășiri ale conținutului de pesticide clororganice ΣDDT+DDD+DDE de 20 – 25 ori.

20. La solicitarea IE Telenești au fost analizate probele de sol prelevate de pe terenul unde se presupune că au fost înhumate pesticide, s. Chișteliniță, r-nul Telenești. Conform analizelor cromatografice efectuate au fost depistate depășiri ale conținutului de pesticide clororganice ΣDDT+DDD+DDE de 12 – 24 ori

Concluzii şi propuneri .

1.Cercetările pedologice ale obiectivelor de construcţii în anul 2013 demonstrează, că solul terenurilor pentru construcţie reprezintă diferite tipuri de cernoziomuri, cît şi soluri antropogene replantate cu grosimi diferite ale stratului fertil, în medie de 10-100 cm. Aceasta impune necesitatea de a efectua cercetări pedologice la fiecare teren alocat pentru construcţie și pentru a concretiza grosimea stratului de sol fertil.

2. Pentru evaluarea impactului asupra mediului ambiant, în cazul eventualelor scurgeri de la Poligonul de Depozitare a Deşeurilor Solide din s. Creţoaia, r-nul Anenii-Noi, este necesar de a continua cercetarea solului terenurilor agricole situate în aval. Totodată este necesară cercetarea terenurilor aferente gunoiştilor neautorizate pentru a depista cazuri de poluare a solului.

3. Este necesară o conlucrare mai activă a specialiştilor CIE cu Inspecţiile Ecologice teritoriale în ceea ce priveşte cercetarea terenurilor alocate pentru construcţii, evaluarea prejudiciului în cazuri de impurificare a solului.

X. ASISTENTĂ JURIDICĂ ŞI COMBATEREA CONTRAVENŢIILOR DE MEDIU.

Igor PŞENICINÎI,
şef, Secţia juridică

DATE REZUMATIVE

În rezultatul aplicării prevederilor Codului contravenţional al RM în perioada anului 2013 de către agenţii constatatori al Inspectoratlui Ecologic de Stat (IES) au fost încheiate 8647 procese-verbale cu privire la contravenţii pe 44 articole diferite, în special din capitolul „Contravenţii în domeniul protecţiei mediului".

Din numărul total de procese-verbale încheiate, 492 au fost transmise spre examinare la 6 autorităţi şi organe de specialitate diferite,

Celelalte 8155 procese-verbale cu privire la contravenţii, au fost soluţionate de către Agenţiile şi Inspecţiile ecologice, Direcţiile aparatului central al IES, suplimentar au fost examinate fiind parvenite spre examinare 1460 cauze contravenţionale de la Inspectoratele de Poliţie, Poliția de Frontieră, Întreprinderile Silvice și Procuraturile raionale.

Actualmente, una din formele răspunderii juridice pentru nerespectarea legislaţiei de mediu, este cea contravenţională ce joacă un rol deosebit în sistemul reglementărilor privind răspunderea juridică, avînd în acelaşi timp un rol economic fiind un mijloc eficient de prevenire a acţiunilor ilicite.

În cadrul sistemului de drept al Republicii Moldova un loc important îl deţin contravenţiile în domeniul protecţiei mediului, iar combaterea acestora considerîndu-se una din problemele actuale.

Dinamica fenomenului contravenţional din ultimii ani şi eforturile instituţiilor statului şi ale societăţii civile de a-i face faţă într-o manieră coerentă, impune realizarea unei strategii naţionale de combatere a contravenţiilor de mediu.

Întru realizarea eficientă şi oportună a activităţii de prevenire şi combatere a contravenţiilor de mediu, diminuarea impactului acesteia asupra societăţii, se conturează necesitatea realizării următoarelor măsuri şi iniţiative:

- intensificarea activităţii pro-active a agenţilor constatatori din cadrul organelor de specialitate la depistarea contravenţiilor de mediu;
- asigurarea constrîngerilor instituţionale prin îmbunătăţirea cadrului legislativ;
- dezvoltarea unui sistem juridic independent şi eficient capabil să reziste riscurilor ce contravin legislaţiei în vigoare;
- înlocuirea indicatorilor cantitativi cu cei calitativi prin accentuarea statisticilor referitor la deciziile pronunţate şi categoriile de sancţiuni aplicate, etc.

Realmente se impune modificarea legislaţiei de mediu în conformitate cu prevederile actelor internaţionale; ameliorarea sistemului legislativ; înlăturarea

contradicţiilor si ambiguităţilor, care au ca efect interpretarea dublicitară a legislaţiei.

Realmente se impune modificarea legislaţiei de mediu în conformitate cu prevederile actelor internaţionale; ameliorarea sistemului legislativ; înlaturarea contradicţiilor si ambiguităţilor, care au ca efect interpretarea dublicitară a legislaţiei.

Mai mult, este primordial să se înţeleagă faptul că, reforma legislativă trebuie să contribuie la consolidarea statului de drept, la stabilitatea şi securitatea vieţii sociale, la eliminarea factorilor de risc, ce duc la săvîrşirea de contravenţii, prin simplificarea şi corelarea normativă, eliminarea dublei interpretări, adoptarea unor acte normative care să reglementeze cadrul legal al activităţilor de prevenire si combatere a contravenţiilor de mediu.

Totuşi, urmare a acţiunilor întreprinse de Inspectoratul Ecologic de Stat (IES) în comun cu autorităţile administraţiei publice locale s-a contribuit la apariţia unor tendinţe pozitive în ameliorarea situaţiei ecologice în teritoriu.

Prin intermediul subdiviziunilor sale teritoriale IES a efectuat un volum de lucru considerabil în domeniul asigurării respectării de către persoanele juridice şi fizice a legislaţiei de mediu, a efectuat şi activităţi social-ecologice de conştientizare a publicului larg în vederea protecţiei mediului.

Pentru acordarea suportului metodologic la aplicarea uniformă a prevederilor Codului Contravenţional al R. Moldova (CC al RM) de către agenţii constatatori din cadrul subdiviziunilor teritoriale ale IES, Secţia Juridică pe parcursul anului 2013 a organizat 5 seminare de instruire profesională.

Obiectivele seminarelor au constat în familiarizarea participanţilor cu procesul de constatare a faptei contravenţionale, atribuţiile agentului constatator în vederea aplicării uniforme a prevederilor legislaţiei contravenţionale de către inspectorii de mediu, şi anume cu:

- activitatea de colectare şi de administrare a probelor privind existenţa contravenţiei, calificarea juridică corectă a acesteia;
- procedura de încheiere a procesului-verbal cu privire la contravenţie şi de aplicare a sancţiunii contravenţionale sau de trimitere a dosarului instanţei sau altui organ spre soluţionare, procedura în cazul contestaţiei împotriva procesului-verbal cu privire la contravenţie sau a hotărîrii;
- examinarea cauzelor contravenţionale parvenite spre examinare de la alte autorităţi, organe de specialitate şi emiterea hotărîrilor de sancţionare sau încetare a procesului contravenţional;
- transmiterea hotărîrilor spre executarea silită executorilor judecătoreşti.

Seminarele respective au dezvoltat abilităţi profesionale de interpretare şi aplicare uniformă a prevederilor legislaţiei contravenţionale de către angajaţii IES.

Rezultatele aplicării prevederilor CC al RM în perioada anului 2013 pot fi considerate satisfăcătoare datorită faptului că de către agenţii constatatori au fost încheiate 8647 procese-verbale cu privire la contravenţii pe 44 articole diferite, în special din capitolul „Contravenţii în domeniul protecţiei mediului”.

Din numărul total de procese-verbale încheiate, 492 au fost transmise spre examinare la 6 autorităţi şi organe de specialitate diferite, după cum urmează:

409 - Comisiilor administrative a primăriilor localităţilor, 41 - Agenţiei pentru Geologie şi Resurse Minerale, 33 - Procuraturilor raionale, 3 - Organelor Afacerilor Interne, 1 - Instanţei de judecată raională, 5 - Centrelor de sănătate publică raionale, competente să soluţioneze cauze contravenţionale. Este cunoscut rezultatul examinării a 341 cauze contravenţionale, cu aplicarea sancţiunii sub formă de amendă în 243 cazuri, în sumă totală de 125.900 lei, din care suma încasată la bugetul de stat a fost de 20.200 lei şi la fondul ecologic de 27.300 lei, în 4 cazuri fiind aplicate avertismente, iar în 67 cazuri fiind emise hotărîri de aplicare a 1340 ore de muncă neremunerată în folosul comunităţii (anexa.1).

Celelalte 8155 procese-verbale cu privire la contravenţii, au fost soluţionate de către Agenţiile şi Inspecţiile ecologice, Direcţiile aparatului central al IES, suplimentar fiind parvenite spre examinare 1047 cauze contravenţionale de la Inspectoratele de Poliţie, 5 cauze de la Poliţia de Frontieră, 398 cauze de la Întreprinderile Silvice şi 10 cauze de la Procuraturile raionale.

Din numărul total de 9615 cauze contravenţionale, au fost examinate 9561, drept rezultat fiind emise 9073 decizii de aplicare a sancţiunilor sub formă de amendă în sumă totală de 6.845.961 lei, din care 3.069.946 lei au fost achitaţi timp de 72 ore, suma totală a amenzilor încasată la fondul ecologic local constituind 3.292.542 lei, în 364 cazuri s-a aplicat avertismentul, în 70 cazuri s-a încetat cauza contravenţională, iar în 54 cazuri procesul-verbal cu privire la contravenţie a fost declarat nul (anexa.2).

În unele cazuri, ţinînd cont că amenda n-a fost achitată în termenii stabiliţi de lege în mod benevol, au fost întreprinse măsuri suplimentare pentru recuperarea acesteia, fiind înaintate cereri privind intentarea procedurii de executare în temeiul Codului de executare în scopul încasării forţate a acesteia.

Astfel, acţiunile întreprinse de agenţii constatatori ai IES în comun cu alte organe de drept şi autorităţile administraţiei publice locale au contribuit la apariţia unor tendinţe pozitive în ameliorarea situaţiei ecologice în teritoriu.

Din numărul total de 8647 procese-verbale cu privire la contravenţii încheiate de către agenţii constatatori ai IES, 2929 - au fost încheiate în temeiul art. 154 CC al RM drept urmare a încălcării regulilor de gestionare a deşeurilor; 808 – în temeiul art. 109 CC al RM, în rezultatul încălcării regimului de protecţie a apelor; 763 – în temeiul art. 136 CC al RM, drept consecinţă a încălcării regulilor sanitare în păduri, spaţii verzi, grădini publice, rezervaţii şi ocoale silvice; 631 – în temeiul art. 122 CC al RM, pe faptele de tăiere ilegală sau vătămare a arborilor şi arbuştilor; 411 – în temeiul art. 181 CC al RM, ca urmare a încălcării regulilor de asigurare a curăţeniei în localităţile urbane şi rurale; 357 – în temeiul art. 143 CC al RM pentru neefectuarea plăţii pentru poluarea mediului, nevărsarea ei în volum deplin; 305 – în temeiul art. 116 CC al RM, drept rezultat al ocupării nelegitime a terenurilor, îngrădirea lor; 275 – în temeiul art. 142 CC al RM pentru încălcarea modului de folosire a fondului de exploatare, de recoltare, de transportare a lemnului; 227 – în temeiul art. 147 CC al RM, drept rezultat al emisiei de poluanţi

în atmosferă fără autorizația autorităților de mediu; 199 – în temeiul art. 156 CC al RM pentru executarea proiectelor ce nu au trecut expertiza ecologică de stat; 192 - în temeiul art. 115 CC al RM, pe faptele de degradare a terenurilor, în special pentru arderea resturilor vegetale; 152 – în temeiul art. 128 CC al RM, pe faptul încălcării prevederilor actelor normative privind folosirea și protecția fondului cinegetic; 142 – în temeiul art. 135 CC al RM, pentru circulația și parcarea vehiculelor pe terenurile fondului forestier și spațiile verzi din afara drumurilor publice și în locuri interzise, etc. (anexa.3).

Pe parcursul anului au fost înaintate spre examinare şi încasare instanţelor de judecată 24 acţiuni civile în valoare de 439.117,67 lei, dintre care au fost satisfăcute 16 acţiuni civile în sumă de 42.849,67 lei, 7 acţiuni civile sunt în curs de examinare în sumă de 380.147 lei, iar în baza a 9 acțiuni civile s-a încasat suma prejudiciului în valoare de 9649,19 lei (anexa.4).

Comparînd rezultatele activităţii pe perioada anilor 2012 şi 2013, putem menţiona că în anul 2013 au fost încheiate cu 1430 procese-verbale cu privire la contravenţii mai mult, au fost examinate de organele pentru protecţia mediului în baza proceselor-verbale proprii, precum şi a celor parvenite de la alţi agenţi constatatori cu 1166 cauze contravenţionale mai mult, fiind aplicate sancţiuni contravenţionale sub formă de amendă cu 1.721.751 lei mai mult, iar suma amenzilor încasate la fondul ecologic local constituind cu 875.621 lei mai mult.

Totodată, IES împreună cu subdiviziunile sale teritoriale a conlucrat activ cu organele procuraturii în privinţa lichidării de către agenţii economici a derogărilor de la legislaţia ecologică, iar cu organele afacerilor interne în vederea contracarării braconajului şi tăierilor ilicite, depistării contravenţiilor de mediu, identificării persoanelor contraveniente şi tragerii la răspundere contravenţională.

În concluzie, putem afirma că societatea poate atinge perfecțiunea prin respect și afecțiune față de tot ce o înconjoară, păşind spre un mediu curat și sănătos cu motto-ul "Omul poate stăpîni natura cît timp ține seama de legile ei" - *Grigore Antipa*.

Cauze contravenţionale examinate de autorităţile competente în baza proceselor-verbale încheiate de organele pentru protecţia mediului în anul 2013.

Anexa.1

Autorităţile competente care au soluţionat cauzele contravenţionale în baza proceselor-verbale încheiate de agenţii constatatori din cadrul organelor de protecţie a mediului	Procese verbale înaintate spre examinare, (nr.)	Cauze în curs de examinare, (nr.)	Cauze examinate, (nr.)	Hotărîri de declararea procesului-verbal nul, (nr.)	Hotărîri cu aplicarea sancţiunii - amendă				Hotărîri privind aplicarea avertismentului / a orelor neremunerate, (nr.) / (nr. şi ore)	Hotărîri de încetare a cauzei, (nr.)	Contestaţii depuse împotriva Hotărîrii de încetare a cauzei, (nr.)	Contestaţii admise, (nr.)	Contestaţii respinse / în curs de examinare, (nr. / nr.)
					Hotărîri emise, (nr.)	Suma spre încasare, (lei)	Suma încasată la Bugetul de Stat, (lei)	Suma încasată la Fondul ecologic local, (lei)					
Comisiile administrative *Primariile localităţilor*	**409**	**136**	**273**	**1**	**189**	**71400**	**15400**	**6700**	**4** avertismente **67** hotărîri cu 1340 ore muncă neremunerată	**12**	**0**	**0**	**0**
Organele pentru control geologic şi supraveghere minieră *Agenţia pentru Geologie şi Resurse Minerale*	**41**	**5**	**36**	**9**	**25**	**44100**	**1500**	**18300**	**0**	**2**	**0**	**0**	**0**
Organele Procuraturii *Procuraturile raionale*	**33**	**10**	**23**	**0**	**21**	**5600**	**500**	**2300**	**0**	**2**	**0**	**0**	**0**
Organele afacerilor interne *Inspectoratele de poliţie*	**3**	**0**	**3**	**0**	**3**	**3000**	**1500**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Instanţa de judecată *Judecătoria raională*	**1**	**0**	**1**	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Alte autorităţi *Centrele de sănătate publică raionale*	**5**	**0**	**5**	**0**	**5**	**1800**	**1300**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
În total :	**492**	**151**	**341**	**11**	**243**	**125900**	**20200**	**27300**	**4** avertismente / **67** hotărîri cu 1340 ore muncă neremunerată	**16**	**0**	**0**	**0**

Cauze contravenţionale examinate de organele pentru protecţia mediului
în baza proceselor-verbale proprii, precum şi a celor parvenite de la alţi agenţi constatatori în anul 2013.

Anexa .2

Autorităţile, organele de specialitate din care face parte agentul constatator	Procese-verbale primite spre examinare de la autorităţi, (nr.)	Cauze în curs de examinare, (nr.)	Cauze examinate, (nr.)	Hotărîri de declarare a procesului-verbal nul, (nr.)	Hotărîri de aplicare a sancţiunii sub formă de amendă				Hotărîri de aplicare a avertismentului, (nr.)	Hotărîri de încetare a cauzei, (nr.)	Contestaţiile contravenientului sau a agentului constatator împotriva Hotărîrii, (nr.)	Contestaţii admise, (nr.)	Contestaţii respinse / în curs de examinare, (nr./nr.)
					Hotărîri emise, (nr.)	Suma amenzilor aplicate cu virare la Fondul ecologic local, (lei)	Suma amenzilor achitate la Fondul ecologic local timp de 72 ore, (lei)	Suma totală a amenzilor încasate la Fondul Ecologic local, (lei)					
Organele pentru protecţia mediului *Subdiviziunile IES (procese proprii)*	8155	45	8110	0	7735	6085671	2709914	2916581	351	24	69	26	11 / 32
Organele afacerilor interne *Inspectoratele de poliţie*	1047	6	1041	41	962	518340	224132	237261	5	33	2	0	0 / 2
Alte subdiviziuni MAI *Poliţia de Frontieră*	5	0	5	0	5	2200	1100	1100	0	0	0	0	0 / 0
Agenţia „Moldsilva” *Întreprinderile Silvice*	398	3	395	11	366	235750	133200	136000	8	10	1	1	0 / 0
Organele procuraturii *Procuraturile raionale*	10	0	10	2	5	4000	1600	1600	0	3	2	0	0 / 2
În total :	9615	54	9561	54	9073	6845961	3069946	3292542	364	70	74	27	11 / 36

Procese-verbale cu privire la contravenţii încheiate de către agenţii constatatori ai subdiviziunilor Inspectoratului Ecologic de Stat pe parcursul anului 2013.

Anexa. 3

Articol CC al RM	În total pe IES	IE Anenii Noi	AE Bălţi	IE Basarabeasca	IE Briceni	AE Cahul	IE Călăraşi	IE Cantemir	IE Căuşeni	AE Chişinău	IE Cimişlia	AE Găgăuzia	IE Criuleni
95	**18**							3				1	
109	**808**		8	12	6	1	23	7	76	110	27	10	4
110	**132**	11	1		4	4	5	2	2	19	4	11	
111	**57**	1		1	14				9	7		1	
112	**22**		1		1	1			1	1	1	11	
113	**75**				3	1			1	9	1		
114	**325**	5	2		1	15		20	9	2	1		20
115	**192**	5	2		3	1	1	4	10	4	2	10	11
116	**305**	5	24	3	3	6	4	57	5	9	12	28	1
118	**16**			9					1		3		
119	**43**					2	2	10	1		5		
120	**30**			2			2			1	4		3
121	**2**											1	
122	**631**	6	12	5	14	11	14	16	9	36	17	18	14
123	**7**							1		1		3	
126	**11**							2					
127	**29**		4	1		1	5	10	5	4	3	23	
128	**152**	15					1	4	2	3	9	3	2
129	**1**												
132	**11**							1					
133	**1**					1							
134	**10**								1				
135	**142**	1	26				6	2		52	1		2
136	**763**		6				5	3	12			1	39
137	**23**		4					1					
140	**7**									4			
141	**34**												
142	**275**	19		2	2	22	22	11	1	2	8	22	
143	**357**	4	11	1		6		2	13	104	2	11	1
144	**63**	1			1	4	6		5	1			1
145	**2**												

146	**4**									1		1	
147	**227**	5	3	2	10	3	19		3	71	5	2	2
149	**9**						1					1	
151	**1**												
153	**50**		29			8							
154	**2929**	73	57	16	58	34	41	15	166	114	88	134	190
155	**2**												
156	**199**	6	2			5	1		1	67		13	
181	**411**				11		71	103	56				32
182	**5**		2							3			
337	**33**							1					
349	**3**					3							
În total:	**8647**	**157**	**194**	**54**	**131**	**129**	**229**	**275**	**389**	**625**	**193**	**305**	**322**

Articol CC al RM	IE Donduşeni	IE Dubăsari	IE Drochia	IE Edineţ	IE Făleşti	IE Floreşti	IE Glodeni	IE Hînceşti	IE Ialoveni	Aparatul IES	IE Leova	IE Nisporeni	IE Ocniţa
95							9						2
109	1	5	3	1	33	11	66	16	12	12	12	30	9
110	1	3	2	4	2	2		1	6	2		2	3
111	3					2			3				1
112	1	1		1							1		
113			2	1			3	14	2	2			
114		13	1			3	1			33	13	15	2
115	4	8	3	4	7	5	6	19	20	5		2	2
116	2	2	4	4	8	3	3	18	2	19		7	
118													
119		1				6		2					
120								2	7	8		1	
121									1				
122	17	20	12	1	5	17	21	16	25	90	4	23	10
123							1						
126									1				
127	1	4	9			3	6	6		1	3	64	
128	3	2				11	1	3		28	1	1	3
129													
132							8						
133													
134										2		6	
135			9			3			1	1		13	3
136	17	1	4	4		3	69	24	13	5	44	90	3
137							2		1	1		7	
140								1		2			
141				31									
142	14			5		3	7	3	3	26	1	4	3
143	14	1	26	12	5	19	2	2	16		17	2	13
144	5						1		14		2		
145					1				1				
146													

147	2	3		11	5	11		11	7		8	1	1
149									3	1			
151													1
153												10	2
154	52	70	74	42	265	52	36	95	112	84	123	123	5
155	1										1		
156	4		14	1	1			5	13	19	3	2	
181		11	2			25	12						13
182													
337	21										10		
349													
Total:	**163**	**145**	**165**	**122**	**332**	**179**	**254**	**238**	**263**	**341**	**243**	**403**	**76**

Articol CC al RM	IE Orhei	IE Rezina	IE Rîşcani	IE Sîngerei	IE Soroca	IE Străşeni	IE Şoldăneşti	IE Ştefan Vodă	IE Taraclia	IE Teleneşti	IE Ungheni
95			1						1		1
109	17	19	15	12	22	42	111	22	26	18	9
110	1	2	2	4	11	8		3	5	3	2
111			6		4	1			3		1
112					1						
113			2		1			1	26	1	5
114		30	16	2	1		44	50	5	8	13
115	2	2	11	5	5	1		4	3	20	1
116	12	8	10	4	1	5	6	3	17	2	8
118										3	
119	1	9						2	2		
120											
121											
122	23	15	43	9	11	28	20	11	18	5	15
123			1								
126		1								6	1
127	24	4	11	4	1	2	17	18	19	2	4
128		3	4		4	9	5	8	5	1	21
129							1				
132							2				
133											
134									1		
135		3		4	7	1	1				6
136	97	121	31	2	3	19	15	1	1	119	11
137									7		
140											
141	1			2							
142	2		3	9	6	47	4	3	2	7	12
143	2	3	6	18	5	25	6	1	5	1	1

144	8		2	1	3	7		1			
145											
146								2			
147	3	5	4	2	10	10		3	5		
149		1				1					1
151											
153								1			
154	33	29	117	76	47	183	48	106	60	41	70
155											
156	12		2	7	2	10		3	3		3
181	35	11	10	3	3			5	2		6
182											
337									1		
349											
Total:	**273**	**266**	**297**	**164**	**148**	**399**	**280**	**248**	**217**	**237**	**191**

Acţiuni civile privind recuperarea prejudiciului cauzat mediului înaintate instanţelor de judecată de către Agenţiile şi Inspecţiile ecologice şi rezultatele examinării acestora pe parcursul anului 2013.

Anexa.4

Instanţa de judecată / *Agenţia, Inspecţia ecologică, IES*	**Acţiuni înaintate**		**Acţiuni admise**		**Acţiuni respinse**		**Acţiuni în curs de examinare**		**Acţiuni în baza cărora s-a încasat suma prejudiciului**	
	Numărul	**Suma (lei)**	**Numărul**	**Suma (lei)**	**Numărul**	**Suma (lei)**	**Numărul**	**Suma (lei)**	**Numărul**	**Suma (lei)**
Judecătoria Căuşeni *Inspecţia ecologică Căuşeni*	2	5400	2	5400						
Judecătoria Ştefan Vodă / *Inspecţia ecologică Ştefan Vodă*	4	2021					4	2021		
Judecătoria Străşeni / *Inspecţia ecologică Străşeni*	1	8242	1	4121						
Judecătoria Leova / *Inspecţia ecologică Leova*	1	1330,71	1	1330,71					1	1330,71
Judecătoria Buiucani / *Inspectoratul Ecologic de Stat*	1	288000					1	288000		
Judecătoria Ciocana / *Inspectoratul Ecologic de Stat*	1	90000					1	90000		
Judecătoria Dondușeni / *Inspecţia ecologică Dondușeni*	3	5982	3	5982					3	4562
Judecătoria Cimişlia / *Inspecţia ecologică Cimişlia*	1	17305,20	1	17305, 20						
Judecătoria Floreşti / *Inspecţia ecologică Floreşti*	1	12000			1	12000				
Judecătoria Ungheni / *Inspecţia ecologică Ungheni*	3	1838,76	3	1838,76					2	1344,48
Judecătoria Rîşcani / *Inspecţia ecologică Rîşcani*	1	2052	1	2052					1	2052
Judecătoria Cahul / *Agenţia ecologică Cahul*	4	4820	4	4820					2	360
Judecătoria Briceni/ *Inspecţia ecologică Briceni*	1	126					1	126		
În total :	**24**	**439117,67**	**16**	**42849, 67**	**1**	**12000**	**7**	**380147**	**9**	**9649, 19**

XI. **POLITICI DE BUGET, FINANŢE ŞI SUPORT LOGISTIC.**

Alina SURDU,
șef, Direcția finanțe și logistică

DATE REZUMATIVE.

IES utilizează în activitatea sa un șir de instrumente economice de protecţie a mediului consacrate în legislația ecologică.

Asigurarea economico-financiară a activității IES se efectuează din mai multe surse financiare:

- bugetul de stat;
- mijloace speciale;
- Fondul Ecologic Local;
- Fondul Ecologic Național.

La componenta logistică pentru consolidarea bazei tehnico-materiale a IES și subdiviziunilor teritoriale au fost utilizate mijloace în sumă de 10 691,2 mii lei.

Instrumentele economice de protecţie a mediului.

1. Procesul de planificare bugetară.

Instrumentele economice ale politicii de mediu sunt, în primul rînd, impozitele ecologice şi plăţile pentru poluarea mediului. Plăţile pentru poluarea mediului, amenzile pentru contravenţiile ecologice şi prejudiciile cauzate mediului sunt percepute de subdiviziunile teritoriale ale Inspectoratului Ecologic de Stat şi sunt vărsate în fondurile ecologice locale.

Ministerul Mediului este autoritatea responsabilă de elaborarea şi implementarea politicii de finanţare a protecţiei mediului. Aceasta presupune elaborarea de strategii şi programe în domeniul protecţiei mediului şi contribuie la elaborarea strategiilor şi programelor sectoriale ale altor ministere. Identificarea surselor de finanţare este o componentă importantă a acestui proces.

Legea bugetului de Stat conţine o linie de cheltuieli pentru protecţia mediului şi hidrometeorologie cu specificarea separată a cheltuielilor de protecţie a mediului.

Elaborarea bugetului în cadrul instituţiei se desfăşoară în 2 etape: aprecierea planului strategic de cheltuieli în domeniul securităţii ecologice a mediului, corelarea costurilor acestora cu disponibilităţile de resurse pe trei ani consecutiv (CBTM) şi elaborarea bugetului propriu-zis, fundamentat pe programe.

Strategiile sectoriale de cheltuieli (SSC) se elaborează în contextul Cadrului Bugetar pe Termen Mediu – CBTM şi reprezintă un proces de corelare a politicilor existente care urmează a fi implementate cu alocaţiile de resurse pentru implementare.

În cadrul Ministerului Mediului se elaborează 2 strategii sectoriale de cheltuieli: Strategia de cheltuieli în domeniul protecţiei mediului şi hidrometeorologiei şi Strategia de cheltuieli în domeniul gospodăririi apelor.

Elaborarea SSC este un proces participativ şi implică contribuţia atît a subdiviziunilor interne din cadrul Ministerului şi a instituţiilor subordonate, cît şi a altor autorităţi/instituţii publice care gestionează resurse în sectorul respectiv.

Cadrul bugetar pe termen mediu este principalul document care conţine estimările cadrului de resurse pe termen mediu şi serveşte drept bază pentru ajustarea planificării strategice în toate domeniile, inclusiv şi protecţia mediului. Astfel, acesta determină planul alocaţiilor de resurse pe programe de cheltuieli în cadrul sectorului „Protecţia mediului înconjurător şi Hidrometeorologie" pentru 3 ani. Totodată, strategia de cheltuieli reflectă analitic problemele-cheie, prezintă structurat acţiunile prioritare pentru atingerea obiectivelor şi operează cu un set de indicatori de monitorizare care pot fi utilizaţi pentru estimarea eficienţei strategiei.

În procesul elaborării CBTM strategiile sectoriale de cheltuieli aprobate în perioada precedentă se revizuiesc şi se actualizează prin excluderea unui an care este în proces de implementare şi includerea unui an nou.

Introducerea sistemului de planificare bugetară bazată pe programe are ca scop eficientizarea folosirii resurselor financiare disponibile şi alocarea lor pentru proiecte, măsuri sau activităţi cu adevărat prioritare pentru funcţionarea instituţiei şi realizarea atribuţiilor de bază a acesteia.

Planificarea bugetară bazată pe programe se realizează în conformitate cu limitele de cheltuieli stabilite de Ministerul Finanţelor pentru sectorul „Protecţia mediului înconjurător şi Hidrometeorologie" gestionate de Ministerul Mediului, care includ şi subprogramul „Securitatea ecologică a mediului", realizat de Inspectoratul Ecologic de Stat cu subdiviziunile sale teritoriale (Agenţiile/Inspecţiile Ecologice).

Scopul subprogramului este asigurarea securităţii ecologice a statului, prevenirea impactului negativ asupra mediului înconjurător şi sănătăţii populaţiei de la activităţile economice desfăşurate prin asigurarea respectării legislaţiei de mediu.

Raportul despre executarea programului/subprogramului pentru anul 2013 este expus în tabela de mai jos (Tab.1).

Raport de performanţă,
situaţia de la 01 ianuarie 2014.

Periodicitatea: semianual, anual

Tab.1.

		Cod
Autoritatea publică	Ministerul Mediului	284
Instituţia	Inspectoratul Ecologic de Stat	1687
Grupa principală şi grupa funcţiei	Protecţia mediului şi Hidrometeorologie	12/01
Program	Securitatea ecologică a mediului	70
Subprogram	Securitatea ecologică a mediului	03

I. Informaţie generală (se completează doar de către autoritatea publică)	
Scop	Asigurarea utilizării raţionale a resurselor naturale, asigurarea respectării

	legislaţiei în domeniul protecţiei mediului înconjurător
Obiective	(1) Pe termen mediu şi inclusiv pentru anul pentru care se aprobă programul (2) în Raportul anual se completează şi realizarea obiectivului pe anul raportat
Descrierea narativă	Asigurarea controlului şi supravegherii ecologice în domeniul utilizării şi protecţiei resurselor naturale. Activitatea este realizată de Inspectoratul Ecologic de Stat, Agenţiile şi Inspecţiile Ecologice

II. Indicatori de performanţă (Indicatorii de produs şi eficienţă se completează de către toate instituţiile bugetare, iar indicatorii de rezultat se stabilesc de către autorităţile publice)

Categoria	Cod	Denumirea	Unitatea de măsură	Anul de gestiune		
				aprobat	realizat	devieri (+/-)
1	2	3	4	5	6	7= 6-5
De rezultat		1. Exercitarea controlului privind asigurarea executării legislaţiei în domeniul protecţiei mediului şi utilizării resurselor naturale.	acte de control	16900	15375	-1525
		2.Elaborarea, aprobarea Instrucţiunii privind încadrarea întreprinderilor (obiectelor) după nivelul de impact asupra aerului atmosferic.	nr.de acte			
		3. Monitorizarea surselor de poluare prin prelevarea probelor şi efectuarea analizelor de laborator privind gradul de poluare a componentelor de mediu.	analize	36000	23069	-12931
		4. Perfecţionarea şi elaborarea noilor norme metodologice privind organizarea şi efectuarea controlului ecologic de stat.	norme metodologice			
		5.Inventarierea agenţilor economici (generatori de deşeuri) în vederea determinării tipurilor de deşeuri, cantităţile şi modul de păstrare cu scopul condiţionării metodelor de valorificare sau lichidare a lor.	unităţi	1808	1297	-511
De produs		1. Formarea bazelor de date a indicatorilor de monitorizare a factorilor de mediu.	baze de date	1	1	-
		2. Revizuirea şi perfecţionarea metodelor privind controlul de stat în domeniul protecţiei mediului şi utilizării durabile a resurselor naturale.	acte revizuite	1	1	-
		3. Perfecţionarea şi elaborarea noilor norme metodologice privind organizarea şi efectuarea controlului ecologic de stat.	acte elaborate	1	1	-
		4. Periodicitatea publicării rapoartelor cu indicatori anuali.	anual	1	1	-
		5.Asigurarea asistenţei consultativ-metodologice pentru	unităţi	10000	15375	5375

		APC şi APL, agenţilor economici şi persoanelor fizice, privind protecţia mediului şi utilizarea resurselor naturale.				
De eficienţă		1.Costul exercitării controlului şi supravegherii ecologice în domeniul protecţiei mediului.	în limita alocaţiilor bugetare	1900,00	2200,0	+300,0
		2.Revizuirea Codului deontologic al inspectorilor cu atribuţii de control.				
		3.Atestarea periodică a inspectorilor cu funcţii de control privind cunoştinţele de aplicare a legislaţiei ecologice.				
		4. Instruirea profesională a inspectorilor.	nr.persoanelor instruite	220	208	-12

III. Cheltuieli, mii lei

Denumirea	Cod		AB		
	P3/tip	ECO	aprobat	executat	devieri (+/-)
1	2	3	4	5	6 (5-4)
Total	**182**		**34952,0**	**34707,6**	**-244,4**
Componenţa de bază			20069,8	20067,6	-2,2
Mijloace speciale	01		5994,4	5400,6	-593,8
Fonduri speciale	514		10700,00	9239,4	-1460,6

La Raportul de performanţă a activităţii IES, situaţia de la 01.01.2014 menţionăm următoarele rezultate.

Raportul este construit pe trei blocuri de indicatori de performanţă: de rezultat; de produs şi de eficienţă.

Blocul de indicatori **de rezultat** conţine 5 indicatori; blocul de indicatori **de produs** conţine 4 indicatori şi blocul de indicatori **de eficienţă** conţine 4 indicatori.

La blocul de indicatori **de rezultat** executarea a fost satisfăcătoare, după cum urmează:

1. Au fost planificate 16 900 inspectări şi controale ecologice dintre care au fost executate 15441, devierea a fost în minus cu aproximativ 10%. Motivul rezidă în implementarea Legii 131 din 08.06.2012 cu privire la controlul de stat al activităţilor de antreprenoriat, care înaintează restricţii la efectuarea inspectării ecologice. Legea respectivă nu a ţinut cont de specificul ecologic.

2. Instrucţiunea a fost elaborată în anul 2012. În anul 2013 a fost în curs de implementare.

3. Monitorizarea de laborator a fost efectuată satisfăcător, au fost planificate 36 000 de analize, au fost efectuate 43 631. Analizele se fac în cea mai mare parte la solicitare şi nivelul de prognozare va fi totdeauna orientativ.

4. La indicatorul 4 perfecţionarea şi elaborarea normelor metodologice privind organizarea şi efectuarea controlului ecologic de Stat s-a efectuat prin elaborarea ordinelor şi dispoziţiilor pentru formarea grupurilor de lucru pentru inspectare şi control şi aplicarea legislaţiei, ţinînd cont de specificul cazului dat.

Grupurile de lucru s-au deplasat în teritoriu aproape săptămînal, prezentînd rapoarte.

5. Pe parcursul anului au fost planificate pentru inspectare 1 808 obiecte privitor la gestionarea deşeurilor. Pe perioada de raportare au fost efectuate 2200 de inspectări.

La blocul de indicatori **de produs** executarea a fost de asemenea satisfăcătoare, după cum urmează:

1. A fost construită baza de date generală pentru sistemul de 46 de indicatori de monitorizare după toate componentele de mediu – sol, subsol, aer, apă, floră, faună, deşeuri, chimie şi subdiviziuni. Baza de date este efectivă şi permite generalizarea şi aprecierea activităţii în fiecare lună şi pe parcurs cu diferenţa de o lună. Baza de date a fost completată şi cu compartimentul "complexe" după cum prevede şi Legea 131 din 08.06.2012 cu privire la controlul de Stat. Pe parcurs a apărut necesitatea introducerii unor noi indicatori, această perfectare se va întreprinde în Trimestrul I al anului 2014.

2. La acest indicator s-a întreprins instruirea personalului şi elaborarea unor instrucţiuni cu privire la implementarea Legii 131 din 08.06.2012 cu privire la controlul de Stat. Aşa cum legea n-a ţinut cont de specificul controlului de Stat în domeniu au fost făcute propuneri de modificare a legii.

3. Acest indicator de produs se realizează în format statistic şi este încadrat în Forma nr.1 „Ocrotirea Naturii" şi se prezintă la Biroul Naţional de Statistică la sfîrşitul fiecărui semestru. Acest format este ulterior utilizat pentru elaborarea Anuarului IES pentru anul de raportare. Rapoartele la acest indicator au fost executate şi prezentate în termen la Biroul Naţional de Statistică. În forma dată a fost integrată şi componenţa „complexe".

4. Asistenţă consultativ-metodologică se acordă în cazul fiecărui control sau inspectare ecologică. Pentru această perioadă au fost preconizate 10 mii de controale ecologice, pe parcurs au fost acordate 15441 consultări, care demonstrează o creştere de 5 441, sau cu 50%. Acest fapt se datorează disciplinării colectivului.

La blocul indicatorilor **de eficienţă** sunt stabilite următoarele rezultate:

1.Acest indicator a fost menţinut în limita alocaţiilor bugetare (2 200,00 lei) în legătură cu majorarea preţurilor la unele mărfuri şi servicii achiziţionate pentru necesitatea instituţiei.

2. Indicatorul respectiv a fost executat prin amendarea practică a Codului Deontologic al inspectorilor cu atribuţii de control conform Legii nr.25-XVI din 22.02.2008 cu privire la Codul de conduită al funcţionarului public cu activităţi ale Comisiei de disciplină în urma cărora au fost aplicate diferite sancţiuni persoanelor audiate.

3. Atestarea a fost efectuată pentru inspectorii cu funcţie de control privind cunoştinţele de aplicare a legislaţiei de mediu în formă de evaluare a executării obiectivelor personale (fiecare inspector) şi obiectivelor colective de performanţă (pentru şefii de subdiviziuni) şi în urma seminarelor de perfecţionare.

4. Instruirea profesională a inspectorilor a fost realizată aproape plenar, o mică divergenţă în minus de 12 persoane se datorează fluxului de cadre.

Urmare analizei indicatorilor preconizaţi şi îndeplinirii lor, cît şi sistemului de evaluare de 46 de indicatori, care în fond reflectă plenar atribuţiile prevăzute în Regulament, Inspectoratul Ecologic de Stat se prezintă efectiv în cadrul administrativ al Ţării şi promovează plenar politicile de mediu atît la nivel local, cît şi naţional.

2. Asigurarea economico-financiară.

Cheltuielile financiare pentru întreţinere şi funcţionare a Inspectoratului Ecologic de Stat cu subdiviziunile sale teritoriale pentru anul 2013, cît şi pentru anii precedenţi au fost acoperite din mai multe surse financiare.

Structura cheltuielilor de casă pentru întreţinerea activităţii Inspectoratului şi subdiviziunilor teritoriale este reflectată în fig.1

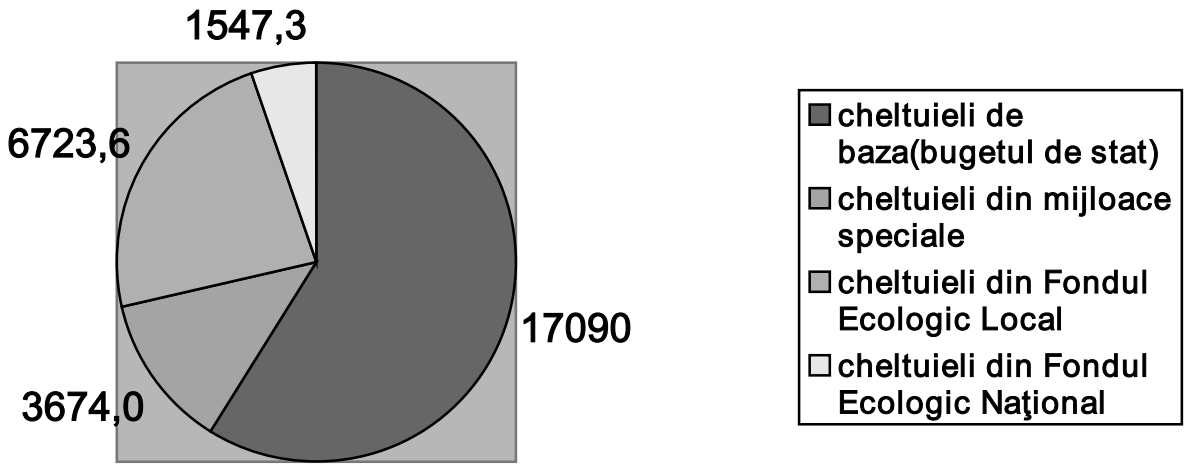

Fig.1. Structura cheltuielilor, mii lei.

Cheltuieli de bază.

Din bugetul de stat pentru perioada raportată au fost alocate surse financiare numai la compartimentul cheltuieli de personal în valoare nominală de 20067,8 mii lei sau 93,5 la sută din suma necesară, restul – 1294,3 mii lei, au fost acoperite din veniturile la contul „mijloace speciale” (serviciile cu plată) şi Fondul Ecologic Local.

Salariul mediu lunar al unui salariat din Inspectorat pentru anul 2013 a constituit 4038,5 lei. Necatînd la faptul că salariul mediu lunar, an de an, este în creştere, pentru tinerii specialişti media anuală este destul de joasă, datele sunt relatate în coloana 3 din tabela de mai jos (Tab.2).

Analiza salariului mediu pe funcţii.

Tab.2

Nr.d/o	Denumirea funcţiei	Salariu mediu lunar (lei)			
		Fără vechime şi grad de calificare în serviciu public	Cu vechime de pînă la 2 ani	Cu vechime de la 2 pînă la 15 ani	Cu vechime peste 15 ani
1	2	3	4	5	6
1.	Inspector principal	3000-00	3575-00	3875-00	4175-00
2.	Inspector superior	2800-00	3330-00	3750-00	3890-00
3.	Inspector	2600-00	2930-00	3450-00	3580-00
4.	Specialist principal	2800-00	3355-00	3750-00	3915-00
5.	Specialist superior	2600-00	2930-00	3450-00	3580-00
6.	Specialist	2400-00	2720-00	3200-00	3320-00

Conform statelor de personal pentru anul 2013 efectivul limită de personal a fost aprobat în număr de 304 unităţi, inclusiv 266 unităţi - funcţionari publici şi 38 unităţi – personal ce asigură deservirea tehnică a instituţiei.

Sinteza alocaţiilor de la bugetul de stat pentru cheltuieli de personal, perioada 2007-2013 se reflectă în tabela 3.

Sinteza
alocaţiilor financiare de la bugetul de stat pentru cheltuieli de personal în perioada anilor 2009-2013, mii lei.

Tab. 3

Indici	2009	2010	2011	2012	2013
Aprobat pe an	14917,7	12652,8	13198,2	17533,7	20177,6
Precizat pe an	15161,5	12652,8	13198,2	17210,1	20069,8
Executat de casa	15160,5	12652,2	13198,2	17090,9	20067,6
Executat cheltuieli efective	15298,3	12714,0	13099,2	17506,9	20052,6
Informaţia privind statele şi efectivul de personal, inclusiv: Numărul de instituţii-total	3/2	1/1	1/1	1/1	1/1
Personal (salariaţi) total, inclusiv:	346/294	310/299	310/310	310/310	304/298
- Funcţionari					

publici	299/255	266/262	266/266	266/267	266/265
- Personal ce asigură deservirea tehnică a instituţiei	42/37	44/37	44/44	44/43	38/33

Creşterea cheltuielilor de personal în anul 2013 cu 36% faţă de anul 2012 se datorează faptului de implementare a noului sistem de salarizare a funcţionarilor publici adoptat prin Legea nr.48 din 22 martie, 2012 privind sistemul de salarizare a funcţionarilor publici, care a intrat în vigoare cu începere de la 01 aprilie, 2012, şi anume, achitarea sporului privind performanţa colectivă pentru semestrul doi 2012 şi semestrul unu, 2013, cît şi premiul anual pentru rezultatele obţinute în anul 2012 de către personalul care desfăşoară activităţi auxiliare şi administrative ce asigură funcţionalitatea autorităţii publice, inclusiv: specialişti şi pentru conducătorii auto majorarea salariilor de funcţie cu 12,5%, începînd cu 01.07.2013.

Venituri şi cheltuieli la componenta - mijloace speciale.

Un rol important în procesul de finanţare a cheltuielilor pentru dezvoltarea bazei tehnico–materiale şi întreţinerii activităţii curente a Inspectoratului şi subdiviziunilor sale teritoriale revine mijloacelor băneşti acumulate ca venituri la contul special în urma prestării serviciilor şi lucrărilor în domeniul protecţiei mediului contra plată la solicitarea beneficiarilor. Aceste lucrări sunt efectuate de către unele subdiviziuni din cadrul Agenţiilor şi Inspecţiilor ecologice, funcţiile cărora nu ţin de exercitarea controalelor ecologice.

În perioada anului 2013 au fost acumulate venituri în sumă de 4405,5 mii lei sau cu 10,5 la sută mai mult faţă de plan (3985,7 mii lei).

Sinteza veniturilor şi cheltuielilor la contul „mijloace speciale" (servicii cu plată) pentru anii 2009-2013 este reflectată în tab. 4, 5 şi 6.

Sinteza
veniturilor şi cheltuielilor la componenta bugetară, categoria „Mijloace Speciale" (servicii cu plată) pentru perioada anilor 2009-2013, (mii lei).

Tab. 4

Denumirea indicatorilor	2009	2010	2011	2012	2013
Total venituri, inclusiv:	6662,9	57454,7	6126,5	5956,2	6682,3
Sold la cont la începutul anului de gestiune	2816,1	2426,3	2330,7	2837,3	2276,8
Veniturile anului de gestiune	3846,8	3328,4	3795,8	3118,9	4405,5
Total cheltuieli, inclusiv:	4082,9	3424,0	3270,7	3679,4	5542,5

Cheltuieli de personal, total			531,0	751,2	795,3	837,1	859,3
Cheltuieli curente, total **Inclusiv:**			3344,6	2453,6	2283,4	2842,3	4423,2
Plata mărfurilor şi serviciilor:	113						
-energia electrică		01	53,9	55,0	68,7	59,7	66,4
-gazele		02	145,1	128,9	171,4	216,0	293,0
-rechizite de birou, materiale şi obiecte de uz gospodăresc		03	242,6	428,3	176,9	296,7	374,4
-energia termică		04	0,7	20,6	33,8	37,6	49,2
-manuale, materiale didactice şi practica de producţie a elevilor şi studenţilor, literatura tehnico-ştiinţifică şi metodică		05	-	-	-	-	-
-cărţile şi ediţiile periodice		06	108,2	98,0	12,3	14,9	8,7
-utilajul şi inventarul special		07	-	-	-	-	-
-alimentaţia		09	-	-	-	-	-
-medicamente şi consumabile		10	20,7	4,7	0,9	9,8	8,6
-servicii de telecomunicaţie şi de poştă		11	374,7	346,0	359,4	373,5	396,9
-lucrări de cercetări ştiinţifice		12	33,9	-	-	-	-
-arendarea mijloacelor de transport şi întreţinerea mijloacelor de transport proprii		13	726,2	336,4	223,9	202,2	453,1
-inventarul moale şi echipament		14	15,2	-	-	-	45,8
-hrana animalelor		15	-	-	-	-	-
-servicii de cercetare în domeniul ştiinţei şi inovării efectuate prin contract de către instituţii la autogestiune		16	-	-	-	-	-
-reparaţii curente ale clădirilor şi încăperilor		17	187,7	137,0	215,2	232,1	1240,8
-reparaţii curente ale utilajului şi inventarului		18	119,4	87,5	178,6	65,9	88,6
-arendarea bunurilor		19	505,9	530,0	585,9	669,4	677,9
-simboluri de stat şi locale, semne de distincţie de stat		20	-	9,0	-	4,0	7,0
-reciclarea cadrelor		21	-	-	0,6	3,7	5,9
-servicii editoriale		22	78,0	4,3	4,7	0,8	46,3
-cheltuieli de protocol		23	-	-	-	-	0,7
-procurarea şi instalarea contoarelor		27			2,4	6,2	0,6

-amenzi		28		2,0			
-paza interdepartamentală		29	11,9	4,7	6,4	6,5	115,8
-lucrări de informatică şi de calcul		30	133,5	102,1	171,9	167,7	165,3
-apă şi canalizaţie		34	13,8	11,4	15,7	11,0	19,6
-salubritate		35	1,3	1,2	1,6	3,0	4,5
-marfuri şi servicii neatribuite altor alineate		45	571,9	94,1	53,1	142,4	314,1
Deplasări în interes de serviciu, inclusiv:	114						
-deplasări în interiorul ţării		1	98,4	45,8	62,8	55,8	48,8
-deplasări peste hotare		2		6,6	9,2	23,6	3,7
Cheltuieli capitale, total:			108,9	219,2	120,0	239,8	260,0
Investiţii capitale	241	-	-	-	-	-	-
Procurarea mijloacelor fixe	242		108,9	219,2	120,0	239,8	260,0
Reparaţii capitale	243		-	-	-	-	-
Sold la cont la sfârşitul anului de gestiune			2579,4	2330,7	2855,8	2276,8	1139,9

Referitor la veniturile acumulate la contul special pentru serviciile ecologice prestate cu aportul Agenţiilor şi Inspecţiilor Ecologice se constată, că acestea pe viitor vor fi insuficiente pentru a asigura o activitate de funcţionare continuă şi eficientă a întregului Inspectorat cu subdiviziunile sale teritoriale.

Sinteza veniturilor la contul mijloace speciale (servicii cu plată) pentru anul 2013 (lei).

Tab.5

Denumirea	Ianuarie	Februarie	Martie	Aprilie	Mai	Iunie	Iulie	August	Septembrie	Octombrie	Noiembrie	Decembrie	Total achitat	Sume restituite	Total
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16=14-15
AE Chişinau	36008,84	104811,77	64271,89	79430,23	53908,56	42749,58	101138,36	52852,45	74703,04	140750,34	145268,84	131608,37	**1027502,27**	**51527,29**	**975974,98**
AE Bălţi	55696,45	55258,98	51700,94	43350,74	26178,04	21739,43	34772,63	12805,80	40522,28	52419,50	41647,59	81186,89	**517279,27**	**869,71**	**516409,56**
AE Cahul	1651,47	9040,22	11044,25	4655,07	9302,28	3948,40	4916,00	14916,32	35117,85	27735,81	55548,59	25024,48	**202900,74**		**202900,74**
AE Gagauzia	6637,79	11779,59	8220,02	9963,17	3944,73	13236,29	11433,62	9129,51	2262,83	9567,72	11922,30	18923,14	**117020,71**		**117020,71**
IE Orhei	2142,91	4163,63	4000,73	3400,61	6097,21	19503,82	7398,60	4922,10	3378,83	2423,26	10547,65	4379,10	**72358,45**	**16057,84**	**56300,61**
IE Rezina	1918,36	6825,49	6078,52	1528,86	1290,52	6441,96	130169,13	1821,78	3359,50	4330,99	8584,26	22029,83	**194379,20**	**125272,53**	**69106,67**
IE Teleneşti	2034,09	3431,52	8202,07	6368,17	5329,08	12393,95	12972,96	2932,38	11877,47	2462,31	6573,81	4866,18	**79443,99**	**315,00**	**79128,99**
IE Dubăsari	133,65	1111,13	1045,83	400,95	1927,35	1431,90	1260,00	585,00	734,18	3424,06	1304,33	1392,30	**14750,68**		**14750,68**
IE Ungheni	3650,50	2862,69	18193,90	10785,59	3024,69	3963,22	2739,57	1500,76	19399,38	7563,59	4187,57	13020,09	**90891,55**	**16536,70**	**74354,85**
IE Calaraşi	4618,60	2989,97	4326,86	5902,79	841,50	985,00	8230,56	2973,34	18329,93	5691,61	7283,13	13232,71	**75406,00**		**75406,00**
IE Straşeni	8014,43	8848,49	8729,96	6111,32	3951,78	10097,15	2099,67	1976,72	6400,03	10430,19	7036,13	9196,23	**82892,10**		**82892,10**
IE Ialoveni	2069,60	7017,65	11832,77	5861,37	2490,50	2728,13	16160,51	4569,47	13244,39	14156,20	8737,46	34259,56	**123127,61**		**123127,61**
IE Anenii Noi	535,95	1531,35	3291,44	6271,20	6279,17	3195,00	1898,10	2055,02	4147,71	7280,05	5346,64	9901,90	**51733,53**		**51733,53**
IE Criuleni	2723,34	4345,17	4218,68	3550,98	2795,01	3574,48	2348,87	3844,30	1862,11	3813,78	2850,24	6540,22	**42467,18**	**1781,97**	**40685,21**
IE Hînceşti	778,73	1871,10	1930,06	4668,63	639,90	4316,27	3252,47	745,20	9297,77	7467,56	4795,98	11731,73	**51495,40**		**51495,40**
IE Căuşeni	2473,25	7654,19	8575,35	6175,07	3251,01	4823,38	3026,44	1682,64	10892,40	25490,06	16551,01	27816,94	**118411,74**	**2240,03**	**116171,71**
IE Şt. Vodă	4252,16	3831,39	4204,05	1046,25	3882,79	3715,67	15093,03	9744,74	9217,00	23480,17	4174,16	14250,23	**96891,64**		**96891,64**
IE Nisporeni	8607,79	2911,41	4077,67	4326,02	5854,98	3982,11	4600,92	7134,47	5251,40	7534,96	6059,82	13065,64	**73407,19**	**4907,90**	**68499,29**
IE Cimişlia	769,82	4886,39	6407,13	3339,45	991,80	2235,79	3601,45	3107,12	9803,66	8032,69	8305,31	13628,67	**65109,28**		**65109,28**
IE Ocniţa	3489,00	5266,50	3653,86	3899,86	1364,00	1814,00	3407,40	6144,36	16065,51	6318,00	1901,16	9537,93	**62861,58**		**62861,58**
IE Briceni	14421,57	22682,21	15922,12	17347,35	5332,82	9931,47	8389,94	6436,22	9591,15	8880,56	12580,35	15323,56	**146839,32**	**2023,99**	**144815,33**

IE Edineţ	2938,42	6118,02	5563,48	8121,76	8564,12	11320,88	7567,00	3283,22	2725,60	4394,86	7082,78	17801,72	**85481,86**		**85481,86**
IE Donduşeni	14447,10	11195,82	13586,21	7659,96	6804,54	3872,62	5313,50	7344,88	7535,84	5662,96	6002,40	10663,46	**100089,29**		**100089,29**
IE Rîşcani	6481,17	10257,81	21038,14	13282,49	6482,35	10777,14	11658,31	16966,04	4634,64	9046,10	5825,27	13163,20	**129612,66**	**6114,96**	**123497,70**
IE Drochia	11064,74	17348,42	11732,05	5402,55	2487,98	7558,74	7217,25	7926,52	9320,20	7746,13	2363,14	14907,07	**105074,79**		**105074,79**
IE Soroca	5426,87	3931,07	6185,82	11012,63	3342,21	3345,94	8011,88	2875,68	9230,68	3849,59	7267,18	19533,52	**84013,07**		**84013,07**
IE Glodeni	2628,15	8754,62	5586,00	11355,76	4416,34	2411,73	3243,47	5146,48	8651,41	6075,82	7430,39	14702,75	**80402,92**	**5372,56**	**75030,36**
IE Floreşti	1430,67	12664,39	7257,07	5071,73	5280,53	6971,96	3730,29	2590,20	10144,78	14261,77	6201,89	8985,22	**84590,50**		**84590,50**
IE Făleşti	741,47	4600,60	3172,73	1730,48	1377,64	2782,91	8126,96	5836,50	1980,78	4443,40	2184,98	12382,25	**49360,70**		**49360,70**
IE Sîngerei	4216,34	6850,48	10508,51	5907,72	4739,08	1336,17	3089,56	5496,24	5826,35	6027,82	4769,61	22868,12	**81636,00**		**81636,00**
IE Şoldăneşti	1971,00	5275,26	12661,05	9524,72	7238,94	3057,45	2864,86	1936,36	7813,14	5724,72	6077,88	13124,28	**77269,66**	**7328,78**	**69940,88**
IE Cantemir	1114,07	1364,40	1482,94	1737,00	3464,87	4511,21	7986,67	3721,73	2305,27	3467,21	5318,21	19844,00	**56317,58**	**6500,00**	**49817,58**
IE Basarabeasca	1683,00	1975,50	357,65	5244,85	1486,80	1059,66	1852,20	2131,07	6672,53	12336,12	1755,20	10582,10	**47136,68**		**47136,68**
IE Leova	1494,45	3442,11	889,20	2189,93	550,80	0,00	0,00	867,60	1750,50	1189,80	2279,22	4008,00	**18661,61**		**18661,61**
IE Taraclia	867,60	2845,01	991,80	2232,00	246,60	372,60	9347,32	0,00	1495,00	4217,27	3470,85	4179,80	**30265,85**		**30265,85**
Otaci	21178,80	16732,80	15667,20	5936,04	6058,80	6785,60	6879,60	6315,46	13628,34	2143,06	11260,80	10756,40	**123342,90**		**123342,90**
IES	0,00	20945,00	1608,53	64871,53	0	12250,00	7650,00	2597,01	368,87	5822,60	17164,07	4617,80	**137895,41**	**15121,53**	**122773,88**
Returnat lunar	0,00	9377,57	0,00	26196,73	29344,79	14920,13	58,65	131050,14	46127,78	495,00	4400,00	0,00			
TOTAL	**240312,15**	**398044,58**	**368216,48**	**363468,10**	**181874,53**	**240301,48**	**473390,45**	**95864,55**	**353414,57**	**475167,64**	**463260,20**	**683035,39**	**4598320,91**	**261970,79**	**4336350,12**

Sinteza veniturilor la contul mijloace speciale (servicii cu plată)
Centrele de investigaţii ecologice (CIE)
pentru anul 2013

Tab.6

Denumirea	Ianuarie	Februarie	Martie	Aprilie	Mai	Iunie	Iulie	August	Septembrie	Octombrie	Noiembrie	Decembrie	Total
AE Chişinau inclusiv:	**36008,84**	**104811,77**	**64271,89**	**79430,23**	**53908,56**	**42749,58**	**101138,36**	**52852,45**	**74703,04**	**140750,34**	**145268,84**	**131608,37**	**1027502,27**
CIE Chişinău	151,20	17390,40	17052,80	15691,00	25498,80	16099,20	49124,20	24112,00	57436,90	114884,70	96147,60	87292,20	**520881,00**
AE Chişinau	35857,64	87421,37	47219,09	63739,23	28409,76	26650,38	52014,16	28740,45	17266,14	25865,64	49121,24	44316,17	**506621,27**
AE Bălţi inclusiv:	**76875,25**	**71991,78**	**67368,14**	**49286,78**	**32236,84**	**28525,03**	**41652,23**	**19121,26**	**54150,62**	**54562,56**	**52908,39**	**91943,29**	**640622,17**
CIE Bălţi	37664,00	42872,10	42213,80	23736,00	15492,60	14760,60	18296,80	5999,40	29547,20	33174,00	32274,00	65901,60	**361932,10**
AE Bălţi	18032,45	12386,88	9487,14	19614,74	10685,44	6978,83	16475,83	6806,40	10975,08	19245,50	9373,59	15285,29	**155347,17**
CIE Otaci	21178,80	16732,80	15667,20	5936,04	6058,80	6785,60	6879,60	6315,46	13628,34	2143,06	11260,80	10756,40	**123342,90**
AE Cahul inclusiv:	**1651,47**	**9040,22**	**11044,25**	**4655,07**	**9302,28**	**3948,40**	**4916,00**	**14916,32**	**35117,85**	**27735,81**	**55548,59**	**25024,48**	**202900,74**
CIE Cahul	0,00	6744,60	2826,20	1218,60	6273,40	1782,20	0,00	14115,60	26934,00	14727,40	41392,80	18331,20	**134346,00**
AE Cahul	1651,47	2295,62	8218,05	3436,47	3028,88	2166,20	4916,00	800,72	8183,85	13008,41	14155,79	6693,28	**68554,74**
TOTAL inclusiv:	**114535,56**	**185843,77**	**142684,28**	**133372,08**	**95447,68**	**75223,01**	**147706,59**	**86890,03**	**163971,51**	**223048,71**	**253725,82**	**248576,14**	**1871025,18**
CIE	**58994,00**	**83739,90**	**77760,00**	**46581,64**	**53323,60**	**39427,60**	**74300,60**	**50542,46**	**127546,44**	**164929,16**	**181075,20**	**182281,40**	**1140502,00**
AE	**55541,56**	**102103,87**	**64924,28**	**86790,44**	**42124,08**	**35795,41**	**73405,99**	**36347,57**	**36425,07**	**58119,55**	**72650,62**	**66294,74**	**730523,18**

La capitolul de venituri putem menţiona că Centrele de investigaţii ecologice (CIE) au asigurat circa 50 la sută din veniturile încasate la cont. Pentru a asigura o creştere şi mai mare a acestora este necesar reutilarea şi înlocuirea completă a utilajului folosit în procesul tehnologic al CIE cît şi asigurarea cu reactive chimice de o nouă generaţie, mai efective şi veselă de laborator pentru a îmbunătăţi calitatea serviciilor şi a asigura precizia rezultatelor chimice. Pentru anul de raportare astfel de cheltuieli n-au fost posibile din motive financiare, deoarece aceste proiecte sunt costisitoare. S-a înaintat un proiect în sumă de 1062,9 mii lei la FEN, care n-a fost acceptat pentru anul 2013.

Venituri şi cheltuieli la componenta fonduri speciale (fondurile ecologice).

O altă sursă de formare a bugetului anual de mediu o constituie Fondurile Ecologice Locale, care au fost create prin HG nr.988 din 25.09.1998 cu privire la aprobarea Regulamentului privind fondurile ecologice în baza Legii nr.1515-XII din 16 iunie 1993 privind protecţia mediului înconjurător şi Legii nr.1540-XII din 25 februarie 1998 privind plata pentru poluarea mediului.

Practica de formare şi funcţionare a Fondurilor Ecologice a demonstrat eficienţa economică a acestora, iar rolul lor în condiţiile deficitare de finanţare a programelor de protecţie a mediului tot mai mult creşte.

Operaţiunile financiare care privesc constituirea, gestionarea şi utilizarea resurselor financiare ale Fondurilor ecologice locale se derulează prin sistemul Trezorerial de Stat. Veniturile se acumulează prin subconturile trezoreriale ale subdiviziunilor teritoriale de mediu într-un cont distinct şi se repartizează după cum urmează: 30% din volumul acumulărilor anuale – în Fondul Ecologic Naţional şi 70% rămîn în Fondul ecologic local.

Veniturile în FEL sunt obţinute mai cu seamă din plăţile pentru poluarea mediului şi sunt prezentate în tabela de mai jos:

Surse de venituri la FEL

Tab.7

Surse	Suma, mii lei	Cota, %
1. Plata pentru poluarea mediului în limita normei, inclusiv:	**8469,4**	**66,5**
- surse de apă	5410,3	42,5
- aerul atmosferic	2260,7	17,7
- complexe	224,8	1,8
- depozitarea deşeurilor, chimie	573,6	4,5
2. Mijloace primite pentru compensarea daunelor cauzate mediului prin încălcarea legii (amenzi, acţiuni), inclusiv:	**4270,8**	**33,5**
2.1. Amenzi, inclusiv pe factorii naturali	3638,1	28,5
• solul	357,1	2,8
• subsolul	12,1	0,09
• apa	584,3	4,5
• aerul	309,4	2,4
• flora şi fauna	984,5	7,7
• chimie	3,0	0,02
• deşeuri	546,7	6,6
• complexe	841,0	4,3
2.2. Acţiuni (prejudicii), inclusiv pe factorii naturali	632,7	5,0
• solul	53,9	0,4
• subsolul	-	-
• apa	29,6	0,25
• aerul	-	-
• flora şi fauna	543,4	4,3
• chimie	-	-
• deşeuri	5,8	0,05
Veniturile totale	**12740,2**	**100**

Cele mai mari plăţi pentru poluarea mediului au fost încasate la compartimentele „surse de apă” – 5410,3 mii lei, şi „aer atmosferic” – 2260,7 mii lei. Totodată a crescut suma încasărilor pentru compensarea daunelor cauzate mediului, prin încălcarea legii în raport cu anii precedenţi, odată cu aplicarea corectă a prevederilor Codului Contravenţional de către organele de protecţie a mediului.

Tabelele 8,9 şi 10 reflectă Sinteza acumulărilor şi cheltuielilor la Fondul Ecologic Local, inclusiv pe teritorii.

Sinteza
acumulărilor surselor financiare la Fondurile Ecologice Locale şi distribuirea lor în perioada anilor 2009-2013, (mii lei).

Tab.8

Acumulări şi distribuiri	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**
Total venituri, inclusiv:	12219,7	15605,6	21632,9	22540,6	28557,3
Sold la cont la începutul anului de gestiune	3799,3	6968,0	10386,3	12120,6	15817,1
Veniturile anului de gestiune, inclusiv:	8420,4	8636,6	11241,6	10420,0	12740,2
1.Plata pentru poluare	7359,3	6469,0	9300,0	7275,8	8436,4
2.Mijloace încasate pentru compensarea prejudiciilor cauzate prin încălcarea legislaţiei de mediu	1061,1	2167,6	2021,1	3144,2	4303,8
Cheltuieli total, inclusiv:	5251,7	5108,6	9512,3	6723,6	9239,4
1.Transferuri în FEN, (30% din veniturile fondului)	2100,0	2040,0	4305,7	3096,0	3928,9
2.Pentru elaborarea şi implementarea strategiei de regenerare a resurselor naturale	-		217,8	161,8	410,3
3.Pentru construcţia, reconstrucţia şi reutilarea obiectelor de protecţie a mediului	216,9	177,4	-	-	-
4.Proiecte, construcţia şi amenajarea poligoanelor pentru depozitarea deşeurilor	758,3	1066,7	1913,7	380,4	1072,5
5.Măsuri sanitare (lichidarea gunoiştilor neautorizate , curăţarea izvoarelor, fântânilor, lacurilor, etc)	38,1	100,0	178,8	287,3	413,9
6.Propagarea cunoştinţelor ecologice	341,3	236,0	225,6	221,6	510,0

7.Întărirea bazei tehnico-materiale a structurii de protecţie a mediului	1360,6	1084,5	1888,9	1936,6	2018,7
8.Premierea inspecţiilor ecologice (până la 5% din veniturile FEL) şi întreţinerea serviciilor ecologico-economice	349,8	204,0	381,0	439,9	435,0
9.Acţiuni de prevenire şi lichidare a consecinţelor poluării mediului	86,7	200,0	299,9	200,0	450,0
10.Alte lucrări cu specific local, ce ţin de protejarea mediului (până la 15% din venitul Fondului)	-	-	100,0	-	-
Sold la cont la sfârşitul anului de gestiune	6968,0	10386,3	12120,6	15817,1	19317,9
Informaţia privind proiectele de mediu, inclusiv:					
Numărul de proiecte înregistrate pentru finanţare	38	52	67	61	62
Numărul de proiecte realizate	32	46	65	61	59
Suma cheltuielilor p/u proiecte realizate	2008,2	1984,1	2935,8	1691,0	2856,7

În linii generale, rezultatele de activitate a Fondurilor locale pentru anul 2013 pot fi expuse astfel.

Volumul resurselor financiare acumulate în perioada relatată constituie 12740,2 mii lei sau cu 19 la sută mai mult faţă de planul aprobat (10700,0 mii lei). Dacă ne referim la dinamica anuală, menţionăm o creştere esenţială faţă de anul 2007 cu 70 la sută (7496,7 mii lei), iar faţă de anul 2010 o creştere de 47 la sută (8636,6 mii lei).

Sinteza
veniturilor şi cheltuielilor la FEL pe anul 2013

Tab.9

mii lei

Denumirea subdiviziunii	sold 01.01.2013	ianuarie	februarie	martie	aprilie	mai	iunie	iulie	august	septembrie	octombrie	noiembrie	decembrie	sume returnate	Total venituri	proiecte finantate	30 % calculate	30 % transferate la FEN	5 % premierea specialistilor	cheltuieli de transport	prop. cunost.ecolog.(anuar,conferinta,camase ,timbre,agende)	total cheltuieli	Sold la 01.01.2014
AE Chişinău	2672,59	294,73	667,90	366,40	425,23	214,99	88,70	254,10	191,10	156,05	361,20	174,90	114,60	21,80	3288,10	1537,88	986,43		111,19	522,96	69,30	3205,96	82,14
AE Bălţi	806,27	24,12	174,60	135,70	97,90	42,20	85,80	54,60	23,90	4,60	24,80	11,00	28,40	3,20	704,42	344,00	211,33		29,60	137,30	35,80	754,83	-50,41
AE Cahul	202,24	37,55	82,90	52,00	15,50	2,00	2,70	8,80	11,90	3,00	11,00	7,90	6,10	1,00	240,35	10,00	72,11		8,60	43,50	21,30	154,51	85,85
IE Orhei	450,67	8,30	70,90	51,30	27,20	32,90	15,30	90,90	20,70	31,40	8,30	9,60	13,20	1,00	379,00		113,70		8,60	32,40	6,90	160,60	218,40
IE Rezina	541,15	18,10	22,30	3,10	50,50	5,10	5,50	13,50	130,10	4,20	65,70	13,40	13,00		344,50		103,35		8,60	32,40	6,90	151,25	193,25
IE Teleneşti	23,99	1,40	25,70	47,40	29,60	24,30	12,50	30,20	7,70	15,60	6,50	5,00	10,00	0,80	215,10	4,50	64,53		8,60	32,40	6,90	116,13	98,97
IE Dubăsari	43,97	2,80	7,80	6,60	18,00	6,10	10,50	9,80	15,90	3,90	12,20	13,50	6,80		113,90		34,17		6,30	32,40	4,20	77,07	36,83
IE Ungheni	427,73	6,60	24,70	23,80	67,50	20,50	34,10	21,90	15,40	26,20	19,20	14,90	29,80		304,60		91,38		8,60	39,80	6,90	146,68	157,92
IE Călăraşi	205,21	4,00	17,80	11,50	9,50	10,90	11,80	10,90	15,60	44,70	18,20	22,50	15,60		193,00		57,90		8,60	32,40	6,90	105,80	87,20
IE Străşeni	709,15	55,40	120,80	21,10	36,30	25,70	23,20	27,00	13,80	8,40	36,40	38,30	17,30		423,70	152,90	127,11		8,60	32,40	6,90	327,91	95,79
IE Ialoveni	171,68	11,40	53,80	25,20	14,50	6,70	8,20	32,40	16,90	12,20	12,10	14,40	14,80		222,60	19,10	66,78		8,60	32,40	6,90	133,78	88,82
IE A Noi	1212,88	13,70	72,80	64,70	273,10	27,90	51,30	21,80	17,50	24,00	9,00	109,20	34,50		719,50		215,85		8,60	41,10	10,50	276,05	443,45
IE Criuleni	471,25	8,00	36,00	11,80	32,90	32,20	10,40	22,60	9,20	7,00	24,00	31,40	31,00		256,50	5,00	76,95		8,60	41,10	6,90	138,55	117,95
IE Hînceşti	377,96	14,80	61,80	21,70	11,60	15,10	14,00	7,40	17,40	10,30	22,30	11,50	20,70		228,60		68,58		8,60	32,40	6,90	116,48	112,12
IE Căuşeni	380,12	4,30	70,70	56,50	35,40	19,10	9,00	7,30	58,70	22,60	29,00	20,80	16,80	0,70	349,50	5,00	104,85		8,60	32,40	6,90	157,05	192,45
IE Şt.Vodă	266,90	11,10	18,00	15,70	39,50	9,20	8,20	26,70	18,40	11,40	9,30	7,10	6,40	0,80	180,20	5,00	54,06		8,60	32,40	6,90	106,16	74,04
IE Nisporeni	54,81	8,90	19,60	17,90	9,70	15,60	5,30	19,90	11,30	13,50	9,00	11,20	9,70		151,60		45,48		8,60	32,40	6,90	93,38	58,22
IE Cimişlia	209,28	20,50	42,20	27,00	19,70	13,80	8,90	17,10	6,30	22,80	15,80	17,10	21,30	1,80	230,70	93,10	69,21		8,60	32,40	6,90	208,41	22,29
IE Ocniţa	261,92	10,30	23,60	23,20	17,20	5,40	11,20	17,50	8,40	11,60	2,30	4,20	9,20		144,10	195,00	43,23		8,60	32,40	6,90	286,13	-142,03
IE Briceni	778,41	10,80	51,10	47,40	54,10	23,70	31,70	36,50	21,90	5,10	7,40	14,20	16,00		319,90		95,97		8,60	41,10	6,90	152,57	167,33
IE Edineţ	234,48	12,70	19,40	35,20	27,50	22,20	16,50	40,60	24,60	4,00	14,10	5,30	12,70	1,00	233,80	134,20	70,14		8,60	20,00	6,90	238,84	-5,04
IE	628,92	44,00	147,50	34,90	16,80	19,90	16,70	9,30	16,10	17,10	14,30	11,90	28,60		377,10		113,13		8,60	44,90	6,90	173,53	203,57

Donduşeni																						
IE Rîşcani	290,59	26,20	40,00	21,40	24,60	26,40	8,40	45,50	64,30	8,00	2,60	16,80	23,80	2,50	305,50	8,50	91,65		8,60	32,40	6,90	145,55	159,95
IE Drochia	453,06	82,40	48,50	29,50	24,70	12,30	4,10	18,40	15,70	17,60	24,10	8,00	15,10	0,60	299,80	5,00	89,94		8,60	32,40	6,90	142,24	157,56
IE Soroca	750,96	14,20	52,80	17,30	27,20	12,40	51,00	29,10	18,70	29,80	20,50	56,60	14,10	1,10	342,60		102,78		8,60	41,10	6,90	158,28	184,32
IE Glodeni	131,66	6,30	28,40	25,00	13,10	14,10	15,40	8,20	3,90	3,80	5,10	4,90	7,80		136,00	4,80	40,80		8,60	32,40	6,90	93,50	42,50
IE Floreşti	578,32	23,20	77,00	44,40	23,00	9,00	3,30	43,90	14,40	12,70	13,50	5,50	7,40		277,30		83,19		8,60	41,10	6,90	139,79	137,51
IE Făleşti	496,40	54,10	38,10	18,40	37,90	7,00	21,60	2,80	15,90	3,40	11,90	17,30	22,90		251,30		75,39		8,60	32,40	6,90	123,29	128,01
IE Sîngerei	175,40	39,70	28,40	31,30	19,60	10,40	4,30	8,40	33,10	24,40	5,40	11,80	5,30		222,10		66,63		8,60	32,40	6,90	114,53	107,57
IE Şoldăneşti	44,50	3,40	65,50	5,80	17,90	12,60	12,60	8,40	3,00	4,92	4,90	6,00	5,60	3,30	147,32		44,20		8,60	32,40	6,90	88,80	58,52
IE Cantemi	192,07	12,70	8,30	12,90	27,00	4,10	26,40	13,40	23,40	21,40	17,10	14,40	21,90	9,56	193,44	28,00	58,03		8,60	32,40	6,90	124,37	69,07
IE Basa abeasca	211,86	1,80	25,50	18,40	4,70	1,40	3,40	0,40	7,10	36,80	23,70	8,20	19,30		150,70		45,21		8,60	19,60	4,20	77,61	73,09
IE Leova	232,17	26,50	32,50	24,90	18,40	12,70	15,10	20,40	3,80	12,30	18,10	18,80	5,10		208,60	5,00	62,58		8,60	32,40	6,90	115,48	93,12
IE Taraclia	301,73	11,60	36,70	20,00	18,50	17,80	5,80	23,20	13,70	7,30	13,70	17,00	31,50		216,80	110,80	65,04		6,30	18,00	6,90	207,04	9,76
AE Gagauzia	826,80	19,40	68,80	33,10	45,70	13,90	11,00	24,20	27,60	36,60	38,80	22,70	26,20		368,00	69,90	110,40		23,60	60,50	6,90	271,30	96,70
30% Min.Med																		3928,90					0,00
Total IES	15817,10	945,00	2382,40	1402,50	1631,53	749,59	663,90	1027,10	917,40	678,67	931,50	777,30	682,50	49,16	12740,23	2737,68	3822,07	3928,90	434,99	1792,46	345,40	9239,43	19317,90

Sinteza veniturilor la Fondul Ecologic Local pe anii 2010-2013

Tab.10

Nr.d/o	Denumirea subdiviziunii	2009	2010	2011	2012	2013
1	AE Chişinău	2504,20	2651,30	2964,80	2990,30	3288,10
2	AE Bălţi	673,90	513,10	725,40	548,40	704,42
3	AE Cahul	110,70	141,00	188,80	209,50	240,35
4	IE Orhei	177,00	169,60	238,90	190,10	379,00
5	IE Rezina	275,30	226,50	301,10	288,40	344,50
6	IE Teleneşti	44,80	72,00	100,70	117,80	215,10
7	IE Dubăsari	59,70	41,20	59,00	47,30	113,90
8	IE Ungheni	135,50	199,30	306,90	234,00	304,60
9	IE Călăraşi	70,60	116,00	154,70	150,50	193,00
10	IE Străşeni	203,50	264,50	304,20	327,10	423,70
11	IE Ialoveni	38,50	104,90	120,50	170,40	222,60
12	IE A Noi	448,60	437,90	635,60	581,90	719,50
13	IE Criuleni	149,90	174,70	217,60	226,20	256,50
14	IE Hînceşti	182,00	207,70	159,00	188,60	228,60
15	IE Căuşeni	156,90	269,00	271,60	242,10	349,50
16	IE Şt.Vodă	126,50	174,90	202,40	172,60	180,20
17	IE Nisporeni	45,30	115,20	84,80	97,80	151,60
18	IE Ocniţa	178,90	111,70	131,70	145,50	230,70
19	IE Cimişlia	106,60	87,90	131,70	105,90	144,10
20	IE Briceni	325,20	251,30	420,40	277,60	319,90
21	IE Edineţ	158,60	150,40	256,50	180,00	233,80
22	IE Donduşeni	163,40	190,70	459,90	303,40	377,10
23	IE Rîşcani	133,90	163,70	213,30	186,90	305,50
24	IE Drochia	264,50	215,30	221,40	218,30	299,80
25	IE Soroca	295,80	246,50	418,10	338,60	342,60
26	IE Glodeni	110,90	92,40	133,60	112,20	136,00
27	IE Floreşti	293,20	211,60	259,30	261,80	277,30
28	IE Făleşti	123,20	242,30	320,40	220,70	251,30
29	IE Sîngerei	27,10	33,10	178,00	200,00	222,10
30	IE Şoldăneşti	38,30	52,60	114,40	113,90	147,32
31	IE Cantemir	108,50	112,70	140,20	174,30	193,44
32	IE Basarabeasca	107,20	128,70	142,70	124,30	150,70
33	IE Leova	89,70	126,60	164,40	185,50	208,60
34	IE Taraclia	72,40	114,80	166,20	199,40	216,80
35	AE Gagauzia	213,80	225,50	338,40	288,70	368,00
	Total IES	**8218,20**	**8636,60**	**11246,60**	**10420,00**	**12740,23**

Aceste rezultate au fost obţinute cu toate că situaţia socio-economică din ţară a fost dificilă, activitatea unor agenţi economici a fost suspendată temporar. Creşterea nivelului de responsabilitate a îmbunătăţit activitatea inspectorilor de mediu, fapt ce asigură respectarea uniformă a legislaţiei de mediu în teritoriu, cît şi faptul că mecanismul a început să devină ceva normal şi pentru plătitori.

Utilizarea mijloacelor băneşti acumulate la Fondul Ecologic Local s-a efectuat în conformitate cu Legea bugetului de Stat pentru anul 2013 şi Regulamentul privind fondurile ecologice, aprobat prin Hot. Guv. nr.988 din 25.09.1998. În total au fost utilizate surse financiare în sumă de 9239,4 mii lei.

Numărul proiectelor finanţate din contul veniturilor de la Fondurile Ecologice Locale pentru anul 2013 au constituit 59 unităţi.

Concluzii şi propuneri.

1. Deşi sunt rezultate pozitive la compartimentul de venituri, mecanismul perceperii plăţilor pentru emisiile (deversările) de poluanţi în mediu, rămîne a fi migălos şi deseori neînţeles de agenţii economici, mai ales pentru cei cu emisii şi deversări reduse, cu atît mai mult, că la multe întreprinderi lipseşte persoana responsabilă şi competentă de a efectua calculele ecologice.
2. Pentru eficientizarea procedurii privind controlul ecologic este necesar de a modifica metodele de calcul a plăţilor pentru poluarea mediului, care pe viitor să ţină cont şi de tipul activităţii generatoare de poluanţi pentru a se face diferenţă între activităţile cu un impact mai mare asupra mediului şi cele cu impact mai mic sau mijlociu, cu introducerea unor modificări şi completări la Legea 1540-XIII privind plata pentru poluarea mediului. Aceste modificări trebuie să revadă coeficienţii de agresivitate pentru unii poluanţi emişi în aerul atmosferic, normativele plăţilor pentru emisiile de poluanţi şi modul de calculare a acestora, cît şi obligaţiunile agenţilor economici în domeniu de a efectua o reinventariere totală a tuturor surselor de poluare cu crearea unei baze de date.
3. Aceste acţiuni vor permite de a acumula o informaţie mai amplă despre toate sursele de poluare existente.

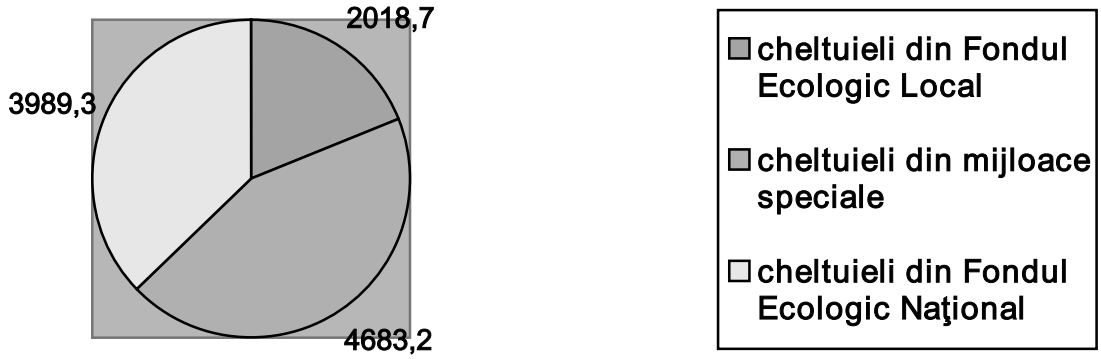
Realizarea acestor acţiuni va duce la o majorare esenţială a veniturilor la Fondurile Ecologice Locale, cît şi o orientare pozitivă a beneficiarilor.

3. SUPORTUL LOGISTIC AL INSPECTORATULUI ECOLOGIC DE STAT.

Cu suportul financiar al proiectelor aprobate de Consiliile de Administrare ale Fondului Ecologic Naţional şi cel Local, precum şi a mijloacelor speciale alocate pe parcursul anului 2013, s-au întreprins acţiuni practice referitor la consolidarea bazei tehnico-materiale a Inspectoratului Ecologic de Stat şi subdiviziunilor lui teritoriale.

În total au fost utilizate mijloace financiare la componenta logistică în sumă de 10691,2 mii lei (fig.2).

Fig.2. Mijloace financiare pentru suportul logistic.

Din sursele menţionate, pentru crearea condiţiilor normale de lucru a colaboratorilor din subdiviziunile teritoriale au fost alocate 1359,5 mii lei, care au fost utilizate pentru efectuarea lucrărilor de reparaţie curentă a încăperilor de serviciu din cadrul Centrului de Investigaţii Ecologice Otaci, Inspecţiilor ecologice Orhei, Edineţ, Agenţia Ecologică Cahul.

Pentru consolidarea bazei tehnico-materiale a Centrelor Investigaţii Ecologice ale Agenţiilor Ecologice Chişinău, Bălţi, Cahul în scopul depistării surselor de poluare şi efectuării monitoringului ecologic al surselor de poluare s-au utilizat surse financiare în sumă de 464,5 mii lei. În rezultatul acestui proiect s-a petrecut reacreditarea Centrelor de Investigaţii Ecologice după cerinţele standardului internaţional ISO/CEI 17025-2006 de către Centrul de Acreditare în domeniul Evaluării Conformităţii Produselor (CAECP) din RM, s-a procurat veselă de laborator şi reactive chimice necesare pentru petrecerea investigaţiilor de laborator, testarea metrologică a aparatajului. Totodată menţionăm că CIE au nevoie de renovarea aparatajului, procurarea reactivelor chimice mai performante şi de o calitate înaltă pentru a acorda servicii de calitate şi de urgenţă.

Un alt proiect de importanţă majoră ce va contribui la creşterea responsabilităţii inspectorilor de mediu faţă de obligaţiunile de serviciu asumate, precum şi respectul persoanelor fizice şi juridice faţă de organul central de mediu, ce s-a realizat în cadrul compartimentului logistic a fost „Asigurarea cu articole ale uniformei de serviciu a personalului Inspectoratului Ecologic de Stat cu subdiviziunile sale teritoriale” şi a fost realizat parţial cu susţinerea Fondului Ecologic Naţional, cheltuielile fiind de 637,8 mii lei.

Pentru asigurarea instituţiei cu agent termic, energie electrică, apă şi canalizare, servicii de telecomunicaţie, poştă, internet, rechizite de birou şi consumabile au fost utilizaţi 3073,9 mii lei.

Pentru desfăşurarea acţiunii „Aer curat pentru toţi” şi propagandă ecologică, editarea Anuarului IES – 2012 „Protecţia mediului în Republica Moldova” au fost utilizate surse financiare în volum de circa 196,3 mii lei.

Pe parcursul anului 2013 din toate sursele de finanţare enumerate mai sus au fost alocate circa 4399,3 mii lei pentru procurarea transportului de serviciu și altele, după cum urmează:

- transport de serviciu - 13 unităţi;
- uniforma de serviciu de fiecare zi şi paradă pentru 220 colaboratori.

Pentru aprovizionarea parcului de autoturisme cu produse petroliere s-au achiziţionat 105.000 lit. de benzină şi motorină, care au fost utilizate raţional pentru îndeplinirea sarcinilor puse în faţa colaboratorilor Inspectoratului Ecologic de Stat, cheltuielile estimîndu-se la 2245,6 mii lei, fiind asigurate din Fondul Ecologic Local.

Concluzii şi propuneri.

1. Soluţionarea în continuare a lucrărilor de consolidare a bazei tehnico-materiale solicită alocarea din buget pe parcursul anilor 2014 – 2015 suplimentar mijloace financiare pentru reparaţia capitală şi curentă a sediilor Inspecţiilor Ecologice Ungheni, AE Cahul şi Bălţi.
2. În scopul reducerii cheltuielilor de întreţinere a mijloacelor de transport este necesar de a reînnoi parcul auto al IES cu automobile cu un grad sporit de accesibilitate, pentru deplasarea operativă în locurile greu accesibile rurale a inspectorilor pentru soluţionarea problemelor ce se referă la protecţia mediului.
3. Drept obiectiv prioritar pentru perioada apropiată sub aspectul consolidării logistice, Inspectoratul Ecologic de Stat urmează să creeze condiţii normale de lucru tuturor colaboratorilor, să-i asigure pe aceştia cu echipament performant, uniformă de serviciu, să implementeze de urgenţă în cadrul Inspectoratului sistemul informaţional de monitorizare a activităţii de protecţie a factorilor de mediu.

XII. ACȚIUNI PARTICIPATIVE DE MEDIU ȘI DE EDUCAȚIE ECOLOGICĂ ÎN 2013.

Vitalie CURARARI,
șef, Inspectoratul Ecologic de Stat
Dumitru OSIPOV,
șef, Secția sinteze informaționale

DATE REZUMATIVE.

Inspectoratul Ecologic de Stat cu subdiviziunile sale teritoriale împreună cu reprezentanții societății civile de mediu, administrațiilor publice locale și diferitor sectoare sociale practică tradițional activități participative cu caracter educațional și de formare ecologică, după cum urmează:

- *Campania de salubrizare şi amenajare a localităţilor „Bilunarul ecologic de primăvară";*
- *Acţiunea –concurs „Rîu curat de la sat la sat".*
- *Acţiunea "Apa - izvorul vieţii".*
- *Săptămîna Mobilităţii Europene.*
- *Acțiunea „Un arbore pentru dăinuirea noastră".*

1. Campania de salubrizare şi amenajare a localităţilor „Bilunarul ecologic de primăvară - 2013".

În anul 2013 ca și în anii precedenți Acţiunea de salubrizare şi amenajare a localităţilor a fost organizată în cadrul Concursului naţional „Cea mai modernă, mai salubră şi mai amenajată localitate" instituit în baza Hotărîrii Guvernului nr.678 din 06.06.2008 (22 martie - 22 mai, 2013) şi a Acţiunii naţionale „Rîu curat de la sat la sat" (22 martie – 05 iunie, 2013), ca primă etapă a Concursului la nivel local.

În scopul efectuării acţiunilor de salubrizare şi amenajare a localităţilor, Inspectoratul a elaborat şi prezentat Agenţiilor şi Inspecţiilor ecologice teritoriale Programul de acţiuni privind organizarea şi desfăşurarea Campaniei „Bilunarul ecologic de primăvară – 2013", care a fost un suport consultativ – metodologic pentru APL (autorităţile publice locale) la întocmirea programelor şi planurilor locale de organizare şi desfăşurare a acţiunilor de salubrizare.

Subdiviziunile teritoriale ale Inspectoratului au participat la pregătirea Dispoziţiilor Consiliilor municipale şi raionale privind instituirea Comisiilor de lucru, la elaborarea planurilor locale de acţiuni şi de informare a populaţiei.

Agenţiile şi Inspecţiile ecologice, pe tot parcursul bilunarului au monitorizat organizarea şi desfăşurarea acţiunilor de salubrizare a localităţilor de către autorităţile administraţiei publice locale.

În timpul Campaniei de salubrizare, după o inspectare extinsă în teritoriu, inspectorii de mediu au încheiat **1521** procese – verbale cu privire la contravenţii

persoanelor fizice, juridice şi cu funcţii de răspundere, care au admis încălcarea regulilor de gestionare a deşeurilor.

Vinovaţii de încălcări au fost sancţionaţi dur. Suma amenzilor aplicate în această perioadă constituie **529 600 lei**, din care au fost achitată suma de **251 950 lei.**

Odată cu aplicarea sancţiunilor au fost întocmite şi **795** acte de control cu prescrierea indicaţiilor obligatorii în vederea lichidării în termeni restrânşi a gunoiştilor stihinice.

În perioada bilunarului ecologic au fost depistate **3861** gunoişti stihinice, care ocupau o suprafaţă de 443,948 ha, din acestea - **2917** gunoişti, cu suprafaţa de 329,33 ha au fost lichidate în cadrul campaniei, restul pe parcursul anului. Activităţile de lichidare a gunoiştilor depistate s-au efectuat sub supravegherea inspectorilor de mediu din teritoriu, care au insistat ca acestea să fie lichidate prin reducere şi nu prin înhumare în locurile unde s-au format şi au fost depistate. Volumul deşeurilor colectate şi evacuate din locurile neautorizate constituie circa 242 413 m.c.

Totodată au fost întreprinse măsuri de amenajare a **719** depozite de deşeuri menajere solide pe o suprafaţă de 932,81 ha, lucrări care se datorează efortului primăriilor.

Pentru lichidarea gunoiştilor stihinice, construirea a noi depozite, cât şi pentru amenajarea celor existente de la Fondul Ecologic Naţional în anul 2013 a fost alocată suma de 4 242 362 lei.

În majoritatea localităţilor lipsesc serviciile de salubrizare şi nu se efectuează colectarea, transportarea şi reciclarea deşeurilor. Crearea şi funcţionarea acestor servicii ar conduce la reducerea cantităţii deşeurilor şi eficienţa minimizării impactului lor asupra mediului.

Pornind de la situaţia creată, este important ca autoritatea publică locală să contribuie la crearea unei infrastructuri viabile formată din servicii specializate, care ar soluţiona problemele de management al deşeurilor la nivel local.

Gestionarea deşeurilor cuprinde toate activităţile de colectare, transport, tratare, valorificare şi eliminare a deşeurilor. Responsabilitatea pentru activităţile de gestionare a deşeurilor revine generatorilor acestora în conformitate cu principiul “poluatorul plăteşte” sau după caz, producătorilor în conformitate cu principiul “responsabilitatea producătorului”.

Generarea deşeurilor municipale este influenţată de numeroşi factori, cei mai importanţi fiind venitul populaţiei, comportamentul consumatorilor, apariţia pe piaţă de noi produse ambalate şi evoluţia demografică. Nivelul ridicat al venitului populaţiei şi urbanizarea a rezultat în generarea unei cantităţi mari de deşeuri pe cap de locuitor, acestea fiind în zonele rurale de obicei cuprinse între 0,3 - 0,4 kg / loc. / zi, respectiv 0,9 kg / loc. / zi sau mai mult, în zonele urbane. Consumul produselor alimentare generează astăzi tot mai multe deşeuri. Introducerea de noi ambalaje, în special plasticul, are un impact semnificativ asupra mediului. Demografia influenţează şi ea generarea de deşeuri, locuitorii din zonele urbane producând mult mai multe deşeuri decât cei din zona rurală.

O atenţie deosebită s-a acordat şi se acordă în continuare colectării separate a deşeurilor menajere solide şi celor de producere. În scopul evidenţierii practicilor pozitive, în prezent 27 firme deţin autorizaţii de colectare şi prelucrare a deşeurilor, inclusiv şi a celor periculoase.

Conform art.6 al Legii nr.1347-XIII din 09.10.1997 privind deşeurile de producţie şi menajere, autoritatea publică locală este responsabilă de implementarea cerinţelor ecologice ce ţin de gestionarea deşeurilor din teritoriul administrat.

La un nivel satisfăcător s-au desfăşurat acţiunile de salubrizare în municipiile Chişinău şi Bălţi, raioanele Hînceşti, Făleşti, Ialoveni, Ştefan Vodă, Sîngerei, unde au fost curăţate cele mai mari suprafeţe ocupate de deşeuri menajere. În unele primării din raioanele Ocniţa, Comrat, Anenii Noi, Criuleni, Drochia, Dubăsari, Edineţ, Rezina, UTA Găgăuzia lucrările de salubrizare s-au desfăşurat nesatisfăcător, invocându-se diferite motive. Principala cauză este lipsa serviciilor speciale de salubrizare şi dotarea insuficientă a primăriilor cu transport special. În lipsa acestor servicii salubrizarea se efectuează de către populaţie în mod arbitrar, formând noi gunoişti spontane.

Pe parcursul campaniei s-au desfăşurat şi acţiuni de educaţie ecologică a populaţiei prin intermediul seminarelor şi adunărilor în colective, întrunirilor cu factorii de decizie. Măsurile întreprinse de salubrizare a localităţilor şi rezultatele obţinute sunt pe larg reflectate în mass-media scrisă (revista „Natura", ziarul „Curierul de Edineţ", ziarul „Cuvîntul liber" din Leova, ziarul „Cahul Expres", ziarul raional Nisporeni „Deşteptarea", ziarul raional „Străşeneanca", ziarul raional „Curierul de Hînceşti" ziarul local Criuleni „Est Curier", ziarul „Curierul de Cantemir" ş.a.) şi în cadrul emisiunilor radio şi televiziune.

Nivelul conştientizării populaţiei privind păstrarea curăţeniei în locurile publice şi de trai lasă încă mult de dorit şi rămâne o problemă de soluţionat nu doar pentru instituţiile de mediu, dar, pentru întreaga societate civilă.

Considerăm, că problema salubrizării localităţilor şi menţinerea unui mediu sănătos pentru populaţie, rămîne în continuare o prioritate în activităţile administraţiei publice locale. Inspectoratul va aplica constant şi în deplină măsură Legea faţă de persoanele care nu se conformează cerinţelor şi nu-şi onorează obligaţiunile.

2. Acţiunea –concurs „Rîu curat de la sat la sat".

Conform ordinului Ministerului Ecologiei şi Resurselor Naturale, nr. 10 din 11.03.2009, în perioada 22 martie – 05 iunie 2013 în localităţile republicii s-a organizat şi desfăşurat acţiunea-concurs „Rîu curat de la sat la sat", avînd ca scop gospodărirea durabilă, echilibrată şi complexă a resurselor de apă de suprafaţă, asigurarea respectării regimului zonelor şi fâşiilor de protecţie a cursurilor de apă.

Activităţile acţiunii-concurs „Rîu curat de la sat la sat" au fost cuprinse în planurile elaborate şi realizate de autorităţile publice locale în coordonare cu autorităţile teritoriale de mediu.

În procesul desfăşurării acţiunii-concurs au fost antrenate serviciile de ramură ale autorităţilor publice locale, instituţiile publice şi de învăţământ, organizaţiile neguvernamentale, unităţile antreprenoriale, societatea civilă.

Astfel, au fost realizate activităţi, cum ar fi: curăţarea cursurilor de apă curgătoare, amenajarea şi plantarea arborilor în zonele de protecţie a rîurilor, rîuleţelor, pîraelor, izvoarelor şi altor obiecte acvatice, amplasate în reţeaua hidrologică din localitatea respectivă.

Totalurile au fost efectuate de către comisiile raionale/municipale, formate prin decizia Consiliului raional/municipal.

Temei pentru totalizare au servit criteriile de evaluare în dependenţă de lungimea reţelei hidrografice din intravilanul şi extravilanul localităţii, ţinîndu-se cont de următorii indici: lungimea cursului de apă curăţat, arbori plantaţi şi suprafeţe din zonele de protecţie salubrizate, izvoare curăţate şi amenajate, participanţi la acţiune.

Au fost salubrizate peste 920,938 km- rîuleţe fără nume. Au fost depistate gunoişti în zona de protecţie a resurselor acvatice în număr de 1425.

Cele mai performante rezultate au fost obţinute în localităţile: Chişinău, Şoldăneşti, Găgăuzia, Ialoveni, Taraclia,Ocniţa şi altele.

Printre cele mai active **instituţii de învăţământ** sunt cele din s.Nimoreni (r-nul Ialoveni), or. Nisporeni (r-nul Nisporeni), s.Alcedar (r-nul Şoldăneşti), s. Pîrliţa (r-null Ungheni), s. Tartaul de Salcie (r-null Cahul) şi altele.

3. Acţiunea "Apa - izvorul vieţii".

Acţiunile de salubrizare şi amenajare a localităţilor, organizate în cadrul Concursului Naţional „Cea mai modernă, mai salubră şi amenajată localitate", au captat atenţia tuturor comunităţilor, organelor administraţiei publice locale şi oamenilor de rînd. Tradiţională devine organizarea şi desfăşurarea concursului pentru cea mai amenajată fîntînă în cadrul acţiunii "Apa izvorul vieţii".

La realizarea măsurilor de prevenire a poluării surselor de apă potabilă şi de protejare a lor sunt chemate, în primul rînd, organele administraţie publice locale, organele locale de sănătate şi de mediu, conducătorii obiectivelor economice-utilizatori de apă.

Ca necesitate stringentă se impune informarea populaţiei despre calitatea apei din fîntîni şi izvoare. Unul din mijloacele propagandistice ar fi instalarea în locurile vizibile lîngă fiecare fîntînă sau izvor a tăbliţelor, avînd următoarea inscripţie: denumirea, persoana responsabilă de starea sursei, calitatea apei după indicatori, în ce scopuri poate fi folosită, data ultimei analize de laborator, data ultimei curăţări a fîntînii, izvorului şi altele după necesitate.

Constatînd că cele mai poluatoare surse a apelor: prezenţa deşeurilor animaliere în apropierea fîntînilor şi izvoarelor, - locurile de întreţinere a animalelor domestice şi de acumulare a băligarului, - trebuie ca acestea să se afle la o distanţă nu mai mică de 25-50 metri de la fîntîni. În jurul fîntînilor suprafaţa solului se betonează pe o rază de cel puţin 2 metri, asigurînd o înclinaţie de 0,1

metri de la fîntînă spre părţile laterale. Sursele de apă necesită a fi împrejmuite, creînd nişte filtre naturale de protecţie, iar fîntînile să fie acoperite pentru a evita pătrunderea diverselor impurităţi în apă.

Anual se amenajează zeci de fîntîni care mai apoi prezintă un patrimoniu arhitectural-estetic şi educaţional pentru generaţia tînără, îndemnîndui de a păstra în stare normală sursele de apă, dînd şi o continuitate tradiţiilor populare de sfinţire a apelor considerate Izvorul Vieţii. În anul 2013 în acest context au fost amenajate 25270 fîntîni şi 5278 izvoare în toată țara, precum şi zonele de protecţie a acestora. Cele mai performante rezultate au fost obţinute la Şoldăneşti-5609 fîntîni/118 izvoare, Chişinău- 3202 fîntîni/65 izvoare, Ocniţa 2193 fîntîni/36 izvoare, Nisporeni – 1278 fîntîni/77 izvoare, Donduşeni – 5242 fîntîni, Călăraşi - 2525 fîntîni.

4. Săptămîna Mobilităţii Europene.

Întru îndeplinirea dispoziţiei Inspectoratului Ecologic de Stat nr.1809 din 02.09.2013 cu privire la acţiunea de mediu „Săptămîna Mobilităţii Europene" , desfăşurată în perioada de 16-22 septembrie, 2013, Agenţiile şi Inspecţiile Ecologice în comun cu Autorităţiile Publice Locale au organizat şi desfăşurat acţiuni și măsuri care au ca scop sensibilizarea autorităţilor publice locale şi a populaţiei cu privire la unele aspecte ale poluării aerului atmosferic cu substanţe nocive, care în ultimii ani au atins nivele critice cu consecinţe grave sub aspect economic, social şi ecologic, încît sunt necesare măsuri urgente de prevenire şi diminuare.

„Săptămîna Mobilităţii Europene" este o acţiune importantă la nivel comunitar din cadrul zilelor Mobilităţii Europene, care se desfăşoară deja al 11-a an. Acţiunea a fost lansată la 4 februarie, 2000 în or.Bruxelles de către dna Margot Walstrom, comisar european pentru ecologie. Obiectivul principal al acestei iniţiative cere ca populaţia şi autorităţile publice locale, agenţii economici să conştientizeze impactul negativ pe care îl au vehiculele asupra calităţii vieţii şi mediului înconjurător, încercîndu-se de a identifica metode creative de contracarare a acestor efecte.

Una din multele acţiuni întreprinse în cadru Săptămînii Mobilităţii Europene este acţiunea „Un aer curat pentru toţi",care scoate în evidenţă aspectele poluării aerului atmosferic, în mod deosebit, de la traficul rutier (transportul auto). Pentru o mai buna mediatizare a problemelor şi impactului transportului auto asupra mediului înconjurător şi sănătăţii populaţiei, Inspectoratul Ecologic de Stat prin subdiviziunile sale teritoriale desfăşoară Ora ecologică cu această temă - "Un aer curat pentru toţi".

Pentru desfăşurarea acţiunii au fost înaintate spre finanţare 14 proiecte în sumă de 81480,00 lei - pentru mun. Comrat și orașele Corten, Rîşcani, Cimişlia, Teleneşti, Străşeni, Criuleni, Căuşeni, Cantemir, Ştefan Vodă, Drochia, Leova, Glodeni, Cahul.

A fost promovată decizia Primăriei mun. Chişinău referitor la interzicerea circulaţiei pe unele străzi din capitală în timpul manifestațiilor. În perioada 16-23

septembrie, 2013, printr-o manifestație cu genericul **Velohora -2013,** în cadrul căreia au participat peste 8000 de ciclişti, *cicliștii chișinăueni au vrut sa atragă atenția autorităților ca nu exista piste pentru biciclete, dar și să convingă șoferii sa renunţe la maşini măcar pentru o zi.*

În 14 raioane s-au organizat concursuri: cel mai bun ciclist, cel mai bun sportiv pe trotinetă, cel mai bun sportiv pe patine cu rotile, cel mai bun eseu, cel mai bun desen pe asfalt. Toţi învingătorii au fost premiaţi cu diplome şi premii.

„Săptămîna Mobilităţii Europene". Această acţiune este un răspuns la situaţia alarmantă creată de poluarea intensă a aerului atmosferic din centrele urbane de mijloacele de transport auto. Fiind concentrate majoritatea în oraşe, ele degajă poluanţi în aerul atmosferic şi substanţe diverse cu efect nociv. Toate acestea ne motivează să găsim şi să propunem căi eficiente de diminuare a impactului negativ al transportului auto asupra mediului.

Calitatea aerului atmosferic în ţară poate fi ameliorată dacă se vor lua în vedere următoarele:

1. Autorităţile publice centrale şi locale, persoanele fizice şi juridice trebuie să-şi exercite responsabil atribuţiile pe care le au în aplicarea legilor şi respectarea acestora;

2. Protecţia aerului atmosferic este o obligaţiune a tuturor actorilor sociali care organizează şi desfăşoară activităţi, şi în primul rînd, a celor care desfăşoară activităţi economice generatoare de produse şi substanţe nocive, inclusiv a celor care utilizează mijloace de transport. Autorităţile publice de ambele niveluri sunt obligate să susţină orice iniţiative referitor la diminuarea poluării aerului atmosferic cu substanţe nocive;

3. În toate activităţile economice, inclusiv şi în transport trebuie să se acorde prioritate problemelor de protecţie a mediului, tehnologiilor care exclud consecinţele negative pentru mediu şi sănătatea populaţiei;

5. ***Organizarea şi desfăşurarea zilei „Un arbore pentru dăinuirea noastră".***

In conformitate cu indicaţia Guvernului Republicii Moldova nr. 1469 - 728 din 07.10.2013 privind desfăşurarea lucrărilor de înverzire a plaiului în perioada de toamnă a anului 2013 şi conform Planului de acţiuni consacrat Zilei Naţionale de Înverzire a Plaiului „Un arbore pentru dăinuirea noastră" pe teritoriul țării s-au efectuat următoarele lucrări:

- Întreprinderile Silvice ale Agenţiei "Moldsilva" au plantat culturi silvice în fondul forestier pe o suprafaţa de **638** ha.
- S-au efectuat lucrări de ajutorare a regenerării naturale pe o suprafaţă de **92** ha.
- S-au efectuat lucrări de sădire a pădurilor pe terenurile degradate şi impracticabile pentru agricultură pe o suprafaţă de **36** ha.
- In scuaruri, parcurile, terenurile adiacente caselor de locuit, şcolilor, grădiniţelor şi altor instituţii, în preajma străzilor din oraşe şi sate, s-au sădit **182** mii arbori şi arbuşti de diferite specii.

- Subdiviziunile din teritoriu ale Ministerului Transporturilor şi Infrastructurii Drumurilor au plantat în fîşiile forestiere de protecţie a traseelor auto **10** mii arbori.

La aceste acţiuni au participat organele administraţiei publice centrale şi locale, instituţii de învăţămînt, agenţi economici, ONG-uri ş.a.

Menţionăm că, pentru finanţarea lucrărilor de plantare, din Fondul Ecologic Naţional au fost acordate şi repartizate pe raioane mijloace pentru procurarea materialului săditor în sumă de un mln. lei. Materialul săditor a fost pus la dispoziţia autorităţilor publice locale de ambele niveluri de către Agenţia „Moldsilva".

În această perioadă lucrările efectuate au fost mediatizate şi reflectate de către agenţiile de presă, radioteleviziunea naţională şi posturile radio, TV locale.

Aceste activități au un caracter participativ și de formare a unui comportament ecologic social adecvat, - datorită acestui fapt Inspectoratul și pe viitor va întreprinde măsuri de lărgire a bazei sociale și suportului financiar pentru eficientizarea lor.

XIII. CONCLUZII ŞI OBIECTIVE.

Vitalie CURARARI,
șef, Inspectoratul Ecologic de Stat.
Dumitru OSIPOV,
șef, Secţia sinteze informaţionale.

Concluzii.

- Activitatea IES pe parcursul anului 2013 a fost conformă programelor şi planurilor naţionale şi locale de acţiuni privind protecţia şi utilizarea raţională a resurselor naturale, organizarea şi desfăşurarea acţiunilor ecologice pentru ameliorarea calităţii factorilor de mediu prin abţinerea de la poluare și contravenții de mediu, lichidarea gunoiştilor stihinice şi amenajarea celor autorizate, amenajarea şi salubrizarea cursurilor de ape şi zonelor de protecţie a lor, amenajarea și salubrizarea localităților.
- A fost îmbunătăţit sistemul de control prin consolidarea atribuțiilor de serviciu ale subdiviziunilor teritoriale ale IES prin monitorizarea săptămînală a activității acestora de către coordonatori de la centru.
- IES şi subdiviziunile teritoriale au participat activ la organizarea şi desfăşurarea acţiunilor naţionale de salubrizare a localităţilor, curăţare a rîurilor, izvoarelor, fîntînilor, lichidării gunoiştilor stihinice. Au monitorizat efectiv desfășurarea acțiunilor de mediu de nivel național:
  1) Acţiunea „Un arbore pentru dăinuirea noastră” şi plantarea masivă pe terenurile primăriilor, înfăptuită cu suportul FEN (1 mln. lei);
  2) Bilunarul ecologic de primăvară, desfășurat integral pe țară;
  3) „Săptămîna Mobilității Europene” care a cunoscut un avînt demn de urmat și altele.
- IES, în scopul consolidării capacităţilor manageriale a practicat constant întrunirile lunare apoi trimestriale ale activului IES şi întrunirile lărgite ale aparatului central pentru uniformizarea nivelului de informare a factorilor de decizie de diferite niveluri.
- Rezultatele activităţii IES la nivelul indicatorilor de bază a demonstrat un caracter stabil de creştere şi anume:
  - au fost eliberate 636 avize ale expertizei ecologice de stat;
  - au fost eliberate 2133 autorizaţii de mediu;
  - au fost inspectate 15 441 întreprinderi şi organizaţii;
  - au fost încheiate 8647 procese-verbale;
  - au fost aplicate amenzi în sumă de 6 845 961 lei.
- Au fost identificate în volum tot mai mare sursele de poluare pentru determinarea reală a prejudiciului cauzat mediului şi întreprinderea măsurilor de recuperare a acestuia. Aceasta a majorat acumulările în fondurile ecologice şi a asigurat achitarea plăţilor pentru poluarea mediului.
- În scopul mediatizării contravenţiilor de mediu IES permanent a actualizat pagina electronică şi a colaborat activ cu mass-media la nivel local şi naţional.

Obiective.

Obiectivele pentru anul 2014 sunt orientate la realizarea activităţilor preconizate în planul de activitate a Ministerului Mediului pentru 2014 şi a Programului de dezvoltare strategică, care cuprind următoarele măsuri:

- Consolidarea capacităţii de comunicare cu subdiviziunile teritoriale şi gestionarea fluxului informaţional privitor la calitatea factorilor de mediu şi activităţile desfăşurate, prin actualizarea sistemului de indicatori ai activității IES.
- Conlucrarea eficientă cu autorităţile administraţiei publice centrale si locale pentru eficientizarea controlului ecologic în baza politicilor de mediu (strategii, convenţii, programe şi planuri naţionale de acţiuni) şi soluţionarea efectivă a problemelor ce ţin de protecţia mediului şi utilizarea resurselor naturale pe teren.
- Contracararea efectivă a cazurilor ilicite de utilizare a resurselor naturale şi de poluare a mediului (tăierile neautorizate şi braconajul, amplasarea stihinică a deşeurilor etc.).
- Acordarea de asistenţă administraţiei publice locale, agenţilor economici referitor la protecţia mediului, utilizarea raţională a resurselor naturale şi gestionarea corectă a deşeurilor.
- Promovarea acţiunilor naţionale de plantare a arborilor, curăţare a cursurilor de apă şi surselor de alimentare cu apă potabilă, evacuare şi epurare a apelor uzate, de diminuare a poluării aerului atmosferic de la surse fixe şi mobile de poluare, salubrizare şi amenajare a localităţilor încadrate în planuri comune cu administraţiile publice locale.
- Consolidarea capacităţilor profesionale a inspectorilor şi experţilor întru asigurarea mecanismului adecvat de reglementare, autorizare şi expertizare a obiectelor şi activităţilor desfăşurate de către agenţii economici.
- Îmbunătăţirea legislaţiei în domeniul expertizei şi avizării documentaţiei de proiect, evaluării impactului asupra mediului înconjurător, respectării normativelor de deversare şi emisie de poluanţi.
- Monitorizarea surselor de poluare a apelor şi aerului pentru prevenirea poluării prin deversări şi emisii de poluanţi, contracararea cazurilor ilicite şi aplicarea sancțiunilor.
- Colaborarea cu instituţiile de mediu din ţările vecine, (Ucraina şi România) întru realizarea acordurilor de colaborare privind protecţia mediului şi utilizarea biodiversității în fl. Nistru şi r.Prut și zonele riverane.
- Popularizarea efectivă a problemelor utilizării raționale a resurselor naturale şi protecţiei mediului, educaţiei ecologice prin publicaţii, emisiuni radio-TV, Ore ecologice, şedinţe şi întruniri cu diferiţi actori şi sectoare ale societăţii.

XIV. ABORDAREA STATISTICĂ A INFORMAȚIEI DE MEDIU.

Dumitru OSIPOV,
șef, secția sinteze informaționale,
Maria ȘEREMET,
specialist superior, secția sinteze informaționale,
Tatiana CHISELI,
specialist, secția sinteze informaționale

Date rezumative.

Anexa 1 – Activitatea integrală a Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2013(46 de indicatori).

Anexa 2 – Activitatea de control și inspectare a Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2013 (indicatorii cei mai principali).

Anexa 3 – Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2013 pe subdiviziuni (46 de indicatori).

Anexa 4 – Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2013 (compartimentul SOL, 46 de indicatori).

Anexa 5 – Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2013 (compartimentul SUBSOL, 46 de indicatori).

Anexa 6 – Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2013 (compartimentul AER, 46 de indicatori).

Anexa 7 – Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2013 (compartimentul APA, 46 de indicatori).

Anexa 8 – Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2013 (compartimentul FLORA SI FAUNA, 46 de indicatori).

Anexa 9 – Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2013 (compartimentul SUBSTANȚE CHIMICE, 46 de indicatori).

Anexa 10 – Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2013 (compartimentul DEȘEURI, 46 de indicatori).

Anexa 11 – Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2013 (compartimentul COMPLEXE, 46 de indicatori).

Anexa 12 – Informație despre controlul de stat la folosirea rațională a resurselor naturale și protecției mediului înconjurător, pentru anul 2013, pe compartimente, prezentată Biroului Național de Statistică al Republicii Moldova.

Anexa 1

Activitatea integrală a Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2013

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	În total	Inclusiv pe factorii naturali							
			Solul	Subsol	Apa	Aerul	Flora şi fauna	Chimie	Deşe-uri	Com-plexe
1	2	3	4		5	6	7	8	9	10
1	Agenţi economici supuşi controlului ecologic de stat (nr.)	8010	1194	53	1132	1619	1299	320	975	1418
2	Acte de control întocmite (nr.)	15441	2580	147	2101	2145	4417	440	2200	1411
3	Procese-verbale cu privire la contravenţii încheiate (nr.)	8647	615	48	1165	567	2301	3	3692	256
4	Procese-verbale cu privire la contravenţii înaintate spre soluţionare altor autorităţi (nr.)	492	8	42	7	1	14	2	416	2
5	Procese-verbale cu privire la contravenţii examinate de inspectorii pentru ecologie in baza materialelor proprii (nr.)	8110	611	5	1148	559	2247	1	3285	254
6	Persoane sancţionate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	8086	609	6	1146	559	2237	1	3274	254
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	6085671	742600	22000	1212900	622500	1382421	6000	1662650	434600
8	Dosare contravenţionale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorităţi (nr.)	1451	54		68	5	1187		137	
9	Persoane sancţionate în baza dosarelor contravenţionale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorităţi (nr.)	1351	44		62	1	1114		130	
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenţionale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorităţi (lei)	760290	37500		27800	400	636090		58500	
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieşind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii şi a celor parvenite de la alte autorităţi (lei)	3069946	324570	12000	545585	294609	938918	3000	767264	184000
12	Amenzi încasate in total, reieşind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii şi a celor parvenite de la alte autorităţi (lei)	3537562	348955	12100	478606	309405	933902	3000	762524	689070

13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	1628844	553210		329066		730957		15611	
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	631682	53862		25375		478503		5849	68093
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii şi organelor afacerilor interne (nr.)	142	16	6	17	1	67		25	10
16	Raiduri de antibraconaj, salubrizare etc. (nr.)	3092	18	13	68	2	1440		1489	62
17	Sistarea activităţilor contrare prevederilor legislaţiei de mediu (unităţi)	16	4	2	1				3	6
18	Servicii prestate acordate (lei)	4372576	1581341	11998	974511	806184	467018	280532	71274	179718
19	Servicii prestate achitate (lei)	4219476	1540057	11625	893266	786405	405837	276023	72290	233973
20	Mărimea plăţii pentru poluarea mediului calculată şi verificată (lei)	8642593			4182244	2329501		3648	475877	1651323
21	Mărimea plăţii pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	8571326			4244028	2281520		3648	458499	1583631
22	Mărimea plăţii pentru poluarea mediului neachitată pentru anii precedenţi (lei)	301358			224498	33868			7378	35614
23	Examinarea petiţiilor (nr.)	1791	227	28	302	117	414	28	574	101
24	Participarea la întruniri, seminare, conferinţe, ore ecologice, expediţii, simpozioane, vizite de lucru, etc. (nr.)	1045	172	9	280	154	137	46	163	84
25	Publicaţii (nr.)	246	15	1	27	37	68	1	71	26
26	Emisiuni radio-TV (nr.)	177	8	1	35	14	51	9	48	11
27	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	6829	126	14	997	2658	74	36	2706	218
28	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele Investigaţii Ecologice (nr.)	44 261	17734		20544	5983				
29	Acte normative avizate (nr.)	57			11	2				44
30	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)	34	1		9	12	4		2	6
31	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	1885	1709	3	62	13			16	82

32	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentaţiei de proiect (DP) pentru construcţii (studiu de prefezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuţie, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.Î), auditul ecologic al întreprinderii în funcţiune) (nr.)	637	145	2	32	26	3		10	419
33	Suma transferurilor de catre beneficiari in bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)	715685	127625		8154	11062	1000		7742	560102
34	Avize de coordonare a recepţiei/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	1143	683		49	43			10	358
35	Avize de acordare a normativelor deversărilor limitat admisibile (DLA) de poluanţi cu apele uzate în apele de suprafaţă (nr.)	13			13					
36	Autorizaţii de folosinţă specială a apelor (nr.)	260			260					
37	Avize de acordare a deversărilor de poluanţi cu apele uzate în apele de suprafaţă cu depăşirea normativelor DLA (nr.)	9			9					
38	Avize de acordare a normativelor emisiilor limitat admisibile (ELA) de poluanţi în atmosferă de la sursele fixe (nr.)	866				866				
39	Autorizaţii de emisii a poluanţilor în atmosferă de la sursele fixe (nr.)	880				880				
40	Autorizaţii pentru tăieri în fondul forestier şi vegetaţiei forestiere din afara fondului forestier (nr.)	1882	1				1881			
41	Avize privind omologarea produselor de uz fitosanitar şi a fertilizantilor (nr.)	177						177		
42	Arme de vînătoare ridicate (nr.)	78					78			
43	Scule de pescuit ridicate (nr.)	117					117			
44	Proiecte de mediu finanţate din Fondul Ecologic Naţional (nr.)	96	6		65	10	11		2	2
45	Proiecte de mediu finanţate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)	56	2		35	5	7		7	
46	Avize de coordonare a schimbării destinaţiei bunurilor imobile (terenuri, construcţii, încăperi.) (nr.)	346	227		2	3			11	103

Anexa 2.

Activitatea
de control şi inspectare a
Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2013

Nr. crit.	Subdiviziunile IES	Denumirea criteriilor							
		Acte de control întocmite (nr.)	Procese-verbale cu privire la contravenţii încheiate (nr.)	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	Amenzi incasate in total, reieşind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii şi a celor parvenite de la alte autorităţi (lei)	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	Servicii prestate achitate (lei)	Mărimea plăţii pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	Petiţii examinate (nr.)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	**Anenii Noi**	169	157	165500	93732	7330	51762	618678	21
2	**Bălţi**	1194	194	150800	70200	8750	637438	621645	13
3	**Basarabeasca**	131	54	45400	26200	4059	47437	118528	12
4	**Briceni**	412	131	99700	60450	10147	144787	243206	8
5	**Cahul**	398	129	92520	59630	3487	202991	177234	21
6	**Călăraşi**	327	229	104400	61800	12480	74837	111953	53
7	**Cantemir**	207	275	62000	45850	6315	49869	142290	14
8	**Căuşeni**	486	389	176200	100241	9624	116172	239744	16
9	**Chişinău**	1931	625	935300	437358	68093	892680	2030444	199

10	**Cimişlia**	246	193	150500	86400	15041	65114	127301	33
11	**Comrat**	524	305	140450	148640	7297	117060	214546	25
12	**Criuleni**	402	322	136300	83595	2905	40713	169981	25
13	**Donduşeni**	508	163	103700	62000	17531	100165	299947	26
14	**Drochia**	312	165	155500	71600	5500	105144	224787	24
15	**Dubăsari**	152	145	103400	60262	12632	14757	41883	17
16	**Edineţ**	193	122	94100	57057	9923	85490	173001	10
17	**Făleşti**	415	332	214400	113100		49437	131649	202
18	**Floreşti**	323	179	118600	57850	5709	84620	217412	28
19	**Glodeni**	387	254	78600	44450	6334	75042	85310	12
20	**Hânceşti**	332	238	227200	126850	9164	51505	92275	71
21	**Ialoveni**	581	263	185300	106250	13016	123202	101765	42
22	**Leova**	461	243	126700	72700	2635	18685	135073	11
23	**Nisporeni**	408	403	150300	79250	10906	68564	61427	92
24	**Ocniţa**	324	76	81984	42542	10293	62957	91450	69
25	**Orhei**	454	273	170300	92414	6717	56333	280675	86
26	**Râşcani**	690	297	192100	94600	26283	123577	189012	59
27	**Rezina**	339	266	67100	42850	1865	69133	292897	17
28	**Sângerei**	425	164	113800	59350	16455	81768	134650	
29	**Şoldăneşti**	314	280	47797	43919	3581	69583	103004	65
30	**Soroca**	532	148	101700	67778	5178	84070	270323	79
31	**Ştefan Vodă**	388	248	144820	85360	22717	96983	79751	24
32	**Străşeni**	409	399	326400	159300	4900	82893	262525	25
33	**Taraclia**	156	217	138100	81100	6997	30281	126593	16
34	**Teleneşti**	332	237	65400	35200	4001	79491	176470	34
35	**Ungheni**	454	191	168900	92750	27882	74363	183898	30
TOTAL		**15316**	**8306**	**5435271**	**3022627**	**385748**	**4128903**	**8571327**	**1479**

Activitatea
Inspectoratului Ecologic de Stat
PENTRU ANUL 2013, pe subdiviziuni

Anexa 3.

Nr.crit.	Denumirea criteriilor	TOTAL	Anenii Noi	Bălţi	Basarabeasca	Briceni	Cahul	Călăraşi	Cantemir	Căuşeni	Chişinău	Cimişlia	Comrat	Criuleni	Donduşeni	Dubăsari	Drochia	Edineţ	Făleşti	Floreşti	Glodeni
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Agenţi economici supuşi controlului ecologic de stat (nr.)	8010	68	430	80	205	116	71	76	184	1698	138	403	179	454	84	339	187	154	106	360
2	Acte de control întocmite (nr.)	15441	169	1194	131	412	398	327	207	486	1931	246	524	402	508	152	312	193	415	323	387
3	Procese-verbale cu privire la contravenţii încheiate (nr.)	8647	157	194	54	131	129	229	275	389	625	193	305	322	163	145	165	122	332	179	254
4	Procese-verbale cu privire la contravenţii înaintate spre soluţionare	492				11	5	73	114	57		5	4	32	22	11	2			31	12
5	Procese-verbale cu privire la contraventii examinate de inspectorii	8110	157	183	54	120	124	156	161	332	625	188	301	290	141	134	163	122	331	148	240
6	Persoane sancţionate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	8086	157	183	52	120	124	156	161	332	625	188	301	290	141	134	163	122	331	148	240
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	6085671	165500	150800	45400	99700	92520	104400	62000	176200	935300	150500	140450	136300	103700	103400	155500	94100	214400	118600	78600
8	Dosare contravenţionale (procese-verbale) examinate în baza	1451	58	36	5	29	60	40	24	62	163	40	79	45	42	27	4	18	36	20	18
9	Persoane sancţionate în baza dosarelor contravenţionale (proceselor-	1351	55	35	5	22	58	38	24	56	133	40	73	45	40	27	4	18	35	20	18
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenţionale (proceselor-	760290	26800	12200	7000	23200	35840	25400	13200	25800	59800	21400	18950	39600	26900	10900	3200	12400	24200	13500	9500
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieşind din amenzile aplicate în	3069946	88432	67400	26200	60450	57230	61600	45850	88260	416100	72500	130050	52800	59400	46900	71600	50100	98100	54650	42850
12	Amenzi incasate in total, reieşind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii şi a celor parvenite de la alte autorităţi (lei)	3537561	93732	70200	26200	60450	59630	61800	45850	100241	437358	86400	148640	83595	62000	60262	71600	57057	113100	57850	44450
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	1628844	3375	15589	14203	10091	39027	13842	9013	11721	109602	7847	67613	2905	29277	15950	5500	9923		20715	6334
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	631682	7330	8750	4059	10147	3487	12480	6315	9624	68093	15041	7297	2905	17531	12632	5500	9923		5709	6334
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii şi organelor afacerilor	142		6	10	2	6	1	5	21	18	5	3		6	5		5			
16	Raiduri de antibraconaj, salubrizare etc. (nr.)	3092	118	64	29	180	60	44	84	123	94	77	39	154	86	27	98	51	16	80	63
17	Sistarea activităţilor contrare prevederilor legislaţiei de mediu (unităţi)	16					4				6										
18	Servicii prestate acordate (lei)	4372575	52777	769113	47437	150158	208659	74837	49869	115507	892680	65116	117060	40713	106433	14714	115471	85904	49437	84620	75867
19	Servicii prestate achitate (lei)	4219476	51762	637438	47437	144787	202991	74837	49869	116172	892680	65114	117060	40713	100165	14757	105144	85490	49437	84620	75042
20	Mărimea plăţii pentru poluarea mediului calculată şi verificată (lei)	8642594	613029	621645	118528	243206	119630	111953	142290	195030	2164628	124817	214546	174411	300533	42839	224787	172757	131649	218186	85310
21	Mărimea plăţii pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	8571327	618678	621645	118528	243206	177234	111953	142290	239744	2030444	127301	214546	169981	299947	41883	224787	173001	131649	217412	85310
22	Mărimea plăţii pentru poluarea mediului neachitată pentru anii	301358	93476		8250	9528	6858			9849	29165	6112	10714	4328	22244	2952		17100		18913	2705
23	Examinarea petiţiilor (nr.)	1791	21	13	12	8	21	53	14	16	199	33	25	25	26	17	24	10	202	28	12
24	Participarea la întruniri, seminare, conferinţe, ore ecologice, expediţii,	1045	7	30	62	25	32	27	14	22	5	9	3	21	21	31	13	23	3	3	32
25	Publicaţii (nr.)	246	2	4	1	9	8		12	16	2	3		6	4	9	7	8	2	5	8
26	Emisiuni radio-TV (nr.)	177		3	18	1	7		3	10	7	3	9		3	4	2	8		6	17
27	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	6829	402	576	326	28	79	105	93	125	1221	280	66	94	327	17	54	126	124	136	167
28	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele Investigaţii Ecologice (nr.)	44261		18648			6647				18966										
29	Acte normative avizate (nr.)	57																			
30	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)	34							2					4							
31	ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	1885	50	108	15	35	100	31	20	59	201	29	103	76	19	18	48	24	40	27	34
32	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentaţiei de proiect (DP) pentru construcţii (studiu de prefezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuţie, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.Î), auditul ecologic al întreprinderii în funcţiune) (nr.)	637	19	46	7	4	11	1	3	4	38	6	40	21	1	8	3	1	4	6	9
33	Suma transferurilor de catre beneficiari in bugetul de Stat pentru	715685	30834	33262	1238	8388	1602	0	3298	2754	55818	5136	39384	14742	1602	4860	2196		3798		1978
34	Avize de coordonare a recepţiei/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	1143	112	84	11	34	39	28	21	67	122	10	39	22	11	8	24		27	23	30
35	Avize de acordare a normativelor deversărilor limitat admisibile (DLA)	13																			5
36	Autorizaţii de folosinţă specială a apelor (nr.)	260	15	1	4	6	17	11		4	31	12	13	5	8	2	9	5	4	4	5
37	Avize de acordare a deversărilor de poluanţi cu apele uzate în apele de suprafaţă cu depăşirea normativelor DLA (nr.)	9																			
38	Avize de acordare a normativelor emisiilor limitat admisibile (ELA) de	866	23	81	10	15	24	30	2	13	190	13	19	10	12	4	40	15	13	24	7
39	Autorizaţii de emisii a poluanţilor în atmosferă de la sursele fixe (nr.)	880	23	81	10	15	24	30	2	13	190	13	19	10	12	4	40	15	13	24	7
40	Autorizaţii pentru tăieri în fondul forestier şi vegetaţiei forestiere din	1882	54	80	44	120	17	32	2	78	275	29	31	37	34	14	24	27	69	23	65
41	Avize privind omologarea produselor de uz fitosanitar şi a	177																			
42	Arme de vînătoare ridicate (nr.)	78	7						6		1	4	2		2					11	
43	Scule de pescuit ridicate (nr.)	117					51		2	4											
44	Proiecte de mediu finanţate din Fondul Ecologic Naţional (nr.)	96	8		2	3	8		10	9	4					1			2	2	1
45	Proiecte de mediu finanţate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)	56	8	2			1		6	2	3	2				1			1	1	1
46	Avize de coordonare a schimbării destinaţiei bunurilor imobile (terenuri, construcţii, încăperi.) (nr.)	346		21		4	5	12			119			14		5			3	1	7

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	Hîncești	Ialoveni	Aparatul I.E.S	Leova	Nisporeni	Ocnița	Orhei	Rezina	Rîșcani	Sîngerei	Soroca	Strășeni	Șoldănești	Ștefan Vodă	Taraclia	Telenești	Ungheni
23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	35	36	37	38	39	40	41	42
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	248	401	116	150	193	123	205	68	146	132	124	248	55	107	92	207	63
2	Acte de control întocmite (nr.)	332	581	125	461	408	324	454	339	690	425	532	409	314	388	156	332	454
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	238	263	341	243	403	76	273	266	297	164	148	399	280	248	217	237	191
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre	2			11		11	35	20	10	3	3			7	5		6
5	Procese-verbale cu privire la contraventii examinate de	236	263	341	232	403	65	238	244	284	161	145	399	254	241	212	237	185
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	236	259	341	231	403	65	229	242	278	161	145	399	254	241	212	237	185
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	227200	185300	650400	126700	150300	81984	170300	67100	192100	113800	101700	326400	47797	144820	138100	65400	168900
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza	49	49	4	23	6	5	60	52		32	74	52	48	95	20	16	60
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale	48	49	2	19	6	5	60	50		32	69	42	48	94	19	16	46
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-	38900	41000	1000	11100	9200	3100	31700	24000		18800	33300	30600	29500	33600	13600	5000	26100
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzile aplicate	126050	106250	258550	62700	79250	42542	84850	41650	94600	53950	60300	150300	43622	83610	66600	35200	89450
12	Amenzi incasate in total, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități	126850	106250	514934	72700	79250	42542	92414	42850	94600	59350	67778	159300	43919	85360	81100	35200	92750
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	9038	14496	749249	1547	10906	10293	11437	2811	26283	18738	5845	77341	3581	24738	11269	4001	254743
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	9164	13016	245934	2635	10906	10293	6717	1865	26283	16455	5178	4900	3581	22717	6997	4001	27882
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor	0	1	6	1				10	1		8	1		6	13	2	
16	Raiduri de antibraconaj, salubrizare etc. (nr.)	30	115	54	56	113	160	111	80	98	106	97	100	134	98	85	88	80
17	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)	2	1									1	2					
18	Servicii prestate acordate (lei)	45640	123502	90573	53419	67564	62957	44510	64553	123642	101740	83070	65830	69583	95334	18184	79491	66612
19	Servicii prestate achitate (lei)	51505	123202	90573	18685	68564	62957	56333	69133	123577	81768	84070	82893	69583	96983	30281	79491	74363
20	Mărimea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	95934	101765		130316	61427	91450	319847	292897	192085	134650	272028	266706	103004	91441	113182	172190	183898
21	Mărimea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori	92275	101765		135073	61427	91450	280675	292897	189012	134650	270323	262525	103004	79751	126593	176470	183898
22	Mărimea plății pentru poluarea mediului neachitată pentru anii				2032			2338	0	2165				6449	27469	18711		
23	Examinarea petițiilor (nr.)	71	42	312	11	92	69	86	17	59		79	25	65	24	16	34	30
24	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice,	14	3	174	62	0	35	11	31	6	9	6	46	15	47	13	178	12
25	Publicații (nr.)	6	2	3	7	3	13	2	5	11	12	10	25	15	13	2	4	7
26	Emisiuni radio-TV (nr.)	5		4		3	7	9	6	1	0	7	5	4	10	10	3	2
27	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	399	212		331	100	13	259	14	160	76	271	142	108	112	220		66
28	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele Investigații Ecologice (nr.)																	
29	Acte normative avizate (nr.)			57														
30	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)		2	12	1								1	5	3	4		
31	obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea	110	50		31	37	8	94	29	85	60	21	79	24	39	17	74	90
32	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studiu de prefezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.Î), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)	2	18	276	4	6		18	1	15	15	3	19	4	4	7		13
33	Suma transferurilor de catre beneficiari in bugetul de Stat pentru		17154	411870	2358	4176		21444			15269	2502	18070			8550		3402
34	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor	53	30	2	6	15	6	50	12	44	18	11	27	15	39	10	22	71
35	Avize de acordare a normativelor deversărilor limitat admisibile			8														
36	Autorizații de folosință specială a apelor (nr.)	6	7	26	2	1	3	12	1	8	2		10	2	9	1	12	2
37	Avize de acordare a deversărilor de poluanți cu apele uzate în apele de suprafață cu depășirea normativelor DLA (nr.)			8										1				
38	Avize de acordare a normativelor emisiilor limitat admisibile (	22	29	72	4		2	12	6	15	18	24	45	20	6	10	17	19
39	Autorizații de emisii a poluanților în atmosferă de la sursele fixe	22	29	86	4		2	12	6	15	18	24	45	20	6	10	17	19
40	Autorizații pentru tăieri în fondul forestier și vegetației forestiere	72	31	271	15	14	17	75	46	33	18	42	17	37	17	15	33	74
41	Avize privind omologarea produselor de uz fitosanitar și a			177														
42	Arme de vînătoare ridicate (nr.)	1		28													1	15
43	Scule de pescuit ridicate (nr.)						8		44	2								6
44	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)	6	6				2		2	4	6		4	6	4	1		5
45	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)	3	6				1				3		5		1	8		1
46	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi.) (nr.)	9		85	4		12	3		10	1	8	2		3			18

Activitatea
Inspectoratului Ecologic de Stat
pentru anul 2013, (SOL)

Anexa 4.

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	TOTAL	Anenii Noi	Bălți	Basarabeasca	Briceni	Cahul	Călărași	Cantemir	Căușeni	Chișinău	Cimișlia	Comrat	Criuleni	Donduşeni	Dubăsari	Drochia	Edineț	Fălești	Florești	Glodeni
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	1194	2	6	5	39	1			23	256	24	90	18	87	23	97	15	21	1	62
2	Acte de control întocmite (nr.)	2580	6	202	13	72	49	30	39	120	293	36	188	48	89	41	92	9	95	18	64
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	615	10	26	12	7	8	12	61	18	14	21	57	13	18	10	21	9	9	8	11
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	8											4		3						
5	Procese-verbale cu privire la contraventii examinate de inspectorii pentru ecologie in baza materialelor proprii (nr.)	611	10	23	12	7	8	12	61	18	14	21	53	13	15	10	21	9	9	8	11
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	609	10	23	12	7	8	12	61	18	14	21	53	13	15	10	21	9	9	8	11
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	742600	4200	37400	5800	13400	11700	16200	16800	25600	21600	23800	35500	20200	19600	21400	54600	12800	12800	13600	4400
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	54	7	7	2	2		3		4	12	2		1							
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)	44	7	7	2	2		2			6	2		1							
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	37500	4200	5200	1000	800		1800		1100	9000	1200		600							
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	324570	4100	13800	3400	7100	5450	8400	8700	8320	7900	12100	25500	7600	9800	5700	20800	3400	5900	2800	2000
12	Amenzi incasate in total, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	348955	4100	13800	3400	7100	5450	8400	8700	9205		12900	35100	7600	9900	15500	20800	9400	6900	2800	3000
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	553210				500		9750		4324	6813	2500			5089		500			13637	
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	53862				500		9750		4274		2500			5089		500			1637	
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	16		3	1				2		2	1									
16	Raiduri de antibraconaj, salubrizare etc. (nr.)	18										2		5							
17	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)	4																			
18	Servicii prestate acordate (lei)	1581341		212241	6035	26988	118797	11553	10281	102071	285068	14974	117060	23207	21862	10068	115471	23583	19840	7214	28841
19	Servicii prestate achitate (lei)	1540057		188932	6035	25331	115861	11553	10281	97612	285068	14602	117060	23207	21536	9777	105144	23984	19840	7214	27422
20	Examinarea petițiilor (nr.)	227		3	6		5		2		12	16	5	2	8	1			60	2	4
21	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru, etc. (nr.)	172			5	6	3	4					2	1		2					1
22	Publicații (nr.)	15							1	1				1						1	1
23	Emisiuni radio-TV (nr.)	8											1				1			1	2
24	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	126			7																
25	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele Investigații Ecologice (nr.)	17734		7652			3620				6462										
26	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)	1																			
27	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	1709		108	15	35	53		20	59	201	29	103	74	19	18	48	24	40	27	34
28	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studiu de prefezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.Î), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)	145				4	6		3	4			40		1		3		4	1	6
29	Suma transferurilor de catre beneficiari in bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)	127625				8388	1602			2754			39384		1602		2196		3798		1978
30	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	683		84		34	14		10	67	39	1	39		11	1	24		27	1	30
31	Autorizații pentru tăieri în fondul forestier și vegetației forestiere din afara fondului forestier (nr.)	1							1												
32	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)	6							3												
33	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)	2																			
34	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi.) (nr.)	227		21		4	1	8			42								3		7

Continuare la Anexa 4.

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	Hîncești	Ialoveni	Aparatul I E S	Leova	Nisporeni	Ocnița	Orhei	Rezina	Rîșcani	Sîngerei	Soroca	Strășeni	Șoldănești	Ștefan Vodă	Taraclia	Telenești	Ungheni
23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	35	36	37	38	39	40	41	42
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	19	76		8	39	6	49	0	31	28	3	70	1	30	2	62	0
2	Acte de control întocmite (nr.)	23	83		66	54	32	107	19	133	79	46	90	12	93	7	76	156
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	40	33	19	3	12	2	22	11	26	16	8	6	6	11	20	25	10
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)				1													
5	Procese-verbale cu privire la contraventii examinate de inspectorii pentru ecologie in baza materialelor proprii (nr.)	40	33	19	2	12	2	32	9	25	16	8	6	6	11	20	25	10
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	40	33	19	2	12	2	31	9	24	16	8	6	6	11	20	25	10
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	50600	46000	44000	2000	16400	8200	54000	8000	34400	35800	6400	3600	2800	28400	8000	9800	12800
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	1	7					1	3			2						
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)	1	7					1	3			2						1
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	1000	4800				200	3000	2400			400						800
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	25000	26200	9300	1000	7400	4100	21000	4400	17200	13400	2000	1400	1400	13200	3900	4900	6000
12	Amenzi incasate in total, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	25000	26200	10000	1000	7400	4100	21000	4400	17200	13400	4200	1400	1400	13200	4100	4900	6000
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	118	5380	485920			4337			3975	3037	250	360		5300		1420	
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	118	5380	3920	1331		4337			3975	3037	484	360		5250		1420	
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)								2			2			3			
16	Raiduri de antibraconaj, salubrizare etc. (nr.)						6	2							2	1		
17	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)	2											2					
18	Servicii prestate acordate (lei)	27201	21412		9315	24500	18055	29172	25969	41372	40160	10673	26201	20647	50736	5955	36958	37861
19	Servicii prestate achitate (lei)	30970	21412		12587	24500	18055	28497	34564	41895	31191	10673	25588	20647	49364	5582	36958	37115
20	Examinarea petițiilor (nr.)		4	37	3		5	12	4	7		5		10	5			9
21	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru, etc. (nr.)	2		10			15	1	7				5	1	11		96	
22	Publicații (nr.)	1						1	1	3			2		2			
23	Emisiuni radio-TV (nr.)			1					1						1			
24	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	75						7		33				4				
25	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele Investigații Ecologice (nr.)																	
26	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)			1														
27	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	91	50		31	37	8	80	29	85	60	16	79	24	32	16	74	90
28	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studiu de prefezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.Î), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)	2	15		3	6		5			15	1	19	3	2			2
29	Suma transferurilor de catre beneficiari in bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)	0	13894		2358	4176		8754			15269	0	18070	0	0			3402
30	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	44	28		5	15	2	46	10	0	18	2	13	15	35		22	46
31	Autorizații pentru tăieri în fondul forestier și vegetației forestiere din afara fondului forestier (nr.)																	
32	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)	3																
33	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)	2																
34	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi.) (nr.)	9		85	4		12	3		10		5	2		3			8

Activitatea
Inspectoratul Ecologic de Stat
pentru anul 2013, (SUBSOL)

Anexa 5.

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	TOTAL	Anenii Noi	Bălți	Basarabeasca	Briceni	Cahul	Călărași	Cantemir	Căușeni	Chișinău	Cimișlia	Comrat	Criuleni	Dondușeni	Dubăsari	Drochia	Edineț	Fălești	Florești	Glodeni
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	53	1				1			1	1	1		3		6		3	2		
2	Acte de control întocmite (nr.)	147	3				6	19	6	2	1	1		8		6		3	2	9	
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	48					4	2	10	1		5				1				6	
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	42					3	2	10	1		5								6	
5	Procese-verbale cu privire la contraventii examinate de inspectorii pentru ecologie in baza materialelor proprii (nr.)	5					1									1					
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	6					1									1					
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	22000					6000									3000					
8	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	12000					3000									1500					
9	Amenzi incasate in total, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	12100					3000									1500					
10	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor a acerilor interne (nr.)	6										2									
11	Raiduri de antibraconaj, salubrizare etc. (nr.)	13										5									
12	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)	2					1														
13	Servicii prestate acordate (lei)	11998						6706											373		
14	Servicii prestate achitate (lei)	11625						6706											373		
15	Examinarea petițiilor (nr.)	28						1		1		1							1		
16	Participarea la întruniri, seminare, con erințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru, etc. (nr.)	9												4							
17	Publicații (nr.)	1																			
18	Emisiuni radio-TV (nr.)	1																			
19	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	14			7																
20	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	3	3																		
22	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studiu de pre ezabilitate, ezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.Î), auditul ecologic al întreprinderii în uncțiune) (nr.)	2	2																		

Continuare la Anexa 5.

Nr.crit.	Denumirea criteriilor	Hîncești	Ialoveni	Aparatul I E S	Leova	Nisporeni	Ocnița	Orhei	Rezina	Rîșcani	Șingerei	Soroca	Strășeni	Șoldănești	Ștefan Vodă	Taraclia	Telenești	Ungheni
23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	35	36	37	38	39	40	41	42
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	5	3					7		1	1	5			1		11	
2	Acte de control întocmite (nr.)	14	3		1		1	7	5	4	1	18		1	5		20	1
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	2	1					2	9			1			2	2		
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	2							9						2	2		
5	Procese-verbale cu privire la contraventii examinate de inspectorii pentru ecologie in baza materialelor proprii (nr.)		1					1				1						
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)		1					2				1						
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)		6000					1000				6000						
8	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)		3000					500				3000				1000		
9	Amenzi incasate in total, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)		3000					600				3000				1000		
10	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)		1						1								2	
11	Raiduri de antibraconaj, salubrizare etc. (nr.)														2		6	
12	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)											1						
13	Servicii prestate acordate (lei)						3800					746						373
14	Servicii prestate achitate (lei)						3800					746						
15	Examinarea petițiilor (nr.)			13			8		1			1		1				
16	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru, etc. (nr.)	2		2													1	
17	Publicații (nr.)																1	
18	Emisiuni radio-TV (nr.)													1				
19	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)											7						
20	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)																	
21	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studiu de prefezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.Î), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)																	

Inspectoratului Ecologic de Stat
pentru anul 2013, (APA)

Anexa 6.

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	TOTAL	Anenii Noi	Bălți	Basarabeasca	Briceni	Cahul	Călărași	Cantemir	Căușeni	Chișinău	Cimișlia	Comrat	Criuleni	Dondușeni	Dubăsari	Drochia	Edineț	Fălești	Florești	Glodeni
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	1132	15	17	10	35	12			48	231	24	26	15	109	18	35	51	6	5	36
2	Acte de control întocmite (nr.)	2101	35	58	10	81	45	49	24	76	260	40	81	46	111	30	33	52	11	43	36
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	1165	12	10	13	28	11	29	9	101	146	33	23	4	14	9	8	19	35	15	69
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități	7					1								2						
5	Procese-verbale cu privire la contraventii examinate de inspectorii pentru ecologie in baza materialelor proprii (nr.)	1148	12	10	13	28	10	29	9	101	146	33	23	4	12	9	8	19	34	15	69
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	1146	12	10	12	28	10	29	9	101	146	33	23	4	12	9	8	19	34	15	69
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	1212900	68600	13200	5400	25000	21000	35600	9800	52600	230200	49800	50100	10400	11200	26300	16900	22000	34000	19800	21200
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	68	3	3					1	2	49		2	1		1	1		1		
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)	62	3	3					1	2	44		2	1		1	1		1		
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	27800	2400	1200					400	800	19000		400	400		800	600		400		
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	545585	27500	7400	2700	12500	10500	17600	900	26285	95900	19400	46500	5600	5600	12950	8450	10600	7200	6200	10100
12	Amenzi incasate in total, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	478606	27500	7400	2700	12500	10500	17800	900	30737		25600	47500	5600	5600	13962	8450	10757	17200	6200	10100
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	329066				695					4230							790			
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	25375				695												790			
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	17									3	2				4		2			
16	Raiduri de antibraconaj, salubrizare etc. (nr.)	68									39			1							
17	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)	1																			
18	Servicii prestate acordate (lei)	974511	4103	384173	2138	45830	42701	6093	7503		289502	13934		3117	35517	2756		14944	6491	1118	15754
19	Servicii prestate achitate (lei)	893266	4103	296983	2138	43180	45575	6093	7503	4056	289502	13934		3117	31901	2777		14944	6491	1118	15698
20	Mărimea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	4182244	280396	406469	63293	172882	54787	84658	97367	152761		104751	121682	146491	230756	39249		140294	102311	138672	51063
21	Mărimea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	4244028	300684	406469	63293	172882	77180	84658	97367	183545		104576	121682	142254	230659	38446		140422	102311	138137	51063
22	Mărimea plății pentru poluarea mediului neachitată pentru anii precedenți (lei)	224498	72551		6250	9528				8661		5871	9238	4135	22242	2828		17020		18042	1778
23	Examinarea petițiilor (nr.)	302	5	2			1	15		4	34	5	12	6	3	4	1	4	10	2	1
24	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru, etc. (nr.)	280	2	14	9	13	10	8	2	6	2	1		6	6	12	2	10	1		8
25	Publicații (nr.)	27		1	1	1	3			5	1	1		1		2					
26	Emisiuni radio-TV (nr.)	35					1			4	3		4			4		1		1	3
27	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	997	85	34	22	6	42	35	31	56	41	102	18		109	9		15	28	3	65
28	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele Investigații Ecologice (nr.)	20544		10145			3027				7372										
29	Acte normative avizate (nr.)	11							0												
30	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)	9							1					2							
31	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	62	15				15							2							
32	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studiu de prefezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.Î), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)	32	4		3		5							4		6		1			
33	Suma transferurilor de catre beneficiari in bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)	8154												900		4860					
34	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	49	3				5				4	4		1		4				4	
35	Avize de acordare a normativelor deversărilor limitat admisibile (DLA) de poluanți cu apele uzate în apele de suprafață (nr.)	13																			5
36	Autorizații de folosință specială a apelor (nr.)	260	15	1	4	6	17	11		4	31	12	13	5	8	2	9	5	4	4	5
37	Avize de acordare a deversărilor de poluanți cu apele uzate în apele de suprafață cu depășirea normativelor DLA (nr.)	9																			
38	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)	65	8		1	3			6	8						1			2	2	
39	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)	35	8						6	1	2	2				1				1	
40	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi.) (nr.)	2														1					

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	Hîncești	Ialoveni	Aparatul I E S	Leova	Nisporeni	Ocnița	Orhei	Rezina	Rîșcani	Sîngerei	Soroca	Strășeni	Șoldănești	Ștefan Vodă	Taraclia	Telenești	Ungheni
23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	35	36	37	38	39	40	41	42
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	36	42	60	9	26	28	59		17	23	17	41	22	25	7	27	
2	Acte de control întocmite (nr.)	45	53	11	55	51	52	138	52	113	52	83	67	53	61	25	34	35
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	31	29	16	24	36	22	18	21	25	17	42	52	111	28	63	22	20
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități				4													
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie in baza materialelor proprii (nr.)	31	29	16	20	36	22	14	21	25	17	42	52	106	28	63	22	20
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	31	29	16	20	36	22	13	21	25	17	42	52	106	28	63	22	20
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	28200	26500	32200	23100	12600	18000	26000	6800	25600	12000	29600	72800	14100	31100	56800	13200	61200
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	1			1							1			1			
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)	1										1			1			
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	600										400			400			
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	14100	12750	9400	11350	6800	9000	12700	3000	12800	5900	14600	16600	8550	15450	25700	6600	26400
12	Amenzi incasate in total, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	14100	12750	9600	13150	6800	9000	15000	3400	12800	5900	15400	16600	8550	15850	25700	6600	26400
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)						3063	3502					70951					245835
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)						3063	3502										17325
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)			3					1							2		
16	Raiduri de antibraconaj, salubrizare etc. (nr.)			2				8							1	17		
17	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)	0	1															
18	Servicii prestate acordate (lei)	1864	12648		1375	12000	8666	1255	16339	2886	16315	1491	2981		10056	1562	7867	1533
19	Servicii prestate achitate (lei)	3013	12648		1375	13000	8666	1255	15349	4769	18315	1491	1981		11329	1562	7867	1533
20	Mărimea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	71444	50520		93961	20100	76897	242508	34212	128949	100200	219639	218426	90041	85149	75073	162335	124909
21	Mărimea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	70648	50520		98192	20100	76897	204730	34212	158248	100200	217934	214233	90041	73949	87438	166148	124909
22	Mărimea plății pentru poluarea mediului neachitată pentru anii precedenți (lei)				1615			2303		1675					23242	17519		
23	Examinarea petițiilor (nr.)	20	5	95	2		12	14		3		10	3	14	2	2	4	7
24	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru, etc. (nr.)	7	1	60	18		5	7	4	2	6		16	3	11	1	22	5
25	Publicații (nr.)		1	2	3				1		1			2	1			
26	Emisiuni radio-TV (nr.)	2	0	1	0			1	1				3		3	2		1
27	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	38	22		105		5			15	20	15	0	2	22	31		21
28	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele Investigații Ecologice (nr.)																	
29	Acte normative avizate (nr.)			11														
30	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)			3										1	1	1		
31	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	11						10				1			7	1		
32	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studiu de prefezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.Î), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)				1			3	1					1	2			1
33	Suma transferurilor de catre beneficiari in bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)							2394										
34	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	8		2	1		4	1	2						4	1		1
35	Avize de acordare a normativelor deversărilor limitat admisibile (DLA) de poluanți cu apele uzate în apele de suprafață (nr.)			8	0													
36	Autorizații de folosință specială a apelor (nr.)	6	7	26	2	1	3	12	1	8	2		10	2	9	1	12	2
37	Avize de acordare a deversărilor de poluanți cu apele uzate în apele de suprafață cu depășirea normativelor DLA (nr.)			8										1				
38	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)	3	4				1		2	3	6		3	4	3	1		4
39	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)	1	4				1				3		3	0	1	1		
40	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi.) (nr.)										1							

Activitatea
Inspectoratului Ecologic de Stat
pentru anul 2013 (AER)

Anexa 7.

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	TOTAL	Anenii Noi	Bălți	Basarabeasca	Briceni	Cahul	Călărași	Cantemir	Căușeni	Chișinău	Cimișlia	Comrat	Criuleni	Dondușeni	Dubăsari	Drochia	Edineț	Fălești	Florești	Glodeni
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	1619	2	243	7	56	33	71		38	334	30	39	67	64	14	49	33	45	43	37
2	Acte de control întocmite (nr.)	2145	5	352	15	60	66	92	3	63	334	42	74	71	76	25	44	36	45	41	37
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	567	5	45	2	10	21	19		23	71	7	12	5	10	4	26	11	18	30	2
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	1																			
5	Procese-verbale cu privire la contraventii examinate de inspectorii pentru ecologie in baza materialelor proprii (nr.)	559	5	40	2	10	21	19		23	71	7	12	5	10	4	26	11	18	30	2
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	559	5	40	1	10	21	19		23	71	7	12	5	10	4	26	11	18	30	2
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	622500	10000	29200	2000	13200	13400	14600		17600	151600	12000	5200	8000	8800	1800	15600	7100	46000	22000	1200
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	5									4			1							
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)	1												1							
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	400												400							
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	294609	5000	13800	1000	6600	5300	7200		6559	72600	5500	5200	3000	4400	900	7500	3550	18300	9400	300
12	Amenzi incasate in total, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	309405	5000	15800	1000	6600	6900	7200		6955	74600	5500	5200	4000	4400	900	7500	3550	18300	11400	900
13	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	1																			
14	Raiduri de antibraconaj, salubrizare etc. (nr.)	2								2											
15	Servicii prestate acordate (lei)	806184		139454	7899	41238	30797	20051	1863	5288	251269	11297		1612	32812	1890		10840	4845	68506	3175
16	Servicii prestate achitate (lei)	784605		118278	7899	40666	30766	20051	1863	5682	251269	11297		1612	34212	2203		10012	4845	68506	3228
17	Mărimea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	2329501	156601	179261	30852	36767	56887	17990	42098	35964	717230	16387	90962	18012	62332	2631	20862	27367	27093	78431	31311
18	Mărimea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	2281520	142631	179261	30852	36767	90120	17990	42098	45468	650738	18338	90962	17871	61863	2527	20862	27377	27093	78198	31311
19	Mărimea plății pentru poluarea mediului neachitată pentru anii precedenți (lei)	33868	17761		1800		6858			1137		241	978	141		43				844	907
20	Examinarea petițiilor (nr.)	117		3			4	8			28	1				1			16		1
21	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru, etc. (nr.)	154	1	15	7	5	3	2	1	6	2	2		3	1	5	3	2	1	1	4
22	Publicații (nr.)	37				2	1			4		1		1		2	4	1		1	1
23	Emisiuni radio-TV (nr.)	14		1		1				1	2	1						1		1	2
24	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	2658	178	344	86	22	35	35	31	53	368	64	35	54	109	8	54	42	52	121	
25	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele Investigații Ecologice (nr.)	5983		851							5132										
26	Acte normative avizate (nr.)	2																			
27	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)	12							1					2							
28	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	13	1				4														
29	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studiu de prefezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.Î), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)	26			2		0									2				5	
30	Suma transferurilor de catre beneficiari in bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)	11062																			
31	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	43					3					4		5		2				3	
32	Avize de acordare a normativelor emisiilor limitat admisibile (ELA) de poluanți în atmosferă de la sursele fixe (nr.)	866	23	81	10	15	24	30	2	13	190	13	19	10	12	4	40	15	13	24	7
33	Autorizații de emisii a poluanților în atmosferă de la sursele fixe (nr.)	880	23	81	10	15	24	30	2	13	190	13	19	10	12	4	40	15	13	24	7
34	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)	9					8														1
35	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)	5		2			1														1
36	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi.) (nr.)	3														3					

Continuare la Anexa 7.

Nr.crit.	Denumirea criteriilor	Hîncești	Ialoveni	Aparatul I.E.S.	Leova	Nisporeni	Ocnița	Orhei	Rezina	Rîșcani	Șingerei	Soroca	Strășeni	Șoldănești	Ștefan Vodă	Taraclia	Telenești	Ungheni
23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	35	36	37	38	39	40	41	42
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	25	94	3	9	30	26	28		13	39	61	39	15	7	2	23	
2	Acte de control întocmite (nr.)	24	101	1	32	58	32	47	6	19	46	88	52	66	41	9	26	16
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	31	46		22	26	6	15	8	10	20	18	10	6	5	10	12	1
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)				1													
5	Procese-verbale cu privire la contraventii examinate de inspectorii pentru ecologie in baza materialelor proprii (nr.)	31	46		21	26	6	14	8	9	20	18	10	6	5	10	12	1
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	31	46		21	26	6	15	8	9	20	18	10	6	5	10	12	1
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	43000	26000		25800	9400	6200	25800	11800	11600	15800	20600	22200	3200	6800	9600	4800	600
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)																	
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)																	
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)																	
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	21500	13000		13600	4700	3100	11900	5900	4800	6000	10300	12100	1600	3100	4200	2400	300
12	Amenzi incasate in total, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	21500	13000		14200	4700	3100	11900	5900	4800	6000	10300	12100	1600	3100	8800	2400	300
13	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)											1						
14	Raiduri de antibraconaj, salubrizare etc. (nr.)																	
15	Servicii prestate acordate (lei)	7887	32454		3155	0	5716	4959	6192	27055	18331	17451	15502	10585	8045	5951	3564	6501
16	Servicii prestate achitate (lei)	8834	32154		3155	0	5716	4959	6192	26975	17000	18451	15129	10585	6555	6446	3564	6501
17	Mărimea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	23107	29369		33814	29400	13088	65282	258613	33257	32449	47294	40629	10579	3218	11088	7399	41878
18	Mărimea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	20244	29369		34535	29400	13088	63013	258613	26787	32449	47294	40629	10579	2857	10637	7822	41878
19	Mărimea plății pentru poluarea mediului neachitată pentru anii precedenți (lei)				398					437					1132	1192		
20	Examinarea petițiilor (nr.)	2	4	12	1	11	1	5				5	3	9		1	1	
21	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru, etc. (nr.)			22	9		2	1	5	2	1	4	8	4	8	3	17	4
22	Publicații (nr.)	1		1	1					2	4	3	2	1	3		1	
23	Emisiuni radio-TV (nr.)													1	1	1		1
24	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	139	110		136		7	88	14	55	46	115		92	54	98		13
25	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele Investigații Ecologice (nr.)																	
26	Acte normative avizate (nr.)			2										0				
27	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)		1	2										3	1	2		
28	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	5						3										
29	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studiu de prefezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.Î), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)		2					7								2		6
30	Suma transferurilor de catre beneficiari in bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)		2260					7002								1800		
31	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	1	2					3				9				5		6
32	Avize de acordare a normativelor emisiilor limitat admisibile (ELA) de poluanți în atmosferă de la sursele fixe (nr.)	22	29	72	4		2	12	6	15	18	24	45	20	6	10	17	19
33	Autorizații de emisii a poluanților în atmosferă de la sursele fixe (nr.)	22	29	86	4		2	12	6	15	18	24	45	20	6	10	17	19
34	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)																	
35	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)												1					
36	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi.) (nr.)																	

Activitatea
Inspectoratului Ecologic de Stat
pentru anul 2013, (FLORA-FAUNA)

Anexa 8.

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	TOTAL	Anenii Noi	Bălți	Basarabeasca	Briceni	Cahul	Călărași	Cantemir	Căușeni	Chișinău	Cimișlia	Comrat	Criuleni	Dondușeni	Dubăsari	Drochia	Edineț	Fălești	Florești	Glodeni
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	1299	14		13	61	4			29	213	14	84	22	92	14	79	19	38	2	105
2	Acte de control întocmite (nr.)	4417	60	325	31	170	68	69	44	133	354	67	127	119	121	35	70	24	155	88	128
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	2301	47	56	9	17	50	53	74	39	107	39	75	74	48	40	34	41	5	41	55
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	14													13						
5	Procese-verbale cu privire la contraventii examinate de inspectorii pentru ecologie in baza materialelor proprii (nr.)	2247	47	54	9	17	50	53	74	39	107	39	75	74	35	40	34	41	5	41	55
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	2237	47	54	9	17	50	53	74	39	107	39	75	74	35	40	34	41	5	41	55
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	1382421	24100	37000	7800	12500	23020	19400	28200	14400	122200	28900	19100	18700	32900	18900	13500	30200	4200	33800	23600
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	1187	38	25	3	27	58	35	23	53	44	33	76	37	37	19	3	18	34	20	18
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)	1114	35	24	3	20	56	34	23	51	33	33	70	37	36	19	3	18	33	20	18
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	636090	16200	5400	6000	22400	35040	22800	12800	22300	11600	18200	18350	31400	25100	7700	2600	12400	23400	13500	9500
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	938918	19132	15200	6900	16450	24680	19900	29650	17182	49850	20700	27300	17500	23500	12100	8550	21950	12200	21850	16550
12	Amenzi incasate in total, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	933902	24032	16000	6900	16450	25480	19900	29650	19615		22400	33290	21200	26000	13250	8550	22750	13000	21850	16550
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	730957	3375	15589	14203	8896	39027	4092	9013	7397	98559	5347	67613	2905	24188	9300	4550	9133		7078	6334
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	478503	7330	8750	4059	8952	3487	2730	6315	5350		12541	7297	2905	12442	8292	4550	9133		4072	6334
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	67		3	7	2	6	1	3		11		3		6	1		3			
16	Raiduri de antibraconaj, salubrizare etc. (nr.)	1440	75	1	20	48	41	21	55	52	7	25	39	37	73	14	29	29	16	36	21
17	Servicii prestate acordate (lei)	467018	7900	15820	9608	19827	5961	6396	3725	2171	66841	13288		1460	3726			7369	6546	1863	19906
18	Servicii prestate achitate (lei)	405837	7900	15820	9608	19827	5961	6396	3725	3644	66841	11052		1460				7369	6546	1863	19906
19	Examinarea petițiilor (nr.)	414	5		2	4	2	5			43	2		2	2	4	1	2	108	18	
20	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru, etc. (nr.)	137	1		16		6	3	1	4	1	1	1	2	2	3		6	1	1	5
21	Publicații (nr.)	68	1	2		2	4		6	1	1				3			4		1	3
22	Emisiuni radio-TV (nr.)	51		2	6		4		2	3		1			2			4		2	3
23	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	74			7																
24	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)	4																			
25	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studiu de prefezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.Î), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)	3																			
26	Suma transferurilor de catre beneficiari in bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)	1000																			
27	Autorizații pentru tăieri în fondul forestier și vegetației forestiere din afara fondului forestier (nr.)	1881	54	80	44	120	17	32	1	78	275	29	31	37	34	14	24	27	69	23	65
28	Arme de vînătoare ridicate (nr.)	78	7						6		1	4	2		2					11	
29	Scule de pescuit ridicate (nr.)	117					51		2	4											
30	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)	11			1				1	1	2										
31	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)	7								1	1								1		

Continuare la Anexa 8.

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	Hîncești	Ialoveni	Aparatul CES	Leova	Nisporeni	Ocnița	Orhei	Rezina	Rîșcani	Șîngerei	Soroca	Strășeni	Șoldănești	Ștefan Vodă	Taraclia	Telenești	Ungheni
23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	35	36	37	38	39	40	41	42
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	93	119	47	6	40	37	22		23	10	2	24	13	12	3	45	
2	Acte de control întocmite (nr.)	141	270	111	153	147	105	94	118	174	117	143	91	137	120	41	114	153
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	55	26	202	22	222	28	49	56	78	32	30	106	109	91	59	148	84
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)				1													
5	Procese-verbale cu privire la contraventii examinate de inspectorii pentru ecologie in baza materialelor proprii (nr.)	55	26	202	21	222	28	33	56	77	32	30	106	88	91	59	148	84
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	55	22	202	20	222	28	32	55	74	32	30	106	88	91	59	148	84
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	31000	15600	366100	13800	55700	37584	32700	18100	50500	12000	13900	71400	15497	31920	26100	21400	56700
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	45	38	4	21	6	3	58	47		31	68	44	48	89	11	13	60
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)	44	38	2	19	6	3	58	45		31	63	35	48	88	10	13	45
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	36500	34200	1000	10300	9200	2400	28700	20800		18400	31100	27800	29500	31000	9200	4000	25300
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	31650	20000	168700	10950	33550	20092	27950	17550	24800	12050	19800	47700	24872	30160	15700	12700	39550
12	Amenzi incasate in total, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	32450	20000	173900	11750	33550	20092	31314	18350	24800	14050	21800	49900	25169	30260	16500	12700	40450
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	8920	9116	255618	1547	10906	2893	7935	2811	22308	15701	5595	6030	3581	19438	11269	1781	8908
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	9046	7636	241755	1304	10906	2893	3215	1865	22308	13418	4694	4540	3581	17467	6997	1781	10557
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)				1				1	1		5	1		3	9		
16	Raiduri de antibraconaj, salubrizare etc. (nr.)	11	28	52	22	90	105	46	38	30	39	9	42	88	57	45	43	56
17	Servicii prestate acordate (lei)	8688	51904	5570	39123	30200	5032		4270	37966	21842	3315	1118	9407	23868	2981	11221	18106
18	Servicii prestate achitate (lei)	8688	51904	5570	1118	30200	5032		2342	38870	8370	3315	746	9407	27105	2981	11221	11049
19	Examinarea petițiilor (nr.)	7	9	56	1	11	21	24	4	10		32	5	12	8	6	6	2
20	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru, etc. (nr.)	1	1	21	5		6	1		1	2	1	1		6	2	33	2
21	Publicații (nr.)	1			2		6	1	1	4	4	2		7	4		1	7
22	Emisiuni radio-TV (nr.)	1					1	8	1			3		2	4		2	
23	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)												67					
24	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)		1		1								1			1		
25	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studiu de prefezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.Î), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)		1					2										
26	Suma transferurilor de catre beneficiari in bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)		1000															
27	Autorizații pentru tăieri în fondul forestier și vegetației forestiere din afara fondului forestier (nr.)	72	31	271	15	14	17	75	46	33	18	42	17	37	17	15	33	74
28	Arme de vînătoare ridicate (nr.)	1		28													1	15
29	Scule de pescuit ridicate (nr.)						8		44	2								6
30	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)		2										0	2	1			1
31	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)		2										1					1

Activitatea
Inspectoratului Ecologic de Stat
pentru anul 2013, (CHIMIE)

Anexa 9.

Nr.crit.	Denumirea criteriilor	TOTAL	Aneni Noi	Bălți	Basarabeasca	Briceni	Cahul	Călărași	Cantemir	Căușeni	Chișinău	Cimișlia	Comrat	Criuleni	Dondușeni	Dubăsari	Drochia	Edineț	Fălești	Florești	Glodeni
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	320	2	1	13					8		22	3	0	44		18	18	42	21	43
2	Acte de control întocmite (nr.)	440	3	3	13				7	16		26	3	4	47	1	17	19	46	21	43
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	3													2						
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	2													2						
5	Procese-verbale cu privire la contraventii examinate de inspectorii pentru ecologie in baza materialelor proprii (nr.)	1																			
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	1																			
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	6000																			
8	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieşind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii şi a celor parvenite de la alte autorităţi (lei)	3000																			
9	Amenzi incasate in total, reieşind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii şi a celor parvenite de la alte autorităţi (lei)	3000																			
10	Servicii prestate acordate (lei)	280532	493	745	1541	16276			8090	5977		9688		2960	12516			26734	11342	5919	8191
11	Servicii prestate achitate (lei)	276023	493	745	1541	15782			8090	5178		11178		2960	12516			25911	11342	5919	8295
12	Mărimea plăţii pentru poluarea mediului calculată şi verificată (lei)	3648																			
13	Mărimea plăţii pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	3648																			
14	Examinarea petiţiilor (nr.)	28								1				2	3			1			
15	Participarea la întruniri, seminare, conferinţe, ore ecologice, expediţii, simpozioane, vizite de lucru, etc. (nr.)	46			8		2							4	1			2			
16	Publicaţii (nr.)	1																			
17	Emisiuni radio-TV (nr.)	9			2		1						1								
18	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	36			25																
19	Avize privind omologarea produselor de uz fitosanitar şi a fertilizantilor (nr.)	177																			

Continuare la Anexa 9.

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	Hîncești	Ialoveni	Aparatul I E S	Leova	Nisporeni	Ocnița	Orhei	Rezina	Rîșcani	Sîngerei	Soroca	Strășeni	Șoldănești	Ștefan Vodă	Taraclia	Telenești	Ungheni
23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	35	36	37	38	39	40	41	42
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	6	3		2	5	3			22	23	1	11		1		8	
2	Acte de control întocmite (nr.)	6	3		3	5	28		33	27	32	4	13	2	1	3	9	2
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)				1													
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)																	
5	Procese-verbale cu privire la contraventii examinate de inspectorii pentru ecologie in baza materialelor proprii (nr.)				1													
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)				1													
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)				6000													
8	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)				3000													
9	Amenzi incasate in total, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)				3000													
10	Servicii prestate acordate (lei)		4406	82900	180		3930		11783	9164	4719	20161	4844	25294		745	1188	746
11	Servicii prestate achitate (lei)		4406	82900	180		3930		10686	6283	4719	20161	4834	25294		745	1188	746
12	Mărimea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)		3648															
13	Mărimea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)		3648															
14	Examinarea petițiilor (nr.)			12						1		3		2		1	2	
15	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru, etc. (nr.)			21											3	1	4	
16	Publicații (nr.)															1		
17	Emisiuni radio-TV (nr.)															5		
18	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)							3		2						6		
19	Avize privind omologarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizantilor (nr.)			177														

Activitatea
Inspectoratului Ecologic de Stat
pentru anul 2013, (DESEURI)

Anexa 10.

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	TOTAL	Anenii Noi	Bălți	Basarabeasca	Briceni	Cahul	Călărași	Cantemir	Căușeni	Chișinău	Cimișlia	Comrat	Criuleni	Dondușeni	Dubăsari	Drochia	Edineț	Fălești	Florești	Glodeni
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	975	10	51	11	14				37	120	14	51	51	58	8	61	48	0	11	51
2	Acte de control întocmite (nr.)	2200	30	139	24	29	71	50	37	76	145	16	51	99	64	12	56	50	61	52	53
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	3692	73	57	16	69	35	112	118	207	114	88	138	224	71	81	76	42	265	79	117
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	416				11	1	71	103	56				32	2	11	2	0	0	25	12
5	Procese-verbale cu privire la contraventii examinate de inspectorii pentru ecologie in baza materialelor proprii (nr.)	3285	73	56	16	58	34	41	15	151	114	88	138	192	69	70	74	42	265	54	103
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	3274	73	56	16	58	34	41	15	151	114	88	138	192	69	70	74	42	265	54	103
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	1662650	35800	34000	21200	35600	17400	17200	6000	66000	159800	36000	30550	73000	31200	32000	54900	22000	117400	29400	28200
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	137	10	1			2	2		3	54	5	1	5	5	7			1		
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)	130	10	1			2	2		3	50	5	1	5	4	7			1		
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	58500	4000	400			800	800		1600	20200	2000	200	6800	1800	2400			400		
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	767264	21300	17200	10600	17800	8300	7800	6000	29914	75200	14800	25550	16100	16100	13750	26300	10600	54500	14400	13900
12	Amenzi incasate in total, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	762524	21700	17200	10600	17800	8300	7800	6000	33729		20000	27550	42195	16100	15150	26300	10600	57700	15600	13900
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	15611														6650	450				
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	5849														4340	450				
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	25								21	2										
16	Raiduri de antibraconaj, salubrizare etc. (nr.)	1489	43	63	9	132	19	23	27	69	48	45		55	13	13	69	22		44	42
17	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)	3					3														
18	Servicii prestate acordate (lei)	71274		16680					1491					5233				2434			
19	Servicii prestate achitate (lei)	72290		16680					1491					5233				3270			493
20	Mărimea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	475877	176032	35915	24383	33557	7956	9305	2825	6305		3678	1902	9908	7445	960		5096	2245	1083	2936
21	Mărimea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	458499	175363	35915	24383	33557	9934	9305	2825	10731		4387	1902	9856	7424	910		5202	2245	1077	2936
22	Mărimea plății pentru poluarea mediului neachitată pentru anii precedenți (lei)	7378	3164		200					51			498	52	2	81		80		27	20
23	Examinarea petițiilor (nr.)	574	11	5	4	4	9	24	7	10	45	8	8	13	10	7	22	3	7	6	6
24	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru, etc. (nr.)	163	2		11	1	1	7	4	6		5		1	11	5	8	3		1	10
25	Publicații (nr.)	71	1			4			4	5		1		2	1	4	3	3	2	2	3
26	Emisiuni radio-TV (nr.)	48			7		1		1	2	2	1	3		1		1	2	0	1	7
27	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	2706	139	198	86		2	35		16	812	114	13	40	109		0	69	44	12	102
28	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)	2																			
29	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	16	2				10														
30	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studiu de prefezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.Î), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)	10												10							
31	Suma transferurilor de catre beneficiari in bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)	7742												7742							
32	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	10												10							
33	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)	2																			
34	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)	7																			
35	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi.) (nr.)	11												11							

Continuare la Anexa 10.

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	Hîncești	Ialoveni	Aparatul I E S	Leova	Nisporeni	Ocnița	Orhei	Rezina	Rîșcani	Sîngerei	Soroca	Strășeni	Șoldănești	Ștefan Vodă	Taraclia	Telenești	Ungheni
23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	35	36	37	38	39	40	41	42
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	64	64	4	17	53	23	5		34	8	18	44	4	5	5	31	0
2	Acte de control întocmite (nr.)	79	68	1	52	93	74	26	25	203	92	119	66	43	38	25	53	28
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	79	128	85	171	107	18	165	161	158	79	49	183	48	111	62	30	76
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)				4		11	35	11	10	3	3			5	2		6
5	Procese-verbale cu privire la contraventii examinate de inspectorii pentru ecologie in baza materialelor proprii (nr.)	79	128	85	167	107	7	142	150	148	76	46	183	48	106	60	30	70
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	79	128	85	167	107	7	134	149	146	76	46	183	48	106	60	30	70
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	74400	65200	128000	56000	56200	12000	23800	22400	70000	38200	25200	93400	12200	46600	37600	16200	37600
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	2	4		1		2	1	2		1	3	8		5	9	3	
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)	2	4				2	1	2		1	3	7		5	9	3	
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	800	2000		800		500		800		400	1400	2800		2200	4400	1000	
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	33800	31300	48100	22800	26800	6250	10300	10800	35000	16600	10600	44000	7200	21700	16100	8600	17200
12	Amenzi incasate in total, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	33800	31300	50300	29600	26800	6250	10500	10800	35000	20000	11800	44800	7200	22950	25000	8600	19600
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)			7711													800	
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)			259													800	
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)															2		
16	Raiduri de antibraconaj, salubrizare etc. (nr.)	19	87		34	23	49	55	42	68	67	88	55	46	35	22	39	24
17	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)																	
18	Servicii prestate acordate (lei)		678		270	864	17758				373	540		3650	1118		18693	1492
19	Servicii prestate achitate (lei)		678		270	864	17758	60			373	540		3650	1118		18693	1119
20	Mărimea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	1383	18228		2541	11927	1465	12057	72	29879	2001	5095	7651	2384	3074	27021	2456	17111
21	Mărimea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	1383	18228		2345	11927	1465	12932	72	3977	2001	5095	7663	2384	2945	28518	2500	17111
22	Mărimea plății pentru poluarea mediului neachitată pentru anii precedenți (lei)				19			35		54					3095			
23	Examinarea petițiilor (nr.)	42	20	47	4	70	22	18	6	37		23	12	17	9	5	21	12
24	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru, etc. (nr.)	2	1	23	26		7	1	7	1		1	1	7	3	1	5	1
25	Publicații (nr.)	3	1		1		7		2	2	3	5	2	5	3	1	1	
26	Emisiuni radio-TV (nr.)	2		2			6		3			2	2		1		1	
27	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	147	80		90		1	161		55	10	134	75	10	36	85		31
28	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)			1										1				
29	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	3						1										
30	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studiu de prefezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.Î), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)																	
31	Suma transferurilor de catre beneficiari in bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)																	
32	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)																	
33	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)						1			1								
34	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)															7		
35	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi.) (nr.)																	

Activitatea
Inspectoratului Ecologic de Stat
pentru anul 2013, (COMPLEXE)

Anexa 11.

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	TOTAL	Anenii Noi	Bălți	Basarabeasca	Briceni	Cahul	Călărași	Cantemir	Căușeni	Chișinău	Cimișlia	Comrat	Criuleni	Dondușeni	Dubăsari	Drochia	Edineț	Fălești	Florești	Glodeni
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	1418	22	112	21		65	0	76		543	9	110	3		1				23	26
2	Acte de control întocmite (nr.)	1411	27	115	25		93	18	47		544	18		7		2				51	26
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	256	10		2			2	3		173			2							
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	2							1												
5	Procese-verbale cu privire la contraventii examinate de inspectorii pentru ecologie in baza materialelor proprii (nr.)	254	10		2			2	2		173			2							
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	254	10		2			2	2		173			2							
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	434600	22800		3200			1400	1200		249900			6000							
8	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	184000	11400		1600			700	600		114650			3000							
9	Amenzi incasate in total, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	689070	11400		1600			700	600		362758			3000							
10	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	68093									68093										
11	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	10			2																
12	Raiduri de antibraconaj, salubrizare etc. (nr.)	62							2					56							
13	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)	6									6										
14	Servicii prestate acordate (lei)	179718	40281		20216		10403	24038	16915			1935		3124							
15	Servicii prestate achitate (lei)	233973	39266		20216		4828	24038	16915			3051		3124							
16	Mărimea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	1651323									1447398						203925				
17	Mărimea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	1583631									1379706						203925				
18	Mărimea plății pentru poluarea mediului neachitată pentru anii precedenți (lei)	35614									29165										
19	Examinarea petițiilor (nr.)	101							5		37										
20	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru, etc. (nr.)	84	1	1	6		7	3	6							4					4
21	Publicații (nr.)	26		1					1					1		1					
22	Emisiuni radio-TV (nr.)	11			3				0												
23	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	218			86				31												
24	Acte normative avizate (nr.)	44																			
25	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)	6																			
26	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	82	29				18	31													
27	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studiu de prefezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.Î), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)	419	13	46	2			1			38	6		7							3
28	Suma transferurilor de catre beneficiari in bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)	560101	30834	33262	1238				3298		55818	5135		6100							
29	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	358	109		11		17	28	11		79	1		6		1				15	
30	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)	2									2										
31	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi.) (nr.)	103					4	4			77			3		1				1	

Continuare la Anexa 11.

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	Hîncești	Ialoveni	Aparatul I E S	Leova	Nisporeni	Ocnița	Orhei	Rezina	Rîșcani	Șîngerei	Soroca	Strășeni	Șoldănești	Ștefan Vodă	Taraclia	Telenești	Ungheni
23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	35	36	37	38	39	40	41	42
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)			2	99			35	68	5		17	19		26	73		63
2	Acte de control întocmite (nr.)			1	99			35	81	17	6	31	30		29	46		63
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)			19				2					42			1		
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)															1		
5	Procese-verbale cu privire la contraventii examinate de inspectorii pentru ecologie in baza materialelor proprii (nr.)			19				2					42					
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)			19				2					42					
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)			80100				7000					63000					
8	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)			23050				500					28500					
9	Amenzi incasate in total, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)			271134				2100				1278	34500					
10	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)																	
11	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)			3					5									
12	Raiduri de antibraconaj, salubrizare etc. (nr.)												3		1			
13	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)																	
14	Servicii prestate acordate (lei)			2103				9124		5199		28693	15185		1512	990		
15	Servicii prestate achitate (lei)			2103				21562		4785		28693	34615		1512	12965		16300
16	Mărimea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)																	
17	Mărimea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)																	
18	Mărimea plății pentru poluarea mediului neachitată pentru anii precedenți (lei)													6449				
19	Examinarea petițiilor (nr.)			40				13	2	1			2			1		
20	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru, etc. (nr.)			15	4				8				15		5	5		
21	Publicații (nr.)					3							19					
22	Emisiuni radio-TV (nr.)					3				1		2				2		
23	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)					100												1
24	Acte normative avizate (nr.)			44														
25	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)			5											1			
26	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)											4						
27	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studiu de prefezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.Î), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)			276				1		15		2				5		4
28	Suma transferurilor de catre beneficiari in bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)			411870				3294				2502				6750		
29	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)									44			14			4		18
30	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)																	
31	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi.) (nr.)											3						10

Anexa 12

FORMA nr.1
(ocrotirea naturii)

INFORMAŢIE **despre**

controlul de stat la folosirea raţională a resurselor naturale
şi protecţiei mediului înconjurător (ianuarie-decembrie 2013)

Nr. d/o	Resursele naturale judeţene şi oraşele controlate	Emanaţii explozive de accident şi a altor aruncări de substanţe nocive		Numărul întreprinderilor (organizaţiilor) inspectate		Răspunderi administrative pentru încălcarea legislaţiei ecologice			Sistarea activităţii de producere a unităţilor industriale şi agregatele	Reducerea aruncărilor şi erupţiilor substanţelor		Prezentări despre sistarea finanţării unităţilor de construcţii pentru încălcări ecologice	Răspunderi penale pentru încălcarea legislaţiei ecologice		Acţiuni pentru nerespectarea legislaţiei de protecţie a naturii (lei)	
		în total (cazuri)	suma daunei (lei)	în total (unităţi)	inclusiv care au depăşit norm. arun. a substanţel or nocive	în total (oameni)	suma amenzilor aplicate (lei)	suma amenzilor încasate (lei)		mii m^3	tone		dosare tran. în org. de anchetă	în realitate judecăţi (inclusiv cazuri cercetate anterior)	Intentate	încasate (inclusiv cele intentate anterior)
A	B	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	1. RESURSELE DE APĂ															
	AE Bălţi			17		13	14400	7400								
	AE Cahul			12		10	21000	10500								
	AE Chişinău			231		190	249200								4230	4230
	IE Anenii Noi			15		15	71000	27500								
	IE Basarabeasca			10		12	5400	2700								
	IE Briceni			35		28	25000	12500							695	695
	IE Călăraşi					29	35600	17800								
	IE Cantemir					10	10200	900								
	IE Căuşeni			48		103	53400	30737								
	IE Cimişlia			24		33	49800	25600								
	IE Criuleni			15		5	10800	5600								
	IE Donduşeni			109		12	11200	5600								
	IE Drochia			35		9	17500	8450								
	IE Dubăsari			18	2	10	27100	13962								
	IE Edineţ			51		19	22000	10757							790	790
	IE Făleşti			6		35	34400	17200								
	IE Floreşti			5		15	19800	6200								
	IE Glodeni			36		69	21200	10100								
	IE Hânceşti			36		32	28800	14100								
	IE Ialoveni			42		29	26500	12750	1							
	IE Leova			9		20	23100	13150								
	IE Nisporeni			26		36	12600	6800								
	IE Ocniţa			28		22	18000	9000							3063	3063
	IE Orhei			59		13	26000	15000							3502	3502
	IE Râşcani			17		25	25600	12800								
	IE Rezina					21	6800	3400								
	IE Sângerei			23		17	12000	5900								
	IE Şoldăneşti			22		106	14100	8550								
	IE Soroca			17		43	30000	15400								

A	B	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	IE Ştefan Vodă			25		29	31500	15850								
	IE Străşeni			41		52	72800	16600							70951	
	IE Taraclia			7		63	56800	25700								
	IE Teleneşti			27		22	13200	6600								
	IE Ungheni	1	228510		1	20	61200	26400							245835	17325
	TOTAL	1	228510	1046	3	1167	1158000	421506	1						329066	29605
	2. AERUL ATMOSFERIC															
	AE Bălţi			243		40	29200	15800								
	AE Cahul			33		21	13400	6900								
	AE Chişinău			334		71	151600									
	IE Anenii Noi			2		5	10000	5000								
	IE Basarabeasca			7		1	2000	1000								
	IE Briceni			56		10	13200	6600								
	IE Călăraşi			71		19	14600	7200								
	IE Căuşeni			38		23	17600	6955								
	IE Cimişlia			30		7	12000	5500								
	IE Criuleni			67		6	8400	4000								
	IE Donduşeni			64		10	8800	4400								
	IE Drochia			49		26	15600	7500								
	IE Dubăsari			14		4	1800	900								
	IE Edineţ			33		11	7100	3550								
	IE Făleşti			45		18	46000	18300								
	IE Floreşti			43		30	22000	11400								
	IE Glodeni			37		2	1200	900								
	IE Hânceşti			25	11	31	43000	21500								
	IE Ialoveni			94		46	26000	13000								
	IE Leova			9		21	25800	14200								
	IE Nisporeni			30		26	9400	4700								
	IE Ocniţa			26		6	6200	3100								
	IE Orhei			28		15	25800	11900								
	IE Râşcani			13		9	11600	4800								
	IE Rezina					8	11800	5900								
	IE Sângerei			39		20	15800	6000								
	IE Şoldăneşti			15		6	3200	1600								
	IE Soroca			61		18	20600	10300								
	IE Ştefan Vodă			7		5	6800	3100								
	IE Străşeni			39		10	22200	12100								
	IE Taraclia			2		10	9600	8800								
	IE Teleneşti			23		12	4800	2400								
	IE Ungheni					1	600	300								
	TOTAL			1577	11	548	617700	229605								
	3. RESURSELE FUNCIARE															
	AE Bălţi			58		87	77000	31000								
	AE Cahul			2		44	35900	16750	4							

A	B	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	AE Chişinău			377		184	210600								6813	
	IE Anenii Noi			15		100	48200	25800								
	IE Basarabeasca			29		30	28000	14000								
	IE Briceni			53		67	49800	24900							500	500
	IE Călăraşi					57	36000	16200							9750	9750
	IE Cantemir					76	22800	14700								
	IE Căuşeni			69		172	94300	42934							4324	4274
	IE Cimişlia			61		116	63000	32900							2500	2500
	IE Criuleni			72		211	100600	49795								
	IE Donduşeni			189		88	52600	26000							5089	5089
	IE Drochia			176		95	109500	47100							950	950
	IE Dubăsari			37	1	88	58800	32150							6650	4340
	IE Edineţ			84		51	34800	20000								
	IE Făleşti			65		275	130600	64600								
	IE Floreşti			33		62	43000	18400							13637	1637
	IE Glodeni			156		114	32600	16900								
	IE Hânceşti			94		122	126800	58800	2						118	118
	IE Ialoveni			146		173	124000	60500							5380	5380
	IE Leova			27		170	64800	33600								1331
	IE Nisporeni			97		119	72600	34200								
	IE Ocniţa			32		11	20900	10350							4337	4337
	IE Orhei			61		169	81800	32100								
	IE Râşcani			88		170	104400	52200							3975	3975
	IE Rezina					163	33600	15200								
	IE Sângerei			60		93	74400	33400							3037	3037
	IE Şoldăneşti			5		54	15000	8600								
	IE Soroca			27		60	39400	19000	1						250	484
	IE Ştefan Vodă			37		122	77200	36150							5300	5250
	IE Străşeni			125		196	99800	46200	2						360	360
	IE Taraclia			7		89	50000	30100								
	IE Teleneşti			112		58	27000	13500							2220	2220
	IE Ungheni					81	51200	25600								
	TOTAL			2394	1	3767	2291000	1003629	9						75190	55532
	3.1. IMPURIFICAREA SOLULUI															
	AE Bălţi			52		57	34400	17200								
	AE Cahul					36	18200	8300	3							
	AE Chişinău			120		164	180000									
	IE Anenii Noi			12		83	39800	21700								
	IE Basarabeasca			24		16	21200	10600								
	IE Briceni			14		58	35600	17800								
	IE Călăraşi					43	18000	7800								
	IE Cantemir					15	6000	6000								
	IE Căuşeni			45		154	67600	33729								
	IE Cimişlia			36		93	38000	20000								
	IE Criuleni			51		197	79800	42195								

A	B	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	IE Donduşeni			102		73	33000	16100								
	IE Drochia			79		74	54900	26300							450	450
	IE Dubăsari			8		77	34400	15150							6650	4340
	IE Edineţ			66		42	22000	10600								
	IE Făleşti			42		266	117800	57700								
	IE Floreşti			32		54	29400	15600								
	IE Glodeni			94		103	28200	13900								
	IE Hânceşti			70		81	75200	33800								
	IE Ialoveni			67		133	67200	31300								
	IE Leova			19		167	56800	29600								
	IE Nisporeni			58		107	56200	26800								
	IE Ocniţa			26		9	12500	6250								
	IE Orhei			5		151	23800	10500								
	IE Râşcani			56		146	70000	35000								
	IE Rezina					150	23200	10800								
	IE Sângerei			31		77	38600	20000								
	IE Şoldăneşti			4		48	12200	7200								
	IE Soroca			19		49	26600	11800								
	IE Ştefan Vodă			6		111	48800	22950								
	IE Străşeni			55		190	96200	44800								
	IE Taraclia			5		69	42000	25000								
	IE Teleneşti			39		33	17200	8600							800	800
	IE Ungheni					70	37600	19600								
	TOTAL			1237		3196	1562400	684674	3						7900	5590
	4. LUMEA VEGETALĂ															
	AE Bălţi					71	38800	13950							15589	8750
	AE Cahul			4		71	48440	20770							38867	3327
	AE Chişinău			213		135	131600								98559	64564
	IE Anenii Noi			10		43	27900	18432							3375	7330
	IE Basarabeasca			13		12	13800	6900							14203	4059
	IE Briceni			60		36	34800	16400							8896	8952
	IE Călăraşi					76	38000	17800							4092	2730
	IE Cantemir					62	28800	23550							8713	6115
	IE Căuşeni			29		63	25900	14215							6157	4110
	IE Cimişlia			12		62	37300	17300							5347	12541
	IE Criuleni			16		77	32700	12650							2905	2905
	IE Donduşeni			57		55	55200	24600							24188	12442
	IE Drochia			79		37	16100	8550							4550	4550
	IE Dubăsari			10		31	22200	11250							9050	8042
	IE Edinet			19		55	42000	22450							9133	9133
	IE Falesti			38		38	27600	13000								
	IE Floreşti			2		45	35900	16150							7078	4072
	IE Glodeni			105		71	32000	16000							6334	6334
	IE Hânceşti			82		85	53800	25600							8920	9046

A	B	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	IE Ialoveni			119		60	49800	20000							9116	7636
	IE Leova			5		22	12600	6000							1347	1104
	IE Nisporeni			35		207	54100	28250							6906	6906
	IE Ocniţa			34		28	37184	18592							2893	2893
	IE Orhei			21		81	55600	28314							5935	1215
	IE Râşcani			17		54	37800	19150							15437	15437
	IE Rezina					46	31100	14650							2811	1865
	IE Sângerei			5		52	24600	12650							15701	13418
	IE Şoldăneşti			13		100	35300	22400							3481	3481
	IE Soroca			2		88	42000	20300							5595	4997
	IE Ştefan Vodă			12		63	43200	20450							12728	11462
	IE Străşeni			21		132	92400	46000							6030	4540
	IE Taraclia			3		59	30400	15050							11269	6997
	IE Teleneşti			34		149	19400	9700							1781	1781
	IE Ungheni					78	36700	16850							3428	4777
	TOTAL			1070		2344	1345024	597923							380414	267511
							5. LUMEA ANUMALĂ									
	AE Cahul					5	5400	2700								
	AE Chisinau					3	1800									
	IE Anenii Noi			3		16	6800	3400								
	IE Calarasi					9	4000	2000								
	IE Cantemir					8	6000	3000								
	IE Causeni					3	1200	600							1000	1000
	IE Cimişlia			2		9	9400	4700								
	IE Criuleni			4		12	13000	6500								
	IE Donduşeni			35		16	2800	1400								
	IE Dubasari			4		2	1000	500							250	250
	IE Floresti					11	11000	5500								
	IE Glodeni					1	1000	500								
	IE Hinceati			11		9	13000	6500								
	IE Ialoveni															
	IE Leova			1		3	2000	1000								
	IE Nisporeni			1		6	9200	4500							4000	4000
	IE Ocnita			3		3	2800	1500								
	IE Orhei			1		7	5800	3000								
	IE Rezina					5	2000	1000								
	IE Riscani			6		20	8400	3500							6651	6651
	IE Singerei			4		10	5600	1250								
	IE Soldanesti					6	2400	1269							100	100
	IE Soroca					4	2800	1400								
	IE Ştefan Vodă					11	6400	3200								
	IE Străşeni			3		9	6800	3900								
	IE Taraclia					5	2000	1000								
	IE Telenesti			11		12	6000	3000								
	IE Ungheni					25	39400	20200							5000	5300
A	B	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	TOTAL			89		230	178000	87019							17001	17301

A	B	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	6. RESURSELE PISCICOLE															
	AE Balti					7	3600	2050								
	AE Cahul					30	4220	2010							160	160
	AE Chisinau					2	400									
	IE Cimislia					1	400	400								
	IE Anenii Noi			1		23	5600	2200								
	IE Briceni			1		1	100	50								
	IE Calarasi					2	200	100								
	IE Cantemir					27	6200	3100							300	200
	IE Căuşeni					24	9600	4800							240	240
	IE Criuleni			2		22	4400	2050								
	IE Dubasari					26	3400	1500								
	IE Edinet					4	600	300								
	IE Floresti					5	400	200								
	IE Glodeni					1	100	50								
	IE Hincesti					5	700	350								
	IE Leova					14	9500	4750							200	200
	IE Nisporeni			4		15	1600	800								
	IE Orhei					2									2000	2000
	IE Rezina					49	5800	2700								
	IE Rîşcani						4300	2150							220	220
	IE Singerei			1		1	200	150								
	IE Soldanesti					30	7297	1500								
	IE Soroca					1	200	100								
	IE Ştefan Vodă					105	13320	6610							6711	6005
	IE Taraclia					5	2900	450								
	IE Ungheni					26	5900	3400							480	480
	TOTAL			9		428	90937	41770							10311	9505
	CONTROALE COMPLEXE															
	AE Balti			112												
	AE Cahul			65												
	AE Chisinau			543		173	249900	437358	6							
	IE Anenii Noi			22		10	22800	11400								
	IE Basarabeasca			21		2	3200	1600								
	IE Calaras					2	1400	700								
	IE Cantemir			76		2	1200	600								
	IE Cimislia			9												
	IE Criuleni			3		2	6000	3000								
	IE Dubasari			1												
	IE Floresti			23												
A	B	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	IE Glodeni			26												

A	B	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	IE Leova			99												
	IE Orhei			35		2	7000	2100								
	IE Rezina			68												
	IE Riscani			5												
	IE Soroca			17				1278								
	IE Stefan Voda			26												
	IE Straseni			19		42	63000	34500								
	IE Taraclia			73												
	IE Ungheni			63												
	TOTAL			1306		235	354500	492536	6							
	AGENŢIA ECOLOGICĂ UTA GĂGĂUZIA															
	1. RESURSELE DE APĂ															
	R-nul Comrat			13		21	42500	39500								
	R-nul Ciadîr Lunga			9		4	8000	8000								
	R-nul Vulcăneşti			4												
	TOTAL			26		25	50500	47500								
	2. AERUL ATMOSFERIC															
	R-nul Comrat			18		10	4600	4600								
	R-nul Ciadîr Lunga			14		2	600	600								
	R-nul Vulcăneşti			7												
	TOTAL			39		12	5200	5200								
	3. RESURSELE FUNCIARE															
	R-nul Comrat			82		78	24650	24450								
	R-nul Ciadîr Lunga			44		93	32100	28700								
	R-nul Vulcăneşti			18		21	9500	9500								
	TOTAL			144		192	66250	62650								
	3.1. IMPURIFICAREA SOLULUI															
	R-nul Comrat			30		111	17250	17600								
	R-nul Ciadîr Lunga			20		22	10500	6950								

A	B	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	R-nul Vulcăneşti			4		6	3000	3000								
	TOTAL			54		139	30750	27550								
	4. LUMEA VEGETALĂ															
	R-nul Comrat			51		59	16750	15690							67613	7297
	R-nul Ciadîr Lunga			23		60	12900	10200								
	R-nul Vulcăneşti			10		23	6900	6500								
	TOTAL			84		142	36550	32390							67613	7297
	5. LUMEA ANIMALĂ															
	R-nul Comrat					3	900	900								
	R-nul Ciadîr Lunga															
	R-nul Vulcăneşti															
	TOTAL					3	900	900								
	6. RESURSELE PISCICOLE															
	R-nul Comrat															
	R-nul Ciadîr Lunga															
	R-nul Vulcăneşti															
	TOTAL															
	7.CONTROALE COMPLEXE.															
	R-nul Comrat			48												
	R-nul Ciadîr Lunga			46												
	R-nul Vulcăneşti			16												
	TOTAL			110												
TOTAL PE AGENŢIE				403		374	159400	148640							67613	7297
	APARATUL CENTRAL AL IES															
	1. RESURSELE ACVATICE															
	Cahul			2												
	Calaraşi			6												
	Chişinau			13		12	5000	1200								
A	B	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	Cimişlia			1												

A	B	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	Ciuşeni			1												
	Comrat			3												
	Criuleni			4		3	17000	8400								
	Edineţ			4												
	Ialoveni			9												
	Leova			2												
	Orhei			6												
	Soroca			1												
	Stefan Voda			1		1	200									
	Străşeni			2												
	Taraclia			2												
	Teleneşti			2		1	10000									
	Ungheni			2												
	TOTAL			59		17	32200	9600								
	2. AERUL ATMOSFERIC															
	Calarasi			2												
	Orhei			1												
	TOTAL			3												
	3. RESURSELE FUNCIARE															
	Cahul					1	400									
	Chişinău			4		99	168400	59300							485920	3920
	Hînceşti					1	1200								7452	
	Străşeni					2	1200	600								
	Ungheni					1	800	400							259,2	259,2
	TOTAL			4		104	172000	60300							493631	4179
	3.1. IMPURIFICAREA SOLULUI															
	Cahul					1	400									
	Chişinău			4		80	124400	49300								
	Hînceşti					1	1200								7452	
	Străşeni					2	1200	600								
	Ungheni					1	800	400							259	259
	TOTAL			4		85	128000	50300							7711	259
	4. LUMEA VEGETALĂ															
	Aneni Noi			1		1	600									
	Briceni			1		1	5000	2500								
	Cahul			1		2	8100	4050							632	632
	Călăraşi			1		4	3700	2850							837	837
	Criuleni			1		4	2400	1200							1163	1163
	Donduşeni			1		2	3000	1500							7677	7677
	Edineţ			1		3	3000	1500							8266	8266
	Hînceşti			1		4	4200	1700							2246	2093
	Ialoveni			1		1	1000								576	
	Mun.Chişinău			5		80	195500	95650							206951	199017
	Nisporeni			1		6	22000	11000							3322	3322
A	B	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	Ocniţa			1		5	4600	2300							2988	2988

A	B	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	Orhei			1		1	2000									
	Ştefan Vodă			1		4	8800	4400							176	176
	Străşeni			3		9	33200	16000							679	270
	Teleneşti			1		7	4400	1000							1271	979
	Ungheni			1		5	13000	6500							2448	2448
	Vulcăneşti			1		3	4000	2000							1127	1127
	TOTAL			24		142	318500	154150							240358	230995
	5. LUMEA ANIMALĂ															
	Anenii Noi			1		3	2000	1000								
	Cahul			1		2	2400	200							1000	
	Cantimi			2		4	4800	2400							2000	2000
	Ciadîr-Lunga			1		3	5000	2500								
	Ialoveni			1		1	2000	1000								
	Rezina			1		2	3000	1000								
	Taraclia			1		4	3400	1200								
	Teleneşti			1		6	9000	4500							4900	2000
	Ungheni			1		1	2000	1000							1000	1000
	Vulcăneşti			1		2	2000	1000								
	TOTAL			11		28	35600	15800							8900	5000
	6. RESURSELE PISCICOLE															
	Aneni Noi			1		4	2500	150							400	400
	Cahul			2		6	1300	400							2000	1400
	Chişinău			1		3	500	100								
	Criuleni			2		5	800	150								
	Dubăsari			1		3	900	450							500	500
	Ştefan Vodă			5		13	7000	2700							3460	3460
	TOTAL			12		34	13000	3950							6360	5760
	7. CONTROALE COMPLEXE															
	Edinet			2		19	80100	26550								
	Mun. Chisinau							244584								
	Total			2		19	80100	271134								
	Total - Aparat IES			115		344	651400	514934							749249	245934

A	B	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
TOTAL PE RESURSELE NATURALE, INCLUSIV:																
1.RESURSELE DE APĂ		1	228510	1131	3	1209	1240700	478606	1						329066	29605
2. AERUL ATMOSFERIC				1619	11	560	622900	234805								
3. RESURSELE FUNCIARE				2542	1	4063	2529250	1126579	9						568821	59711
3.1. IMPURIFICAREA SOLULUI (INCLUSIV, CHIMIA ŞI DEŞEURILE) aceste date sunt incluse şi în pct.3.				1295		3420	1721150	762524	3						15611	5849
4. LUMEA VEGETALĂ				1178		2628	1700074	784463							688385	505803
5. LUMEA ANIMALĂ				100		261	214500	103719							25901	22301
6. RESURSELE PISCICOLE				21		462	103937	45720							16671	15265
	FLORA/FAUNA			1299		3351	2018511	933902							730957	543369
7. Controale complexe				1418		254	434600	763670	6						0	0
TOTAL PE REPUBLICA MOLDOVA		1	228510	8009	15	9437	6845961	3537562	16						1628844	632685
AE- Agenţia Ecologică; IE - Inspecţia Ecologică																

BIBLIOGRAFIE (acte legislative și normative utilizate).

1. **Legislația de mediu (Vezi Abordarea generală).**
2. **Hotărîri de Guvern cu privire la Ministerul Mediului (Regulamentul MM).**
3. **Hotărîri de Guvern cu privire la Inspectoratul Ecologic de Stat (Regulamentul IES).**
4. **www.inseco.gov.md**
5. **www.mediu.gov.md**

ABREVIERI.

AE/IE - Agenţii Ecologice / Inspecţii Ecologice
AFSA - Autorizaţii de folosinţă specială a apei
BNS - Biroul Naţional de Statistică
CBO_5 - Consumul biologic de oxigen
CCO - Consumul chimic de oxigen
CET - Centrale electro-termice
CIE - Centru de Investigaţii Ecologice
CMA - Concentraţia maximă admisibilă
DLA - Deversări limitat admisibile
DMS - Deşeuri menajere solide
DP - Documentaţie de proiect
ELA - Emisii limitat admisibile
IES - Inspectoratul Ecologic de Stat
MM - Ministerul Mediului
POP - Poluanţi organici persistenţi
SEB - Staţie de epurare biologică
SVPM - Societatea Vînătorilor şi Pescarilor din Moldova
ST - Structuri teritoriale
UA - Utilizatori de apă

pt. Note

pt. Note